

THE AMES FOUNDATION

FOUNDED IN 1910

BY CONTRIBUTIONS OF THE FRIENDS OF

JAMES BARR AMES

FOR THE PURPOSE OF CONTINUING
THE ADVANCEMENT OF LEGAL KNOWLEDGE
AND AIDING THE IMPROVEMENT
OF THE LAW

PUBLICATIONS OF THE AMES FOUNDATION

(A complete list of the publications of the Ames Foundation, all of which are in print, will be found at <http://amesfoundation.law.harvard.edu/>.)

VOLUMES PUBLISHED UNDER THE GENERAL EDITORSHIP OF SAMUEL E. THORNE.

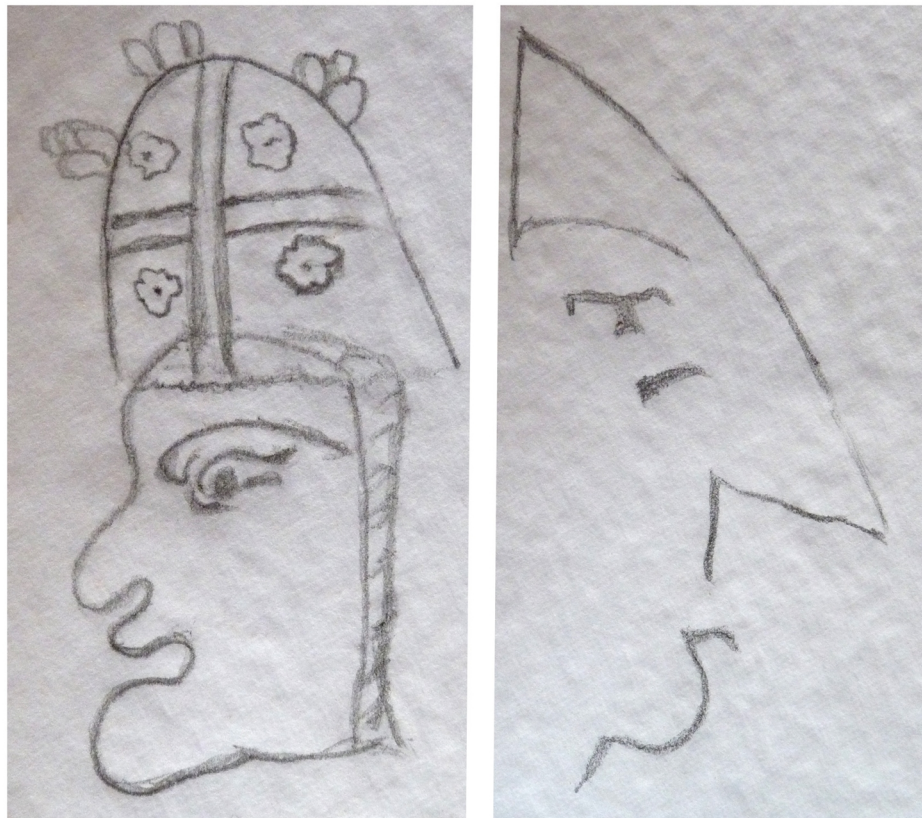
1975. YEAR BOOKS OF RICHARD II: 2 RICHARD II. Edited by Morris S. Arnold, Associate Professor of Law in Indiana University (Bloomington). (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)
1987. YEAR BOOKS OF RICHARD II: 8–10 RICHARD II. Edited by the late L. C. Hector and Michael E. Hager, of the Massachusetts Bar. (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)
1989. YEAR BOOKS OF RICHARD II: 7 RICHARD II. Edited by Maurice J. Holland, Dean of the Oregon University School of Law. (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)

VOLUMES PUBLISHED UNDER THE LITERARY DIRECTORSHIP OF CHARLES DONAHUE, JR.

1996. YEAR BOOKS OF RICHARD II: 6 RICHARD II. Edited by the late Samuel E. Thorne, Charles Stebbins Fairchild Professor of Legal History Emeritus in Harvard University, in collaboration with Michael E. Hager, of the Massachusetts Bar, and Margaret MacVeagh Thorne, of the American School of Classical Studies (Athens), with a Commentary upon the Cases by Charles Donahue, Jr., Paul A. Freund Professor of Law in Harvard University. (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)
1998. *LEX MERCATORIA* AND LEGAL PLURALISM: A LATE THIRTEENTH-CENTURY TREATISE AND ITS AFTERLIFE. Edited by Mary Elizabeth Basile, of the Massachusetts Bar; Jane Fair Bestor, Research Associate in Brandeis University; Daniel R. Coquillette, J. Donald Monan University Professor in Boston College, and Charles Donahue, Jr., Paul A. Freund Professor of Law in Harvard University. (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)
2011. THE COMMON AND PIEPOWDER COURTS OF SOUTHAMPTON, 1426–1483. Edited by Tom Olding, private scholar of Southampton England, with an introduction by the editor and Penny Tucker, private scholar of Tavistock England (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation Harvard Law School) (published in conjunction with the Southampton Records Series)
2014. THE SPOILS OF THE POPE AND THE PIRATES, 1357: THE COMPLETE LEGAL DOSSIER FROM THE VATICAN ARCHIVES. Edited by Daniel Williman, Professor of Latin and History Emeritus, Binghamton University, and Karen Ann Corsano, private scholar of Cambridge, Massachusetts (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)
2014. THE REGISTER OF THE OFFICIAL OF THE BISHOP OF ELY: 21 MARCH 1374 – 28 FEBRUARY 1382. Edited by Marcia Stentz, formerly archivist of the Hudson's Bay Company, and Charles Donahue, Jr., Paul A. Freund Professor of Law in Harvard University. (Cambridge, Mass.: The Ames Foundation, Harvard Law School.)

The famous walls of Avignon were built from funds derived from a salt-tax that was instituted as a partial result of the settlement achieved in this case (Introduction, p. xvi).
Photo courtesy of [Virtual Tourist](#) (last visited 10.xii.2013).

Thibaud de Castillon
Bishop of Lisboa and Merchant of Montpellier
as caricatured by
A Scribe of his *Pontificale* and A Clerk of his Accounts
in BAV Borghese ms. 11, fol. 48v and ASV *Collectoriae* 275, fol. 81r
True copies by Karen Corsano
Electronic editing by Joanne Corsano

The Ames Foundation

Harvard Law School

LITERARY DIRECTOR: CHARLES DONAHUE, JR.

THE SPOILS OF THE POPE AND THE PIRATES, 1357: THE COMPLETE LEGAL DOSSIER FROM THE VATICAN ARCHIVES

EDITED FOR THE AMES FOUNDATION BY

DANIEL WILLIMAN

PROFESSOR OF LATIN AND HISTORY EMERITUS
BINGHAMTON UNIVERSITY

AND

KAREN ANN CORSANO

PRIVATE SCHOLAR, CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS

THE AMES FOUNDATION

2014

In affectionate memory of our teacher,
the Reverend Professor Leonard Boyle, O.P.

Copyright © 2014 The Ames Foundation

Publisher's Cataloging-in-Publication Data

The spoils of the Pope and the pirates, 1357 : the complete legal dossier from the Vatican Archives / edited for the Ames Foundation by Daniel Williman and Karen Ann Corsano. -- [Cambridge, MA] : Ames Foundation, 2014.

p. ; cm.

(Publications of the Ames Foundation)

ISBN: 978-1-941232-01-9 (cloth) ; 978-1-941232-00-2 (PDF)

Includes bibliographical references and indexes.

Text in Latin; preface, introduction and summaries in English.

Summary: The work edited here tells a remarkable story about papal treasure and pirates.

Over the course of almost fifty years, the editors have pieced together from the vast archive of the Avignonese papacy fifty-four documents that tell the story and provide remarkable insights into how the most extensive of medieval bureaucracies worked. The documents are edited in full in Latin, accompanied by English summaries. The editors have provided a brief introduction that tells the story more fully and gives guidance as to the many types of money that appear in the documents and to the different series of Vatican archives that they have used. There is a bibliography, an extensive index of persons and places, an index of topics, and a glossary. The work will be of interest to students of the medieval papacy, to students of medieval commerce and money, to students of the medieval Mediterranean society and language, and to anyone who likes to piece together a good story from bureaucratic documents.--Publisher.

1. Papacy--History--1309-1378. 2. Papacy--History--1309-1378--Sources. 3. Catholic Church--Government--History--14th century. 4. Catholic Church--Finance--History--14th century. 5. Church history--Middle Ages, 600-1500. 6. Pirates--History--14th century. 7. Civilization, Medieval--Economic aspects. I. Williman, Daniel. II. Corsano, Karen. III. Ames Foundation. IV. Series.

BX300 .S66 2014
282/.09023--dc23

2014934095
1404

This volume is printed on acid-free paper by
William S. Hein & Co., Inc.
Buffalo, New York

PREFACE

THIS volume continues the Ames Foundation's series of volumes independent of the *Year Books of Richard II.*¹ Since the *Year Book* series is virtually complete, we hope to publish more works along the lines of this volume.

The work edited here tells a remarkable story. Pursuant to a quite mysterious provision of canon law,² vast amounts of treasure were seized by collectors of the papal Camera at Avignon from the estate of a worldly bishop of Lisboa after his death in 1356. Much of the treasure was shipped through the Strait of Gibraltar and captured by pirates. One of the pirate ships was wrecked near Montpellier, some of the treasure recovered, the pirate crew summarily executed, and the pirate officers sent off to the papal prison at Avignon, whence they were ultimately released after making composition with the Camera.

Hollywood could use this story. But Hollywood does not know anything about it, because it is buried in the documents edited here. Over the course of almost fifty years, the editors have pieced together from the vast archive of the Avignonese papacy fifty-four documents that tell the story. Most of these documents, as one might expect of documents associated with the Camera, are accounts and inventories. In them we can trace the activities on a daily basis of the papal collectors and learn about the stunning amount of 'stuff' that the worldly bishop left behind him at his death. Scattered throughout the inventories of goods are lists of manuscripts.³ A network of mercantile transactions can be traced as agents of the bishop admit to what they owe or argue that they are owed more than they owe.⁴ Pieces of the story can be filled in from papal letters and other official letters, and, when used with caution, three sets of depositions.⁵ The documents not only tell this story, they also provide

¹ The series is represented most recently by Tom Olding's *The Common and Piepowder Courts of Southampton, 1426–1483*, which we published in conjunction with the Southampton Records Series and for which we posted the images of the manuscripts online. An online edition is planned.

² See Williman, *Right of Spoil*.

³ Documents II.B.5 (4), II.B.6, II.B.9 (4), III.A.2, IV.D.1.

⁴ Documents III generally.

⁵ Document I.A.3, I.A.6, I.B.1, II.A.1, III.A.1, IV.C.1, IV.C.2, IV.D.3 (papal letters); III.B.2, IV.A.1, IV.D.2.E (depositions).

remarkable insights into how the most extensive of medieval bureaucracies worked.

When the editors first approached the Ames Foundation, we quickly agreed that online publication in the form of an ‘e-book’ was what was called for. The use of web publication in PDF has allowed us to create a volume with all the layout and apparatus of a traditional Ames volume while saving the cost of printing, paper, and binding. We have left the size of the pages the same as those of previous Ames volumes to allow printing and binding of a traditional Ames volume by ‘print on demand’. The PDF online (which is one large file so that the hyperlinks will work) can conveniently be printed in one volume. Bound paper copies in traditional Ames format may be obtained from W. S. Hein & Co., at the address indicated on our [website](#).

The editors work as a team and largely on their own. The contribution of the undersigned has consisted in formatting the results and in helping the editors to present the vast amount of information contained in these documents. To this end, they prepared the extensive Index of Persons and Places and the Index of Topics. The latter provided the backbone of the Glossary with which the volume closes.

CHARLES DONAHUE, JR.

HARVARD LAW SCHOOL
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS

CONTENTS

Frontispiece	iii
Preface	vii
Contents	ix
Introduction	xiii
Editorial Conventions	xvi
Series of the Vatican Archives	xvii
Tables of Accounts and Coinage	xviii
Gold	xix
Silver	xx
Grain measure	xx
Cloth measure	xx
Short Citations and Bibliography	xxi
I. The Camera Apostolica in Portugal	1
A. Pierre Marcel, Collector; Jean de Garrigue, Commissioner	1
1. Introitus et exitus 271, fol. 95v–96r1	1
2. Introitus et exitus 277, fol. 49r1	2
3. Registra Vaticana 236, fol. 67r1	2
4. Introitus et exitus 272, fol. 72r1	2
5. Instrumenta miscellanea 2019	3
6. Bullarium generale II, 2.1	8
7. Instrumenta miscellanea 2027	9
8. Registra Avenionensia 131, fol. 245r–278v	12
B. The Absconding Clerk Michel de Pierre de Vertus	40
1. Instrumenta miscellanea 2054	40
2. Collectoriae 352, fol. 66r	41
C. The Testament and Spoils of Jean de Garrigue	41
1. Instrumenta miscellanea 2566	41
2. Collectoriae 354, fol. 78r	53
II. The Spoils of Lisboa	55
A. Pierre Marcel († March 1355) and Thibaud de Castillon († 28 May 1356)	55
1. Registra Vaticana 60, fol. 136r (cap. 418)	55
2. Introitus et exitus 278, fol. 52r	56

3. Introitus et exitus 278, fol. 52r	56
4. Introitus et exitus 278, fol. 52r	57
5. Instrumenta miscellanea 2107	57
6. Introitus et exitus 282, fol. 51r	58
7. Collectoriae 275, fol. 95r – 98r and 177r – 178v	59
B. Accounts Rendered by Jean de Garrigue.....	70
1. Collectoriae 275, fol. 94rv.....	70
2. Introitus et exitus 282, fol. 51rv	71
3. Introitus et exitus 282, fol. 51r	73
4. Instrumenta miscellanea 2199	73
5. Registra Avenionensia 191, fol. 479r–524r.....	74
6. Armarium XXXIII, tomus 19, fol. 34r-38r	134
7. Armarium XXXIII, tomus 19, fol. 39r-45v	139
8. Instrumenta miscellanea 4592	148
9. Instrumenta miscellanea 7288	149
10. Introitus et exitus 297, fol. 1r	159
11. Introitus et exitus 271, fol. 138rv	160
12. Armarium XXXIII, tomus 18, fol. 23v	161
III. The Spoils of Thibaud de Castillon in Montpellier.....	163
A. Guillaume Guilbert, Commissioner	163
1. Bullarium generale II, 3	163
2. RA 133, fol. 370r–371v.....	164
B. Accounts of Thibaud’s Agents.....	172
1. Collectoriae 275, fol. 51r–90r	172
2. Collectoriae 275, fol. 100r–108v.....	205
C. Final Settlement of the Montpellier Spoils.....	222
1. Collectoriae 497, fol. 65r.....	222
2. Introitus et exitus 271, fol. 59v	223
3. Introitus et exitus 271, fol. 59v	223
4. Collectoriae 231, fol. 110r.....	223
5. Coll. 497, fol. 81v = Coll. 387, fol. 93r.....	224
6. Obligationes et Solutiones 23A, fol. 104r	225
D. Salt for Avignon	225
1. Obligationes et solutiones 31, fol. 241v–242v	225
2. Obligationes et solutiones 31, fol. 243v–245v	227
3. Introitus et exitus 293, fol. 28v–29r	230
IV. Piracy	231
A. Guilhem Parayre’s Complaint of Piracy.....	231
1. Instrumenta miscellanea 1984.....	231
B. The Holy Thursday Anathema	240
1. Registra Vaticana 237, fol. 74r–75r3	240

CONTENTS

xi

C. The Pirate Galleys of Sevilla and Genova.....	242
1. Instrumenta miscellanea 2072.....	242
2. Bullarium generale II, 61	243
D. Inquests of the Royal Judge and the Papal Commissioner.....	243
1. Registra Avenionensia 133, fol. 445r–454r.....	243
2. Registra Avenionensia 137, fol. 28r-47v.....	261
3. Bullarium generale II, 41	288
E. The Pirate Officers Make Their Composition.....	289
1. Introitus et exitus 282, fol. 21v–22r	289
2. Introitus et exitus 282, fol. 28v	290
3. Introitus et exitus 283, fol. 22v	291
Index of Persons and Places	292
Index of Topics.....	325
Glossary.....	335

INTRODUCTION

The story of Thibaud de Castillon and his spoils, claimed by the pope but captured by pirates, shares the mid-fourteenth-century stage with striking characters and dramatic scenes. The Hundred Years' War was in the middle of its first generation. The Black Death struck in 1348. Genova and Castile went to war against Aragon and all three built up their navies, but those armed galleys used the idle time, before they came under military command, in corsair cruises. The sovereign lordship of Genova passed from Boccanegra to Visconti and back, and political exiles from Genova also went corsairing. The king of France bought the port of Montpellier to keep its tolls high and out of competition with his own fortress port of Aigues-Mortes. Inez de Castro, the mistress – posthumously the wife – of the Infante Don Pedro of Portugal, was murdered by agents of Pedro's father, Afonso IV. The Infante's subsequent rebellion was successful, and his father yielded him the crown and the judicial powers of the kingdom, but not the revenues, and so for a time the Infante lived by brigandage and extortion. Lisboa was struck by a severe earthquake on 24 August 1356. Those world events and great figures, known to the standard annals, imposed themselves on our more obscure actors and their more mundane affairs. Thibaud's wealth and what became of it figures in no chronicle, but we have an extensive written record, legal, commercial, and fiscal, of the whole story.

Thibaud de Castillon, named for his birthplace on the Dordogne, quickly climbed the rungs of the ecclesiastical ladder in the steps of his uncle Guillaume de la Mothe.¹ He received his first office in 1303 as cantor of Bazas in Gascony, where Guillaume was bishop. He gathered benefices as he attended university, and in 1313 (with a dispensation for defect of age) he was named bishop of Bazas, and in 1318 bishop of Saintes, each time replacing his uncle de la Mothe. Saintes was sacked by the English in 1331 and came under English control, and Thibaud took up permanent residence in Montpellier. Early in his sixties, in 1348, Thibaud was transferred to Lisboa. He governed and exploited the bishopric through a vicar general for three years, while he managed a commercial collaboration with the important Montpellier merchants Peire Laugautru and

¹ Support for the detail found in this Introduction may be found in the dossier that follows, most easily accessed through the

Index of Persons and Places. See also Wiliman, *Right of Spoil* and Renouard, "Un français du sud-ouest."

Guilhem Parayre. In 1351 Thibaud provided Laugautru with the huge sum of 11,083 gold écus to be invested in various schemes, including a trading voyage to Cyprus, but mainly in the purchase of a massive quantity of wool which, they speculated, would bring a considerable profit when they eventually resold it. One of Parayre's ventures in wool worth 1,000 florins was robbed by a pirate, Juan Mercer of Valencia, in August 1353. The bishop's engagement in trade was canonically irregular, but his past in Atlantic and Mediterranean commerce may have been viewed by the Camera Apostolica as desirable experience for a bishop in Portugal, and in any case the Camera intended to take all Thibaud's wealth as spoils when he died.

In 1352, the year that Bishop Thibaud set out to occupy his bishopric, the royal Cortez complained that the Church was becoming the owner of most of the land of the kingdom; an unfriendly rivalry for revenues had begun between state and church. Thibaud's commercial business complicated the matter. At Barcelona en route to Lisboa he executed an extraordinary pact in which the transfer of money from Thibaud to Laugautru was said to be *in deposito seu commenda*, and no mention was made of wool at all. The ambiguous wording of the document – *depositum* is quite a different thing from *commenda* – was calculated to cloud Thibaud's extra-canonical activities while creating a record of the deal to protect the interests of the parties. If the Mediterranean market for wool collapsed, as it did, Laugautru would not be liable for a *commenda*, but he would still be debtor to the bishop or to his estate for a *depositum*. When he transferred his household from Montpellier to Lisboa, Thibaud brought along two business factors, Arnaud de Creuseuil and Pierre de Pierre. Those agents went along in the expectation that they would do business lucrative to themselves, but Thibaud used them merely as provisioners of his sumptuous household in Lisboa. As was customary, the bishop quarreled with the cathedral chapter, mostly over their competing claims to visitations in the diocese and the "procurations" payable to the visitors.

When Pierre Marcel, the papal collector in Lisboa, died in 1355, Thibaud was joined by Jean de Garrigue, a special commissioner of the Camera, sent to Lisboa to investigate the dead collector's dubious accounts and to collect his spoils. Garrigue, from a commercial family of Villefranche, was a brilliantly efficient servant of the Camera. Hearing that one of Marcel's clerks had absconded with some of his gold, the commissioner sent an arrest warrant in pursuit of the fugitive which actually caught him in Normandy. The record is silent about the fate of the thief, and of the gold.

In May 1356 Thibaud fell ill. Garrigue sent the news to Avignon and, not wishing to leave the midsummer dues in abeyance, or to let them fall into the hands of a bishop elected by the chapter, Innocent VI immediately appointed a

new bishop, Raynaud Maubernard, the papal treasurer. Thibaud died on 28 May and Garrigue swung into action, directing the rather expensive funeral and distributing the little legacies and severance pay to the household. Thibaud had elected burial in the Franciscan church of Lisboa, slighting the chapter, but the chapter insisted on its traditional rights and the fees attached to them, so the bishop's body was buried under the floor of the Sé. What remained of his wealth was *spolia*, reserved to the pope. Working through the summer, Garrigue listed everything in inventories, including some £ 1,800 in silver. He sold what he could of Thibaud's silver and gold plate and his stable of more than a score of mules and horses. He collected the debts that were due to Thibaud. He inspected, described, and valued Thibaud's library. On 24 August 1356, St. Bartholomew's Day, a devastating earthquake struck Lisboa. Garrigue, the ecclesiastical authority on the spot, paid £ 3,000 from Thibaud's wealth to rebuild the great nave, *capela mor*, that King Afonso had added to the cathedral and to repair the damages to the other episcopal buildings. Garrigue was executing his commission in the midst of political turmoil. In 1355 Inez de Castro, the chosen consort of the Infante Don Pedro, had been murdered by agents of King Afonso, and Pedro went into open rebellion against his father and quickly gained the upper hand; but at the time of the earthquake he had not yet consolidated his power so far as collecting the royal revenues, and he supported himself and his retainers by brigandage. Jean de Garrigue had to pay an extortion of 5,000 gold écus to end temporarily the Infante's "vexations."

Despite these unexpected expenses, and surely moved to hurry his departure because of them, Garrigue sailed from Lisboa early in 1357, with massive quantities of Thibaud's belongings: "gold, silver, precious stones, rings, vestments, books, linens, tapestries and garments, jewels, purses, belts and swords, relics and reliquaries, altar stones and portable altars, money, furs and plate." The treasure-bearing round ship *São Vicente* was accosted and captured off Cartagena by two galleys, one from Sevilla commanded by Martin Yanes (Martinus Johannis) of Sevilla and the other under a citizen of Genova, Antonio "Botafoc" (Antonius de Sinistreto *dictus* Botafoc). Jean de Garrigue was put ashore at Cartagena, where he entered a criminal complaint against both pirate commanders, apparently without any satisfaction. We have no further record of the pirate from Sevilla, but Botafoc's galley was blown ashore on Carnon Plage, so close to Aigues Mortes that the royal sergeants of the garrison were able to capture the whole rowing crew together with the galley and its treasure. A sail and some small items fell into the hands of the local fisher folk who met the boat as soon as it beached, and the sergeants and procurators of the bishop of Maguelonne were quickly on the scene to secure his seigneurial claims. A royal judge and notary rushed down from Beaucaire to take inventory under the royal

claim of admiralty. The papal subcollector, who had been securing Thibaud's spoils in Montpellier, came to the shore. He recognized the episcopal property aboard the galley, and he staked the pope's claim for Thibaud's *spolia*. The pirate crew were all hanged on the beach as *hostes humani generis*. The officers were able to get themselves a better issue. Depositing a large amount of gold coin with the bishop of Torino, who happened to be in residence in Montpellier, Botafoc surrendered to the captain of Aigues Mortes, while his mate and his arbalestier went into the custody of the marshal of justice of the papal Curia at Avignon. Meanwhile Jean de Garrigue arrived back in Avignon, ready to give eyewitness and documentary evidence against the pirates and to submit his accounts from Lisboa. Eventually all three pirate officers paid their compositions to the Camera and went free.

There remained the debts owed to the late bishop, which after his death were reserved to the Camera Apostolica as *spolia*. Thibaud's commercial factors in Lisboa and Montpellier, especially Peire Laugautru, were interrogated, and their written records examined. Laugautru was found owing a large sum, and he duly paid, but mostly in kind: he had purchased a storehouse full of sea-salt, which now became the property of the Camera. The chamberlain hoped to sell the salt profitably in Avignon and the Comtat-Venaissin, but he found the market closed by an Italian monopoly. That barrier was swiftly removed and the monopoly supplanted by a papal monopoly, including the gabelle of salt in Avignon, which lasted until the French Revolution and paid for the fortifications of Avignon that survive today. Laugautru had invested some of Thibaud's capital, between 1,000 and 1,400 florins, in woolen cloths which were taken by a pirate from Valencia in 1353; Laugautru had sued for a reprisal in the court of the seneschal of Beaucaire, and he transferred his interest in that suit to the Camera as well.

We have been collecting and transcribing these records of the Vatican Archives for fifty years and now, to tell this one small story in all its legal details, the collection seems complete. We thank the Ames Foundation for a grant covering our air travel and copying expenses for a final survey in the Vatican Archives in October 2010. We would also like to thank the consistently helpful staff of the Vatican Archives Reading Room.

Editorial Conventions

The spelling of these transcriptions is either original or restored rather than normalized, except that *ti* not *ci* always appears where normal; and minuscule *j* is not used. Format, paragraphing, and punctuation are the editors' own. Errors of repetition and letter-substitution are silently emended, abbreviations and the initials of proper names silently expanded, and most corrections made upon the

original are silently adopted in this transcription. The abbreviation *viz.* has been retained in all cases, as more familiar than the full word *videlicet*, and all forms of the words *dominus* and *magister* have been rendered *d.* and *m.* wherever they are mere personal tags. Capitalization has been normalized and modernized, but with a regard for the style of the Roman Curia of the period, which probably results in a few more capitals than would be normal in modern Latin style.

These conventional signs are used throughout; special signs unique to a particular document (e.g., IV.D.1) are given in the summary:

- [text] The text is an insertion by the editors.
- text] The text preceding this bracket is a marginal note in the original.
- [. . .] There is an ellipsis in the transcription where the original was illegible because of damage to the parchment or paper. This may be combined with an editorial insertion: “Pet[ro . . . et J]ohanne”.
- . . . Gemmipunctus in the original document taking the place of a name omitted out of respect or, more frequently, because the writer did not know it.
- ^text^ The text between the carats has been inserted, usually above the line.
- ~~text~~ The original text has been lined through, cancelled, or expunged.
- [?] The reading or the meaning of the following text is uncertain.

Series of the Vatican Archives

Armarium XXXIII, to. 18: Eighty wooden *Armaria* were provided for the *Archivio segreto vaticano* in 1611, and these were filled with volumes and bundles from various deposits. XXXIII contains ninety volumes from the Camera, and volume 18 is a homogeneous account book of Bertrand du Mazel, 24 Jan 1368 – 11 Mar 1372; possibly the same accounts as Coll. 179. On laid paper, watermark a posthorn 89 mm. long, at right angles to the wire lines. Automatic stamped foliation.

Bullarium generale I and II: The earliest elements of the *Bullarium generale* were a few original letters patent of popes and chamberlains from the third quarter of the fourteenth century. In the summer of 1378 the cardinals at Anagni, in secession from Urban VI, lacked the full resources of the papal Chancery and Camera, including their registers of letters. Cardinals and other officials who had received such letters handed them over to the officials of the Chancery and Camera Apostolica of Pope Clement VII of Avignon at about the time of his election at Fondi, so that they could be used as exemplars to guide the practice of

the new Chancery and Camera until those offices returned to Avignon and its full archives.

Collectoriae: There are 504 volumes in this series, in principle dedicated to the accounts which the regional papal collectors were required to submit periodically. Some registers of Treasury receipts are here by mistake – they are more properly *Introitus et Exitus* – and some registers of chamberlains’ letters are here for want of a series of their own.

Instrumenta miscellanea: These documents are small books, leaflets, and single sheets of paper and parchment which have been detached from register volumes or which were never bound. The collection includes papal bulls and other letters patent, with or without seals, notarial acts, letters close, letters received, drafts of letters, notes for letters, abstracts of collectors’ accounts, and other important matter. They are listed in two indices in the Vatican Archives, one chronological and the other by proper names.

Introitus et exitus: These are ledgers in which moneys and precious objects, particularly gold and silverware, jewels and books, were recorded as they entered and as they were expended from the Treasury at Avignon. The *Introitus* records in this *Dossier* are derived from the editions of Hermann Hoberg in *Die Einnahmen der Apostolischen Kammer unter Innocenz VI*, volume 7 of the series *Vatikanische Quellen zur Geschichte der päpstliche Hof- und Finanzverwaltung (1316–1378)* rather than transcribed from the Vatican Archives originals.

Obligaciones et solutiones: Whenever a settlement was made regarding a debt to the Camera, future payment was secured by a bond, called an *obligatio*, which could be sued for collection in any court and which was recorded in this register. When an installment of such a debt was received by the Camera, that payment was recorded as a *solutio*.

Registra Avenionensia / Registra Vaticana: Registers of papal letters in two largely parallel series: the paper Avenionensia are drafts and early registered versions, and the parchment Vaticana are mostly fair copies from the Avenionensia.

Tables of Accounts and Coinage

The many currencies and expressions of account to be found in these records are listed below as they appear in the transcriptions. The exchange rates quoted are for about the year 1357: see the cited pages in Spufford, *Handbook* and in Schäfer, “Wertvergleiche.” Jean de Garrigue himself (Document II.A.6) gave values in florins for some gold coins.

Gold

The international standard of monetary value was the gold florin of Florence, 3.53 grams of 24-karat gold. Other mints imitated the florin in weight and fineness and sometimes in pattern as well; the Cameral florin was the outstanding example. A florin of the Florentine standard was sometimes called *florenus sententie*, whether the name reflected a Florentine ordinance (Schäfer, 53*) or a papal one (Spufford, 125). Officially, one such florin was worth 26 *sous* of Avignon.

agnus: the *mouton* or *agnus auri*, first minted by Philip IV of France, was worth slightly more than a florin: *mutonis* = 1 fl. 3 s. 7 d. (Schäfer, 48*); *mutonis* = 1 fl. 9 s. 7 d. (Garrigue)

angelus Francie = 1 fl. 15 s. 9 d. (Garrigue)

cathedra: the French *cathedra* or *chaise à l'écu*, commonly called *écu* or in Latin *scutum*, was the first French gold coin to appear in large quantities (Spufford, 189); *scutum* = 1 fl. 7 s. 11 d. (Garrigue); but *scutum regis Philippi* = 1 fl. 2 s. 10 d. (Garrigue); *scuta antiqua* were worth 1 florin 7 s. 1 d.; but if damaged or counterfeit, as little as 1 florin 3s. 2 d. (Garrigue); *scutum de aquila* = 1 fl. (Garrigue). Garrigue distinguishes *scuta tertii* or *ultimi cugni regis Philippi*.

We suppose the *scuta* of Portugal to be *reis* (Spufford, 162).

dupla or *dobla*, the standard gold coin of Castile, inspired by the Moorish double dinar (Spufford, 159); *dupla* = 1 fl. 6 s. 9 d. (Garrigue); *dupla Moresca* = 1 fl. 6 s. 6 d. obol. (Garrigue); we have one example of a *dupla magna* made from the metal of 100 *doblas* of Castille.

dupla Francie = 1 fl. 20 s. 1 d. (Schäfer, 53*, Garrigue)

leo = 1 fl. 9 s. 2 d. (Schäfer, 64*, Garrigue)

nobilis de Anglia or *de rosa*: the principal English gold coin of this period was a double florin called the noble, specifically designated *nobilis de rosa*, stably valued at 1/3 pound sterling or 1/2 mark sterling (Spufford, 198), and received for 2 florins of the Camera plus 5 *sous* of Avignon (Schäfer, 65*); *nobilis* = 2 fl. 4 s. 6 d. (Garrigue)

pavahonis or *papilonis* = 1 fl. 10 s. 5 d. (Schäfer, 66*, Garrigue)

regalis auri or *reale d'oro*, a Neapolitan coin worth 7 ½ *tareni* (Spufford 59)

regalis Francie = 1 fl. 4 s. 7 d. (Garrigue)

regalis Majoricarum = 1 fl. 1 s. 7 d. (Garrigue)

Silver

Most of the silver coins in these accounts were pennies: *denarii* or *deniers*, twelve of which constituted a *solidus* or *sou*, but that value was not a coin. Twenty *solidi* scored a pound, *libra*, or *livre*, also not a coin. In this *Dossier*, accounts in silver are expressed in the form £ 9 / 19 s. 11 d. for pounds, *sous*, and *deniers* (that sum is a penny short of £ 10). The Apostolic Camera calculated by florins instead of pounds, with fractions in *sous* and *deniers* of Avignon.

The silver moneys of Portugal, of Castile, and of Tours are distinguished in these accounts:

Turonenses exchanged at 15 s. to the florin (Garrigue)

monete Castelle: the Castilian silver *dinero* was called a *maravedi* or *morabetino*, exchanged 23–25 to the florin. (Garrigue)

monete Portugalie: exchanged at 70 s. to the florin (Spufford, 162).

Uncoined silver was weighed at 8 *oncie* to 1 *marcha*.

Grain measure

8 alqueria = 1 fanga

6 fange = 1 quartus

4 quarti = 1 modius, a standardized horse-load, roughly a bushel

Cloth measure

6 palme = 1 cubitum (or cubitus) or 1 alna (an ell)

2 cubita (or cubitus) = 1 canna (a yard)

SHORT CITATIONS AND BIBLIOGRAPHY

DuCange = Charles du Fresne, sire DuCange, *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, 10 vols (Niort, 1885) (we have used the online edition: <http://ducange.enc.sorbonne.fr/>, last visited 12.xii.2013).

Eubel = Conrad Eubel, *Hierarchia catholica medii aevi, sive Summorum pontificum, S.R.E. cardinalium, ecclesiarum antistitum series ab anno 1198 usque ad annum [1605] perducta e documentis tabularii praesertim Vaticani* 1 (reprint Regensburg, 1950).

Göller, *Päpstliche Pönitentiarie* = Emil Göller, *Die päpstliche Pönitentiarie von ihrem Ursprung bis zu ihrer Umgestaltung unter Pius V.*, vol. 1 (Rome, 1907).

Innocent VI, *Lettres secrètes* = Innocent VI, *Lettres secrètes et curiales, publiées ou analysées d'après les registres des Archives vaticanes par Pierre Gasnault et M.-H. Laurent*, 5 vols. to date (Bibliothèque des Écoles françaises d'Athènes et de Rome. 3. ser., 4. Lettres secrètes et curiales des papes du XIVe siècle; Paris, 1959–).

Latham = R. E. Latham, *Revised Medieval Latin Word-List* (London, 1965).

Lewis and Short = Charlton T. Lewis and Charles Short, *A Latin Dictionary* (Oxford, 1879).

Loye, *Archives de la Chambre apostolique* = Joseph de Loye, *Les archives de la Chambre apostolique au XIVe siècle* (Paris, 1899).

Mercati, “Bullarium” = Angelo Mercati, “Il ‘Bullarium generale’ dell’Archivio segreto vaticano,” *Sussidi per la consultazione dell’Archivio vaticano III* (Studi e testi 134; Vatican City, 1947) i–xiv (prefazione), 1–58.

Niermeyer = J. F. Niermeyer and C. van de Kieft, eds., *Mediae Latinitatis lexicon minus* (Leiden, 1976) (we have used the online edition: <https://archive.org/details/LatinLexicon1976>, last visited 12.xii.2013).

Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques 2* = Marie-Henriette Jullien de Pommerol and Jacques Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques au temps de la papauté d’Avignon* vol. II: *Inventaires de prélats et de clercs français* (Paris, 2001).

QF = *Quellen und Forschungen aus italienischen Archiven und Bibliotheken*.

Regestum Clementis V = *Regestvm [Regestum] Clementis Papae V ex Vaticanis archetypis* ... 8 vols. (Rome, 1885–1892).

Renouard, “Un français du sud-ouest” = Yves Renouard, “Un français du Sud-Ouest évêque de Lisbonne au XIVème siècle: Thibaud de Castillon (1348–1356): sa fortune, ses placements et ses relations avec les hommes d’affaires de son temps,” *Bulletin des études portugaises*, 13 (1949) 29–51; repr. in *id.*, *Études d’histoire médiévale*, Bibliothèque générale de l’Ecole pratique des hautes études, 6ème section: Sciences économiques et sociales (Paris: S.E.V.P.E.N., 1968), 2:1035–1049.

Renouard, *Relations* = Yves Renouard, *Les relations des papes d’Avignon et des compagnies commerciales et bancaires de 1316 à 1378* (Bibliothèque des Écoles françaises d’Athènes et de Rome, fasc. 151; Paris, 1941).

Schäfer or Schäfer, “Wertvergleiche” = Karl Heinrich Schäfer, “Wertvergleiche des florentiner Goldguldens zu den wichtigsten europäischen Gold-, Silber- und Scheidemünzen im 13. und 14. Jahrhundert,” *Die Ausgaben der apostolischen Kammer unter Johann XXII*, pp. 38*–131* (Paderborn, 1912)

Spufford or Spufford, *Handbook* = Peter Spufford, *Handbook of Medieval Exchange* (London, 1986).

Vatikanische Quellen 7 = Hermann Hoberg, ed., *Die Einnahmen der Apostolischen Kammer unter Innocenz VI* (Vatikanische Quellen zur Geschichte der päpstliche Hof- und Finanzverwaltung (1316–1378), 7; Paderborn, 1953).

Williman, *Aubert Calendar* = Daniel Williman, *Calendar of the Letters of Arnaud Aubert, Camerarius Apostolicus (1361–1371)* (Toronto, 1992).

Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques 1.2* = Daniel Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques au temps de la papauté d’Avignon* vol. I, part 2: *Inventaires de prélats et de clercs non-français* (Paris, 1980).

Williman, “Cambarou Calendar” = Daniel Williman, “Letters of Etienne Cambarou, Camerarius Apostolicus (1347–1361),” *Archivum Historiae Pontificiae* 15 (1977) 195–215.

Williman, *Right of Spoil* = Daniel Williman, *The Right of Spoil of the Popes of Avignon, 1316–1415* (Philadelphia, 1988).

I. THE CAMERA APOSTOLICA IN PORTUGAL

A. *Pierre Marcel, Collector; Jean de Garrigue, Commissioner*

In the mid-fourteenth century, the kingdom of Portugal and Algarve included nine dioceses divided between the ecclesiastical province of Braga (Braga, Porto, Viseu, and Coimbra) and the southern division of the province of Santiago de Compostela (Lamego, Idanha, Lisboa, and Évora), while Silves in the Algarve was a suffragan of Sevilla. A single collector was responsible for the revenues due to the Camera Apostolica from this vast territory. From 1348 to 1355 the collector was Pierre Marcel. The churches and monasteries of Portugal had vastly expanded their holdings in productive agricultural land from pious bequests during the visitation of the plague in 1348, but the papal revenues that Marcel was able to send to the Curia at Avignon were disappointingly small.

1. *Introitus et exitus 271, fol. 95v–96r*¹

5 September 1353. The Treasury at Avignon notes two payments from Pierre Marcel, collector of Portugal and Algarve. One payment was carried to the treasury in specie: six different écus and one great gold *dobla*. The other payment traveled as a letter of exchange which Marcel bought from the merchant company of Petrus Buffeti of La Rochelle; this was paid by Guilhem Parayre, merchant of Montpellier and partner of the company.

Anno Domini 1353 . . . die 5. mensis Septembris [recepta sunt a] d. Petro de Martello archidiacono Lingonensi, collectore . . . in regno Portugalie et Algarbi . . . per manus d. Petri Gaucelmi, rectoris ecclesie Sancti Iuliani de Moronio Colimbriensis diocesis, 2,000 scuti
1 dupla magna auri ponderans 100 duplas Ispanie
quorum scutorum sunt 1756 antiqui boni ponderis, 102 contrafacti antiqui boni ponderis, 133 ultimi cigni regis Philippi boni ponderis, 5 tertii cigni dicti regis Philippi boni ponderis, 2 de aquila et 2 de Anglia boni ponderis.

Die 3. mensis Maii.² Cum iuxta conventiones habitas inter d. Petrum de Martello canonicum Bracharensem, Apostolice Sedis nuntium in regno Portugalie et Algarbi auctoritate apostolica deputatum et Guillermum del Vinhal, socium societatis d. Petri Buffeti burgensis de Ruchelha, dictus Guillermus teneatur eidem Camere solvere 1,000 scudatos auri antiquos pro quodam cambio facto cum eodem, quam summam idem Guillermus debebat recipere a dicto collectore

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:27. rather than that of the entry.

² Probably the date of the letter of exchange

de pecuniis per dictum collectorem in collectoria sua receptis, ad Cameram predictam pertinentibus et iam eandem summam ab eodem collectore recepit, idem Guillelmus . . . per manus Guillermi Paratoris mercatoris Montispessulani, socii dicte societatis . . . assignari fecit dictos 1,000 scutos auri antiquos.

2. Introitus et exitus 277, fol. 49r¹

11 February 1355. The proceeds of a last letter of exchange, purchased by Pierre Marcel from the same company, is paid into the Treasury.

Die 11. Februarii [1355] a d. Petro de Marcello collectore . . . in regno Portugalie . . . assignante per manus Petri Chautardi et Hugonis de Cambalone a muneribus Petri Buffeti burgensis de Rupella 1,000 floreni

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:107.

3. Registra Vaticana 236, fol. 67r¹

2 April 1354. Jean de Garrigue, a priest, rector of the parish of Selva in Mallorca, belonged to a mercantile family of Villefranche. He was given a delicate mission into Spain by the Camera Apostolica and provided with a safeconduct in the form of a papal bull for his travels through Aragon, Navarre, and Castile.

Venerabilibus fratribus patriarchis etc. ut supra usque Salutem.

Cum dilectum filium Johannem Garrigie rectorem parrochialis ecclesie de Silva Maioricensis diocesis ad partes regnorum Aragonie, Navarre et Castelle pro quibusdam arduis negotiis per nos sibi commissis presentialiter destinemus, nos, volentes ipsum cum familia sua^a in eundo, morando et ad nos redeundo plena securitate gaudere, universitatem vestram rogamus et hortamur attente quatenus ipsum benigne recommendatum habentes, nullam eidem et familie sue predictae in personis et rebus suis inferatis iniuriam vel offensam nec ab aliis quantum in vobis fuerit permittatis inferri, sed ei potius de securo conductu si a vobis illum petierit sic libere providere pro nostra et eiusdem^b Sedis reverentia studeatis quod vestra possit exinde apud nos devotio merito commendari.

Datum Avinione 6. idus Aprilis anno 2.

^a Here, with the words etc. ut supra usque commendari, the register refers to another safeconduct, of an earlier date, registered on the same page; and our text continues, using that source. ^b Better: Apostolice Sedis.

¹ Cf. Innocent VI, *Lettres secrètes* no. 866, 2:64.

4. Introitus et exitus 272, fol. 72r¹

12 February 1355. During his mission to Spain Jean de Garrigue was learning the ways of the Camera and the functions of a collector from a veteran, Fulco Pererii. Returning to Avignon, Garrigue paid into the Treasury in specie some of the senior collector's revenues.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:70.

Die 12. mensis Februarii . . . a dicto d. Fulcone Pererii collectore . . . in regnis Aragonum, Valencie et Maioricarum ac provinciis Terraconensi et Cesaraugustana . . . per manus m. Johannis Garrigie clerici [?]viz. 3,300 floreni, 1,000 scuta antiqua, 500 duple Ispanie, 200 regales Maioricarum. Quorum florenorum sunt 1,592 ponderis Camere, 1,693 ponderis sententie, 9 Pedimontis boni ponderis et 6 Pedimontis parvi ponderis. Scutorum vero 973 boni ponderis, 15 fracti, 9 contrafacti et 2 de aquila et 1 parvi ponderis. Duplarum autem sunt 454 boni ponderis et 46 minoris ponderis.

5. Instrumenta miscellanea 2019

18 March 1355: A parchment letter patent, folded and pierced for sealing, the seal missing but its hemp cord still present.

Jean de Garrigue proved so useful on his first mission into Spain that a year later he was given a special commission to regularize the collectory of Portugal, which had been paying very poorly under Pierre Marcel. In lieu of salary, Pope Innocent VI granted Garrigue a larger benefice, a canonry with prebend in Lleida, Aragon. His travel and living expenses on the pope's service would be paid out of the revenues of that service. Garrigue intended to travel to Portugal through Aragonese Catalonia, stopping on the way to secure his canonry and its income by being personally received and installed in the Chapter of Lleida. Accordingly, he secured from the Chancery the formal copies of his two papal letters, engrossed and sealed with the lead bull under date of 26 February 1355. The letter of grace addressed to him, granting him the canonry and prebend that were vacant in Lleida by the death of Guillelmus de Solerio, archdeacon of Ribagorça, had its bull clamped on a cord of silk. The executory letter, sealed on workmanlike hemp, ordered the archbishop of Toulouse (the papal chamberlain Etienne Cambarou), the bishop of Barcelona, and the of Lleida, or any one of them, to execute the grant, that is, to compel the bishop and canons of Lleida to admit Garrigue as a brother, a canon with all the customary privileges, and to pay him the income of his prebend and other perquisites. We note that Garrigue is entitled "canon of Lleida" from the very date of his letter of grace. Garrigue carried both letters to the Avignon house of Michael Ricomanni, bishop of Barcelona and paid the necessary fees for the bishop's court process including the fees of the house notary, Bernardus Gerdali, a cleric of the diocese of Rodez, and 3 witnesses. Three weeks after being named canon of Lleida, Jean de Garrigue had in hand this weighty and severe instrument to enforce the grant.

Reverendo in Christo patri domino Dei gratia episcopo Ilerdensi ac venerabilibus viris capitulo et singulis canonicis ecclesie Ilerdensis, ac illi vel illis ad quem vel ad quos in eadem ecclesia canonicorum receptio et prebendarum distributio dicitur pertinere, ac omnibus aliis et singulis quos infrascriptum tangit negotium vel tangere poterit quomodolibet in futurum et quocumque nomine censeantur, Michael, eadem gratia episcopus Barchinonensis, d. nostri pape consiliarius, executor ad infrascripta una cum infrascriptis collegis nostris cum illa clausula, "quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios etc." a Sede Apostolica deputatis, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter et humiliter obedire.

Litteras sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Innocentii divina providencia pape sexti, unam viz. gratiosam cum filis sericis et aliam executoriam cum cordula canapis more Romane Curie bullatas, omni vicio et suspicione carentes, presentatas nobis per discretum virum m. Johannem Garrigie Ilerdensi coram notario et testibus infrascriptis, nos cum ea qua decuit reverentia noveritis recipisse. Quarum litterarum scilicet gratiose, cum filis sericis, tenor sic incipit: “Innocentius episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Johanni Garrigie, canonico Ilerdensi, salutem et apostolicam benedictionem. Meritis tuarum probitatis et virtutum super quibus apud nos fidedignorum testimonio commendatis inducuntur ut tibi reddamus in exhibitione gratie liberales. Dudum siquidem intendent de canonicatu et prebenda ecclesie Ilerdensis quos quondam Guillelmus de Solerio, archidiaconus Rippacurcie et canonicus Ilerdensis, ipsius ecclesie dum viveret inibi obtinebat, cum illos vacare contigeret per apostolice prudentiam ordinari, canonicatum et prebendam predictos dum adhuc idem Guillelmus ageret in humanis, viz. 2 kalendas Septembris pontificatus nostri anno 1. collationi et dispositioni nostre, cum tamen idem archidiaconus in ipsa ecclesia reputat dignitas ea vice duximus speciali reservandos etc.” Et finit “Datum Avinione, 4. kalendas Martii, pontificatus nostri anno 3.”

Reliqua vero, executoria cum cordula canapis incipit “Innocentius episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus archiepiscopo Tholosano et episcopo Barchinonensi et dilecto filio officiali Ilerdensi. Meritis dilecti filii Johannis Garrigie canonici Ilerdensis probitatis etc.” et finit “Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios eundem Johannem vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem canonicatus et prebende ipsius ecclesie Ilerdensis iuriumque et pertinentiarum predictorum inducatis auctoritate nostra et defendatis inductum, amoto exinde quolibet detentore, facientes ipsum Johannem vel procuratorem suum predictum pro eo ad eandem prebendam in dicta ecclesia Ilerdensi in canonicum recipi et in fratrem stalli sibi in choro et loco in capitulo ipsius ecclesie cum plenitudine iuris canonici assignari, sibi que de ipsius canonicatus et prebende fructibus, redditibus, proventibus, iuribus et obventionibus universis integre responderis, non obstantis omnibus supradictis, seu si eisdem episcopo et capitulo vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem Sede indultum existat quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, contradictores autem, nostra appellatione postposita, compescendo. Datum Avinione, 4. kalendis Martii, pontificatus nostri anno 3.”

Quibus quidem litteris sicut premittitur presentatis per dictum Johannem fuit nobis humiliter supplicatum ut ad earum executionem procedere dignemur

iuxta traditam seu directam a Sede Apostolica nobis formam. Nos igitur Michael episcopus Barchinonensis, executor prefatus, volentes mandatum apostolicum nobis in hac parte directum reverenter exequi ut tenemur, vos d. episcopum Ilerdensem et capitulum ecclesie Ilerdensis, ac omnes alios et singulos supradictos quos presens tangit negotium vel tangere poterit quomodolibet in futurum, auctoritate apostolica qua fungimur in hac parte, primo, secundo, tertio et peremptorie requirimus et monemus communiter et divisim, vobis nichilominus auctoritate predicta in virtute sancte obedientie districte percipiendo mandamus quatenus prefatum Johannem vel procuratorem suum eius nomine ad corporalem possessionem dictorum canonicatus et prebende et ad ipsos canonicatum et prebendam quos quondam Guillelmus de Solerio in eadem ecclesia dum viveret obtinebat, iuriumque et pertinentiarum ipsorum infra 6 dies post presentationem seu notificationem presentium vobis factam immediate sequentes, quorum dierum 2 pro 1., 2 pro 2. et reliquos 2 vobis universis et singulis pro 3. ac monitione canonica assignamus sine difficultate qualibet recipiatis et etiam admittatis, dictumque m. Johannem vel eius procuratorem pro ipso in ipsorum canonicatus et prebende eidem m. Johanni per dictum dominum nostrum papam ut premittitur collatorum auctoritate nostra ymo verius apostolica in corporalem possessionem inducatis et defendatis inductum, amoventes ab eis quemlibet detentorem, quem nos tenore presentium amovemus et denuntiamus amotum, recipientesque eundem Johannem vel eius procuratorem ipsius nomine et ab aliis recipi et admitti facientes ad dictam prebendam in dicta Ilerdensi ecclesia in canonicum et in fratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo ipsius ecclesie Ilerdensis cum plenitudine iuris canonici assignatis quem nos etiam in quantum et prout ex forma predictarum litterarum apostolicarum possimus in corporalem possessionem canonicatus et prebende predictorum inducimus ipsumque Johannem per anuli nostri traditionem corporali^a investimus de eisdem, dictoque Johanni vel suo procuratori pro eo de omnibus et singulis fructibus, redditibus, provenientibus et obventionibus universis canonicatus et prebende predictorum respondeatis integre et faciatis ab aliis prout ad vos vel vestrum singulos communiter vel divisim pertinet plene et integre responderi.

Monemus insuper modo et forma premissis generaliter omnes et singulos cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existant, ne prefato Johanni vel dicto procuratori suo pro eo quominus canonicatum et prebendam predictos cum omnibus iuribus et pertinentiis suis universis integre et pacifice assequantur et pacifice valeat possidere impedimentum aliquid prestant per se vel alium seu alios publice vel occulte nec impedientibus ipsum super premissis in aliquo scienter consilium, auxilium vel favorem. Quod si forte premissa non adimpleveritis aut aliquid de huiusmodi canonicatu et prebenda aliter quam in

^a *Better*: corporalem.

suprascriptis continetur litteris disposueritis vel aliter in contrarium egeritis, vel mandatis et monitionibus nostris huiusmodi non parueritis cum effectum, vobis predicto d. episcopo Ilerdensi, cui ob reverentiam vestre pontificalis dignitatis deferre volumus in hac parte predicta monitione premissa in hiis scriptis, ingressum ecclesie interdicimus. Si vero predictum interdictum per alios 6 dies prefatos 6 immediate sequentes sustinuerit, vos in eisdem scriptis ab officio suspendimus. Verum si prefatas interdicti et suspensionis sententias per alios 6 dies prefatos 12 immediate sequentes sustinuerit, quod absit, animo indurato, in vos et quoscumque alios contradictores et rebelles ac impediens dictum Johannem vel procuratorem suum super premissis in aliquo aut ipsum impediens dantes in hiis scienter auxilium, consilium vel favorem, directe vel indirecte, publice vel occulte quominus ipse Johannes dictos canonicatum et prebendam iuxta predictarum litterarum apostolicarum et presentis nostri processus tenorem libere et pacifice assequatur et valeat possidere, ipsorumque fructus, redditus et proventus cum integritate percipere et habere. Necnon tam in dantis alteri quam recipientis canonicatum et prebendam predictos aut ius aliquod pertinens ad eosdem quoquomodo vel de ipsis in preiudicium dicti Johannis quomodolibet disponens peremptoria canonica monitione premissa exnunc prout extunc in hiis scriptis excommunicationis, et in vos capitulum suspensionis et ecclesiam vestram Ilerdensem predictam interdicti sententias auctoritate predicta ferimus et etiam promulgamus.

Ceterum cum ad executionem huiusmodi ulterius facienda non possimus quoad presens aliis in Romana Curia negotiis occupati personaliter interesse, venerabilibus et discretis viris dd. Johanni Calaris, beneficiato in ecclesia Ilerdensi, ac Sanctorum Johannis et Laurentii et beate Marie Magdalene Ilerdensis, de Belloloco, del Colege et de Balaguerio, Ilerdensis et Urgellensis diocesum ecclesiarum rectoribus seu curatis, ceterisque aliis rectoribus, prioribus et curatis [ecclesiarum]^b in Ilerdensibus, Vicensibus et Urgellensibus civitatibus et diocesibus constitutis, et cuilibet eorum insolidum, ita quod occupantis melior conditio non existat, sed quod per unum ipsorum inceptum fuerit, per eorum alterum mediorem^c valeat et finiri. Super executione predicti mandati apostolici et super omnibus et singulis nobis in hac parte commissis committimus tenore presentium plenarie vices nostras donec eas ad nos duximus revocandas, dantes eisdem et cuilibet eorum, auctoritate predicta sub excommunicationis [sententiam] quam in eos et eorum quemlibet dicta canonica monitione premissa fecimus in hiis scriptis nisi feceritis quod mandamus, firmiter in mandatis, quatenus ipsi et quilibet eorum qui ex parte dicti Johannis fuerit requisitus, ad vos dictum d. episcopum ac ecclesiam Ilerdensem et alios suprascriptos et alibi ubi expediens fuerit personaliter accedant seu accedat et predictas litteras apostolicas

^b *Supplied from the end of the document.* ^c *Better: melius.*

et hunc nostrum processum et omnia et singula in eis contenta vobis et singulis vestrum et aliis quorum interest vel intererit in predicta ecclesia et extra denuntient, legant et publicare procurent, ac eundem Johannem vel procuratorem suum eius nomine inducant auctoritate predicta in corporalem possessionem canonicatus et prebende ipsius ecclesie Ilerdensis iuriumque et pertinentiarum ipsorum et defendant inductum, amoto exinde quolibet detentore, quem nos etiam tenore presentium amovemus et denuntiamus amotum, ac faciant dictum Johannem vel eius procuratorem pro eo ad dictam prebendam sibi per dictum d. nostrum papam collatam in dicta Ilerdensi ecclesia recipi in canonicum et in fratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo ipsius ecclesie cum plenitudine iuris canonici assignari, sibi que de ipsorum canonicatus et prebende fructibus, redditibus, proventibus, iuribus et obventionibus universis integre respondere. Et omnia alia et singula nobis in hac parte commissa et que restant in executione huiusmodi negotii facienda plenarie exequantur, ita tamen quod in preiudicium predicti m. Johannis nichil valeant^d attemptari nec circa suprascriptas sententias vel earum aliquam per nos latas absolvendo vel suspendendo aliquid minuari. Et si contingat nos in aliquo super premissis procedere de quo nobis potestatem reservamus non intendimus propterea commissionem predictam in aliquo revocare nisi de revocatione huiusmodi expressa mentio in nostris litteris habeatur. Per processum autem huiusmodi nolumus nec intendimus nostris in aliquo preiudicare collegis quominus ipsi vel eorum alter, servato tamen hoc nostro processu possint in huiusmodi negotio procedere prout eis vel eorum alteri videbitur expedire. Absolutionem autem omnium et singulorum qui prefatas nostras sententias vel earum aliquam incurrerint quoquomodo nobis vel superiori nostro tantummodo reservantes, mandamus tamen vobis et aliis quorum interest copiam fieri de premissis si eam petieritis et habere volueritis, vestris tamen sumptibus et expensis. Prefatas quoque litteras et hunc nostrum processum penes dictum m. Johannem vel eius procuratorem remanere volumus et non per vos vel aliquem vestrum seu quemvis alium contra ipsius m. Johannis seu eius [procuratoris] voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes prefatis nostris sententiis per nos latis dicta canonica monitione premissa ipso facto volumus subiacere. Et si contingat quod absit aliquem contradictorem seu rebellem forsan reperire in premissis [?]tamdiu facientes eum per ecclesias illarum partium palam et publice nuntiari et alias artius evitari donec a nobis vel nostro superiori absolutionis meruerit beneficium obtinere et sancte matris Ecclesie venerit parere mandatis. In cuius rei testimonium presens instrumentum processus per notarium infrascriptum scribi et publicari mandavimus et sigilli nostri munitione roborari. Datum et actum Avinione in domo habitationis nostre,

^d *Better: valeat.*

anno a Nativitate Domini 1355, indictione 8, die 28. mensis Martii, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri d. Innocentii divina providentia pape 6. anno 3., presentibus venerabilibus et discretis viris dd. Petro de Moreto, priore Sancti Petri de Rometa Vapincensis diocesis, Berengario Crosati, rectore ecclesie de Crosato, et Bonifacio Laurentii, clerico Taurinensis diocesis, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

At the end of the document the notary drew his impressive sign-manual to the left and followed it with his attestation:

Et ego Bernardus Geraldii clericus Ruthenensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, qui predictarum litterarum apostolicarum presentationi et earum receptioni, requisitioni, monitionibus, mandatis, sententiarum prolationi, investitioni, commissioni, ac omnibus aliis et singulis suprascriptis, una cum prenomatis testibus, presens fui, eaque de mandato et auctoritate prefati domini episcopi Barchinonensis executoris et ad requisitionem dicti magistri Johannis, scripsi, publicavi, et in hanc publicam formam redegi, signoque meo solito signavi in testimonium premissorum.

The lower edge of the parchment was turned up and pierced for the green hemp cord on which the wax seal of the bishop of Barcelona was impressed, and fragments of which remain though the seal is missing. Nothing was written under the turnup, but on its face, now on the verso of the unfolded document:

Die 28 Martii. Presentibus d. Petro de Moreto priore Sancti Petri de Rometa Vapincensis diocesis, Berengario de Crosato rectore ecclesie de Crosato, et Bonifacio Laurentii clerico Taurinensis diocesis.

On the dorse we find a description of the letter written after it was folded, reproduced below, together with more recent Vatican Archives marks: "INSTR. MISC. 2019; No. 401 Innocentii VI; 1355; 1355.28 Martii; .53."

Littere m. Johannis Garrigie, canonici Ilerdensis, super canonicatum Ilerdensem.

6. Bullarium generale II, 2.¹

30 March 1355: An original parchment letter patent, pierced for sealing and folded for sending. On the dorse are found the Archives stamps and R[*egistrata*], and on the turnup *De Curia Transmontanus*.

In addition to the wealth in coin and goods which the collector Pierre Marcel had taken in for the Camera and not yet delivered to the Treasury at Avignon when he died in 1355, Innocent VI claimed the collector's personal possessions as spoils. Jean de Garrigue received a commission to collect those spoils, and this also was in the form of a papal bull, which would serve him better as a credential document than would a letter under the seal of the chamberlain.

Innocentius episcopus servus servorum Dei.

¹ Notice in Mercati, "Bullarium," p. 35; and see QF, 30 (1940) 205.

Dilecto filio Johanni Guarrigie canonico Ilerdensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Innotuit nobis quod quondam Petrus de Marcello, nuntius Apostolice Sedis nuper in regno Portugalie viam est universe carnis ingressus. Cum autem prefatus Petrus nonnullas pecuniarum quantitates et res alias ad Cameram Apostolicam pertinentes receperit quas morte preventus eidem Camere assignare nequivit, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus ad partes illas te personaliter conferens, de huiusmodi pecuniarum et rerum quantitibus ad dictam Cameram pertinentibus, necnon de bonis mobilibus, debitis et creditis que dictus Petrus tempore obitus sui habebat, vel pertinebant quomodolibet ad eundem, ubicumque existentibus, summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicii, te informes, illaque petere, exigere ac recipere custodienda per te fideliter donec a nobis habueris in mandatis, aliud indeque inventarium publica manu scriptum conficere non postponas. Contradictores, etiam si pontificali aut quovis alia prefulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Non obstante si aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nos enim eos, a quibus pecunias, res et bona necnon debita et credita huiusmodi receperis, absolvendi et quitandi de hiis dumtaxat que receperis ab eisdem, plenam tibi concedimus tenore presentium potestatem. Volumus autem quod de hiis que recipere te continget duo confici facias consimilia instrumenta, quorum uno penes te retento, reliquum ad Cameram nostram mittas. Libros etiam rationum dicti Petri videas, inspicias et examines diligenter et copiam eorum sub tuo sigillo incl[usam . . .] huiusmodi in[. . .] in Cameram destinare, ac dubia, si que tibi circa illas occurrerint, significare procures.

Datum Avinione, 3 kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno tertio.

7. Instrumenta miscellanea 2027

24–26 June 1355: A single fair parchment sheet, written on one side. This notarial act is the detailed memorial of the ceremony of investiture and installation of Jean de Garrigue, personally present, in the chapter of Lleida.

Noverint universi quod anno a Nativitate Domini 1355, die Mercurii 24. mensis Junii, in presentia nostri notarii et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum, discretus Johannes Calaris, beneficiatus ecclesie Ilerdensis, subexecutor ad infrascripta auctoritate apostolica deputatus, constitutus personaliter in sede Ilerdensi coram venerabilibus et prudentibus viris d. Arnaldo de Pinu, vicario reverendi in Christo patris et domini d. Stephani, Dei gratia episcopi Ilerdensis in remotis agentis, ad infrascripta per venerabilem virum d.

Petrum Ugonis, canonicum Ebredunensis, vicarium in spiritualibus et temporalibus generalem dicti d. episcopi, habentem ad hoc, ut asseruit, a dicto d. episcopo potestatem, specialiter deputato, et Jacobo Torrebadal et Guillelmo de Campis canonicis ecclesie Ilerdensis in eadem sede more solito, ut dixerunt, ad capitulum congregatis et ad infrascripta specialiter in absentia aliorum canonicorum dicte ecclesie capitulum facientibus ad instantiam et requisitionem venerabilis viri d. Johannis Garrigie canonici Ilerdensis ibidem presentis, presentavit, publicavit, et per me notarium infrascriptum legi fecit et mandavit dictis dd. vicario et capitulo quasdam litteras apostolicas, unam viz. gratiosam in filis sericis bullatam que incipit in tertia linea “et canonicus prebendatus” et in antepenultima linea “et Oscensis diocesis”; et aliam executoriam in filis seu cordulis canapis bullatam, que finit in tertia linea “canonicum preben” et finit in antepenultima linea “communiter vel divisim” veris bullis plumbeis more Romane ecclesie sanctissimi in Christo patris et domini nostri d. Innocentii divina providentia pape VI^{ti} bullatas, data Avinione, 4 kalendas Martii pontificatus dicti d. Innocentii anno tertio. Et quendam processum¹ reverendi patris d. Michael, Dei gratia episcopi Barchinonensis, executoris ad hec a Sede Apostolica deputati, datum et actum Avinione die 18. mensis Martii anno suprascripto, clausum et signatum per Bernardum Geraldi clericum Rutensis diocesis, publicum apostolica et imperiali auctoritate notarium, confectos super gratia apostolica facta dicto d. Johanni Garrigie de canonicatu et prebenda dicte ecclesie Ilerdensi quos venerabilis Guillelmus de Solerio quondam canonicus prebendatus et archidiaconus Rippacurcie in dicta Ilerdensi ecclesia, dum viveret, obtinebat prout hec et alia in dictis litteris apostolicis et processu clarius et latius continetur, quasquidem litteras et processum in parte legissem; pro lectis, presentatis et publicatis haberi voluerunt d. vicarius et capitulum supradicti et petens copiam de predictis omnibus retinuerunt sibi deliberationem super ipsis de quibus dictus d. Johannes Garrigie requisivit sibi ^fieri^ publicum instrumentum per me notarium infrascriptum presentibus testibus discretis viris dd. Bertrando de Muntayola et Petro de Monte benefficiatis ecclesie Ilerdensis sepedicte. Postea vero, die Veneris die 26. mensis Junii predicti nobilis vir d. Guillelmus de Monte Catheno, decanus vicariusque in spiritualibus et temporalibus generalis reverendi in Christo patris et domini dompni Ilerdensis episcopi supradicti, Bernardus de fformellis, Jacobus Torrebadal, Arnaldus de Pinu et Guillelmus de Campis canonici sepedicte ecclesie Ilerdensis, d. Arnaldo Hoalgerii canonico Ilerdensi, in civitate Ilerdensi presenti, qui quantum ad infrascripta dicto d. decano comisit locum suum ut per discretum Petrum de Pulcromonte beneficiatum ecclesie Ilerdensis locumtenentem ianitoris capituli sint facta relatio ut est moris in sede Ilerdensi more solito ad capitulum

¹ Document I.A.3.

congregati et ad infrascripta specialiter capitulum facientes ut dixerunt, habita deliberatione diligenti ut dixerunt super dictis litteris apostolicis et processu dd. vicario et capitulo supradictis presentatis volentes mandatis apostolicis eorumque executorum ut dixerunt reverenter et humiliter obedire ut tenentur, in presentia mei notarii et testium infrascriptorum ad hec specialiter vocatorum, prestito prius et ante omnia iuramento per dictum d. Johannem Garrigie ad sancta Dei Evangelia et crucem Domini propriis manibus tacta in posse dicti dd. decani et vicarii recipientis nomine dicti d. episcopi et suo et venerabilis capituli supradicti et ecclesie Ilerdensi, quod ipse d. Johannes de cetero utilitatem ecclesie Ilerdensis procurabit et dampna pro posse evitabit ac servabit constitutiones iuratas dicte ecclesie et specialiter duas constitutiones iuratas quarum altera incipit “Qui frequenter” et alia incipit “Statuimus ac etiam ordinamus etc.” quas dictus d. Johannes in parte legit, et pro complete lectis habuit, ac promisso etiam per eundem d. Johannem quod ceteras constitutiones et consuetudines dicte ecclesie servabit pro posse, receperunt et admiserunt dictum d. Johannem Garrigie in canonicum et in fratrem et ad gratiam apostolicam sibi factam de canonicatu et prebenda ecclesie Ilerdensibus quos Guillelmus de Solerio quondam canonicus prebendatus et archidiaconus Rippacurcie in dicta ecclesia, dum viveret, obtinebat, et etiam ad osculum pacis ut est sic consuetum et nihilominus quia eis constitit quod discretus Gasbertus de Garrico rector parochialis ecclesie Sancti Johannis Ilerde, procurator venerabilis Johannis de Cabrespina, qui de possessione dictorum canonicatus et prebende tenuit, possessioni predictae renuntiavit et placuit sibi, nomine procuratorio quo supra, quod dicto d. Johanni Garrigie nullum prestaretur impedimentum ratione possessionis dicti Johannis de Cabrespina, ideo dicti dd. vicarius et capitulum receperunt dictum d. Johannem Garrigie ad possessionem corporalem dictorum canonicatus et prebende et in signum tradite eidem pacifice possessionis canonicatus et prebende predictorum dictus d. vicarius tradidit eidem d. Johanni panem et denarios portionis canonicalis manualis [?]sue presentium panis loco panis prout aliis canonicis ecclesie Ilerdensis fuerunt dati die predicta, protestantes tamen quod per huiusmodi receptionem nec possessionis dationem non intendunt dicto d. Johanni Garrigie ius aliquid de novo tribuere, minuere nec augere nisi si et in quantum meliores dicte gratie apostolice pasciuntur et se extendunt, et sine iuris preiudicio alicui. Et nihilominus sub eadem protestatione dicto d. Bernardo de Fornell comiserunt et mandaverunt quatinus iure et loco eorum dicti d. Johannem Garrigie instaularet in Coro et locum in capitulo dicte ecclesie assignaret qui quidem d. Bernardus de Fornell ante predicta dictum d. Johannem installavit in Coro et sibi locum in capitulo dicte ecclesie assignavit de quibus omnibus dictus d. Johannes requisivit sibi sicut publicum instrumentum per me notarium infrascriptum presentibus testibus d. Raymundo de Aquilario capellano comitis

Barchinonensis et Bartholomeo Ros beneficiato in ecclesia Ilerdensi que fuerunt acta Ilerde diebus et anno predictis.

Sig-[sign manual]-num mei Bernardi Urdi notarii venerabilis capituli ecclesie Ilerdensis et auctoritate d. Ilerdensis episcopi presenti. Qui omnibus suprascriptis presens fui et hec recepi, scribi feci et clausi, rogatus et requisitus in testimonium premissorum.

8. Registra Avenionensia 131, fol. 245r–278v¹

19 May 1355 – 25 January 1357: The current expense account of Jean de Garrigue, commissioner of the Camera in Portugal, from his departure from Avignon until his return twenty months later. Registra Avenionensia 131 is a paper volume of letters of Innocent VI (1355 – 1356). Bound into it are these four gatherings of vertical paper half-folia which had been bound as a single booklet, similar to the summaries that the papal collectors inserted into their account ledgers when these were submitted to the Camera.

[fol. 245r]

Expense facte per me Johannem Guarrigie a die qua exivi Avinione causa eundi in Portugalam pro colligendo et recipiendo iura Camere Apostolice.

Anno Domini 1355, indictione 8, die Martis 19. mensis Maii, pontificatus d. Innocentii pape VI.ti anno 3 ego Johannes Guarrigie, canonicus Ilerdensis commissariusque ad recipiendum et levandum iura Camere Apostolice pertinentia in regno Portugalie deputatus, exivi Avinione pro eundo versus Portugalam, et ducebam mecum unum notarium et duos famulos, atque 2 equitaturas.

Yvi cubitum prima die Nemausum, expendi pro ordinariis tota die

10 s. Turonenses

Item pro animalibus

12 s. Tur.

Die Mercurii sequenti yvi cubitum ad Montempessulanum, expendi in ordinariis tota die viz.

12 s. Tur.

Item pro animalibus

12 s. Tur.

Ibidemque inveni dominum meum d. Fulconem Pererii, collectorem Aragonie, et fui secum continue usque ad diem Martis 18. mensis Augusti exclusive, qua die d. [Fulco] dimisit me in loco de Lucronio, et yvit ad locum de Vianna. Sed est verum quod in dicto intervallo fui ego [tam] in loco de [?]Stagnacari morando quam eundo Cesaraugustam ubi d. [Fulco] erat, viz. per 12 dies, et sic apparet quod fui cum d. collectore predicto viz. per 67 dies.²

¹ Notice in Loye, *Archives de la Chambre apostolique*, p. 214. minus 12 is 77 days. The error was probably made on the abacus.

² Better: 20 May to 17 August is 89 days;

expense facte cum d. collectore

Quamdiu fui cum d. collectore predicto nil ordinarii expendi, hoc excepto, viz. in loco de Arcubus solvi hospiti inter omnia viz. 20 s. Tur.

de ista moneta valebat florenus 15 s.]

Item solvi pro pedagio ad complementum de 34 s. quos ibidem solvimus, viz. 12 s. Tur.

quia d. [Fulco] solvit residuum, viz. 1 scutum auri.

Item solvi in loco de Vianna ubi fuimus pransi inter omnibus 15 s. Tur.

Die Lune 10. die mensis Augusti, qua die fuit festum S. Laurentii, intravimus Lucronium ubi ego Johannes fui cum omnibus litteris arrestatus et dictus d. collector fuit ibi cum sua tota familia usque ad diem Martis subsequentem, in quo intervallo sunt 8 dies, expendi quod tradidi d. Bernardo [de Villaribus] pro expensis ordinariis viz. 116 s. Tur.

moneta Castelle valet florenus 23 marabitos]

Item expendi ego in extraordinariis viz. in uno pari ancerium atque in pullis et aliis viz. 10 s. Tur.

Item expendi quod solvi hospiti pro dicto tempore inter omnia, facto computo per d. Bernardum cum ipso hospite viz. 223 marabitos

Item ab alia parte solvi eidem quos expenderat Janotus in ordinariis 3 marabitos

Item expendi in civitate Burgensi quod tradidi d. Bernardo pro recuperando pannum domini, viz. 5 duplas auri

Item solvi Johanni Sanxii canonico Burgensi pro hiis que d. collector debebat eidem viz 6 duplas

Item tradidi d. Bernardo predicto in marabitos pro expensis fiendis Burgis viz. 29 marabitos

Item tradidi eidem tam in Sancto Michaele atque in crastinum pro prandio cum 16 marabitos quos tradidit Mingucho 36 marabitos

Supra expensis istorum, 47 s. Turonenses valent, computo floreno 15 s., viz. 3 florenos 2 s.

Item 417 marabiti valent, computo floreno 24 marabitis, viz. 17 florenos 9 marabitos

Item plus ab alia parte 11 duplas auri

[fol. 246r]

expense facte per me

primo concilium Lucronii misit duos equites cum litteris bullis clausis directis regi Portugalie atque eius filio et archiepiscopo Bragarensi; solvi eidem cum yvit
5 duplas auri

Item in regressu solvi eisdem compulsus viribus 6 florenos

Item ab alia parte misi ego unum famulum de Lucronio pro sciendo ordinationem, et alium de civitate Burgensi mandavi mitti; dedi eisdem inter omnia que fuerunt eundo, redeundo, stando in Thoro ubi rex erat viz. pro expensis 3 duplas

Item dedi eidem quare solverat pro expeditione litterarum notariis viz. 1 florenum

Item dedi eidem pro suis laboribus quare fuerat per 25 dies viz. 3 duplas

Item solvi notario de Lucronio pro instrumentis requisitionum viz.
medium florenum

Item tradidi Johanni Etherii quando infirmus recessit viz.

4 florenos et 4 scutos auri novos

[fol. 246v blank]

[fol. 247r]

Expense facte ex quo fui in Portugalia.

Anno Domini 1355, die Dominica 27. mensis Septembris veni cubitum ad locum de la Bemposta in Portugalia, ubi dimisi in domo Cueriti unam lanceam. Deinde, die Sabbati proxima que fuit 3. dies Octobris intravi Bracharam et die Lune sequenti, presente d. archiepiscopo, presentavi ibidem litteras d. pape Infanti primogenito. Et sciendum quod cum intravi Bracharam, omnibus recognitis, non habebam nisi 3 duplas et 1 marabotinam.

Expendi primo de la Bemposta usque ad Bracharam inter omnia

£ 4 10 s. monete Portugalie

Item expendi in civitate Bracharensi 10 diebus quibus ibidem steti, adiunctis 3 diebus quibus fui eundo Guimaras et ibidem stando cum d. archiepiscopo atque eundo ad civitatem Portugalensem, exclusis expensis ordinariis quia fui continue cum archiepiscopo pro prandio et cum subcollectore in cena, qui etiam providit animalibus 9 diebus viz. pro 13 varis panni pro induendo me, computando singulas varas 55 s. et pro Minguacho 3 varas pro saya, singulas varas 28 s. et mantello eiusdem 3 varas et 3 quartes, singulas 30 s., item pro facturis atque baxacuris cum guarnimento inter omnibus £ 50 9 s. monete Portugalie

Debentur subcollectori pro baxacuris 11 s.]

Item expendi usque ad civitatem Portugalensem inter omnia ordinaria et
extraordinaria viz. £ 4 18 s.

[fol. 247v]

Portugalia]

Die Veneris 16. mensis Octobris anno 1355 intravi civitatem Portugalensem et
expendi die sequenti inter omnia viz. 28 s. 8 d. Portugalie

Die Dominica 18. Octobris inter omnia 24 s. 7 d.

Die Lune sequenti inter omnia 25 s. 6 d.

Item dedi famulo qui portat litteras mittendas Camere [?]primo Margarite viz. 6 s.

Die Martis 20. Octobris inter omnia 27 s. 9 d.

Die Mercurii pro ordinario quare fuit Guinetus familiaris d. Bracharensis inter
omnia viz. 25 s. 2 d.

Item pro ferrando animalia 10 s. 8 d.

Die Jovis pro ordinario atque aliis omnibus inclusis 8 s. pro papiro et 5 s. pro
parando raupam meam viz. 38 s. 8 d.

Die Veneris inter omnia 11 s. 1 d.

Die Sabbati in ordinario expendi 11 s. 4 d.

Item tam pro parando cotardam meam atque pro calestris animalium 8 s.

Item costiterunt fulrature tabardi et cotarde atque capucii £ 12 13 s. de quibus
solvit receptor episcopatus 11 florenos, item Mincho viz. 32 s.

Die Dominica 25. Octobris inter omnia expendi viz. 18 s. 1 d.

Ista die venit famulus subcollectoris Bracharensis atque quidam arcer qui fuerunt
in prandio.

Die Lune proxima inter omnia 14 s. 8 d.

Die Martis sequenti expendi inter omnia inclusis 12 s. 6 d. pro freno roncini
atque ferrando 30 s. 3 d.

Die Mercurii inter omnia et fuit [in prandio] quidam Sabaterius de Ulixbona
20 s. 2 d.

Die Jovis sequenti exivi civitate Portugalensi pro eundo Colimbriam et yvit
mecum procurator capituli cum alio equite expendi tota die 23 s.

[fol. 248r]

Die Veneris sequenti expendi inter omnia viz. 20 s.

Die Sabbati venimus pransum Colimbriam in domo thesaurarii expendi in extraordinariis viz.	56 s. 8 d.
Diebus Dominica et Lune	12 s.
Item aliis diebus usque ad diem Dominicam 8. Novembris exclusive viz.	44 s. 6 d.
Die Dominica 8. Novembris pro carnibus atque candelis	13 s.
Die Lune proxima pro candelis atque carnibus	8 s.
Item aliis diebus usque ad diem Dominicam 15. Novembris inter omnia inclusis 23 s. expensis pro catena atque strepa animalium et satularibus famuli viz.	56 s. 3 d.
Die Dominica 15. Novembris atque die Lune sequenti	20 s. 6 d.
Die Martis 17. Novembris exivi Colimbriam pro veniendo Ulixbonam expendi in cena in loco de Penela cum 5 s. datis famulis thesaurarii viz.	28 s.
Die Mercurii venimus cubitum ad locum de Demars expendi	43 s.
Jovis iacuimus in Sancta Terena expendi tota die	31 s. 4 d.
Veneris expendimus inter omnia ultra 25 s. quod ego solvi	4 s. 8 d.
Sabbati 21. Novembris intravimus Ulixbonam expendimus	3 s.
Item ego expendi inter omnia	20 s.
Diebus Dominica 22. Novembris nihil, die Lune nihil expendi quare comedi cum subcollectore, quod ipse computet.	
Die Martis 24. dicti mensis mutavi et comedi in domo quondam collectoris, expendi inter omnia	39 s. 8 d.
Mercurii expendi viz.	13 s.
Item pro candelis cereis	2 s. 4 d.
[fol. 248v]	
Jovis inter omnia	15 s. 8 d.
Veneris inter omnia	21 s.
Sabbati inter omnia	10 s.
Dominica inter omnia viz.	9 s.
Lune inter omnia	16 s. 4 d.
Martis 1. Decembris	21 s. 6 d.

A. PIERRE MARCEL, COLLECTOR; JEAN DE GARRIGUE, COMMISSIONER	17
Item pro uno porco salado	£ 6
Item tradidi Jonnoto pro expensis molendi et aliis	30 s.
Mercurii expendi inter omnia	2 s. 8 d.
Jovis inter omnia viz.	21 s.
Veneris inter omnia	18 s. 8 d.
Sabbati inter omnia	4 s. 8 d.
Item expendi pro papiro et incausto	10 s.
Item remisi castellanum cum mula apud Colimbria tradidi eidem pro expensis	£ 2
Die Dominica 6. mensis Decembris comedit m. Johannes Episcopi expendi	17 s. 1 d.
Lune, Martis inter omnia	8 s.
Mercurii inter omnia cum papiro	9 s. 6 d.
Jovis inter omnia viz.	12 s. 8 d.
Veneris inter omnia viz.	16 s. 2 d.
Item ista [die] misi Petrum Alfoncii cursorem Johannis de Bos ad Curiam, dedi eidem viz.	20 s.
Et per eundem scripsi Avinionem et in partibus mandavi super quod daret eidem usque ad 4 florenos atque mitteret per eum duos famulos.	
Sabbati expendi inter omnia	11 s. 10 d.
Item computavit mihi Janotus quod expenderat in 10 gallinis atque cepis et alionis ultra 30 s. per ipsum debitis viz.	38 s. 4 d. plus 20 s.
Die Lune 21. Decembris expendi in 9 diebus proxime preteritis	75 s.
Ista die recessit prior de Alhada cum 1 roncino vendito per me eidem £ 20 quas solvit.	
[fol. 249r]	
Die Mercurii 23. Decembris recessit de Ulixbona pro eundo Avinionem Blasius cursor Curie cui dedi pro suis expensis	50 s.
Item dedi Odino pro suis extraordinariis viz.	£ 3
Item dedi Minguacho pro suis extraordinariis	30 s.

Die Jovis 24. Decembris que fuit vigilia Nativitatis computavit mihi Mincho quod expenderat die Martis, die Mercurii et hodie inter omnia viz. £ 5 4 s.

Die Mercurii penultima Decembris misi Guillelmum . . cum litteris d. Guillelmi Piloti apud Bracharam civitatem; tradidit eidem m. Stephanus [Martini] de mandato meo viz. £ 4

Item Valco Dominici die Martis 28. Decembris yvit de mandato meo apud Sanctam Eremam pro capiendo illam ancillam, tradidit eidem magistro pro expensis [blank]

Item dedi familie Johannis de Stannis et Oliveri atque aliorum qui miserunt [?] Incennia necnon Valasco Dominici, viz. £ 3

Item dedi cursori d. Bracharensis 10 s.

Die Sabbati 16. Januarii [1356] Mingucho asseruit se expendisse citra festum Nativitatis Domini usque hodie exclusive viz. £ 7 4 s. 2 d.

Item expendit Binsotus in molendo 61 alqueriorum cum dimidio tritici atque provisione guallarum et tessonis atque aliis extraordinariis usque ad diem presentem viz. £ 5 7 s. 2 d.

Item habuit Valasco Dominici pro instrumentis grossandis viz. 20 s.

Die Sabbati 16. Januarii expendi inter omnia viz. 16 s. 2 d.

Die 19. Januarii missus fuit ille famulus Dominici Petri cum littera Camere Avinione et portavit litteras d. collectori Aragonie; dedi eidem viz. 15 s.

^Die Veneris 8. Januarii in cena incepimus bladum de sacco magno [. . .] panis predictus duravit usque ad 26 Januarii et sic duravit per 18 dies.^

[fol. 249v]

Die 26. Januarii expendi pro preparando catenam sigilli mei viz. 3 s.

Item die 26. Januarii dedi illi qui custodit thesaurum pro labore suo et aliis que ibidem pro intericiis expendit viz. 20 s.

raupe mei et familie]

Item 29 Januarii emi pro corpore meo 13 cubitus cum dimidio blavi clari costant, singulis 45 s. computatis £ 30 17 s. 6 d.

Item habui pro Odino et Jacobo pellipacio de blavo obscuro 13 cubitus costant, singulis 28 s. computatis £ 24 14 s.

Item pro bixacuris viz. 26 s.

Summa £ 56 7 s. 6 d.

Item solvi pro factura cum [?]guacone	[blank]
Item eadem die misi unum famulum apud Sanctam Eremam cum litteris et processibus dedi eidem viz.	15 s.
Die Sabbati 30. Januarii solvi sutrice pro factura duorum linteaminum, 5 camisorum, 4 femoralium, 2 capitegiarum sive cabricaps viz.	27 s.
inclusis 4 s. pro filo	
Item expendi pro quitatione Sancti Anthonii viz.	6 s.
Item pro sablone ad lavandum taceas et scutellas argenti	6 s.
Item incausto	20 d.
Item pro instrumento quitationis 1000 florenorum receptorum a priore Sancte Crucis	8 s.
[fol. 250r]	
^Die Dominica 14. Februarii incepimus 25 alqueria tritici ad vescandum domus mee.^	
Die Lune 1. Februarii computavit mihi Minguacho quod expenderat de die dicta 17. Januarii usque hodie exclusive, in quo intervallo sunt 15 dies viz.	£ 7 8 s. 6 d.
Item pro papiro viz.	6 s.
Die 7. Februarii tradidi Valasco Dominici pro expensis fiendis in itinere Elbore viz.	£ 4
Die 12. dicte mensis recessit dictus Vasco cui tradidi ultra premissa	£ 2
Item plus	2 florenos
Item die Jovis 11. Februarii fuit computatum per Minguachum quod expendit de 1. die Februarii usque hodie inclusive, in quo intervallo sunt 11 dies, computatis pro singulis diebus 7 s. 8 d. pro vino viz.	£ 9 16 s. 2 d.
Item eadem die computavi quod de 20 alqueriis tritici, licet ad mensuram domus essent 25, recepimus viz. 615 panes, qui duraverant per 16 dies et ultra, erant 60 panes qua die recepit, tandundem de tritico fuerant ordinarii 9 comestores, item computavit quod pistris retinuerat pro se 47 panes.	
Item eadem die solvi illi qui mundavit vasa argentea viz.	20 s.
Die Lune 15. Februarii misi Jacobum ad citandum Stephano alicui procuratori archidiaconi, dedi sibi viz.	20 s.
Item solvi sartori pro vino	5 s.
Item dedi uxori Alvari scutiferis quondam d. Petri [de Marcello] viz.	5 s.

Item alteri viz. 20 s.

Die 15. Februarii prior de Mari recessit apud Colimbriam.

[fol. 250v]

Die 16. mensis Februarii predicti computavit mihi dictus Minguchio quod expenderat in 5 diebus proxime preteritis cum die presenti computatis pro singulis diebus 8 s. pro vino viz. £ 3 15 s. 4 d.

Die Lune 22. mensis Februarii computavit mecum Johannes de Bras de £ 6. super per ipsum debitis et asseruit se expendisse a die Sancti Vincentii [22 January] usque hodie, primo pro molendo 40 alqueria tritici 40 s., item pro 7 guallinis 43 s. 3 d., et sic computavit se expendisse tam in predictis quam aliis minutis, inclusis 19 s. pro scutellis et cissteriis viz. £ 6 10 s. 8 d.

Item computavit mihi Jacobus quod expendit in ovis atque buturo viz. 11 s. 5 d.

Item eadem die Minguchio computavit quod expendit quod expenderat in 6 diebus proxime preteritis inclusa die hodierna viz. £ 2 5 s. 6 d.

Item computavi et sumavi quod expenderam die Sabbati proxime preterita in annali quondam collectoris, primo 4 ordinibus qui fuerunt £ 16

Item pro incorticis atque pauperibus et campanis viz. £ 5 5 s.

Item dedi capitulo Ulixbonensi pro oblatione sed restituerunt, allegantes quod modicum dabatur eis de quibus dedi uxori Alvari Vasques pro servicio quod fecerunt quondam collectori £ 5

Die Sabbati 27. dicti mensis computavit Minguchio quod expendit de die Lune usque die Veneris proxime preterita, qua die venit d. Guillelmus Piloti hora cene, viz. 35 s. 10 d.

Item computavit quod expenderat die Veneris in cena inter omnia 35 s.

Item die Sabbati in prandio 33 s. 1 d.

Item in cena cum 10 s[estariis] oley 13 s. 4 d.

Item pro barbitonsore 3 s.

Item pro candelis 2 s. 4 d.

[fol. 251r]

Die Dominica computavit quod expendit inter omnia pro barbitonsore atque aliqua provisa omnia viz. £ 3 5 s. 2 d.

Die 2. Martii expendi pro lignis cum portaturis viz. £ 6 5 s.

Die Jovis 3. Martii misi Jacobum apud Colimbriam cum litteris officii, tradidi eidem pro expensis viz. (excludantur) £ 3

pro tritico] Die Veneris 4. Martii misit d. Guillelmus Piloti et ego 2 famulos apud Cintriam pro portando triticum pro hospitio; tradidi eisdem pro expensis 35 s.

Item expendit plus cum animalibus quas solvit Johannes Johannis viz. 6 alqueriis avene, solvi sibi 42 s.

Die Mercurii 9. Martii Minguchio computavit quod expenderat de ultima Februarii usque hodie exclusive inter omnia viz. (sunt 9 dies) £ 12 10 s.

Item expendit Dominicus pro saquis ad portandum triticum viz. 5 s. 4 d.

Die Mercurii 9. Martii, prima die Cadragesime, expendit ipse Minguchio inclusis 20 d. pro ollis viz. 29 s. 4 d.

Item die Jovis expendi inter omnia 22 s. 6 d.

Die Veneris expendi inter omnia 18 s. 10 d.

Ista die recessit d. Guillelmus Piloti et sic fuit hic 16 diebus cum duobus cappelanis et uno scutifero atque 4 famulis, et facto compoto, expendimus quamdiu ipse stetit mecum viz. 33 alqueria tritici.

[fol. 251v]

Die Sabbati 12. Martii expendi 14 s. 10 d.

Item thesaurarius et prior de Mori miserunt mihi unum famulum viz. Vincentium cum litteris officii cui dedi pro suis expensis viz. 10 s.

Item unam raupam Minguchii et suam capetam valebat viz. [blank]

officii]³

~~Die Dominica 13. Marcii misi Dominicum Geraldii familiarem d. Petri quondam collectoris, viz. ad Franciam cum litteris meis diverseis collectori Rothomagensi⁴ causa procurandi capi illum Michaellem Thayer de villa de Virtutis in Campania diocesis Cathalaunensis qui in Portugalia faciebat se vocari Michael Petri,⁵ atque illum Thomacinum cum [?] Maria uxore sua et yvit in navi Durandi Sparerti fratris Petri Bufeti, tradidi eidem pro expensis fiendis viz. ——— 20 florenos auri~~

~~Item Raymundus Meleti de dicta societate debuit providere eidem in navi expensis meis atque ipsum dirigere in agendis.~~

³ The following five paragraphs were lined out because the expenses were official.

⁴ Bertrand Carit, collector of Sens and Rouen from the time of Clement VI until

Gregory XI named him bishop of Evreux in 1376; he died in 1383. Eubel 1:284; Wiliman, *Right of Spoil* no. 150, p. 75.

⁵ See Document I.B.1.

~~Die Martis 15. Martii tradidi Maroco seutifero d. Guillelmi Piloti pro suis necessariis quia ipse d. Guillelmus dixerat mihi viz. £ 3~~

~~Item tradidi eidem die 30. Martii cum yvit Colimbriam viz. £ 6~~

~~Item solvi tabellioni pro appellatione prioris Sancti Vincentii viz. £ 3~~

[fol. 252r]

Die predicta incepimus comedere panem qui venerat de Cintria et primo portavit, cum d. Guillelmus erat intus, viz. 36 panes albi

Item portavit dicta die de albis viz. 30 panes

Item de aliis panibus domus 134 [panes]

Die Mercurii 16. Martii computavit Minguchio quod expenderat in 3 diebus preteritis exclusa hodie viz. 48 s. 1 d.

Item dederat ancille domus pro suis laboribus viz. 10 s.

Die Veneris Johannes Johannis de Cintria misit mihi de tritico capituli 1 saumatam in qua erat, ut famulus retulit, 6 teguas et fuit per Minguchium mensuratum fuit inventum 23 alqueria cum dimidio; solvi pro portaturis viz. 15 s.

Item feci unum gladium in vagina quondam d. Petri, costitit viz. 20 s.

Die Veneris 18. Martii Johannes de Bras reddidit mihi de 19 alqueriis tritici seu farine quam receperat viz. 9 alqueria cum dimidio farine et de residuo rediderat mihi 66 panes albos; item 134 panes; item retinuit ut asseruit pro se viz. 14 panes et sic redidisse pro singulis alqueriis viz. 24 panes, et hec de 9 alqueriis quia medium alquerii retinuit pro farina lagnaveris. Et sic videatur qualiter reddetur in domo [blank]

[fol. 252v]

Dicta die 18. Marcii venit mecum Yzabella famula pro serviendo quam tradidit mihi mater episcopi con[. . .] et conveni quod detur eidem pro mensa viz. 30 s.

Ista die computavit Minguchio quod expenderat in tribus diebus iam elapsis inclusis 3 s. pro cerraciis viz. 34 s. 2 d.

Die Sabbati expendi inter omnia viz. 9 s. 4 d.

Die Martis 22. Martii habemus a Raymundo Johannis canonico Ulixbonensi per manus Maroci unam loriquam pro corpore meo costit viz. £ 6

Die Veneris 25. Martii qua die fuit festum Beate Marie Minguchio computavit quod expenderat de die Dominica proxime preterita usque hodie £ 3 14 s. 7 d.

Item pro ferrando mulam tribus pedibus viz. 7 s.

A. PIERRE MARCEL, COLLECTOR; JEAN DE GARRIGUE, COMMISSIONER 23

Item pro molendum triticum viz. 10 alqueria viz. 5 s.

Die Lune 30. Martii misi Jacobum qui die proxime preterita venerat de Colimbria viz. Elboram cum litteris directis episcopo et duobus subcollectoribus super peccuniis assignandis atque comptis reddendis, dedi eidem pro suis expensis viz. £ 4

Die Martis 29. dicti mensis solvi sartori pro tabardo, supertunicali, tunica, 4 capuciis, 3 caligis viz. £ 5

Item pro cotardia cum capucio Jacobi 25 s.

Item pro raupa Odini viz. 50 s.

Item solvi Lupo Egidii pro suis laboribus 20 s.

Item prestiti cuidam vicine Johannis de Bos super 1 sayam viz. 30 s.

Die Mercurii 30. Martii venit cursor de Avinione et duxit duos famulos meos de Villa Francha.

[fol. 253r]

Die 2. Aprilis misi Costanum famulum meum apud Colimbriam cum litteris directis collectori et priori Sancte Crucis, dedi eidem pro expensis viz. 40 s.

Die 5. Aprilis solvi Lupo Egidii tabellioni pro informatione recepta contra illos malefactores viz. £ 8

Item pro procuracione Raymundi Bregantie ad recipiendum Glorie peccunias 22 s.

Item pro informatione Johannis Ferradi famuli cum 4 instrumentis solutionis £ 2 6 s.

Die 9. Aprilis computavi cum Johanne de Bras de omnibus per ipsum nomine meo expensis usque hodie atque de 11 paribus satularium et 1 pari solarum que omnia faciunt computatis quolibet pari satularium pro 9 s. viz. £ 7 9 s.

Die Lune 18. Aprilis computavit Minguchio quod expenderat de die 25. Martii usque hodie inclusive inter omnia viz. £ 18 5 s.

Item pro stuis, satularibus atque aliis pro Pauleto viz. 18 s.

Item pro molendo viz. 5 s.

Die Mercurii 20. Aprilis computavit se expendis in 2 diebus proxime preteritis viz. 24 s.

Die Sabbati in vesperis Pace ^a computavit quod expenderat in 3 diebus preteritis	38 s.
Eadem die solvi Ysabe ancille pro 1 mense finito 12 Aprilis viz.	30 s.
Item dedi familie pro festo viz.	£ 3
[fol. 253v]	
Die Martis post festum Pace ^a que fuit 27. ^b Aprilis misi Jacobum et Johannem de Bras Elboram pro pecunia decime, tradidi eisdem viz.	£ 4
Die Jovis 29. Aprilis Pauletus yvit cum navi apud Valenciam cum libris atque ceteris aliis, dedi eidem pro expensis viz.	2 florenos
Item eadem die Valascus Dominici yvit apud Avinionem cum litteris thesaurarii atque aliis camerarii, sibi pro merita petivit viz. 13 florenos, item dedi eidem	£ 2
Item tradidi Castono quem remisi ad Villam Francham pro suis expensis atque rauppa fienda Tholose viz.	5 florenos, 30 s.
Et Valascus Dominici predictus debebat eidem providere de expensis usque ad Guardiam et inde prior de Moronha usque Tholosam.	
Die penultima Aprilis solvi Valentino Catalano de Maioricis pro 1 pipeta missa Valenciam 50 s.; item pro portando et cargando omnia in navi, viz. 18 s.; in suma pro ipsis solvi eidem	£ 3 8 s.
Ista die que fuit Veneris computavit Minguchio se expendisse in 6 diebus proxime preteritis viz.	£ 3 2 s.
Item pro 1 multone dito Celestino Cathalano viz.	30 s.
Item pro reparando satularum illius costit	5 s. 2 d.
Die Mercurii 4. Maii computavit de materia Minguchio quod expenderat in 4 diebus preteritis inclusis 41 s. datis Maii 5 viz.	£ 3 11 s.
[fol. 254r]	
Die Dominica 15. Madii computavit Minguchio expendisse in ordinario in 12 diebus preteritis viz.	£ 5 7 s. 3 d.
Item in extraordinariis, inclusis salario ancille, viris atque flechis et aliis, omnibus datis hinc inde in summa viz.	£ 7 9 s., 1 florenum auri
Die 18. Maii fecit prior de Sancta Marinha Ulixbonensi nomine meo fecit peractum cum frenario comorante iuxta Sanctum Jacobum de uno freno cum suo pectorali atque scropis et guarnimenta telle de forma signorum de domo viz. pro £ 30 Portugalie; debet reddere completum infra 15 dies; solvi eidem pro signo	£ 10

^a Better: Pasche. ^b Better: 26.

Die 19. Maii misi Dominicum Alfoncii cum Jacobo apud Colimbriam et Bracharam pro pecuniis portandis; tradidi eisdem pro suis expensis cum uno famulo et 1 animali viz. £ 8

Die 23. Madii misi Avinionem Minguchio cum literis infirmitatis episcopi Ulixbonensis;⁶ dedi eidem pro suis expensis 6 florenos, 2 duplas Castelle

Per comptum Jacobi aparuit quod expenderat de 18. Junii usque ad 25. eiusdem mensis ubi sunt 8 dies, viz. £ 29 7 s. 4 d.

[fol. 254v]

Die 4. Junii dedi Sanc[. . .] priori Sancte Crucis qui portavit pecunias de Colimbria 21 s.

Die 5. Junii tradidi famulo d. Guillelmi Piloti qui yvit Barchinonam £ 2

Die 6. Junii tradidi famulo subcollectoris Colimbrie pro expensis 20 s.

Item solvi pro instrumento sue quitacionis viz. 6 s.

expensa episcopatus] Die 5. Junii mutuavi d. Bernardo de Vilaribus pro expensis fiendis viz. £ 2

Solvit idem d. Bernardus quod continetur in [. . .]

Die predicta tradidi Falipeto dispensatori pro expensis £ 10

Die 8. dicti mensis tradidi eidem Falipeto £ 45

Item die 17. Junii tradidi dicto Bernardo pro auro emendo £ 70

Die 18. Junii tradidi Phalipaco pro expensis £ 10

Item solvi Lupo Egidii pro instrumentis grasandis viz. £ 4

Die 24. Julii computavit Perotus quod expenderat in 8 diebus inclusis £ 23. pro convio admirantis regis Francie atque £ 8 10 s. pro lignis parvis et £ 2. traditis Jacobo cum yvit Bracharam cum litteris Camere atque £ 7. traditis dispensatori inter omnia viz. £ 44 10 d.

⁶ This notice that Thibaud de Castillon was about to die was being sent to Avignon so that the pope could name a successor before the Chapter could elect one, and so that the new bishop would be in place before the revenues of the see in cash and in agricultural produce came due at St. John's Day Midsummer, 24 June. Innocent VI used the papal treasurer Renaud Maubernart for this function, translating him from Palencia.

Maubernart never visited Lisboa, but used a vicar there, paid his services in installments, and was translated to Autun before he died in 1361, still papal treasurer. By letters of early July 1356 the pope commended his treasurer to the Iberian sovereigns and to the Chapter of Lisboa, hoping to settle the quarrel between the Chapter and the late bishop Thibaud. Innocent VI, *Lettres Secrètes* nos. 2217–2221, 4:116–18.

[fol. 255r–256v blank]

[fol. 257r]

Die 17. mensis Augusti hora cene venit d. Guillelmus Piloti collector Ulixbonam, undecim in personis et cum 5 animalibus.

Anno 1356 in die Sancti Bartholomei⁷ fuit terremotus in terra Portugalia et ego Johannes ybam de Ulixbona ad Sanctum Anthonium pro recolligendo vicarium d. episcopi Ulixbonensis.

extra pro officio] Die 1. mensis Septembris solvi Lupo Egidii tabellioni pro suis scripturis inclusis £ 4 superius persolutis viz. £ 50

Exstat abreviatio de manu sua.

Item eadem die prestiti d. Gaucelmo Daffies vicario d. Ulixbonensis, exclusis £ 12 quas tradideram bacallario et Johanni de Bosco cum yverunt ad Sanctam Erenam pro iuribus episcopatus viz. £ 18

Item recepit idem vicarius de debitis Camere Apostolice et hoc a Johanne Vincentii pro quibusdam domibus viz. £ 40

Item pro uno carcerario ab eodem viz. 20 s.

restat quod debet Johannes 2 capones]

Item recepit idem vicarius de eisdem debitis prout retulit Rodericus Ferrandi viz. £ 11 13 s. 4 d.

Item debet idem vicarius quos tradidi quando collector fecit taxari reparationes episcopales £ 2

Item debet idem vicarius quos feci sibi dari per Durandum Sperti pro serviendo concibariis Infantis viz. prout ipse mihi scripsit 30 scutos auri antiquos

[fol. 257v]

Die 14. Septembris ego Johannes et collector prestitimus vicario Ulixbonensi pro reddimendo vexationes Infantis viz. 5,000 scutos veteres

Quos habui viz. de assignatis mihi per collectorem viz. 3,029, item de solutis per priorem Sancte Crucis 171, et ex hoc Durandus Sperti et B. de Aucafort habuerunt ab eodem vicario 80 modios tritici pretio cuiuslibet alquerie 6 s. Item 60 modios avene pretio alquerie 2 s. 6 d., sunt reddendi Ulixbona infra 2 menses.

Die 1. Octobris tradidi famulo collectoris Aragonie vocato Borracha viz. 4 florenos

⁷ 24 August 1356.

Item expendimus collector et ego cum sumus extimando reparationes viz.
£ 14 17 s. 4 d.

Et fuimus ibidem 5 diebus et vicarius fuit nobiscum 1 die cum sua familia.

Solvit mihi idem vicarius per manus Durandi Sperti ultra £ 40. solutas pro vinis
viz. £ 12

Die 4. Octobris tradidi Odino pro suis extraordinariis viz. 40 s.

[fol. 258r]

Mondoni operarii.

Die Mercurii 26. Octobris aparuit per comptum Raymundi operarii quod ipse
exponderat de 21. Julii usque ad 22. Octobris exclusive ubi fuerunt 93 dies inter
omnia viz. £ 187 4 s. 4 d.

ista omnia ponantur cum Officio:]

Ubi includuntur pro sartore m. Johanne £ 10

Item quod dedi famulo prioris Sancti Bertholomei qui portavit litteras Avinionem
£ 3

Item quando condux barquam pro portando avenam Sancti Anthonii et non venit
propter impedimentum Infantis, inde solvi £ 6 3 s.

Item pro aliis quos solvit ipse Mondus £ 5 5 s.

Item misi Bernardum ad Sanctam Erenam procuratori episcopi, quando ybat
datur 20 s.

Item pro Mingucho quando evenit mihi apud Bracharam cum litteris Camere
directe collectoris viz. £ 2

Item pro Jonato quem remisi de Sancta Erema cum eram pro facto Infantis 17 s.

Item quando die 17. Augusti misi Pandonum cursorem quondam episcopi ad
Portum vicaria episcopi 40 s.

Item misi Perotum cursorem Elboram pro sciendo pecunia decime, dedi eidem
40 s.

sequentia debent excludi de expensis collectoris]

Item misi postquam collector venit, die 18. Augusti, misi Jacobum ad Sanctam
Eremam cum litteris, dedi 10 s.

Item quando misi Mingucho Colimbriam pro capiendo Bernardum de Vilaribus
30 s.

Item misi Jacobum Colimbriam pro eodem facto, tradidi eidem 30 s.

[fol. 258v]

Item includuntur quod dedi Johanni de Bras qui fuerat in custodia domus
episcopalis £ 5

Item misi Minguach cum B[ernardo de Villaribus] famulo episcopi quondam
apud Colimbriam cum litteris, tradidi 40 s.

Item excluditur quod superius continetur £ 18 16 s.
pro sartore.

Item misi Minguach ad Sanctam Eremam cum litteris officii, tradidi eidem 15 s.
hic includitur solum 5 s.

Item excludantur pro Ferrando barberio et notariis £ 3 13 s.

Computavit Mondonus quod expenderat de 18. die Augusti, qua die venit d.
Guillelmus collector Ulixbonam usque ad 22. Octobris qua die incepit Minguach
expendere exclusis £ 33 4 s. expensis in extraordinariis pertinentibus michi soli,
inter omnia viz. £ 96 18 s. 2 d.

Item expendimus 3 dolia de vino antiquo, valet dolium £ 40

Item quando ymus extimatum domus episcopatus expendimus [blank]

[fol. 259r]

Expense facte per Minguach

Die Sabbati 22. Octobris incepit Minguacho expendere ordinaria, qua die venit
nepos collectoris cum uno famulo et animali et sic erant 4 animalia; expedit
ordinarium 8 s.

extra pro officio] Item expedit quod dedit pro copia a fronte facte ex parte regis
super peccatum [?]operationem viz. 8 s.

Die Dominica in ordinario 13 s.

Item in pane quia deffecit viz. 20 s.

Ista die fuit subcollector Sanctarena et portavit 3 porcos parvos et 4 mutones, 6
caponos, 4 anceres

Die Lune pro pane 16 s., pro aliis 8 s., pro molendo 5 s. 4 d., item pro aliis 14 s. 3
d., in summa 43 s. 8 d.

Die Martis expendi inclusis 6 s. 8 d. pro molendo viz. 13 s. 8 d.

Qua die portavit Azamella d. Guillelmi collectoris de casalaro de cerveria qui
alias dabat farinam viz. 40 alqueria avene.

Summa ordinariorum £ 4 18 s. 3 d.

[fol. 259v]

Die Mercurii 26. Octobris habemus 10 saumatas lignorum, costitarunt viz. £ 6

Item computavit Mingucho quod expendit tota ipsa die 12 s. 4 d.

Die Jovis expendit tota die viz. 12 s. 2 d.

Item tradidit clerico collectoris cum yvit Sintriam pro tritico 10 s.

debeo Penoto] ~~Die Veneris 28. Octobris, affinato compoto inter me et Penotum de omnibus per ipsum receptis et nomine meo usque hodie quovismodo expensis aparuit quod omnibus que equatis atque deductis usque hodie ego debeo eidem Penoto viz. 29 florenos et £ 19 4s. 6 d. monete Portugalie.~~

Die 9. Novembris solvi eidem Penoto totum in auro atque minuto computando.

Die Veneris expendit in ordinario viz. 12 s. 4 d.

Item pro molendo 5 alqueria tritici viz. 5 s.

Die Sabbati expendimus 10 s. 4 d.

Item expendi pro 75 panalibus palearum pro barqua viz. £ 9 10 s.

Et debentur adhuc 30 s., solvi eidem 30 s.

Item solvi pro portaturis viz. £ 3 5 s.

Summa ordinariorum £ 23 7 s. 2 d.

[fol. 260r]

Die Dominica 30. Octobris expendi in ordinario viz. 10 s. 9 d.

Item pro vino pro hospitio viz. 2 s.

Die Lune ultima Octobris expendit inter omnia quia non erat panis viz. £ 4 14 d.

Sed includuntur pro pullis 26 s. 8 d. et pro cepis, pomis ac candelis et molendo 7 alqueriorum tritici et aqua portanda 28 s. 2 d.

Die Martis in festo Omnium Sanctorum fuit deccor in prandio expendi inter omnia viz. 17 s. 6 d.

Die Mercurii inter omnia expendi 9 s. 4 d.

Die Jovis expendi inter omnia 7 s.

Item in pane expendi viz., deductis [. . .] 20 s. 4 d.

officii extra] Item pro 2 instrumentis causa publicandi processus bonorum quondam episcoporum Ulixbonensis et Elborensis viz. 10 s.

Die Veneris inter omnia viz. 13 s. 2 d.

Die Sabbati incepimus habere vinum de taberna pro familia, expendimus tota die in ordinario	6 s. 9 d.
Item pro vino familie	7 s.
Item pro molendo et cucando 16 alqueriorum tritici viz.	24 s. 4 d.
Die Dominica expendimus in ordinariis quia comedunt Dominicus Spiriti et B. Aucafort viz.	15 s. 2 d.
Item pro vino pro familia viz.	11 s.
Die Lune pro ordinariis expendi	9 s. 8 d.
Item pro vino expendi viz.	7 s.
Summa ordinariorum	£ 12 2 s. 2 d.

[fol. 260v]

Die Martis comedimus cum Johanne de Bos, expendimus inclusis 19 s. 8 d. pro provisib bonis viz.	25 s. 8 d.
Item pro vino pro familia	7 s.
Die Mercurii pro ordinariis	10 s. 4 d.
Item pro vino pro familia	7 s.
Item pro molendo 16 alqueriorum tritici viz.	16 s. 11 d.
Die Jovis in ordinariis expendi	9 s. 2 d.
Item in vino pro familia viz.	7 s.
Die Veneris in ordinariis	14 s. 2 d.
Item pro vino pro familia	8 s.
Die Sabbati expendi inter omnia viz.	5 s. 2 d.
Item in vino pro familia	8 s. 8 d.
extra pro officio] Die Dominica 13. Novembris Minguacho yvit Valenciam pro recapitandis cambiis, tradidi eidem pro expensis	4 florenos auri
Item yvit secum alius cursor civitatis Ulixbone vocatus Alfoncius de Guardia, cui dantur per me et Minguach ut dicunt viz.	£ 36
Summa ordinariorum	£ 5 18 s. 2 d.

[fol. 261r]

Die Dominica 22. Novembris operarius incepit expendere; computavit pro ordinariis viz.	8 s. 8 d.
--	-----------

A. PIERRE MARCEL, COLLECTOR; JEAN DE GARRIGUE, COMMISSIONER	31
Item pro vino pro familia	8 s.
Item pro pane quia deffecit	8 s.
Die Lune in ordinariis	5 s. 4 d.
Pro vino pro familia viz.	8 s.
Martis in ordinariis expendi	15 s. 6 d.
In vino pro familia	8 s.
Mercurii in ordinariis	13 s 1 d.
In vino pro familia	8 s.
Jovis pro ordinariis viz.	12 s. 2 d.
Pro vino familie	8 s.
Pro molendo 7 alqueriorum trici	7 s.
Item dedi B[orracha] famulo collectoris qui yvit ad Curiam	20 s.
extra pro me m. P. sartori] Die 17. Novembris solvi m. P[etro] sartori pro factura rauparum mearum viz.	£ 6
Et fecit pro me viz.	[blank]
Veneris in ordinariis expendi	15 s. 2 d.
Item in vino familie	8 s.
Item in parando loriguas meas	10 s.
Sabbati in ordinariis expendi cum aqua et candelis	18 s.
Item in vino familie	5 s.
Dominica in ordinariis	9 s. 6 d.
Pro vino familie	8 s.
Item pro porcis viz.	1 s. 4 d.
Lune in ordinariis	2 s. 6 d.
Pro vino familie	8 s.
Martis inclusis 19 s. 6 d. pro bove expendi inter omnia	25 s. 6 d.
Item pro vino familie	
extra pro me]	8 s.
Pro satrice ^c camiziarum	30 s.

^c *Better*: sutrice.

Summa ordinariorum	£ 10 18 s. 6 d.
[fol. 261v]	
Mercurii inclusis 5 s. pro pane expendi viz.	7 s.
Item pro vino familie	8 s.
Jovis in ordinariis	14 s.
In vino pro familia	8 s.
Veneris in festo Beate Katarine d. Guillelmus collector solvit pices, ^d expendi in vino cum aliis	13 s. 8 d.
extra, officio] Sabbati in ordinariis expendi	13 s. 2 d.
Item tradidi famulo collectoris vocato Lamassas pro eundo ad Villam Verdem et alibi viz.	27 s.
extraordinarium pro me] Die Dominica 27. Novembris solvi Johanni de Bras exclusis £ 5 per Raymundum operarii sibi traditis pro satularibus et aliis omnibus sibi usque hodie debitis viz.	£ 4
mutuum] Item prestiti eidem	£ 6
extraordinarium] Die 1. Decembris solvi Martino sartori pro factura tunice albe mee et pro mea [?]bitippa de mesclato cum cotardia Odonis viz.	£ 10 5 s.
Summa ordinariorum	£ 3 3 s. 10 d.
[fol. 262r]	
Die Dominica 17. ^e Novembris supradicta expendit in ordinariis inclusis 20 s. pro bove atque 15 s. pro saculis coqui viz.	39 s. 4 d.
Lune incepit habere vinum de taberna pro omnibus expendi in ordinariis cum vino viz.	30 s. 9 d.
Sed includuntur pro cedatio et farina molenda 16 s.	
Martis in ordinariis expendi cum vino	23 s. 4 d.
Mercurii cum vino expendi	15 s. 2 d.
Jovis cum 12 s. pro vino sed includuntur 16 s. pro bove	34 s. 4 d.
Veneris inclusis 20 s. pro vino et molendo expendi inter omnia	29 s. 7 d.
Sabbati cum vino viz.	18 s. 6 d.
Die Dominica 4. Decembris in ordinariis	15 s. 8 d.
In vino	12 s.

^d Better: pisces. ^e Better: 27.

A. PIERRE MARCEL, COLLECTOR; JEAN DE GARRIGUE, COMMISSIONER 33

Lune cum molendo et cepis 14 s. atque vino 7 s. pro toto	37 s.
Martis cum vino et pane 20 s. per totum viz.	40 s. 10 d.
Mercurii cum vino et molendo 20 s. pro toto	38 s. 10 d.
Jovis cum vino pro toto	26 s.
Veneris cum vino pro toto (et ista die comedimus cum fratribus; sed in cena et molendo)	25 s.
Sabbati in toto cum vino	21 s. 4 d.
Summa ordinariorum	£ 20 7 s. 9 d. ^£ 20 7 s. 8 d.^

[fol. 262v]

Die Dominica 11. Decembris cum 15 s. pro vino viz.	34 s. 10 d.
Lune cum 15 s. vini, 10 s. candelis	51 s. 10 d.
Martis cum 16 s. molendi et 15 s. vini et de pane	54 s. 10 d.
Mercurii inter omnia	27 s. 2 d.
Jovis inter omnia	28 s. 4 d.
Veneris inter omnia	24 s. 2 d.
Sabbati inter omnia	20 s. 10 d.

recessus collectoris] Ista die que fuit 17. Decembris collector recessit, et computatis omnibus secum in domo expensis, inclusis £ 120 pro 3 doliis vini ac pro provisiois palearum et lignorum et ceteris omnibus solvit pro sua media parte viz. £ 179 8 s.

Sed avena neque panis neque oleum fuit hic computatum quia ista omnia recepimus de vacance episcopatus.

Item solvit mihi que pro eo dederam duas partes viz. £ 109 15 s.

Et notandum quod steterat in domo inter duas vices pro dicto precio, viz. 138 diebus cum tres presbyteris, uno scutifero, uno clerico, sex famulis, 4 animalibus.

[fol. 263r]

mei Johannis]

Die Dominica 18. Decembris post recessum collectoris expendi inter omnia viz.	29 s. 10 d.
---	-------------

officii] Tradideram Jacobo cum yvit ad Sanctam Erenam	20 s.
---	-------

Item servitori m. Stephani [Martini] qui stetit in excequendo citationes [blank] diebus viz.	£ 3
--	-----

Lune expendi	31 s. 8 d.
Martis (qua die venit Gaufridus cursor pape)	24 s. 4 d.
Mercurii inter omnia	23 s. 4 d.
Jovis comedit foresta et B. cum cursore expendi in prandio	14 s.
collector fuit] Item in cena venit collector, expendi	17 s. 6 d.
Veneris inclusis candelis, 16 s. pro molendo expendi	58 s. 10 d.
Sabbati cum provisus festi viz.	56 s.
extra] ^f	
In vigilia Domini dedi Lupo Egidii pro instrumento cambiorum Raymundi Bregan et B. de Aucafort atque pro aliis	£ 15
Item recepi pro familia viz.	£ 9 10 s.
Item pro 1 quarterio bovis pro festo viz.	50 s.
Dominica pro vino familie	13 s.
Lune expendi inter omnia	31 s. 8 d.
Martis fuit B. in cena, expendi inter omnia	50 s. 6 d.
Mercurii expendi inter omnia	30 s. 3 d.
Item solvit Ademarus R[aymundi] de eo quod Jonotus debebat	30 s.
Die Jovis post prandium collector recessit, expendi inter omnia viz.	£ 4 6 s. 8 d.
Sed includuntur 57 s. pro 5 caponibus; collector solvit quotam istarum expensarum.	
[fol. 263v]	
extra] Expendi pro uno panno de blavo pro familia et tirabat 49 cubitus viz.	£ 60
solvi eidem £ 21.; item totum] Inde fuerunt facte raupe sequentes: primo pro me cotardiam cum gavano; Petro Petri et Mondono atque cursori pape singulis gavanos; Odino cotardiam cum capucio; Penoto et B[ertrando] de Engolisma cotardias; ambobus Jonotis et Jacobo tabardes cum capuciis.	
Solvi sartori pro facturis primo	£ 2
Item solvi eidem viz.	£ 8
Item solvi eidem	£ 2 10 s.
Item fulratura cotardie mee	£ 4 12 s.

^f Refers to the two items that follow.

Solvi pro illa valencina rubea Raymundo Bregan viz.	£ 13 4 s.
Item pro fulratura Bertrandi viz.	£ 3 12 s.
extra] Item dedi Gaufrido cursori d. pape quando die Mercurii 28. Decembris recessit, viz. £ 4 et 1 duplam Moriscam; item dedi B. de Engolisma 1 duplam Castelle	£ 4 2 duplas
Item quando Jacobus yvit pro pecuniis ad Sanctam Erenam expendit 15 diebus quibus stetit viz.	£ 2
Et portavit	£ 320
Die 4. Januarii [1357] tradidi Jacobo pro balena viz.	£ 6 7 s.
Die 9. Januarii tradidi eidem	8 florenos
[fol. 264r]	
Item expendi pro 6 quintalibus balene viz. singulis £ 30.	£ 180
Item pro portaturis viz.	£ 8
Item solvi B. de Aucafort pro 6 quintalibus balene quas habueram a Johanne Riols viz.	£ 270
(singulis £ 45.)	
Item pro portaturis et expensis illorum qui procurantur viz.	[blank]
[fol. 264v]	
officii] Solvi commisso preconii pro suis laboribus argenti et omnium que vendidit viz. 2 marchas cum dimidia argenti que debuit poni in realibus pro £ 50 viz.	£ 50
Die Veneris penultima Decembris ego solus cum familia expendi inclusis 17 s. 6 d. pro ordinariis	32 s. 2 d.
extra quia officii] Item misi Johannem de Bras Colimbriam pro portando pecunias, tradidi eidem	4 florenos
Sabbati inclusis 19 s. pro satularibus atque ludibriis expendi viz.	4 florenos, 3 s. 4 d.
Item pro 16 almitis de vino pro familia viz.	£ 11 4 s.
Die Dominica 1. Januarii comederunt mercatores expendi ludendo cum illis Januariis viz.	£ 5
Lune expendi inclusis pro illis servientibus regis 30 s. et pro molendo 16 s. viz.	48 s.

Martis m. Stephanus [Martini] incepit comedere et iacere in domo expendi inter omnia viz.	10 s. 6 d.
Mercurii expendi	13 s. 10 d.
extra] Item pro filo et cordis pro plicando	23 s. 6 d.
Jovis expendi	19 s. 10 d.
Veneris in die Aparitionis Domini	13 s. 2 d.
Sabbati expendi	6 s. 8 d.
extra] Item pro instrumento cuiusdam debiti	6 s.
[fol. 265r]	
Dominica inter omnia	20 s. 2 d.
Lune expendi	12 s.
Martis inter omnia	12 s. 8 d.
Mercurii	15 s. 8 d.
Jovis	16 s. 8 d.
Veneris	11 s. 2 d.
Sabbati	6 s. 10 d.
Dominica 8. Januarii inclusis 13 s. pro candelis viz.	25 s. 8 d.
Et ego comedi cum Johanne de Bosco extraordinaria] ^g	
Item expendi pro reparatione 6 balistarum viz.	£ 6
Item pro 4 scutis	£ 8
Item dedi Lupo Egidii	30 s.
[fol. 265v blank]	
[fol. 266r]	
valet florenus 22 s.] Anno 1357 die Mercurii 1. Februarii gualee Castelle et Genuensis posuerunt me cum tota familia in portu Cartagine ubi steti per 5 diebus, expendi usque ad locum de Murcia viz.	152 mariscos 4 d.
Die Lune veni ad locum de Murcia et fui ibi continue cum tota familia viz. 5 diebus, computavit B. de Vilaribus quod expenderat inter omnia	52 mariscos 8 d.

^g Refers to the three items that follow.

extraordinarium] Item dedi illis marinariis pro custodia illorum cum eo quod rapuerunt inter scutas et duplas Moriscas 309 pecias auri

Item dedi Martino Amado eadem de causa viz. 1 duplam auri

Item dedi notario de Murcia qui recipit informationem furti sive depredationis viz. 9 florenos

[fol. 266v blank]

[fol. 267r]

Expense facte Avinione

Die ultima Julii de anno 1357 computavit Odinus quod expenderat a die^h

Eadem die computavit Mondonus quod expenderat in 11 diebus proxime preteritis usque hodie viz. £ 12 3 s. 8 d.

Die Sabbati 12. Augusti idem Mondonus computavit quod expenderat ab ultima die Julii usque hodie exclusive viz. £ 11 13 s. 4 d.

Die Dominica 13. dicti mensis computavit idem Mondonus quod expenderat istis diebus inclusis quia fuerat collector Narbonensis et Johannes Palezini £ 3 9 s. 2 d.

Lune inter omnia 19 s. 10 d.

Martis et Mercurii expendi 35 s. 4 d.

Jovis 19 s. 1 d.

[fol. 267v–276v are blank]

[fol. 277r]

Recepte mei Johannis ratione officii Portugalie registratum est in libro]ⁱ

Primo AD 1355, die Mercurii que fuit 14. Octobris, recepi in civitate Bracharensi a Gundissalvo Petri canonico et subcollectore Bracharensi viz. £ 55 Portugalie de quibus feci eidem cedulam papiream sigillo meo sigillatam.

Item anno predicto, die Sabbati 17. eiusdem mensis recepi a Martino Egee, cantore et subcollectore Portugalensi viz. £ 3

Item die 19. Octobris recepi ab eodem subcollectore viz. £ 7

Item die Veneris sequenti recepi ab eodem subcollectore viz. £ 9

^h Several blank lines follow. ⁱ The following four items are crossed out.

Die Martis 27. dicti mensis Octobris recepi a Martino Dominici medio canonico Portugalensi et ~~procuratore~~ commissario in bonis que fuerant ultimi episcopi Portugalensis apostolica auctoritate deputato, et hoc de hiis que de ipso episcopatu receperat, in quibus includuntur £ 11 quas nomine meo solverat pro fulraturis meis, residuum computando tradidit. £ 18

Item ipse procurator solvit de mandato meo Odoni notario meo pro suis laboribus viz. £ 2

Et fieri feci eidem albaranum manu dicti Odonis scriptum et sigillo meo sigillatum de £ 20 predictos sub die predicta.

Item die 1. mensis Novembris feci eidem albaranum manu dicti Odonis scriptum atque sigillo meo sigillatum de £ 11 Portugalie quas in Portugalia ultra predicta mihi tradiderat sub data Colimbrie et sic nota quod plus recepi ab eodem ut supra £ 11 Portugalie

[fol. 277v]^j

Die Mercurii 25. Octobris de anno 1355 recepi a Martino Egee cantore et subcollectore Portugalensi de hiis que penes ipsum erant de recepta officii viz. 87 duplas auri

Costant, deductis 21 s. pro 21 granis de cara viz. £ 338 5 s.
Singulis £ 3 18 s. computatis.

Item recepi ab eodem viz. 6 duplas, costant viz. £ 22 16 s.
Singulis £ 3 16 s. computatis.

Item recepi ab eodem viz. 58 florenos, costant £ 174 Portugalie
Singulis computatis £ 3.

Item recepi ab eodem 31 scutos auri, costant £ 127 2 s. Portugalie
Singulis £ 4 2 s. computatis.

Item computavit pro curratura dicti auri viz. 30 s. Portugalie

Et sic omnibus predictis computatis atque inclusis £ 19 quas ab eodem supra receperam die Jovis sequenti concessi eidem instrumentum per manum Francisci Laurentii tabellionis Portugalie quod receperam ab eodem inter omnia viz. £ 682 13 s. Portugalie

^j *The remaining three pages of the journal are crossed out as having been entered in the official income register.*

Anno Domini 1355, die Martis 17. Novembris recepi a thesaurario Colimbriensi, subcollectore apostolico, inclusis 30 scutis quos de mandato meo prestitit comendatore Castelle atque £ 20 plus pro expensis recepi inter omnia viz.

£ 141 10 s.

Habet apodixam sigillo meo sigillatam.

Item recepi 5. die Decembris in civitate Ulixbonensi a Stephano Petri ratione medietatis sue portionis Sancti Bartholomei Colimbrie viz.

£ 14

Habet apothecam sigillo meo sigillatam.

[fol. 278r]

Die Jovis 17. Decembris recepi a d. Gonsalvo Gracie priore Sancti Vincentii de Foris Ulixbone ratione taxe sui prioratus predicti viz.

£ 220

Recepit [Stephanus] Johannis de Sancta Erena et dixit quod defuit solum £ 200 ad completere taxe quas promisit solvere in festo Pace proximo.

Item ipse exhibuit cedulam per quam apparebat quod tenebatur Camere Apostolice usque ad presentem annum quo computatur 1355 ratione [?]acus viz. 40 florenis, et quia non poterat solvere de presenti, prorogavi eidem terminum usque ad festum beati Martini proxime venientis.

Die 23. Decembris recepi a d. Stephano Johannis portionarii ecclesie Ulixbonensis ac rectore ecclesie Sancti Bartholomei Sanctarensis pro complemento taxe ipsius ecclesie ut asseruit viz.

£ 40

Presentibus d. Stephano Martini canonico Ulixbonensi, Valasco Dominici rectore de Salvaterra dicte Ulixbonensis [diocesis].

Die Jovis in Vesperis Nativitatis Domini recepi a priore Sancte Crucis Colimbrie pro parte solutionis illorum 4 florenorum in quibus composuerat pro bonis sui predecessoris viz.

410 duplas auri

Item in scutis auri antiqui

300 scutos

In florenis auri mixtis

116 florenos

Pro istis omnibus concessi eidem instrumentum quitationis de 1000 florenis auri. Franciscus Dominici debet procurare mihi instrumentum.

Anno 1356, die Lune post Nativitatem Domini solvi Johanni Petri procuratori comendatoris de Belesperat atque Castri [?]Sont pro complemento de £ 450 receptarum per Cameram [fol. 278v] ratione provisionis facte de comendatura predicta de Belespera quas recepit subcollector Sanctarensis et Camera mand[. . .] integrali quia de questis solvi viz. £ 310 in modum qui sequitur, viz. pro 50 scutis Castelle in debitis solvi £ 205 computando scutum pro £ 4 2 s.; item

solvi numerando eidem £ 78; item prior Dalhade solvit eidem nomine meo pro roncino quem vendidi eidem viz. £ 20

Item [?]Raticrini pro expensis datis per eundem subcollectori Sanctarensi £ 7 et sicut est supra soluta £ 210 de quibus fecit instrumentum quitationis.

Habet [?]pecuniam [?]meam.

officii subcollectoris pro moderno restatis habuit albaranum sigillo meo sigillatum] Item fecimus instrumentum obligationis facte per dictum subcollectorem Sanctarensen.

Item AD 1356 [1357],⁸ die 13. Januarii, recepi a Johanne Laurentii arrestatore ecclesie de Achete Dei, 55 [s.]

Die 18. Januarii anno 1356 [1357] recepi a Didaco de Beca vicario ecclesie Sancti Nicolay Sanctarensis pro complemento taxe solute sue ecclesie viz. £ 1. Istas recepit nomine meo Durosperti factor Petri Bufeti. Recepit instrumentum Lupus Egidii notarius Ulixbone.

Die 25. Januarii anno 1356 [1357] recepi a Roderico Johannis perarrio Sancti Stephani de Languario per manibus m. S[tephani]. Martini ratione unius tacee argentee et unius zone.

recepta argentum executionis]^k

^k Here ends the page and the quire; the document may be incomplete.

⁸ Jean de Garrigue made these last entries April. on French soil, where 1357 began at Easter, 9

B. *The Absconding Clerk Michel de Pierre de Vertus*

1. **Instrumenta miscellanea 2054**¹

11 May 1356: Draft of a letter on a long paper leaf. On the upper edge recto: *Innocentius VI*; on the upper edge verso, the Instrumenta miscellanea stamp and *VI Idus Maii anno IIIIo xxv* and *No. 19. 11 May 1356 6 Id. Maii R. I. Duplicata.*

Michel Thayer de Pierre of Vertus in Champagne, a familiar of the late collector Pierre Marcel, had gone home, taking with him a large sum in gold coin belonging to the Camera Apostolica. Jean de Garrigue had pursued him with an arrest warrant (see above, at 13 March 1356) addressed to Bertrand Carit, collector of Sens and Rouen. The absconding clerk was taken and imprisoned by

¹ Innocent VI, *Lettres secrètes* no. 2121, 4:71–2, edits the letter as registered, citing RV 238, fol. 61v; RV 244 G, fol. 80r, ep. 602. This draft, as corrected, was followed

precisely in those registers. We have no further record of the fate of Michel de Pierre de Vertus.

the bishop of Châlons, and by this letter patent the pope ordered him to be held until further notice.

Venerabili fratri Reginaldo episcopo Cathalaunensi, Salutem.²

Quondam Petrus de Marcello canonicus Ulixbonensis Apostolice Sedis nuntius magnas recepit pecunie ac rerum aliarum quantitates et summas ad Cameram Apostolicam pertinentes, quas morte preventus eidem Camere assignare nequivit. Quo tandem sicut Domino placuit ~~abiente~~ obeunte, Michael Petri de Virtute presbyter tue diocesis et quidam alii eidem nuntio domestice obsequentes ~~vel~~ de huiusmodi pecuniis circa 6,000 peciarum auri inter duplas et ~~alias pecunias~~ ^monetas alias^ rapuerunt, illas inter se invicem dividentes in grave dampnum et preiudicium Camere memorate. Cum autem ~~idem~~ prefatus presbyter ad instantiam gentium nostrarum fuerat nuper captus per ministros ^tuos^ et in tuo carcere teneatur ad presens; fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus eundem presbyterum facias cum omni cautela et diligentia custodiri donec super hoc a nobis habueris aliud in mandatis. Si enim ~~quod absit~~ ex negligentia vel incuria custodi contingeret, quod ^absit^, abire presbyterum antefatum ~~ita nobis~~ molestum admodum nobis esset.

Datum Avinione VI idus Maii anno quarto.

In eodem modo, mutatis mutandis, dilecto filio . . . officiali Cathalaunensi.

² Reginald Chauvau had been translated to Saône in 1353, died before 11 January 1357: Châlons-en-Champagne from Chalon-sur-Eubel 1:175:

2. *Collectoriae 352, fol. 66r*

25 May 1356: Inserted into this volume of collectors' accounts, fol. 20r–125v, is a register of the dispatch of letters from the Curia at Avignon for 1356 – 1360, most pages blank. It records that the imprisonment order for Michel de Pierre de Vertus, addressed to the bishop of Châlons, was entrusted to an archdeacon of Châlons for delivery.

[fol. 66r]

Anno 1356, Pontificatus d. Innocentii pape VI anno 4. . . . Die 25. mensis Maii tradite sunt d. Ranulpho de Pompedorio archidiacono Jonnulla in ecclesia Cathalaunensi due littere clause sub bulla directe et per eum portande d. Reginaldo episcopo Cathalaunensi super facto cuiusdam incarcerati in ipsius d. episcopi carceribus pro 6,000 florenis subtractis furtive per eum de bonis quondam d. Petri de Marcello collectoris in regno et partibus Portugalie.

C. *The Testament and Spoils of Jean de Garrigue*

1. *Instrumenta miscellanea 2566*

11 September 1369. A single parchment sheet about 75 x 90 cm. with 108 lines of writing in a curial hand. The nuncupative testament of Jean de Garrigue, canon and collector of Narbonne.

Asking the Camera to concede his bequests as pious expenses for the salvation of his and his parents' souls, Jean de Garrigue designated more than sixty recipients for gold purses totaling more than 6,050 florins. He named Pope Urban V as his universal residual heir.

In nomine sancte et individue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti amen. Anno Incarnationis eiusdem Domini 1369 et die 11. mensis Septembris, d. Karolo Dei gratia Francie rege regnante, apud Villamfrancham, in mei notarii publici et testium infrascriptorum presentia personaliter constitutus, venerabilis vir d. Johannes Garrigie dicti loci de Villafrancha, canonicus Narbonensis et pressentor Bitterrensis ac collector domini nostri summi pontificis in diocesi Narbonensi, suum fecit et condidit ac etiam signavit ultimum testamentum in modum qui sequitur.

Ego d. Johannes Garrigie presbiter loci predicti Villefranche diocesis et senescallie Ruthenensibus, canonicus Narbonensis et pressentor Bitterrensis ac collector domini nostri summi pontificis in dicta diocesi Narbonensi, in mea bona sanaque memoria et intellectu existens, sanusque mente licet infirmus seu eger in corpore per Dei gratiam, attendens quod dies hominis breves sunt et nichil certius morte et nichil incertius hora eius, vidensque periculosos eventus mortis ferire fortes et debiles, et iuvenes atque senes descedunt cotidie absque spectatione alicuius hore, cupiens cum Dei adiutorio, et dicti domini nostri summi pontificis saluti anime mee privilegio, ordinare quod de bonis paterne et materne et hereditarie mee et aliis bonis et rebus michi adeo tollans serviendo sanctam Romanam Ecclesiam et de eisdem familiaribus et servitoribus meis qui in prosequendo negotia et causas predictae Romane Sancte Ecclesie [. . .] predictorum servierunt providere et eosdem de eorum laboribus remunerare necnon aliquibus pauperibus puellis et personis debilibus et senibus ac verecondosis pauperibus tam de genere et afinitate meis quam aliis quibus concor[diter] ex affectione et caritate quam erga eas habeo, et de ipsis bonis [meis] et in reductionem peccatorum meorum largire et erogare et providere ne de dictis bonis paterne et materne hereditatis mee seu aliis ex labore seu artificio meis acquisitis inter aliquos de genere meo seu alios post decessum meum aliqua questionis materia [existet] meum ultimum testamentum nuncupativum seu meam ultimam voluntatem et dispositionem quod seu quam in scriptas redegi volo per vos [notarium] infrascriptum ad certam memoriam futurorum, rogans humiliter et devote [atque] dominum nostrum summum pontificem et sanctitati eiusdem supplicans ut ei placeat presens meum testamentum infrascriptum pro salute anime mee et redemptione peccatorum meorum complere faciat et valere.

Et in primis trado et commendo animam meam in manibus sacre et individue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti et beatissime virginis Marie matris Domini nostri Jesu Christi, salvatoris et redemptoris mei et beatorum Johannis

Baptiste et Evangeliste, Petri et Pauli et omnium sanctorum et sanctorum totiusque collegii supernorum.

Et eligo sepulturam corpori meo dum anima mea ab hoc seculo migraverit et sepeliri volo in venerabili ecclesia parochiali beate Marie Villefranche et in cappella beati Jacobi dicte ecclesie in qua diu est sepulturam construi et ordinari feci. Voloque iubeo et ordino quod de bonis et rebus meis bene et honorifice fiat dicta sepultura et furnimentum meum, et lego dicte ecclesie iura sua que in me habet prout in suo parrochiano ac fideli catholico Christiano. Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum ad construendum et perficiendum dictam capellam beati Jacobi 500 florenos auri semel.

Item lego pro Deo et anima mea et in redemptionem peccatorum meorum cuilibet cappellano qui intreat in sepultura corporis mei 6 s. monete hodie currente semel. Item lego cuilibet fratri minori qui interesse voluerit in sepultura corporis mei 6 s. semel. Item cuilibet quiste quistarum dicte ecclesie beate Marie Villefranche 20 s. monete currente semel. Item lego luminarum 13 ecclesiarum propinquiarum ecclesie parochiali dicti loci Villefranche cuilibet 5 s. semel. Item lego operi seu fabrisse ecclesie beate Marie de Ruthena et 4 candelis dicte ecclesie cuilibet 20 s. semel. Item lego lumini Sancti Amantii burgi Ruthenensis 20 s. semel. Item lego operi seu fabrisse ecclesie fratrum minorum Villefranche £ 10 semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum ac parentum et benefactorum meorum religioso fratri Arnaldo Darbus ordinis fratrum minorum qui teneatur rogare Deum et sanctos pro anima mea et parentum et benefactorum meorum 25 florenos auri semel.

Item lego fratri Granillo Augensis dicti ordinis fratrum minorum Villefranche amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum 12 florenos auri semel.

Item lego fratribus Raimundo de Milhaio et Geraldo Faysella dicti ordinis fratrum minorum Villefranche amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum cuilibet 4 florenos auri semel et quod me in eorum abstinentiis, ieiuniis atque missis participem faciant et consortem.

Item lego quattuor hermitanis diocesis Ruthenensis cuilibet 5 s. semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Bertrando de Glaro consobrino et familiari ac servitori meo et in recompensationem servitorum per ipsum michi in infirmitate mea factorum et in satisfactionem laborum suorum quos fecit sequendo in negotiis meis et beneficiorum meorum 200 florenos semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Geraldo [. . .] servitori et familiari meo 30 florenos auri semel, et in recompensationem

servitorum per ipsum michi in infirmitate mea factorum, ultra vadia que sibi debeo.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Johanni lo Page meo familiari meo 40 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptione peccatorum meorum Stephano de Ivans familiari meo 20 florenos auri semel.

Item lego et remitto d. Johanni Coraudi presbitero et familiari meo amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et in recompensationem servitorum per eundem michi factorum viz. de hiis que michi debet et tenetur cum instrumento seu alias, 50 florenos auri semel.

Item lego et remitto d. Petro Vassal presbitero et familiari olim meo amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et in recompensationem laborum et servitorum per eundem michi factorum viz. de hiis que michi debet et tenetur 25 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Arnaldo Thalamo de Villafrancha familiari et servitori meo et recompensationem servitorum et laborum per ipsum tam in infirmitate mea quam alias factorum 50 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum dilecto meo m. Guillelmo de Insula notario et familiari meo qui mecum etiam per magnum tempus steterat et negotia officii mei nomine meo prosecutus fuerat et in recompensationem servitorum per eundem michi factorum viz. 100 florenos auri semel; et volo etiam iubeo quod sibi credatur de hiis que pro me in prosequendo negotiis meis et officii mei expendit.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Johanni [Eth]erii servitori et familiari meo et in remunerationem servitorum per eundem michi factorum 100 florenos auri semel, ultra et preter quandam cessionem quam nuper feci eidem.

Item lego et remitto Johanni de Cisper consobrino meo germano amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et in recompensationem plurium servitorum per eundem michi in diversis partibus factorum 60 florenos auri quas michi debet et in quibus michi tenetur, cum instrumento sumpto per m. Bartholomeum Cabrol notarium, quod instrumentum obligatorium volo iubeo et ordino quod idem cautellatim tradatur.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum ac benefactorum meorum Johanni Efforsti filio meo et filio Reginaldi Efforsti consobrini mei adeo ut habeat de quo addicere possit et bonus homo fieret 250

florenos auri semel solvendos eidem: incontinenti dum incipiet ad addicendum 20 florenos auri et ex post anno quolibet 20 florenos auri donec et quousque dicta pecunia dictorum 250 florenorum auri fuerit plenarie et integre exsoluta.

Item lego et remitto amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum [et] benefactorum meorum Guillelmo Paguani de Villafrancha et in recomensationem quorundam servitiorum per ipsum michi factorum viz. 50 florenos auri in quibus michi tenetur et est obligatus que obligatio volo iubeo et ordino quod sit nulla et instrumentum obligatorium cancelletur.

Item volo ordino et iubeo quod omnia que Petrus de Flamarenxs familiaris meus debet in operatoris Bernardi Rosselli et Guillelmi Rogeti et Raimundi Garrigie exsolvantur de bonis meis que habeo in loco Villefranche et ultra hoc lego plus eidem 12 florenos auri semel.

Item lego et remitto amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum ac benefactorum meorum cuilibet filiolo et filiole meis ubicumque sint 5 florenos auri semel.

Item lego dominis Bartholomeo Pavissol, Guillelmo Lobeti et Guillelmo Agreth presbiteris pro capellaniis ad eorum vitam et post eorum vitam aliis presbiteris bonis sufficientibus eligendis per Raimundum Garrige fratrem meum infrascriptum seu eius heredes et successores viz. cuilibet presbitero superius nominatis et post eorum vitam aliis presbiteris ut predictum est eligendis 10 sestaris bladi mesure Villefranche, medietatem frumenti et medietatem siliginis eisdem presbiteris et cuilibet ipsorum anno quolibet solvendis quod bladum volo ordino et iubeo quod eisdem presbiteris tradatur et exsolvatur de bladis rendualibus per me acquisitis a Petro Ysonis et eius uxore in pertinentiis Villefranche et bladis censualibus per me acquisitis a nobili Berengario Petri domini de Vabro et nisi dictum bladum sufficeret ad dictas quantitates bladi exsolvendum volo et ordino quod dictus Raimundus frater meus heres meus particularis infrascriptus acquirere seu de bonis eius exsolvere teneatur seu in et sufficientibus feudis acquirere volens et ordinans quod dicti presbiteri et alii qui succedent in dictis capellaniis missas celebrent et celebrare teneantur in capella predicta beati Jacobi ecclesie predictae Villefranche et oblationes seu absolutiones super sepulturam meam qualibet die facere rogans ipsos omnes capellanos ut preces fundant ad Dominum nostrum Jesum Christum pro anima mea et parentum et benefactorum meorum.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Amblardo Gravas, Petro Beraldi filio Bertholomei et religioso fratri Petro de Solemnhaco monacho qui sunt de genere meo et morantur Avinione in studio d. nostri pape et pro habendis libris eis necessariis ad addicendum viz. cuilibet ad 12 annos solvendum cuilibet ipsorum anno quolibet 25 florenos auri, rogans d. camerarium

d. nostri pape ut predictos Amblardum, Petrum et fratrem Petrum in studio d. nostri pape tenere placeat prout sunt de presenti.

Item lego Johanni nepoti meo filio Raimundi Garrigie fratris mei clerico studente amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum viz. 600 florenos auri semel et omnes libros quos habeo tam iuris civilis quam iuris canonici.

Item lego amore Dei Margline sorori uxori Raimundi Garrigie fratris mei in recompensationem plurimorum servitiorum per ipsam michi factorum tam infirmitate mea quam alias viz. 250 florenos auri in quibus michi tenetur et est obligata Bertholomea filia et heres Geraldii Farenis condam filia quod eiusdem Margline et volo quod instrumentum obligatorium tradatur dicte Margline; et lego eidem Margline plus ultra predictam unam raubam de scarlato bonam et sufficienter munitam, folratam de vario et de aliis dicte raube necessariis.

Item lego et in redemptionem peccatorum meorum ac amore Dei Johanne nepte mee filie Raimundi Garrigie fratris mei 500 florenos auri semel et si dicta Johanna decebat^a quandocumque absque herede seu heredibus ex suo corpore legitime procreatis volo et ordino quod dictum legatum revertatur dicto Raimundo Garrigie patri suo aut heredibus ipsius.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Johanni Raimundi Garrigie nepoti meo filio Raimundi Garrigie fratris mei 1,000 florenos auri semel.

Item plus lego m. Guillelmo de Insula notario et familiari meo viz. pro prosequendo negotia mea unum mulum nigrum quem habeo in loco de Villafrancha et alium mulum quem habeo in loco de Bitteris quos mulos eidem volo et iubeo quod sibi tradentur incontinenti post decessum meum per dictum Raimundum fratrem eum et quod ipsa dicta negotia mea prosequi teneatur.

Item confiteor et in veritate recognosco quod 100 denarios auri viz. Francx cuncti Francie quos anno presenti mutuavi d. abbati et conventui monasterii Fontisfrigidi Narbonensis diocesis pro redimendis bobus dicti monasterii erant et sunt veraciter dicti m. Guillelmi de Insula notarii mei predicti quos ab ipso tenebam in comanda non obstante quod syndicus dicti monasterii michi se obligavit pro predictis 100 franchis per totum mensem Junii proxime preteriti solvendos, quosquidem 100 franchos volo et mando eidem m. Guillelmo persolvi et expediri tanquam suos propios et illis sibi persolutis dicta obligatio sit nulla.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Raimunde

^a *Better*: decedebit.

consobrine mee filie Berengarii mulier condam pauper puelle 50 florenos auri semel.

Item lego et remitto d. Johanni de Scorbiaco presbitero et consobrino meo 17 florenos auri in quibus michi tenetur et est obligatus et volo et mando quod obligatio dictorum 17 florenos auri sit nulla. Item lego plus eidem d. Johanni amore Dei et in redemptione peccatorum meorum et benefactorum meorum ultra predicta 20 florenos auri semel et quod tenetur rogare Deum pro anima mea et parentum meorum.

Item lego perpetuo dominis presbiteris ecclesie Villefranche qui nunc sunt et qui pro tempore erunt pro universorio^b perpetuo faciendo anno quolibet £ 72 solvendas eisdem presbiteris, mense quolibet £ 6 et quod ipsi presbiteri celebrare teneantur pro anima patris et matris meorum et benefactorum meorum et facere commemorationem de habitu meo et Deum et Virginem Mariam et omnes sanctos et sanctas Dei rogare pro anima mea et parentum meorum et venire pro faciendo commemorationem et absolutionem supra tumulum meum in capella predicta beati Jacobi ecclesie predictae Villefranche qualibet die et universario qualibet mense facere.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum d. Bertholomeo Pavissal presbitero omnes vestes meas corporis mei quas habeo in loco presenti Villefranche excepta una mantica et uno capucio panni mescari vennelli quam manticam cum dicto capucio lego d. Johanni Delmas presbitero.

Item lego plus etiam eidem d. Johanni Delmas presbitero et familiaris meo amore Dei et in redemptione peccatorum meorum 15 florenos auri semel, rogans ipsos et ordinans ut teneantur rogare Deum pro anima mea, parentum et benefactorum meorum.

Item lego amore Dei ad servitium capellaniarum per me superius leguatarum et institutarum viz. indumenta sacerdotalia et unum calicem, unum missale et unum breviarium et alia ornamenta et indumenta que habet de me d. Bertholomeus Pavissol quem predictam dicti capellani qui dictas capellanas tenebunt et precantabunt recipiant, habeant seu unus ex ipsis ad voluntatem dicti Raimundi Garrigie et suorum heredum mediante tamen inventario et ea restituere successori seu successoribus dictarum capellaniarum et quod ille qui predictam tenebit communicare et tradere habeat aliis capellanis pro servitio dictarum capellaniarum.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum ad opus faciendi

^b *Better*: anniversario.

unam caritatem in loco Villefranche pauperibus Christi dicti loci Villefranche 50 sestarias siliginis semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum ad induendum pauperes nudas et verecundosos dicti loci Villefranche 50 pannos moysonis Villefranche dandos et distribuendos inter omnes pauperes Christi dicti loci semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum cuilibet filio et filie Johannis Salvi senioris consobrini mei et hominis pauperis 25 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Petronille ancille que moratur in hospicio dicti Raimundi Garrigie fratris mei et pro servitiis per ipsam michi in infirmitate mea factis 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Petronille uxori Petri de Blayssolio consobrini mee et pauperi mulieri 30 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum ad ornandum ecclesiam seu capellam beati Johannis de Agromonte parrochie Villefranche ad quam et circa quam devotionem semper habui 60 florenos auri semel ponendos et expendendos ad ornandum dictam ecclesiam per exeutores presentis mei testamenti inferius per me nominandos prout ipsis videbunt faciendum ad honorem et laudem Domini nostri Jesu Christi et beati Johannis Baptiste predicti.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Berengarie uxori Johannis Decchier consobrini mei germani et in recompensationem servitiorum per eandem Berengariam michi in mea infirmitate factorum 40 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Guillelmo de Podio barbitonsori et in recompensationem servitiorum et laborum per ipsum [michi]^c factorum tam in mea infirmitate quam alias 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum sex liberis Bernardi Rosselli consobrini mei germani viz. Raimundo, Johanni, Bernardo, Johanni, Beatrici et Helene filiis et filiabus dicti Bernardi cuilibet 50 florenos auri semel.

Item lego d. Petro Rosselli canonico et nepoti meo amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum 130 florenos auri [semel solvendos eidem, incontinenti post decessum meum 30 florenos auri]^d pro expendendis in suis necessariis et alios 100 florenos auri [volo]^e quod exsolvantur eidem pro habendo et emendo libros

^c This word was supplied at the end of the document, located here by a matching reclamation sign. ^d This passage was supplied at the end of the document, located here by a matching reclamation sign. ^e This word was supplied at the end of the document, located here by a matching reclamation sign.

eidem necessarios ad addicendum et studendum.

Item lego Geraldo Delbarri seniori amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum meorum et in recompensationem quorundam laborum per ipsum michi factorum 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum duabus puellis filiabus Bernarde filie condam Johannis de Solomphaco consobrine mee cui libet 50 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum perpetuo et anno quolibet caritati que fit quolibet anno in die festi Pentacosti Domini pauperibus Christi in loco Villefranche 1 eminam siliginis.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum cui libet hospitali dicti loci Villefranche 1 eminam siliginis perpetuo et anno quolibet dandam et distribuendam pauperibus cuiuslibet hospitalis dicti loci Villefranche.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum et benefactorum meorum Johanni de Quous consobrino meo filio Raimundi de Quous condam pauperi puero pro alimentando et nutriendo ipsum et instruendo in aliquo artificio 50 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum et benefactorum meorum Johanne Bertholomee et Ademarie pauperibus puellis filiabus Johannis de Mayrento consobrini mei cui libet 30 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Johanni Mansipi consobrino meo 10 florenos auri semel. Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum quinque pauperibus liberis filiis seu filiabus dicti Johannis Mansipi pro nutriendo et alimentando ipsos cui libet 10 florenos auri semel.

Item lego d. Guillelmo Mercerii famulari meo et in recompensationem servitorum per ipsum michi factorum 50 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Sebelie pauperi puelle filie Bertholomei Beraldi consobrini mei et Bertholomeo, Arnaldo, Raimundo et Guillelmo filiis eiusdem Bertholomei Beraldi adeo de quo ipsos nutrire, instruere et doceri facere possit viz. cui libet 25 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum m. Petro Crosseni notario et consobrino meo et in recompensationem servitorum per ipsum michi in negotiis meis factorum 40 florenos auri semel.

Item amore Dei et in recompensationem quorundam servitorum et laborum per m. Bertholomeum Cabrol notarium de Villafrancha in negotiis meis et pro quibusdam scripturis per eundem missum in diversis partibus factis de quibus a

me nullam satisfactionem habuit et ex affectione et caritate quas erga ipsum et filias suas habeo eo quod in omnibus negotiis meis libenter servivit lego Yolande pauperi puelle filie dicti m. Bertholomei primogenite 40 florenos auri semel.

Item lego plus amore Dei Guaye, Yzarve et Volgude pauperibus puellis filiabus dicti m. Bertholomei Cabrol cuilibet 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Petro de Monte Rabezio filio Petri condam de quo addicere possit 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum cuidam filie pauperi puelle filie Johannis Salvi junioris consobrini mei 10 florenos auri semel.

Item lego d. Johanni de Fritocuria servitori et familiari meo in recompensationem servitiorum per eundem michi in negotiis meis factorum 50 florenos auri semel.

Item lego d. Hadoni Arberti servitori et familiari meo in recompensationem servitiorum per ipsum michi factorum 100 florenos auri semel.

Item lego Johanni de Mirto servitori et familiari meo et in recompensationem servitiorum per ipsum michi factorum 100 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum tribus pauperibus puellis filiabus Hugonis de Glaro consobrini mei cuilibet 30 florenos auri semel.

Item volo ordino et iubeo quod de debito 100 denariorum auri in quo Johannes Boerii de Villafrancha consobrini meus michi tenetur et est obligatus penes me seu Bernardum Rocelli et Guillelmum Rogeti nomine seu de mandato meo quod de tribus annis proxime et in mediate post decessum meum sequentibus nichil ab eodem petatur seu exhiguatur occasione debiti seu obligationis predictae neque ad solvendum per aliquem compellatur et hoc volo ratione servitiorum per dictum Johannem michi factorum.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Johanni de Podio filio m. Johannis de Podio consobrini mei condam 20 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum et benefactorum meorum Bertrande uxori Bernardi Costa consobrini mee 30 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Gauside pauperi puelle filie Riginaldi Offorsciti consobrini mei 30 florenos semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum et benefactorum meorum Grie uxori condam Berengarii Malier consobrini mee germane 30 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Guillelmo Gravas peyreirio pauperi homini et seni et pro sustentatione vite sue consobrino meo 30 florenos auri.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum Guillelmo Gravas iuniori consobrino meo 30 florenos auri semel.

Item lego m. Johanni de Castro servitori et familiari meo et in recompensationem servitiorum et laborum suorum 15 florenos auri semel.

Item lego amore Dei et in redemptionem peccatorum meorum et parentum et benefactorum meorum Benengunde uxori Guillelmi Serra consobrine mee et pauperi et seni mulieri 30 florenos semel.

Item lego Hugoni Delyris et in recompensationem quorundam laborum suorum per ipsum in negotiis meis factorum 10 florenos auri semel.

Item lego amore Dei cuidam dicto Domenguo servitori et familiari meo et in recompensatione servitiorum per ipsum michi in diversis partibus factorum 50 florenos auri semel et ultra hoc lego et remitto eidem plus omnia in quibus michi tenetur.

Item in bonis meis omnibus mobilibus et immobilibus actionibus et demandis iuribus et deveriis quibuscumque quos et que habeo in loco presenti Villefranche et in diocesi [Ruthenensi] quecumque [sint] et qualitercumque ad me pertineant seu pertinere possunt tam ex paterna seu materna hereditate quam alias quovismodo, instituo heredem meum dilectum Raimundum Garrigie fratrem meum et eadem bona res et actiones quascumque pro pluribus servitiis et laboribus per ipsum tam in infirmitate mea quam alias michi factis dono et lego eidem eis melioribus modo et forma quibus possum et volo et ordino quod incontinenti adhisipiti possit accipere propria auctoritate pocationem realem dictorum bonorum et actionum quarumcumque tamquam sua propria absque auctoritate licentia seu mandato alicuius quam pocationem eidem trado de presenti tenore presentis ordinationis vice, volens quod de ipsis alicui respondere teneatur sed solum pro anima mea quam eidem tamquam de illo in quo multum confido recomendo.

Volo tamen quod de dictis bladis per me acquisitis a Petro Ysonis et a domino de Vabro teneatur solve et tradere dictis capellanis [perpetuis]^f per me superius institutis anno quolibet dicta 30 sestaria bladi, medietatem frumenti et medietatem siliginis per me leguatis dictis capellanis et dictas capellanas facere servire per dictos capellanos et instituere post ipsos alios prout per me superius extitit ordinatum.

^f This word was supplied at the end of the document, located here by a matching reclamation sign.

In omnibus autem aliis bonis meis mobilibus et immobilibus iuribus deveriis actionibus realibus personalibus quibuscumque ubicumque sint et quocumque nomine sentiantur facio nomino et instituo heredem meum universalem et generalem viz. dominum nostrum summum pontificem. Item suplico humiliter et devote ut placeat sanctitati sue presens meum testamentum et ordinationem per me factam complere facere et perfici et executioni demandare viz. legata et alia si que reperiantur de me deberi seu teneri in aliquo aliquibus personis facere exsolvi et satisfieri nam pro exsolutione et satisfactione huiusmodi volo predicta omnia bona mea que non sunt superius per me legata seu donata obligata facere.

In redemptionem peccatorum meorum item facio et instituo exequutores presentes mei testamenti venerabiles et circumspectos viros dd. Geraldum Testa licentiatum in decretis priorem de Voris, Guillelmum Amarinti bacallarium in decretis priorem de Brossa, dictum Raimundum Garrigie fratrem meum, Bernardum Rosselli consobrinum meum necnon et collectorem instituendum in officio collectorie predictae Narbonensis diocesis et quemlibet eorum insolidum quibus et cuilibet ipsorum dono et concedo licentiam et plenariam potestatem exequendi presentem meam ordinationem et contenta et ordinata in hec presenti meo testamento.

Et hoc est meum ultimum testamentum nuncupatum et mea ultima voluntas et dispositio extremo quod et quam valere volo iure testamenti nuncupativi quod si non valet valuit seu non valeret iure testamenti nuncupativi volo quod valeat iure codicillorum vel epistolarum vel donatione causa mortis vel inter vivos facta vel eo meliori modo, iure, ratione sive forma quibus ultima voluntas alicuius testatoris valere potest et debet iure canonico et civili. Voloque, iubeo et ordino ulterius quod dicto domino nostro summo pontifici presentis mei ultimi testamenti nuncupativi seu voluntatis fiat copia semel et pluries et sibi seu alio certo eius initio tradatur et reddatur in formam publicam per vos notarium infrascriptum quem rogo et requiro ut de predictis omnibus et singulis conficiatis publicum istrumentum quod volo quod possit ordinari de et cum consilio peritorum substantia tamen in omnibus observata, rursus[§] quod volo iubeo et ordino quod clausule contente in hoc meo ultimo testamento reddantur per vos notarium infrascriptum in formam publicam illis quorum intererit absque mandato superioris cuiuscumque.

Et volo requiro ac rogo omnes et singulos testes infrascriptos hic presentes ut de omnibus universis et singulis supradictis loco et tempore perhibeant testimonium veritatis.

Acta pariter et concessa fuerunt hec omnia supradicta per dictum testatorem anno

[§] *Better: rursus.*

die loco et regnante principe quibus supra presentibus testibus ad hoc vocatis [et] rogatis: venerabili viro m. Johanne de Sambuco iurisperito, dominis Johanne de Scorbiaco, Bertholomeo Pavissal presbiteris, Bernardo Costa, Bernardo Rosselli, Johanne Davidis, Arnaldo Thalamo, Guillelmo de Podio, Johanne de Maycenio, Johanne Salvi iuniori de Villafrancha, Johanne et Hugone Deleris parrochie de Vabro, et me Bartholo Cabrol clerico publico auctoritate regia notario, qui requisitus per dictum testatorem de premissis omnibus et singulis notam sumpsit et in meis notis libris et prothocollis inserui de quibus libris et prothocollis ego dictus Bartholus Cabrol notis predictis hoc presens publicum instrumentum abstrahi et ingrossari feci per Johannem Laurentii clericum coadiutorem meum fidelem et iuratum et facta diligenti collatione cum originali ego dictus Bartholus Cabrol notarius predictus hic me subscripsi et signo meo sequenti signavi in fidem et testimonium premissorum.^h

^h *The document ends with the signature B C and a sign manual: a cross with black circles on the ends and center quincunx.*

2. **Collectoriae 354, fol. 78r**

17 September 1369. Alleging that Jean de Garrigue had died without rendering accounts of his various fiscal commissions, the Camera commissioned the collector of Rodez to collect his spoils.¹ Although it was recorded in the volume entitled *Regesta litterarum camerarii apostolici, 1366 – 1369*, this commission was issued by the papal treasurer Gaucelme de Deux, acting as deputy of the chamberlain Arnaud Aubert, who was absent with the pope in Italy.

Gaucelmus etc. Venerabili viro d. Guillelmo Amarinti priori ecclesie Sancti Martini de Brossa Ruthenensis diocesis, Apostolice Sedis nuntio et collectori, salutem in Domino.

Cum d. quondam Johannes Guarrigie canonicus et collector apostolicus in provincia ~~Remen~~ Narbonensis, nuper in loco de Villa Francha Ruthenensis diocesis unde extitit oriundus, viam fuit universe carnis ingressus, ipseque antenus quamplura de iuribus et bonis Apostolice Camere recepit et administravit de quibus, morte preventus, nullam dicte Camere ^reddidit^ rationem, ideo nos, prout ex debito officii nostri tenemur, cupientes super hoc indemnitati dicte Camere debite providere, vobis tenore presentium committimus auctoritate apostolica et mandamus quatenus omnia et singula bona mobilia ac debita et credita que in dicto loco Ville Franche vel alibi in Collectoria vobis decreta reperitis eidem d. Johanni pertinere vel deberi, de et super quibus diligenter vos informetis statim per vos vel alium ad manum dicte Camere Apostolice ponatis et

¹ Summary in Williman, *Aubert Calendar* no. 782, p. 402, and further information in *id.*, note 70. See also *Right of Spoil* no. 655.

The spoils eventually brought about 3,860 florins to the Camera.

de eis inventarium, cuius nobis mittatis copiam, faciatis, ipsaque sic sub manu dicte Camere, nichil tamen inde alienando vel vendendo, tute et fideliter conservetis tandiu donec a d. nostro papa vel d. camerario ipsius aut nobis aliud super hec habueritis in mandatis. In cuius etc.

Datum Avinione die 17. Septembris anno [1369] indictione et pontificatus predictis.

II. THE SPOILS OF LISBOA

A. *Pierre Marcel* († March 1355) and *Thibaud de Castillon* († 28 May 1356)

When Jean de Garrigue arrived in Lisboa on 21 November 1355, the movable goods, money and accounts receivable, in short the spoils, of Pierre Marcel had been taken into safekeeping by the bishop, Thibaud de Castillon. Garrigue gathered them in, made inventories, arranged for the profitable sale of the goods, and dispatched the proceeds to the Camera Apostolica by armed courier and by means of letters of exchange, that is, notes on merchant bankers which were purchased in silver at Lisboa to be paid in gold at Avignon. When Guillaume Pilot, the new collector of Portugal, arrived in Lisboa on 22 February 1356 he acted as the colleague of Jean de Garrigue in all the work of the Camera. Thibaud de Castillon died 28 May 1356, and although he had a papal license to make a testament, his spoils were reserved and Garrigue was empowered to collect them. Garrigue also had to act as receiver of the episcopal revenues until a new bishop was in place. He finally sailed for Avignon on 9 January 1357, leaving Guillaume Pilot in charge as collector of Portugal.

1. **Registra Vaticana 60, fol. 136r (cap. 418)**

27 June 1313: Pope Clement V grants a testamentary license to Thibaud de Castillon, bishop-elect of Bazas.¹ The bishop may make a testament, distinguishing between the wealth that he had acquired from his churches and the wealth acquired from other sources.

Quia presentis vite conditio [statum habet instabilem, et ea que visibilem habent essentiam tendunt visibiliter ad non esse, tu hoc salubri meditatione meditans diem tue peregrinationis extremum dispositione testamentaria desideres prevenire].^a Nos itaque tuis supplicationibus inclinati, ut de bonis tuis undecumque, non per ecclesiam seu ecclesias, alias tamen licite acquisitas, que

^a *The register reads: etc., ut in superiora usque prevenire; the text has been supplied from Williman, Right of Spoil, 38.*

¹ One of five licenses in a portfolio granted to Thibaud as bishop-elect of Bazas on the same date: *Regestum Clementis V*, nos. 9402–9406, 8:210–211. The other licenses were: to take procurations for visitations that he made by deputy, not in person; to reconcile and rehabilitate for worship any churches which had been violated by the emission of blood or

semen; to select his own confessor; and to take ordination as deacon and priest from a bishop of his own choosing, and then to take his consecration as a bishop. His appointment had come two months earlier, with a dispensation for his defects of age (he was not yet 21) and of orders (he was as yet only subdeacon): *ibid.*, no. 9271, 8:176.

ad te pertinere omnimode dinoscuntur, libere testari valeas, ac de bonis mobilibus ecclesiasticis tue dispositione seu administratione commissis que non fuerunt altaris seu altarium ecclesiarum tibi commissarum ministerio seu alicui speciali earundem ecclesiarum divino cultui vel usui deputata, necnon et quibuscunque bonis mobilibus a te per ecclesiam seu ecclesias licite acquisitis pro decentibus et honestis expensis tui funeris et pro remuneratione illorum qui tibi viventi serviverint sive sint consanguinei sive alii iuxta servitii meritum, moderate tamen, disponere ac erogare possis et alias, prius de ipsis earundem ecclesiarum ere alieno deducto ut ipse ecclesie non remaneant debitis obligate, in pios usus convertere plenam et liberam auctoritate tibi presentium concedimus facultatem. Volumus autem ut in eorundem ecclesiasticorum dispositione bonorum iuxta quantitatem residui erga ecclesias a quibus eadem percepisti te liberale exhibeas [prout conscientia tibi dictaverit et anime tue saluti videris expedire].^b Datum ut supra.

^b *The register reads etc. usque expedire, and the text is supplied from Williman, Right of Spoil, 38.*

2. Introitus et exitus 278, fol. 52r¹

25 August 1356: Jean de Garrigue pays into the Treasury at Avignon from the spoils of Pierre Marcel, collector of Portugal; these sums were carried in specie by canons of Lisboa to Montpellier, and from there by a papal courier escorted by a papal sergeant at arms.

Collector regni Portugalie. Anno . . . 1356 . . . die 25. mensis Augusti . . . [recepta] a d. Johanne Jauriga, canonico Ilerdensi ac commissario ad recipiendum bona mobilia et immobilia, debita et credita d. Petri de Marcello, quondam collectoris regni Portugalie . . . de pecuniis per prefatum collectorem olim in collectoria predicta receptis . . . assignante per manus Guillermi la Guilhalmia servientis armorum et Nicolai Lombardi cursoris d. nostri pape, qui [eos] receperat in Montepessulano a d. Petro de Monteacuto canonico et a Valasco Johannis medio canonico Ulixbonensi,

250 floreni

800 scuta antiqua

1,000 duple Castelle

1,190 duple Moresce

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:144–145.

3. Introitus et exitus 278, fol. 52r¹

16 September 1356: A letter of exchange, which had been bought by the collectors at Lisboa, was paid into the Treasury at Avignon minus 140 florins.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:145.

Die 16. Septembris. Cum fuisset factum cambium per d. Johannem Garriia canonicum Ilerdense, commissarium et subcollectorem in regno Portugalie per Cameram deputatum, de pecuniis Camere ibi receptis una cum Guillermo Piloti collectore principali in dicto regno, de 1,000 florenis auri ponderis Camere, viz. cum Raymundo Burgandi mercatore Caturcensis diocesis habitatore Rupelle, qui eos receperat a predictis collectore et subcollectore, et assignandis per ipsum mercatorem predicte Camere infra festum beati Michaelis proxime venientem, prout in quodam instrumento per m. Lupum Egidii, auctoritate regia Portugalie notarium super hoc recepto plenius continetur, idem Raymundus nomine dictorum collectoris et subcollectoris . . . per manus Petri Guillermi de Valendor mercatoris de Figiaco diocesis predicte Caturcensis solvi fecit

860 florenos Camere

4. Introitus et exitus 278, fol. 52r¹

2 December 1356. Raymundus Burgandi paid up all but 10 florins on the same letter of exchange, through the papal sergeant at arms.

Die 2. mensis Decembris . . . a predicto Raymundo Burgandi mercatore ratione dicti cambii dictorum 1,000 florenorum . . . per manus Guillermi la Guilhalmia servientis armorum d. nostri pape . . .

130 floreni

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:145.

5. Instrumenta miscellanea 2107

27 December 1356: A single paper sheet, written horizontal and originally folded in half vertically, then in thirds, with knife slits for the parchment tape to seal it closed. Jean de Garrigue and Guillaume Pilot report the letters of exchange which they have sent to Avignon. Garrigue plans to travel to Avignon soon, carrying the revenues of Lisboa in specie.

[address on dorse:] Reverendissimis in Christo patribus et dominis dominis S[tephano] Dei gratia archiepiscopo Tholosano camerario, et R[aymundo] episcopo Ulixbonensi thesaurario d. nostri pape.

Reverendissimi patres et domini, humili ac debita recommendatione premissa etc.

Noveritis vos per has litteras simul cum commissione recipiendi fructus episcopatus Ulixbonensis ad manus Camere, certis ex causis die 20. Decembris per Bertrandum de Engolisma atque Gaufridum cursorem presentatas michi collectori, cum de Ulixbona pro levando decimas recederem in via recepisse, quibus receptis fructus, redditus et proventus, iura, debita ac deveria eiusdem episcopatus in archidiaconatu Santarene sollempniter rationibus in ipsa commissione illico executioni demandavimus. In litteris vero vestris clausis continentur quod omnes pecunias quas possemus collectori Aragonie apud

Valenciam vel Barchinonam ego Johannes adportarem vel per cambia mitteremus, taliter quod ante festum Nativitatis Domini per duas vel per tres dies faceremus eidem collectori haberi et assignari. Super quo sciant eedem paternitates reverende quod sicut iam pridie vobis scripsimus, eidem collectori misimus cambia que utilia et segura invenire potuimus viz. 3,000 florenos et 1,000 scudata auri antiqua solvenda Valencie, et omni die speramus habere cursorem missum qualiter idem collector receperit, quia aliter hic nolumus ipsis mercatoribus totaliter integrare pecunias, fecimusque alia tria cambia de 3,600 florenis solvenda Avenione in festo Pasche Domini, viz. 2,000 per Guillelmum Parayre de Montepessulano et 800 per Stephanum Pereyra de Rupella, qui pridie vobis solvit 1,000 florenos et alios 800 florenos per Petrum Boudre mercatorem de Rupella prout pridie vobis etiam scripsimus. Alia vero cambia hic comode non invenimus de presenti quia iam quasi omnes factores cum vinis suis in Flandriam et alibi recesserunt, sed cum illis omnibus que extant ego dictus Johannes, cum Dei gratia, breviter intendo incipere viagium meum et recapitare omnia prout expedierit ad loca diu desiderata, prout latori sub iuramento exposuimus, quia propter pericula scribere non audemus. Quare reverendi patres nostri, si negotia hic non vadant iuxta votum vestrum, placeat nos habere excusatos, quia pro vero aliter non possumus expedire propter multa qua suo loco audietis, sed per Dei gratiam hic secundum tempora bene vadunt omnia et utique ibunt in futuris.

De libris, compotis, rationibus et comendis ultimi deffuncti episcopi Ulixbonensis, ego predictus Johannes scripsi vobis paulo post mortem suam per d. Petrum de Monteacuto qui nomine meo fecit vobis unam assignationem per quem etiam misi instrumenta et recognitiones comendarum et depositorum atque aliquorum debitorum, misique etiam summariam informationem illorum depositariorum, viz. illam qua extrahere de libris in brevi potui. Est tamen verum quod prout tunc scripsi comode cum ipsis computare non potestis sine libris et aliquibus litteris eorundem mercatorum quas penes me habeo, que omnia dimissa, hic copia mecum portare volo. Paternitates predictas conservet Altissimus cum augmento gratie et honoris pro tempora longiora.

Scriptum in civitate Ulixbonensi die 27 mensis Decembris anno [Nativitatis] '57 [1356 new style].

Servitores vestri Guillelmus Piloti collector, et Johannes Guarrigie commissarius, in Portugalia

6. Introitus et exitus 282, fol. 51r¹

4 January and 28 March 1357: Jean de Garrigue paid Cameral revenues to Durandus Sperti, the Lisboa factor of Petrus Buffeti, burgher of La Rochelle, for a letter of exchange worth 2,000 florins

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:194.

payable to the Camera before 25 December 1356; Guillelmus Paratoris, merchant of Montpellier, at the order of Johannes Palaysini acting as proctor for Jean de Garrigue, paid 2,000 florins. Raymundus Burgandi paid the last 10 florins due on his letter of credit (II.A.3 and 4).

Die 4. Januarii. Cum nuper fuisset factum cambium inter d. Johannem Garriia canonicum Ilerdensem ac commissarium et subcollectorem ad recipiendum pecunias tangentes Camere in regno Portugalie auctoritate apostolice deputatum et Durandum Sperti factorem Petri Buffeti burgensis de Rupella, viz. in civitate Ulixbonensi de 2,000 florenis auri receptis per ipsum mercatorem a dicto subcollectore . . . et per eundem mercatorem eidem Camere infra festum Nativitatis Domini proxime preteritum assignandis, ut in quodam instrumento super hoc recepto plenius continetur, prefatus mercator . . . per manus Guillermi Paratoris mercatoris Montispessulani et de mandato d. Johannis Palaysini notarii ipsius Camere ac procuratoris dicti subcollectoris de assignando ipsam pecuniam . . . tempore debito iuxta dilationem sibi concessam . . . assignari fecit Camere dictos
2,000 florenos

Die 28. Martii. Cum alias fuisset factum cambium per dictum d. Johannem Jarriia commissarium in regno Portugalie una cum d. Guillermo Piloti collectore principali in dicto regno ad pecunias ibidem dicte Camere exigendas et Camere transmittendas cum Raymundo Burgandi mercatore Caturcensis diocesis, habitatore Rupelle de 1,000 florenis ponderis Camere, prout in instrumento super hoc per m. Lupum Egidii notarium d. regis Portugalie recepto continetur, de quibus solvit dictus mercator die 16. Septembris 860 florenos et die 2. Decembris proxime preterito 130 florenos, idem mercator pro complemento dictorum 1,000 florenorum per manus Guillermi La Guilhalmia servientis armarum domini nostri pape solvit
10 florenos

7. Collectoriae 275, fol. 95r – 98r and 177r – 178v

The summary report of the vacancy of Lisboa following the death of Thibaud de Castillon on 28 May 1356, by his proctor Nolotus de Sancto Leodegario, followed by his letter defending his administration of the vacancy. These documents were covered by a letter of Guillaume Pilot and Jean de Garrigue to the chamberlain and the treasurer (who had succeeded Thibaud as bishop of Lisboa), dated 4 December 1356. The round wax seals of Pilot and Garrigue left their marks on fol. 178v. This letter close, with its enclosures, was to be carried to Avignon by Nolotus himself.

[fol. 95v: dorse of the letter]

Petitio facta per Nolotum super debito suo

[fol. 95r]

November, 1356. Nollotus de Sancto Leodegario, proctor of the late bp. Theobald of Lisboa, petitions the collectors for reconsideration of his accounts and of his indebtedness to the Camera.

Requestus Noloti

Reverendi dd. collectores.

Nollotus de Sancto Leodegario olim procurator d. Theobaldi bone memorie Ulixbonensis episcopi vicarius Sancti Petri de Sintria vobis supplicat quatinus placeat videre cum bona consciencia et deliberacione de computo suo. Precipue super pane per ipsum recepto de ecclesia Sancti Stephani Ulixbonensis quia sibi videtur quod dictum panem sibi debetur recipere in computo nam ipse cum expendit in hospitio dicti d. episcopi et dictus d. episcopus in sana mente constitutus dum ageret in humanis sibi dictum panem recepit in computis et habuit pro bene expensso nec videtur iuris nec rationis quod cum de suo proprio solvat, et hec remittit conscienciis vestris.

Item dd. collectores, de £ 16,000 de quibus dictus d. episcopus in sua vita ipsum quitavit et d. Robbertum [de Cruce] et suos, de quibus dicto Nolloto vultis refundere £ 336 18 s. Placeat vobis super hoc deliberare cum bona consciencia, nam bene scitis quod dictus d. episcopus in vita sua, sana mente constitutus, sibi bene possit remittere et eum quitare etiam de dictis £ 16,000 quem admodum fecit de dictis £ 336 18 s. prout apparet per suam litteram et publicum instrumentum et sibi eciam promisit pluries quitare de suis computis £ 1,000

Item dd. collectores, dictus d. episcopus recepit ab Alfonsso Martini de Sousa £ 60 que debebantur dicto Nolloto, quas vos non vultis recipere in computis; nescit causam et super hoc paratus est facere fidem per dictum Alfonsium Martini qui dictam pecuniam solvit.

Summa dicte pecunie

£ 628 5 s. 6 d.

Item dd. collectores, placeat vobis respicere qualiter servivi dicto d. episcopo per viginti annos vel circa prout scire poteritis per testes si placuit sine penssione et satisfacione nisi solum de illa vicaria que hactenus propter controversiam quam super eam ducit magis sibi constitit quam habuit de redditibus et ex quo vos habetis omnia bona sua placeat vobis facere illud quod vobis videbitur.

Item dictus d. episcopus habuit de meo proprio, prout vobis tradidi in scriptis per articulos,

471 pecias auri

Item

89 turonenses argenti

Item

66 estreliis

Item

£ 152 monete Portugalie

Quare vobis supplicat ex quo bona dicti d. episcopi habuistis et receptistis ista eidem restituere de bonis dicti d. episcopi velitis.

fol. 96r-98r: 1356, vacancy. Income of the seal of Lisboa and record of the grain and money taken by the Infante from churches of Lisboa; mention of the earthquake.

[fol. 96r]

De mense Junii

Sequitur emolumentum sigilli recepti per Robbertum de Cruce portionarium ecclesie Ulixbonensis de mandato capituli ecclesie predicte sede vacante, viz. a 5. feria in die Assensionis usque ad diem beati Bartholomei quando d. G[alterus] de Assiez intravit apud civitatem Ulixbonensis, et fuit predicta 5. feria, 2. die mensis Junii, anno a Nativitate Domini 1356.

Primo dicta die	8 s. 8d.
Item die Veneris sequenti	22 s.
Item die Sabbati sequenti	18 s. 6 d.
Item die Dominica sequenti	2 s. 2 d.
Item die Lune sequenti	18 s. 6 d.
Item die Martis sequenti	26 s. 4 d.
Item die Mercurii sequenti . . .	24 s. 2 d.
Item die Jovis sequenti	40 s.
Item die Veneris sequenti	15 s. 4 d.
Item die Sabbati sequenti	20 s.
Item die Dominica sequenti in Pentecostes	16 s. 6 d.
Item die Lune sequenti	60 s. 2 d.
Item die Martis sequenti	2 s. 2 d.
Item die Mercurii sequenti	5 s. 4 d.
Item die Jovis sequenti, 16. die dicti mensis a die Pentecostes fuerunt dies feriatos et non fuit audiencia	14 s.
Item die Veneris sequenti	24 s. 4 d.
Item die Sabbati sequenti	14 s.
Item die Domenica sequenti nihil	nihil
Item die Lune sequenti	25 s.
Item die Martis sequenti	26 s. 4 d.
Item die Mercurii sequenti	23 s. 4 d.
Item die Jovis sequenti in die Corporis Christi	5 s. 6 d.

[fol. 96v]

de mense Julii]

Item die [24 June 1356] Veneris sequenti	27 s. 8 d.
Item die Sabbati sequenti	40 s. 8 d.
Item die Dominica sequenti	18 d.
Item die Lune sequenti	16 s.
Item die Martis sequenti	30 s. 8 d.
Item die Mercurii sequenti	28 s.
Item die Jovis sequenti	19 s.
Summa mensis Junii	£ 24 3 s. 10 d.

Julius

Item 1. die mensis Julii que fuit in die Veneris	9 s. 8 d.
Item die Sabbati sequenti	19 s. 2 d.
Item die Domenica sequenti	18 d.
Item die Lune sequenti	21 s.
Item die Mercurii sequenti	13 s. 6 d.
Item die Jovis sequenti	20 s. 4 d.
Item die Veneris sequenti	2 s. 8 d.
Item die Sabbati sequenti	7 s. 6 d.
Item die Domenica sequenti	9 s.
item die Lune sequenti	8 s. 8 d.
Item die Martis sequenti	14 s. 8 d.
Item die Mercurii sequenti	8 s. 6 d.
Item die Jovis sequenti	10 s. 10 d.
Item die Veneris sequenti	3 s. 4 d.
Item die Sabbati sequenti	9 s.
Item die Domenica sequenti	5 s. 2 d.
Item die Lune sequenti	10 s. 6 d.
Item die Martis sequenti	8 s. 8 d.
Item die Mercurii sequenti	26 s.

Item die Jovis sequenti	4 s. 6 d.
Item die Veneris sequenti	20 s. 4 d.
Item die Sabbati sequenti	18 s. 4 d.
Item die Domenica sequenti	2 s. 10 d.
Item die Lune sequenti	4 s. 4 d.
Item die Martis sequenti	14 s. 4 d.
Item die Mercurii sequenti	23 s. 8 d.
Item die Jovis sequenti	16 s. 6 d.
[fol. 97r]	
de mense Augusti]	
Item die Veneris sequenti	18 d.
Item die Sabbati sequenti	26 s. 8 d.
Item die Domenica sequenti	nihil
Summa Julii	£ 17 20 d.

Augustus

Item die Lune 1. die mensis Augusti	19 s. 8 d.
Item die Martis sequenti	12 s.
Item die Mercurii sequenti	11 s. 8 d.
Item die Jovis sequenti	18 s. 4 d.
Item die Veneris sequenti	18 s.
Item die Sabbati sequenti	14 s. 8 d.
Item die Domenica sequenti	6 d.
Item die Lune sequenti	24 s. 8 d.
Item die Martis sequenti	22 s.
Item die Mercurii sequenti	4 s. 6 d.
Item die Jovis sequenti	15 s. 4 d.
Item die Veneris sequenti	29 s. 2 d.
Item die Sabbati sequenti	10 s. 8 d.
Item die Domenica sequenti in vigilia Sancte Assumpcionis beate Marie	12 d.

Item die Lune sequenti	12 d.
Item die Martis sequenti	21 s. 8 d.
Item die Mercurii sequenti	20 s. 8 d.
Item die Jovis sequenti	24 s. 10 d.
Item die Veneris sequenti	8 s. 2 d.
Item die Sabbati sequenti	22 s. 8 d.
Item die Domenica sequenti	nihil
Item die Lune sequenti	4 s. 6 d.
Item die Martis sequenti	8 s. 8 d.
Item die Mercurii in die beati Bartholomei Apostoli	4 s. 2 d.
Item dicta die qua fuit motus terre usque ad diem Sabbati non recepit de hemolumentis sigilli nisi	12 d.
Item die Sabbati integravit capitulo sigillum.	
Sequitur expensas factas de emolumento dicti sigilli de hiis que recepit dictus Robbertus de mandato capituli prout apparet per litteras sigillatas dicti capituli.	
Item dedit Gunsalvo Fernandi custodi carceris d. Ulixbonensis	£ 23 10 s.
Item dedit Martino Petri scriptori	£ 10
Item dedit pro cera et papiru	28 s.
Item dedit pro quodam instrumento	4 s.
[fol. 97v]	
Recepta per d. Infantem in archidiaconatu Ulixbonensi	
Hec sunt que recepit d. Infans de bonis episcopatus Ulixbonensis.	
Primo in archidiaconatu Ulixbonensi viz. de locis de Almargio et de Comera ad mensuram Ulixbonensem	14 modios 14 cg. tritici
Item de loco de Santo Antonio	3 modios cinade
Item de ecclesiis de Alanquario	14 modios tritici
Item de cinada	16 modios 1/4 2 cg.
Item recepit d. Infans de Aldea Galega	6 modios 2 cg. de tritico
Item de cinada predictae ecclesie	6 modios 1 cg
Item recepit totum vinum predictae ecclesie.	

Item in Aldea Gaumha	6 dolia vini
Item recepit linum, siliginem et milium que omnia iura erant arrendata	£ 230
Item recepit per manum Galteri de Assier vicarii	£ 2,000
qui d. Infans tunc petebat	£ 4,000
sibi promissas per capitulum Ulixbonensem et per m. Johannem Garriga prout dicebat et super hoc mandaverat recipere bona episcopatus.	
Item recepit d. Infans de ecclesiis Sanctarene et eius archidiaconatu de iuribus que pertinent ad dominum et que sequuntur.	
Primo de ecclesia de Marvilla	5 quartos et 9 alquerias tritici
Item de cinada predictae ecclesie istum bladum fuit de aniversario	1 modium 3 quartos 2 fangas 3 alquerias
Item recepit de dicta ecclesia de prebenda grossa.	3 modios 2 quartos tritici
Item de dicta ecclesia de aniversario	6 quartos 3 fangas 2 alquerias et 1/4 tritici
Item recepit de dicta ecclesia de siligine	6 fangas 2 alquarias cum 1/2 alquarie
Item recepit de dicta ecclesia de milio	7 fangas
Item recepit de ecclesia de Pontrical	1 modium 3 fangas
Item recepit de dicta ecclesia	18 alquarias cinade
Item recepit de dicta ecclesia	30 alquarias cinade
Item recepit de dicta ecclesia	5 quartos tritici et 1 fangam 3 alquarias
[fol. 98r]	
Recepta per d. Infantem in archidiaconatu Sanctarene	
Item recepit de ecclesia Sancte Gene	2 modios 3 quartos 2 fangas tritici
Item recepit de dicta ecclesia de cinade	1 modium
Item recepit de dicta ecclesia de siligine	2 modios 1 quartum 3 fangas
Item recepit de dicta ecclesia	11 quartos cinade
Item recepit de dicta ecclesia	1 quartum de siligine
Item recepit de ecclesia Sancte Crucis	2 modios tritici
Item recepit de dicta ecclesia	8 quartos cinade

Item receipt de dicta ecclesia	3 quartos cinade
Item receipt de dicta ecclesia de siligine	1 quartum
Item receipt de dicta ecclesia	35 aliquarias
Item receipt de ecclesia de Arrisana	5 modios cinade
Item receipt de dicta ecclesia	12 fangas 2 aliquarias cinade
Item receipt amplius de ecclesia de Marvilla	4 modios 3 quartos 11 aliquarias tritici
Item receipt de ecclesia Sancte Erene	2 modios 2 quartos tritici
Item receipt de ecclesia Sancti Salvatoris	1 modium 15 aliquarias tritici
Item receipt de ecclesia Sancti Stephani	2 quartos 8 aliquarias tritici
Item receipt de Sira Geraldii Stephani	8 aliquarias tritici
Item receipt de ecclesia de Parnis	3 quartos 9 aliquarias tritici
Item receipt de ecclesia de Marvilla	6 modios 3 quartos cinade
Item receipt de dicta ecclesia	1 modium de siligine
Item receipt de ecclesia Sancti Stephani	2 modios cinade
Item receipt	4 modios 3 quartos 3 tg. cinade
Item receipt de ecclesia Sancte Crucis	7 quartos cinade
Item receipt de dicta ecclesia	3 quartos cinade
Item receipt de dicta ecclesia de siligine	1 quartum
Item receipt de ecclesia Sancte Erene	11 quartos cinade
Item receipt de siligine	1 quartum
Item receipt de ecclesia Sancti Iuliani	1 modium cinade
Item receipt de ecclesia Sancti Salvatoris	3 quartos 2 tg. cinade
Summa de tritico per d. Infantem:	24 modios 3 quartos 2 fangas 1 aliquariam 1/4
Summa cinade	37 modios 2 quartos 6 aliquarias
Summa de siligine	4 modios 3 quartos 6 aliquarias
Summa de milio	7 fangas

[fol. 177r]

Reverendissimi patres et domini, debita recommendatione premissa, vestris paternitatibus significamus quod nos audivimus compositum et rationem a d. Noloto de Sancto Leodegario, litterarum portitore et familiari quondam d.

Theobaldi ultimi deffunci Ulixbonensis episcopi, viz. de hiis que administravit, recepit et expendit 20 mensibus quibus prefuit regimini ipsius episcopatus et hoc antequam ipse ultimus episcopus hic ad suum episcopatum personaliter venisset, per quod quidem comptum apparuit quod ipse receperat quantitates pecuniarum infrascriptas.

Et primo recepit a Johanne Laurentii qui antea recipiebat viz. in pecunia minuta
£ 946 15 s. 3 d. ob.

Item in auro, viz.
3,209 scuta
et 182 florenos
et 65 regales auri
40 cathedras
19 pavallhones
5 leones
et 9 agnos auri
et 18 marchas argenti

Item inter grossos argenti et alias pecias argenti, 52 pecias
Item de moneta Castelle viz. 23 morabitas

Item apparuit quod ipse receperat a Roberto de Cruce tunc receptore in villa et archidiaconatu Sanctaranensi viz. £ 8,555 12 s. 2 d.

Item receperat de restis grossorum fructuum restantium ad solvendum in archidiaconatu Ulixbonensi de tempore dicti Johannis Laurentii viz.
£ 7,095 19 s. 2 d.

Item in argento viz. 3 marchas argenti

Item receperat de grossis fructibus arrendatis in archidiaconatu predicto Ulixbonensi tempore quo idem computans administravit viz. £ 5,779 18 d.

Item de bladis venditis in dicto archidiaconatu Ulixbonensi in dicto suo primo anno viz. £ 1,174 6 s. ob.

Item pro confirmationibus viz. £ 270, 13 marchas argenti cum dimidia

Item receperat in dicto anno pro sigillo audientie £ 558 6 s.

Item de censibus domorum Ulixbone viz. £ 473 14 s. 7 d.

Item de subsidio ipsi quondam episcopo concesso viz. £ 401 16 s.

Item de sale Sancti Antonii viz. £ 50

Item pro maiori valentia quorundam scudatorum auri quia in maiori valentia expendebat quam emisset viz. £ 336 18 s.

[fol. 177v]

Item receperat inter omnia anno secundo quo dicte administratione prefuit prout idem d. Nolotus computavit viz. £ 4,009 16 s. 3 ob.

Item de confirmationibus recepit £ 3

item in argento 3 marchas argenti.

Sic est maior summa totius predictae receptae viz. £ 29,682 4 s. 9 d. ob.

Item in argento viz. 19 1/2 marchas argenti

Est verum quod in ista summa non includuntur aurum neque alia per ipsum computantem recepta a dicto Johanne Laurentii nisi solum moneta minuta Portugaliae primo scripta, quia illa illico assignavit prout infra.

De quibus fecit fidem per publicum instrumentum quod tradidit de mandato ipsius quondam episcopi Guillelmo de Vinhali mercatori de Ruppella ratione cambii inter ipsos celebrati viz. £ 16,000

Item fecit fidem quod tradidit Iterio Chabrolli vicario et receptori ipsius quondam, post depositionem ipsius computantis deputato diversis vicibus viz. £ 8,100 6 s. 9 d. ob.

Item assignavit eidem Iterio Chabrolli viz. 18 marchas 2 oncias argenti

Item computat pro expensis ordinariis et extraordinariis pro 20 mensibus quibus tenuit administrationem ante adventum quondam episcopi inter omnia, vino, pane, avena et multis censualibus et curialitatibus in carnibus et aliis comestibilibus non computatis viz. £ 5,374 17 s. 7 d.

Maior summa assignatorum et expensorum preter argentum £ 29,475 4 s. 4 d. ob.

Et sic deductis assignatis et expensis predictis de maior summa sue receptae apparet quod est maior recepta quam expensa viz. £ 207 5 d.

Item in argento 1 marcha 2 oncie argenti.

Item remanet obligatus in £ 28 quas asserit se prestitisse Domesao Valasa in libro primi anni folio xi.

Item tenetur tornare quia recepit plus quam expendit de avena, 3 quaterria, 12 alqueria, prout continetur in dicto suo libro folio xxv.

Item tenetur tornare bladum casalium de Silveyra viz. 1 modium cum dimidio tritici et 5 modia 9 alqueria avene, prout in libro continetur, folio xxiii.

[fol. 178r]

Presens computum fuit auditum et concordatum per nos ambos, ipso d. Noloto presente, requirente et consentiente, et requisitus per nos idem computans quod

solveret et tornaret nobis nomine Camere Apostolice recipientibus dictas restas, hoc facere recusavit causis et rationibus in petitione sua hic inclusa contentis, cui pro parte Camere habita informatione respondebatur quod quia ipse quondam episcopus vidit et audivit quod tot et tanta erant et fuerunt negligenter deperdita propter culpam ipsius computantis tempore quo ipsam administrationem tenuit, et etiam quia erant multe excessive et voluntarie expense in ipsis compotis. Ideo pecunias si quas sibi vel in posse aliquorum mercatorum depositas nomine suo invenit sibi bono titulo apparavit et recepit, nec cum hiis omnibus ipse quondam episcopus ipsum computantem voluit umquam ab administratione huiusmodi absolvere nec quittare nec compota sua approbare prout per publicum instrumentum et libros ipsius quondam episcopi nobis apparet evidenter. Est tamen verum quod hic communiter dicitur per familiares omnes atque ceteros qui ipsum episcopum noverunt quod ideo obmittebat dare quietationes et approbare compota eorundem ne ad partes suas recederent et ipsum solum dimitterent. Cetera vero alia que asserit nos in suis compotis nolle collocare, credimus recusare licitis rationibus in libris eorundem compotorum contentis, prout de hiis omnibus et singulis suis loco et tempore cum libris originalibus breviter, Deo propitiante, vobis dabitur ratio. Interim autem, vestre reverende paternitates, dispensative largiter faciant gratiam eidem supplicanti pauperi et nobili atque antiquiori ipsius quondam episcopi servitori, vel scribant hic quantum et quid alterutrum vestrum voluerint facturum, quas paternitates cum honoris et gratie augmento conservet Altissimus per tempora longiori.

Scriptum Ulixbone die 4. mensis Decembris anno 1355.

Servitores vestri Guillelmus Piloti collector
et Johannes Guarrigie commissarius in Portugalia.

[fol. 178v]

[address on dorse:] Reverendissimis in Christo patribus et dominis dominis S[tephano] Dei gratia archiepiscopo Tholosano, camerario, et R[eginaldo] eadem gratia episcopo Ulixbonensi, thesaurario d. nostri pape.

II. THE SPOILS OF LISBOA

B. *Accounts Rendered by Jean de Garrigue*

1. **Collectoriae 275, fol. 94rv**

December 1356: A letter close on paper to Reynaud Maubernard, bishop of Lisboa and papal treasurer, from his proctor Guillelmus Bruni, reporting the state of revenues owed to him from his diocese. This letter was carried in the same packet as the preceding ones by Nolotus de Sancto Leodegario, whom Bruni commends to the bishop.

Reverendissime pater ac domine. Cum vestre reverende paternitate duos famulos miserim cum litteris statum episcopatus vestri ac servitoris vestris continentibus attamen quia pluries accidit cursoris infirmitate seu viarum discriminibus impediri, idcirco habeo contenta in litteris replere. Unde, reverendissime domine mi, nos omnes vestri servitores sumus divina favente gracia pacifice et quiete et omnes vestri diocesani in omnibus nobis hoberdientis. Ceterum d. rex Portugalie vestras recepit litteras graciose et cum bono vultu, quas litteras sibi presentavit bacallarius vester officialis Sanctarene. Ego accedere pretermisim, nam servitores regis et regine et Infantis ac regine Castelle omnes a me peterent servicia, quia sunt importuni petitores et credo quod d. rex ob nostri favorem dimitet doctores in vestro servitio remanere, alia non factururus. Ex qua ultimate scripsissem non sunt alia innovata, sed pro Dei misericordia tantus defectus per predecessorem vestrum factus cum Ulixbonensi capitulo super sequestris decimarum altarenariorum vestris temporibus emendetur, nam dictum sequestrum in maximum prejudicium mense episcopali noscitur esse factum, et scribere collectori quod omnia sequestra exstancia tempore obitus d. Theobaldi habeat percipere ^nomine Camere,^ quia capitulum recepit aliqua sequestra et fuit facta divisio pecunie inter canonicos. Item sunt sequestra presentis collecte ad vos spectancia sed detinentes reddere contradicunt sine consensu capituli et quia canonici sunt exempti non possumus agere contra ipsos, quare per vos remedium apponatur. Item placeat recordari de bullis subsidii quia sine bulla nil concederent et de visitationibus unde possent commodum reportare quia anno isto per Dei graciā fuit bona et fertilia collecta et bene possunt sustinere. Item habetis agere contra capitulum de bonis vestris per ipsum receptis et de arrendamentis male factis, nam iura ecclesie Sancti Petri de Sintria cum ecclesia Dalhandra fuerunt primitus arrendata in blado in valore £ 5,000 per Guillelmum Bruni canonicum ecclesie Ulixbonensis et procuratorem per capitulum concorditer deputatum, et post capitulum dedit dicta iura pro £ 3,000 quia pecunia tradita fuit impromptu et in pluribus ecclesiis arrendata fuit illud idem. Summa recepte per capitulum est £ 3,480. Summa recepte per Guillelmum Bruni procuratorem tunc capituli £ 1,423. Item summa valoris sigilli Audiencie pro tribus mensibus viz. Junio, Julio, Augusto £ 57 5 s. 6 d. Item summa recepte per d. Infantem, primo £ 2,000 quos ego sibi tradidi. Item de iuribus ecclesiarum de

Alrelata £ 230. Item in archidiaconatu Ulixbonensi recepit 28 modios tritici. Item recepit 23 modios cinate. Item recepit in archidiaconatu Santarene 27 modios tritici. Item 40 modios cinate. Item sequitur summa bladi quod habemus in promptu in archidiaconatu Ulixbonensi 72 modios tritici. Item 40 modios cinate. Item in archidiaconatu Santarene in omnibus 110 modios tritici. Item 50 modios ordeï. Item in siligo milis 23 modios. Item potuit vendi, deductis omnibus expensis, vini 50 tonelli qui possunt valere communi extimatione £ 700. Item summa universalis totius bladi qui vendi poterit potest valere £ 3,750. Summa universalis venditionis vini et bladi £ 1,5[. . .]. Item arrendamenta archidiaconatus Ulixbonensis possunt ascendere £ 5,000. Item arrendamenta archidiaconatus Sanctarene possunt ascendere £ 4,580 quia arrendamenta duorum archidiaconatum possunt valere 3,200 florenos. Summa universalis tam venditionis bladi vini quam aliorum arrendamentorum 4,700 florenos. Et restant locationes domorum et valorem duorum sigillorum audienciarum et confirmationes et [?]luctuos et alia. Item Johannes Garriga recepit tercias et locationes domorum debitas in festo beati Johannis proximo preterito nomine Camere tamquam bona predecessoris vestri qui decessit in medio mensis Maii, et translatio vestra fuit ante festum beati Johannis. Item vinum per me emptum ex qua fui Ulixbone usque ad vinum novum et in hospitio Sanctarene decostitit ad summam 30 florenorum quia a dicto Johanne Garriga vinum non habui neque bladum nec aliquid aliud nisi lectos et utencilia domus. Item debeo sibi et collectori 530 scutos auri antiquos quos tradidi d. Infanti, pro quibus scutis sum obligatus eis per publicum istrumentum quare de receptis per Johannem Garriga de termino beati Johannis et de 30 florenos pro vino, et si solvam dictos scutos paternitatem vestram placeat scribere voluntatem. Item de litigio pro ecclesia Sancti Petri de Sintria placeat recordari nam melius membrum est tocius vestri episcopatus. Recomendo discretioni vestre Nolotum de Sancto Leodegario qui mihi servivit ex qua fui Ulixbone et fuit unus de informatoribus meis a principio nam ipse fuit comissarius et receptor generalis d. Teobaldi et cum ipso de valore episcopatus ac aliorum gra[. . .] vestri episcopatus vos poterit informare [. . .] conservare dignatur Rex omnipotens feliciter et longeve. Scriptum in Sanctarena [. . .] die Decembris [1356]. Humilis creatura vestra Galterus Dassier.

[fol. 94v: the dorse of the letter, showing the remains of a round wax seal and the address:] Reverendissimo domino suo d. R[eginaldo] Ulixbonensi episcopo ac thesaurario d. nostri pape.

2. Introitus et exitus 282, fol. 51rv¹

31 March 1357: Jean de Garrigue, canon of Lleida, paid in person into the Treasury at Avignon a

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:194–5.

huge sum of gold left to him by the pirates, in nine different gold currencies, a value reduced to 7,388 florins 7 s. 6 d.

[fol. 51r]

Die ultima Martii [receptum] a dicto d. Johanne Jarriia canonico Ilerdensi ac comissario ad . . . recipiendum certas summas pecuniarum in regno Portugalie . . . ipso manualiter assignante 698 floreni sententie 15 s.

3510 duple moresce, valentes ad rationem pro qualibet dupla 1 floreni 6 s. 6 d. oboli: 4,466 florenos 17 s. 3 d.

item 937 duple Castellane, ad rationem pro quolibet 1 floreni 6 s. 9 d.: 1,200 florenos 12 s. 9 d.

item 146 cathedre ad rationem pro qualibet 1 floreni 7 s. 11 d. valentes: 194 florenos 3 s. 10 d.

item 149 regales Francie ad rationem pro quolibet 1 floreni 4 s. 7 d. valentes: 177 florenos 10 s. 11 d.

item 4 regales Maioricarum ad rationem pro quolibet 1 floreni 1 s. 7 d. valentes: 4 florenos 6 s. 4 d.

item 12 nobiles de Anglia pro quolibet ad rationem 2 florenorum 4 s. 6 d. valentes: 26 florenos 6 s.

item 2 duple Francie [fol. 51v] ad rationem pro qualibet 1 floreni 20 s. 1 d. valentes 3 florenos 16 s. 2 d.

item 1 angelus Francie ultimi cigni valens: 1 florenum 15 s. 9 d.

item 11 papilones quolibet pro 1 floreno 10 s. 5 d. valentes 15 florenos 19 s. 6 d.

item 21 agni quolibet pro 1 floreno 3 s. 7 d. valentes: 24 florenos 3 s. 3 d.

item 14 leones quolibet pro 1 floreno 9 s. 2 d. valentes: 19 florenos 8 s. 4 d.

item 54 scuta antiqua quolibet pro 1 floreno 7 s. 1 d.

item 64 scuta antiqua fracta quolibet pro 1 floreno 6 s. 8 d.

item 10 scuta minoris ponderis quolibet pro 1 floreno 5 s. 8 d.

item 118 scuta antiqua contrefacta quolibet 1 floreno 3 s. 2 d.

item 5 scuta de aquila quolibet pecia pro 1 floreno

item 29 scuta regis Philipi quolibet pecia pro 1 floreno 2 s. 10 d.

et est summa dictorum scutorum 280 valentes computata ut supra: 344 florenos 9 s. 4 d.

item 151 mutones valentes computatis pro qualibet pecia 1 florenum 9 s. 7 d.:
211 florenos 7 s. 1 d.

Que summe omnes, sicut premittitur, reducte ad florenos ascendunt in summa
7,388 florenos sententie 7 s. 6 d.

3. Introitus et exitus 282, fol. 51r¹

21 July 1357: A further payment into the Treasury.

Die 21. Julii . . . a d. Johanne Garigie canonico Barchinonensi ac commissario ad . . . recipiendum certas summas pecunie in regno Portugalie . . . una cum Guillelmo Piloti collectore principali . . . ipso Johanne manualiter assignante 1,000 floreni fortes.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:195.

4. Instrumenta miscellanea 2199

24 November 1360. An original sealed notarial instrument containing a general quittance issued by Jean de Garrigue as *in tota Spania collectorem generalem* to Guillelmus Piloti, collector of Portugal, recognizes the payment of £ 1,600 7 s. 3 d for the goods of Thibaud de Castillon.

In nomine Domini amen. Universis et singulis presentes litteras seu publicum instrumentum inspecturis pareant evidenter quod anno sub Era 1398 et sub anno a Nativitate Domini 1360, die 24. mensis Novembris, in mei Lupi Egidii publici tabellionis auctoritate regia in civitate Ulixbonensi et testium infrascriptorum ad hoc vocatorum et rogatorum presentia, personaliter constitutus venerabilis et discretus vir d. Johannes Guarrigie, prepositus ecclesie Barchinonensis, d. pape cappellanus, et in tota Ispania Apostolice Sedis nuntius et collector generalis, dixit et recognovit de audivisse compotum et rationema venerabili viro d. Guillelmo Pilloti, cantore ecclesie Ulixbonensis et collectore apostolico in regnis Portugalie et Algarbii deputato, ibidem presente et pro se stipulante, viz. de omnibus et singulis que ipse d. Guillelmus Pilloti per se vel alium nomine Camere Apostolice ut asseruit recepit, assignavit, expendit et administravit a die sibi commissi officii collectoris usque ad diem hodiernam, per quod computum apparebat quod ipse receperat quantitates pecuniarum infrascriptas. Primo computavit idem d. Guillelmus Pilloti se recepisse de medietate decime quadriennalis . . . Sequitur recepta beneficiorum de Curia missorum . . . Sequitur recepta de bonis Camere Apostolice reservatis. Primo computavit idem d. Guillelmus se recepisse de bonis ac debitis et creditis d. Gunsalvi quondam archiepiscopi Bracharensis prefate Camere Apostolice reservatis viz.

£ 1,333 20 d.

Item de bonis d. Petri quondam episcopi Portugalensis £ 500

Item de bonis ultimi defuncti episcopi Johannis] Visensis viz. £ 458 15 s.

Item de bonis d. Georgii quondam episcopi Colimbriensis viz. £ 2,584 18 s. 8 d.

Item de bonis ultimi defuncti prioris monasterii Sancte Crucis Colimbriensis super quibus modernus prior composuerat cum Camera Apostolica predicta ad 4,000 florenorum auri recepit pro complemento eiusdem compositionis viz.

711 florenos et 3/4 unius floreni

Item receperat de bonis d. Johannis quondam episcopi Colimbriensis viz.

£ 68 6 s. 8 d.

Item de bonis d. Theobaldi quondam episcopi Ulixbonensis £ 1,060 7 s. 3 d.

Summa totius predictae recepte dictorum bonorum reservatorum viz.

£ 6,005 9 s. 5 d. obolum et 711 floreni

. . . in civitate Ulixbonensi in domibus seu hospicio habitationis supradictorum collectorum, anno, die, loco, Era, mense quibus supra, presentibus discretis viris dominis Guidone Infarti rectore ecclesie de Golegana diocesis Ulixbonensis, Martino Johannis et Arnaldo de Vico de Fonte Malo diocesis Bracharensis ecclesiarum abbatibus, Martino Alberti familiaris dicti d. Johannis Guarrigie, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Ego vero Lupus Egidii prenominatus tabellio premissis omnibus et singulis dum [. . .]mittitur, agerentur et fierent una cum dictis testibus presens fui et ad instantiam dictorum dd. collectorum de premissis duo publica instrumenta unius tenoris conscripsi quoru istud est pro dicto d. Johanne Guarrigie et in quolibet eorundem signum meum apposui [. . .] vocatus et requisitus in testimonium omnium et singulorum premissorum.^a

Ego Guillermus Piloti omnia et singula supradicta laudo, approbo et ratifico et in signum et testimonium premissorum sigillum quo utor in officio collectoris apposui.^b

^a *The document is finished with the sign manual of the notary Guillaume Pilot.* ^b *The notarial attestation was written in a lighter hand and ink at the bottom, left side. The bottom edge of the instrument is folded up and a parchment tape passed through the fold with the remnant of a wax seal attached.*

5. Registra Avenionensia 191, fol. 479r–524r

October 1355 – April 1357: Bound into a register of the letters of Pope Innocent VI, this is a fair copy of the accounts of Jean de Garrigue, canon of Lleida and commissioner of the Apostolic Camera in the kingdom of Portugal.

Contents:

Spoils of Pierre Marcel, collector of Portugal, which were received by Jean de Garrigue from bishop Thibaud de Castillon: fol. 479r–489r

Receipts of Jean de Garrigue in place of the late collector Pierre Marcel: fol. 489v–493v

Receipts of Jean de Garrigue from the new collector Guillaume Pilot and others: fol. 494r–495v

Expenses of Jean de Garrigue by reason of his office, and balance: fol. 497r–499r

Spoils of Thibaud de Castillon, including sales of animals and books: fol. 501r–505r

Funeral expenses and balance: fol. 505v–506r

Payments to Thibaud's servants and balance: fol. 506v–509v

Purchases of gold and of letters of exchange, assignments to Camera: fol. 510r–512v

Robbery by pirates and sums recovered: fol. 512v–514r

Books and other goods of Pierre Marcel stored in Lisboa: fol. 521r–522v

Books and other goods of Thibaud de Castillon stored in Lisboa: fol. 523r–524r

[fol. 479r]

Secuntur ea que ego Johannes Guarrigie canonicus Ilerdensis et comissarius apostolicus in regno Portugalie deputatus recepi a d. Theobaldo quondam episcopo Ulixbonensi de bonis que receperat nomine Camere Apostolice et que inventa fuerant in domo d. Petri de Marcello quondam collectoris apostolici in regno Portugalie deputati, que omnia tanquam Camere Apostolice pertinentia fuerunt specialiter reservata.

Primo recepi in moneta minuta curribili in patria adiunctis omnibus et exclusis expensis per ipsum quondam episcopum et vicarios suos factis in funeralibus et exequiis ipsius quondam collectoris viz. £ 3,041 6 s. 8 d. Portugalie

In quibus includuntur £ 422 dicte monete Portugalie cum dictis bonis invente cum quodam alvarano continente quod erant . . archidiaconi Santarensis et quia, propter furtum in bonis dicti quondam collectoris dum laboraret in extremis comissum, mandatum fuit a Camera quod nichil de bonis ibidem inventis restitueretur donec ipsa Camera integraretur, et cum ipsa Camera de magna quantitate non possit integrari, ideo nichil restitui, quare super hoc ordinet dicta Camera prout sibi videbitur ordinandum.

Item recepi ab eodem quondam episcopo in auro in sua specie scudatos auri antiquos viz. 2,847 scudatos auri antiquos

in quibus includuntur 100 scudati auri inventi inter ipsa bona cum quodam alvarano continenti quod erant d. Raymundi Tholosani.

8 vero scudati auri de dicta summa excluduntur, quia fuerant aliquorum iam mortuorum, quos scudatos habuit d. Guillelmus Piloti collector modernus in Portugalia causa restituendi heredibus suis.

Item est sciendum quod per inventarium originale apparuit quod ipse quondam episcopus receperat plus in scutis viz. 226 scudatos

Ad quod requisitus, respondit quod fuerat error illorum qui inventarium faciebant ex eo quia bene nesciebant designare aurum et monetas, nam de regalibus auri inventi sunt plus quam in dicto inventario contineatur, viz. 84, item 138 cathedras auri prout infra dicitur.

Summa pagine £ 3,041 6 s. 8 d. Port.

2847 scuti auri

[fol. 479v]

Item recepi duplas auri Moriscas viz. 821 duplas Moriscas cum 1/2
inclusis 22 cum 1/2 fractis prout in inventario continebatur.

Item recepi ab eodem d. quondam episcopo regales auri de Francia excluso 1
tradito dicto d. Guillelmo Piloti causa restituendi quia inveniebatur fore cuiusdam
mortui viz. 147 regales auri
in quibus includuntur 84 extra inventarium inventi.

Item recepi ab eodem cathedras auri de Francia, licet in inventario non
contineantur nisi 2, viz. 140 cathedras auri

Item duplas auri de Francia viz. 2 duplas Francie

Item recepi ab eodem prout in inventario continetur 20 agnos parvos auri

Item leones auri de Francia viz. 14 leones auri Francie

Item pavalhones auri viz. 10 pavalhones auri

Item de auro in palhola viz. 10 oncias auri

Item recepi ab eodem d. quondam episcopo in argento laborato in scutellis,
platellis, graselentis, pitalfis, taceis, ciffis, cloquearibus, atque in grossis
Turonensibus argenti de Francia et in medaculis Francie et Anglie in universo
viz. 301 marchas 1 onciam argenti

Et sic tenebatur tornare ipse quondam episcopus prout receperat per primum
inventarium viz. 4 marchas 1 onciam cum quarto quia inveniebatur plus fore in
inventario.

In quibus includuntur 94 marchas 2 oncias cum 1/2 quas dicti Turonenses argenti
ponderabant, item 19 marchas 3 oncias cum 1/2 quas ponderabant dicte
medacule.

Residue vero 187 marchas 3 oncias cum 1/2 erant in vaxella operata sed
includuntur aliqui botones et 1 tacea que ponderabat 2 marchas 2 oncias et erant
in pigna pro £ 50 et quia non fuerunt recuperate fuerunt vendite cum dicto
argento.

Item includuntur aliquae probe habentes linguas serpentinatas atque cooperturas lignorum que inde excluderentur pro tara.

(Summe de se patent)

[fol. 480r]

Sequitur venditio argenti per ordinem ut sequitur.

Et primo vendidi . . . admirando regis Portugalie per manus Gunsalvi Stephani preconis seu prosonete publica civitatis Ulixbonensis 46 marchas et media oncie cum 1/8 oncie argenti tam in scutellis, platellis quam picheriis ad rationem pro singulis marchis £ 20 Portugalie, faciunt quas recepi viz. £ 921 11 s. 3 d. Port.

Fuit pro tara adjudicatum pro tara viz. 3 oncie.

Item vendidi per manus eiusdem preconis cuidam mercatori civitatis Portugalensis in scutellis que ponderabant viz. 9 marchas 1 onciam cum 1/2 recepi ad rationem de £ 20 pro marcha viz. £ 183 15 s.

Fuit de tara viz. 1 oncia.

Item vendidi per manus dicti preconis m. Stephano Martini canonico Ulixbonensis in platellis scilicet 3 marchas 7 oncias argenti ad rationem pro marcha de £ 20 recepi viz. £ 77 10 s.

Item vendidi per manus dicti preconis . . . alcaydo Ulixbonensi in scutellis ac platellis que ponderabant 11 marchas 6 oncias recepi ad rationem pro singulis marchis £ 20 viz. £ 235

Item vendidi cuidam argentario per manus dicti preconis in picheriis qui ponderabant viz. 5 marchas 5 oncias recepi ad rationem pro marchis singulis de £ 23 viz. £ 129 7 s. 6 d.

Fuit tara viz. 1 oncia.

Item vendidi per manus dicti preconis in taceis laboratis et deauratis ponderi, deducta 1 oncia pro tara esmalhorum 4 marchas 3 oncias que faciunt ad rationem pro marcha de £ 29 viz. £ 126 17 s. 6 d.

Summa pagine in argento 81 marche 5 oncie cum 1/8 argenti

Summa pretii £ 1,674 15 d. Port.

[fol. 480v]

Item vendidi per manus dicti preconis in platellis ac pichetis viz. 7 marchas 2 oncias argenti recepi ad rationem singularum marcharum £ 20 viz. £ 145

Item vendidi per manus dicti preconis 1 marcham. 4 oncias 1/3 denarii in taceis recepi ad rationem singularum marcharum £ 21 viz. £ 32 14 s.

Item vendidi per manus dicti preconis 2 marchas argenti in 1 pichero recepi ad rationem pro marcha £ 20 viz. £ 40

Item vendidi per manus eiusdem preconis 6 marchas 4 oncias cum 1/8 argenti in taceis recepi ad rationem pro singulis marchis £ 19 £ 123 16 s.

Item vendidi Arnaudo de Podio campsoni Colimbriensi 2 marchas 1/2 oncie argenti in taceis recepi ad rationem pro marcha de £ 18 12 s. viz. £ 36 9 d.

Item vendidi per manus dicti preconis cuidam argentario Ulixbonensi 14 marchas 2 oncias argenti in platellis, recepi ad rationem pro singulis marchis £ 18 viz. £ 256 10 s.

Item vendidi per manus dicti preconis pondus 1 marche cum 1/2 argenti in taceis ad rationem pro marcha £ 19 viz. £ 28 10 s.

Item vendidi per manus eiusdem preconis atque Celestini Dieulosal mercatoris Cathalaunensis 15 marchas 5 oncias argenti in platellis ac pichetis recepi ad rationem pro marcha £ 18 viz. £ 281 15 s.

Summa pagine 50 marche 4 oncie cum 1/2 argenti

Summa pretii £ 944 5 s. 9 d.

[fol. 481r]

Item vendidi per manus dicti preconis 13 marchas cum 1/2 oncie argenti in taceis, cupis et platellis, recepi ad rationem pro singulis marchis £ 18 viz. £ 235 2 s. 6 d.

Fuit iudicatum de tara 1 oncia cum 1/2.

Item vendidi per eundem cursorem 10 marchas 2 oncias argenti in taceis, cupis et aliis peciis parvis, recepi, computando singulis marchis ad £ 18 viz. £ 184 10 s.

Fuit de tara 1 oncia

Item vendidi per manus dicti preconis 4 marchas 2 oncias argenti in 1 grasaletto atque 1 tacea, et in 1 proba ac in albo argento pro quibus recepi computando marcham ad £ 18 5 s. viz. £ 77 1 s. 3 d.

Item vendidi 2 oncie cum 1/4 argenti in cloquearibus ad rationem pro marcha £ 18 recepi viz. £ 5 18 d.

Item vendidi 2 marche 1/2 oncie argenti in 1 cupa pro quibus recepi computando singulas marchas pro £ 21 viz. £ 43 7 s.

Item vendidi per manus dicti preconis 2 marchas 5 oncias cum 1/4 argenti recepi ad rationem pro singulis marchis £ 18 10 s. viz. £ 49 2 s. 10 d.

Item vendidi per manus preconem^a 2 marchas 6 oncias 2/4 cum 1/8 oncie ad rationem pro marcha £ 18 5 s. recepi viz. £ 52 2 s. 3 d.

Item vendidi per manus eiusdem preconis 10 marchas 4 oncias cum 3/4 argenti ad rationem pro singulis marchis £ 18 2 s. recepi viz. £ 191 15 s.

Et in isto argento fuit de tara cum dentibus scorpionis qui erant in probis incastati atque aliis viz. 1 marcha argenti prout infra.

Summa pagine 47 marche 2 oncie et 1/4 cum 1/8 argenti

Summa pretii £ 838 2 s. 4 d.

[fol. 481v]

Maior summa dicti argenti supra in vaxella venditi inclusa tara pro fecibus deducta viz. 179 marche 3 oncie argenti.

Summa maior pretii dicti argenti supra venditi viz. £ 3,456 9 s. 4 d.

Et sic apparet quod de maiore summa predicta argenti restant ad vendendum viz. 7 marche 7 oncie cum 1/2 argenti.

De quibus d. Guillelmus Piloti collector habuit pro restituendo heredibus seu executoribus quondam archidiaconi Sanctarinensis quia apparebat per inventarium quod hoc erat suum viz. 1 marcha 1/2 oncie argenti

Item in adventu Infantis regis Portugalie cum venit Ulixbonam dedi causa evitandi maius dampnum Johanni Alfonsi, maiori consiliario suo viz. 1 cupam ponderis 4 marchas 3 oncias

Item iudici Ulixbonensis vocato Johanni Alfonsi de Alverina viz. 1 taceam, 1 marcha

Item pirate rapuerunt mihi cum per mare in nave veniebam viz. 1 taceam 6 cloquearia argenti ponderis 1 marcha cum 1/2

[fol. 482r]

Sequitur venditio grossorum Turonensium argenti predictorum

Primo vendidi per manus iurati predicti cuidam argentario viz. 6 marchas grossorum ad rationem pro singulis marchis £ 18 12 s. viz. £ 111 12 s.

Item vendidi per manus eiusdem cursoris cuidam procuratori . . [Laurentius] episcopi Egitanensis nunc Colimbriensis viz. 8 marchas grossorum ad rationem singularum marcharum £ 18 12 s. recepi viz. £ 148 16 s.

^a *Better*: preconis.

Item vendidi per manus iurati viz. 9 marche eorundem grossorum ad rationem pro marcha £ 18 10 s. recepi viz. £ 166 10 s.

Item vendidi Arnaudo de Podio campori Colimbriensi 40 marche dictorum grossorum ad rationem singularum marcharum £ 18 12 s. recepi viz. £ 744

Item vendidi per manus dicti preconis iurati Johanni Gunsalvi argentario Ulixbonensi viz. 20 marchas ad rationem pro singulis marchis dicti argenti £ 18 12 s. pro quibus recepi viz. £ 372

Item vendidi per manus eiusdem iurati cuidam de Colimbria residuas 11 marchas 2 oncias cum 1/2 dictorum grossorum argenti ad rationem pro singulis marchis £ 18 12 s. recepi viz. £ 210 8 s. 6 d.

(Maior summa grossorum predictorum venditorum que concordat cum recepta viz. 94 marche 2 oncie cum 1/2

Summa pretii inde recepti £ 1,753 6 s. 6 d.)

[fol. 482v]

Omnes medaculas vendidi per manus Johannis Martini iurati Ulixbonensis ad rationem pro singulis marchis £ 11 quia non habebant legem singule marche nisi solum de 7 d. ponderaverunt in summa viz. 19 marche 3 oncie pro quibus recepi viz. £ 213 3 s.

Maior summa totius argenti predicti venditi viz.

293 marche 1 oncie cum 1/2 argenti

Summa maior pretii inde habiti viz. £ 5,422 18 s. 5 d.

De quibus deducuntur pro salario cursoris sive preconis qui dictum argentum vendidit scilicet pro qualibet libra 4 d. et sic faciunt in summa viz. £ 90

Item deducuntur de dicta maiori summa pro mundando dicta vasa argentea ad finem ut melius venderent viz. £ 3

Quibus deductis, apparet quod de dicta maiori summa remanent Camere Apostolice viz. £ 5,329 18 s. 10 d.

(Recepta pignorum)

Item recepi a Roderico Martini portionario ecclesie Sancti Stephani de Alenquerio pro 1 tacea et 1 zona argenti quas quondam collector tenebat ab eo in pignus viz. £ 19 14 s.

quia per alvaranum apparebat quod pro tanto erat obligatus.

Item recepi pro 1 tacea argenti que erat Marie Dominici et erat in pignus pro £ 20 prout per albaranum apparebat viz. £ 20

Item recepi a . . . prebendario ecclesie Ulixbonensis ratione 1 tacee que erat in pignus prout per alvaranum constabat viz. £ 14

Summa dictorum pignorum £ 53 14 s.

[fol. 483r]

Sequitur venditio librorum et rauparum atque variorum et aliquorum iocalium que fuerunt dicti quondam collectoris.¹

[A1–2 (= B1).] Primo vendidi cuidam fratri de ordine Minorum 2 Breviaria ad usum ecclesie Romane, quorum 1, furatum et redemptum per me pro £ 18, recepi deductis dictis £ 18, viz. £ 32 Portugalie

et istud furtum et ultra fuit persolutum prout infra cum iniuriis continetur.

[A3 (= B2).] Item vendidi 1 alium librum vocatum “Chinum” [Cinus Pistoriensis] pro quo recepi viz. £ 55

[A4 (= B3).] Item pro quibusdam Decretalibus que incipit in secundo folio “tuus” et finit in eodem “tato” recepi viz. £ 120

[A5 (cf. no. 367.7 B4).] Item pro quodam libro vocato “Speculum iuris” [Guillelmi Durandi] qui incipit in secundo folio “cum in iudiciis” et finit in eodem “dudum,” recepi viz. £ 50

[fol. 483v]

[A6 (= B4).] Item pro quodam alio libro Decretalium, qui incipit in secundo folio “pite” et finit in eodem “acceptit,” recepi iuxta extimationem viz. £ 30

[A7. (cf. no. 367.7 B6)]. Item pro quodam alio libro vocato “Inventoria iuris” facta per fratrem Petrum [Petrum Quesvel], ordinis Sancti Francisci, et incipit in secundo folio “Trinitatis” et finit in eodem “per sanctos,” recepi, viz. £ 50

[A8–9. (cf. no. 367.7 B2–3)]. Item pro quodam alio libro vocato “prima pars Hostiensis” [Henrici de Segusio] et incipit in secundo folio “tes” et finit in eodem “induit,” recepi una cum secunda parte Hostiensis que est in vicesimo^b numero, viz. £ 110

^b Cf. no. A17, below.

¹ This list of books sold was edited in Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques* 1.2: 201–204 (no. 355.7 A1–62 [fol. 483r–484v; 1 further item on fol. 488r]). We have corrected that edition while retaining its serial numbers and their cross-references in brackets. This is inventory A of five; B is found in Document II.B.6, C in Document II.B.9, D below in this document, and E in Document II.B.9. The total receipts for these sales was recorded as £ 1723 10 s. Twenty-eight of the books, their sale prices totaling £ 775, were part of the

endowment of the Collège Saint-Germain-Saint-Benoit in Montpellier (Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques*, 2:368–371 [no. 367.7]). The purchaser of the twenty-eight was probably the founder of the Collège, Guillaume de Grimoard, professor of canon law at Montpellier, abbot of Saint-Victor de Marseille from 1361, and from 1362 Pope Urban V. The suggestion in *Bibliothèques ecclésiastiques* 1.2, that this list was a forgery, was simply mistaken.

[A10. (cf. no. 367.7 B5)]. Item vendidi quendam librum vocatum “Innocentius et Compostellanus” [Innocentius IV and Bernardus Compostellanus]² qui incipit in secundo folio “ecclesia” et finit in eodem “item,” recepi pro eodem viz. £ 60

[A11.] Item recepi pro quodam qui vocatur “Repertorium” [?Berengarius Fredoli, ?Guillelmus Durandi] et incipit in secundo folio “vel contra” et finit in eodem “fecerit,” viz. £ 6

[A12. (cf. no. 367.7 A 66)]. Item recepi pro quodam Sexto libro Decretalium qui incipit in secundo folio in textu “dam” et finit in eodem “approbante,” viz. £ 25

[A13. (cf. no. 367.7 A 64)]. Item recepi pro quodam alio Sexto libro cum Clementinis, qui incipit in secundo folio “a multis” et finit in eodem “dicti,” viz. £ 50

[A14. (cf. no. 367.7 B10)]. Item pro quodam alio libro vocato “Archidiaconus super Sexto” [Guido de Baysio] et incipit in secundo folio “ydonei” et finit in eodem “Vetus,” viz. £ 20

[A15. (cf. no. 367.7 B14)]. Item recepi pro quodam libro vocato Clementine, qui incipit in secundo folio “cutes” et finit in eodem “ex hoc,” viz. £ 20

[A16. (cf. no. 367.7 B11)]. Item recepi pro 1 libro vocato “Speculum iudiciale” [Guillelmi Durandi] et erat sine pelle, et incipit in secundo folio “palatinis” et finit in eodem “digni,” viz. £ 50

[A17. (cf. no. 367.7 B1)]. Item alio libro vocato Summa Hostiensis [Henrici de Segusio] et incipit in secundo folio “magis” et finit in eodem “clericus,” recepi viz. £ 35

[A18 (= B5).] Item recepi pro quibusdam Decretalibus, que incipit in secundo folio in textu “reperari” et finit in eo “sue in,” viz. £ 100

[A19. (cf. no. 367.7 B24)]. Item recepi pro quadam Biblia, que incipit in secundo folio “nesciens” et finit in eo “omnia,” viz. £ 100

[A20.] Item pro quodam libro Sexto, incipit in secundo folio in textu “post,” et finit in eo “et recipe,” et erant ibi alie lecture cum lectura Johannis Monachi recepi viz. £ 40

[A21. (cf. no. 367.7 B7)]. Item recepi pro uno libro vocato “De regulis juris” et pro Lectura de Reyne [not further identified, perhaps Jacobus de Ravanis] et pro

² This work is to be identified as the apparatus of Innocent IV on the Gregorian Decretals with margarita of Bernardus Compostellanus junior. See A. Bernal

Palacios, ‘Repertorios del Comentario de Inocencio IV a las Decretales de Gregorio IX’, *Escritos del vedat*, 17 (1987) 143–72.

Lectura Chini [Cini Pistoriensis] super aliquibus legibus inceptis, et aliis diversis Lecturis, et incipit in secundo folio “tur” et finit in eo “legitime,” et erant omnes modici valoris, viz. £ 5

[A22. (cf. no. 367.7 A 65)]. Item recepi pro quodam libro vocato Clementine, qui incipit in secundo folio in textu “dio” et finit in eo “nos ergo,” viz. £ 15

[A23. (cf. no. 367.7 B18)]. Item recepi pro quodam libro diversorum Sermonum, qui incipit in secundo folio “tas” et finit in eo “aufferam,” viz. £ 10

[A24. (cf. no. 367.7 B9)]. Item pro 1 Decreto antiquo sine pelle, quod incipit in secundo folio in textu “antur” et finit “x. viri. le.,” viz. £ 10

[A25.] Item recepi [pro libro] vocato “secunda pars secunde partis theologie” facto per Sanctum Thomam de Aquino, ordinis Sancti Dominici, et incipit in secundo folio “ut quod” et finit in eo “descendum,” viz. £ 20

[A26. (cf. no. 367.7 B21)] Item recepi pro quodam libro vocato Speculum regum, facto per fratrem Alvarum [Pelagium], ordinis Sancti Francisci, episcopum Silvensem, et incipit in secundo folio “atque” et finit in eo “magna” viz. £ 6

[A27.] Item recepi pro 1 Psalterio, qui incipit in secundo folio “ipsorum” et finit in eo “labor,” viz. £ 15

[A28 (= B6).] Item recepi pro quodam modico libro que [sic] intitulatur “De articulis fidei” [not further identified] et incipit in secundo folio “deffendatur” et finit in eo “si causam,” viz. £ 6

Summa pagine £ 783

[fol. 484r]

[A29. (cf. no. 367.7 B20)]. Item recepi pro quodam libro Sermonum aliquorum sanctorum, qui incipit in secundo folio “est dicitur” et finit in eo littera rubea “confessare,” viz. £ 5

[A30. (cf. no. 367.7 B17)]. Item recepi pro 1 libro Predicationum et aliarum rerum, qui incipit in secundo folio “et considera” et finit in eo “videlicet,” venditus £ 10

[A31. (cf. no. 367.7 C7)]. Item recepi pro quodam libro vocato “liber De civitate Dei” et incipit in secundo folio “erent” et finit in eo “famuli,” viz. £ 20

[A32 (= B7).] Item recepi pro quodam libro intitulo “Hic sunt constitutiones facte per episcopum Mimatensem” [Guillelmum Durandum juniorem] et incipit in secundo folio “lucra” et finit in eo “defficienti,” viz. £ 3

- [A33. (cf. no. 367.7 B8).] Item pro quodam libro vocato “Innocentius” [Innocentius IV] et incipit in secundo folio “id est de jure” et finit in eo “sed tantum personalem,” viz. £ 30
- [A34. (cf. no. 367.7 C5)]. Item recepi pro quodam libro vocato “Summa theologie” de questionibus factis per Sanctum Thomam de Aquino et incipit in secundo folio “quod impossibile” et finit in eodem “clara,” viz. £ 20
- [A35 (= B8).] Item recepi pro quodam libro Predicationum qui incipit in secundo folio “cum” et finit in eo “alteri,” viz. £ 6
- [A36. (cf. no. 367.7 C1)]. Item pro quodam libro intitulatum Distinctiones fratris Nicolai [Nicolai de Biard], ordinis Predicatorum, et incipit in secundo folio “suas” et finit in eodem “sub tumulo,” viz. £ 12
- [A37 (= B9).] Item recepi pro 1 libro Ystoriarum qui incipit in secundo folio “adho” et finit in eodem “bonum,” viz. £ 30
- [A38 (= B10).] Item pro 1 libro qui tractat De virtutibus et incipit in secundo folio “int” et finit in eo “ad clementiam,” viz. £ 4
- [A39. (cf. no. 367.7 B16)]. Item pro quodam libro vocato “Dinus De regulis juris” [Dinus Mugellanus] in parvo volumine et incipit in secundo folio “equipoleat” et finit in eo “l. i.,” recepi viz. £ 40
- [A40 (= B11).] Item pro 1 libro modico qui intitulatur “De vitiis” et incipit in secundo folio “convenit,” et finit in eo “animas,” recepi viz. £ 5
- [A41 (= B12; cf. no. 367.7 B22)]. Item pro 1 libro qui vocatur “Dialegon” et incipit in secundo folio “cum valde” et finit in eodem “irrisionum,” recepi viz. £ 6
- [A42.] Item recepi pro 1 modico libro qui vocatur “De regimine principum” et incipit in secundo folio “monili” et finit in eodem “quam tu,” viz. £ 6
- [A43. (cf. no. 367.7 C8)]. Item recepi pro quodam libro theologie, qui tractat de Trinitate et incipit in primo folio “Cupientes” et in secundo “omnes, viz. £ 20
- [A44.] Item pro quodam alio libro qui dicebatur “Flores sanctorum” et incipit in secundo folio “nennem” et in eodem “sanctam,” viz. £ 10
- [A45 (= B14).] Item pro 1 parvo libro De ludo scacorum [Jacobus de Cessolis] et incipit in secundo folio “Rex inter alia mala” et finit in eodem “vitam gloriosam,” viz. 30 s.
- [A46.] Item pro alio de Sermonibus et predicationibus, et incipit in secundo folio “novis” et finit in eodem “homo,” recepi viz. £ 10
- [A47 (= B16).] Item pro 1 libro qui tractat De miraculis beate Marie et incipit in secundo folio “in Dei” et finit in eodem “sufficienter,” viz. £ 20

[A48.] Item recepi pro 1 modico libro papireo, qui vocatur “Reportationes et questiones theologie” et incipit in secundo folio “et infelicitas” et finit in eodem “item intra,” viz. £ 3

[A49. (cf. no. 367.7 B23)]. Item recepi pro quodam libello de fisica que incipit in secundo folio “farina” et finit in eodem “fermen,” viz. £ 3

Summa pagine £ 245 10 s.

[fol. 484v]

[A50 (= B17).] Item recepi pro 1 libro qui vocatur “Moralis” et intitulatur “De illis qui sunt ingrati ad beneficia” et incipit in secundo folio “tuum” et finit in eodem “accipit,” viz. £ 6

[A51.] Item recepi pro 1 libro de diversis Sermonibus, et incipit in secundo folio “ter” et finit in eodem “hiis primo,” viz. £ 6

[A52. (cf. no. 367.7 B26)]. Item recepi pro 1 libro qui vocatur “Ordinarius de officio pontificali” et incipit in secundo folio “cui” et finit in eo “ordi,” viz. £ 10

[A53. (cf. no. 367.7 C3)]. Item recepi pro quodam modico libro Sermonum, et incipit in secundo folio “remunerari” et finit in eo “per caritatem,” viz. £ 3

[A54.] Item recepi pro 1 alio libro sine tabulis, qui dicitur Casus Decretalium, et incipit in secundo folio “agenda” et finit in eo “ibidem,” viz. £ 2

[A55.] Item recepi pro aliquibus caternis pergameneis, non contentis in inventario, viz. £ 6

[A56 (= B18).] Item recepi a domino Guillelmo Piloti, collectore, pro 1 Codice intitulato in secundo folio sui textus “igitur precipimus” et hoc iuxta extimationem que est £ 100

[A57 (= B19).] Item recepi ab eodem domino Guillelmo Piloti pro 1 Digesto novo intitulato in secundo folio sui textus [blank] et hoc iuxta estimationem que est £ 100

[A58 (= B20).] Item recepi ab eodem collectore pro quodam Volumine intitulato in secundo folio sui textus “et moribus” et hoc secundum estimationem que est £ 80

[A59–60 (= B21–22).] Item recepi ab eodem domino Guillelmo pro quodam libro De lectionibus sanctorum ad usum ecclesie Bracharensis, et pro alio libro eiusdem usus, de cantu et orationibus, viz. taxam que est £ 76

[A61 (= B23).] Item recepi ab eodem pro 1 alio libro eiusdem usus de cantu et lectionibus taxam que est, viz. £ 20

Summa pagine £ 409

Item recepi pro 1 coffro vendito Gunçalvo Stephani publico preconu Ulixbonensi
£ 5

Item pro 1 cordone de serico quia omnes alii nichil valebant viz. 30 s.

Item recepi pro quodam mulo quem de bonis predictis habuit quondam episcopus
Ulixbonensis viz. £ 55

Item recepi ab eodem quondam episcopo pro quodam equo quem recepit de dicta
executione asserendo dictum equum sibi per mortem eiusdem collectoris
pertinere quia in sua diocesi curatam ecclesiam habebat viz. £ 280

Quia per informationem michi constitit quod idem quondam collector tantum
potuisset habuisse de eodem.

Item recepi a Francisco Johannis granaterio dicti quondam episcopi Ulixbonensis
pro venditione bladi per ipsum de mandato concilii Ulixbonensis causa
necessitatis civitatis venditi viz. £ 170

Item recepi pro 1 culcitra plume de bonis ipsius quondam collectoris viz. £ 10

Summa pagine £ 778 10 s.

[fol. 485r]

Item recepi pro 1 raupa de corpore dicti quondam collectoris de mesclato morato
alias de media scarlata in qua erant supertunica, 2 mantica garnachia Romana
cum suis capuciis folratis de variis, item 1 tunica et capapella pro quibus recepi
£ 145

Item recepi pro 1 supertunica cum sua tunica de cameloto antiquis £ 3

Item recepi pro 1 mantello albo £ 5

Item recepi pro 1 capello de vipro 3 s.

Item recepi pro quibusdam olfres grossis extimatis per quendam magistrum atque
per Gonçalvum Stephani publicum preconizatorem Ulixbonensis viz. £ 30

Item recepi pro 9 cubitibus 1/2 sindonis albi secundum extimam viz. £ 5
singulis cubitibus taxatis 11 s.

Item recepi pro 6 cubitibus sindonis indii et pro 2 cubitibus sindonis viridis £ 4
singulis cubitibus taxatis 10 s.

Item recepi pro quibusdam cordonibus de serico cum quodam supercincto de filo
albo viz. 15 s.

Item recepi pro quibusdam toalhiis operatis in capitibus de serico rubeo viz. £ 3

Item pro quadam toalhia de terra ampla viz. 30 s.

B. ACCOUNTS RENDERED BY JEAN DE GARRIGUE	87
Item pro 1 longeria operata de filo albo pro speciabus dandis viz.	30 s.
Item recepi pro 1 toalhia magna de Francia cum capitibus operatis de filo blavo extimata	£ 6
Item pro 1 alia toalhia de Francia viz.	£ 3
Item pro alia toalhia cum capitibus operatis de filo nigro	£ 4
Summa pagine £ 213	
[fol. 485v]	
Item pro alia toalhia de terra viz.	£ 2
Item pro quibusdam aliis toalhiis de Francia sine labore extimatis	30 s.
Item recepi pro 1 superpelicio de tela prima viz.	£ 3
Item recepi pro 2 toalhiis operatis de serico viz.	£ 3
Item recepi pro 2 toalhiis operatis de serico pro speciebus dandis	£ 5
Item pro 5 varis de tela prima pro suppelicio viz. singulis varis extimatis 10 s.	50 s.
Item recepi pro quibusdam stivalibus de corio rubeo ad modum terre	20 s.
Item recepi pro 2 superpelliciis	£ 6
Item recepi pro 2 capayronatis variorum novorum mundatorum continentibus 48 pansas viz.	£ 12
Item recepi pro 1 media folratura variorum novorum mundatorum extimata viz.	£ 10
Summa pagine £ 46	
Maior summa istorum librorum et variorum ac raubarum viz.	£ 2,475
De quibus deducuntur pro iure preconis sive prosonete qui dictas res vendidit scilicet 6 d. pro libra que faciunt	£ 51 10 s.
Quibus deductis remanent Camere Apostolice in salvo viz.	£ 2,413 10 s.
[fol. 486r] ³	
Recepte procuratorum et aliorum que ratione restarum beneficiorum d. Petro de Marcello quondam collectori apostolici in Portugalia sibi tenebatur obligati.	
Anno Domini 1357 die 12. Januarii facto et affinato compoto inter me et Alvarum Sancii procuratorem et receptorem archidiaconatus Ulixbonensis quem	

³ This folio corresponds to Armarium XXXIII, to. 19, fol. 37r, below.

dictus quondam collector obtinebat viz. de hiis omnibus in quibus eidem collectori tenebatur deductis expensis necessariis inter omnia usque ad diem presentem viz. £ 462 7 d.

Item recepi a Vincentio Johannis Fortune pro arrendamento ecclesie de Arruda de iure dicti archidiaconatus quas debebat levare dictus Alvarus Sancier viz. £ 23 De quibus habuit quittance et dictus Petrus in suis compotis narrationem.

Item recepi a prebendario maiori ecclesie Ulixbonensi ratione restarum in quibus tenebatur dicto quondam collectori deducto salario hospitis et decima quam debebat dare ratione dicti sui archidiaconatus viz. £ 44 9 s. 10 d.

Quia £ 30 solute per Johannem Ferdinandi ratione iniuriarum et reffondite in salario domus computantur inferius quia hic deducuntur.

Item recepi ab Alfonso Geraldi celerario capituli Ulixbonensis pro illis restis in quibus sibi tenebatur obligatus viz. £ 1 17 s. 8 d.

Item recepi a Suerio Johannis de Sintria pro quindena archidiaconatus Ulixbonensis de minutiis ecclesie Sancti Martini de Sintria de ultimo anno quo ipse quondam collector obiit viz. £ 14 13 s.

Item recepi a Johanne [blank] de Sintria per manus Johannis Johannis eiusdem loci ratione reste minutiarum sive carnalagii ipsius loci viz. £ 4 5 s. 9 d.

Item recepi a Suerio Johannis de Sintria per manus eiusdem Johannis Johannis ratione prestimoniorum Sancti Michaelis de Sintria viz. £ 2 17 s. 2 d.

Summa pagine £ 553 4 s.

[fol. 486v]

Item recepi a predicto Johanne Johannis pro 2 quarteriis 13 alquerie tritici per ipsum venditis de recepta prebende quondam collectoria singulis alqueriis venditis 5 s. pro toto viz. £ 11 5 s. 7 d. obolum

Item recepi a Johanne Petri de Lorinhana scutifero ratione quindene archidiaconatus quondam collectoris viz. £ 30 14 s. 3 d. obolum

Item recepi a Stephano Martini habitatore de Sintria ratione quindene archidiaconatus ecclesie Sancti Petri dicti loci de Sintria viz. £ 22 17 s.

Item recepi a Dominico Sancier pro quindena dicti archidiaconatus ecclesie de Maffera que restabant de anno ultimo viz. £ 23 11 s. 6 d.

Item recepi ab Egidio Martini per manus dicti Johannis Johannis de Sintria pro resta iurium dicti archidiaconatus Ulixbonensis viz. £ 5 5 s. 8 d.

Item recepi a Statio Dominici de Sintria per manus eiusdem Johannis Johannis pro complemento £ 11 15 s. 9 d. in quibus ipsi quondam collectori tenebatur viz.

£ 7

Quia residuum computavit idem Johannis Johannis expendisse in servitio Camere.

Item recepi ab Egidio Vincentii de Sappateria ratione quindene ecclesie de Scara pro complemento 2 annorum quibus eandem ecclesiam tenuit arrendatam £ 22

Item a Fernando Goncalvi pro quindena ecclesie de Chileyros pertinente dicto quondam collectori viz. £ 13 11 s.

Summa pagine £ 136 5 s. 1 d.

Computum m. Stephani Martini]

Per computum m. Stephani Martini canonici Ulixbonensis ac familiaris dicti quondam collectoris apparuit quod ipse receperat de bonis que fuerant ipsius quondam collectoris ea que secuntur.

Et primo receperat a . . vicariis ultimi deffuncti episcopi Ulixbonensis executoribus dicti quondam collectoris viz. £ 419

Item pro 1 mulo qui fuerat quondam collectoris viz. £ 34

Item receperat pro 1 mula de ipsis bonis per ipsum vendita £ 165

Item pro 1 parvo mula^c de ipsis bonis per ipsum vendito viz. £ 24

Item pro 1 parvo asino £ 15

Item receperat 9 pipas et 1 dolium quasi plena vino de quibus vendiderat 5 pipas plenas vino singulis venditis £ 15 10 s. et pro una vendita pro £ 15 exclusis 40 s. ibidem expensis receperat pro omnibus viz. £ 90 7 s.

[fol. 487r]

Item pro 1 dolio pleno grosso et malo viz. £ 13 10 s.

Residuas vero 3 pipas michi Johanni predicto integravit viz. 2 in quibus secundum estimationem defficiebant 4 almuti, et aliam plenam vino acetoso.

Item recepit pro 2 capuciatibus variorum novorum viz. £ 30 15 s.

Item receperat de ipsis bonis viz. 6 modia et 1 quarterium tritici de quo expendit in domo quam diu ibidem steterunt vicarii faciendo inventarium cum familia inclusis mensurationibus viz. 17 alqueria cum 1/2

Item solvit . . [Guillelmus Piloti] cantori Ulixbonensi in deductione huius in quo ipse quondam collector eidem tenebatur obligatus viz. 3 quarteria tritici.

^c *Better*: mulo.

Item vendidit 2 modia 3 quarteria 8 alqueria tritici pretio cuiuslibet alqueria 8 s.
et sic facit modium £ 25 7 s. pro quo recepit viz. £ 73 12 s.

Residua vero 2 modia 1 quarterium 6 alqueria cum 1/2 michi Johanni Guarrigie
comissario predicto tradidit et assignavit.

Item receperat de ordeo viz. 3 quarteria 3 alqueria quod totum fuit expensum in
domo quamdiu ibidem steterunt animalia ad vendendum.

Item receperat pro quadam quantitate ordeï quod Bernardus de Moronho
tradiderat venale cuidam mulieri vocate Katerine de Tribus Veteribus viz. £ 63

Item receperat ab Alfonso Geraldi celerario capituli Ulixbonensis pro aliquibus
debitis in quibus ipse dicto quondam collectori tenebatur viz. £ 13 4 s. 6 d.

Item receperat pro 6 fascis doliorum viz. £ 18 5 s.

Item receperat ab Oliverio de Autissaco canonico Ulixbonensi pro aliquibus
matalaciis, lodicibus, linteaminibus, toaylhiis et aliis alfayatis sive utensilibus de
dictis bonis eidem venditis viz. £ 57

Et sic est maior summa receptorum debitorum predictorum viz.

£ 1,056 13 s. 6 d.^d

De quibus computavit se expendisse ea que secuntur, et primo pro raubis luctus
dicti quondam collectoris viz. £ 156 3 s.

Item pro exequiis et doloribus atque elemosinis diei obitus octavarii adventus mei
diei finis anni ultra alias expensas factas ibidem in die sepulture per Robertum de
Cruce viz. £ 136 18 s.

Item pro lapide sive tumba posito supra funus dicti quondam collectoris viz. £ 43

Item tradidit de mandato ipsorum vicariorum Roberto de Cruce predicto pro
expensis fuleralium faciendis viz. £ 50

[fol. 487v]

Item solverat . . medico eiusdem quondam collectoris viz. £ 4

Item m. Johanni ypothecario pro confectionibus et medicinis viz. £ 36

Item pro reparatione sacristie Ulixbonensis ubi bona fuerunt deposita atque pro
portando et claudendo ipsam sacristiam viz. £ 32 5 s.

Item solvit . . tabellionibus qui interfuerunt in inventario faciendo £ 44

Item expendit in domo quondam vicarii predicti steterunt in domo faciendo

^d Really £ 1,016 13 s. 6 d.

dictum inventarium viz. £ 40 8 s. 7 d.

Item expendit in prosecutione furti commissi in bonis dicti quondam collectoris
quam aliquos familiares super hoc delatos viz. £ 9 18 s. 4 d.

Item solvit de mandato meo certis creditoribus quibus ipse quondam collector
remanserat obligatus viz. £ 63 15 s.

Item nuntiis missis ratione officii viz. £ 4 15 s.

Item solvit Olivario de Autissaco canonico Ulixbonensi pro complemento
illorum in quibus dictus quondam collector sibi tenebatur obligatus ratione
iurium que de prebenda sua Ulixbonensi receperat viz. £ 177 17 s. 8 d.

Et sic est maior summa omnium expensorum et solutorum predictorum viz.
£ 799 7 d. Portugalie

Residuas autem £ 257 12 s. 11 d. eiusdem monete Portugalie michi Johanni
Guarrigie diversis vicibus assignavit viz. £ 257 12 s. 11 d.

sed hic non includuntur argentum et alia que idem m. Stephanus [Martini] emit a
me quia illa omnia cum aliis receptis includo super.

Summa pagine £ 257 12 s. 11 d.

Maior summa receptorum a procuratoribus et de restis predictis £ 947 2 s.

[fol. 488r]

Recepta iniuriarum

Recepi a d. Guillelmo Brunelli canonico Ulixbonensi pro satisfactione 1 tacee
argenti et cuiusdam Voluminis atque alicuius quantitatis bladi necnon aliorum
omnium bonorum in quibus idem d. Guillelmus dampnificaverat dictum
quondam collectorem atque dum secum stabat de domo sua receperat prout fui
informatus necnon et pro complemento sue prebende Ulixbonensis de qua
restabant ad solvendum circa £ 10 recepi viz. £ 150

[A62.] Item recepi a Johanne Fernandi, presbytero, familiari ipsius quondam
collectoris, scilicet pro 1 Breviario et pro aliis adminisculis que in morte ipsius
quondam collectoris de donis receperat, viz. £ 30⁴

Summa iniuriarum £ 180

Maior summa de pignoribus et venditionibus bonorum et de debitis ac creditis
atque de iniuriis viz. £ 3,594 6 s.

⁴ Added to the list of books sold; see above, note 1.

Et sic adiunctis omnibus supradictis de pecuniis minutis in sua specie receptis est maior summa viz. £ 11,965 11 s. 6 d.

Item in scudatis auri antiquis viz.	2,847 scudatos auri antiquos
Item	821 duplas auri Moriscas cum 1/2
Item	229 florenos auri
Item	147 regales auri
Item	140 cathedras auri
Item	2 duplas de Francia
Item	20 agnos parvos auri
Item	14 leones auri
Item	10 pavalhones auri Francie
Item	10 oncias auri in palhola

[fol. 489v]

Secuntur ea que recepi a . . . subcollectoribus regni Portugalie prout de singulis inferius describetur.

Bracharensis] Primo audivi comptum et rationem de receptis et administratis per Gonsalvum Petri canonicum et subcollectorem Bracharensem de toto tempore quo tenuit officium usque ad diem ultimam Februarii de AD 1356 per quod comptum apparuit quod receperat ratione officii plus quam assignaverat nec expenderat, que omnia michi assignavit viz. £ 793 16 s. 8 d.

De quibus omnibus plene et minutim apparebat per quendam librum papireum per pirratas Januenses michi deraubatum ubi omnes et singule recepte, expense et reste omnium et singulorum subcollectorum apostolicorum dicti regni Portugalie designabantur. De receptis autem huiusmodi apparet per diffinitionem per me eidem factam cum tenore mee commissionis atque sigillo meo sigillatam.

Portugalensis] Item eodem modo audivi comptum et rationem a Martino Egee cantore Portugalensi et subcollectore ibidem deputato, per quod comptum apparuit quod plus receperat ratione officii quam expenderat nec assignaverat viz. £ 802 9 s. quas a dicto collectore, omnibus computatis et deductis recepi viz. £ 802 9 s.

De quibus feci eidem diffinitionem et recepit instrumentum Lupus Egidii tabellio Ulixbonensis.

Colimbriensis] Item eodem modo audivi comptum et rationem a d. Bartholomeo Ademarii thesaurario Colimbriensi et subcollectore apostolico in civitate et

diocesi Colimbriensibus deputato per quod computum apparuit quod ratione sui officii predicti plus receperat quam assignaverat nec expenderat, quas recepi ab eodem viz. £ 485 10 s.

Recepit instrumentum Luppus Egidii notarius regius Ulixbonensis.

Summa pagine £ 2,081 15 s. 8 d. Portugalie

[fol. 490r]

Sanctaranensis] Item audivi computum et rationem ab Alfonso Fernandi subcollectoris^e in villa et archidiaconatu Sanctarensibus deputati per quo quidem computum apparuit quod receperat plus quam assignaverat nec expenderat in universis exclusis expensis voluntariis et excessivis per ipsum datis viz. £ 1229 15 d. Portugalie, de quibus recepi deductis £ 310 de mandato dominorum de Camera restitutis procuratori commendatoris Sancti Anonii de Benespera diocesis Egitanensis quia de questis contra ordinationem Camere fuerant recepte viz. £ 919 15 d.

Recepit instrumentum Luppus Egidii notarius predictus.

Visensis] Item per compota et rationes Francisci Petri et Gonsalvi Laurentii canonicorum Visensium et subcollectorum apostolicorum ibidem deputatorum apparuit quod omnibus assignatis et expensis admissibilibus deductis receperant viz. £ 1,269 10 s. 9 d. de quibus recepi diversis vicibus quibus illuc misi procuratores meos et hoc per manus d. Bartholomei Ademarii thesaurarii Colimbriensis et Petri Gaucelmi canonici Colimbriensis et Dominici Alfonsi et Jacobi Pellicerii, deductis expensis per ipsos eundo, redeundo ac portando pecunias ad civitatem Ulixbonensem in tribus vicibus £ 1,109 10 s. 9 d.

Lamecensis] Item per compota et rationes Laurentii Johannis subcollectoris Lamecensis apparuit quod deductis assignatis et expensis per ipsum receperat inter omnia viz. £ 720 de quibus recepi diversis vicibus per manus predictorum deductis expensis factis adportando pecunias ad civitatem Ulixbonensem viz.

£ 675

Summa pagine £ 2,703 12 s.

[fol. 490v]

Elborensis] Item per computum et rationem m. Johannis canonici Elborensis et subcollectoris apostolici in civitate et diocesi Elborensibus apparuit quod ipse receperat ratione officii plus quam assignaverat nec expenderat viz. £ 2,901 Portugalie de quibus recepi diversis vicibus deductis expensis factis per illos quos illuc misi eundo et redeundo Ulixbonam ubi dicte pecunie fuerunt adportate

^e *Better*: subcollectore ... deputato.

atque exclusis £ 500 Portugalie solutis pro 12 quintalibus balene que portabatur apud Avinionem pro usu d. nostri pape, sed pirate deraubaverunt eam in mari viz.
£ 2,251

Silvensis] Apparuit per compota et rationes [blank] cantoris Silvanensis et collectoris apostolici in civitate et diocesi Silvanensibus quod receperat plus quam assignaverat nec expenderat ratione officii sui viz. £ 430 6 s. 6 d. Portugalie, de quibus recepi diversis vicibus, exclusis expensis inde factis viz.
£ 405 6 s. 6 d.

Recepit instrumentum predictus Luppus Egidii notarius.

Summa pagine £ 2,656 6 s. 6 d.

Summa maior receptorum a dictis subcollectoribus deductis prout supra viz.
£ 7,441 14 s. 2 d.

[fol. 491r]

Secuntur ea que recepi a singularibus et diversis personis ratione provisionum suorum beneficiorum et alias Camere Apostolice obligationum.

Primo recepi a Stephano Petri ratione medietatis fructuum sue portionis Sancti Bartholomei Colimbriensis que non est taxata viz. £ 14 monete Portugalie

Item recepi a religioso viro d. Gunsalvo Gante pro complemento taxe sui prioratus Sancti Vincentii extra muros Ulixbone que taxa est [blank] recepi diversis vicibus ratione provisionis de eodem prioratu per Sedem Apostolicam sibi facte viz.
£ 450 11 s. 6 d.

Residuum vero totum receperat d. Petrus de Marcello quondam collector.

Item recepi a Stephano Johannis pro complemento taxe sue ecclesie Sancti Bartholomei Santarani diocesis Ulixbonensis ratione provisionis sibi facte de eadem viz.
£ 40

Residuum vero receperat dictus quondam collector prout fidem fecit.

Item recepi a Didaco de Regia pro complemento taxe sue ecclesie Sancti Nicolai Santaranensis diocesis Ulixbonensis que est [blank] et hoc ratione provisionis per Sedem Apostolicam sibi facte de eadem viz.
£ 50

Item recepi a Johanne Laurentii ^{arrendatore ecclesie} de Acheyte Ulixbonensis diocesis pro parte solutionis taxe predictae ecclesie de Acheyte que est [blank] et hoc ratione provisionis facte de dicta ecclesia Raymundo Chaoens viz.
£ 40

Item recepi ab eodem pro expensis sex famulorum ad ipsum arrendatorem missorum cum diversis litteris et processibus, atque pro instrumentis et appellationibus inde secutis et in domo regia exhibitis viz.
£ 15

Item recepi a Raymundo Johannis de Goyranis pro complemento medietatis fructuum sue prebende Ulixbonensis ratione provisionis de ea sibi facte debite et hoc per manus Johannis Johannis de Sintria viz. £ 30 5 s. 8 d.

Item recepi a Stephano de Pradinhaco pro complemento medietatis fructuum sue prebende Ulixbonensis ratione provisionis per Sedem Apostolicam sibi facte debite et hoc per manus Johannis Johannis de Sintria viz. £ 30 5 s. 8 d.

Summa pagine £ 655 2 s. 10 d.

[fol. 491v]

Item recepi a Martino Dominici pro medietate fructuum sue portionis de Lourinhana diocesis Ulixbonensis que non est taxata et hoc ratione provisionis sibi facte viz. £ 30

Item recepi a Noloto de Sancto Leodegario pro complemento taxe sue ecclesie Sancti Petri de Sintria que est [blank] et hoc ratione provisionis sibi facte viz. £ 50

Item recepi a Valasco Laurentii pro complemento taxe sue ecclesie de Almouda diocesis Ulixbonensis que est [blank] et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem £ 40

Item recepi a Johanne Petri de Sanctarena pro complemento taxe sue ecclesie de Portumolarum Ulixbonensis diocesis que est [blank] et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem viz. £ 115

Item ab Alvaro Egidii de Sanctarena pro medietate fructuum sue portionis de Alcacena diocesis Ulixbonensis que non est taxata et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem viz. £ 30

Item recepi a Martino Dominici pro complemento medietatis fructuum sue quartanarie ecclesie Ulixbonensis que non est taxata et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem viz. £ 16 15 s.

Quia per libros quondam collectoris apparuit quod interim composuerat cum eodem.

Item recepi ab eodem pro complemento taxe sue ecclesie Sancte Marinhe Ulixbonensis que est [blank] et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem viz. £ 60

Item recepi a Stephano Stephani medio canonico Ulixbonensis pro medietate fructuum dicti sui beneficii quia non est taxata et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte viz. £ 60

Per compota et rationes Gonsalvi Didaci canonici Ulixbonensis et commissarii dati super bonis que fuerunt dd. Martini [Alfonsi] et Alfonsi quondam

episcoporum Elborensium apparuit quod de dictis bonis ratione sui officii receperat plus quam assignaverat nec expenderat viz. £ 289 de quibus recepi diversis vicibus deductis expensis factis tribus vicibus quibus misi de Ulixbona ad civitatem Elborensem viz. £ 275

Summa pagine £ 676 15 s.

[fol. 492r]

Item a procuratore d. . . [Egidius de Albornotio] cardinalis Yspani pro parte taxe sui archidiaconatus Ulixbonensis que est £ 600 et hoc ratione provisionis apostolice sibi facte de eodem viz. £ 399 8 s.

Item recepi a Johanne de Bosco pro complemento medietatis fructuum sue prebende Ulixbonensis ratione provisionis apostolice sibi facte de eadem quia non est taxata viz. £ 27

Item recepi a Johanne Arie pro parte medietatis fructuum sue portionis Sancte Marie de Verzea de Alenquerio que non est taxata et hoc ratione provisionis per Sedem Apostolicam sibi facte de eadem viz. £ 15

Item recepi a religioso d. A. priore monasterii Sancte Crucis Colimbriensis pro complemento solutionis 1,711 florenos et 3/4 floreni qui restabat ad solvendum de 4,000 florenis in quibus ipse prior composuerat cum Camera Apostolica pro bonis sui predecessoris, Camere Apostolice reservatis quia d. Petrus de Marcello quondam collector acceperat residuum viz. 1,000 florenos auri

Item recepi a d. Gonsalvo priore monasterii Sancti Vincentii de foris Ulixbone pro 4,000 florenos censualibus Ecclesie Romane restantibus ad solvendum de 11 annis finitis in festo Natalis Domini de anno 1357 exclusive computando singulos florenos pro 59 s. prout tunc communiter in patria valebant viz. £ 129 16 s.

Item recepi a procuratore capituli Silvensis ratione bonorum per ipsum expensorum de bonis dicte Camere Apostolice reservatis quando ultimo ipsa ecclesia vacavit et hoc in electione per ipsos facta que nulla fuit viz. £ 600
Recepit instrumentum predictus notarius.

Summa pagine £ 1,171 4 s.

1,000 florenos auri

Summa maior predictorum receptorum a diversis personis viz. £ 2, 503 1 s. 10 d.
1,000 florenos auri

[fol. 492v]

Et sic est maior summa receptorum a subcollectoribus et a diversis personis
suprascriptis viz. £ 9,944 16 s. Portugalie

Item in auro 1,000 florenos auri

[fol. 493r]

Recepta medietatis decime quadriennalis in toto regno Portugalie Camere
Apostolice reservate.

Ulixbonensis] Primo recepi a d. Theobaldo quondam episcopo Ulixbonensi
levatore decime quadriennalis sui episcopatus pro medietate decime persolute in
primo termino primi anni viz. £ 2,371 10 s. Portugalie

Recepit instrumentum Luppus Egidii et fuit cancellatus unus alvaranus factus per
d. Guillelmum Piloti collectorem de £ 1,400 inclusis in dicta summa.

Item recepi ab eodem quondam episcopo pro solutione secundi termini dicti
primi anni Cameram Apostolicam tangente viz. £ 2,400

Recepit instrumentum idem Luppus Egidii notarius regius.

Item post mortem dicti episcopi recepi a d. Bernardo de Villaribus familiare
ipsius quondam episcopi de ipsa decima deductis £ 46 8 s. 11 d. solutis d. regi
pro removendo emparam seu arrestum quem regales fecerant in bonis dicti
episcopi Ulixbonensis ex eo quia idem episcopus plus receperat de dicta decima
quam assignaverat viz. £ 123 11 s. 1 d.

Egitanensis] Item recepi a procuratore decani Egitanensis levatore decime
episcopatus Egitanensis pro parte solutionis medietatis decime dicti episcopatus
de primo termino primi anni pertinentis dicte Camere Apostolice viz.

£ 350 Portugalie

Recepit instrumentum dictus Luppus Egidii.

Item recepi ab eodem procuratore pro dicta decima in deductione secundi termini
primi anni viz. £ 300 Portugalie

Fuit inde receptum instrumentum.

Elborensis] Item recepi a procuratore d. Johanni [Alfonsi] ^quondam^ episcopi
Elborensis levatore decime sui episcopatus predicti et hoc pro medietate decime
totius primi anni Camere Apostolice pertinentis viz. £ 1,700 Portugalie

Recepit instrumentum dictus Luppus Egidii.

Summa pagine £ 7,295 13 d.

[fol. 493v]

Silvensis] Item recepi ab episcopo Silvensi levatore decime sui episcopatus et
hoc per manus scolastici Silvensis pro medietate decime totius primi [anni] dicte

Camere Apostolice pertinentis deductis £ 30 16 s. per ipsum retentis ratione
 expensarum factarum portando ipsas pecunias ad civitatem Ulixbonensem viz
 . £ 304 4 s.

Recepit instrumentum dictus Luppus Egidii notarius.

Summa pagine £ 304 4 s.

Summa maior receptorum per me de decima huiusmodi viz. £ 7,599 5 s. 1 d.

[fol. 494r]

Hec sunt illa que ego recepi a d. Guillelmo Piloti collectore et levatore medie
 decime regni Portugalie et aliqua que nomine suo recepi.

Primo recepi a procuratore Petri Cuniculi militis nomine procuratorio dicti d.
 Guillelmi Piloti collectoris apostolici in regno Portugalie deputati viz.

140 scudatos auri antiquos

Fuit inde receptum instrumentum.

Item recepi ab eodem d. Guillelmo Piloti collectore quos pro decima receperat
 viz. 678 scuta auri

De quibus defficiebant ad pondus 150 grana.

Item sunt inter ipsa scuta 41 contrefacta et 10 [?]plus et 15 que sunt fracta.

Item sunt 3 scuti mali et falsi auri.

Item recepi ab eodem quos receperat ab Arnaldo de Podio campsore Colimbrie

148 scuti auri veteres

Item recepi ab eodem Guillelmo Piloti collectoris per manus procuratoris prioris
 Sancte Crucis Colimbriensis pro complemento reste 4,000 florenos auri in quibus
 idem prior ratione bonorum sui predecessoris cum Camera Apostolice
 composuerat viz. 711 florenos cum 3/4 floreni

Item recepi ab eodem collectore viz.

120 florenos auri

de quibus defficiebant ad pondus 93 grana.

Item recepi ab eodem collectore de hiis que ratione decime receperat viz.

939 duplas auri Moriscas

de quibus defficiebant ad pondus 354 grana que valent
 singulis computatis 18 d.

£ 19 1 s.

Item recepi ab eodem d. Guillelmo collectore quas receperat ab Arnaldo de Podio
 campsore Colimbriensi viz.

46 duplas auri Moriscas

Summa scudatorum

966 scudati auri veteres

Summa florenorum

832 floreni cum 3/4 floreni

Summa duplarum Moriscarum 985 duple Morisce

[fol. 494v]

Item recepi ab eodem d. Guillelmo collectore duplas Castelle
220 duplas auri Castelle

Item plus recepi ab eodem collectore medias duplas Castelle viz.
13 medias duplas Castelle

Item recepi ab eodem collectore unum instrumentum cambii continens quod
Bernardus Dautafort mercator de Ruppella ut factor debebat dare Camere
Apostolice 800 florenos auri

Item aliud instrumentum cambii continens quod Raymundus Bregan factor
Stephani Pereyra de Ruppella debebat dicte Camere Apostolice viz.
800 florenos auri

Item recepi ab eodem d. Guillelmo collectore in moneta minuta de quibus sibi
soli feci recognitionem ea que sequuntur, et primo recepi £ 900
quas solverat abbas de Alcobacia pro decima primi termini secundi anni.

Item recepi ab eodem collectore per manus abbatisse de Odivellis Ulixbonensis
diocesis pro decima primi termini secundi anni viz. £ 22 10 s.

Item recepi ab eodem collectore per manus capituli Ulixbonensis £ 595
quas solvebant pro decima primi termini secundi anni.

Summa pagine 226 duplas auri cum 1/2 Castelle
1,600 florenos auri

[fol. 495r]

Item recepi ab eodem tam per manus Celestini Deulosal et Ferrarii Cabanels
mercatores de Maioricis inclusis omnibus minutis atque illis omnibus que nomine
meo expenderat usque ad diem facti compoti inter ipsum collectorem et me
Johannem Guarrigie et exclusis £ 289 3 s. Portugalie quas pro ipso et eius
nomine de voluntate sua certis creditoribus suis solveram et expenderam viz.
£ 132 1 s. 3 d.

Et sic est summa istorum receptorum in moneta minuta exclusis illis de quibus
ego nomine procuratorio eiusdem collectoris feceram quitationes prout supra
continetur, viz. £ 1,719 11 s. 3 d.

De quibus deducuntur pro libris et aliis per ipsum a me habitis de bonis que
fuerunt ultimorum defunctorum episcopi Ulixbonensis et d. Petri de Marcello
quondam apostolici collectoris in Portugalia viz. £ 717 3 s.
prout superius in venditione dictorum bonorum fit mentio specialis.

Quibus deductis de maiori summa supra proxime dicta apparet quod recepi ab eodem d. Guillelmo Piloti collectore predicto viz. £ 1,002 8 s. 3 d.

Item recepi ab eodem pro complemento cuiusdam cambii facti cum Cathalanis de Valencia exclusis £ 4,400 nomine eiusdem collectoris per me datis et assignatis d. thesaurario d. nostri pape in 1,000 scutis auri qui per cambium factum Valencie cum Cathalanis cui decostabat viz. £ 2,821 12 s. 5 d.

Item solvit idem d. Guillelmus Piloti collector Johanni Laurentii computatori d. regis Portugalie nomine ipsius d. regis recipienti ex eo quia apparuit ultimum defunctum episcopum Ulixbonensem teneri ipsi d. regi ratione levationis decime episcopatus sui Ulixbonensis qui Johannes Laurentii tenebat 1 librum in pignus viz. £ 46 8 s. 11 d. Portugalie quas habeo pro receptis £ 46 8 s. 11 d.

Summa pagine £ 3,870 9 s. 7 d.

Summa maior ^receptorum^ dicte medie decime et dicti collectoris in pecunia minuta viz. £ 11,469 14 s. 7 d.

Item in auro 2,432 florenos et 3/4

Item in scudatos 966 scudatos auri veteres

Item 985 duplas Moriscas

Item 226 duplas auri cum 1/2 Castelle

[fol. 495v]

Summa maior receptorum a subcollectoribus et a diversis personis ac de provisionibus beneficiorum necnon et de medietate decime atque a d. Guillelmo Piloti collectore Portugalie in universo viz. £ 21,414 10 s. 8 d.

Item in florenis 3,432 florenos et 2/4

Item in scudatis 966 scudatos auri veteres

Item in dupplis Moriscis 985 duplas Moriscas

Item in duplis Castelle 226 duplas auri cum 1/2 Castelle

Maior summa omnium et singulorum receptorum predictorum in pecunia minuta viz. £ 33,380 2 s. 2 d.

Maior summa auri florenorum viz. 3,661 floreni et 3/4 floreni

Item scudatorum auri 3,813 scudati auri

Item duppliarum Moriscarum 1,806 duple Morisce cum 1/2

Item dupplarum Castelle 226 duple cum 1/2 Castelle

Item regalium Francie 147 regales Francie

Item cathedrarum auri	140 cathedre auri
Item duplarum auri de Francia	2 duple auri de Francia
Item agnorum auri	20 agni auri
Item leonum auri	14 leones auri
Item pavalhonum	10 pavalhones auri
Item auri in palhola	10 oncie auri
[fol. 496rv blank]	
[fol. 497r]	
Expense facte ratione officii	

Primo, cum fui in loco de Lucronio de regno Castelle, fui captus et detentus cum bullis et litteris clausis de Camera, pro eo, quia iudices ville pretendebant mandatum regium continens quod omnes de Romana Curia venientes et portantes litteras clausas capti detinerentur et littere huiusmodi regi mitterentur. Et ex hoc per duos equites ipse, omnes bulle clause et littere dominorum de Camera, fuerunt misse dicto d. regi apud Thorum et ego remansi ibidem arrestatus, et expectando deliberationem regiam fui ibidem arrestatus 30 diebus. Dedi illis qui iverunt ad regem pro expeditione litterarum et mei, viz. 30 florenos auri.⁵

Item dedi cuidam famulo de Aragonia qui ivit causa promovendi negotium et me certificandi si que innovarentur per regem, viz. 10 fl.

Item misi unum cursorem Avinionem cum litteris informationis episcopatus Portugalensis, atque cum aliis litteris super statu negotiorum, costitit mihi, cum mora quam fecit in Curia expectando responsum, viz. 20 fl.

Item misi per alium cursorem dominis de Camera receptionem bonorum quondam collectoris et impedimenta super ipsis facta per quondam episcopum Ulixbonensem, atque etiam impedimenta facta per Infantem Portugalie in bonis episcopatus Portugalensis, cui famulo dedi 10 fl.

Item expendi quas dedi Lупpo Egidii notario regio in civitate Ulixbonensi pro informatione recepta super furto comisso in bonis quondam collectoris, viz. £ 15 monete Portugalie

Item dedi eidem notario pro instrumentis grossatis atque pluribus aliis appellationibus et processibus atque requisitionibus quas feceram ultimo deffuncto episcopo Ulixbonensi qui recusabat reddere bona quondam collectoris;

⁵ But in the expense account above in Document I.A.8, RA 131, fol. 245v–246r, the Council of Logroño sent two knights to carry

Jean de Garrigue's letters to the king and Infante of Portugal and the archbishop of Braga, and he paid 5 doblas, then 6 florins.

atque correctori regio et aliis iusticiariis super captione illorum qui deraubaverant dictum quondam collectorem, et pro suis quamplurimis laboribus quos sustinuerat ratione officii, viz. £ 35

Summa pagine 70 floreni

£ 50 Portugalie

[fol. 497v]

Item misi unum clericum cum uno mulo et suo famulo ad civitates Elborensem et Silvensem pro habendo compota subcollectorum; stetit 20 dies, expendit inter omnia viz. £ 30

Item pro loquerio dicti muli viz. £ 10

Item pro sotularibus famuli viz. 12 s.

Item misi unum cursorem cum litteris citationum contra Alvarum Stephani procuratorem quondam collectoris, et etiam contra subcollectorem Sanctaranensem et alios plures debitores, stetit eundo, stando et redeundo 10 diebus, dedi sibi viz. £ 7 10 s.

(pro singulis diebus 15 s.)

Item misi alium cursorem cum litteris citationum et aliorum negotiorum tangentium Cameram ad civitates Colimbriensem et Portugalensem, stetit, eundo, stando et redeundo 20 diebus, costitit pretio supradicto viz. £ 15

Item pro instrumentis receptis de requisitionibus factis . . priori monasterii Sancte Crucis Colimbriensis super bonis episcopatus Portugalensis atque capitulo Portugalensis, viz. £ 6

Item misi duos homines ad civitates Elborensem et Silvensem causa associandi illos qui apportabant mihi Ulixbone pecunias subcollectoris, steterunt 20 diebus, expendi viz. £ 30

Item misi unum cursorem cum citationibus debitorum archidiaconatus Ulixbonensis, et stetit 9 diebus, expendi £ 6 15 s.

Item misi unum cursorem collectori Aragonie et Bernardo Vincentii ac aliis mercatoribus de Montepessulano ad procurandum cambia facienda, costitit mihi inter omnia viz. 25 florenos

Item misi unum clericum . . [Bertrando Cariti] collectori Rothomagensi cum informationibus per me receptis super furto commisso in thesauro quondam collectoris dum laborabat in extremis, ex eo quia iidem malefactores ad illas partes fugerant, solvi . . [Durando Sperti] factori Petri Buffeti pro parte mataloti sive expensis cum salario navis viz. 12 florenos

Item tradidi sibi in auro causa prosequendi negotium et eundi Avinionem ad refferendum dominis de Camera statum huiusmodi negotii, viz. 20 florenos

Summa pagine £ 105 17 s. Portugalie
57 floreni auri

[fol. 498r]

Item solvi Guitaudo speciario Avinionis, quos eidem clerico prestiterat de mandato dicti collectoris Rothomagensis, viz. 11 florenos

Item misi d. Guillelmo Piloti collectori Portugalie tunc in civitate Bracharensis existenti, litteras officii quas domini de Camera michi miserant, dedi cursori solum viz. £ 6

Item misi ipsi d. Guillelmo Piloti collectori alium hominem cum litteris Camere Apostolice michi missis, constitit 20 diebus quibus stetit pro responsa £ 15

Item misi de Ulixbona . . subcollectori Egitanienti unum hominem tribus vicibus causa habendi compota sua, stetit singulis vicibus 15 diebus, expendi viz. £ 30

Item misi . . subcollectoribus Visensi et Lamecensi unum cursorem, stetit expectando responsum 20 diebus, constitit £ 15

Item Infans d. regis Portugalie misit ad me ad civitatem Ulixbonensem suos comissarios, causa recipiendi bona omnia que tenebam, quare dedi 2 famulis qui cum eisdem comissariis ibant, viz. £ 15

Item adivi ipsum d. Infantem Portugalie ad locum de Santarena ubi erat causa revocandi litteras tales, expendi 8 diebus, quibus fui ibi, cum muneribus datis familie secundum morem patrie, viz. £ 60

Item dedi Johanni Alfonsi, maior consiliario ipsius Infantis causa expeditionis viz. 40 florenos auri

Deinde, cum fui Ulixbonam reversus, iidem comissarii peiora contra me facere attemptarunt, quare iterum adivi ipsum d. Infantem causa habendi litteram revocatoria ipsorum comissariorum, quam habui, constitit £ 3

Item expendi viz. £ 20

Summa pagine^f £ 164, 46 floreni auri
[fol. 498v]

Item misi alium cursorem Avinionem ad signandum mortem eiusdem episcopi; habuit inter omnia viz. 10 florenos
quare in regressu habuit alias expensas.

^f *The last item on the page, 3 or 4 lines have been erased.*

Item solvi Lупpo Egidii pro instrumentis cambiorum Bernardi Dautafort et Raymundi Bregan, atque pro aliis requestis factis viz. £ 15

Item expendi, quos dedi tribus famulis quos diversis vicibus misit ad me collector Aragonie cum litteris dominorum de Camera Apostolica pro suis expensis in regressibus, viz. 24 florenos

Item ad salvandum bona que erant in loco de S. Antonio que Infans Portugalie relaxaverat, conduxit unam barca[m] et costitit cum expensis hominum viz. £ 11 5 s.

Item dedi Bernino famulo collectoris Portugalie pro portando litteras officii apud villam Santaranensem viz. 20 s.

Item misi Mingachium apud Bracharam cum litteris officii, stetit 15 diebus, costitit viz. £ 12

Item misi Johannetum apud Santarenam et stetit 4 diebus, costitit £ 2

Item expendi quia misi 5 vicibus episcopo Elborensi unum famulum cum litteris meis super debitis pluribus in quibus Camere Apostolice tenebatur, et stetit singulis vicibus per 8 dies, faciunt pro singulis diebus 3 grossos, viz. £ 30

Item collector Portugalie et ego ivimus per episcopatum Ulixbonensem extimando cum magistris iuratis reparationes prout Camera Apostolica mandaverat, et expendimus £ 35

Item misi Mingachium cursorem Colimbrie causa detinendi d. Bernardum de Villaribus cum processibus meis missis thesaurario Colimbriensi, costitit 10 diebus quibus stetit, viz. £ 7 10

Summa pagine £ 113 15 s.

34 floreni

[fol. 499r]

Maior summa dictarum expensarum ratione officii prout predicta factarum viz. £ 433 12 s.

Item in florenis auri 207 flor. auri

Et sic, deductis expensis huiusmodi de maiori summa receptorum predictorum apparet quod remanent penes dictum computantem de receptis ratione officii viz. £ 32,946 10 s. 2 d.

Item in florenis auri viz. 4,454 floreni

Item in scudatis auri viz. 3,813 scuti auri

Item in duplis auri Moriscis viz. 1806 duple Morisce cum 1/2

Item in duplis auri Castelle viz. 226 duple cum 1/2 Castelle

Item in regalibus Francie viz. 147 regales Francie

Item in cathedris auri viz.	140 cathedre
Item in duplis auri de Francia	2 duple auri de Francia
Item in agnis auri viz.	20 agni auri
Item in leonibus auri viz.	14 leones auri
Item in pavalhonibus auri viz.	10 pavalhones auri
Item in auro in palhola viz.	10 oncie auri

[fol. 501r]

Sequntur ea que ego Johannes Guarrigie recepi de bonis d. Theobaldi ultimi deffuncti episcopi Ulixbonensis Camere Apostolice reservatis.

Primo recepi de argento per inventarium in diversis vasis viz.

79 marchas 1 unciam cum 1/2

De quibus vendidi primo 2 taceas deauratas cum esmaltis ponderantes 7 marchas pro quibus recepi £ 156 5 s. Portugalie

Singulis marchis venditis £ 23 15 s. viz. per manum Gonsalvi Stephani publici preconis Ulixbonensis.

Item vendidi 1 taceam ponderis 2 marcharum 2 onciarum cum 1/4 pro qua recepi viz. £ 50 3 s. 9 d.

Singulis marchis £ 22 et hoc per manum dicti preconis.

Item vendidi de argento perforato et fracto viz. 2 marchas 2 oncias pro quibus recepi viz. £ 41 15 s.

Singulis marchis venditis £ 18 5 s. et erant ibi aliqua sigilla et cathene fracta, venditur etiam per manus dicti preconis.

Item vendidi 1 taceam et 15 cloquaria argenti ponderantes 2 marche 4 oncie pro quibus recepi £ 50

Singulis marchis venditis £ 20 per manus dicti preconis.

Item vendidi per manus Durandi Sperti factoris Petri Buffeti mercatoris de Ruppella 4 platellos argenti ponderis 13 marcharum 1/2 oncie pro quibus recepi viz. £ 274 6 s. 3 d.

Singulis marchis venditis £ 21.

Item vendidi per manus dicti Durandi 12 taceas planas ponderis 12 marcharum pro quibus recepi viz. £ 240 12 s. 6 d.

Summa pagine £ 813 2 s. 6 d.

[fol. 501v]

Item vendidi per manus dicti Durandi 1 pectorale pro pluviali cum signis dicti quondam episcopi ponderis 2 marcharum pro quo recepi £ 57 10 s.

Singulis marchis venditis £ 22.

Item vendidi per manus dicti Durandi 1 calicem cum sua patena et cloqueari
deauratis ponderis 2 marcharum 6 onciarum pro quo £ 55
Singulis marchis venditis £ 22.

Item vendidi per manus dicti mercatoris 3 taceas ponderis 2 marcharum 7
onciarum cum 1/2 pro quibus recepi viz. £ 53 17 s. 6 d.
Singulis marchis £ 19.

Item vendidi per manum dicti cursoris iurati 4 gobellos quasi fractos ponderis 2
marcharum cum 1/2 et 1/8 oncie pro quibus recepi £ 45 18 s. 2 d.
Singulis marchis venditis £ 17 5 s.

Item vendidi per manus dicti cursoris 6 taceas planas ponderantes 6 marche pro
quibus recepi viz. £ 113
Singulis marchis venditis £ 18 10 s.

Item vendidi . . bacallario 1 taceam 1 marche et alteri aliam marche argenti pro
quibus recepi viz. £ 40
Singulis marchis venditis £ 20.

Summa dicti argenti de executione dicti episcopi supra venditi in summa viz.
57 marche 2 oncie 1/8

Item remanet 1 candelabrum ponderis cum signo intercluso 1 marcha 6 oncie
quod fuit restitutum d. episcopo moderno.

Residuas vero 20 marchas 1 onciam cum 1/2 auctoritate d. regis fuerat recepte de
manu dicti preconis et vendite de mandato d. Infantis dum presens erat Ulixbone
ad instantiam Alvari Petri et Gabrielis Johannis vigore cuiusdam
condempnationis expensarum late in curia d. regis contra quondam episcopum
prout de captione et receptione huiusmodi argenti constat per quoddam publicum
instrumentum inde factum et receptum per Johannem Vincentii publicum
tabellionem regium Ulixbonensem. Istud argentum fuit venditum per dictam
iustitiam singulis marchis pro £ 20 6 s. Et sic facit totum £ 404 5 s.

de quibus ipse creditor habuit £ 359 3 s. 10 d. obolum.

Residuum vero fuit mihi per eandem iustitiam restitutum: £ 45 13 d. obolum

Item recepi a Petro Gardrardi receptore in loco de Camera et familiare ipsius
quondam episcopi 1 taceam ponderis 7 onciarum argenti cum 1/2 que fuit vendita
ad rationem £ 19 pro marcha, valuit prout per computum suum aparuit
£ 17 17 s. 6 d.

Summa pagine £ 428 4 s. 4 d.

[fol. 502r]

Item recepi in pecuniis minutis prout apparet per inventarium viz. £ 1,741

Item recepi plus que fuerunt invente [^]ultra alvaranum[^] in deposito quod tenebat Nolutus de Sancto Leodegario exclusis £ 3 2 s. pro persolutis Stephano de Poncherio pro expensis quas asserebat se fecisse in colligendo dictum depositum viz. £ 4 2 s.

Item recepi in aulo in sua specie viz. 906 duplas Castelle

Item in scutis auri antiquis inclusis aliquibus fractis et reffectatis viz. 642 scutos auri

Item in florenis auri tam Florentie quam Pedimontis viz. 205 florenos

Item in dupplis auri Moriscis viz. 105 duplas Moriscas

Item recepi etiam viz. 1 regale
et 1 agnum dei

Summa pagine £ 1,745 2 s.
alie vero per se patent.

[fol. 502v]

Venditio animalium

Primo recepi pro 1 mulo pilli morelli quem equitabat Seguinus scutifer et fuit estimatus ad £ 45 recepi per manus preconis £ 50

Item alius mulus eiusdem pilli quem equitabat bacallarius extimatus ad £ 75 fuit venditus per preconem viz. £ 80

Item alius mulus coloris morelli quem equitabat Johannes de Bosco extimatum ad £ 50 fuit venditus Didaco de Regia pro £ 60

Item 1 mula coloris baye clare quam equitabat Symon Boeti extimata £ 35 fuit vendita quia erat clauda et hoc m. sartori dicti quondam episcopi viz. £ 25

Item alia mula coloris morelly quam equitabat Phillippotus dispensator domus extimata ad £ 35 fuit vendita Johanni Johannis de Sintra pro £ 35

Item alia mula eiusdem pilli quam equitabat Bernardus de Villaribus extimata ad £ 70 fuit vendita eidem pro dicto pretio quas recepi viz. £ 70

Item 1 mulus coloris castanho quem equitabat Guillelmus de Laiardo extimatus £ 30 fuit venditus eidem pro dicto pretio viz. £ 30

Item alius mulus quem equitabat Guillelmus de Barra modo autem erat sommerius extimatus £ 30 fuit venditus m. Stephano Martini canonico Ulixbonensi cum 1 vasto de Francia viz. £ 35

Item 1 mula liarda que fuerat pro corpore episcopi et fuit estimata ad £ 25 quia erat clauda fuit vendita . . procuratori episcopi Pascensis pro £ 22

Item alius mulus pro sommerio coloris pilli gasi estimatus ad £ 55 fuit venditus per preconem in nundinis viz. £ 60

Item 1 roncinus parvus pro portando aquam estimatus ad £ 12 fuit venditus Seguino scutifero pro dictis £ 12

Item 1 mulus de pilo bayo quem equitabat Petrus Gardradi receptor pro dicto quondam episcopo in loco de Camera estimatus ad £ 25 fuit venditus eidem pro dictis £ 25

Summa pagine £ 504

[fol. 503r]

Item alius mulus quem equitabat Guinetus scutifer estimatus ad £ 35 fuit venditus eidem pro dictis £ 35

Item 1 roncinus coloris castanho quem equitabat Iterius scutifer estimatus ad £ 35 fuit venditus Petro de Hospitio pro dictis £ 35

Item 1 roncinus morellus cum 3 pedibus albis pro sommerio estimatus ad £ 20 fuit venditus Theobaldo olim Sarraceno pro £ 18

Item alius mulus pilli castanho pro sommerio estimatus ad £ 50 fuit venditus per preconem in nundinis pro £ 60

Item 1 mula clauda pro sommerio estimata ad £ 10 fuit vendita Stephano saumaterio pro £ 8

Item 1 roncinus albus pro sommerio estimatus ad £ 5 fuit venditus Perone matrici dicti quondam episcopi pro £ 5

Item 1 mula baya quam equitabat idem quondam episcopus estimata ad £ 250 fuit vendita cum cella et freno abbati de Alcobacia £ 300

Item remansit Ulixbone ad vendendum 1 equus ruffus in spatula claudus qui fuit estimatus ad £ 35 et remansit penes m. Stephanum Martini subcollectorem apostolicum Ulixbonensem.

Item quidam mulus rufus quem equitabat d. Johannes de Stannis et alius mulus morellus quem equitabat Rodericus Fernandi. De 1 alia mula atque atque 1 mulus albus pro sommeriis fuerunt assignati gentibus d. episcopi moderni pro provisione sua. Necnon et 1 mula baya cum qua ego Johannes veni Avinione fuit per me restituta in Avinione dicto d. episcopo moderno [Reginaldo Malibernardi].

Summa pagine £ 461

[fol. 503v]

Item recepi de blado vendito tam per manus Francisci Johannis granaterii atque Martini Valasci procuratoris in loco de Sancto Antonio dimissis necessariis pro custodibus locorum viz. £ 100

Item de vino celariorum Ulixbone et de freelhis ac per manus prioris de Golegana facta provisione moderno episcopo viz. £ 250 16 d.

Item recepi pro oleo quod erat Ulixbone facta provisione moderno episcopo viz. £ 48

Summa pagine £ 398 16 d.

[fol. 504r]

Venditio librorum⁶

[A1.] Primo vendidi unum Officiale notatum consignatum in inventario per 2, estimatum ad £ 10, fuit venditum Petro Gardradi pro £ 20

[A2 (= ?B39, ?D15).] Item recepi pro uno libro intitulado “Incipiunt capitula in tractatu de virtutibus,” consignato in inventario per 12, estimato ad £ 5, fuit venditus subpriori predicatorum Ulixbonensium £ 10

[A3.] Item recepi pro una Biblia in parvo volumine consignata in inventario per 18, estimata ad £ 10, fuit vendita cuidam predicatori pro £ 13

[A4.] Item recepi pro uno Decreto cum suo apparatu consignato in inventario per 51, estimato £ 30 vendito cuidam predicatori £ 40

[A5.] Item recepi pro quodam libro vocato Archidiaconus [Guido de Baysio]. quem tenebat officialis condam episcopi, viz. £ 18

[A6.] Item pro quodam libro quem compilavit magister Jacobus de Lausanna [Jacobus de Lausana] vendito per magistrum Ebrardum Alamanni, viz. £ 15 15 s.

[A7.] Item recepi pro uno Breviario ad usum ecclesie Xanctonensis intitulado 39, estimato £ 30, recepi viz. £ 50

[A8.] Item recepi pro quibusdam modicis Horis beate Marie [Maria], viz. 30 s.

[A9.] Item pro uno modico libro medicine, viz. 40 s.

[A10.] Item vendidi domino Guillelmo de Lajardo, presbytero confessori ipsius quondam episcopi, 1 Breviarium ad usum ecclesie Xanctonensis, in quo horas

⁶ These are books of Thibaud de Castillon, as edited and numbered in Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:315–321 (no. 356.1 A1–14), as corrected. The sale prices total £ 265 5 s., 4 florins. This

is inventory A of six; B is found in Document II.B.9, C below in this document, D in Document II.B.9, E in Document III.A2, and F in Document IV.D.1.

suas, recitabat idem dominus Guillelmus dum ipse quondam episcopus vivebat,
viz. 4 florenos

[A11.] Item recepi pro quodam libro vocato Flores sanctorum qui incipit in
secundo folio “de Sancto Leone” vendito domino Guillelmo Piloti collectori
Portugalie, viz. £ 15

[A12.] Item recepi ab eodem collectore pro quodam Missali ordinario sine cantu
viz. £ 30

[A13.] Item recepi ab eodem pro quodam libro vocato “Casus Decretalium”
[Bernardus (Compostellanus or de Parma)] £ 10

[A14.] Item recepi ab eodem collectore pro alio libro vocato “Directorium iuris
canonici” [Petrus Quesvel] et incipit in secundo folio “qualiter et quando” viz.
£ 30

Summa pagine £ 265 5 s.
item 4 florenos

[fol. 504v]

Item recepi pro quadam quantitate cottonis non contenti in inventario viz. £ 15

Item recepi pro cera incorticiorum candelarum et cereorum de quibus in
funeralibus dicti episcopi de quibus in inventario non fit mentio et hoc per manus
Celestini mercatoris viz. £ 71 8 s. 4 d.

Item recepi pro quadam quantitate diversarum specierum utpote gingiberis,
piperis, safrani et aliis pluribus exclusis datis iusticiariis et aliis regalibus viz.
£ 350

Item recepi a Johanne de Stannis familiare dicti quondam episcopi de hiis que per
computum suum apparuit ipsum dicto quondam episcopo tenere viz. £ 108 9 s.

Item recepi a Stephano Dominici Bugalbo vicario ecclesie Beate Marie de
Marvilla Sanctarane et receptore tempore obitus dicti episcopi in villa et
archidiaconatu Sanctarenensibus de hiis que receperat in vita episcopi viz. £ 450

et hoc per manus Durandi Esperti [in a different hand:] factoris quondam Petri
Buffeti.

Item pro complemento sui compoti deductis £ 3 expensis portando pecunias de
Sanctarena Ulixbonam viz. £ 152 9 s. 6 d.

Item die 10. Decembris recepi a Fernando Petri receptore quondam d.
T[heobaldi] episcopi Ulixbonensis scilicet in villa et archidiaconatu
Sanctarenensibus viz. pro parte solutionis summe pecunie in qua per compota sua
tenebatur obligatus viz. £ 185

Item die 17. Januarii AD 1357 recepi a dicto Ferdinando Petri viz. £ 389 10 s.

Item recepi a Roberto de Cruce quartanario Ulixbonensi ac olim procuratore dicti quondam episcopi quia in libris dicti quondam episcopi inveniebatur, quod tamen debebat eidem viz. £ 63 4 s.

Anno Domini 1356 die 26. Junii recepi a Johanne Dominici priore ecclesie de Carnide pro ultimo visitatione per dictum quondam episcopum in eadem ecclesia facta viz. £ 22 10 s.

Die 3. Novembris recepi a Stephano Dominici arrendatore ecclesie Sancti Michaelis de Sintria pro ultima visitatione quam in dicta ecclesia fecit d. quondam episcopus viz. £ 22 10 s.

Item recepi a Johanne Johannis de Hunhos pro resta cuiusdam quantitatis tritici quod sibi prestiterat episcopus viz. £ 40

Item ab Alfonso Martini de arrendamento minutiarum ecclesie de Loyris de anno 1353 viz. £ 130

Summa pagine £ 2,000 10 d.

[fol. 505r]

Maior summa omnium receptorum predictorum de dicto episcopatu viz. £ 6,614 16 s.

Item in auro in sua specie viz. 906 duplas auri Castelle

Item in scutis auri antiquis inclusis aliquibus fractis et reffectatis viz. 617 scutos auri antiquos

Item in florenis auri tam Florentie quam Pedimontis viz. 209 florenos auri

Item in duplis auri Moriscis viz. 105 duplas Moriscas auri

Item 1 regale
et 1 agnum auri

[fol. 505v]

Sequuntur expense facte in funeralibus et exequiis d. Theobaldi quondam episcopi Ulixbonensis

Primo expendi per Durandum Sperti mercatorem de Ruppella et Petrum Petri de Montepessulano pro pannis vestium luctus in summa viz. £ 532 5 s. 4 d.

Et fuerunt in numero inter omnes quasi centum.

Item solvi et expendi pro facturis earundem raubarum viz. £ 45

Item pro cereis ponderis 4 rovarum 10 librarum 12 onciarum expendi viz. per manus subcollectoris apostolici Ulixbonensis. £ 73 17 s. 4 d.

Singulis rovis computatis 14 libras

Item pro officiis et missis atque solemnitatibus secundum morem patrie in die sepulture atque in 9. et 30. diebus per canonicos sedis solemniter celebratis et per clerum eiusdem ecclesie ab alia parte solemnizatis solvi inter omnia viz. £ 300
 quas recepit Guilellmus Brunerii receptor et canonicus eiusdem ecclesie.

Item 4 Ordinibus qui interfuerunt in die sepulture et in octavario viz. singulis £ 10 £ 40

Item solvi Ordini de Trintate que etiam ibidem interfuit viz. £ 3

Item pro missis officiatis per ecclesias et parrochias dicte civitatis atque pro crucibus ecclesiarum eiusdem civitatis ibidem apportatis secundum morem patrie viz. £ 52

singulis dando £ 3

Item pro 22 missis secrete celebratis solvi viz. £ 5 10 s.

Item solvi sacristis ecclesiarum qui fuerant 20 pro pulsatione campanarum £ 20

Item dedi 26 presbyteris qui vigilaverunt corpus et recitaverunt psalteria £ 16 5 s.

singulis 12 s. 6 d.

Item dedi 5 preconibus qui preconizaverunt obitum dicti episcopi per civitatem secundum morem patrie et proclamaverunt Pater Noster viz. £ 25

Item dedi eisdem pro faciendo foveam viz. £ 5

Item pro lignis et clavis pro faciendo paramentum ad tenendum cereos et torchias et hoc per manus Bernardi de Villaribus viz. £ 14

Item illis qui tenuerunt torchias iuxta funus dedi viz. £ 3

Summa pagine £ 1,112 2 s. 8 d.

[fol. 506r]

Item solvi pro pulsando campanas maioris ecclesie sine pane et vino ibidem expensis inter omnia scilicet in die obitus et in die 9. et 30. viz. £ 25 7 s.
 per manus Bernardi de Villaribus.

Item dedi . . porterio capituli et altarario et aliis clericulis Chori per manus eiusdem Bernardi de Villaribus viz. £ 6

Item expendi per Trentenarium dando pauperibus denarios secundum morem patrie exclusis £ 86 quas Johannes de Stannis dat in comptis suis viz. £ 42

Item solvi pro oblatione panis 9 dierum cum Trentenario viz. £ 26
 quas solvi Ademario Raymundi panaterio

Item expendi per manus dicti Bernardi de Villaribus pro hominibus et mulieribus
 qui portaverunt oblationes ad ecclesiam scilicet panem, vinum, pisces, carnes et
 mutones integros usque ad 30. diem secundum usum patrie viz. £ 34 16 s.

Item expendi pro lapide tumuli seu tomba dicti episcopi pro prima emptione viz.
 £ 75

Item solvi magistro qui ivit ad locum ubi erat pro videndo et comprobando eum
 si esset sanus et pro expensis factis ratione contumacie date per iudices Infantis
 super retardatione solutionis viz. £ 8 4 s.

Item pro scutis positis in panno sepulture viz. 20 s.

Item pro una missa speciali que fuit celebrata in ecclesia Fratrum Minorum ubi
 ipse quondam episcopus intendebat sepeliri, in qua missa tota familia presens fuit
 viz. £ 10

Item dedi quattuor ordinibus qui fuerunt in Trentenario viz. £ 20

Item dedi dominabus monasterii de Sanctis prope Ulixbonam viz. £ 5

Item ipse quondam episcopus fuit sepultus in sua ecclesia cathedrali cum
 quibusdam vestimentis pontificalibus nigris et quia in ea habent de consuetudine
 quod datur magna pecunia pro fractione et opertione sepulture, ideo dedi ipsi
 ecclesie residuum ipsorum vestimentorum nigrorum scilicet pluviale, duas
 dalmaticas, sirothecas pontificales et sandalia cum sotularibus et alia facientia ad
 officium pontificale prout in inventario continetur.

Summa pagine £ 253 7 s.

Maior summa dictarum expensarum £ 1,364 9 s. 8 d.

[fol. 506v]

Sequuntur solutiones et remunerationes facte per me Johannem Guarrigie
 familiaribus et servitoribus d. Theobaldi quondam episcopi Ulixbonensis.

Et primo m. Guillelmo Carbonelli officiali dicti quondam episcopi debebantur
 pro salario suo de 3 mensibus elapsis usque ad mortem dicti episcopi scilicet
 Martii, Aprilis, Maii viz. 11 florenos et 1/4

Item pro vestibus pro estate cum folratura de sindone et pro folratura capucii
 variorum anni preteriti viz. 18 florenos et 1/4

Item pro raubis famuli sui 4 florenos

Summa debetur eidem 33 florenos 3/4
valent £ 101 5 s., singulis computatis £ 3.

Item debetur eidem fieri provisio de animalia expensis atque de reportando libros suos usque ad patriam suam.

Solvi eidem in una marcha argenti quam emit a me viz. £ 20

Item in Lectura Archidiaconi [Guido de Baysio]⁷ quam a me emit viz. £ 18

Item solvi eidem quas dedi sibi quando ipse et Johannes de Bosco iverunt ad recipiendum bladum episcopatus viz. £ 12

Item solvi eidem pro complemento sui salarii cum expensis et animalia pro redeundo ad patriam suam viz. 60 florenos

Facto compoto cum d. Johanne de Stannis secretario dicti quondam episcopi et concordato cum libro dicti episcopi apparuit quod debebatur eidem d. Johanni usque ad mortem dicti episcopi viz. 17 scutos cum 1/2

Item debebantur sibi fieri expense pro redeundo ad patriam suam prout baccalario supradicto.

Valent dicti scudati singulis computatis ad £ 4 viz. £ 70

De quibus recepit in solutum pro uno Breviario ad usum episcopatus Xanctonensis non contento in inventario quia idem d. Johannes in eo recitabat horas suas dicto episcopo vivente viz. £ 30

Super residuo autem, ipsum remisi Camere pro eo quia fuerat secretarius et receptor maior dicti quondam episcopi donec per conclusionem compotorum suorum Camera prefata declarasset quid eidem d. Johanni deberetur.

Summa pagine £ 50
60 florenos

[fol. 507r]

Item Seguino scutifero tam per resta salarii sui de tempore preterito quam etiam pro expensis pro redeundo ad patriam suam viz. 14 florenos

Item recepit in solutum pro uno roncino quem a me emit de executione iuxta estimationem viz. £ 12
prout in inventario continetur.

Item solvi Iterio scutifero tam pro resta salarii sui quam etiam pro remeando ad patriam suam viz. 16 florenos auri

Item Guyneto scutifero tam pro resta salarii sui quam etiam pro redeundo ad

⁷ This would seem to be no. 356.1 A5 in *siastiques* 2:316, above.
Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclé-*

partes viz. 5 florenos
£ 9

Item recepit in solutum pro uno mulo quem habuit de executione iuxta estimationem viz. £ 35

Item Penoto de Hospitio scutifero et cubiculario solvi rationibus predictis 6 florenos, £ 15

Item recepit in solutum pro uno roncino quem habuit de executione iuxta estimationem £ 35
prout in inventario continetur.

Item habuit idem Penotus cutellos cum quibus scindebat coram dicto episcopo in mensa et medietatem raubarum quas ipse episcopus defferebat die qua ipsum infirmitas arripuit.

Item dedi Johaneto cubiculario et secretario dicti episcopi quia fuit inventum quod debebantur sibi de resta inter omnia 9 florenos et 4 scutos auri. Solvi eidem viz. 20 florenos, £ 10
et aliam medietatem dictarum raubarum.

Item dedi Philipoto Mileti dispensatori domus ratione supradicti viz. 12 florenos

Item Symoni Boeti presbitero tam pro resta salarii sui quam etiam pro 12 scutis in quibus sibi tenebatur dictus quondam episcopus pro expensis per ipsum factis quando venit de Ruppella apud Perpenianum cum nepote ipsius quondam episcopi et pro una veste de primo anno quo ipse fuit in eius servicio, prout fidem fecit, solvi sibi inter omnia cum expensis regressus viz. 25 florenos

Summa pagine £ 116
98 florenos

[fol. 507v]

Item Guillelmo de Laiardo presbitero confessori ipsius quondam episcopi dedi et solvi rationibus predictis viz. £ 30
quas in solutum recepit pro quodam mulo quem recepit de executione prout in inventario continetur.

Item dedi eidem maiorem valentiam cuiusdam Breviarii ad usum ecclesie Xanctonensis⁸ in quo ipse recitabat, de quo solvit solum 4 florenos, et bene valebat 8, de quibus supra fit mentio.

Item dedi eidem £ 10

⁸ This would seem to be no. 356.1 A10 in *siastiques* 2:316, above.
Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclé-*

Item solvi Petro Bochart alias Furdo buticulario rationibus predictis	£ 13
Item Ogerio buticulario dedi rationibus predictis viz.	£ 12
Item solvi eidem pro quibusdam expensis in loco de Sancto Antonio per ipsum factis viz.	£ 2 10 s.
Item dedi Petro Calvini messengerio pro resta sui salarii viz.	£ 9
Item solvi et dedi d. Johanni de Stannis pro soldata Nandini messengerii quem misi apud Avinionem viz.	£ 9
Item dedi eidem Nandino quando venit de Avinione pro una rauba in qua sibi tenebatur dictus quondam episcopus viz.	2 florenos, £ 6
Item dedi Bernardo palefrenario viz.	£ 9
Item Alfonso palefrenario dedi dicta ratione viz.	£ 8
Item Helie Michelis saumaterio dedi pro causa predicta viz.	£ 9
Item Petro Cestandi saumaterio dedi ratione predicta viz.	£ 9
Item Perrino Normanni saumaterio dedi dicta ratione viz.	£ 12
Item dedi Stephano Portugalensi inclusa una mula quam habuit pro £ 8 viz.	£ 9
Item dedi Johanni Alfonsi saumaterio dicta ratione viz.	£ 6
Item solvi d. Bernardo de Villaribus presbitero qui per 7 [annos] et ultra dicto quondam episcopo in officio cappelani et procuratoris servivit pro parte solutionis [blank] scudatorum auri in quibus idem quondam episcopus dicto d. Bernardo tenebatur pro salario suo dictorum 7 annorum dando eidem d. Bernardo singulis annis 30 scuta auri	£ 80
quia pro aliis fuerunt alleguati et soluti ^g	
Summa pagine £ 233 10 s.	
2 florenos auri	
[fol. 508r]	
Item dedi Gonsalvo Johannis saumaterio dicta ratione viz.	£ 12
Item dedi Johanni Macuti maiori coquo viz.	£ 29
Item dedi Johanni Godaroni secundo coquo viz.	£ 17
Item dedi m. Johanni coquo seniori viz.	£ 9
Item dedi . . marescallo Portugalensi pro tribus scutis in quibus sibi obligabatur dictus quondam episcopus viz.	£ 12 14 s.

^g *This remark is in another hand.*

B. ACCOUNTS RENDERED BY JEAN DE GARRIGUE

117

Item dedi Johanni Vasconi portatori aque dicta ratione	£ 6
Item dedi Roderico Fernandi scriptori dicta ratione viz.	£ 12
Item Bernardo olim saumaterio pro quartone unius anni in quo sibi tenebatur quondam episcopus viz.	£ 6
Item dedi Gonsalvo Johannis porterio dicta ratione viz.	£ 6
Item Peyrone antique servatrici ipsius quondam episcopi dedi causa redeundi ad patriam quia eidem diu servierat viz.	10 florenos
Item dedi et solvi sibi unum roncinum cum quo recederet estimatum ad	£ 5
Item solvi eidem pro loquerio domus in qua morabatur	9 s.
Item solvi Didaco de Regia procuratori stipendiato dicti quondam episcopi in villa et archidiaconatu Sanctarane pro complemento £ 100 quas idem quondam episcopus annuatim sibi dabat viz.	£ 25
Item Iterius Cabrolli vicarius quondam episcopi receptor fecit fidem quod episcopus tenebatur sibi de salario suo antequam obtineret vicariatum Sancte Crucis viz. in 40 scutis pro 2 annis et in 4 paribus vestium pro 4 annis et pro reducendo ipsum ad partes prout et alios.	
Item fecit fidem quod ipse quondam episcopus recepit de archa eiusdem Iterii de suo proprio dum infirmaretur viz. 52 scutos auri.	
Dedi eidem Iterio graviter infirmo et indigenti	£ 20
Item dedi eidem unum Breviarium ad usum ecclesie Ulixbonensis estimatum ad £ 35 cum quo quitavit Cameram et dictum quondam episcopum	
Item solvi Johanni de Bosco qui per 8 annos et ultra dicto quondam episcopo in officio procuratoris servierat pro parte solutionis sue soldate de tempore predicto viz.	£ 20
Item solvi Guillelmo de Barca qui in officio scutiferis et dispensatoris domus diu eidem episcopo servierat viz.	£ 30
Summa pagine £ 298 9 s. 10 florenos auri	
[fol. 508v]	
Item solvi m. Petro sartori dicti quondam episcopi pro £ 33 7 s. in quibus ipse quondam episcopus eidem m. Petro tenebatur pro factione vestium prout idem m. Petrus fidem fecit viz.	£ 25
Pro quibus habuit unam mulam de executione prout in inventario continetur et sic quitavit dictum quondam episcopum.	

Item solvi Stephano Martini Ulixbone olim messengerio eiusdem quondam episcopi pro satisfactione £ 20 in quibus ipse quondam episcopus pro soldata sua eidem tenebatur obligatus prout fidem fecit per quandam litteram patentem sigillo ipsius quondam episcopi sigillatam viz. £ 10

Residuum vero remansit pro aliquibus iniuriis et dampnis per me pretensis.

Item dedi Berengario Dominici campsori Montispessulani et receptori auri ipsius quondam episcopi pro resta sui salarii viz. l cotardiam de mesclato claro folratam de agnis et unam tunicam cum suo capucio eiusdem panni.

Item dedi eidem Berengario viz. £ 30

Item solvi eidem pro aliquibus expensis quas nomine ipsius quondam episcopi probavit se fecisse et quas idem episcopus mandaverat sibi integrari per Nolotum viz. £ 38

Item dedi eidem Berengario unam clochiam de mesclato obscuro.

Item expendi quas solvi Stefano Dominici pro quadam quantitate vini quam quondam episcopus de quadam vinea sua receperat prout per nonnullos testes super hoc iuratos probavit viz. £ 10

Item solvi duobus hominibus qui per trentenarium custodierunt palacium episcopale Ulixbonense quia tunc magna pars dictorum bonorum adhuc ibi existebat viz. £ 15

Item dedi cuidam homini quem primo misi Avinionem ad significandum infirmitatem dicti episcopi una cum uno gyppone quem habuit viz. £ 60

Computata ibidem quadam quantitate pecunie quam d. Johannes de Foresta eidem famulo accomodavit quia idem famulus fuit in via deraubatus.

Item solvi 4 hominibus qui cum litteris et processibus necessariis totum episcopatum post mortem dicti episcopi discurrerunt et steterunt ibi per mensem viz. £ 60

Item solvi d. episcopo moderno Ulixbonensi pro 14 modiis tritici de granerio suo ad instantiam quorumdam creditorum quibus dictus deffunctus episcopus tenebatur obligatus per iustitiam secularem receptis viz. £ 314 16 s. computatis singulis modiis £ 22 8 s.

Item solvi eidem d. episcopo moderno pro satisfactione 17 tonellorum vinariorum per dictam iustitiam secularem receptorum ad instantiam nonnullorum creditorum quibus ipse quondam episcopus tenebatur obligatus viz. £ 102 singulis estimatis £ 6.

Item solvi ipsi d. episcopo moderno pro satisfactione reparationum episcopatus
Ulixbonensis per magistros iuratos de mandato camere apostolice estimatarum
viz. £ 3,441

iste apponantur in assignatis]

Summa pagine £ 4,105 16 s.

[fol. 509r]

Maior summa expensarum dictorum familiarium et iniuriarum atque reparationum
predictarum £ 4,804 Portugalie

Item in auro viz. 170 florenos auri

Summa maior omnium predictarum expensarum tam familiarium et funeralium
atque reparationum et iniuriarum quam ceterorum predictorum usque hac et hoc
de solo episcopatu viz. £ 6,168 9 s. 8 d.

170 florenos auri

Et sic deductis expensis huiusmodi de maiori summa receptorum predictorum
apparet quod remanet penes dictum computantem de receptis dicti episcopatus
viz. £ 446 4 s. 4 d.

Item in florenis auri viz. 39 floreni auri

Item in dupplis auri Castelle viz. 1,006 dupli Castelle

Item in scutis auri antiquis viz. 517 scuti antiqui

Item in dupplis auri Moriscis viz. 105 duppli Morisci

Item de alio auro viz. 1 regale de Portugalia

[fol. 509v]

Maior summa totius recepte officii]

Summa universalis omnium et singulorum per me receptorum tam de decima et
iuribus episcopatus Ulixbonensis quam ratione officii, deductis expensis
supradictis viz. £ 33,392 16 s. 6 d.

Item in florenis auri viz. 3,493 floreni auri

Item in scudatis auri viz. 4,430 scudati auri

Item in duplis auri Moriscis viz. 1,911 duple cum 1/2

Item in duplis auri Castelle viz. 1,132 duple Castelle cum 1/2

Item in regalibus auri Francie viz. 148 regales Francie

Item in cathedris auri de Francia viz. 140 cathedre auri

Item in duplos auri de Francia viz.	2 duple auri de Francia
Item agni auri viz.	21 agni auri
Item leones auri viz.	14 leones auri
Item in pavallhonibus auri	10 pavalhones auri
Item in auro in palhola viz.	10 oncie auri
[fol. 510r]	
Sequuntur emptiones auri et cambia facta de monetis cum auro	
Primo emi 1,000 florenos auri Florentie et ponderis Camere Apostolice solvendos eidem Camere per Raymundum Bregan seu Stephanum Pereyra eius dominum; costant viz.	£ 3,350 Portugalenses. 1,000 florenos auri
singulis florenis £ 3 7 s.	
Item emi per manus Johannis Martini cursoris auri viz.	100 duplas auri Moriscas
Costant viz. £ 395 8 s. 4 d.	
Singulis £ 3 19 s. 1d. quia de singulis peciis auri recipit cursor sive preco 1 d. prout inferius de singulis.	
Item emi per manus prioris de Moronho viz.	50 scutos auri veteres
Costant viz. £ 207 14 s. 2 d.	
Singulis £ 4 3 s. 1 d.	
Item habui per manus eiusdem cursoris viz.	450 duplas auri Moriscas
Costant viz. £ 1,801 17 s. 6 d.	
Singulis £ 4 1 d.	
Item habui per manus dicti cursoris viz.	200 florenos auri
Costant viz. £ 630 16 s. 9 d.	
Singulis £ 3 3 s. 1 d.	
Item habui per manus eiusdem cursoris viz.	525 duplas Moriscas
Costant, deductis £ 3 pro tarum ponderis, £ 2,099 3 s. 9 d.	
Singulis £ 4 1 d.	
Item habui per manus dicti cursoris viz.	300 duplas Moriscas
Costant deductis 30 s. pro tara viz. £ 1,191	
Singulis £ 3 19 s. 11 d.	
Summa auri predicta	1,200 floreni 1,375 duple Morisce 50 scudati auri
Summa precii	£ 9,676 6 d.

[fol. 510v]

Item emi per manus dicti cursoris viz.	105 scutos auri veteres
Costant viz. £ 441 8 s. 9 d.	
Singulis £ 4 4 s. 1 d.	
Item habui per manus eiusdem cursoris viz.	910 duplas Moriscas
Costant deductis £ 4 10 s. pro tara £ 3,707 10 s. 10 d.	
Singulis computatis £ 4 19 d.	
Item habui per manus dicti cursoris viz.	100 mutones auri
Costant viz. £ 425 8 s. 4 d.	
Singulis £ 4 5 s. 1 d.	
Item habui per manus eiusdem cursoris viz.	12 nobiles auri de Anglia
Costant viz. £ 79 17 s.	
Singulis £ 6 13 s. 1 d.	
Item habui ab eodem cursore viz.	9 cathedre auri
Costant viz. £ 41 8 s. 9 d.	
Singulis £ 4 12 s. 1 d.	
Item habui ab eodem viz.	1 regale Francie
Costat viz. £ 3 8 s. 1 d.	
Item habui ab eodem viz.	4 regales de Maioricis
Costant vdelicet £ 13 4 d.	
Singulis £ 3 5 s. 1 d.	
Item habui ab eodem viz.	1 pavalhonum
Costat viz. £ 4 12 s. 1 d.	
Item habui ab eodem viz.	1 leonem et
Costant viz. £ 7 16 s. 2 d.	1 angelotum auri
Item habui ab eodem viz.	1 nobilem auri
Costat viz. £ 6 9 s. 1 d.	
Item habui ab eodem cursore diversis preciis et diversis vicibus viz.	172 mutones auri
Costant redactis ad unum precium viz. £ 814 10 s. 4 d.	
Singulis £ 4 3 s. 1 d.	
Summa predicti auri	272 mutones 13 nobiles de Anglia
alie summe de se patent.	
Summa precii	£ 5,445 9 s. 9 d.

[fol. 511r]

Item feci cambium cum Durando Esperti factore Petri Buffeti mercatoris de
Ruppella viz. de 2,000 florenis auri

solvendis Camere Apostolice.

Costant viz. £ 6,550 Portugalie

Singulis £ 3 5 s. 6 d.

Item emi per manus dicti cursoris viz. 300 duplas Castelle

Costant viz. £ 1,261 5 s.

Singulis £ 4 4 s. 1 d.

Item emi per manus dicti cursoris viz. 300 duplas Moriscas

Costant deductis 9 s. pro tara et redactis ad 1 precium viz. £ 1,170 16 s.

Singulis £ 3 18 s. 1 d.

Item per manus dicti cursoris viz. 350 florenos auri

Costant redactis ad 1 precium viz. £ 1,033 19 s. 2 d.

Singulis £ 2 19 s. 1 d.

Item habui per manus cursoris predicti viz. 360 duplas Castelle

Costant reductis ad 1 precium viz. £ 1,482 10 s.

Singulis £ 4 2 s. 1 d.

Summa predicti auri 2,350 floreni

660 duple Castelle

300 duple Morisce

Summa precii £ 11,493 10 s. 2 d.^h

[fol. 511v]

Item emi de auro in virgis viz. 1 marcham 6 oncias auri

Costant viz. £ 284ⁱ

Singulis onciis £ 21

Item emi ab alia parte viz. 4 oncias auri

Costant viz. £ 76

Singulis onciis £ 19

Item emi per manus eiusdem cursoris viz. 145 duple Castelle

Costant redactis ad 1 precium viz. £ 573 7 s. 1 d.

Singulis £ 3 19 s. 1 d.

^h Really £ 11,498 10 s. 2 d. ⁱ Really £ 294.

Item habui per manus dicti cursoris viz.	300 duplas Moriscas
Costant deductis 15 s. pro tara et reductus ad 1 precium viz. £ 1,170 10 s.	
Singulis £ 3 18 s. 1 d.	
Item habui per manus eiusdem cursoris viz.	181 duplas Moriscas
Costant redactis ad 1 precium et deductis 9 s. pro tara viz. £ 697 3 s.	
Singulis £ 3 17 s. 1 d.	
Item emi viz.	100 florenos auri
Costant viz. £ 275 8 s. 4 d.	
Singulis £ 2 15 s. 1 d.	
Item emi per manus dicti cursoris viz.	130 florenos auri
Costant viz. £ 361 5 s. 10 d.	
Singulis £ 2 15 s. 7 d.	
Summa precii	£ 3,437 14 s. 3d.
Maior summa dicti auri viz. floreni	3,780 floreni
Duple Morisce	3,066 duple Morisce
Scudati veteres	155 scudati auri
Mutones de Francia	272 mutones auri
Duple Castelle	805 duple Castelle
Nobiles de Anglia	13 nobiles
Cathedre de Francia	9 cathedre
Regales	5 regales
Pavelhones, leones, angelati	3 [pecie auri]
Aurum in sua specie viz.	2 marche 2 oncie auri
Summa precii totius predicti auri viz.	£ 30,052 14 s. 8 d.
Et sic remanent penes me dictum computantem in pecunia minuta	£ 3,340 22 d. Portugalie
[fol. 512r]	
Summatis pecuniis aureis in sua specie receptis cum auro superius proxime empto apparet quod sunt in summa floreni	7,273 floreni
Item scudati auri	4,585 scudati auri
Item duple Morisce	4,977 duple Morisce cum 1/2
Item duple Castelle	1,937 duple Castelle cum 1/2 duple

Item regales de Francia	153 regales de Francia et Maioricarum
Item cathedre de Francia	149 cathedre de Francia
Item duple de Francia	2 duple de Francia
Item agni auri	21 agni auri
Item 1 angelotus	1 angelotus auri
Item leones auri	15 leones auri
Item pavalhones auri	11 pavalhones auri
Item mutones auri	272 mutones auri
Item nobiles auri de Anglia	13 nobiles auri de Anglia
Item aurum in palhola et foliis atque virgis	3 marche cum 1/2 auri
Sequitur assignatio facta Camere Apostolica	
Primo per manus d. Petri de Monteacuto canonici Ulixbonensis assignavi d. . . thesaurario viz.	1,200 duplas Moriscas auri
In libro d. thesaurarii non inveniuntur nisi 1,190 duplas Moriscas]	1000 duplas Castelle 800 scutos auri antiquos 250 florenos
Item assignavi eidem d. thesaurario per manus Raymundi Bregan mercatoris de Ruppella viz. 1,000 florenos auri ponderis Camere	
Item asignavi per manus Durandi Sperti seu Guillermi Pamyre de Montepessulano viz. 2,000 florenos ponderis Camere.	
[fol. 512v]	
Item assignavi ego Johannes quando veni de Portugalia viz.	3,510 duple auri Morisce
Item duple de Castella	937 duple Castelle
Item nobiles de Anglia	12 nobiles de Anglia
Item duple de Francia	2 duple de Francia
Item mutones de Francia	151 mutones de Francia
Item	1 angelotum auri
Item cathedre de Francia	146 cathedre auri
Item regales de Francia	149 regales de Francia
Item regales de Maioricis	4 regales Maioricarum
Item pavalhones auri	11 pavalhones auri
Item agnellos auri	21 agnellos auri
Item leones auri	14 leones auri

Item scudatos antiquos	280 scutos antiquos
Item florenos pedimontis	729 florenos novos

Non sunt in libro d. thesaurarii nisi 698 floreni sententie et 15 s.; sed ut dicit idem m. Johannes et constat per relationem Nicolai [Grimaldi] camporis Camere, summam predictam 729 florenorum fuit reducta in predicta summa 698 librarum^j quia non erant boni ponderis.^k

Sequntur illa que fuerunt michi Johanni Guarrigie computanti predicto deraubata in mari per Antonium Botafoc de Janua et Martinum Johannis de Ispalis et eorum complices dum de Portugalia per mare apud Avinionem adiebam.

Primo fuerunt michi Johanni deraubata	3,505 scutos auri veteres
	1,666 florenos
	266 duple Morisce
	121 mutones
	3 cathedre
	1 leo
	1 nobilis auri
	3 marche cum 1/2 auri

de quibus fuerunt recuperata ea que secuntur.

[fol. 513r]

Primo fuerunt recuperati et assignati d. thesaurario d. nostri pape de hiis que fuerunt [deraubata in mare] Johanni Guarrigie per Antonium Botafoc Januensem et suos complices in mari deraubata, que omnia Johannes Catolli Januensis consocius dicti Antonii in manibus d. Thome episcopi Taurinensis tunc in Montepessulano residentis, cum per fortuna ibi declinarunt, de bonis hic eidem Johanni Guarrigie deraubatis deposuerat viz. ea que secuntur.

Recuperata a predictis piratis]

Et primo	1,386 scuti veteres
inclusis 7 scutis Philippi	
Item duple Morisce	107 duple Morisce cum 1/4
Item in florenis viz.	408 floreni
Item in mutonibus viz.	21 mutones auri
Item in cathedras auri viz.	2 cathedre auri
Item viz.	1 regale auri
Item in virgis, folliis atque palthola auri	1 marcha 8 oncie

^j Better: florenorum. ^k This paragraph is in a different hand.

Que omnia fuerunt extimata ut apparet in libro Camere 2,468 florenis boni ponderis Pedimontis.

Item de manu Johannis Catolli cum fuit captus in Avinione viz. 303 duple Castelle et 32 floreni et 12 s. ac 3 parve pecie auri atque 1 sibletus argenti que fuerunt extimata ad 417 florenos et 1/2 sententie

Item de manu Francisci Rollerii cum fuit etiam captus in Avinione viz. 165 duple Castelle cum 1/4; item 16 perle minute; item 1 zona de serico munita de argento cum signis armorum regis Castelle ponderis 2 marcharum 3 onciarum, que omnia fuerunt appreciata et extimata ad 219 florenos 1/4 sententie

Que summe universales dictorum recuperatorum fuerunt reducte ad florenos sententie et assignate dicte Camere ut apparet in libro d. thesaurarii viz. in

3,088 florenos sententie

et

15 s. 7 d. monete Avinionensis

[fol. 513v]

Summa universalis omnium assignatorum et recuperatis a predictis piratis in florenis auri 6,069 floreni 3/4

Item scudatorum auri viz. 3,466 scuti cum 1/4

Item in duplis Moriscis viz. 4,807 duple cum 1/4 Morisce

Item in duplis Castelle 1,937 duple Castelle

Item in regalibus tam de Francia quam de Maioricis 154 regales

Item in cathedris auri de Francia 148 cathedre Francie

Item in dupplis de Francia 2 dupli de Francia

Item in agnis aureis 21 agni auri

Item viz. 1 angelotus auri

Item in leonibus auri 14 leones auri

Item in pavalhonibus auri 11 pavalhones auri

Item in mutonibus auri 172 mutones auri

Item in nobilibus auri Anglie 12 nobiles Anglie

Item in auro in palhola viz. 1 marcha auri 8 d.

Et sic facta collatione de recuperatis seu restitutis ab eisdem piratis cum hiis que ab eodem Johanne computante habuerunt et depredarunt, apparet quod restant ad tornandum et restituendum per eosdem piratas ea que secuntur, primo

2,119 scuti, 1 fractum

575 floreni cum 1/4

159 duple

100 mutones auri

1 cathedra

1 leo

1 nobilis
2 marche 3 oncie in auro et 16 d.
1 regale

sed plus restituit
de istis recuperatis fuit ab illis qui erant capti [. . .] 4,000 florenos.

[fol. 514r]

Sic facta coequatione de tota maiori recepta predicta in pecunia minuta cum emptione auri apparet quod adhuc restant penes me dictum computantem viz.
£ 3,340 22 d. Portugalenses

Item in florenis auri deductis assignatis et deraubatis per pirratas viz.

628 floreni cum quarto

Item in dupplis auri Moriscis viz.

[blank]

Omnia suprascripta visa diligenter per me Petrum de Lemovicis concordant cum libris Camere viz. de summis assignatis.

[fol. 514v–520v blank]

[fol. 521r]

Sequitur inventarium factum de bonis que fuerunt d. Petri de Marcello et que remanserunt Ulixbone in posse et custodia d. Stephani Martini canonici Ulixbonensis ac subcollectoris apostolici in civitate et diocesi Ulixbonensibus constituti.⁹

[D1 (= C4).] Primo quasdam Decretales modicas sine glosa, et incipit in secundo folio “nec genita” et finit in eodem de littera rubea “de constitutionibus”

extimatas ad £ 3

[D2 (= C27).] Item 1 librum papireum de Reportationibus super Codice, et incipit in secundo folio “volo” et finit in eodem “forte”

[D3 (= C22).] Item alium modicum librum qui intitulatur “De moribus hominum et officiis nobilium” [Jacobus de Cessulis] et incipit in secundo folio “huius” et finit in eodem “moris”

extimatum ad 30 s.

[D4 (= C12).] Item 1 Sextum sine glosis, qui incipit in secundo folio “fidei” et finit in eodem “recipitur”

estimatum ad £ 4

[D5 (= C13).] Item 1 librum qui vocatur “Pastoralis de Sancto Gregorio” et incipit in secundo folio “quam intelligendo” et finit in eodem “unde”

estimatum ad £ 3

⁹ This is Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques* 1:207–208 (no. 355.7 D1–14), with corrections. Estimated prices for some of

them total £ 59 10 s. Inventory C, where all these books are found again, is in Document II.B.9.

[D6 (= C15).] Item alium librum Benedictionum in diversis ordinibus, et tractat principium de officio mortuorum, et incipit in secundo folio “terra” et finit in eodem “per” estimatum ad 40 s.

[D7 (= C3).] Item 1 librum qui tractat primo De symonia, et in fine De matrimonio et incipit in secundo folio “prorsus” et finit in eodem “quod sic” estimatum ad 40 s.

[D8 (= C6).] Item 1 librum de cantu et incipit in secundo folio “dabis” et finit “amicitiam” estimatum ad £ 6

[D9 (= C5).] Item 1 librum qui vocatur “De ystoriis scolasticis” et incipit in secundo folio “Deus” et finit in eodem “sed et” estimatum ad £ 10

[D10 (= C20).] Item 1 librum qui intitulum “De sacramento” et incipit in secundo folio “in ipsum” et finit in eodem “desinis esse” estimatum ad £ 20

[D11 (= C11).] Item 1 librum de cantu qui incipit in secundo folio “super nos” et finit in “eo modo” estimatum ad £ 8

[D12 (= C28).] Item 1 librum in quaternatum in pergamento in quo sunt Casus Francisci [Accursius (Franciscus)] et incipit in secundo folio “dicitur” et finit in eodem “et non fecit”

[D13 (= C10).] Item 1 quaternum pergamenti ubi sunt Constitutiones domini Clementis pape sexti.

[D14 (= C21).] Item quendam quaternum ubi sunt Sermones quos compilavit dominus Velascus¹⁰ quondam episcopus Ulixbonensis.

[fol. 521v]

Item 2 coffros ferratos eiusdem forme.

Item 1 coffrum ferratum et depictum.

Item 1 archam satis magnam cum serratura et clave.

item 2 alias mediocres archas cum suis serraturis et clavibus.

Item aliam minorem cum sua serratura.

Item 2 archas desuper rotundas sine serraturis et clavibus.

Item 4 coffros sine serraturis et clavibus coopertos de pelle vitulina.

Item 1 rotam pro studendo.

¹⁰ Probably Vasco Martins, bishop of Lisboa, 1342–1344; see Williman, *Biblio*

thèques ecclésiastiques 1.2:159.

Item 1 pannum cum campo de lana operata cum bestiis et avibus ac arboribus et erat supra caput lecti.

Item alium pannum de lana operatum etiam cum avibus et arboribus et est ibi depinctus unus leo.

Item 1 magnum pannum de lana barratum in capitibus.

Item 1 modicam mensam de cipresso.

Item 1 magnam mensam cum pedibus in ea tenentibus.

Item alia mensa cum suis pedibus.

Item aliam modicam mensam cum suis pedibus tenentibus in eadem.

Item 3 scanna quorum 1 est fracta.

Item 2 sedes modicas pro sedendo.

Item 1 bancale de lana operata cum avibus.

Item 1 magnum corium rubeum pro ponendo supra lectum in estate.

Item aliud corium minus.

Item 1 coffrum longum et fractum pro ponendo torchias.

Item 1 caxeta cum sua serratura et clave quam ipse m. Stephanus tenebat.

Item 1 archam que est ut dicitur m. Raymundi Tholosani.

Item 2 singulas sive finellas modici valoris.

[fol. 522r]

Item quosdam morsus freni equorum et scriberias et 1 repositorium de virgis pro taceis modici valoris.

Item 1 landille.

Item 1 matalacium de panno stacato plenum lana.

Item 1 mensam magnam antiquam cum suis pedibus.

Item 1 magnam sedem sive scannum pro sedendo cum suis pedibus cum eo tenentibus.

Item 1 archetam modicam quasi nullius valoris.

Item 1 pipetam modicam sine fundo ex una parte.

Item 1 mensam modicam rotundam sine pedibus.

Item 1 pannum de lana cum campo rubeo operatum cum avibus et arboribus.

Item 2 culcitrae satis bonas cum suis pulvinaribus et cum 1 vel 2 matalaciis et cum 2 cooperturis et 2 lintheaminibus que fuerunt [?]barracane Michaelis [Thayer] qui furatus fuit bona dicti quondam d. Petri.

Item aliud pulvinar album.

Item 5 matalacia dissuta et rupta.

Item 3 culcitrae de pluma cum suis pulvinaribus modici valoris.

Item 1 vanuam dissutam et antiquam modici valoris.

Item 1 fustam pro ponendo subtus pedes in mensa.

Item 1 cooperturam de bocarano grosso novo pro pulvinari.

Item quasdam modicas balancias.

Item 1 fescum de virgis pro reponendo carnes vel taceas.

Item aliquas claves antiquas.

Item 1 medium alquerium pro mensurando bladum.

Item 1/2 tonelli pro tenendo farinam.

Item 1 cooperturam totam virgatam. Item 1 modicam mensam.

Item inferius prope coquinam 1 mensam cum suis pedibus.

Item 2 pipetas quorum 1 est plena et alia media aceti.

[fol. 522v]

Item 1 pelium.

Item 1 patellam ferream modici valoris.

Item 1 bassinum mediocrem.

Item 2 bassinos pauciores quorum 1 est d. Guillelmi Piloti collectoris sed habet alterum pro eo.

Item 2 pennerias pro passando farinam.

Item 1 fustam pro ponendo sellas animalium.

Item 1 tabularium pro ludendo.

Item 1 candelabrum altum et solebat esse 1 instrumentum vocatum escrema pro ponendo retro se et post ignem.

[fol. 523r]

Ista sequentia fuerunt de bonis d. Theobaldi quondam Ulixbonensis episcopi et

remanserunt Ulixbone in custodia [Stephani Marcelli] subcollectoris predicti.¹¹

[C1.] Primo unum Manuale pontificale, et incipit in secundo folio “lite” et finit in eodem “qui” estimatum £ 8

[C2.] Item alium librum vocatum “Librum benedictionum” et incipit in secundo folio “benedicat” et finit in eodem in rubeo “euvangeliste” estimatum £ 10

[C3 (= B26).] Item alium librum vocatum “Missale dominicale” et incipit in secundo folio “in gloria” et finit “bus” estimatum ad £ 10

[C4 (= B24).] Item alium librum vocatum “Ordinarius” et incipit in secundo folio “et fortitudinis” et finit in eodem “Jeru” estimatus ad £ 10

[C5 (= B50).] Item unum quaternum ubi sunt Rubrice iuris civilis estimatum ad 40 s.

[C6 (= B46, 59).] Item duos quaternos Antiphonales in cantu de consecratione ecclesiarum, et incipiunt ambo in primo folio “Adest” et finiunt in ultimo folio “suis” ambo estimati fuerunt £ 3

[C7.] Item unum Antiphonale de festis solemnibus, et incipit in secundo folio “li cantu” et finit in eodem “habi” estimatum £ 4

[C8.] Item unum librum medicine qui intitulum “De vulneribus capitis” et incipit in secundo folio “ocem” et finit in eodem “ollero” estimatum £ 3

[C9 (= B42).] Item quendam librum modici valoris intitulum “Incipit libellus compositus per Johannem de Blavo” [Johannes de Blanosco]¹² et incipit in secundo folio “iudicis” et finit in eodem “legatariorum” estimatum £ 3

[10 (= B60).] Item unum parvum libellum intitulum “Incipit liber de conservanda sanitate” et incipit in secundo folio “deterior” et finit in eodem “de aliatis epipatis” estimatum ad 40 s.

[C11 (= B47).] Item unum libellum parvi voluminis intitulum [sic] “Ordo ad confirmandum” et incipit in secundo folio “mem” et finit in eodem “humilitatis” estimatum £ 4

[C12 (= B54).] Item XVI quaternulos pro crismate conficiendo estimatos £ 5

[C13 (= B34 or 48).] Item alium librum medicine qui intitulum “Incipit liber morborum” et incipit in secundo folio “gladium” et finit in eodem “quia”

[C14.] Item alium librum diversorum tractatum coopertus de pelle vitulina qui

¹¹ This is Pommerol and Monfrin. *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:321–322 (no. 356.1 C1–27), with corrections. The estimated prices, which are not given for every item,

total £ 146. Some books have been identified with items in inventory B in Document II.B.9.

¹² See Document II.B.9 note 4.

vocatur “Fugitivus”¹³ et est modici valoris estimatus £ 5

[C15 (= B15).] Item quendam librum vocatum Sanctorale et incipit in secundo folio “que in eius” et finit in eodem “pressi” estimatum £ 10

[fol. 523v]

[C16 (= B11).] Item alium librum qui incipit “Incipit ordo recommendationis anime” et incipit in secundo folio “cius” et finit in eodem “et fu” estimatum £ X

[C17 (= B13).] Item alium librum Officiarium apostolorum, et incipit in secundo folio “plurimorum” et finit in eodem “super” estimatum £ 10

[C18.] Item alium librum Officiarium intitulum “In secundis vesperis Omnium Sanctorum” et incipit in secundo folio in nigro “dominus, et finit in eodem “mina” estimatum £ 10

[C19 (= B14).] Item alium librum notatum intitulum “Cum episcopus ordinatur” et incipit in secundo folio “ex respondeant” et finit in eodem “tegi an” estimatum £ 10

[C20.] Item alium librum notatum “De officio episcopi” et incipit in secundo folio “nec tres” et finit in eodem “Deus” estimatum £ 10

[C21 (= B18).] Item alium librum notatum de cantu cum aliquibus officiis per dominicas, et incipit in secundo folio “et semper” et finit in eodem “gloria” estimatum £ 5

[C22 (= B34 or 48).] Item quendam librum de medicina, et incipit in primo folio “Nichil” et finit in ultimo folio “constipat” estimatum XL s.

[C23.] Item unum modicum libellum De virtutibus coopertum de rubeo, et incipit in secundo folio “precium eius” et finit in eodem “promol”

[C24.] Item unum quaternum coopertum de pelle vitulina qui incipit in primo folio “Ad confirmandum” et finit in eodem “letantur per”

[C25 (= B40).] Item unum quaternum de grossa littera pro officio episcopi, et incipit in primo folio in rubeo “Fabianus papa” et finit in eodem “renovanda et”

[C26.] Item unum quaternum pro ordinibus faciendis, et incipit in primo folio “Domini vos” et finit in eodem “patrem”

¹³ This is probably the *ordo iudiciarius* that goes under the name of *Libellus fugitivus*. The work is normally ascribed to the French jurist Nepos de Monte Albano. It has recently been shown that Nepos probably reworked an earlier work by a jurist yet to be firmly

identified. Both versions circulated in the Middle Ages with numerous variants. See Giovanna Murano, ‘Ricerche sul *Libellus fugitivus*’, *Aevum* (2005) 417–460.

[C27 (= B4, D11).] Item unum Sextum Decretalium cum Apparatu Johannis Andree ad partem, et incipit in secundo folio “fuit adhuc” et finit in eodem “alias essemus” et est male ligatus

Item 1 matalacium de panno stacato plenum cotone albo.

Item aliud matalacium de panno stacato plenum de lana.

Item 3 capellos caules modici valoris.

Item 1 instrumentum pro faciendo aquam ardentem.

Item 2 bastos ad modum Francie cum suis singulis qui non sunt [?]inborrati.

[fol. 524r]

Item 2 caxetas sive archas mediocres cum suis serraturis et clavibus.

Item 2 mensas bonas cum suis pedibus.

Item 1 instrumentum pro faciendo aquam rostam.

Item 2 striberias magnas pro equo magno ad modum terre.

Item 1 bancale de lana operatum ad modum variorum.

Item 1 repositorium de corio pro reponendo mitras.

Item 1 flossadam de burello novam et modicam.

Item 3 magnas maletas de corio antiquas.

Item 1 toalhiam et 1 longeriam ac 1 toalhionem.

Item 4 linteamina alba.

Item 1 magnum pulvinar album quod erat in lecto domini.

Item 2 parva sotularium novorum.

Item quedam modica frusta de panno modici valoris.

Item 2 lectos de lignis completos quorum 1 erat in camera dicti subcollectoris.

Item erat in eadem camera 1 scannum modicum.

Item 1 mensam modicam.

Item 1 matalacium quod tenuerat Johannes de Stannis.

Item 1 lectum de lignis non completam.

Item in expensa erant 2 toalhie 1 longeria et 1 toalhionus.

Item 1 mappa pro familia.

Item 1 penerius de virgis pro portando pane ad mensam.

Item 1 salmeria.

Item medietas 1 canelli pro salsa.¹

¹ Here ends the page and the document as preserved.

6. Armarium XXXIII, tomus 19, fol. 34r-38r¹

1356: Jean de Garrigue's record of his collections and sales of the spoils of Pierre Marcel.²

[fol. 34r]

Sequitur venditio librorum,³ animalium, raubarum, folraturarum, bonorum atque aliorum iocalium que fuerunt dicti Petri de Marcello quondam collectoris.

[B1 (= A1-2).] Primo vendidi cuidam fratri de ordine fratrum Minorum 2 Breviaria ad usum Romane curie, quorum 1 fuerat furatum et redemptum per me pro £ 18, recepi deductis dictis £ 18, viz. £ 32 Portugalie

[B2 (= A3).] Item vendidi alium librum vocatum "Chinum" [Cinus Pistoriensis] pro quo recepi, viz. £ 55

[B3 (= A4, with differences that may be significant).] Item pro quibusdam Decretalibus que incipit in secundo folio et finit in eodem "tuto" recepi viz. £ 100

[B4 (= A6).] Item pro quodam alio libro Decretalium qui incipit in secundo folio "vite" et finit in eodem "accepit," viz. iuxta extimationem £ 30

[B5 (= A18, with differences that may be significant).] Item pro quibusdam aliis Decretalibus que incipit in secundo folio textus "reparari" et finit in eodem "sue," viz. £ 90

[fol. 34v]

[B6 (= A28).] Item pro quodam modico libro qui intitulum "De articulis fidei" et incipit in secundo folio "deffendatur" et finit in eodem "si tamen" recepi viz. £ 6

[B7 (= A32).] Item recepi pro 1 libro intitulado "Hec sunt constitutiones facte per episcopum Mimatensem" [Guillelmum Durandi junior] qui incipit in secundo folio "lucra" et finit in eodem "deficienti," viz. £ 3

[B8 (= A35).] Item pro quodam libro Predicationum qui incipit in secundo folio "cum" et finit in eodem "alteri," viz. £ 6

¹ This record was copied in tomus 20, fol. 23r-24v.

² Tomus 19 was probably written in 1358 and in Avignon, because it contains references to the settlements of Peire de Laugautru and Guilhem Parayre.

³ This is Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques* 1.2:204-205 (no. 355.7 B1-23), with corrections. Sale prices total £ 749. All 23 items appear in inventory A in Document II.B.5.

[B9 (= A37).] Item recepi pro 1 libro Istoriali qui incipit in secundo folio “ad hoc” et finit in eodem “bonum,” viz. £ 20

[B10 (= A38).] Item pro 1 libro qui tractabat De virtutibus, qui incipit in secundo folio “int” et finit in eo “ad clementiam,” viz. £ 4

[B11 (= A40).] Item pro 1 libro modico qui intitulatur “De vitiis” qui incipit in secundo folio “convenit” et finit in eo “animas” recepi, viz. £ 5

[B12 (= A41).] Item pro 1 libro vocato “Dialegon” qui incipit in secundo folio “cum valde” et finit in eodem “irrisorium” recepi, viz. £ 6

[B13 (= A42).] Item recepi pro 1 libro vocato “De regimine principum” qui incipit in secundo folio “morali” et finit in eodem “quantum,” viz. £ 6

[B14 (= A45).] Item recepi pro 1 parvo libro super ludo scacorum [Jacobus de Cessolis] qui incipit in secundo folio “rex inter alia” et finit in eodem “vitam gloriosam,” viz. 30 s.

[B15.] Item pro alio libro de Sermonibus et predicationibus qui incipit in secundo folio “novis” et finit in eodem “homo,” viz. 30 s.

[B16 (= A47, with differences that may be significant).] Item pro 1 libro qui tractat De miraculis beate Marie qui incipit in secundo folio “in odei” et finit in eodem “sufficienter” recepi, viz. 20 s.

[fol. 35r]

[B17 (= A50).] Item recepi pro quodam libro qui vocatur “Moralis” et intitulatur “De illis qui sunt ingrati ad beneficia” et incipit in secundo folio “tuum” et finit in eodem “accepit,” viz. £ 6

[B18 (= A56).] Item recepi a domino Guillelmo Piloti pro 1 Codice intitulato in secundo folio “gi precipimus” et hoc iuxta extimationem que est, viz. £ 100

[B19 (= A57).] Item recepi ab eodem domino Guillelmo Piloti pro 1 Digesto novo qui incipit in secundo folio [. . .]⁴ et hoc iuxta extimationem que est, viz. £ 100

[B20 (= A58).] Item recepi ab eodem domino Guillelmo Piloti pro quodam Volumine intitulato in secundo folio sui textus “et moribus,” viz. £ 80

[B21–22 (= A59–60).] Item recepi ab eodem Guillelmo Piloti pro quodam libro De lectionibus sanctorum secundum usum ecclesie Bracharensis, et pro alio libro eiusdem usus, de cantu et orationibus, viz. taxam que est, viz. £ 76

[B23 (= A61).] Item recepi ab eodem pro 1 alio libro de cantu eiusdem usus et Lectionibus sanctorum, taxam que est, viz. £ 20

⁴ The fact that the ‘A’ list, above, has a blank at this point rather than an omission suggests that ‘A’ was copied from ‘B’.

Item pro 1 rauba de corpore quondam dicti collectoris de mesclato morato alias de media scarlati in qua erant supertunica 2 mantica garnacha Bom. Cum suis capuciis folratis de variis, item 1 tunica et 1 capella pro quibus omnibus recepi
£ 100

Item recepi pro 1 supertunica cum sua tunica de cameloto antiquo viz. £ 3

Item recepi pro 1 mantello albo viz. £ 5

Item recepi pro 1 capello de vibro viz. 30 s.

Item recepi pro quibusdam orfres grossis extimatis per quendam magistrum et Gundisalvum Stephani preconem publicum Ulixbonensem viz. £ 30

Summa pagine £ 521 10 s.

[fol. 35v]

Item recepi pro 9 cubitibus sindonis albi secundum extimationem viz. singulis cubitibus taxatis 11 s. valent viz. £ 5

Item pro 6 cubitibus sindonis indii et 2 de sindone viridi singulis cubitibus 10 s. valent viz. £ 4

Item recepi pro quibusdam cordonibus de serico indio et quodam supertincto de filo albo viz. 15 s.

Item pro quadam tobalea operata de serico rubeo viz. £ 3

Item pro quadam tobalea ampla ad modum terre viz. 30 s.

Item pro quadam longeria operata de filo albo pro speciebus dandis viz. 25 s.

Item pro 1 tobalea magna de Francia cum capitibus operatis de filo blavo viz. £ 6

Item pro 1 alia tobalea de Francia viz. £ 3

Item pro 1 tobalea cum capitibus operatis cum filo nigro viz. £ 4

Item pro 1 alia tobalea ad modum Bethe viz. £ 2

Item pro quibusdam aliis tobaleis de Francia extimatis viz. 30 s.

Item pro 1 superpellicio de tela prima viz. £ 3

Item pro 2 tobaleis operatis de serico viz. £ 3

Item pro 2 tobaleis operatis de serico pro scentibus dandis viz. £ 5

Item pro 5 variis de tela prima singulis variis pro 10 s. viz. £ 2 10 s.

Item pro quibusdam stivalibus de corio albo rubeo viz. 10 s.

Summa pagine £ 46

[fol. 36r]

Item pro 2 superpelliciis viz. £ 6

Item pro 2 capayronatis variorum novorum mundatorum continentium 48 pansas viz. £ 12

Item pro 1 folratura variorum novorum mundatorum viz. £ 10

Maior summa receptorum de venditione predictorum librorum, animalium, raubarum viz. £ 1,314

Maior summa receptorum de venditione predictorum argenti, librorum, animalium et raubarum £ 10,154 2 s. 2 d.⁵

Et sic adiunctis omnibus receptis de bonis dicti quondam d. Petri de Marcello est maior et universalis summa viz. £ 12,695 8 s. 10 d.

Item in auro

2,747 scuta
821 duplas cum 1/2 Moriscas
229 florenos
147 regales
140 cathedras
2 duplas Francie
20 agnos parvos
14 leones
10 papalhos
10 uncias auri

[fol. 37r]⁶

Anno Domini 1357 die 12. Januarii facto et affinato compoto inter me et Alvarum Stephani procuratorem et receptorem iurium archidiaconatus Ulixbonensis quem dictus quondam collector obtinebat viz. de hiis omnibus in quibus eidem collectori tenebatur deductis expensis vacationis recepi ab eo inter omnia usque ad diem presentem viz. £ 462 7 d.

Item recepi a Vincentio Johannis Fortuna pro arrendamento ecclesie de Arruda viz. pro iuribus dicti archidiaconatus que debebat levare dictus Alvarus Stephani viz. £ 23

Item recepi a prebendario capituli Ulixbonensis ratione restarum in quibus dicto quondam collectori tenebatur deducto salario hospitii quod dictus collector inhabitabat et decima quam debebat dare ratione sui archidiaconatus viz.

£ 44 9 s. 10 d.

Quia £ 30 solute per Johannem Fernandi ratione iniuriarum et refundite in salario domus computantur inferius et ideo hic deducuntur quia facto finali compoto

⁵ This sum corresponds to IM 4592 in Document II.B.8.

⁶ This page corresponds to Registra Avenionensia 191, 486r, above.

cum dicto capitulo de sibi debitis et de debitis dicto quondam collectori ita fuit affinatum.

Item recepi ab Alfonso Dominici celerario capituli Ulixbonensi pro illis restis in quibus tenebatur eidem obligatus viz. £ 1 17 s. 8 d.

Item recepi a Suerio Johannis de Sintria pro quindena archidiaconatus Ulixbonensis de minutiis ecclesie Sancti Martini de Sintria de anno ultimo quo dictus collector decessit viz. £ 14 13 s.

Item recepi a Johanne [Johannis] de Sintria per manus Johannis Johannis dicti loci ratione reste minutiarum sive carnalagii rationis loci viz. £ 4 5 s. 9 d.

Item recepi a Suerio Johannis de Sintria per manus eiusdem Johannis ratione prestimoniorum Sancti Michaelis de Sintria viz. £ 2 17 s. 2 d.

Summa pagine £ 553 4 s.

[fol. 37v]⁷

Item recepi a predicto Johanne Johannis pro 2 quarteriis et 13 alqueriis tritici per ipsum venditi de recepta prebende quondam dicti collectoris singulis alqueriis venditis pro 5 s. viz. £ 11 5 s. 7 d. obolum

Item recepi a Johanne Petri scutifero de Lorinhana ratione quindene archidiaconatus dicti quondam collectoris viz. £ 30 14 s. 3 d. obolum

Item recepi a Stephano Martini de Sintria ratione quindene dicto archidiaconatui pertinentis pro ecclesie Sancti Petri de Sintria viz. £ 22 17 s.

Item recepi a Dominico Stephani pro quindena eidem archidiaconatui debita ratione ecclesie de Massara que restabant de anno ultimo quo dictus quondam collector decessit viz. £ 23 12 s. 6 d.

Item recepi ab Egidio Martini per manus dicti Johannis Johannis de Sintria pro resta iurium dicti archidiaconatus Ulixbonensis viz. £ 5 5 s. 8 d.

Item recepi per manus dicti Johannis Johannis a Statio Dominici de Sintria pro complemento £ 11 15 s. 9 d. in quibus ipsi quondam collectori tenebatur viz. £ 7 quia residuum computavit idem Johannes Johannis se in servitio Camere expendisse.

Item recepi ab Egidio Vincentii de Sappateria ratione quindene ecclesie de Exara pro complemento 2 annorum quibus dictam ecclesiam tenuerat arrendatam viz. £ 22

Item recepi a Fernando Gundisalvi pro quindena ecclesie de Chilaros pertinente dicto quondam collectori viz. £ 13 11 s.

⁷ This page corresponds to Registra Avenionensia 191, fol. 486v, above.

Summa pagine £ 136 5 s. 1 d.

Item recepi a m. Stephano Martini canonico Ulixbonensi et familiare dicti quondam collectoris de aliquibus per ipsum receptis de dictis bonis post mortem ipsius exclusis aliquibus expensis per ipsum factis in funeralibus ipsius quondam collectoris atque in satisfaciendo aliquibus credi[fol. 38r]toribus quibus idem collector tenebatur tempore mortis sue atque in aliis diversis negotiis per ipsum expensis prout de omnibus et singulis receptis et expensis idem Stephanus Martini mecum per nuncium computavit recepi viz. £ 257 12 s. 11 d.

Item recepi a d. Guillelmo Brunerii canonico Ulixbonensi pro satisfactione cuiusdam tacee et cuiusdam Voluminis atque alicuius quantitatis bladi necnon et aliorum omnium in quibus idem d. ~~collector~~ Guillelmus dampnificaverat dictum d. collectorem atque dum secum stabat in domo sua receperat prout fui de premissis informatus necnon pro complemento medietatis fructuum sue prebende de qua restabant ad solvendum circa £ 10 recepi pro omnibus viz. £ 150

Item composui cum Johanne Fernandi familiare ipsius quondam collectoris scilicet pro 1 Breviario et pro aliis rebus minutis quas de bonis quondam dicti collectoris receperat et penes se habebat viz. ad £ 50, de quibus remisi eidem £ 20 pro servitio quo dicto collector fecerat, recepi de dicta £ 50 viz. £ 5

residuas vero £ 25 recepit ab eo d. Guillelmus Piloti collector Portugalie supradictus.

Summa pagine £ 412 12 s. 11 d.

Maior summa recepte ab istis creditoribus viz. £ 1,102 2 s.

7. Armarium XXXIII, tomus 19, fol. 39r-45v

1361: Jean de Garrigue's record of his disposition of the spoils of Thibaud de Castillon, another fair copy of the accounts in *Registra Avenionensia* 191, fol. 479r–524v. This account was written after July 1361 and in Avignon: it contains references to the settlements of Peire de Laugautru and Guilhem Parayre, and to the treasurer Renaud Maubernard as deceased. This was apparently the account book which Garrigue presented in the Camera, because *Instrumenta miscellanea* 4592, an oblong half-folio resumé of the kind which customarily accompanied a commissioner's volume of reports when submitted, corresponds to this Armarium version, not to the *Registra Avenionensia*. This account was copied into tomus 20, fol. 18r–21v.

[fol. 39r]

Sequitur recepta facta per me Johannem Guarrigie de bonis d. Theobaldi ultimi defuncti episcopi Ulixbonensis Camere Apostolice reservatis.

Primo recepi per inventarium de argento in diversis vasis viz.

79 marchas 1 unciam cum 1/2 argenti

De quibus vendidi primo 2 taceas deauratas ponderantes 7 marchias viz. recepi
viz. £ 156 5 s. Portugalie
singulis marchis venditis pro £ 23 15 s. viz. per manus Gundisalvi Stephani
publici preconis Ulixbone.

Item vendidi 1 taceam ponderis 2 marchiarum 2 unciarum cum 1/4 pro qua recepi
per manus dicti preconis singulis marchis computatis pro £ 22 viz. £ 50 3 s. 9 d.

Item vendidi de argento perforato et fracto 2 marchias 2 uncias pro quibus recepi
viz. £ 41 15 s.
singulis marchis venditis £ 18 5 s. et erant ibi aliqua sigilla et cathene et fracte
vendite etiam per dictum preconem.

Item vendidi 1 taceam et 15 cloquearia argenti ponderis 2 marchiarum 4 unciarum
pro quibus recepi singulis marchis venditis pro £ 20 viz. £ 50

Item vendidi per manus Durandi Esparti factoris Petri Buffeti mercatoris de
Rupella 4 platellos argenti ponderis 13 marchiarum 1/2 uncie singulis marchis pro
£ 21 recepi viz. £ 274 6 s. 3 d.

Item per manus dicti Durandi 12 taceas planas ponderis 12 marchiarum cum 1/4
uncie singulis marchis pro £ 20 recepi viz. £ 240 12 s. 6 d.

Item vendidi per manus dicti Durandi 1 pectorale pro pluviali cum signo
quondam dicti episcopi ponderis 2 marchiarum singulis marchis venditis pro £ 22
recepi viz. £ 44

Summa argenti venditi [blank]

Summa precii inde habiti viz. £ 857 2 s. 6 d.

[fol. 39v]

Item vendidi per manus dicti Durandi 1 calicem cum sua patena et cloquearia
deaurata ponderis 2 marchiarum 6 unciarum singulis marchis venditis £ 22 recepi
viz. £ 55

Item vendidi per manus dicti mercatoris 3 taceas ponderis 2 marchiarum 6
unciarum cum 1/2 singulis marchis venditis £ 19 recepi viz. £ 53 17 s. 6 d.

Item vendidi per manus dicti preconis iurati in gobellos quasi fractos ponderis 2
marchiarum 4 unciarum et 1/8 uncie singulis marchis venditis
£ 18 5 s. viz. £ 45 18 s. 3 d.

Item vendidi per manus dicti preconis 6 taceas planas ponderantes 6 marchas
singulis marchis venditis £ 18 10 s. recepi viz. £ 113

Item vendidi bachallario 1 taceam 1 marche et alteri aliam marcham argenti
singulis marchis venditis pro £ 20 recepi viz. £ 40

Summa dicti argenti de executione dicti quondam episcopi viz.

57 marche 2 uncie 1/8

Summa pretii dicti argenti viz.

£ 1,164 18 s. 3 d.

De quibus deducuntur pro iure preconis viz. 4 d. pro libra: £ 19 8 s. 2 d., quibus exclusis remanent Camere viz.

£ 1,145 5 s. 7 d.

[fol. 40r]

Item remanet 1 candelabrum ponderans cum ligno intercluso 1 marche 6 unciarum quod fuit restitutum d. episcopo Ulixbonensi moderno.

Item residue 20 marche 1 uncia cum 1/2 auctoritate regis fuerunt recepte de manu preconis et venditis de mandato d. Infantis Portugalie dum presens erat Ulixbone ad instantiam Alvari Petri et Gabrielis Johannis vigore cuiusdam condemnationis expense late contra dictum episcopum prout de captione et receptione argenti huiusmodi constat publicum instrumentum inde receptum et factum per Johannem Vincentii notarium regium Ulixbonensis.
extat instrumentum consignatum per 13]

Et fuit istud argentum venditum per iustitiam secularem singulis marchis pro £ 20 6 d. et sic facit totum £ 404 5 s. de quibus dicti creditores habuerunt

£ 359 3 s. 10 d. obolum.

Residuum vero fuit michi per eodem iustitiam restitutum viz.

£ 45 13 d. obolum

Item recepi a Petro Gardradi receptore in loco de Camera et familiari ipsius quondam episcopi taceam ponderis 7 unciarum argenti cum 1/2 que fuit vendita ad rationem pro singulis marchis £ 19 valent prout per comptum suum apparuit viz.

£ 17 17 s. 6 d.

Item recepi de eisdem bonis in pecuniis minutis repertis inter ipsa bona et hoc per manus dd. Guillelmi Carbonelli vicarii dicti quondam episcopi atque Johannis de Stannis socii et secretarii ipsius nec non et Noloti de Sancto Legario socii sui et aliorum plurimorum ibidem presentium viz.

£ 1,741

De quibus omnibus et aliis infrascriptis michi assignatis idem d. Johannes recepit instrumentum.

Item recepi plus ab eisdem que fuerunt invente in deposito quod tenebat Nolotus de Sancto Leodegario exclusis £ 3 2 s. solutis Stephano de Pomerio pro expensis quas in recolligendo dictum depositum asserebat se fecisse viz.

£ 4 2 s.

Summa pagine £ 1,808 7 d. obolum

[fol. 40v]

Item recepi ab eisdem sive per manus eorundem in auro in sua specie viz.
 906 dupplas Castelle
 Item in scutis auri antiquis inclusis aliquibus fractis et refutatis viz.
 617 scutos auri
 Item in florenis tam Florentie quam Pedimontis viz. 205 florenos
 Item in dupplis auri Moriscis viz. 105 duplas auri Moriscos
 Item recepi plus viz. 1 regalem auri
 1 agnum

[fol. 41r]

Sequitur venditio animalium

Primo recepi pro 1 mulo pili morelli quem [equitabat] Seguinus scutifer qui fuit
 extimatus ad £ 45 recepi per manus preconis viz. £ 50
 Item alius mulus eiusdem pili quem equitabat bachallarius extimatus ad £ 75 fuit
 venditus per preconem viz. £ 80
 Item alius mulus eiusdem coloris quem equitabat Johannes de Bosco extimatus
 ad £ 50 fuit venditus Didaco de Regia pro £ 60
 Item 1 mula coloris baye clare quam equitabat Symon Boeti extimata £ 35 fuit
 vendita Johanni Johannis de Sintria viz. £ 25
 Item alia mula coloris morelly quam equitabat Phillippotus dispensator domus
 extimata ad £ 35 fuit vendita Johanni Johannis de Sintra pro £ 35
 Item alia mula eiusdem pilli quam equitabat Bernardus de Villaribus extimata ad
 £ 70 fuit vendita eidem pro dicto pretio viz. £ 70
 Item 1 mulus coloris castanho quem equitabat Guillelmus de Laiardo extimatus
 £ 30 fuit eidem venditus pro dicto pretio viz. £ 30
 Item alius mulus quem equitabat Guillelmus de Barra qui nunc erat saumerius
 extimatus £ 35 fuit venditus m. Stephano Martini canonico Ulixbonensi cum uno
 basto de Francia viz. £ 35
 Item 1 mula liarda que fuerat pro corpore episcopi et fuit solummodo extimata ad
 £ 25 quia erat clauda fuit vendita procuratori episcopi Pascensis viz. £ 22
 Item alius mulus pro saumerio coloris pili grisi extimatus ad £ 55 fuit venditus
 per preconem in nundinis pro £ 60
 Item 1 roncinus parvus pro portando aquam fuit extimatus et venditus viz. pro
 £ 12

Summa pagine £ 444

[fol. 41v]

Item 1 mulus de pilo bayo quem equitabat Petrus Gradradi receptor pro dicto d. episcopo in loco de Camera extimatus ad £ 25 fuit venditus pro eisdem £ 25

Item 1 mula coloris morelli quam equitabat Philippus dispensator domus extimata £ 35 fuit vendita Johanni Johannis de Sintria £ 35

Item alius mulus quem equitabat Guinotus scutifer extimatus ad £ 35 fuit venditus pro eisdem viz. £ 35

Item roncinus coloris castanho quem equitabat Iterius extimatus ad £ 35 fuit venditus Petro de Hospitio pro eisdem £ 35

Item roncinus morellus cum 3 pedibus albis pro saumerio extimatus ad £ 20 fuit venditus Theobaldo olim Sarraceno viz. pro £ 18

Item alius mulus pili coloris castanho pro saumerio extimatus ad £ 50 fuit venditus per preconem in nundinis pro £ 60

Item 1 mula clauda pro saumerio extimata ad £ 10 fuit vendita Stephano saumaterio pro £ 8

Item ~~mulus~~ roncinus albus pro saumerio extimatus ad £ 5 fuit venditus Peyrone matrici quondam dicti episcopi pro £ 5

Item 1 mula baya quam equitabat dictus quondam episcopus extimata £ 250 fuit vendita cum freno et sella abbati de Alcobacia pro £ 300

Summa pagine £ 521

[fol. 42r]

Item remansit Ulixbone 1 equus bissus ad vendendum in spatula claudus qui fuit extimatus ad £ 35 et remansit penes m. Stephanum Martini succollectorem apostolicum Ulixbonensis.

Item quidam mulus bissus quem equitabat d. Johannes de Stannis, et alius mulus morellus quem equitabat Rodericus Fernandi, et 1 mula atque 1 mulus albus fuerunt assignati gentibus bone memorie d. Reginaldi successoris¹ quondam dicti episcopi Ulixbonensis pro provisione et agricultura episcopatus necnon et 1 mula baya quam Gaufridus cursor d. pape duxit Avinionem et posuit in palefrenaria dicti d. pape.

Maior summa recepte dictorum animalium est viz. £ 965

¹ Renaud Maubernard, papal treasurer, succeeded Thibaud de Castillon as bishop of Lisboa in 1356, was translated to Autun in

1358, and died 21 July 1361: Eubel 386, 507–8, 73.

Item recepi de blado vendito tam per manus Francisci Johannis granaterii quam Martini ~~ven~~ Velasci procuratoris in loco de Sancto Antonio diversis necessariis pro dicto loco viz. £ 100

Item recepi de vino celariarum Ulixbone et de frelhis tam per manus prioris de Golegana quam alios dimissa et facta provisione d. successori viz. £ 250 16 d. Item recepi pro oleo quod erat Ulixbone relicta provisione pro dicto d. successori viz. £ 48

[fol. 43r]

Sequitur venditio librorum

...²

[fol. 43v]

Maior summa ~~ven~~ receptorum de venditione librorum viz. £ 265 5 s.
in auro 4 floreni

Item recepi a diversis creditoribus et per diversas manus exclusis tamen £ 1,504 7 s. pertinentibus episcopo successori pro redditibus qui solvi debebant in termino beati Johannis Babtiste et per me eidem persolutis viz. £ 3,507 15 s. 10 d.

Item per manus dicti Guillelmi Piloti collectoris Portugalie quas a diversis creditoribus receperat prout in suis comptis singulariter designat viz. £ 1,060 7 s. 3 d.

Item recepi de ipsis bonis per manus m. Stephani Martini canonici Ulixbonensis et ibidem succollector apostolici viz. £ 345 16 s.

[fol. 44r]

Maior summa totius predictae recepte de bonis dicti quondam Ulixbonensis episcopi viz. £ 9,495 16 s. 3 d. obolum

Item in auro in sua specie recepto viz. 906 duple Castelle

Item in scutis antiquis auri inclusis aliquibus fractis et contrafactis viz. 617 scuti

Item in florenis auri viz. 209 floreni

Item in dupplis auri Moriscis viz. 105 dupli

² What follows are the fourteen items that are in the 'A' list in Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:315–316: (no. 356.1 A1–14), reproduced from a different

source, *Registra Avenionensia* 191. For the complete list in that source, see Document II.B.5 note 6.

Item 1 regalis
1 agnus auri

De quibus deducuntur pro expensis factis tam pro funeralibus dicti quondam episcopi quam etiam pro satisfaciendo familiaribus dicti quondam episcopi qui omnis cum instrumentis publicis de solidatis suis cum dicto episcopo convenerant, nec non pro satisfaciendo aliquibus personis quibus idem episcopus tempore quo vivebat tenebatur expendi in universo viz. £ 2,708 9 s. 8 d.
180 florenos

prout omnes et singule expense huiusmodi inferius folio [blank] per minutim designantur.

Et sic exclusis et deductis expensis predictis de maiori summa recepte predictae apparet quod remanent penes me Johannem computantem predictum in pecunia minuta viz. £ 6,787 6 s. 5 d. obolus

Item in auro viz. 29 floreni
906 duple Castelle
617 scuti
105 duple Morisce
1 regalis
1 agnus auri

[fol. 44v]

Sciendum est quod inter scripturas dicti quondam ~~collectoris~~ episcopi fuerunt inventa multa et diversa instrumenta super debitis et comendis hactenus factis et contractis tam in Montepessulano quam in episcopatu Xantonensi tempore quo dicte ecclesie preerat, que omnia et singula ego Johannes Garrigie computans dominis de Camera Apostolica remisi, quibus per eosdem receptis 1 librum debitorum antiquorum atque obligationes et instrumenta ~~continentur~~ continentia episcopatum Xantonensem eidem d. collectori apostolico Xantonensi transmiserunt, intimando ei quod omnia eadem debita exigeret et levaret, super comendis autem Montispessulani iidem domini de Camera composuerunt cum Petro de Lagautru mercatore Montispessulani de omnibus et singulis in quibus quovismodo dicto quondam episcopo tenebatur viz. in 8,000 scutis auri antiquis solvendis eidem Camere prout in instrumento inde recepto per m. Johannem Rosseti plene continetur.

Et ut verius appareant recepto et resto huiusmodi compositionis computo me recipisse ab eodem Petro de Lagantru pro parte dicte compositionis et prima solutione viz. 1,000 scuta auri

que idem Petrus assignavit Camere Apostolice pontificatus d. Innocentii anno [7]

Item computo me recepisse in deductionem dictorum 8,000 scutorum et hoc per manus Johannis de Conte campsoris Montispessulani pro parte 6,000 florenorum auri quos promisit solvere Camere Apostolice nomine dicti Petri de Lagautru in deductionem dicte compositionis viz. 6,000 florenos quos dictus Johannes assignavit Camere Apostolice per diversas solutiones tempore dicti d. Innocentii.

Et sic restant ad solvendum per dictum Johannem de Conte viz. 1,000 florenos

Item computo me recipisse ab eodem Petrus de Lagautru pro complemento dicte compositionis viz. 2,385 scutos salvo iure Camere super dictis 1,000 florenis debitis per dictum Johannem de Conte.

[fol. 45r]

Item Guillelmus Paratoris mercator Montispessulani etiam composuit cum dominis de Camera Apostolica super hiis omnibus in quibus dicto quondam episcopo tenebatur viz. in 400 florenis atque cessit et donavit eidem Camere omnes actiones et causam quas habebat contra Matheum^a Mercerii de Valencia regni Aragonum qui eundem Guillelmum Paratoris in mari piratice multis et diversis mercaturis, que erant ut asseritur dicti quondam episcopi, derauba vit.³ Super quibus fuit facta informatio et extimatio more solito in regno Francie atque fuerunt per dictum Guillelmum Paratoris impetratae littere requisitorie directe regi Aragonum continentis quod eundem Guillelmum Paratoris de dampnis et interesse faceret integrari cum intimatione quod alias daret marcham contra suos de Aragonia more solito et fuerunt premissa extimata ad 1,300 florenos quorum instrumenta fuit remissa d. Fulconi Pererii collectori Aragonie. atque expensi]

De quibus quidem 400 florenis ut verius appareant reste et recepte computo me recepisse viz. 100 florenos quos idem Guillelmus Paratoris assignavit Camere prout in assignationibus continetur.

Item recepi tam per me quam per manus succollectoris Magalonensis ab executoribus Guillelmi quondam Paratoris pro complemento dictorum 400 florenorum auri in quibus cum Camera composuerat viz. prout supra viz.

330 florenos Francie

inclusis 300 florenis pro maiori valentia dictorum florenorum.

^a *Better*: Johannem..

³ The criminal complaint by Guilhem Parayre (5 May 1354) is Instrumenta miscel-
lanea 1984, below, IV.A.1.

Petrus Stephani de Casali habitator Santaranensis obligavit se ad solvendum michi Johanni Garrigie collectori vel succollectori Ulixbonensi viz. [blank]

in quibus tenebatur d. Theobaldo quondam episcopo predicto cuius bona omnia, debita et credita fuerunt per Sedem Apostolicam reservata, viz. infra festum Nativitatis Domini ratione tertie pontificalis ecclesie de Golegaria quam tenuit arrendatam viz. £ 43.

Extat obligatio quam tenet subcollector Ulixbonensis.

Item Velascus Stephani portionarius ecclesie Sancte Crucis Santaranensis tenetur solvere eidem vel mandato suo infra festum Nativitatis Domini de anno 1361 inclusis in quibus eidem episcopo tenebatur pro complemento totius arrendamenti ecclesiarum Sancte Crucis et Sancte Erene Sanctarenensium viz.

£ 15.

[fol. 45v]

Fernandus Roderici canonicus Ulixbonensis et prior ecclesie de Alcacena Santaranensis obligavit se ad solvendum michi Johanni Guarriegie vel d. Guillelmo Piloti collectori, vel succollectori Ulixbonensi per 3 festa Nativitatis Domini proxime ventura viz. £ 564 in quolibet festo 1/3 partem in quibus dicto episcopo tenebatur. Extat obligatio quam habet d. Guillelmus Piloti collector.

Johannes Fernandi de Torali Ulixbonensis diocesis debet solvere infra festum Nativitatis Domini £ 30 in quibus ipsi quondam episcopo tenebatur ratione minutiarum ecclesie de Torali. Extat instrumentum penes dictum collectorem.

Alvarus Velasci scutifer de Talaya de Ventosa nunc habitator loci de Antonigina debet solvere infra festum Omnium Sanctorum proxime venturum viz. £ 50 in quibus ipsi quondam episcopo tenebatur ratione tertie pontificali ecclesie de Ventosa. Recepit instrumentum Lupus Egidii tabellio Ulixbonensis.

Johannes Roderici portionarius ecclesie Sancte Marie de Barzea Ulixbonensis diocesis obligavit se solvere d. Guillelmo Piloti collectori predicto aut subcollectori Ulixbonensi infra festum Sancti Michaelis de anno 1361 viz. £ 108 6 s. 8 d. in quibus Rodericus Petri pater suus eidem episcopo tenebatur ratione arrendamenti tertie pontificalis ecclesie Sancti Stephani Ulixbonensis. Extat obligatio penes dictum collectorem.

Laurentius Martini civis Ulixbonensis obligavit se solvere collectori Portugalie vel succollectori Ulixbonensis £ 290 nomine Alfonsi Egidii de Turribus Novis que fuerunt post mortem dicti quondam Alfonsi de mandato Justitie Secularis Ulixbonensis in posse dicti Laurentii deposite, que debebantur pro complemento arrendamenti terciarum pontificalium dicti loci de Turribus Novis et de istis debentur subcollectori Ulixbonensi quas de mandato mei Johannis Guarriegie

traddidit dicto Alfonso Egidii pro petendo et recuperando dictas £ 290 a dicto Laurentio Martini qui eas restituere nolebat.

8. Instrumenta miscellanea 4592

1361: The brief of accounts astray from Armarium XXXIII, tomus 19, the report of Jean de Garrigue to the Camera. Four folia of paper in two oblong bifolia. Fol. 1rv concerns the spoils of Pierre Marcel and Thibaud de Castillon.

[fol. 1r]

Capis brevis receptorum mei Johannis Guarrigie . . . de bonis prelatorum

Primo de bonis d. Petri de Marcello quondam collectoris Portugalie recepi ea que sequuntur.

Primo in sua specie	£ 2,541 6 s. 8 d. Portugalie
Item in auro primo	2,747 scutos
	816 duplas Moriscas cum dimidia
	230 florenos
	147 regales de Francia
	140 cathedras Francie
	2 duplas Francie
	20 agnos parvos
	4 leones
	5 papalhas
	10 uncias auri

[fol. 1v]

Item recepi de eisdem bonis viz. pro venditione argenti, librorum et aliorum bonorum atque a diversis creditoribus in summa viz. ~~£ 7,799 14 s. 10 d.~~

£ 10,154 2 s. 2 d.¹

Item de bonis d. Theobaldi ultimi defuncti episcopi Ulixbonensis recepi in sua specie viz.:

906 duplas Castelle
617 scutos
205 florenos
105 duplas Moriscas
1 regale
1 agnum

Item in moneta minuta £ 1,745 2 s.

Item recepi de eisdem bonis per venditionem vasorum argenteorum atque animalium et librorum necnon et aliorum bonorum atque a diversis creditoribus viz. £ 7,750 14 s. 3 ob.

¹ This sum corresponds to that found in Armarium 33, to. 19, above.

Item	4 florenos
De quibus omnibus receptis excluduntur pro expensis funeralium eiusdem quondam episcopi et satisfactione familiarum suorum atque aliorum creditorum et reparationum adiudicati viz.	£ 2,708 9 s. 8 d. 180 floreni
prout de singulis per minutim in libro rationum computatur.	
Quibus sic exclusis de maiori recepta eorundem bonorum, apparet quod remanet penes me viz.	£ 6,787 6 s. 5 d. ob.
Item in auro	29 florenos 906 duplas Castelle 617 scutos 105 duplas Moriscas 1 regale 1 agnum

9. Instrumenta miscellanea 7288

January 1357: written on 28 oblong half-folia, inventories of Pierre Marcel's and Thibaud de Castillon's spoils left behind in Lisboa by Jean de Garrigue.

[fol. 1r]¹

Sequitur inventarium factum de rebus et bonis que fuerunt d. Petri de Marcello, quondam archidiaconi Ulixbonensis, collectoris d. nostri pape quondam in Portugalia que ego Johannes Guarrigie canonicus Ilerdensis ac comissarius apostolicus in Portugalia dimisi in hospicio ubi quondam collector inhabitare solebat in posse et custodia.^a

[C1.] Et primo 1 parvum Missale coopertum de rubeo, sine epistolis et evangeliis, et incipit in secundo folio "et nota devotio" et finit in eodem folio "venerabiles ma."

[C2.] Item quidam liber intitulus "De vitiis" incipit in secundo folio "vitiis est in externis" et finit in eodem "crapula."

[C3 (= D7).] Item alius liber coopertus de panno et intitulus "De simonia" et incipit in tertio folio "aliquis episcopum suum, et finit in eodem ".iiii.q.iii."

[C4 (= D1).] Item Decretales in parvo volumine sine glosis, et incipit in tertio folio "translatio" et finit in eodem "preben."

^a *A name would seem to be missing here.*

¹ This is Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques*, 1.2:204–207 (no. 355.7 C1–35), with corrections. Corresponding items in inventory

D can be found in Document II.B.5; E is below in this document..

[C5 (= D9).] Item alius liber intitulatus "De ystoriis scolasticis" [Petrus Comestor] et incipit in tertio folio "in hoc instruitur homo" et finit in eodem "creation is."

[folio 1v]

[C6 (= D8).] Item alius liber vocatus "Dominicale de cantu" et incipit in tertio folio "illud" et finit in eodem "dantis odo."

[C7.] Item alius liber cum coopertura de corio bullito, vocatus "De abstinentia," et incipit in tertio folio "item sunt perditores" et finit in eodem "plures ma."

[C8.] Item alius liber vocatus "Liber ludi scacorum" [Jacobus de Cessulis] et incipit in secundo folio in rubro "Capitulum quartum" et finit in eodem "inventus est."

[C9.] Item 1 liber Orationum cum litteris deauratis et incipit in secundo folio "testate" et finit in eodem "a po".

[C10 (= D13).] Item quidam liber vocatus "Constitutiones domini Johannis quondam episcopi Ulixbonensis" et incipit in tertio folio "vel ad illud" et finit in eodem "monasterii."

[C11 (= D11).] Item alius liber vocatus "Sanctorale de legenda et cantu" et incipit in tertio folio "corde creditur" et finit in eodem "cogoverunt."

[C12 (= D4).] Item 1 liber sine asscribus vocatus "Sextus" sine glosa et incipit in secundo folio "fidei" et finit in eodem "recipitur."

[C13 (= D5).] Item alius liber vocatus "Pastoralis" [Gregorius Magnus] et incipit in tertio folio "pastoralis" et finit in eodem "sed."

[C14.] Item alius liber intitulatus "Incipit Moralitates super Job" [Gregorius Magnus] et incipit in tertio folio "audivit" et finit in eodem "Apoc," et est coopertus de corio rubeo bullito.

[folio 2r]

[C15 (= D6).] Item alius liber vocatus "Liber benedictionum" et incipit in tertio folio "animam" et finit in eodem "ut de."

[C16.] Item alius liber vocatus "Lectiones et antiphone sanctorum" incipit in tertio folio in cantu "Domine" et finit in eodem "attulit."

[C17.] Item alius liber vocatus "Copiosa" et incipit in secundo folio "tentasse" et finit in eodem "potest quis."

[C18 (= E5).] Item 1 liber vocatus "Vivianus super Infortiato" [Vivianus Tuscus] et incipit in tertio folio "maritus" et finit in eodem "ut."

[C19 (= E4).] Item alius liber vocatus "Digestum novum" et incipit in secundo folio in textu "effectus" et finit in eodem "hoc est in."

[C20 (= D10).] Item quidam liber grossus Sermonum, intitulatus "De sacramento" et incipit in tertio folio "corpus vⁱ" et finit in eodem "que erat in."

[C21 (= D14).] Item quidam liber Sermonum coopertus de rubeo, et incipit in tertio folio "succo" et finit in eodem "in limbum."

[C22 (= D3).] Item quidam modicus liber rubeus intitulatus "De morali scientia" [Jacobus de Cessulis] et incipit in tertio folio "ventur" et finit in eodem "idem in li."

[C23.] Item 1 liber vocatus "De vitiis" et incipit in tertio folio "in nono agitur" et finit in eodem "tertio."

[C24.] Item quidam liber coopertus de nigro, vocatus "Dinus De regulis iuris" [Dinus Megellanus] et incipit in tertio folio "quotienscumque" et finit in eodem "interdicti."

[folio 2v]

Iste est tertius in inventario. Nescio certe quomodo vocatur.]

[C25.] Item 1 bonus liber cantus qui incipit in tertio folio "a dextris" et finit in eodem "cuius."

[C26.] Item 1 liber vocatus "Dominicale et feriale de legenda et cantu" et incipit in tertio folio "volumus et" et finit in eodem "ponent."

[C27 (= D2).] Item quidam liber papireus modici valoris intitulatus "Reportationes super Codice."

[C28 (= D12).] Item alius liber sine asseribus vocatus "Casus famosi super Digesto novo" [Accursius] et incipit in tertio folio "feri tenetur" et finit in eodem "quis facit."

[C29.] Item alius liber vocatus "Repertorium" et incipit in tertio folio "mentionem" et finit in eodem "si metus".

[C30 (= E3).] Item alius liber vocatus "Codex" et incipit in tertio folio in textu "viros" et finit in eodem "perfidie cau."

[C31 (= E1).] Item 1 bonus liber vocatus Decretum, et incipit in tertio folio in textu "si enim" et finit in eodem "credentium erat" et in penultimo folio incipit "salutem" et finit "item ex eodem."

[C32 (= E2).] Item alius liber vocatus "Lectura super Digesto novo" et incipit in tertio folio "sit revocatio" et finit in eodem "principium" et est coopertus de corio rubeo.

[C33.] Item 12 quaterni de pergameno novi et scripti, ligati in simul.

[folio 3r]

[C34.] Item aliqui alii quaterni ligati in simul.

[C35.] Item fuit restitutum domino Stephano Martini, canonico Ulixbonensi et procuratori thesaurarii Ulixbonensis, viz. 1 Speculum iuris quod dicebatur fore dicti thesaurarii.

Item fuit restitutum etiam 1 archa plana que erat prope rotam domini que erat dicti thesaurarii.

[fol. 7r]²

Sequitur inventarium factum per me Johannem Guarrigie canonicum Ilerdensis et commissarium in Portugalia de bonis sive rebus que remanserunt Ulixbone in domo ubi d. Petrus de Marcello, quondam collector, inhabitare solebat in custodia sive posse.

[B1 (= D6)]. Et primo unus liber magnus coopertus de pelle alba, vocatus “Decretales” et incipit in tertio folio in textu “appellatus” et finit in eodem “idem” usque ad £ 70

[B2 (= D5)]. Item alius liber intitulatus “Decretorum discordantium concordia ac primum De iure constitutionis et nature” et incipit in tertio folio in textu “ris suis misceri” et finit in eodem “super Johannem” et vocatur “Decretum” £ 45

[B3 (= D10)]. Item alius liber intitulatus “Incipiunt Casus Decretalium compositi a magistro Bernardo” [Compostellano or de Parma] et incipit in tertio folio “vel tribus iudicibus” et finit in eodem “non procedebat” et est ibi Lectura Petri de Sansona [de Samsone] £ 10

[B4. (= C27, D11)]. Item alius liber vocatus “Sextus ad partem cum Apparatu Johannis Andree” incipit in tertio folio “heretici S. e.” et finit in eodem “ymo pocius” et sunt in dicto libro 3 quaterni qui non sunt ligati £ 35

[fol. 7v]

[B5. (= D12)]. Item alius liber intitulatus “Incipit apparatus domini Innocentii” [Innocentii IV] et incipit in tertio folio “cum m. et” et finit in eodem “quia iura non” £ 40

² This is Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 317–320 (no. 356.1 B1–66), with corrections. Estimates total

£ 380 for the first 17 items. The first 18 items are numbered with Roman numerals in the original.

[B6 (= D4)]. Item alius liber vocatus Repertorium compositus a domino Berengario [Fredoli] quondam episcopo Biterrensi et incipit in tertio folio “quis absolutus” et finit in eodem “vel delegato” et est coopertus de pelle viridi £ 35

[B7 (= D7)]. Item alius liber vocatus “Clementine” et incipit in tertio folio in textu “et verum est” et finit in eodem “doctores quidam” £ 15
cum apparatu Johannis Andree]

[B8 (= D3)]. Item alius liber intitulatus “Incipiunt iuris canonici concordantie ad ius civile et discordantie secundum passum” et incipit in tertio folio “homicidium” et finit in eodem “in fi. et. no.” et est coopertus de pelle rubea cum Lectura Archidiaconi super Sexto] £ 24

[B9 (= D9)]. Item alius liber vocatus “Flores sanctorum” et incipit in tertio folio “exules a patria” et finit in eodem “solum omnia” £ 30

[B10. Item alius liber de grossa littera [vocatus] “ad consecrandum ecclesias et altaria” et incipit in prima pagina “Quomodo declinaverunt in me” [cf. Ps. 54 (55):4] et finit in eadem “contexerunt me” [Ps. 54(55):6] incipit in tertio folio “unus omnipotens” et finit “quas” £ 8 6

[B11 (= C16)]. Item alius liber de grossa littera intitulatus “Incipit ordo recommendationis anime” et incipit in tertio folio “sus est” et finit in eodem “ecclesie mem” £ 8

[fol. 8r]

[B12.] Item alius liber de grossa littera vocatus “Liber pro episcopo ad capitulandum in festis” et incipit in secundo folio “requiem eternam” et finit in eodem “famula” £ 6

[B13. (= C17)]. Item alius liber de grossa littera vocatus “Liber de aliquis missis specialibus” et incipit in tertio folio “plurimorum apostolorum” et finit in eodem “super” £ 6
pro ordinibus fiendis]

[B14. (= C19)]. Item alius liber de grossa littera vocatus “Liber ad consecrandum episcopos” et incipit in tertio folio “ne constitutum” et finit in eodem “vel lucris” £ 6

[B15. (= C15)]. Item alius liber magnus de grossa littera intitulatus “Incipit sanctorale” et incipit in tertio folio “bus et presentis” et finit in eodem “nostris eius” £ 10

[B16. (= D2)]. Item unus Breviarius ad usum ecclesie Xanctonensis qui incipit in tertio folio “ecce video” et finit in eodem “sive superbia” £ 30

[B17. (= D1)]. Item liber unus vocatus “Missale” et incipit in tertio folio “autem turba” et finit in eodem “celum” £ 24

[B18. (= C21)]. Item liber cantus vocatus [blank] et est intitulus “In dominicis diebus ad processionem” et incipit in tertio folio “in excelsis Deo” et finit in eodem “prothoparentis edita”

[fol. 8v]

[B19.] Item alius liber vocatus [blank], et incipit in tertio folio “Deus omnipotens” et finit in eodem “benedictus Deus”

[B20 (= D13)]. Item una Biblia in parvo volumine que incipit in tertio folio “inferis excitat” et finit in eodem “sermonem”

[B21.] Item unus liber intitulus “Incipit prohemium super opus testamentorum” et incipit in tertio folio “sit fli. tenetur” et finit in eodem “sunt et alia tria”

[B22.] Item quidam liber Sermonum per dominicas anni intitulus “Dominica prima de adventu” et incipit in tertio folio “hospitium preparant” et finit in eodem “suscepit nos”

[B23.] Item quidem liber vocatus [blank], et incipit in tertio folio “ventur ad regna” et finit in eodem “neccat”

[B24 (= C4)]. Item unus liber de grossa littera vocatus [Ordinarius] [blank], et incipit in tertio folio “et fortitudinis” et finit in eodem “bona iheru”

[B25.] Item unus liber Sermonum intitulus “Incipiunt sermones de sanctis, primo de Sancto Andrea”, et incipit in tertio folio “sicut aurum” et finit in eodem “tercium bonum virtutum”

[fol. 9r]

[B26 (= C3)]. Item alius liber de grossa littera vocatus “Missale” et intitulus “In natale domini officium misse in media nocte” et incipit in tertio “amen” et finit in eodem “vobis”

[B27.] Item alius liber de grossa littera vocatus [blank], intitulus “Exorcismus salis ad consparsium faciendum” et incipit in tertio folio “venturus est” et finit in eodem “et”

[B28.] Item alius liber de grossa littera ^cum cantu^ vocatus [blank] et incipit in tertio folio in cantu “Gloria in excelsis Deo” et finit in eodem “sancto spiritu”

[B29.] Item alius liber de grossa littera cum aliqua parte cantus, vocatus [blank], et incipit in tertio folio “careat omni immundicia” et finit in eodem “liberetur a”

[B30.] Item liber cantus vocatus [blank], et intitulatur “Dominica prima de adventu Domini officium” et incipit in tertio folio “in atriis” et finit in eodem “ovem Joseph alleluya”

[B31 (= D16)]. Item unus liber vocatus liber “Sextus Decretalium” intitulatus “Incipit liber sextus decretalium domini Bonifacii pape VIII” cum apparatu Johannis Monachi et incipit in tertio folio in textu “norum prelati” et finit in eodem “esse receptum” £ 24

[fol. 9v]

[B32 (= D14)]. Item alius liber vocatus [blank] intitulatus “Dominicis diebus a dominica prima post octabas epiphanie usque ad quadragesima” et incipit in tertio folio “concepti dolorem” et finit in eodem “in laqueo suo”

[B33 (= D8)]. Item Decretales in parvo volumine, et incipit in tertio folio in textu “noster celestis” et finit in eodem “si vobis consti”

[B34 (= C13 or 22)]. Item unus liber medicine sine asseribus coopertus de pelle viridi incipit in tertio folio “non est” et finit in eodem “et humidum”

[B35.] Item alius liber medicine cum medietate qui incipit in tertio folio “commune in quo sit coctus” et finit in eodem “ad abla”

[B36.] Item unus liber [blank] incipiens in tertio folio “suam ne aliquis” et finiens in eodem “moraliter”

Non est in rationibus. Habuit eum frater Ebrardus pro servitiis per eum camere impensis.]

[B37.] Item unus quaternus de grossa littera cum cantu intitulatus “Incipit officium defunctorum” et incipit in tertio folio “famuli tui” et finit in eodem “ire cal” et est coopertus de pelle vitulina

[B38.] Item unus quaternus de grossa littera cum cantu coopertus de pergamento, incipit in tertio folio “dete officium” et finit in eodem “seculorum amen”

[B39 (= ?A2, D15)]. Item alius liber intitulatus “Incipit capitula in tractatu de virtutibus” et incipit in tertio folio in rubro “Incipit tractatus moralis de virtutibus” et finit in eodem “non illu”

[fol. 10r]

[B40 (= C25)]. Item alius caternus de grossa littera cum cantu intitulatus “Fabianus papa capitulo nono quod omni anno in cena Domini conficiatur”³ et incipit in tertio folio “utem de alio” et finit in eodem “vestimenta”

[B41.] Item unus liber modicus intitulatus “Incipit summa in foro penitentiali” composita per reverendum patrem dominum Berengarium Tusculanum

cardinalem [Berengarius Fredoli] et incipit in tertio folio “bit eum Deus” et finit in eodem “et omnis arti”

[B42 (= C9)]. Item unus liber intitulatus “Incipit libellus compositus per Johannem de Blanoso, Matisconensis diocesis”⁴ et incipit in tertio folio “quia secundum iura” et finit in eodem “nichil interest”

[B43.] Item unus libellus cum kalendario et crucifixo ac aliquibus evangeliis, et incipit in tertio folio post kalendarium “aut duos pullos columbarum” et finit in eodem in nigro “sicut dixit vobis”

[B44.] Item unus caternus de grossa littera intitulatus “Ordo ad confirmandum” et incipit in tertio folio “nendam comam capitis” et finit in eodem “fumes” et est coopertus de pelle vitulina sine asseribus.

[B45.] Item unus alius caternus cantus de grossa littera intitulatus “In vigilia natalis Domini”, et incipit in tertio folio “cavit in nobis” et finit in eodem “Stephano qui”

[B46 (= ?B 59; C6)]. Item alius cantus cum littera grossa incipiens in primo folio “Adesto Deus”, et finiens in ultimo “in cubilibus suis” et sunt ambo cooperti de pergameno

[fol. 10v]

[B47 (= C11)]. Item unus parvus libellus intitulatus “Ordo ad confirmandum” et incipit in tertio folio “nostre famulatum” et finit in eodem “des spiritum sanctum”

[B48 (= C13 or 22)]. Item unus libellus de medicina, incipit in tertio folio “quia recipe pollinem” et finit in eodem in rub[e]o “de cura”

[B49.] Item unus caternus de medicina qui incipit in tertio folio “vino e libani” et finit in eodem in “vase ponantur” et est coopertus de pergameno rupto

[B50 (= C5)]. Item alius caternus coopertus de pelle vitulina vocatus “Rubrice Codicis” et incipit in tertio folio “gi. ff. de nostro in” et finit in eodem “ante litem”

[B51.] Item alius parvus liber intitulatus “Incipiunt constitutiones synodales” et incipit in tertio folio “qui pridie” et finit in eodem “ablutionem”

³ The reference is to the text in *Decretales pseudo-Isidorianae*, ed. Paulus Hinschius (Lipsiae: B. Tauchnitz, 1863) 260 (cf. Gratian, De Cons. D. 3, c. 18), and concerns the annual episcopal blessing of chrism.

⁴ This is probably the treatise on the

insitutes title 4.6 (*de actionibus*) of Johannes de Blanoso (Blanot). See Hermann Lange and Maximiliane Kriechbaum, *Römisches Recht im Mittelalter. 2: Die Kommentatoren* (München: Beck, 2007), 461–68.

[B52.] Item quedam Hore beate Marie cum legenda mortuorum et aliquibus introitibus et hymnis, et incipit in tertio folio post kalendarium “meum intende” et finit in eodem “ave Maria”

[B53.] Item unus liber novus sine asseribus coopertus de pergameno intitulatus “Ad honorem summe Trinitatis et individue unitatis”⁵ et incipit in tertio folio “quia de hiis omnibus” et finit in eodem “t. I. sed”

[54 (= C12).] Item XV caterni ligati insimul cum una corrigia et intitulatur ^primus^ “Ordo crismalis consecrationem”, et incipit in tertio folio “ordinentur” et finit in eodem “pietatis”

[fol. 11r]

[B55.] Liber visitationum.

[B56.] Item unus caternus intitulatus “Incipit libellus de cura et officio archidiaconi” et incipit in tertio folio “sive plures” et finit in eodem “familia una”

[B57.] Item unus liber de medicina, incipit in primo folio “Ego Nicolaus rogatus” [Nicolaus Salernitanus] et finit in eodem “piretur”

[B58.] Item unus liber intitulatus “Incipit apparatus domini Dini de regulis iuris” [Dinus de Mugello] et incipit in tertio folio “.i. et est effectum” et finit in eodem “item est” et est coopertus de pelle vitulina.

[B59 (cf. B46; = C6)]. Item alius caternus de grossa littera cum cantu coopertus de pergameno grosso, et incipit in folio primo “Adesto”, et finit in penultimo in “cubilibus suis”

[B60 (= C10)]. Item unus caternus intitulatus “Incipit liber de conservanda sanitate”⁶ et incipit in tertio folio “rarissime” et finit in eodem “parum” et est modici valoris.

[B61.] Item unus alius caternus modici valoris intitulatus “ Incipit Summa notarie de hiis que in foro ecclesiastico coram quibuscumque iudicibus occurrunt”, et incipit in tertio folio II transieram ad ea, et finit in eodem ac onus procul.

[B62.] Item 1 ~~caternus~~ liber sine asseribus intitulatus in tertio caterno “Summa de executoribus testamentorum” et incipit in tertio folio dicti caterni “de auri. tu.” et finit in eodem “si tutor” et est coopertus de pelle vitulina.

[fol. 11v]

⁵ The incipit of the Gregorian Decretals.

Petrus Hispanus (later Pope John XXI).

⁶ Probably the work known by this title of

[B63.] Item quedam Clementine nove sine asseribus cooperte de pelle vitulina, et incipit in tertio folio in textu “censendus” et finit in eodem “providere dem”

[B64.] Item alius liber sive caternus intitulus “Ci est li livre que fist Ypocras et Galien”, et incipit in tertio folio “et une quarte de vin” et finit in eodem “et li tenez longuement”

[B65.] Item libellus de medicina sine coopertura incipiens in primo folio “Vero contra signum lepre” et finit in ultimo folio “genitoris”

[B66.] Item alius liber coopertus de rubeo, et incipit in tertio folio in rubeo “cesserit ante altare” et finit in eodem “due cum”

[fol. 15r]⁷

Sequentia sunt posita in thesauro ecclesie Ulixbonensis. Et primo 2 coffri ferrati de colore viridi qui fuerunt de executione episcopi Ulixbonensis, ubi fuerunt positi libri sequentes.

[E1 (= C31).] Primo 1 liber vocatus “Decretum bonum et pulcrum,” intitulus “4” qui fuit de executione quondam collectoris. Fuit remotus.]

[E2 (= C32).] Item alius liber bonus vocatus “Lectura super Digesto novo,” intitulus “25” et fuit eiusdem executionis.

[E3 (= C30).] Item Codex intitulus “23” et fuit de dicta executione.

[E4 (= C19).] Item Digestum novum intitulum “21” eiusdem executionis.

[E5 (= C18).] Item quedam Lectura super iure civili, intitulus “3” et est coopertus de nigro.

[E6.] Volumen vero bonum et pulcrum tenet Johannes Laurentii, computator regis, in pignore pro complemento decimarum de parte regis.

Item de executione episcopi Ulixbonensis⁸

[D1 (= B17).] Primo unum Missale intitulum “17”

[D2 (= B16).] Item unus Breviarius ad usum ecclesie Xanctonensis intitulus “18”

⁷ This is Williman, *Bibliothèques ecclésiastiques* 1.2:208 (355.7 E1–6), with corrections. The numbers following *intitulus* do not correspond to those in any of the surviving lists. They may refer to a previous inventory, or, perhaps, to numbers pasted on the covers of the books in the green iron-

bound chests.

⁸ This is Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 317–320 (no. 356.1 D1–16), with corrections. Unlike the previous list, many, but not all, of the numbers of the ‘titles’ in this list seem to correspond to those of no. 356.1 B, above.

[fol. 15v]

[D3 (= B8).] Item Concordantie iuris canonici intitulate “8”

[D4 (= B 6).] Item unus liber vocatus Repertorium quem fecit Berengarius
epicopus Biterrensis [Berengarius Fredoli] intitulus “6”
Fuit remotus.]

[D5 (= B2).] Item Decretum intitulus “2”

[6 (= B 1).] Item Decretales bone intitulate “1”
Fuit remotus]

[D7 (= B7).] Item Clementine intitulate “7”

[D8 (= B 33).] Item Decretales in parvo volumine intitulate “8”
Fuit remotus]

[D9 (= B 9).] Item Flores sanctorum bone intitulate “9”
Fuit remotus]

[D10 (=B3).] Item Casus Decretalium intituli “3”

[D11 (= B4; C27).] Item alius liber ubi est Sextus ad partem cum Apparatu
Johannis Andree intitulus “4”

[D12 (= B5).] Item alius liber vocatus Innocentius intitulus “5”
Fuit remotus]

[D13 (= B20).] Item quedam Biblia in parvo volumine, et incipit in tertio folio
“inferis exat” et finit in eodem “sermone” et non est intitulus.
Fuit remotus]

[D14 (= B32).] Item unus Breviarius bonus in satis magno volumine coopertus de
rubeo, et incipit in tertio folio “concepit dolorem” et finit in eodem “in laqueo
suo”

[fol. 16r]

[D15 (= ?A2; B39).] Item alius liber intitulus “Incipiunt capitula in tractatu de
virtutibus” et incipit in tertio folio in nigro “cum circa” et finit in eodem “non
illu”

[D16 (= B31).] Item Sextus liber Decretalium intitulus “7”
Fuit remotus]

10. Introitus et exitus 297, fol. 1r¹

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:360–361.

1 October 1361: Jean de Garrigue, receiver of papal dues from the collectories of Narbonne, Aragon, Castile and Portugal, pays a large sum in gold coin to the papal Treasury at Avignon.

These moneys were received by Nicolaus Grimaldi of Lucca, changer of the Camera, at the order of the chamberlain.²

Hoc est manuale receptorum et expensorum Camere Apostolice anno . . . 1361 . . . De diversis.

Et primo die 1. [Octobris] a d. Johanne Guarrigie capellano d. nostri pape ad recipiendum . . . pecunias d. nostro pape et eius Camere Apostolice in collectoriis Narbonensi, Aragonie, Castelle et Portugalie quocumque modo debitas auctoritate apostolica specialiter deputato . . . de pecuniis . . . manualiter assignante, quas receperat de mandato d. camerarii Nicolaus Grimaldi de Luca campsor dicte Camere a dicto d. Johanne per ipsum Nicolaum restitutas:

10,296 floreni
 1,379 scute
 3,393 mutones boni
 710 regales
 619 duplices
 1 nobilis de Anglia
 1 leo
 59 franci auri
 240 crosate argenti

Quorum florenorum sunt 450 sententie, 3,167 fortes, 6,418 Aragonie, 261 Francie.

Scutorum sunt 1,306 antiqua bona, 73 fracta et contrefacta.

Et regalium sunt 5 antiqui (Philippi), 703 novi de Francia et 2 Maioricarum.

Et duplicarum sunt 218 Moresque et 400 Castellane.

Attende, quod fiat mentio in magno libro de dictis collectoriis.

² Grimaldi was later charged with theft from the treasurer's own chest: see below, III.D.1.

11. Introitus et exitus 271, fol. 138rv¹

14 December 1359: Otolinus Brunengui and Georgius Lucari, merchants of Genova resident in Montpellier, received from Guillaume Pilot, collector of Portugal, £ 10,500 Portuguese worth 3,000 fl. They paid 1,000 fl. by hand of their partner Johannes Piqui of Genova to Guillelmus Barmoyni,

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:274–5. A quittance for the whole sum of 3,000 florins was issued on 28 April 1360:

Introitus et exitus 293, fol. 51r; *Vatikanische Quellen* 7:309.

citizen of Avignon and merchant, who was going to Genova to buy crossbow quarrels and iron for the artillery of the palace at Avignon. Now Georgius pays the remaining 2,000 fl. to the Camera.

14 Decembris. Cum dominus noster papa per suas patentes litteras apostolicas dederit in mandatis Otolino Brunengui et Georgio Lucari mercatoribus de Janua habitatoribus in Montepessulano potestatem petendi et recipiendi ac recolligendi a certis nuntiis apostolicis in regno Portugalie pecunias per ipsos nuncios ibidem levatas et recollectas ad dominum nostrum papam et eius Cameram Apostolicam quoquomodo pertinentes et de receptis per dictos mercatores quitandi, prout in ipsis litteris apostolicis super hoc confectis plenius continetur, ipsique mercatores receperunt a d. Guillelmo Piloti cantore ecclesie Ulixbonensis, collectore apostolico in dicto regno de pecuniis per dictum collectorem receptis et levatis in dicta sua collectoria ad dictam Cameram pertinentibus reddendas et solvendas per prenomatos mercatores Camere supradicte £ 10,500 monete Portugalie valentes, reductas ad florenos ponderis sententie, singulis florenis pro 70 solidis dicte monete computatis, 3,000 florenos auri dicti ponderis, predicti Otolinus et Georgius in deductionem dictorum 3,000 florenorum de mandato dicte Camere per manus Johannis Piqui de Janua socii ipsorum fecerunt assignari Guillelmo Barmoyni civi Avinionensi et mercatori nuper misso per Cameram apud Januam pro certa provisione viratonum et ferri ibidem facta pro artilharia palatii Avinionensis, prout dictus Guillelmus retulit se recipisse et de quibus etiam dicte Camere reddidit computum et rationem, prout in suo computo sub data presentium inferius scripto plenius continetur, 1,000 florenos auri, et die data presentium pro complemento dicte summe predictus Georgius pro se et dicto Otolino manualiter solvit 2,000 florenos ponderis sententie, et sic summa soluta per eos

3,000 floreni

12. Armarium XXXIII, tomus 18, fol. 23v

24 Jan 1368 – 11 Mar 1372: The homogeneous account book of Bertrand du Mazel. He received £ 120 Portugal and he notes a balance of £ 96 6s. 8 d. for the spoils of Thibaud de Castillon.

Ulixbona.

Sequitur recepta de restis et debitis d. Theobaldi quondam episcopi Ulixbonensis per me Bertrandum de Macello facta.

Primo Fernandus Roderici canonicus Ulixbonensis prior ecclesie Sancte Marie de Alcacena Castri Sanctarene tenebatur dicto quondam episcopo ratione arrendamenti tertie pontificalis dicte ecclesie in £ 520, de quibus docuit per instrumentum se solvisse Johanni Guarigie in illis partibus quondam commissario apostolico	£ 180
Item Guillelmo Piloti quondam collectori Portugalie	£ 200
Item recepi ego dictus Bertrandus ab eodem Fernando anno 1370	£ 120
Et sic apparet quod adhuc restant ad solvendum	£ 20

P. Cavalerii habet instrumentum.

Item Johannes Fernandi loci de Touili tenetur dicto d. Theobaldo ratione tertie pontificalis ecclesie dicti loci de Touili in £ 33 6s. 8d. Extat instrumentum penes P. Cavalerii.

Item Petrus Stephani, scutiffer de Casali, habitator Sanctarenensis, tenetur dicto episcopo de resta arrendamenti tertie pontificalis ecclesie de Agolegana in £ 43. P. Cavalerii habet litteram sententie.

Summa recepte pagine £ 120

Summa reste pagine £ 96 6s. 8d

III. THE SPOILS OF THIBAUD DE CASTILLON IN MONTPELLIER

A. *Guillaume Guilbert, Commissioner*

1. **Bullarium generale II, 3**

21 June 1356: The commission by Innocent VI to Guillaume Guilbert to collect the spoils of Thibaud de Castellon in Montpellier. An original letter patent, folded and sealed with the lead bull of Innocent VI on a hemp cord. On the face of the foldup: *De Curia. Jo. De Sanctomaximo*. Nothing under the fold.¹

Innocentius servus servorum Dei. Dilecto filio Guillelmo Guilaberti rectori ecclesie Sancti Ipoliti Narbonensis diocesis, licentiate in legibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Dudum ex certi[s] causis rationabilibus dispositionem bonorum mobilium ac debitorum et creditorum que bone memorie Theobaldus episcopus Ulixbonensis tempore obitus sui haberet vel pertinerent quomodolibet ad eundem nobis duximus reservandam. Cum autem prefatus episcopus rebus fuerit humanis exemptus, nos, conservationi bonorum ac debitorum et creditorum huiusmodi providere volentes, discretioni tue per apostolica scripta districte precipiendo mandamus quatinus per te vel alium seu alios bona debita et credita ipsa quecumque et qualiacumque fuerint in civitate, diocesi et provincia Narbonensibus vel aliquibus eorum parte seu partibus constituta de quibus si expedire videris sumarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu iudicii te informes, petere, exigere et recipere cum integritate procures. Contradictores auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita

¹ Notice in Mercati, "Bullarium," 35–36. By means of three copies of this letter, the pope mobilized four agents to gather the spoils of Thibaud de Castellon: Guillelmus Guilaberti, rector of S. Hippolyte (Narbonne), licentiate of laws and collector of Narbonne, throughout the province of Narbonne; Fulco Pererii, provost of Valencia and collector of

ragona and Zaragoza; Guillelmus Piloti, cantor of Lisboa and collector of Portugal; and Johannes Garrigie, canon of Lleida, commissioner in Portugal, in the whole province of Braga. The letters are recorded in *Registra Vaticana* 238, fol. 98v–99r (Innocent VI, *Lettres secrètes* nos. 2206, 2207, 2208; 4:112–13).

compescendo. Non obstante si aliquibus comuniter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod inderdici, suspendi vel excommunicare non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nos enim tibi per te vel alium seu alios absolvendi et quietandi plene et libere eos a quibus bona, debita et credita ipsa reciperes plenam concedimus tenore presentium potestatem. Volumus autem quod de receptione bonorum ac debitorum et creditorum huiusmodi duo confici facias consimilia instrumenta publica quorum unum tibi retineas et reliquum ad Cameram nostram mittas.

Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis 11 kalendas Julii Pontificatus nostri anno quarto.

2. RA 133, fol. 370r–371v

15 – 18 January 1357: Inventories and records of process made by Guillaume Guilbert, collector of Narbonne, who had been commissioned by the chamberlain Etienne Cambarou to secure the spoils of Thibaud de Castillon in Montpellier. Clothes, rings, books and jewels were found in the house of Peire de Laugautru and in two houses belonging to the bishop. Those goods were left *in manu Camere*, but in the care of Peire de Laugautru. At the house of Guilhem Parayre on 18 February 1357, the day when the Guilbert had ordered Parayre to account for all Thibaud's goods, moneys, and records, the collector was met at Parayre's house by an agent named Raymundus de Cultibus, who said that his principal had gone the previous Saturday or Sunday to Avignon. The collector cited the absent Parayre to appear before the Chamberlain in Treasury Chamber in Avignon within six days, to surrender the goods and to reveal all the records.

[fol. 370r]

Anno a Nativitate Domini 1356 [new style 1357] et die 15. mensis Januarii fuit factum inventarium de bonis que quondam fuerunt d. Theobaldi Ulixbonensis ultimi episcopi in Montepessulano in domo Petri de Lagaudru mercatoris per d. Guillelmum Guilaberti in decretis licentiatum, per reverendissimum in Christo patrem et dominum d. Stephanum Dei gratia archiepiscopum Tholosanum, d. nostri pape camerarium, commissarium ad infrascripta deputatum.

Et primo 1 fardellum cohopertum cum quadam serpeleria alba modici valoris in quo erant res que sequuntur:

Primo una custodia sive estucz mitre de corio in qua erat una arbor argenti deaurati cum 15 linguis serpentinis cum pede suo argenti etiam deaurati ac quadam serpente in eodem.

Item quedam mitra munita perlis et diversis lapidibus et exmautis.

Item plus quedam crossa de argento deaurata exmallata in 5 peciis cum sua custodia de corio.

Item 1 calix de argento deaurato cum 1 cloqueario modico deaurato.

Item 1 crux modica de argento deaurato cum suo pede exmautata.

Item 2 canete argenti deaurati, desuper exmautate.

Item 1 turribulum argenti munitum catenis.

Item quedam garlanda sive corona argenti deaurati munita perlis et diversis lapidibus.

Item quidam redondellus sive frachis argenti deaurati munitus perlis et diversis lapidibus.

Item in alio fardello erant res que sequuntur:

Et primo 7 minhoti sive auricularia cohopeni de sindone diversorum colorum.

Item 1 cohopenium lane cum ymaginibus.

Item quedam clocha 2 telarum.

Item 1 cohopenium de sargia.

Item quedam flaciata cum qua supradicte res erant involute.

Item 1 linteamen.

Item quedam cortina de tela viridi.

Item 4 coffri viridi coloris serrati qui erant clausi et quos dictus d. commissarius suo sigillo sigillavit.

Item 1 pannus lane cum instoria Regis Alexandri.

Item alter pannus lane cum parpallis.

Item plus 3 fardelli ligati cum cordalis barroni quorum 1 est de corio nigro et alii sunt de serpeleris albis, in quibus dicebantur esse plures et diversi libri.

Subsequenter vero ibidem dictus d. Guillelmus Guilaberti omnia et singula bona superius scripta et alia quecumque dicti d. episcopi penes dictum Petrum de Lagautru existentia sub manu Camere Apostolice posuit et accepit et ea tenenda et custodienda tradidit eidem Petro sub manu dicte Camere, tamdiu et quousque a dicta Camera aliud receperit in mandatis. Quiquidem Petrus dicta bona tenere et custodire sub manu dicte Camere ac ea reddere et restituere eidem totiens quotiens fuerit requisitus et habuerit in mandatis promisit. Salvo tamen et protestato primitus quod non vult vel intendit propter hec in aliquo preiudicari iure suo et suorum si quid habet vel visus est habere in dictis bonis, ratione donationis vel legati sibi vel suis facti seu alias quovismodo, de quibus etc. testimonium etc.

Postquam, eadem die dictus d. commissarius accedens ad hospitium in quo dictus quondam d. episcopus dum erat in Montepessulano inhabitabat pro faciendo

inventarium de bonis que ibi esse dicebantur. In quo quidem hospitio iuxta Sanctum Matheum dicti loci scito fuerunt reperte res que sequuntur:

Et primo quedam archa magna pro tenendo bladum vel farinam vacua et apperta.

Item quedam alia archa magna similis alteri clausa, infra quam erant plures res et utensilia coquine ut dicebatur, quamquidem arquam dictus d. [fol. 370v]^a commissarius ibidem suo sigillo proprio sigillavit. Quo facto dictus d. commissarius [. . .] Johanne Alamandine ibidem presenti, que in dicto hospitio moratur quod ipse dicta bona per [. . .] et reperta et alia quecumque infra dictum hospitium existentia vel etiam ali [. . .] dictam d. Johannam seu in eius potestate ubicumque sint existentia que quondam fuerunt [. . .] ac etiam ipsum hospitium ad manum Camere Apostolice supradicte ponebat et [. . .] et ea tenenda et custodienda sub manu dicte Camere eidem d. Johanne una cum [. . .] predicti si quid deberetur ^et tradidit^ comisit donec et quousque a dicta Camera aliud receperit [. . .] Que quidem domina predicta omnia tenere et custodire ac reddere et restituere dicto [. . .] vel dicte Camere Apostolice efficaciter promisit cum fuerit requisita. De quibus etc.

Postquam in crastinum quod fuit 15. dies dicti mensis dictus d. commissarius [. . .] una mecum notario et testibus infrascriptis ad videndum quoddam hospitium [. . .] sibi contiguum scitum extra muros Montispessulani iuxta monasterium Sororum de [. . .] Montispessulani, quod quondam fuit dicti d. episcopi, pro faciendo inventarium seu reperto [. . .] et rebus in dicto hospitio existentibus. Infra quod invenit Guillelmum de Rona [. . .] negotiorum gestorum dicti Petri de Lagautru mercatoris Montispessulani. Qui quidem [. . .] commissarius intrando, ascendendo et descendendo per gradaria dicti hospitii et ipsum perquirendo et respiciendo ac etiam dictum viridarium, non invenit alique bona mobilia in eisdem nisi aliquas postes sive tabulas, lapides et tegulas sed quod ipsum hospitium et dictum viridarium sibi contiguum ad manum dicte Camere Apostolice posuit et accepit. De quibus etc. Testes etc.

Postquam, die 16. mensis Januarii dictus d. commissarius accessit, una mecum notario et testibus infrascriptis ad domum dicti Petri de Lagautru mercatoris pro faciendo inventarium sive repertorium de bonis sive rebus infra suprascriptos coffros existentibus. Qui quidem d. commissarius incipiendo et continuando dictum inventarium, clavarium eorundem apperiri sive fregi ^fecit,^ in quorum quidem coffrorum primo reperte fuerunt res que sequuntur:

Et primo 9 linteamina.

Item 5 mape.

^a About 10 letters are missing from each of the first 16 lines of this page due to a tear in the binding edge.

Item 3 longeria.

Item 1 capucium panni mesclati foreratum pellibus grissorum.

Item 2 coffreti parvi, 1 viz. viridi coloris in quo erant res que sequuntur viz. 1 bursa operata de sirico et auro in qua erant 3 anuli pontificales cum virgis aureis vel deauratis, quorum 1 habet 1 lapidem vocatum campinasil in quo erant 2 animalia et 1 angelus et in alio anulo erat 1 lapis vocatus campinasil in quo erat quoddam caput mulieris, et in alio anulo erat 1 lapis magnus 3 colorum. Item plus, 9 anuli pontificales cum virgis aureis vel deauratis in quibus erant 3 lapides vocati grapodina et in alio erat quidam lapis magnus albus et in aliis erant lapides vocati safiri prout videbatur. Item ex alia parte erant 7 anuli pontificales cum virgis aureis vel deauratis in quorum 3 anulis erant 3 lapides rubei coloris et in alio 1 viridi coloris et in alio 1 lapis vocatus campinasil et in alio 1 lapis vocatus adhyment, et in alio 1 lapis coloris dassur.

Item in quadam alia modica bursa de sirico erant reliquie diversorum modorum et 1 crux modica lapidea.

Item alia bursa de corio in qua erant 6 anuli cum virgis aureis vel deauratis cum diversis lapidibus diversorum colorum. Item ex alia parte in eadem erant 5 anuli cum virgis aureis, 4 ex[maltati], 1 ex illis cum virga argentea cum diversis lapidibus. Item in eadem bursa [. . .] diversi lapides anulorum, 6 sine virgis. Item ex alia parte in eadem bursa [. . .] parvi seu modici [fol. 371r]^b [diver]sorum colorum. Item plus, 1 fermellum cum 6 acubus sive agulhas argenti [. . .] pro capa [. . .] ali de argento exmotatum ad [?]fintis sive signis 4 cartonum in quorum 1 erat [. . .] in alio aquila, in alio leo et in alio crux. Item quedam siroteca in qua [. . .] diversi conduli argenti rotundi tam minuti quam grossi. Item quedam tabulete de ebore [. . .] cohopertorio de corio. Item 2 burse de corio et sirico modici valoris. [. . .] quoddam instrumentum cum 2 sigillis impendentibus receptum per m. Johannem de Verbraulle [. . .] Lemovicensis diocesis imperiali auctoritate notarium ut in eo legebatur. Item in alio dicto coffreto [. . .] corio rubeo erant diversa instrumenta littere et alie scripture diverse et nichil plus in dicto coffreto fuit repertum. De quibus etc. Actum et etc. Testis etc.

[. . .] sequenti vero die 18. dicti mensis Januarii dictus d. commissarius continuando dictum inventarium [. . .] aperuit alium coffretum in quo fuerunt reperte res que sequuntur, et primo quedam capa processionalis [. . .]opra cum 2 condellis de crestallo.

Item quedam mapa et una longeria.

Item [. . .] cie telarum albarum. Item 1 fardellus ligatus cum cordulis involutus

^b About 5 letters are missing from the first 16 lines of this page.

cum panno, interius [. . .] tebantur esse quedam indumenta alba pontificalia completa.

Item 1 linteamen.

Item [. . .] aperire fecit alium coffretum in quo erant res sive bona que sequuntur, et primo 1 bancale [. . .]

Item 4 linteamina.

Item aliud bancale cum signis variorum.

Item 2 minhoti sive auricularia de veluto rubeo plenis pluma.^c

Item 1 alter minhotus de sindone [. . .] cum figuris.

Item 1 caternus de papiru scriptus

Item quedam pecia tele albe incerate.

Item quedam capa processionalis de [. . .] diversi coloris forerata tele lividi.

Item 2 [?]flequeti diaconi et subdiaconi eiusdem coloris forerati.

Item aperiri fecit alium coffrum in quo erant res sive bona que sequuntur:

et primo 2 minhoti pleni pluma, 1 viz. de serico operatus et alter de vellino violato.

Item 4 linteamina.

Item 2 mape.

Item 1 banquale modici valoris.

Item 1 capucium parvum de [?]sendeea forreratum pellibus grissorum.

[E1–2.] Item duo modici libri medicine cum postibus cohopti pelle viridi.¹

[E3.] Item unus liber pergamenorum cum postibus in quo nulla erat scriptura.

[E4.] Item unus liber vocatus Innocentius super Decretalibus [Innocentius IV].^d

Item displicavit seu disseruit duos fardellos in quorum primo erant res que sequuntur.

[E5.] Et primo unus liber albus cum postibus vocatus “Libellus questionum casualium” compositus per fratrem Johannem lectorem [Johannes Friburgensis]

^c *Better*: plena plumis. ^d *This item is in the margin.*

¹ This list is Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 324 (no. 356.1 E1–29), with corrections.

- [E6.] Item alter liber cohoptus pelle rubea vocatus Volumen iuris.
- [E7.] Item alius liber medicine albus.
- [E8.] Item alius liber vocatus Tractatus ~~moralis~~ de virtutibus moralibus.
- [E9.] Item alius liber vocatus Biblia.
- [E10.] Item alius liber vocatus textus Infortiati.
- [E11.] Item alius liber medicine intitulatus Rogeria maior [Rogerius de Barone] qui incipit “Sicut ab antiquis”
- [E12.] Item alius liber vocatus “Instituta”
- [E13.] Item alius liber vocatus “Summa fratris Raymundi de Penna Forte” [Raymundus de Pennaforte]
- [E14.] Item alius liber medicine compositus per Contantinum Affricanum [Contantinus Africanus]
- [E15.] Item alius liber vocatus “textus Evangeliorum”
- [E16.] Item alius liber vocatus “Decretum”
- [E17.] Item alius liber vocatus etiam “Decretum”
- [E18.] Item alius liber Canonis medicine compositus per magistrum Geraldum Cremonensem [Geraldus Cremonensis]
- [E19.] Item alius liber vocatus “Codex”
- [E20.] Item alius liber parvus vocatus “Cronicas” qui incipit “Domino piissimo Karolo” [Usuardus]
- [E21.] Item alius liber provisionum incompletus
- [E22.] Item alius liber medicine qui incipit “Medicina”
- [E23.] Item alius liber de papiru intitulatus desuper “Liber compotorum camere”
- [E24.] Item alius liber de papiru scriptus continens diversas res
- [E25.] Item alius liber de papiru intitulatus “De causa domine regine Navarre”²
- [E26.] Item alius liber de papiru in quo continentur computa domini Helie de Sancto Amantio
- [E27.] Item alius liber de papiru in quo continentur Constitutiones domini

² As Pommerol and Monfrin explain in note 946, this is probably a reference to Jeanne, daughter of Louis X, who renounced her rights

to the throne of France in exchange for Philip VI’s renouncing his to the throne of Navarre.

Benedicti pape XII.

[E28.] Item quatuor caterni in quibus continentur Computa ~~domini~~ Johannis de Bosquo.

[E29.] Item alius caternus in quo continentur computum domini Johannis de Vado. Item displicavit sive disseruit alium fardellum de corio in quo erant diverse res modici valoris.

Item displicavit sive dissolvit alium fardellum cohoptum cum quadam flaciata sive serpelheyra alba in quo erant res que sequuntur:

Et primo 1 saquetus plenus lapidibus [?]sogneris ponderans 4 libras vel circa.

Item 6 paria sotularium dicti d. episcopi ut di[fol. 371v]cebatur.^e

Item 2 paria stivalium de corio.

Item 8 vayeringles sauminorum.

[E30.] Item unus [liber me]dicine qui incipit “Testatur G. V de simplici medicina” [Arnaldus de Villanova]³

[E31.] Item alter liber medicine qui incipit “Prop[. . .]”

[E32.] [Item] quedam modica Biblia

[E33.] Item alter liber vocatus sive dictus “Parabole Salamonis”

[E34.] Item alius liber [vocatus Vo]lumen

[E35.] Item alius liber vocatus “Inforsiatum”

[E36.] Item alius liber vocatus “Digestum vetus”

[E37.] Item Lect[ura . . .] super Sexto libra Decretalium incompleta

[E38.] Item alius liber medicine qui incipit “Vulnus capitis”

[E39.] [Item alius liber] vocatus “Digestum novum”

[E40.] Item quarta pars Speculi iuris et Repertorium eiusdem [Guillelmus Durandi]

[E41.] Item in alio libro tercia [pars Speculi iuris] [Guillelmus Durandi]

^e About 10 letters are missing from each of the first 16 lines of this page due to a tear in the binding edge.

³ This list is Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 324 (no. 356.1 E30–43), with corrections.

[E42.] Item alius liber vocatus Summa Hostiensis [Henricus de Segusio]

[E43.] Item alius liber vocatus Chinus super Codice [Cinus Pistoriensis]

[. . .] in dicta domo repertum fuit. De quibus etc. Actum etc. Testibus etc.

Et ibidem incontinenti dictus d. commissarius dicta bona mobilia quantumque fuit et qualia[cumque, atque] omnes et singulas pecunias per dictum d. episcopum, seu de eius mandato dicto [Petro de La]gautru traditas et tradita ac etiam hospitia superius designata que quondam f[uerunt dicti d.] episcopi ad manum dicte Camere Apostolice posuit et accepit, et ea omnia et singula s[upradicta tenenda] et custodienda tradidit et dimisit dicto Petro de Lagautru ^mercatori^ ibidem presenti [ut ea] conservet et custodiat sub manu predicta, eaque reddat dicte Camere Apostolice toti[ens quotiens] seu deputato ab eadem fuerit requisitus. Qui quidem dictus Petrus [supradictas res] et bona mobilia et immobilia tenere et custodire ^et reddere^ promisit, protestatione tamen per ipsum [Petrum] in omnibus supradictis salva. Quibus peractis, dictus d. commissarius virtute dicte s[ue commissionis] monuit sub excommunicationis pena modo et forma in litteris ^sue commissionis expressis^ [dictum Petrum de Lagautru ibidem presentem quatenus infra 6 dies a die monitionis huiusmodi continue dictas pecunias in dictis litteris]^f contentas et alia bona que quondam fuerint dicti d. episcopi que in [dicto] inventario non fuerunt scripta realiter tradere sibi nomine Camere predicte et quoscumque alios quecumque bona dicti d. episcopi quondam detinentes seu habentes eidem revelet, nisi causam rationabilem proponere allegare voluerit, cur ad predicta minime teneatur, ad quam allegandam et proponendam diem 7. post huiusmodi monitionem sibi factam et alias ad comparendum coram dicto d. camerario in Camera Thesauri prefati d. nostri pape, eidem Petro assignavit. De quibus etc. Actum etc. Testibus etc.

Subsequenter vero, ibidem idem d. commissarius vigore dicte sue comissionis etiam monuit d. Heliam Cavalherii procuratorem ut dicitur dicti quondam d. episcopi Lixbonensis modo et forma superius scriptis et in litteris dicte sue commissionis contentis ut infra 6 dies reddat et restituat etc. et quoscumque alios habentes aliqua bona seu aliquas pecunias dicti d. episcopi quondam quoquomodo sibi revelet nisi causam etc. ad quam allegandam ad dictam diem et coram dicto d. camerario in dicto loco eidem assignavit prout superius est expressum. De quibus etc. Actum etc. Testibus etc.

Postquam eadem die dictus d. commissarius accedens ad domum habitationis Guillelmi Paratoris mercatoris loci predicti de Montepessulano in qua invenit quendam iuvenem ipsius Guillelmi nominatum Raymundum de Cultibus negotiatorem ipsius Guillelmi ut dixit, de quo dictus d. commissarius petiit si dictus

^f *The bracketed words were written in the bottom margin and restored to this place by a reclamation sign.*

Guillelmus Paratoris erat in domo; qui respondit quod non, ymo [erat extra villa] die Sabbati vel die Dominica proxime lapsa ivit Avinionem. Qui quidem dictus Guillelmus ^{^comissarius^} dixit quod cum eidem Guillelmo assignasset diem Sabbati proxime lapsam ad dicendum et revelandum sibi bona et pecunias dicti quondam d. episcopi quas ipse idem Guillelmus Paratoris habebat seu habuerat a dicto quondam d. episcopo ratione comande vel alias quoquomodo, et etiam ad hostendendum solutiones et quietationes illorum 2,000 vel 4,000 florenorum auri quos confessus fuit se accepisse ratione comande seu alias ab eodem d. episcopo quondam. Qui quidem Guillelmus de premissis in dicta die sibi assignata nichil facere curavit nec adhuc curat, in spretum mandatorum dicti d. nostri pape ut dixit. Idcirco cum eius presentiam habere non possit dictum Guillelmum Paratoris licet absentem in domo habitationis sue, presente dicto Raymundo de Cultibus sub penis modo et forma in predictis litteris contentis monuit quatenus infra dictos 6 dies reddat et restituat ac revelet omnia et singula bona ac pecunias quascumque per ipsum seu eius nomine a dicto d. episcopo receptas sibi vel dicto d. camerario nisi causam etc. 7. diem post huiusmodi monitionem in dicta domo factam compareat in persona coram dicto d. camerario prout superius continetur. De quibus etc. Actum etc. Testibus etc.

B. *Accounts of Thibaut's Agents*

1. **Collectoriae 275, fol. 51r–90r**

May – July 1357: Accounts submitted by the agents of Thibaud de Castillon: Arnald de Cruols, Guilhem Parayre, and Peire de Laugautru, who intended to prove to the Apostolic Camera by them that they owed no debts to the late bishop which should be collected as spoils for the Camera. The volume is labeled *Ulixbonen. varia 1345–1400*.

[fol. 51r]

Die 9. mensis Aprilis habuerit Arnaldus de Cruols pro permutando per duas vices £ 600. de quibus reddidit 168 scuta antiqua.

[fol. 52r]

Recepta

Guillelmus Paratoris mercator ville Montispessulani recepit a reverendo patre d. Ulixbonensi episcopo ea que secuntur.

Primo 126 marchas 7 uncias et 1/4 partem uncie auri, valente qualibet marcha auri 53 1/2 scutos auri de antiquis scutis. Valent in summa

6,789 1/2 scutos de antiquis

8 s. 3 1/2 d. pittas bm

scilicet quolibet scuto antiquo valente ut infra continebitur, 16 s. 8 d.

Extimatus in libris sunt £ 5,657 18s. 3 pittas et 1/2.

~~Item recepit dictus Guillelmus Paratoris in cappellis argenti ut infra continetur valente scuto novo in bona moneta quolibet 14 s. 2 d. Valent dicti cappelli £ 8 15 s. 6m; valent 10 1/2 scutos.~~

~~Summa recepte~~ ~~£ 5,665 18 s. 10 d. 6m~~

Recepta cappellorum argenti

Primo 1 cappellum argenti ponderantem 5 uncias 3 quartos et 1/2 quartum uncie vendita uncia quelibet 30 s., scuto novo valente 35 s. valet cappellus

£ 8 16 s. 3 d.

Item 1 cappellum argenti ponderantem 5 uncias 1/2 1/4 uncie vendita quelibet uncia 30 s. valente scuto novo 35 s. valet cappellus

£ 7 13 s. 9 d.

Item 1 cappellum argenteum ponderantem 3 uncias 1/2 1/4 uncie vendita uncia 30 s. valente scuto novo 35 s. valet cappellus

£ 4 13 s. 9 d.

Summa predictorum trium partium valente scuto novo 35 s. valent

£ 21 3 s. 9 d.

Valent in scutis pro precio supradicto 12 1/2 scuta nova minus 3 s. 9 d. extimatus ad monetam parvam precio cuiuslibet scuti novi 41 s. 6 d. sunt

£ 24 2 s. 3 d.

Summa scutorum novorum extimatorum ad bonam monetam pro quolibet scuto novo 14 s. 2 d. valent

£ 8 10 s. 9 d. 6m

Valent in scutis antiquis 10 scuta 8 s. 11 d.

Summa totalis recepte predictae

£ 5,666 18 s. 9 d. 3 pittas 1/2 pitte 6m

Valent in scutis antiquis

6,799 scutos 12 s. 1 d.

Item pro avantagio 3,000 scutorum auri ratione domini contingente 150 scutos antiquos valentes £ 125.

Summa totalis de premissis

[. . .] 1 d.

[fol. 52v]

Item recepit dictus Guillelmus Paratoris 12,000 scuta antiqua supra sunt computata in summa marcharum auri.

[fol. 53r]

Missio

Expendit Guillelmus Paratoris pro d. Ulixbonensi episcopo ea que secuntur.

Primo 3,000 scuta antiqua valente quolibet scuto 16 s. 8 d. valent dicta 3,000 scuta ad bonam monetam extimata

£ 2,500 6m

Item pro via Chipri in nave 500 scuta antiqua valent

£ 416 13 s. 4 d. 6m

Item Petro de Lagotru 1,500 scuta antiqua valent

£ 1,250 6m

Item d. episcopo pro expensis ipso d. episcopo numerante 300 scuta nova valente scuto novo 15 s. 4 d. bm. valent £ 230 bm

Valent in scutis antiquis 276 scuta antiqua.

Item alia vice dicto Petro de Lagotru 200 scuta antiqua valente quolibet scuto antiquo ut supra 16 s. 8 d. bm. valent £ 166 13 s. 4 d. bm

Item alia vice dicto Petro de Lagotru pro expensis factis per eum causa d. Laurentii Jandre doctoris et animalium conductorum 37 scuta nova valente scuto novo 15 s. 4 d. valent £ 28 7 s. 4 d. bm

Valent 34 scuta antiqua 8 d. bm.

Item apud Avinonem pro negociis seu vestimentis d. episcopi per tres vices 300 florenos de Florencia antiquos valente floreno 13 s. 1 d. valent £ 193 5 s. bm

Valent in scutis antiquis 235 scutis 1/2.

Item eidem d. episcopo pro expensis 50 scuta nova valente scuto novo 14 s. 2d. bm. valent £ 35 8 s. 4 d. bm

Valet in scutis antiquis 42 1/2.

Item pro 4 pannis de Brucellis maioris modiacionis pro d. episcopo predicto £ 129 bm

Valent in scutis antiquis 154 scuta 8 s. 4 d. bm.

Item pro 4 pannis misculatis de Gan pro cappellanis d. episcopi £ 52 4 s. 4 d. bm

Valent in scutis antiquis 62 scuta 11 s. bm.

Item pro uno panno rayato et pro uno alio panno plano de Lovayn pro scutiferis d. episcopi £ 31 8 d. bm

Valent in scutis antiquis 37 scuta 4 s.

Item eidem d. episcopo pro expensis 50 florenos novos valente floreno novo 13 s. ob. Valent £ 32 12 s. 1 d. bm

Valent in scutis antiquis 39 scuta antiqua 2 s. 1 d.

Summa de predictis 12 partibus, omnibus scutis, antiquis et novis et florenis extimatis ad scuta antiqua 6,080 et 1 scutum antiqua et 3/4 scuti antiqui 7 s. 23 d. valent £ 5,068 4 s. 4 d. bm

[fol. 53v]

Missio

Item expendit pro factura 6 gobellorum argenti 9 scuta nova et 1/2 scutum et 3 s. valente scuto novo 14 s. 10 d. bm. valent £ 7 3 s. bm

Valent in scutis antiquis 8 scuta 9 s. 8 d. bm.

Item pro tondendo dictos 4 pannos d. episcopi 100 s. valent 33 s. 4 d. bm
Valent 2 scuta antiqua.

Item pro tondendo 4 pannos pro cappellanis et 2 pannos pro scutiferis £ 4 10 s.
Valent 30 s. bm. Valent 1 scutum 13 s. 4 d.

Item pro rasura seu tonsura 336 vetarum panni scutiferorum pro qualibet veta 1 d.
valent 28 s.
Valent 9 s. bm.

Summa istarum 4 partium predictarum scuto antiquo posito pro 16 s. et 13 d.,
valent £ 10 15 s. 4 d. bm
Valent in scutis antiquis 12 scuta 15 s. 4 d.

Item tradidit pro expensis die 7. mensis Decembris 50 florenos novos quolibet
floreno pro 13 s. minus obole, valent £ 32 7 s. 11 d. bm
Valent in scutis antiquis 38 scuta 14 s. 7 d. bm.

Item die Veneris [23 December 1351] ante festum Nativitatis Domini 50 florenos
novos quolibet floreno pro 13 s. minus obole, valent £ 32 7 s. 11 d. bm
Valent in scutis antiquis 38 scuta 14 s. 7 d. bm.

Item die Sabbati [21 January 1352] in vigilia beati Vincencii 60 florenos novos
quolibet valente 13 s. minus obole bm, valent £ 38 17 s. 6 d. bm
Valent in scutis antiquis 46 scuta et 10 s. 10 d.

Item die 19. mensis Decembris pro media libra safrannus 24 s. bm
Valent 1 scutum antiquum 7 s. 4 d. bm.

Item pro una cuppa argenti deaurata ponderata 4 marchas argenti 2 uncias 3/4
quelibet marcha 6 scuta antiqua 2/4 sunt 29 scuta antiqua quolibet scuto antiquo
16 s. 8 d., valent £ 24 3 s. 7 d. bm

Item die 1. mensis Februarii scilicet vigilia festi Purificationis beate Marie 60
florenos novos valente quolibet 13 s. minus obole, valent £ 38 17 s. 6 d. bm
Valent in scutis antiquis 46 scuta 10 s. 10 d.

Item die 7. mensis Februarii pro factura gobellorum 4 ponderantium 3 marchas 2
uncias 16 d. ob. argenti, qualibet marcha pro factura 1 scutum novum, valet ipsa
factura in scuta nova 15 s. 7 d. et valente scuto novo 14 s. 3 d. et valent dicti 15 s.
7 d. 5 s. bm, sic valet tota summa gobellorum 58 s. 4 d. bm
Valent in scutis antiquis 12 1/2 scuta.

Summa huius pagine 230 3/4 scuta antiqua et 16 d. bm

[fol. 54r]

Item die 11. mensis Februarii pro emptione cuiusdam muli in villa Montispessulani 25 1/2 scuta nova, quolibet scuto predicto valente 14 s. 7 d. bm, valent £ 18 4 s. 7 d. bm

Valent 21 scuta antiqua 14 s. 7 d.

Item die 14. mensis Februarii 60 florenos novos quolibet precio 14 s. minus obole, valent £ 38 17 s. 6 d. bm

Valent 46 scuta antiqua 10 s. 10 d.

Item die 27. mensis Februarii 100 florenos novos quolibet precio 13 s. minus 3 pittis, valent £ 64 13 s. 9 d. bm

Valent 77 scuta 10 s. 5 d.

Item die 8. mensis Marcii 100 florenos novos quolibet precio – 13 s. minus obole valent £ 64 15 s. 10 d. bm

Valent 77 scuta antiqua 12 s. 6 d.

Item die ultima mensis Martii alias 28. die 100 florenos novos quolibet precio 13 s. minus 1 d. bm, valent £ 64 11 s. 8 d. bm

Valent 77 1/2 scuta antiqua.

Item die 4. mensis Aprilis quando d. Helias Chevalerii ivit ad Avinionem pro animalibus emendis 200 florenos antiquos quolibet precio 13 s., valent £ 130 bm

Valent 156 scuta antiqua.

Item die 13. mensis Februarii 3 cannas panni vetati pro Stephano Martini cursore domini quolibet canna pro precio 20 s. 4 d. bm

Valent 3 canne 61 s. bm.

Valent 3 scuta 11 s. bm.

Item die 15. mensis Februarii pro eodem Stephano Martini 1 1/2 cannam dicti panni vetati, valent 30 s. 6 d. bm

Valent 1 scutum 13 s. 10 d.

Item die 9. mensis Martii pro 4 mulis emptis ad nundinas de Montesignac et pro corraterio 112 scuta nova quolibet scutum 14 s. 2 d., valent £ 72 5 s. bm

Valent 86 scuta 11 s. 8 d.

Item pro expensis dictorum animalium et familiarum qui illuc, etiam duo animalia 56 s. 8 d. bm

Valent 3 scuta 6 s. 8 d.

Item pro 4 cannis panni burel de Brucellis pro domino qualibet canna 37 s. Valent £ 8 6 s. 6 d. bm

Valent 9 scuta minus 2 d.

Item die 19. mensis Martii pro ficibus et racemis 1 scutum novum valet
14 s. 2 d. bm

Summa huius pagine 563 scuta 13 s. 10 d. bm.

[fol. 54v]

Item cursori seu famulo Petri Buffeti qui apportavit litteras d. episcopo ex parte fratris Nycholai Phillipi fratrum minorum de Rupella 9 scuta nova quodlibet scutum 19 s. 2 d. valet £ 6 7 s. 6 d. bm

Valent 7 scuta antiqua 10 s. 10 d.

Item die 17. mensis Martii pro uno panno marbreto pro clericis Berengario de Laruhere de villa Montispessulani £ 11 12 s. bm

Valent 13 scuta antiqua 15 s. 4 d.

Item predicta die pro uno panno grosso mixculato pro secundis capellanis £ 12 10 s. bm

Valent 15 scuta antiqua.

Item ipsa die pro uno panno camelino de Carcasonna et pro uno alio panno vetato pro famulis 24 florenos de Florencia antiquos valet £ 15 12 s. bm

Valent 18 scuta 12 s. bm.

Item die 27. mensis Martii Petro de Quaranta agentario pro monilibus seu fermals argenteis pro cappis domini scilicet pro qualibet marcha 10 scuta nova et ponderant dicta monilia 5 marchas 3 3/4 uncias. Valent 57 scuta nova 10 d. valente scuto novo 14 s. 2 d., valet £ 40 8 s. 4 d. bm

Valent 48 1/2 scuta.

Item ipsa die pro 7 cannis et 3 palmis panni de Gan vetati pro messengeriis quelibet canna 10 s. 4 d., valet £ 7 9 s. 6 d. bm

Valent 9 scuta minus 1 d.

Item die 29. mensis Martii pro 4 cannis et 4 palmis panni vetati de Gan pro duobus scutiferis de Xanctona quelibet canna 23 s. 2 d., valet 104 s. 3 d. bm

Valent 6 scuta antiqua 4 s. 3 d.

Item ipsa die pro 4 cannis panni morati de Lovani pro partitura scutiferorum supradictorum quelibet canna 37 s. 4 d., valet £ 7 9 s. 4 d. bm

Valent 8 scuta 16 s. bm.

Item pro una pecia panni mixculati de Lovani pro sociis d. episcopi £ 23 10 s. bm

Valent 28 scuta 3 s. 4 d. bm.

Item ipsa die pro 1 marcha 3 uncias 14 d. argenti Petro de Quaranta argentario pro clavis seu gastracis argenti pro capis domini quelibet 1 scutum 2/4 novum, scuto 19 s. 2 d., valent dicti clavi 113 s. 4 d. bm
Valent 6 scuta antiqua 13 s. 4 d.

Item die 7. mensis Aprilis pro scutiferis doctoris et pro alio licenciati, 4 cannas panni vetati de Gan quelibet canna 23 s. 2 d., valent £ 4 12 s. 8 d. bm
Valent 5 scuta 9 s. 4 d. bm

[fol. 55r]

Item ipsa die 7. mensis Aprilis pro supradictis duobus scutiferis, doctoris et licentiati, 3 1/2 cannas panni plani morati pro partitura vestium quelibet canna 37 s. 4 d. valent £ 6 10 s. 8 d. bm
Valent 7 scuta 19 s.

Item pro 54 sexteriis vini et 20 modiis seu pitalfis refonso seu diminuto uno sexterio pro fete seu lya vini scilicet pro quolibet modio vini empti 10 florenos novos, valent 29 3/4 florenos novos; quolibet floreno valente 13 s. minus obole bm., valent £ 19 4 s. 3 d. bm predicte.
Valent in scutis 23 scuta 11 d.

~~Summa:~~

~~Summa totalis expensorum £ 5,885 22 s. 8 d.~~

~~Summa recepte totalis £ 5,790 18 s. 10 d. bm predicte~~

~~Restat quod computatis ultimis misiis et receptis debet d. episcopus predictus prefato Guillelmo Paratoris de computo iam predicto £ 94 18 s. 1 d.
Valent 120 scuta 15 s. 6 d.~~

Item tradidit dictus Guillelmus Paratoris de operatorio de Berengario de Ruheria pro clericis d. doctoris 3 1/2 cannas panni plumbati valente qualibet canna 19 s. 6 d. bm., valent £ 60 8 s. 3 d.
Valent in scutis 4 scuta 19 d.

Item pro expensis famulorum scilicet quoquinarii et pisticerii quos misit frater Nicholaus Phillipi de Rupella 8 scuta nova valente quolibet scuto 14 s. 2 d., valent 113 s. 4 d.
Valent 6 scuta antiqua 8 s. 4 d. bm.

Item die 20. mensis Aprilis pro 2 cannis panni vetati pro marescallo 46 s. 4 d. bm
Valent 2 scuta 8 s.

Item pro eodem marescallo 1 cannam et 6 palmas panni plani morati valente
65 s. 4 d.

Valent 3 scuta 15 s. 4 d. bm.
quem pannum habuit postea Hugo de Castellione nepos domini.

[fol. 55v]

Item die 20. mensis Aprilis predicta pro tonsura panni vetati de Tholosa 1 et 1
plano scilicet camelino pro famulis et pro 5 cannis panni burelli de Melines pro
d. episcopo predicto 14 s. 2 d. bm

~~Summa ultime missionis post restam precedentem £ 15 7 s. 5 d. bm~~

~~Valent in scutis antiquis 18 scuta 7 s. 5 d.~~

~~Sic restat in universo quod debetur predicto Guillelmo Paratoris per predictum d.
episcopum £ 110 6 s. 3 d. bm~~

~~Valent in scutis 132 scuta 6 s. 3 d.~~

Item die 2. mensis Maii de panno misculato de Lovayn pro veste bacallarii in
decretis et pro manicis doctoris, licenciati et dicti bacallarii pro 5 cannas quelibet
cannna 39 s. 2 d. bm., valent £ 9 15 s. 10 d. bm

Valent 9 11 scuta 12 s. 6 d.

Item Helie Chevalerii presbitero in via scilicet eundo de Montepessulano versus
Perpignanum in comitiam d. episcopi Ulixbonensis die 28. mensis Aprilis 10
floreos novos valent £ 6 8 s. 10 d.

Valent 7 scuta 12 s. 1 d.

Item custodibus de Narbona et de Cabanis pro sigillando et inspiciendo res
domini 3 scuta novos^a valent 42 s. 6 d.

Valent 2 scuta 9 s. 2 d.

Item marescallo de Biterris pro ferrando et sanguinando seu fleobotemando
animalia die ultima mensis Aprilis et pro una littera facta in Narbona super
conductu seu transitu de Cambanis computato 18 s. pro equo vendito Biterris.
Debitur dicto Guillelmo Paratoris adhuc de hiis expensis 7 s. 6 d. bm

Item Guillelmo Alemandini pro negotiis et de mandato domini apud Cabanas 104
scutas antiquas de quibus debebit dictus Guillelmus Paratoris d. episcopo
predicto ex deposito 45 scuta antiqua. Sic restant 59 scuta antiqua, valent

£ 49 3 s. 4 d. bm

Summa ultima

£ 67 17 s. 11 d. bm

Valent in scutis antiquis 81 scuta 7 s. 10 d.

[fol. 56r]

^a *Better*: nova.

Item solvit dictus Guillelmus Paratoris pro uno mulo bay empto per eum quem duxit de Montepessulano usque ad Perpignanam et ipsum mulum dictus d. episcopus postea retinuit et decostitit 22 scuta antiqua, valent in bona moneta

£ 18 6 s. 8 d.

~~Summa totalis~~ ~~£ 196 10 s. 10 d. bm~~

~~Valent in scutis antiquis 234, 14 s. 2 d. bm~~

2,172¹

Summa universalis expensorum £ 5,987 9 s. 8 d.

Valent 7,185 scuta minus 4 d.

Summa universalis recepte £ 5,791 8 s. 9 d.

Valent 6,949 scuta 12 s. 1 d.

Sic restant quod debet dictus d. episcopus Guillelmo £ 196 10 s. 5 d.

valent 235 scuta 4 s. 7 d.

Item recepit dictus Guillelmus Paratoris a prefato d. episcopo 3,000 scuta

Et exinde solvit seu finavit prout continetur in quodam publico instrumento pro
2,172 scuta

Item refunduntur dicto Guillelmo 235 scuta 19 s. 2 d.

Restat quod debetur per dictum Guillelmum prefato domino 592 scuta 12 s. 1 d.

Exinde refunduntur 10 scuta nova

super addita et pro 4 mulis emptis 9. die mensis Martii.

[fol. 56v]

Item predictus Guillelmus Paratoris emit pro d. episcopo in Cipri 12 pannos auri et decostiterunt quilibet pannus auri scilicet 24 scuta auri antiqua et terciam partem scuti. Sic valent dicti panni scuta auri de quibus receperat a dicto d. episcopo 500 scuta auri

Sic restabant de ipsis 500 scuta solutis predictis pannis auri qui remanebant d. episcopo 208 scuta

[fol. 65r]^b

Recepta Petri de Lagotrundo anno a Nativitate Domini 1351.

^b *Folios 57–64 are blank.*

¹ The total final payment of 2,171 *scuta* by headline. Guilhem Parayre appears here as a centered

Item de rebus seu saccis, linteaminibus, cohopertiis, mappis, longeriis et aliis minutis rebus ad inquantum venditis prout apparet per partes £ 50 4 s. 8 d.
de quibus habuerunt incantator et scriptor 41 s.

Restant in moneta currenti £ 48 3 s. 8 d.
Valent in scutis novis precio cuiuslibet 23 s. et sunt in toto 42 scuta minus 2 s. 4 d.

Valent in scutis antiquis, quolibet 26 s. 8 d., sunt scuta antiqua 35, 10 s. 2 d. bm

Valent in moneta £ 29 12 s. 6 d. bm

Summa £ 1,279 8 s. 6 d.

[fol. 65v]

Recepta per Petrum de Lagotru anno a Nativitate Domini 1351 a d. Ulixbonensi episcopo.

Recepit primo idem Petrus sibi numeratos per eundem d. episcopum
1,500 scutos auri antiquos

Item de rebus minutis venditis in Montepessulano ad incantum deductis 41 s. monete currenti in regno Francie £ 48 3 s. 8 d.
scilicet valente scuto novo die receptionis 23 s., sunt scuti novi 42 minus 2 s. 4 d.
Valent in scutis antiquis, quolibet scuto antiquo appreciato in bona moneta dicti regni 41 s. 8 d., sunt 35 scutos antiquos 10 s. 2 d. bm.

Summa predicte recepte 1,535 scutos antiquos
et 10 s. 2d. bm

Item habuit et recepit idem Petrus a prefato d. episcopo 12,000 scuta antiqua boni auri et iusti ponderis eodem anno quo supra.

[fol. 66r]

Missio

Primo expendit dictus Petrus de Lagotrano quia tradi fecit nomine d. episcopi Ulixbonensis apud Perpihinanum scilicet Johanni de Bosco clerico dicti d. episcopi familiari die 7. mensis Septembris 200 scutos antiquos
quolibet scuto valente 16 s. 8 d. valent £ 166 13 s. 4 d. bm

Item expendit pro quodam mulo empto in villa Montispessulani tam pro emptione quam pro corretagio et pro medicamento et ferragio 2 scuta nova

Et pro solutione dicti muli seu pro emptione ipsius muli 22 scutos novos
quolibet scuto valente 14 s. 1 d. valent £ 16 15 s. 10 d. bm.

Item die 25. mensis Marcii quando fuerunt missi d. Helie Chevalerii pro
vestimentis d. episcopi preparandis in Avinione 100 florenos antiquos
valente quolibet 12 s. 11 d., valent £ 69 11 s. 8 d. bm.

Item die 25. supradicti mensis pro syndone viridi scilicet Raymundo viridarii pro
5 libris media et media uncia valente libra quelibet $4 \frac{1}{3}$ florenos et $\frac{2}{3}$ uncia, 2
s. 3 d. bm., sunt 24 florenos
minus 1 grosso
valente quolibet floreno quolibet 13 s. bm, valent £ 15 9 s. bm.

Item die 7. mensis Aprilis tradidi^c fecit idem Petrus per Petrum Petri eius
famulum d. episcopo predicto episcopo dum predictus d. Helias Chevalerii rediit
ad Avinionem pro animalibus emendis 200 florenos novos
valente quolibet floreno 12 s. 10 d. ob., valent £ 128 15 s. bm.

Item die 14. mensis Aprilis pro speciebus diversis receptis a Bernardo Castelli
ypothecario Montispessulani prout alibi apparet per partes, $31 \frac{1}{5}$ scutos novos
extimate quolibet scuto novo pro 14 s. 2 d. bm, valent £ 22 2 s. bm.

[fol. 66v]

Item die 14. mensis Aprilis predicta pro 4 libris confectorum et pro 1 libra darsen
et pro 4 libris casse sistelle pro predictis $3 \frac{1}{5}$ florenos novos
et 11 d.

Valent 42 s. 4 d. bm.

Item ipsa die pro 12 libris canelle, quelibet libra 4 s. bm valent 48 s. bm

Item die predicta pro una libra lectuarii compositi pro d. episcopo contra tussim
10 s. bm

~~Item pro diversis speciebus non confectis pro portando Ulixbonam in universo
£ 30 12 d.~~

Summa expensorum £ 419 7 s. 2 d.

Summa recepte £ 1,250 bm

Restat quod debet dictus Petrus de Lagrotrus £ 830 12 s. 10 d. bm

Item Johanni de Stannis presbitero familiari eiusdem d. episcopi ^apud
Perpignanum^ post recessum suum d. episcopi ipso Johanne de Stannis pro
negociis d. episcopi in villa Montispessulani remanente die 29. mensis Aprilis
anno 1352 30 florenos novos

Valent £ 19 6 s. 3 d.

^c Better: tradi.

Item pro eodem d. episcopo tradidit dictus Petrus domine Alexandrie pro 2
pannis aureatis cum uno velo nigro de serico pro oleo infirmorum
48 florenos novos

Valent £ 31 bm.

Item pro eodem d. episcopo Guillelmo Chapus pro 2 sargiis ad lectum
21 florenos novos

Valent £ 7 15 s.

Item pro eodem d. episcopo Johanni de Londonis pro 2 libris 8 uncias de sindone
viridi precio cuiuslibet libre 4 1/3 florenos faciunt 11 1/2 florenos

Valent £ 7 12 s. 2 d.

[fol. 67r]

Item pro eodem d. episcopo d. Johanni de Stannis seu Maynardo Masson,
presbitero familiari die 5. mensis Maii 30 florenos novos

Valent £ 19 7 s. 6 d. bm

Item Johanni de Stannis presbitero die 7. mensis Maii 30 florenos novos

Valent £ 19 7 s. 6 d. bm

Item eodem Johanni de Stannis die 11. mensis Maii 30 florenos novos

Valent £ 19 7 s. 6 d. bm

Item pro uno ronsino maurello empto a m. Johanne Boysson 10 scuta nova
et 5 s. pro corrategio, valent £ 7 3 s. 8 d. bm.

Item m. Arnulpho sartori pro vestibus d. episcopi per eum factis
18 florenos novos

Valent £ 11 6 s. 4 d. bm

Item Johanni Francisci preceptoris Sancti Johannis pro uno mulo empto per
Guillelmum Pareris 19 scuta nova

Valent in bona moneta £ 13 9 s. 2 d.

Item Bernardo de Cugnyo ortolano pro 1 mulo saunello empto per dictum
Guillelmum Pareris 28 scuta nova et 9 s.

computato scuto pro 22 s., valent in bona moneta £ 20 2 s. 8 d.

Item pro 5 libris et 6 unciis specierum multarum in saccis divisarum pro via
portandarum 40 s. 17 d.

Item pro 1 ronsino empto per dictum Petrum de Lagotru 12 scutos novos

Valent £ 8 10 s. bm

Item pro 1 ronsino grasello empto per Guillelmo Allemandini 16 scutos novos

Valent £ 11 6 s. 8 d.

Item pro loquagio equorum quando d. episcopus de Montepessulano recedendo recessit usque Perpignianum 13 1/4 florenos 2 d.

Valent in bona moneta £ 8 11 s. 3 d.

Summa ultima £ 207 12 s. 1 d. bm

Summa totalis de predictis £ 626 19 s. 3 d. bm

In qua summa sunt 752 scuta antiqua 5 s. 11 d. bm

[fol. 67v]

Item pro scambio seu solutione facta in Perpigniano Guillelmo Alemandini familiari d. episcopi die 13. mensis Maii d. episcopo in Perpigniano existente de mandato dicti Petri de Lagotru 500 scuta antiqua

Valent £ 416 13 s. 4 d.

Item tradidit idem Petrus de Lagotru 1,200 scuta antiqua

Valent £ 1,000.

Summa totalis misie £ 2,043 12 s. 9 d. bm

~~Restat quod debetur dicto Petro £ 763 19 s. 3 d.~~

~~Restat quod debentur per d. episcopum dicto Petro £ 763 19 s. 3 d. bm~~

~~Valent in scutis antiquis, quolibet scuto computato pro predictis 16 s. 8 d. bm regni Francie 916 scutos antiquos et 12 s. 5 d. bm prediete.~~

Restat deductis missionibus predictis et supradicta recepta facta de 1,535 scutos 10 s. 2 d. bm, et computatis 12,000 scutis antiquis per eundem d. episcopum prefato Petro traditis prout stabat per precium iustius debet adhuc dictus Petrus prefato domino omnibus computatis et deductis 11,083 scutos antiquos et 3 s. 3 d. bm

[fol. 68r]

~~Die Sabbati 2. mensis Junii assignavit Petrus de Lagotrus predictus prefato d. episcopo 914 scutos antiquos ponderatos per Guillelmum de Roveria iuvenem seu factorem dicti Petri et prediete Jehane de Stannis ad ponderandum in civitate Barcinonensi.~~

Cassatum est istud quia superius in 200 scutis continentur tota summa.

Item tradidit dictus Petrus die 6. mensis Junii apud Sanctum Loys prope Barchinonensi 200 scutos de quibus restitucio fuit eidem Petro incontinenti 53 scutorum ratione emptionis 2 mulorum et 1 asse male.

Item [blank]

[fol. 68v]

Habuit seu remanserunt penes Petrum de Lagotru 11,083 scutos et sic deficiunt 12,917.

Item G. Paratoris 2,172 scutos.

Item 500 quos miserat in Cypri.

Item propter deffectum computi 92 scutos.

Summa totalis dicti G. Paratoris 2,764 scutos

Et sic deficiunt ad perficiendum 3,236

Summa que deficiunt ad 15,000 complendum, 1,153

[fol. 74r]^d

Recepta Arnaldi de Cruols in civitate Ulixbonensi a d. Ulixbonensi episcopo

Primo recepit d. Arnaldus die 11. mensis Augusti in pecunia Portugalensi minuta
de archa camere tercię m. Raynulphi £ 102
Valente scuto 68 s. Portugalenses.

Item habuit et recepit idem Arnaldus die 27. mensis Augusti de archa camere
domini apportatum per Guillelmum Baratelli et Petrum Gerardi de archidiaconatu
Sanctarense £ 300
Valente scuto 69 s. 6 d.

Item recepit predictus Arnaldus per manum Geraldi Angelic mercatoris die 7.
mensis Septembris solventis nomine per tres partes £ 400
valente scuto 70 s.

Item habuit et recepit idem Arnaldus die 27. dicti mensis Septembris per manum
Guillelmi de Vinhali nomine £ 439 17 s.
Valente scuto 71 s. 6 d.

Item pro custodia Arnaldo traditis 12 scutis
quelibet 70 s. Valent £ 42.

Item habuit d. Arnaldus die 14. mensis Septembris per manum Johannis de
Stannis et Hugonis Bernardini archipresbiteri pecunias infrascriptas.

Primo	19 florenos ad papalh.
Item	5 florenos ad leonem.
Summa	24 pecie auri

valente quelibet pro 73 s., valent £ 87 12 s.

Item 65 florenos regales auri
quelibet 60 s. 6 d., valent £ 196 12 s. 6 d.

^d *Folios 69–73 are blank.*

Item habuit idem Arnaldus die predicta 64 florenos ad cathedram
quamlibet pro pecia 72 s., valent £ 230 8 d.

Item habuit idem Arnaldus dicta die 58 scuta auri
parum numeris ponderis de quibus erant 10 scuta 3 d., pondus pro quolibet scuto
70 s., valent 10 scuta £ 35 10 s.

Et restant 48 scutos quos tradidit Johanni de Melat pro pecuniis de Flandria.

Item habuit d. Arnaldus 9 florenos ad agnum
quolibet 70 s., valent £ 26 11 s.

Item die 13. mensis Octobris habuit dictus Arnaldus per manum Guillelmi de
Vinhali mercatoris £ 210
Valente scuto 73 s.

Summa^o £ 2,065 10 s. 6 d.

De summa predicta posuit dictus Arnaldus de mandato domini in sale £ 750, item
in marluceis £ 640.

[fol. 74v]

Item die 26. mensis Septembris habuit dictus Arnaldus per manum dicti
Guillelmi de Vinhali 252 scuta

Item die 4. mensis Octobris per manum domini in hospitio suo habuit dictus
Arnaldus 300 scutos
tam novos quam antiquos minoris ponderis.

Summa 552 scuta de qua summa dictus Arnaldus complevit seu tradidit 600 scuta
quos tradidit de mandato domini Johanni Meliti mercatori pro provisione sue
familie de solvaturis e vestibus facienda.

Sic debet de ipsa misia predictus Arnaldus 48 scuta qui sibi restabant de predictis
58 scutis quos idem Arnaldus recepit die 13. mensis Septembris.

~~Item recepit d. Arnaldus de Guillelmo de Vignali die 23. mensis Novembris, vice
et nomine d. episcopi seu familiarum suorum £ 150 11 s. 8 d.
Valent scuto antiquo 74 s.~~

Que summa scilicet 600 scutis predictis tam novis, contrafactis, minoris ponderis,
quam fractis, positis et permutatis in bonis scutis boni ponderis reddiderunt in
Flandria 579 scutos 6 grossos

Sic erunt minus de predicta summa 21 scuti minus 6 grossis.

^o An auditor's mark: an upside-down & dotted Y.

Item recepit d. Arnaldus per manum Guillelmi de Vinhali solventis et tradentis
vice et de mandato d. episcopi seu familiarum suorum die 2. mensis Novembris
£ 150 11 s. 8 d.

Valente scuto antiquo 74 s.

Summa totalis recepte de predictis per Arnaldum de Cruols £ 2,216 2 s. 2 d.

[fol. 75r]

Sequuntur expense facte per Arnaldum de Cruols de recepta pecunie et monete
auri predictorum prout inferius declaratur.

Primo per 1 ratali saffrannus valent £ 22 10 s.

Item pro 2 ratalibus piperis rotondi valent 40 s.

Item pro una culsitra et pulvinari albis oportatis in hospicio domini £ 7 10 s.

Item pro una vinna seu culsitra picta alba valet 50 s.

Item pro uno malteracio 60 s.

Item pro una copertora liscata seu rayata 60 s.

Item pro 18 1/2 folraturis albis de agnis precio cuiuslibet 60 s. et pro corratagio 5
s. valent £ 55 15 s.

Item pro 12 cubitis panni emptis pro Nandono quolibet cubitu 35 s. valent £ 21

Item pro tonsura dicti panni 8 s.

Item pro 3 tonellis vacuis emptis per archipresbiterum et dictum Arnaldum et
Johannem de Stannis quodlibet £ 4 5 s., valent £ 12 15 s.

Item pro 2 aliis tonellis emptis ut supra £ 8 15 s.

Item pro 2 ratalibus sere viridis pro siggillando de mandato domini 20 s.

Summa^f £ 140 18 s.

Restat £ 1,926 12 s. 6 d. computatis sale et piscibus suprascriptis. Et extimatis
seu computatis 58 scutos de quibus complevit in summa 9 scutos pro provisione
familiaris 48. Sic restant de ipsis 10 scutis computatis in pecunia parva quolibet
scuto 71 s. Valent dicta scuta £ 35 10 s.

Restat ut predicatur omnibus receptis tam peciarum auri quam in parva moneta
extimatarum quam aliarum omnium predictarum minutiorum et rerum pro
domino emptarum £ 1,933 12 s. 6 d.

[fol. 75v]

Supra scriptum et in recepta precedenti

^f *The auditor's mark: an upside-down & dotted Y.*

~~Item habuit dictus Arnaldus per manum Guillelmi del Vignal solvente et tradente vice et nomine d. episcopi seu familiarium suorum die 22. mensis Novembris~~

~~£ 150 11 s. 8 d.~~

Valente scuto 74 s.

Summa totalis refonsi £ 140 18 s. pro expensis factis in negociis domini prout supra apparet restat

£ 2,085 4 s. 2 d.

concordat]

Faciunt et valent in scutis ut suprascriptum est per partes appreciatis

470 3/4 scutos 12 s. 7 d.

Item habuit d. Arnaldus de Cruols die 9. mensis Decembris de archa magna tercię camere d. episcopi 1 saccum tenentem in moneta Portugalensi

£ 131

Item ipsa die alium saccum de

£ 93 5 s. 2 d.

Item

£ 16 13 s. 4 d.

Item

£ 18 13 s. 4 d.

Item ipsa eadem die alium saccum tenentem de dicta moneta

£ 230

Die Sabbati 12. mensis Januarii [1353] habuit Arnaldus de Cruols predictus pro solvendo decimam pannorum qui fuerunt apportati per aquam de pecunia soluta per eundem Suharis arrendatore de Alhandra £ 2 computos per Bernardum de Villaribus predictum in uno sacco. Summa a die 9. mensis Decembris usque hic

£ 689 12 s.

[fol. 76r]

Die Sabbati 12. predicti mensis habuit idem Arnaldus de Crusols

primo in uno sacco

£ 113

Item in alio sacco

£ 133 6 s. 8 d.

Item in alio sacco

£ 180

Item in alio sacco

£ 179

Item in alio sacco

£ 235

Summa istius ultime recepte

£ 840 6 s. 8 d.

Die Veneris 8. mensis Februarii [1353] habuit dictus Arnaldus de Cruols in uno sacco de archa tercię camere domini

£ 470

Item ipsa die habuit idem Arnaldus de dicto loco et camera eadem

£ 300

Item eadem die habuit predictus Arnaldus de ipsa terciã camera domini

£ 200

Item in quodam alio sacco habuit dictus Arnaldus

£ 86 13 s. 4 d.

Summa recepte ipsius diei

£ 1,056 13 s. 4 d.

Item habuit dictus Arnaldus die Martis 26. mensis Februarii [1353] de pecunia recepta pro 1 tonello olei vendito per Bernardum de Villaribus

£ 150

Item habuit dictus Arnaldus die Veneris 1. die mensis Marcii de archa tercię camere domini in palatio episcopali Ulixbonensi £ 1,693 13 s. 4 d.

Summa de istis duabus partibus £ 1,843 13 s. 3 d.

Item die Mercurii 28.^g Martii habuit dictus Arnaldus de archa tercię camere domini

Primo in uno sacco £ 104

Item in alio sacco £ 200

Item in alio sacco £ 90

Item in alio sacco £ 80

Item in alio sacco £ 200

Item in alio sacco £ 200

Summa £ 874

pro ista die 28. Marcii

[fol. 76v]

~~Summa istius secunde partis incohate a die mensis Decembris £ 5,304 5 s. 3 d.~~

~~Summa totalis £ 7,379 9 s. 5 d.~~

Die Martis ultima mensis Aprilis habuit Arnaldus de Cruols et Petrus Petri de archa tercię camere domini presenti Iterio Chabrolli et Hugone Bernardini

£ 1,018 6 s. 8 d.

Item habuit idem Arnaldus die Sabbati 18. mensis Maii de prefata archa tercię camere d. episcopi ipso presente Hugone Bernardini, Johanne de Stannis, Bernardo de Villaribus et Petro Petri £ 302

de blado de Capolis me solvente Johanne de Sintria et Stephano Johannis.

Summa £ 1,320 6 s. 8 d.

~~Summa totius recepte usque ad diem Sabbati predictum £ 8,699 16 s. 1 d.~~

Summa recepte per Arnaldum predictum a die 6. mensis Augusti usque hic

£ 6,624 11 s. 11 d.

Summa totalis recepte usque hic deducta £ 140 15 s. pro expensis factis per dictum Arnaldum. Restant quod habuit idem Arnaldus £ 8,699 16 s. 2 d.

Portugalensis monete.

[fol. 77v]

Item habuit idem Arnaldus de archa magna tercię camere domini

^g Better: 27.

Primo in uno sacco sed deficiunt £ 5 4 d. novos.	£ 322 5 s.
Item in alio sacco sed deficiunt 25 s. 8 d.	£ 508
Item in alio sacco sed deficiunt 23 s. 6 d.	£ 221 6 d.
Item in alio sacco sed deficiunt £ 3	£ 586
Summa	£ 1,637 6 s. 7 d.
Summa defectuum	£ 10 9 s. 7 d.
Restant	£ 1,626 15 s. 11 d.
Die 7. mensis Junii habuit idem Arnaldus	
Primo in uno sacco	£ 269 8 s.
Item in alio sacco sed deficiunt 7 s. 2 d. novos	£ 200
Item in alio sacco sed deficiunt 23 s. 8 d.	£ 233
Item in alio sacco	£ 154
Item in alio sacco sed deficiunt 10 d. novos.	£ 3
Summa	£ 859 8 s.
Summa defectuum	32 s.
Restant	£ 857 16 s.
Dicta die in alio sacco sed deficiunt 7 s. 6 d.	£ 200
Item in alio sacco sed deficiunt 6 s. 2 d. novos	£ 152
Item in alio sacco sed deficiunt 6 s. 8 d.	£ 185 12 s.
Item in alio sacco sed deficiunt 20 s.	£ 200
Item in alio sacco sed deficiunt 29 s.	£ 194

B. ACCOUNTS OF THIBAUD'S AGENTS

191

Summa	£ 931 12 s.
Summa defectuum	£ 17 3 s. 2 d.
Restant	£ 928 2 s. 8 d.

[fol. 78r]

Item habuit 8. die mensis Junii de eadem archa maiori tercię camere habuit idem Arnaldus

Primo in uno sacco £ 108 8 d.
tamen dominus addidit seu tradidit 20 s. ut eos redderetur solventi cum plus essent quam contineatur in alvara dicti sacci.

Item in alio sacco £ 73 6 s. 8 d.

Summa de istis duobus saccis ultimis £ 181 7 s. 4 d.

Item eadem die habuit idem Arnaldus de pecunia aportata de Santarena et computata per Berengarium Dominici in quatuor saccis £ 800

Summa istius partis £ 981 7 s. 4 d.

Summa totalis deductis defectibus ultimarum summarum ultime redditarum
£ 4,394 23 d.

Summa summarum duarum receptarum seu totalium summarum
£ 13,093 18 s. 1 d.

Item recepit dictus Arnaldus a Petro Martini de Santarena £ 200

Sic est summa totalis recepte per Arnaldum £ 13,293 18 s. 1 d.

[fol. 79r]

^at si quod istud non computet quia inferius quarto folio aparet resta^

Hec que sequuntur emit Arnaldus de Cruols de mandato d. Ulixbonensis episcopi pro suis negociis.

Primo pro 2 rovis de risu £ 4 10 s.

Item pro una rova de admiddal 105 s.

Item pro una sporta ficuum 51 s.

Item pro 4 folraturis cinculorum de Anglia £ 20

Item pro 2 magnis folraturis cinculorum paratis in Portugalia £ 25 7 s.

Item pro tondendo 7 pecias pannorum penes Flamigenses £ 9

Item pro tondendo 4 alias pecias grossi panni £ 4

Item pro tendendo 9 pannos	£ 11 10 s.
Item pro 5 ratalibus de cere viridis	50 s.
Item pro 6 folraturis de agnis albis una cum corratagio ipsarum	£ 19 7 s. 6 d.
Item pro 16 ratalibus piperis rotondi pro qualibet rova	£ 75 12 d. pro libra valent
	£ 39 7 s. 11 d.
et potest valere qualibet ratalis circa 49 s.	
Item pro 21 cubiti panni vetati pro famulo pistoris et quodam alio quolibet	24 s.
valent	£ 25 4 s.
Item pro tendendo dictum pannum	10 s.
Item pro 5 folraturis emptis 3. die Maii	£ 15
Item dictus Arnaldus emit 168 scutos sub precio cuiuslibet	78 s. valent
	£ 655 4 s.
Item pro corratagio 12 s. et dictus Arnaldus recepit tantummodo per manum prioris Sancti Georgii de Ressia	£ 60.
Item deficiebant in predicta summa	£ 60, 12 s. 8 d.
Restant quod deberetur de dictis scutis	£ 56 8 s. 8 d.
Item de scutis quod deberetur dicto Arnaldo	£ 240 8 s. 8 d.
Item pro discargiando duas balas pannorum de nave in barcha et pro gandagio nautarum	8 s.
Item pro discargiando de barcha in terra pro portando ad domum regis	4 s.
Item pro portando de dicta domo regis usque ad domum dicti Arnaldi	4 s.
Item pro navagio seu freto de Flandria usque Ulixbonam	£ 11 18 s.
Item pro apportando de domo Arnaldi usque ad palacium domini pro videndo dictos pannos	2 s. 6 d.
Item pro decima dictorum pannorum que tangit d. episcopo	£ 173 10 s.
Summa expensarum pro dictis pannis	£ 99 6 s. 6 d.
Summa de 2 partibus panni debitis dicto Arnaldo	£ 426 10 s. 2 d.
[fol. 79v]	
Item debentur dicto Arnaldo specialiter pro mulo suo	31 scuti
Item pro ronsino maurello	9 scuti
Summa	40 scuti

Sequuntur defectus seu diminutiones monetarum predicto Arnaldo per prefatum dominum assignatarum per diversas partes de quibus apparebant alnari quas alnari idem Arnaldus et Petrus Petri predicto domino tradiderit.

Primo de uno sacco ubi erant	£ 133 6 s. 8 d.
computate per Iterium Chabrelli, H. Bernardini et deficiebant	£ 10 5 s. 10 d.
Item de uno sacco ubi erant	£ 300
computate per dictum Iterium et deficiebant	11 s.
Item de uno sacco de	£ 80
computate per dictum Arnaldum et Petrum Petri et defficiunt	4 s.
Item de uno sacco de	£ 300
computate per predictos Arnaldum et Petrum Petri et deficiunt	3 s. 11 d.
Item de uno sacco de	£ 270 13 s. 4 d.
computate per eosdem et deficiunt	15 s. 5 d.
Item de uno sacco de	£ 200
computate per predictos et per Martinum [Alberti] quot deficiunt	£ 4 4 s. 2 d.
Item de uno sacco de	£ 135
computate per predictos et deficiunt	18 s.
Item de uno sacco de	£ 221
computate per predictos presente m. Didaco de Lasdressanes et defficiunt	£ 9 4 d.
Item de 2 saccis de	£ 618
computate per predictos et Durandum Espert in presencia aliorum et dificiebant	£ 24 16 s.
Inferius est	£ 1 8 s. 8 d.
Summa expensarum et defectuum predictorum	£ 150 5 s. 2 d.
Summa totalis que debentur restitui dicto Arnaldo 15 s. 5 d. secundum librum Arnaldi	£ 390 4 s. 10 d.
Item 40 scutos auri ad partem pro ipso pro mulo et, pro ronsino maurello [fol. 80r] ^h	
Summa recepte	£ 13,094

^h This folio number is stamped on a thin strip, tipped into volume at the per Martinum entry above.

Item habuit £ 200

Summa £ 13,294

Sic debetur restitui Arnaldo predicto et £ 90 16 s. de quibus habuit £ 200 et adhuc debentur £ 190

Restant £ 12,903 4 s. 2 d.; debentur tradi Arnaldo £ 96 17 s.; sic habebit £ 13,000]

[fol. 81r]

Deficiebant in pecunia 2 archarum ultime numerata £ 12 10 s. 6 d.

Item pro aliis suprascriptis summis £ 50 18 s. 8 d.

Summa totalis deffectuum £ 63 9 s. 2 d.

quos defectus debent supplere Iterius Chabrolli et Hugo Bernardini archipresbiter de Chalesio.

Summa totalis quod debetur Arnaldo £ 499 19 s. 4 d.
exceptis predictis 40 scutis pro animalibus.

Facta deductione, recepte totalis per Arnaldum et expensis per prefatum Arnaldum prout supra apparet per partes supradictus £ 13,293 18 s.
computatus ibidem £ 200 receptis per Arnaldum a Petro Martini. Et debentur dicto Arnaldo pro predictis expensis ut supra apparet in pagina precedenti £ 489 19 s. 4 d.

~~de quibus habuit per manum Petri Martini £ 200 et tradendo sibi £ 190~~

Restavit £ 12,903 2 s. 2 d.

alias 4 s. secundum librum Arnaldi.

et solvendo per d. episcopum predicto Arnaldo £ 96 17 s.

Sic habebit predictus Arnaldus £ 13,000

monete Portugalensis.

Item sequuntur expense facte per Arnaldum de Cruols pro d. . . Ulixbonensi episcopo die 25. mensis Maii AD 1353.

Primo pro una folratura alba quam portavit ad hospicium d. episcopi Petrus Costa £ 3

Item pro media ratali saffrannus portati ad hospicium d. episcopi Johannis de Stannis £ 5 5 s.

Item pro 2 ratalibus piperis portati per dictum Johannem de Stannis ad predictum hospicium d. episcopi die 27. mensis Augusti £ 5 10 s.

Item pro una ratali saffranus portati per eundem Johannem de Stannis die
predicta 27. mensis Augusti ad dictum hospicium domini £ 20

Item pro 4 cubitus panni albi pro dicto d. episcopo et pro tondendo
£ 7 8 s.

Summa de predicta usque hic £ 46 8 s.

[fol. 81v]

Item pro 20 tonellis ad tenendum vinum quemlibet tonellum £ 5 5 s. viz. £ 105

Item pro 10 tonellis quemlibet pro £ 5 valent £ 50

Item pro aliis 10 tonellis quemlibet £ 5 valent £ 50

Item pro 3 aliis tonellis £ 15

Item pro aliis 5 tonellis quolibet tonello pro £ 4 15 s. valent £ 23 15 s.

Item pro 7 tonellis quolibet £ 5 valent £ 35

Item pro quodam alio solo tonello £ 4 15 s.

Summa 56 tonelli pro vino.

Item pro portagio et pro vino pro ipsis qui portavit dictos tonellos 61 s.

Item pro corratagio 5 tonellorum 5 s.

Item pro 10 duodenis, scilicet 120 circulis, circularum pro magnis vasis de
Santarena parandis et valent quolibet circulo 15 s. valent £ 90

Item pro corratagio dictorum circularum 10 s.

Item pro 10 tonellis pro oleo quos recepit Johannes de Bosco pro portando ad
loca d. episcopi die 20. mensis Novembris quolibet tonello £ 4 /15 s. valent
£ 47 10 s.

Item pro 2 tonellis £ 10

Item pro 2 pellibus nigris pro faciendo cellas domini ad mulas domini £ 4

Summa huius pagine £ 438 16 s.

Summa de predictis 2 summis £ 485 4 s.

[fol. 82r]

Item emit dictus Arnaldus pro prefato d. episcopo

Primo 6 duodenas mareluceorum quolibet 12 computo corratagio 25 s. valent
£ 7 10 s.

Item pro 1 ratali piperis empti in septimana festi Natalis Domini anno 1353 55 s.

Item pro 2 sportis de ficubus et pro 2 sportis de racemis	£ 9
Item Johanni Martini pro scuete seu corraterio pro corratagio 10 tonellorum vini per eum venditi pro salario suo	40 s.
Item pro 2 ratalibus sere viridi pro sigillando die 28. mensis Decembris	20 s.
Item pro 10 ratallibus de risu et pro 5 ratalibus admiddalarum qualibet ratali de risu 2 s. et de admiddalis 4 s. valent	40 s.
Item pro 12 folraturis de agnulis albis quelibet folratura pro 57 s. valent	£ 34 4 s.
Item pro corratagio pro dictis folraturis	5 s.
Item pro 3 tonellis emptis ad oleum die 4. mensis Aprilis [1354]	£ 15
Item pro aliis 3 tonellis emptis die 7. mensis Aprilis	£ 15
Item pro tondendo 15 pannos de librata d. episcopi pro familia sua	£ 18 5 s.
Item pro 1 tonello ad oleum empto die 15. mensis Aprilis	£ 5
Item pro aliis 2 tonellis emptis per Petrum Petri a quodam mercatore vocato Petro Riperie die 16. mensis Aprilis	£ 10 10 s.
Item pro aliis 2 tonellis emptis per dictum Petrum Petri et Bernardum de Villaribus die 20. mensis Aprilis	£ 11 2 s.
Summa	£ 133 11 s.
[fol. 82v]	
Item pro 16 cubitis panni pro faciendo raubam Didico de Begia quolibet cubitu 44 s. Valent	£ 35 4 s.
Item pro 10 cubitis panni pro rauba clerici seu sartori d. doctoris quolibet cubitu 42 s. valent	£ 21
Item pro 25 cubitis panni vetati pro rauba Francisci Johannis et Perroti messengerii quolibet cubitu pro 28 s. valent	£ 35
Item pro 20 cubitis panni misculati pro raubis Petri Chevalerii et Johannis Ayine buticulanorum quolibet cubitu 38 s. refonsis 10 s. pro aliquibus defectibus seu foramenibus in dicto panno existentibus tempore emptionis valent	£ 37 10 s.
Item pro tondendo dictos pannos vetatos et planos pro quolibet cubitu 8 d. valent	30 s.
Summa ipsius pagine	£ 130 4 s.
Summa summarum de predictis expensis computatis defectibus per Arnaldum de Cruols factis in Portugalia	£ 1,238 18 s. 4 d.

~~Item debetur dicto Arnaldo pro perficiendo predictam summam £ 13,000 prout supra apparet £ 96 17 s.~~

~~Summa de predictis debitis Arnaldo per d. episcopum exceptis 40 scutis suis pro animalibus supradictis £ 845 16 s.~~

[fol. 83r]

Sequuntur expense facte pro d. Ulixbonensi episcopo per Arnaldum de Cruols de hiis que fuerunt apportata de Flandria apud Ulixbonam prout inferius continetur.

Primo die 9. mensis Januarii anno a Nativitate Domini 1353 fuerunt aportata in una nave que erat Johannis Ochoa de Gutazia due bale pannorum pro d. episcopo et eius familia scilicet 2 panni misculati de Brucellis qui decostiterunt 40 d. auri, valente quolibet scuto antiquo 23 grossis de Flandria 40 d. auri

Item 1 pannus mesculatus de Brucellis 28 d. ob. auri

Item 2 panni misculati rubei de Brucellis decostiterunt 38 d. auri

Item 2 panni vetati de Gan pro scutiferis dicti d. episcopi decostiterunt 36 d. auri

Summa 132 d. ob. auri valente scutis antiquis quolibet scuto 16 s. 8 d. bm Francie £ 125 17 s. 6 d.

Item pro 4 panni vetati de Terra Munda quemlibet pannum 11 d. ob. auri et 3 grossi Flandrie supra totum, valent dicti 4 panni vetati pro familia 46 d. auri et 3 grossi

Item pro aliis 4 pannis vetati de Terra Munda quemlibet pannum 9 d. auri valent 36 d. auri

Item pro 2 pannis coloris partiti alias blaus qui fuerunt minores $2 \frac{1}{3}$ alnis quemlibet pannum 12 d. ob. auri valent 24 d. auri 5 grossos

Item pro media pecia dicti panni 7d. ob. auri

Item pro uno panno eiusdem coloris de Agramon valent 14 d. auri

Item pro uno alio panno eiusdem coloris de eodem loco 12 d. ob. auri

[fol. 83v]

Item pro uno panno de Malobedio empto pro incluendo balas decostitit 7 d. auri

Item pro 5 pannis de Bruges pro cappelanis quemlibet pannum 20 d. auri valent 100 d. auri

Summa pannorum ulteriorum $18 \frac{1}{2}$ panni valent 246 d. auri 8 grossos
Quolibet scuto antiquo pro 16 s. 8 d., valent £ 221 14 s. bm.

Summa totalis predictorum pannorum 378 d. ob. auri et 8 grossos

Item pro 8 folraturis de grossis variis quelibet folratura 11 s. de grossis valent £ 4
8 s. de grossis valent 44 d. auri

Item pro 8 folraturis de polpes quelibet folratura 9 s. 6 d. de grossis valent
38 d. auri

Item pro 30 folraturis de capuciis de minutis variis quemlibet folratura pro 32
grossis, valent 40 d. auri

Summa valoris folraturarum predictarum £ 12 4 s. de grossis, valent 122 d. auri
Scuto antiquo valente 16 s. 8 d. bm., valent £ 109 16 s. bm

Item pro expensis factis in emendo predicta ad vilagia et ad forum et pro
conductione animalium et hominum et expensis eorum in victualibus et pro
inbalando et pro cordis et pro 21 abriis de canabis et pro conducendo apud
Bruges et apud Lescluza [Sluis] et pro tributis et pro portando ad nave 6 d. ob.
auri 7 gr. Valent £ 10 12 s. 5 d. bm
valente scuto antiquo 21 s. 8 d.

Summa in denariis auri 512 d. auri et 15 grossi, 1 sterlinum

Summa totalis de predictis valent £ 467 19 s. 11 d. bm

Scuto antiquo 16 s. 8 d., valent 561 1/2 scutos 19 d. bm

Restat quod dictus Arnaldus debet de summa
579 scutos 6 grossos 17 1/2 scutos 2 s. 5 d. bm

Conclusio istius compoti.

[fol. 84r]

Sequens computum usque ad signumⁱ est inclusum et affinatum atque solutum
eidem Arnaldo; exstat apodixa.

In tonello

Sequuntur expense facte per dictum Arnaldum pro d. episcopo supradicto anno a
Nativitate Domini 1354

Primo fuit missum de Flandria id quod sequuntur scilicet in uno tonello 4 bassini
de letono pro aula ponderant 62 libras in Brugis valente quelibet libra 3 grossos,
valent 15 s. 6 d. de grossis

Item pro 4 calfatoriis de metallo ponderant 30 libras, valente libra 5 sterlinos,

ⁱ A cross with dots in the angles.

valent 4 s. 2 d. grossis

Item pro 4 ollis de metallo ponderant 85 libras valente libra 1 grossus, valent
7 s. 1 d. de grossis

Item pro 60 scutellis et 60 salserinis et pro 30 platellis [de stagno] parvis et pro 6
platellis maioribus et pro 30 pintis seu pitalfis ad vinum tenendum et pro 15
pintis ad aquam et pro 20 salineriis et pro 6 magnis pitalfis alias tamasiis de
stagno. Ponderant supradicta 514 libras ad pondus de Bruges. Valente centinario
16 s. 5 d. grossos 6 d. de grossis, valent £ 4 4 s. 6 d. de grossis

[fol. 84v]

Item pro 160 alnis de mappis quelibet alna 4 grossos et 2 sterlinos; valent dicte
mappe £ 3 2 s. 2 d. grossos et 2 sterlinos

Item pro 160 alnis de longeriis quelibet alna 2 grossos 1 sterlinum; valent
31 s. 1 d. grossos 1 sterlinum

Item pro 70 alnis de manutergiis quelibet alna 1 1/2 grossum; valent
8 s. 9 d. de grossis

Item pro costuma seu tributo soluto in loco ubi predicta fuerunt empta
3 s. 6 d. de grossis

Item pro uno tonello ubi fuerunt posita supradicta. Decostitit et pro portando ad
exclusam et pro portando in nave in tonello 19 d. ob. de grossis

Summa de predictis expensis et emptis prout apparet supra per partes
£ 10 18 s. 5 d. ob. de grossis

Valent 104 1/2 scutos 9 grossos

Item pro 1 culsitra cum pulvinari suo magno plenis de plumis
£ 3 6 s. 8 d. ob de grossis

Item pro 4 flussadis seu cohoptis de lana grossa pro involvendo dictum
culsitram 2 s. de grossis

Item pro faciendo balam et pro cordis et pro portando ad Esclusam et pro
constuma seu tributo de Bruges 17 d. de grossis et 1 sterlinum

Item pro canabis alias pannis grossis de tela scilicet 34 alnis; valente quelibet
alna 1 1/2 grossum, valent 4 s. 3 d. de grossis

Summa pro dicta culsitra £ 3 /14 s. 4 d. ob. 1 sterlinum

Valent 35 1/2 scutos 4 d. et 1 sterlinum.

[fol. 85r]

Item pro portagio dicti tonelli cum rebus supradictis per navem a porta Flandrie usque Ulixbonam et pro gandagio et pro bastayciis 1 1/2 scuti

Item pro dicta culsitra aportanda de Flandria usque Ulixbonam et de portu usque ad alfandegum regis in Ulixbona 1 1/2 scuti

Summa 3 scuti

Summa expensium factarum usque hic in expensis AD 1354 ut apparet supra per partes 143 1/2 scutis et 1/2 grossum et 1 sterlinum

Item sequuntur expense facte pro dicto episcopo Ulixbonensi per dictum Arnaldum de Cruols AD 1354 die 6. mensis Februarii pro negociis infrascriptis, aportatis de Flandria apud Ulixbonam in nave Bernardi de Garhan Catalani que aportavit d. episcopo 19 pannos infrascriptos.

Primo decostiterunt 4 panni viridi de Gant quilibet pannus 15 d. de grossis valent 60 d. grossis. Valent 19 s., scuto antiquo pro 16 s. 4 d. valent £ 57 bm

Item pro 3 pannis aliis de Lovayn parve mediacionis pro d. episcopo et clericis consiliariis quolibet panno 18 d. ob. de grossis, sunt 55 d. grossis valent £ 52 14 s. 6 d. bm

Item pro 2 pannis coloris de coleya, quolibet panno 16 d. ob. de grossis, valent 33 d. de grossis

Valent £ 31 7 s. bm

Item pro 2 pannis viridis de Brucellis de parve mediacionis quolibet panno 16 3/4 d. de grossis, valent 33 d. ob.

Valent £ 31 16 s. 6 d. bm

[fol. 85v]

Item pro 4 pannis vocatis coleya de Verum quolibet panno 14 d., valent 56 d. de grossis

Scuto antiquo valente 16 s. 8 d., valent £ 53 4 s. bm

Item pro 2 pannis misculatis pro cambreriis quolibet panno 12 d. ob., valent 25 d. de grossis

Valent £ 23 15 s. bm

Item pro 2 pannis misculatis pro famulis quolibet panno 10 d. ob. de grossis, valent 21 d. de grossis

Valent £ 19 19 s. bm

Summa 19 panni qui decostiterunt prout supra apparet 284 d. de grossis

Valente quolibet d. grossus 19 s., scuto antiquo computato pro 16 s. 8 d. bm Francie, valent £ 269 16 s. bm; faciunt 323 3/4 scutos 2 d.

Item pro 10 folraturis ad capucium de minutis variis ubi sunt in qualibet folratura 40 ventres quolibet ventre 1 grossum 4 mites; valente denario 2 s., valent omnes folrature	38 s. 10 grossos 2 sterlinos
Item pro 10 folraturis ad capucium de grossis variis in quolibet 40 bestiis seu pellis pro quolibet capucio 29 d. [grossi], valent	24 s. 2 grossos
Item pro 6 folraturas de polpeis pro vestibus quolibet folratura 5 s. 6 d. de grossis, valent	33 s. de grossis
Item pro 10 folraturis cuniculorum pro raubis quolibet folratura 22 d. grossis, valent	18 s. 4 d. grossis
[fol. 86r]	
Item pro 44 alnis panni seu tele grosse pro involvendo predicta tam pannos quam folraturas qualibet alna 4 grossos et 2 sterlinos, valent	17 s. 1 grossum 1 sterlinum
Item pro aliis 20 alnis de canabis pro insarpilhando omnia supradicta	2 s. 8 grossis
Item pro 3 cordis ad ligandum balam seu fardellis	8 grossos medios
Item pro tributo seu costuma 19 pannorum emptorum ad Bruges	5s. 10 d. 2 sterlinos
Item habuit unus famulus pro eundo de Bruges apud Verum	4 grossos
Item pro computtando 8 pannos apud Verum	2 grossos
Item pro 1 ronsino conducto et pro expensis ipsius et famuli pro 13 diebus	15 s. 5 1/2 grossos
Item pro costuma folraturarum emptarum apud Bruges	2 s.
Summa expensarum factarum pro emptione folraturarum predictarum et aliis minutis expensis predictis ut supra apparet	£ 7 18 s. 8 d. 2 sterlinos
Valente scuto antiquo 24 grossos, sic sunt 79 3/4 scutos et 2 sterlinos.	
Item pro freto seu portagio de Flandria usque Ulixbonam	1 3/4 scutum
Summa totalis tam pannorum quam folraturarum cum expensis de anno ultimo 1354:	404 3/8 scutos
Summa totalis de anno 1354 pro rebus in Flandria emptis et expensis factis	548 scutos 6 s. 10 d. bm
De quibus debet Arnaldus de alio computo precedenti	17 1/2 scutos 2 s. 5 d.

Item compatri nostro in Barsalona 200

Restant 730 1/2 scutos 4 s. 5 d.

[fol. 86v]^j

[1] Summa summarum de omnibus rebus pro d. episcopo per dictum Arnaldum apportatis de Flandria et expensis occasione earum per tres partes prescriptas in annis 2, scilicet AD 1353 et 1354 prout supra apparet per partes

1,109 1/2, 1/4, 1/8 scutos

19 d. bm,

1/2 grossi de Flandria valent 4 d.

et 1 sterlinus valet 3 d. bm

Valent dicti denarii scilicet 2 s. 2 d. 1/8, scuti antiqui pro 16 s. 8 d., sic est summa

1,110 scutos

[2] De qua summa predictus d. episcopus tradidit 600 scutos non iustos et valuerunt in bonis monetis antiquis ut supra apparet

579 scutos et 6 grossos de Flandria

qui grossi valent 1/4 scuti.

[3] Restat quod debetur per dictum d. episcopum dicto Arnaldo pro predictis

530 3/4 scuti

Item debemus dicto Arnaldo pro mulo et uno ronsino 40 scutos auri antiquos

[fol. 87rv blank]

[fol. 88r]

Hec que sequuntur recepit Arnaldus de Cruols a d. Ulixbinensi episcopo pro emendo et solvendo illa que superius continentur.

Primo recepit dictus Arnaldus pro d. episcopo per manum Johannis de Stannis et Guillelmum Alamandini in mense Maii AD 1353

£ 150

Item recepit dictus Arnaldus per manum Galhardi de Ornon die 6. mensis Octobris anno predicto solvente quodam cappellano de mandato d. episcopi

£ 200

Item recepit idem Arnaldus per manum predicti d. episcopi die 14. mensis Decembris

£ 100

Summa

£ 450

de quibus habuit d. episcopus alvaram a dicto Arnaldo de Cruols prout dicit.

^j The three numbered paragraphs are crossed out, with dots in the angles of the X.

Item recepit dictus Arnaldus pro solvendo decimam pannorum ultime portatorum
de Flandria £ 180 de qua recepta solutum fuit pro predicta decima £ 142

Sic restabit de huiusmodi recepta £ 38

Item recepit dictus Arnaldus 2 sportas seu calcicia de ficibus et de racemis quos
vendidit £ 4 10 s.

Summa quod recepit seu debet dictus Arnaldus prefato d. episcopo £ 492 10 s.

Item recepit dictus Arnaldus pro d. episcopo pannos infrascriptos per dictum
Arnaldum veditos prout inferius continetur.

Primo vendidit dictus Arnaldus 8 1/2 cubitus panni de quo fuerunt induti
capellani anno 1353 quemlibet cubitum panni 52 s. valent £ 22 2 s.

Item vendidit de eodem panno 11 1/2 cubitus pro eodem precio., valent
£ 29 18 s.

[fol. 88v]

Item vendidit dictus Arnaldus 10 cubitus eiusdem panni pro precio supradicto,
valent £ 26

Item vendidit dictus Arnaldus 4 cubitus eiusdem panni quemlibet cubitum pro 55
s., valent £ 11

Item 3 3/4 cubitus dicti panni pro eodem precio 55 s., valent £ 10 6 s. 3 d.

Item vendidit amplius 1 pannum coloris partiti aliter blau de Verui in quo panno
erant 28 1/3 cubitus quemlibet cubitum 38 s., valent £ 53 16 s. 8 d.

Item pro 1/2 pecia per se panni eiusdem coloris in qua pecia erant 16 cubitus
quolibet cubitu pro 44 s., valent £ 35 4 s.

Item pro una sepelleria seu grosso panno de Valensines que erat in 3 partibus ubi
erant 31 1/2 cubitus quolibet cubitu 20 s., valent £ 31 10 s.

Item pro 1 panno vetate de Terra Munda vendito £ 54 11 s. 6 d.

Item vendidit dictus Arnaldus de pannis hac ultima vice aportatis 4 pecias panni
de Verui quemlibet pannum pro £ 70, valent £ 280

de quibus solutum fuit pro corratagio 10 s. sic restant in salvo £ 279 10 s.

Item vendidit 2 seppellarias panni de quibus fuerant involuti panni ultime
apportati in qua serpelheria erant 38 1/3 cubitus vendito cubitu 19 s., valent
£ 36 8 s. 4 d.

Summa de predictis 11 partibus pannorum venditorum ut supra apparet
£ 590 12 s. 9 d.

[fol. 89r]

De qua summa pecunie distrahunur pro corrateriis quibus solutum fuit pro eorum salario seu labore £ 4 18 s. 4 d.

Sic restant in salvo £ 585 14 s. 5 d.
monete Portugalensis.

Summa summarum recepte carte precedentis £ 1,078 4 s. 5 d.

Et est summa expensarum minutarum factarum in Portugalia per dictum Arnaldum prout supra apparet £ 1,238 8 s. 4 d.

~~Restat quod dictus Arnaldus tenetur solvere d. episcopo refunsis receptis suprascriptis in precedenti carta seu folio erunt £ 329 5 s. 5 d.~~

Sic est magis expensa quam recepta per Arnaldum £ 160 9 s. 1 d.
qui debetur per dominum.

Summa omnium receptorum per Arnaldum £ 14,372 2 s. 5 d.

Summa omnium expensarum factarum per dictum Arnaldum in Portugalia computatis defectibus parve monete Portugalie £ 1,238 18 s. 4 d.

Restant quod dictus Arnaldus habuit prout supra apparet £ 13,128 4 s. 1 d.

monete Portugalie, quam summam posuit prout dicit dictus Arnaldus in mercaturis, viz. in piscibus, sardinis, cera, coriis, et in sale quod est adhuc in Ulixbona.

Vide qualiter immersavit [se] dictus Arnaldus.]⁵

Valent in scutis auri antiquis extimato quolibet scuto, uno pro alio, secundum maius et minus, pro £ 4 2 s. moneta Portugalensi. Sunt in summa

3,234 1/4 scutos

10 d. moneta Portugalensi.

Facto huiusmodi computo apud locum de Sancto Antonio die 8. mensis Augusti AD 1354.^k

[fol. 89v blank]

[fol. 90r]

Recepta facta per Johannem de Bosco a reverendo in Christo presbitero et d. d. T[heobaldo] divina miseratione episcopo Ulixbonensi die Jovis ante festum beati Bartholomei apostoli et de Jovis sequenti post dictum festum 200 florenos. Item

^k *The auditor's mark: two crosses with dots in the angles.*

⁵ This is the comment of an auditor.

Helias Chavalerii et dictus I[ohannes] receperant die Sabati ante dictum festum a quodam Lumbardo Avinionensis nomine dicti d. episcopi AD 1351	100 florenos
Summa recepta florenos	300 florenos
Item recepta florenorum sequitur missio prima in 4 aufredis magnis pro 2 capis et 2 casulis pro domino	175 florenos
Item 13 scana de aufredis parvis	15 florenos
Item 1 1/2 scanum de aufredis parvis pro capis et casulis domini	3 florenos
Item 3 scana de samito virido	12 florenos
Item 1 1/2 scanum de samito albo	6 florenos
Item 3 scana de Mathabac de colore rubeo et viridi	21 florenos
Item 2 capellos cum cordonis et 2 toalhos seritos albos pro crossa 5 pannos de panno serato pro capello coperiundo	12 florenos
Item liberavit dictus Johannes dicto Helie de mandato domini (scite litera manu sua)	56 florenos
Summa totius missionis et liberationis ut supra continetur	300 florenos

2. **Collectoriae 275, fol. 100r–108v**

May and July, 1357: The examination of witnesses in the Cameral cause to recover the debts of Thibaud de Castillon, based on the twenty-seven articles set by the *reus*, Peire de Laugautru. On 24 May 1357, witnesses Johannes de Stannis, priest of Saintes, familiar of the late bishop; Arnaldus de Crusoliis, merchant of Montpellier; on 12 May d. Helias Chavalerii, rector of the parish of S. Maria; d. Galhardus de Ornone, canon of Coimbra; on 30 July 1357, Guilhem Parayre, merchant of Montpellier.

[fol. 100r]

1357 Ulixbonensis.

Anno Domini 1357, die 24. mensis Maii, indictione 10, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri d. Innocentii divina providentia pape VI, anno 5. De mandato reverendorum dd. camerarii et thesaurarii ipsius d. nostri pape fuerunt per venerabiles et discretos viros dd. Armandum de Moleriis utriusque iuris professorem et Petrum Ruffi bacalarium in legibus testes infrascripti, examinati diligenter, singulariter et secrete super articulis infrascriptis datis per Petrum de Lagautru mercatorem Avinione ad finem ad quem tendunt et per me Johannem Rosetti notarium redacti in formam publicam de mandato dictorum dd. commissariorum in modum qui sequitur.

Sequitur tenor dictorum articulorum

Ad finem ut appareat et apparere possit de iure et intentione Petri de Lagautru, dat que sequuntur.

1. Primo quod de AD 1351 d. Theobaldus quondam episcopus Ulixbonensis tempore quo vivebat tradidit dicto Petro ad mercandum 11,083 scudatos auri.
2. Item quod pro lucro exinde proveniente dictus Petrus pro operibus suis et industria debebat habere medietatem, et aliam dictus d. episcopus.
3. Item quod dictus Petrus post receptionem dictarum pecuniarum dicto anno '51 posuit in lanis dictam pecuniam exceptis 2,000 scudatis, quos 2,000 posuit in diversis mercibus in viagio Chipri.
4. Item quod dictus d. episcopus cum esset in Montepessulano fuit certificatus de predicta emptione lanarum et aliarum predictarum mercium.
5. Item quod cum prefato anno 1351 dictus Petrus timeret quod gentes d. regis Francie reciperent in Montepessulano bona dicti d. episcopi, ipse venit ad dictum d. episcopum et dixit sibi, "Domine, timeo quod gentes [fol. 100v] regie faciant michi iurare si habeo aliquid a vobis et ego nullo modo degenerarem. Quare placeat vobis quod recipiatis claves hospitiorum in quibus sunt lane quas emi de pecuniam vestram et recipiatis claves ut possim iurare quod eas non habeo."
6. Item quod dictus d. episcopus, auditis predictis a dicto Petro, dixit, "Ego tradam vobis d. Johannem de Stannis presbiterum meum cui ostendatis lanas et sibi tradatis claves hospitiorum ubi sunt dicte lane."
7. Item quod dictus Petrus de voluntate dicti d. episcopi ostendit seu ostendi fecit lanas predictas dicto d. Johanni et claves hospitiorum in quibus erant lane tradidit seu tradi fecit dicto d. Johanni et ipse d. Johannes ipsas claves secum portavit.
8. Item quod post aliqua tempora dictus d. episcopus restituit dicto Petro dictas claves.
9. Item quod de anno 1352 cum dictus Petrus associaret dictum d. episcopum qui accedebat ad episcopatum suum Ulixbonensem et esset in civitate Barchinonense dictus episcopus voluit quod pretium quod decostitissent dicte lane et alie merces, viz. 11,083 scudatos auri recognosceret dictus Petrus ex causa depositi seu comande a dicto d. episcopo habere, nulla facta mentione de lanis et aliis mercibus.
10. Item quod dictus Petrus recognovit habuisse a dicto d. episcopo 11,083 scudatos auri sicut re vera habuerat de dicto anno 1351 et eos exposuerat in dictis mercibus ut supradictum est.

11. Item quod tunc tempore recognitionis predictae in Barchinonia et post, toto tempore vite sue, dictus d. episcopus cessavit dicto Petro tradere 11,083 scudatos auri dicto Petro in deposito seu comenda.
12. Item quod vera et recta intentio dicti d. episcopi et dicti Petri erat quod recognitio fieret tantum de scudatis traditis dicto Petro, scilicet de anno 1351, qui repositi fuerant in dictis mercibus et non de aliis.
13. Item quod dictus d. episcopus semper cessavit alios scudatos tradere, nisi predictos 11,083 scudatos quod tradidit dicto Petro de anno 1351, nisi illos quos tradidit Ulixbone factoribus dicti Petri, de quibus dat dictus Petrus in suis rationibus et computis.
14. Item quod dictus d. episcopus bene sciebat tempore dicte recognitionis quod dicti 11,083 scudati auri fuerant repositi in dictis lanis et in dictis mercibus et sibi placebat.
15. Item quod de illis traditis et in mercibus repositis fuit revera recognitio facta cum alii scudati non fuerant traditi licet de lanis et mercibus in recognitione non fuit facta mentio in instrumento recepto ac concessio inter ipsos. [fol. 101r]
16. Item quod tunc tempore dicte recognitionis factae in Barchinonia sperabatur et credebatur quod dicte merces valebant communi estimatione 11,083 scudatos et ultra.
17. Item quod dictus d. episcopus pro tanto voluit quod in dicta recognitione non fieret mentio de lanis nec de aliis mercibus quia nolebat quod possit apparere saltem pro tunc quod ipse vellet quod pecunie sue exponerentur in mercibus seu quod de hiis aliquid haberet pro lucro.
18. Item quod dictus Petrus certificavit dictum d. episcopum pluries per literas suas et nuntios suos quos misit Ulixbone de perda que evenerat in dictis lanis.
19. Item quod aliquotiens dictus d. episcopus existens Ulixbone seu in diocesi sua loquebatur cum Petro Petri et Arnaldo de Crusellis de lanis emptis per dictum Petrum et dicebat eis quod scriberent dicto Petro quod sibi mandaret utrum in eis lucrum vel dampnum evenisset et quale.
20. Item quod de veritate quantitatis argenti seu vasorum argenti traditorum per dictum d. episcopum dicto Petro “vobis dominis de Camera appareat,” dicit dictus Petrus, “quod tempore recessus dicti d. episcopi tantum 114 marche argenti de vasis argenti dicti d. episcopi penes ipsum remanserunt,” et super hiis petit examinari dictum d. Johannem ac scripturas dicti d. episcopi respici et eas vobis remitti.
21. Item dicit dictus Petrus super salario dictorum factorum quod fuit intentio dicti d. episcopi et dicti Petri quod dictus d. episcopus dicta salaria solveret et ita

conventum extiterat inter ipsum d. episcopum et dictum Petrum et super hec etiam petit examinari dictum d. Johannem.

22. Item quod cum dictus d. episcopus dictos Petrum Petri et Arnaldum de Crusollis retineret in partibus illis de Ulixbona sine causa per longa tempora et non permittebat quod reciperent ab aliis cambia et ipsi sepius conquerebantur et sibi dicebant “Ex quo, domine, nos sumus hic et nichil facimus vobis?” et “Debetis nobis magna salaria; dimittatis nos recedere.” et ipse non permittebat nec volebant^a quod recederent et ita tenebat eos ex eo quod non essent sibi necessarii.

23. Item quod tempore quo dictus Petrus emerat dictas lanas viz. de dicto anno 1351 sperabatur verisimiliter magnum lucrum in dictis lanis.

24. Item quod dictus Petrus in premissis legaliter, omni fraude et dolo cessantibus, se habuit.

[fol. 101v]

25. Item quod dictus Petrus est bonus mercator legalis et pro tali reputatur et numquam, per Dei gratiam, aliquod sinistrum fuit auditum de eo.

26. Item quod mercatores consueverunt facere facta sua plane et liberaliter et non curant nec sciunt subtilitates nec malitias, specialiter ipse.

27. Item quod contenta in suis computis et rationibus sunt vera et continent veritatem et si aliquid in dubium revocetur, paratum se offert ea onerare prout melius probare poterit et prout mercatores facere consueverunt et semper se refert ad compota sua et protestatur quod alios articulos valeat tradere loco et tempore oportunis quomodo sibi visum fuerit faciendum et quid addere et detrahere de quo etiam protestatur.

Secuntur attestaciones et depositiones dictorum testium

I. Et primo die 24. mensis Maii anno quo supra **d. Johannes de Stannis** presbiter Xanctonensis diocesis familiaris quondam ipsius d. Theobaldi episcopi Ulixbonensis ultimi defuncti testis productus, etate 40 annorum vel circa, juratus diligenter singulariter et secrete examinatus dicere veritatem.

In primis super **1.** articulo respondit quod ipse Johannes non vidit nec scivit aliquam summam scudatorum auri per dictum d. episcopum eidem Petro mercatori in Montepessulano tradi seu assignari.

Item super 2. 3. et 4. articulis interrogatus, respondit se nichil scire de contentis in dictis articulis.

^a *Better*: volebat.

Item super 5. interrogatus, dicit quod post captionem personarum seu familiarium dicti d. episcopi qui per gentes d. regis Francie et idem d. Johannes loquens fuerant carceribus regiis mancipati in Montepessulano per aliquos dies. Post, cum idem d. Johannes una cum quibusdam aliis existeret in presentia dicti d. episcopi et mercatoris predictorum ipse d. Johannes audivit dici predicto Petro mercatori,^b "Domine episcopo, ego dubito de bonis vestris que habetis in hospicio meo," nullam tamen de lanis faciendo mentionem.

Item super 6. interrogatus, respondit quod dictus d. episcopus misit eundem d. Johannem ad domum dicti Petri mercatoris et dixit, "Ite et recipiatis ea que vobis tradet dictus Petrus mercator." Et ivit ut sibi dixerat dictus d. episcopus et assumit secum idem deponens unum familiarem ipsius d. episcopi, viz., Johannem de Bosco, clericum, seu d. Bernardum de Caneria presbiterum, quia ad plenum non recordatur quis illorum fuit secum propter lapsum temporis, et tunc dictus mercator tradidit dicto deponenti claves 2 hospitiorum et ita reversus fuit ad dictum d. episcopum quia dicta hospitia non aperuit neque clausit.

Item super 7. articulo interrogatus, respondit ut in proximo et precedenti articulo et quod idem mercator eidem deponenti aliquas lanas demonstravit. Sed utrum essent dicti d. episcopi necne, ipse nesciebat nisi de verbo dicti mercatoris qui sibi dixit quod presentes lane erant dicti d. episcopi.

Item ad 8. [fol. 102r] articulum respondit quod credit claves fuisse restitutas ipsi Petro mercatori vel factori ipsius.

Item ad 9. articulum respondit quod ipse loquens scivit et presens fuit in civitate Barchilonensis una cum testibus acquisitis quod dictus mercator, in propria persona presente, dicto episcopo predicto confessus fuit sponte ac liberaliter sine aliqua conditione a d. episcopo prefato habuisse et recipisse in deposito seu comenda 11,083 scutatos auri antiqui cugnii regis Francie, super qua recognitione idem Johannes de Stannis, tanquam notarius publicus in libro suo notulans de verbo ad verbum posuit et scripsit postquam ad petitionem dicti d. episcopi et mercatoris prefati de eorum expressa voluntate pro quolibet eorum instrumentum confecit publicum ac per modum syrographi tradidit, quod instrumentum idem Johannes manu eius propria scripsit et signavit. De ceteris autem contentis in dicto articulo nichil dictum fuit neque scivit nisi ut supra.

Item ad 10. articulum idem Johannes dicit se nichil aliud scire nisi ea que supra deposuit quia nil aliud nec dictum nec loqutum fuit in dicta recognitione facta inter partes.

Item interrogatus super 11. articulo, respondet ipse loquens se nil amplius scire de contentis in ipso nisi prout ipse deposuerat in premissis.

^b *Better*: audivit dicere predictum Petrum mercatorem.

Item super 12. articulo interrogatus, respondet quod ipse loquens nullam postmodum nec ante audivit fieri comendam sive depositum per d. episcopum ipsi mercatori nisi aliqua bona que dimiserat dicto mercatori per inventarium in Montepessulano, scilicet vasellam argenteam, ornamenta ecclesiastica atque libros, crossam episcopalem atque mitram et libros, aliaque prout in libro papireo, quem librum idem d. episcopus apud se postmodum habuit et de ipso libro inventarii fuerint postmodum aliqua in Perpigniano, deinde in civitate Barchinonensi transmutata, quem librum inventarii apud Ulixbonam secum portari fecit, de quo libro super ipso inventario nullum confectum fuit nec requisitum dicto d. Johanni publicum instrumentum nec postea per eundem loquentem nisi solum unum fuit factum publicum instrumentum super conditionibus mercantium, quod instrumentum habuit penes se dictus Petrus mercator predictus de dicta summa 11,083 scudatorum auri ut predictum est; et credit quod dictus Petrus mercator de manu sua propria tradidit dicto d. episcopo unam literam suam super consimilibus conventionibus sive pactis.

Item super 13. articulo interrogatus, respondit idem loquens quod iuxta recognitiones suas per partes tempore instrumentorum confectas ipse deponens instrumenta recepit et partibus grossavit, alia vero in ipso articulo contenta ignorat, ad dicta vero instrumenta se referans velud vera. Verumtamen post confectionem dicti instrumenti in itinere^c eundo ad episcopatum suum et in Ulixbona, idem d. episcopus dixit dicto d. Johanni quod ipse sperabat habere magnum lucrum in lanis emptis de pecunia super qua acceperat dictum instrumentum et que lane erant penes dictum Petrum Legautru mercatorem.

[fol. 102v]

Item super 14. 15. 16. 17. articulis interrogatus, dicit se nichil scire super contentis in eis nisi ea que superius deposuit in precedentibus articulis.

Item super 18. articulum interrogatus respondit quod ipse pluries audivit dictum d. episcopum dicentem quod mercatores semper notificabant sibi pardam, sed de quo aut quibus ipse loquens ignorat.

Item super 19. articulo interrogatus, respondit et dicit quod de actis et agendis inter partes predictas quod quotiens erat presens et requirebatur rationes et computa scribebat, ipsis partibus presentibus, que rationes et computa statim quando erant scripta dictus d. episcopus penes se specialiter retinebat ad que se refert. De ceteris in dicto articulo contentis scientiam nullam habet quamvis ipse

^c *Better*: itinere.

d. episcopus perdis malediceret et perdas etiam increparet, quales autem huiusmodi ipse loquens ignorat.

Item super 20. articulo interrogatus, respondit quod de vasis argenteis et aliis bonis ipsius d. episcopi dimissis dicto mercatori debet apparere in uno libro papireo quem secum portavit predictus d. episcopus apud Ulixbonam ut superius iam dixit, ad quem se refert. De ceteris autem contentis in dicto articulo non recordatur.

Item super 21. articulo interrogatus, respondit et dicit quod ipse loquens audivit dici pluries a dicto d. episcopo quod Arnadus de Crusollio debebat recipere super mercantiis communibus pro suo labore in quolibet anno 100 scudatos auri antiquos et Petrus Petri socius 40 scudatos et vestes pro quolibet eorum, propter quod ut citius possit comode ipsos de Ulixbona ad partes remittere volebat, cum non esset lucrum in mercantiis ut dicebat; quid autem inter eos antea et postea actum factum fuerit ipse nescit.

Item ad 22. articulum respondit idem d. Johannes quod ipse pluries audivit dicentes ipsos Petrum Petri et Arnaudum de Crusollio predictos quod ipsi magis expendebant ipsi d. episcopo Ulixbonensi quam sibi lucrarentur et quod, dum ipsi petebant licentiam recedendi a dicto d. episcopo, ipse eis dicebat quod in brevi eos expediret, et quia dictus Arnadus maius salarium recipiebat facto computo cum eo prout apparere credit idem deponens per libros dicti d. episcopi. Ipsum Arnaudum ad partes suas remisit et cum ipso finavit. De die mense et anno quibus recessit idem Arnadus idem deponens non recordatur.

Item super 23. 24. 25. 26. 27. articulis interrogatus, dicit idem d. Johannes deponens se nichil aliud scire nisi ea que superius deposuit et dixit et quod credit quod dictus Petrus de Lagautru mercator predictus sit bonus homo verax et legalis ac magne auctoritatis inter mercatores et alios homines sue nationis et aliene et pro tali reputatur et est reputatus apud omnes nec unquam audivit aliquod sinistrum sive criminosum contra bonam famam ipsius Petri antedicti.

[fol. 103r]

Item interrogatus utrum sciat ulteriora vel ampliora in premissis vel materia premissa dicit quod non. Interrogatus si previsus vel inductus vel subornatus seu alias instructus per dictum Petrum de Laugatru vel aliquos alios deposuit antedicta, respondit quod non, sed sola, pura, mera veritate absolute deposuit antedicta. Interrogatus utrum odio, rancore, favore, pretio seu alias inordinata voluntate deposuit antedicta, respondit quod non. Interrogatus quam partem mallet obtinere in huiusmodi facto, respondit quod potius ius habentem.

II. Item Arnaudus de Crusolliis, mercator Montispessulani, etate 35 annorum vel circa, secundus testis, iuratus interrogatus diligenter ac singulariter et secreta

examinatus veritatem dicere in huiusmodi facto, et primo super 1. articulo respondit quod credit quod circa 1350. vel 1351. annum aliquas pecunias tradidit dicto Petro Legautru mercatori. Interrogatus de mense et pecuniarum summis respondit quod non recordatur de mense neque de die neque de summis sed solum vidit aliquos saculos sigillatos in quibus erant pecunie quos familiares ipsius d. episcopi et ipse loquens de domo quam inhabitabat idem d. episcopus in Montepessulano ad domum dicti mercatoris portarunt. Interrogatus si pecunias numeravit et si sciebat quante erant pecunie in dictis sacis, respondit quod non. Interrogatus qua hora portavit dictam pecuniam dicit quod circa horam prime. Interrogatus utrum sciat vel credat contenta in dictis articulis esse vera, dicit quod nescit sed credit ex causis predictis. Interrogatus quare credit respondit quia presens fuit quandoque dum dictus mercator billionum dictorum sacorum diversis mercatoribus tradebat et vendebat.

Item interrogatus super 2. articulo, respondit quod credit contenta in dicto articulo esse vera. Interrogatus quare credit, quia sepe audivit dici a dicto d. episcopo, absente dicto Petro Legautru mercatore et aliquando presente, qui hec etiam esse vera asserebat.

Item interrogatus super 3. articulo, dicit se scire quod de dictis pecuniis fuerunt empte lane pro eo quia ipse loquens emit aliquas lanas de dictis pecuniis per diversa loca et quod etiam propter eum erant tres alii familiares dicti Petri ad lanas emendas destinati. Interrogatus quo tempore [fol. 103r] dicte lane fuerant empte per ipsum loquentem et alios tres familiares, dicit quod perfecte non recordatur, credit tamen quod de anno 1350 vel 1351. Interrogatus si tota dicta summa 11,083 scudatorum supradicta, exceptis 2,000 scudatis, fuit posita et expensa in emptione lanarum predictarum dicit se nescire pro eo quia non recordatur quantam summam ipse per se et alii tres per ipsos posuerunt in emptione lanarum predictarum. Credit tamen quod tota dicta summa fuit in dictis lanis posita pro eo quia magna erat quantitas lanarum predictarum. Item interrogatus si alia duo milia scudatorum fuerunt posita in viagio Chipri in diversis mercibus, dicit se nescire, credit tamen quod sic, pro eo quia sic audivit dici a dictis episcopo et mercatore et etiam quia ita vidit scriptum in rationibus dicti mercatoris.

Item interrogatus super 4. articulo si scit vel credit contenta in dicto articulo esse vera, dicit se tantum scire de predictis quod dum dictus episcopus esset in Montepessulano quidam familiares dicti d. episcopi inter quos principalis erat d. Johannes de Stannis presbiter et quidam alius cuius nomen ignorat, venerunt ad dictum Petrum Legautru et dixerunt ei quod volebant videre lanas et tunc idem Petrus aperuit eis botiquas dicens eis, "Ecce lanas emptas," quas cum vidissent, claves secum portaverunt et per aliquos dies post, dicto mercatori dictas claves

reddiderunt. Alias tamen nescit de contentis in dicto articulo, licet credat dictum episcopum esse certioratum ex causis predictis quia suos familiares misit.

Item interrogatus super 5. 6. 7. et 8. articulis, interrogatus si scit vel credit contenta in dictis articulis fore vera, dicit se nichil aliud scire nisi quod deposuit in 4. articulo immediate precedenti, salvo quod videtur sibi et credit quod dicta clavium traditio fuit facta pro eo ne gentes regie manum apponerent in lanis predictis in preiudicium dicti mercatoris. Interrogatus de quo anno dicta traditio clavium predictarum facta fuit dicit se nescire nec de hoc recordatur propter lapsum temporis.

Item interrogatus super 9. articulo si scit vel credit contenta in ipso fore vera, dicit se scire esse vera pro eo quia ipse loquens fuit testis et presens quando dicta recognitio fuit facta et de recognitio fuit sumptum et confectum publicum instrumentum. Quod quidem instrumentum eidem deponenti fuit exhibitum et vulgariter expositum et de verbo ad verbum sibi perlectum. Interrogatus si dictum instrumentum recognoscebat ut publicum et verum et contenta in eodem sciebat fore vera dicit quod sic, adiciens quod ideo dictum instrumentum et recognitio facta fuit quia tempore traditionis pecunie de qua supra fit mentio facte dicto Petro Legautru per dictum d. episcopum nullum [fol. 104r] fuit factum instrumentum vel recognitio. Interrogatus qualiter scit hec, dicit quod pro eo quia ipse loquens erat presens quando dictus episcopus dictam pecuniam tradidit eidem et dicit quod quadam die de qua non recolit nec cuius anni, dictus mercator existens in domo sua propria et dixit eidem deponenti, "Vade ad domum d. episcopi Ulixbonensis et aporta michi quod ipse tibi tradet," qui dictus loquens ivit ad hospitium dicti d. episcopi et dictus d. episcopus existens in domo sua seu camera tradidit dicto deponenti aliquos sacos sigillatos in quibus erant pecunie et tunc idem loquens accepit aliquos ex dictis sacis et quidam familiares ipsius d. episcopi et portaverunt ad domum dicti mercatoris et dictos sacos dicto mercatori presentaverunt, dicens ipse loquens dicto mercatori, "Ecce quid michi fuit traditum per ipsum d. episcopum"; qui mercator dictos sacos fecit reponi supra tabularium sue botique sive operatorii et clausa dicta botiqua ivit ad ecclesiam, et postquam fuit reversus de ecclesia, fecit poni dictos sacos in quadam theca cum claves ipse loquens aliquotiens portabat et quando casus emendi lanas predictas eveniebat, recipiebat exinde ponderando ex dictis saccis 1 marcham vel plures secundum quod erat necesse et ipsas marchas vendebant et ex pretio satisfaciebant vendantibus et pretium quod habebat ex dicta marcha scribebant in suis papiris. Interrogatus quot saci erant, dicit se non recordari. Interrogatus si dicta pecunia quando fuit tradita per dictum d. episcopum fuit numerata vel ex sacis extracta, dicit quod non. Interrogatus si postquam fuit dicto mercatori assignata vel portata dictam pecuniam si fuit per ipsum mercatorem vel alium eius nomine numerata, visa vel alias recognita vel ponderata, dicit quod non.

Interrogatus si ista erat eadem pecunia que prout ipse testis supradixit expensam in lanis erat eadem specificice que post emptionem dictarum lanarum secundum quod supradixit idem loquens fuit recognita in civitate Barchilonensi, dicit quod sic. Interrogatus qualiter scit, hoc dicit quod pro eo quia ipse loquens fuit presens in Montepessulano quando in camera dicti d. episcopi fuit factum computum de dictis pecuniis inter dictos d. episcopum et mercatorem et postmodum cum idem d. episcopus recederet versus suum episcopatum et esset in Parpiniano inter ipsos episcopum et mercatorem, dicto loquente presente, fuit dictum computum concordatum ac postmodum ex conventionem habita inter eos facta fuit dicta recognitio et instrumentum in civitate Varchinonensi, quod instrumentum verum continet ut supradixit. Interrogatus de anno mense et die quibus fuit dictum computum concordatum, dicit se non recordari.

Item super 10. articulo interrogatus, dicit prout in precedenti articulo deposuit.

Item super 11. articulo interrogatus, dicit se nichil scire.

Item super 12. articulo interrogatus si scit vel credit in dicto articulo contenta fore vera, dicit se nescire alias quam supra [fol. 104v] deposuit.

Item interrogatus super 13. articulo dicit et deponit ut supra dixit in duobus proximis articulis, preterquam de pecuniis receptis Ulixbone de quibus constat per arborarios.

Item interrogatus super 14. articulo si scit vel credit contenta in dicto articulo fore vera, dicit se tantum scire quod idem episcopus tempore recognitionis predictae sciebat lanas fuisse emptas de dictis pecuniis pro eo ut supradixit habuerat claves botiquarum in quibus erant dicte lane et per gentes suas fecerat videri. Interrogatus si placebat dicto episcopo emptio dictarum lanarum, dicit quod sic, pro eo quod scit pro eo quia eidem episcopo fuerat dictum et notificatum emptio dictarum lanarum per dictum Petrum mercatorem, ipso loquente presente, et idem episcopus respondit, "Ex parte Dei, faciatis quid volueritis."

Item super 15. articulo interrogatus si scit vel credit contenta in dicto articulo fore vera dicit quod sic, pro eo quia in emptione dictarum lanarum interfuit et etiam in recognitione predicta facta inter dictos dd. episcopum et mercatorem et dictum instrumentum approbat et dicit esse verum prout in precedenti articulo deposuit.

Item super 16. articulo interrogatus si scit vel credit in dicto articulo contenta fore vera, dicit et deposuit quod sic pro eo quia lane erant empte circa 4,000 quintalia que tunc valebant seu valere poterant 11,000 scudatorum auri et ultra.

Item super 17. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo fore vera, dicit quod in recognitione facta inter episcopum et mercatorem nulla facta fuit mentio de emptione dictarum lanarum nec de aliis mercibus; nescit tamen qua de

causa idem d. episcopus voluit quod non fieret mentio quamvis credat recognitionem valere et tenere prout supradixit.

Item super 18. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo esse vera, dicit et deponit quod sic, pro eo quia dictus episcopus dicit sepe eidem loquenti quod dictus mercator scripserat sibi quod in dictis lanis non erat perda.

Item super 19. articulo interrogatus, deponit ut supra et dicit contenta in eodem esse vera et quod dictus d. episcopus dixit eidem loquenti quod scriberet dicto Petro ut idem Petrus rescriberet dicto d. episcopo de perda seu lucro dictarum lanarum.

Item super 20. articulo interrogatus, dicit quod sibi videtur quod dictus d. episcopus dicto Petro mercatori reliquit seu dimisit vasa argentea in qua tamen quantitate vel pondere vel alias ipse tamen nescit.

Item super 21. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo fore vera, dicit sic audivisse a dicto mercatore quod dictus d. episcopus salarium dictorum factorum ipsius Petri viz. ipsius Arnaudi de Crosolliis et Petri Petri solvere debebat. Alias tamen, que conventio inter ipsos episcopum et mercatorem fuit facta ipse nescit.

Item super 22. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo fore vera, dicit et deponit contenta in ipso fore vera pro eo quia pluries idem loquens dicto d. episcopo fuit locutus ut ipsos factores licentiaret ut in dicto articulo continetur. Alias nescit de contentis in dicto articulo.

Item super 23. articulo interrogatus, dicit et deponit quod eo tempore quo dicte lane emebantur per dictos Petrum et factores suos verisimiliter sperabatur lucrum, [fol. 105r] et propter hoc emebantur dicte lane.

Item super 24. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo fore vera, dicit et deponit quod credit quod contenta in dicto articulo sunt vera et continent veritatem quia alias non audivit ipsum mercatorem non esse fraudulentum nec dolosum.

Item super 25. articulo interrogatus si scit contenta in dicto articulo fore vera, dicit et deponit quod sic, per ea que supra deposuit.

Item super 26. articulo interrogatus, dicit et deponit quod credit quod boni mercatores plene et liberaliter faciunt aut debent facere facta sua.

Item super 27. articulo interrogatus, dicit et deponit se nichil scire pro eo quia non vidit rationes scriptas de quibus fit mentio in dicto articulo.

Item interrogatus si est de genere, affinis vel de parentela, dicit quod non. Item si est familiaris, dicit quod non, nec fuit ab anno citra, quamvis adhuc habeat plures

rationes et plura computa facere reddere cum dicto Petro mercatore. Item cum exhibita fuisset eidem loquenti quedam cedula manu ipsius deponentis scripta et sigillo eius sigillata continens receptionem 1,000 scudatorum auri, interrogatus si credit esse veram et contenta in ea, respondit quod sic, verumtamen asserit quod de mandato dicti episcopi 200 scudatos auri vel circa posuit in pannis et forraturis et quibusdam aliis mercibus pro usu dicti episcopi et gentium suarum, quodque dictus d. episcopus obmisit sibi tradere 200 scudatos auri de summa predicta sicut in quodam parvo libro de pargameno, manu ipsius episcopi scripto, asserit reperiri. Item cum quedam alia cedula manu ipsius scripta et sigillo eius sigillata, continens summam 3,234 $\frac{1}{4}$ scudatorum exhibita fuit, dictus deponens ipsam agnovit et contenta in ea asserit esse vera verumtamen totam pecuniam predictam asseruit de mandato dicti d. episcopi in certis mercimoniis contentis in dicta cedula posuisse. Item interrogatus si alias pecunias vel bona ipsius episcopi habuit vel receperit dicit quod non nisi prout supra deposuit. Item interrogatus si prece, pretio, odio vel favore predicta sic deposuit, dicit quod non nisi sola veritate dicenda. Interrogatus si instructus vel informatus ab aliquo, dicit quod non. Alias nescit de contentis in dictis articulis nisi prout superius deposuit.

[fol. 105v]

III. Item die 12. mensis Maii **d. Helias Chavalerii**, rector parochialis ecclesie Beate Marie de parvis, etate 30 annorum vel circa, testis productus iuratus diligenter singulariter et secrete examinatus. In primis super 1. articulo dicit et deponit se nichil scire. Dicit tamen quod credit quod vassellam et argentum tenebat a dicto d. episcopo ipse Petrus mercator.

Item interrogatus super 2. articulo dicit se nichil scire.

Item super 3. articulo, dicit se tantum scire quod alique lane fuerunt empte de pecunia dicti d. episcopi; de quantitate que fuit expensa in emptione dictarum lanarum dicit se nichil scire, nec scit que quantitas dictarum lanarum fuit empta. Interrogatus quo tempore fuerunt empte dicte lane, dicit se non recordari.

Item interrogatus super 4. articulo dicit quod bene credit quod dictus d. episcopus fuit in Montepessulano certificatus de emptione dictarum lanarum; de aliis vero contentis in dicto articulo dicit se nichil scire.

Item super 5. 6. 7. et 8. articulis interrogatus si scit vel credit contenta in dictis articulis fore vera, dicit quod 6 anni sunt elapsi vel circa quod d. Johannis de Stannis in dictis articulis nominatus dixit eidem loquenti quod ipse d. Johannes inerat ad videndum dictas lanas de mandato ipsius d. episcopi una cum Johanne de Bosco familiari ipsius d. episcopi et quod claves hospitiorum ubi erant reposite dicte lane receperat a dicto Petro Lagatru mercatore. Interrogatus si

postmodum dicto Petro mercatore fuerunt dicte claves restitute respondit quod credit quod sic. Super aliis contentis in dictis articulis dicit se nichil scire.

Item super 9. et 10. articulis interrogatus si scit contenta in dictis articulis fore vera, dicit se nichil scire, salvo quod audivit dici a d. Johanne de Stannis quod dictus Petrus fuit confessus se habere a dicto d. episcopo magnam quantitatem pecunie, de summa sive quantitate nescit. Alias de contentis in dictis articulis dicit se nichil scire.

Item interrogatus super 11. 12. et 13. articulis dicit et deponit se nichil scire.

Item 14. articulo interrogatus dicit se scire quod aliquae fuerant lane empte de pecunia d. episcopi predicti et quod eidem d. episcopo placebat emptio dictarum lanarum. Nescit tamen quante pecunie fuerunt expense [fol. 106r] in emptione dictarum lanarum.

Item super 15. articulo interrogatus, dicit se nichil scire.

Item 16. 17. 18. articulis dicit se nichil scire, salvo quod bene credit quod episcopus nolebat quod aliquis sciret quod pecunias suas poneret in mercibus et quod audivit dici ipse loquens a dicto Petro Lagatru mercatore quod magna perda evenerat in dictis lanis quodque idem Petrus mercator pluries dixit eidem loquenti quod ipse scriberet eidem d. episcopo perdam dictarum lanarum qui loquens dictam perdam eidem d. episcopo scibere noluit. Super aliis contentis in dictis articulis dicit se nichil scire.

Item super 19. articulo interrogatus dicit se nichil scire.

Item super 20. articulo interrogatus, dicit se scire quod plura vasa argentea penes ipsum mercatorem remanserunt quando idem d. episcopus recessit. De quantitate nec quot marchas sibi tradidit dicit quod nescit, quia in traditione nec ponderante presens non fuit. Alia contenta in dictis articulis dicit se ignorare.

Item super 21. articulo interrogatus, dicit quod cum Petrus Petri et Arnaudus de Cruisoliis de Montepessulano recesserunt una cum dicto d. episcopo versus Ulixbonam ipse loquens in itinere fecit continue expensa dictorum Petri Petri et Arnaudi de Cruisoliis de mandato ipsius d. episcopi. De aliis contentis in dicto articulo dicit se nichil scire quia nesciebat que conventiones erant inter dictos d. episcopum et factores predictos. Bene audivit dicit^d aliquotiens a dictis factoribus quod magne summe pecunie eisdem per dictum d. episcopum pro eorum salariis debebantur. Alias nescit de contentis in dictis articulis.

Item super 22. articulo interrogatus, dicit se nichil scire de contentis in dicto articulo excepto quod audivit aliquando dictum Arnaudum conquerentem quod

^d *Better: dici.*

stabat Ulixbone sine causa.

Item super 23. articulo interrogatus, dicit se ignorare quo tempore fuerunt empte dicte lane. Credit tamen quod quando emebantur dicte lane quod sperabatur magnum lucrum.

Item super 24. [and 25.] articulo interrogatus respondit et dicit quod credit contenta in dicto articulo fore vera quia quamdiu ipse loquens habuit agere cum dicto mercatore nomine ipsius d. episcopi vel alias semper invenit ipsum [fol. 106v]

Petrum de Lagatru mercatorem bonum verum et legalem ut pro tali comuniter reputatur ab omnibus notis et aliis mercatoribus.

Item super 26. articulo interrogatus, dicit et deponit contenta in dicto articulo fore vera per ea que supra deposuit in precedenti articulo.

Item 27. articulo interrogatus, dicit quod credit contenta in dicto articulo fore vera et specialiter de dicto Petro de Lagatru. Item interrogatus si subornatus vel instructus vel alias informatus ab aliquo ut premissa ita deponeret, dicit quod non, sed pro sola, mera, pura veritate absolute deposuit antedicta. Interrogatus utrum odio, rancore vel favore, pretio vel alias predicta deposuit, dicit quod non, nisi ut supra deposuit.

IV. Item d. Galhardus de Ornone, canonicus Colimbriensis, etate 25 annorum vel circa, testis iuratus interrogatus diligenter singulariter et secrete examinatus. In primis super 1. articulo interrogatus dicit quod ipse audivit dici a dicto d. episcopo in Ulixbona quod tantam quantitatem pecunie contentam in dicto articulo ipse episcopus dicto mercatori tradiderat vel circa.

Item interrogatus super 2. articulo dicit se nichil scire, salvo tamen quod aliquotiens audivit dici a dicto d. episcopo quod de lucro supervenienti de pecunia predicta dictus mercator pro suo labore debebat habere certam partem, qualem partem ipse loquens nescit, quia inter se secrete faciebant facta sua.

Item super 3. et 4. articulis interrogatus, dicit se nichil scire nisi quantum audivit dici. Ipse loquens dum ipse erat in Perpiniano audivit dici quod dictus mercator certum quantitatem lanarum emerat, nescit tamen de quibus pecuniis nec quam quantitatem.

Item super 5. 6. 7. 8. articulis dicit se nichil scire nisi quantum audivit dici a dicto d. Johanne de Stannis presbitero in dictis articulis nominato, qui presbiter contenta in dictis articulis referebat et narrabat et hoc a paucis diebus citra.

Item super 9. 10. articulis interrogatus, dicit se nichil aliud scire nisi quod audivit dici quod dictus mercator fecerat recognitionem de dictis pecuniis per ipsum receptis a dicto d. episcopo.

Item super 11. 12. 13. articulis dicit se aliud nescire nisi quod credit quod recognitio facta in Barchinona fuit facta de pecuniis traditis [fol. 107r] dicto mercatori prius in Montepessulano, ex eo quia non audivit dici alias pecunias dicto mercatori tradidisse per dictum d. episcopum nisi illas quas sibi tradidit in Montepessulano.

Item super 14. 15. articulis interrogatus, dicit se nichil scire nisi quod supra dixit et licet audiverit aliquas lanas fuisse emptas, tamen numquam scivit nec audivit dici etiam quod ex pecuniis dicti d. episcopi dicte lane fuissent empte.

Item super 16. 17. 18. articulis dicit et deponit se nichil scire de contentis in dictis articulis salvo tamen quod quantum tangit 18. articulum audivit dici a dicto d. episcopo ut sibi videtur, licet perfecte non recordatur. Vidit litteras missas dicto d. episcopo per dictum Petrum mercatorem in quibus litteris continebatur quod erat perda in mercibus emptis de pecunia dicti d. episcopi nulla tamen fiebat mentio de dictis lanis.

Item interrogatus super 19. articulo dicit se nichil scire.

Item super 20. articulo dicit et deponit se tantum scire quod plura vasa argentea dicti d. episcopi penes ipsum Petrum mercatorem remanserunt. Nescit tamen quot vel in qua quantitate vel pondere.

Item super 21. articulo interrogatus, dicit et deponit se nichil scire pro vero de contentis in dicto articulo, credit tamen quod ipse d. episcopus solveret totum salarium Arnaudi de Crusoliis pro eo quia nuntiabantur perde facte in mercibus et ipse d. episcopus ipso loquente presente conquerabatur de perdis dictarum lanarum et dicebat, "Nos damus quolibet anno dicto Arnaudo de Crusoliis 100 pecias auri pro salario suo, nichilominus nichil lucratur." Quantum autem tangebatur dictum Petrum Petri factorem predicti mercatoris dicit se nichil scire.

Item super 22. articulo interrogatus dicit se nichil scire salvo quod quadam vice cum dicti factores viz. Arnaudus de Crusoliis et Petrus Petri vellent recedere de Ulixbona, non permisit idem d. episcopus dictos factores recedere pro eo quia non reddiderant computum ipsi d. episcopo.

Item super 23. articulo interrogatus dicit quod audivit dici ipse loquens a dicto Arnaudo de Crusoliis quod in lanis emptis per dictum Petrum Lagatru sperabatur habere magnum lucrum, alias tamen prout supra deposuit nescit de quibus pecuniis dicte lane fuerint empte.

Item super 24. 25. articulo dicit se credere quod dictus Petrus Lagatru bene et legaliter se habet in hiis que facit et agit et credit ipsum esse bonum et legalem mercatorem et pro tali reputatur apud omnes mercatores et non mercatores nec umquam contrarium intellexit.

Item super 26. articulo interrogatus dicit et deponit quod boni mercatores bene et legaliter et sine fraude faciunt facta sua.

[fol. 107v]

Item super 27. et ultimo articulo interrogatus, dicit se nichil scire pro eo quia nec audivit rationes dictorum d. episcopi et Petri Lagautru nec factorum suorum. Aliud nescit de contentis in dicto articulo. Item interrogatus utrum sciat vel credat alia plura vel ulteriora in premissis vel materia premissorum, respondit quod non. Item interrogatus si previsus vel inductus aut subornatus, conductus vel alias instructus per aliquem seu aliquos deposuit antedicta. Item interrogatus utrum odio, rancore, favore, pretio, amore vel alias inordinata voluntate deposuit supradicta, respondit ut supra quod non.

V. Item anno quo supra die ultima mensis Julii **Guillelmus Paratoris** civis Montisuessulani mercator etate 45 annorum vel circa testis pro parte dicti Petri de Lagautru productus testis iuratus diligenter singulariter et secrete examinatus per venerabilem et discretum virum d. Johannem de Cabrespino doctorem. In primis super 1. articulo interrogatus dicit quod credit contenta in dicto articulo esse vera pro eo quia multotiens audivit dici a dicto d. episcopo quod certam pecunie summam tradiderat dicto Petro de Lagautru pro mercando et ponendo in mercaturis. Interrogatus quam summam idem Petrus recepit a dicto episcopo dicit quod non bene sciret deponere de summa. Interrogatus de tempore viz. anno mense et die, dicit se non recordari propter lapsum temporis.

Item super 2. articulo interrogatus, dicit et deponit contenta in dicto articulo fore vera, causam reddens quia presens fuit quando dicte conventiones facte fuerunt inter dictum d. episcopum et dictum Petrum, viz. quod medietatem lucri quod provenerit ex dicta pecunia per ipsum Petrum a dicto d. episcopo recepta penes ipsum Petrum pro suo labore et industria remaneret et alia medietas ipsi d. episcopo assignari debebat.

Item super 3. articulo interrogatus, dicit quod bene verum quod idem Petrus magnam quantitatem lanarum emit, ad quam pecuniam in dicta emptione lanarum expendit hoc ignorat quia [fol. 108r] de facto ipsorum modicum curabat. Dicit tamen quod presens fuit quando dictus Petrus mercator dixit dicto d. episcopo, “Domine, indigeo pecuniam pro emendo lanas,” et tunc idem d. episcopus vocavit unum de familiaribus suis et dixit, “Tradas dicto Petro de Lagautru 2,000 scudatos auri,” tamen non vidit quod realiter idem familiaris dicto Petro dictam pecuniam traderet. Interrogatus quo anno dicte lane fuerunt empte dicit se non recordari. Aliud nescit de contentis in dicto articulo.

Item super 4. articulo interrogatus, dicit contenta in dicto articulo fore vera pro eo quia pluries audivit loqui dictos d. episcopum et Petrum super emptione dictarum lanarum.

Item super 5. 6. 7. 8. 9. 10. et 11. articulis interrogatus, dicit et deponit de contentis in dictis articulis se nichil scire.

Item super 12. articulo interrogatus, dicit quod credit contenta in dicto articulo fore vera pro eo quia non vidit alias pecunias dicto Petro assignari nisi ut supra deposuit.

Item super 13. articulo interrogatus credit contenta in ipso articulo fore vera.

Item super 14. articulo interrogatus, dicit et deponit quod dicto d. episcopo placebat emptio dictarum lanarum pro eo quia ipso loquente presente, idem d. episcopus precepit dicto Petro assignari et tradi certam pecuniam prout supra deposuit.

Item super 15. articulo interrogatus, dicit quod credit contenta in dicto articulo fore vera pro eo quia non vidit nec audivit per ipsum d. episcopum dicto Petro aliquam aliam pecuniam assignari nisi illum de qua supra deposuit.

Item super 16. articulo interrogatus, dicit se nichil scire.

Item super 17. articulo interrogatus, credit contenta in dicto articulo fore vera.

Item super 18. 19. 20. et 21. interrogatus, dicit se nichil scire.

Item super 22. interrogatus, dicit se nichil scire nisi quod bene scit quod dicti factores de quibus in dicto articulo fit mentio fuerunt per magnum tempus in Ulixbona.

Item super 23. articulo interrogatus, dicit dictum articulum fore verum pro eo quia plures alii mercatores emebant illo tempore quo dictus Petrus dictas lanas emebat seu emere faciebat et quod dicebatur vulgaliter quod in dictis lanis spera[fol. 108v]batur magnum lucrum.

Item super 24. articulo interrogatus, dicit quod credit dictum articulum fore verum.

Item super 25. articulo, dicit quod dictus Petrus est bonus et legalis mercator et pro tali reputatur ab omnibus mercatoribus notis et vicinis et quod numquam contrarium intellexit.

Item super 26. interrogatus dicit quod boni mercatores bene et legaliter faciunt facta sua vel debent facere.

Item super 27. articulo interrogatus dicit quod credit quod rationes dicti Petri sunt vere et quod non credit quod ipse traderet nisi essent vere et veritatem continerent.

Item interrogatus si prece, pretio, odio, timore, rancore vel favore predicta deposuit, dicit quod non, nisi pro sola veritate dicenda.

Interrogatus si instructus vel subornatus ut ita deponeret, dicit quod non.

Interrogatus quam partem mallet obtinere, dicit quod pro potius ius habentem.

C. *Final Settlement of the Montpellier Spoils*

1. *Collectoriae 497, fol. 65r*

1 August 1358: In this *Collectoriae* volume, folia 18–134 contain a register of receipts of Johannes Palasini, notary of the Camera, 1358 – 1362. Guilhem Parayre, partner or agent of the late Thibaud de Castillon, confesses his debts to the bishop which he now owes to the Camera: 2,760 écus in commenda (worth about 3550 florins) and 500 écus for profit (worth about 643 florins), and the profit was 119 florins (total value therefore about 4312 florins). He repaid the bishop 456 florins (the balance due would be about 3856 florins).¹ While the remainder of the money is tied up in salt, which he still possesses, Parayre obligates himself to pay the Camera 400 florins over four years.

Anno Domini 1358, die 1. mensis Augusti: Guillelmus Paratoris, mercator et habitator Montispessulani, confessus fuit se olim recepisse in simplici custodia seu comenda a reverendo patre condam d. Thibaldo episcopo Ulixbonensi 2,760 scudatos auri boni ponderis cugni regis Francie. Item ab alia parte confessus est recepisse ab eodem condam d. episcopo ad certum lucrum 500 scudatos auri. Item confessus fuit se lucratum fuisse cum dictis 500 scudatis, 119 florenos auri ad dictum condam d. episcopum pro dicto lucro spectantes, de quibus summis scudatorum idem Guillelmus computat restituisse dicto condam d. episcopo 456 florenos auri cum dimidio. De residuo dixit se emisse certam quantitatem salis quod nondum est venditum, et ideo cum, occasione reservationis bonorum, debitorum et creditorum dicti condam d. episcopi, Camera Apostolica niteretur exhigere a dicto Guillelmo dictas summas scudatorum, concordavit cum dicta Camera ad 400 florenos auri, quos tam idem Guillelmus quam Johannes Danhana, hostalerius et habitator Avinionis, ambo ut principales, promiserunt solvere in 4 annis in festo Nativitatis beate Marie proximo venturo incipiando,

¹ Renouard, *Relations* 1047 adds that Guilhem Parayre declared that he had invested some of the bishop's money in 10 bales of cloth worth 1300 florins which were robbed at sea by the pirate Johannes Mercerii of Valencia; Parayre signed over to the

Camera his claim against Mercerii, who was being pursued by the officers of the king of France. The criminal complaint by Guilhem Parayre (5 May 1354) is in *Instrumenta miscellanea* 1984, Document IV.A.1.

viz. anno quolibet dictorum 4 annorum, 100 florenos auri.

2. Introitus et exitus 271, fol. 59v¹

3 September 1359: Peire de Laugautru makes a payment, 1,000 écus of a composition of 8,000 écus for the spoils of Thibaud de Castillon. This payment is half of what he had promised to pay at the previous Christmas.

Cum bona mobilia, debita et credita quondam d. Theobaldi episcopi Ulixbonensis ante eius obitum fuissent per Sedem Apostolicam reservata et deinde ad manum Camere posita, et Petrus de Lagantru habitator Montispessulani teneretur dicto quondam episcopo, dum vivebat, in certa summa pecunie ratione ^{certe} partis dictorum bonorum reservatorum, pro quibus dictus Petrus composuit cum Camera predicta in 8,000 scutis antiquis solvendis per eundem Petrum eidem Camere in 5 terminis, viz. 2,000 in festo Nativitatis Domini proxime preterito et 1,500 in alio festo Nativitatis Domini extunc immediate sequenti anno revoluto et dein alios 1,500 de anno in annum immediate sequentem, quousque fuerit de dicta maiori summa eidem Camere integre satisfactum, prout in instrumento per d. Johannem Rosseti notarium publicum diocesis Eduensis super hoc recepto plenius continetur, prefatus ^{Petrus} in deductionem dictorum 8,000 scutorum et primi termini [. . .] manualiter solvit 1,000 scutos auri antiquos in 1274 florenis Camere, 18 s.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:266.

3. Introitus et exitus 271, fol. 59v¹

7 September 1359: Guilhem Parayre pays 100 fl. of a composition of 400 fl. for the money that he owed to Thibaud de Castillon.

Cum Guillelmus Peraire mercator Montispessulani teneretur d. Theobaldo quondam episcopo Ulixbonensi in 400 florenis auri et bona mobilia, debita et credita dicti quondam d. episcopi ante eius obitum fuissent specialiter reservata et dictus Guillelmus de dicta summa cum Camera composuit solvenda in 4 terminis, viz. 100 florenos in proximo festo Nativitatis beate Marie, annis singulis alios 100 in simili festo, quousque Camere fuerit integre satisfactum, [. . .] predictus Guillelmus . . . pro primo termino solvit 100 florenos Camere.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:266.

4. Collectoriae 231, fol. 110r

5 December 1360: This volume, labeled *Rationes collectoriae Italicae et quietationes thesaurarii apostolici 1359 – 1364*, records the business of the treasurer Gaucelme de Deux as he attended to the gathering of spoils. Johannes de Cruce paid the 2,000 florins due at the second term.

de bonis quondam episcopi Ulixbonensis] Universis etc. [Reginaldus etc.] Quia, cum bona mobilia, debita et credita quondam d. Theobaldi episcopi Ulixbonensis ante eius obitum fuissent per Sedem Apostolicam specialiter reservata, et Petrus de Lagoutru habitator Montispessulani teneretur eidem quondam d. episcopo dum vivebat in certa pecunie summa solvenda Camere Apostolice, prout in instrumento primo per d. Johannem Palaysini notarium dicte Camere super hoc recepto latius continetur, in cuius summe solutione ex post tradidit in solutum predictae Camere quandam quantitatem salis, postmodumque de ipsius voluntate et expresso consensu venditam et remissam gentibus d. regis Francie pretio in universo 6,000 florenorum auri, solvendorum viz.: 3,000 florenos auri per Johannem de Cruce de Montepessulano nomine suo proprio et thesaurario generali totius Senescallie Bellicadri pro d. rege Francie in quindena festi Nativitatis beati Johannis Baptiste proxime preteriti et 2,000 florenos solvendos in quindena festi Omnium Sanctorum tunc sequentis, iam elapsi, ac 1,000 florenos in quindena [fol. 110v] festi Nativitatis Domini proxime venturi solvendos per dictum Johannem de Cruce et Guillelmum Grossa, thesaurarium generalem in Linga Occitana pro d. comite Pictavensi ac Stephanum de Montemerano thesaurarium generalem in dicta Linga Occitana pro universitatibus et comitatibus, et residuum totius summe debite restantis debet solvi per dictum Petrum de Lagoutru, prout in alio instrumento per nominatum Johannem Palaysini super hiis recepto plenius continetur, predictus Johannes de Cruce dicta 2,000 florenorum debita pro dicto secundo termino quindene Omnium Sanctorum et in deductionem maioris summe prefate Camere nobis vel nomine eiusdem recipientis die date presentium tempore debito iuxta dilationem sibi concessam manualiter solvit et assignavit, de quibus 2,000 florenorum auri sic solutis et assignatis ipsum Johannem de Cruce et dictos Petrum de Lagoutru ac Guillelmum Grossi et Stephanum de Montemerano et alios quos interest eorumque heredes et successores ac eorum bona nomine predictae Camere absolvimus tenore presentium et quittamus.

In cuius etc. Datum Avinione die 5. mensis Decembris anno [1360], indictione et pontificatus quibus supra.

5. Coll. 497, fol. 81v = Coll. 387, fol. 93r

1 March 1363: Peire de Laugautru renewed his obligations: he is to pay an earlier obligation of 500 fl. by 24 June 1363, and the 8,000 écus of composition which he had settled with the Camera, by 6 January 1364. The excommunication which he had incurred by failing to pay his earlier obligation on time is lifted.¹

¹ See Renouard, *Relations* 1047.

Anno 1363 die 1. Martii. Petrus Lagautru mercator de Montepessulano Magalonensis diocesis promisit solvere summam restantem ad solvendum per eum Camere Apostolice de 8,000 scudatis in quibus tenebatur dicte Camere ratione financie facte per eum cum dicta Camera pro bonis et pecuniis que habebat seu habuerat in deposito seu comendato a d. Timbaudo quondam episcopo Ulixbonensi, dispositioni apostolice reservatis, non recedendo a prima obligatione, viz. 500 fl. auri in festo S. Johannis Bapstiste proxime venturo et totum residuum in octava Apparitionis Domini proxime sequuta et propter hoc obligavit etc. Et ibidem fuit monitus quod solvat etc. Sententiam tulit excommunicationis.

Actum in Thesaurario presentibus dominis Gaucelmo Nemausensi episcopo, thesaurario, et Bernardo de Rodes, auditore Camere, ac Petro Dalbiartz, Hugone Fayditi et Mauritio de Barda clericis, testibus, et ibidem fuit absolutus a sententia excommunicationis late in eum occasione solutionis retardate etc.

6. **Obligationes et Solutiones 23A, fol. 104r**

26 March 1367: Peire de Laugautru finished paying 8,000 écus composition for Thibaud's goods, except 1,000 florins owed by representatives of the king of France.

Petrus de Lagautru mercator Montepesulanus obligavit se Camere pro hiis que habebat de bonis bone memorie Tubaudi episcopi Ulixbonensis, Camere Apostolice reservatis, in 8,000 scutis

F] Complevit totum 26. die Martii anni 5. d. Urbani [1367] exceptis 1,000 florenis qui debentur de dicta summa per gentes regis Francie, ut patet in obligatione quam fecit Johannes de Cruce dicti loci pro predictis et ita continetur in libro Camere. recepti 1,000 floreni

D. *Salt for Avignon*

1. **Obligationes et solutiones 31, fol. 241v–242v**

4 December 1359: The papal chamberlain and treasurer committed to Cello Sbarra, cleric of Lucca, the sale of salt which had been purchased with the money of the late Thibaud de Castillon by his agent Peire de Laugautru, and which was now under the safekeeping of Niccola Grimaldi, changer to the Camera.¹

¹ Williman, "Cambarou calendar" no. 26, p. 210. When the treasurer Renaud Maubernard died in July 1361, it was discovered that 5,000 florins had been removed from a chest in the Treasury whose

key was held by Niccola Grimaldi, his familiar; Grimaldi's goods were therefore seized on 20 June 1362, valued at almost 10,600 florins: Williman, *Aubert Calendar* no. 80, p. 95–97.

Permissione divina Stephanus, archiepiscopus Tholosanus, camerarius et Reginaldus episcopus Eduensis, thesaurarius d. pape, discreto viro Cello Ysbarre clerico de Lucha, Romanam Curiam sequenti, salutem in Domino.

Cum Nycolaus Grimaldi, campsor Camere prefati d. nostri pape, certas quantitates salis olim emptas et factas per providum virum Petrum de Laugautru, mercatorem de Montepessulano Magalonensis diocesis, de mandato et nomine et de pecuniis bone memorie d. Gibaudi^a ultimi defuncti episcopi Ulixbonensis, per ipsum Petrum ab eodem quondam d. episcopo sub certis modis, pactis et formis receptis, quas quantitates salis dictus Petrus habebat et faciebat servari in territorio Aquarum Mortuorum sive in salinis vocatis de Perayrelis dicte diocesis, que quidem quantitates salis ad [. . . dictam] Cameram Apostolicam pertinere noscuntur ratione reservationis bonorum, debitorum et creditorum dicti quondam d. episcopi per dictum dominum nostrum papam specialiter dudum factum,^b ad manum prefati d. nostri pape et sue Camere, vigore commissionis per nos sibi facte posuerit, et penincellos et arma eiusdem d. nostri pape in signum huiusmodi in eisdem quantitatibus salis quas dictus Petrus de Laugautru per se vel procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum tradidit realiter et assignavit dicto Nicolao nomine dicte Camere recipienti in extenuatione et solutione quantitatum pecuniarum per dictum Petrum a dicto quondam d. episcopo, ut premittitur, receptorum, dicte Camere faciendam, prout de manus et penincellorum appositione et quantitatum salis traditione, liberatione et assignatione in extenuatione et solutione quantitatis pecuniarum huiusmodi constat per publica instrumenta; nos, de huiusmodi quantitatibus salis ad utilitatem dicte Camere disponere et ordinare [fol. 242r] volentes, vobis, de cuius industria, discretione et fidelitate plenam in Domino fiduciam obtinentes, ut omnes et singulas quantitates salis predictas per dictum Nycholaum ad manum prefati d. nostri pape et sue Camere ut premittitur occasione premissarum positas simul vel successive de locis ubi sunt per vos seu alios recipere, vendere, destruere, cambiare cum rebus vel mercaturis equivalentibus, alibi transferre, portare seu navigare aut transferri, portari et navigari facere et alias prout vobis ad utilitatem dicte Camere videbitur de ipsis disponere et ordinare valeatis cum consensu et consilio dicti Nycholay tenore presentium nomine dicte Camere licentiam concedimus et damus plenariam potestatem. Volumus tamen et vobis iniungimus et mandamus quatenus de omnibus et singulis pecuniarum quantitatibus et aliis emolumentis quas et que exinde recipietis nobis et prefate Camere ~~int~~ integram et fidelem vos et dictus Nycolaus rationem reddatis. Item tenore presentium committimus et mandamus collectori apostolico in provincia Narbonensi ac subcollectori in diocesi Magalonensi et omnibus et singulis aliis subcollectoribus in provincia Narbonensi ubicumque per d. collectorem deputatis, ut quascumque personas cuiuscumque status, gradus, ordinis, preemi-

^a *Better*: Theobaldi. ^b *Better*: facte.

mentie et dignitatis existant, vos in premissis aut aliquo premissorum impediendes quominus ea omnia et singula per nos vobis commissa per vos vel alium seu alios facere et complere et ad officium debitum iuxta tenorem commissionis huiusmodi deducere compellant, quando et quotiens per vos vel pro parte vestra requisitus vel requisiti fuerint per censuram ecclesiasticam ab impedimentis huiusmodi cessare faciant et quecumque impedimenta apposita et apponenda indilate amovere procurant et faciant amoveri, ipsosque impediendes et quemlibet ipsorum citent personaliter, si ipsorum pertinacia hoc exigat, ad certum diem et dies competentes ipsis et cuilibet assignandos coram nobis Avinione in Camera Thesaurarie [fol. 242v] prefati d. nostri pape super impedimentis huiusmodi procuratori fiscali dicti d. nostri pape responsuri et alias scituri et recepturi quod iustitia suadebit; super hiis autem omnibus et singulis dictis collectoribus et subcollectoribus et cuilibet eorum insolidum vices nostras commitimus ac damus plenariam potestatem.

In quorum testimonium presentes litteras fieri fecimus et sigilla officiorum nostrorum appensione muniri.

Datum Avinione, die 4. mensis Decembris AD 1359, indictione 12, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri d. Innocentii divina providentia pape VI anno 7.

2. Obligaciones et solutiones 31, fol. 243v–245v.

1 May 1360: The chamberlain commissions Juan Cabresbi, doctor of decrees and canon of Barcelona, Francesco di Persona of Lucca, and Pierre Raynaud, *clavarius* of Carpentras, to act against the high price of salt in the Roman Curia, Avignon, the Comtat-Venaissin and the adjacent lands of the Roman Church. Certain malicious clerics have conspired to create an illegal partition of the market and a monopoly of the local salt trade by clever tricks, including the impeding and arrest of boats which have gone to take on salt at the saltworks of Vernède or Peychard or others and to carry it up the Rhone in the anciently customary way.¹

[Stephanus, archiepiscopus Tholosanus, camerarius pape] venerabili viro d. Johanni de Capraspina decretorum doctori, canonico Barcinonensi, Francisco Persone de Luca, et Petro Raynaldi clavario Carpentoracensi pro d. nostro papa, et eorum cuilibet, salutem.

Cum nuper ex universi populi Curie Romane et civitatis Avinionis, Comitatus Venayssini et terrarum Ecclesie Romane circumiacentium clamoribus validis, quod ex nostri officii debito quo subditorum d. nostri pape et rei publici indemnitati cogimur quantum nobis est possibile providere, sepius excitati comperto veridice et notorie quod a pauco citra tempore in Romana Curia et civitate Avinionis, Comitatu et aliis terris predictis, salis caristia maxima

¹ Williman, "Cambarou Calendar" no. 30, p. 211–213.

insurrexerat et erat, quodque maior parabatur nisi super hoc oportuna apponerentur remedia per que obviaretur malitiis quorundam clericorum qui, ut fama publica et vox communis et universi populi in ipsis Curia, civitate et Comitatu et aliis terris predictis lamentabiliter predicabant, honore et reverentia Sancte Sedis Apostolice non sine contemptu maximo postpositis penitus per eosdem, cupiditatis et avaritie vitio sumpti dampnabiliter et imbuti, conspiracyonem, coniurationem, partitionesque illicitas, et monopolium inter se dolose et fraudulenter fecerant, per quas eorum callidis astutiis et machinationibus, viisque et modis variis fictis et similiatis exquisitis, et inter cetera quod mercatores qui ire erant et ibant cum eorum navitiis ad [fol. 244r] salinas maris Vernede et de Peychardi et alias inferiores tam Regni quam Imperii, productis navitiis in salinis ipsis sale onerandis, et deinde per flumen Rodani more ab antiquo solito vehendis et ad Romanam Curiam asportandis, impediendo dolose tam in emptione salis huiusmodi quam per arresta ficticia et modos alios similtos, ne per aliorum manus quam ipsorum conspiracyonum sal in dictis Curia, civitate, Comitatu et aliis terris predictis haberetur et haberi posset et omnes sale indigentes illus ab eis pretio quo vellent emere cogerentur.

Ad prosternandam tante presumpte temeritatis auditiā^a et ad finem quod ipsius salis caristia cessaret, et populi universi indemnitati provideretur, circa hos de remedio oportuno, et de dictis conspiratoribus clericis, prout eorum exigent demerita, posset examplaris iustitia ministrari, vobis d. Johanni et quibusdam aliis per alias nostras certi tenoris litteras commissionem certam direximus faciendam deindeque tam per informationes receptas per vos et quosdam alios quibus certas commissiones super facto salis huiusmodi ad pretium et statum debitum reducendi et pro utilitate rei publice fecisse meminimus legitime informati, quod fraude sic plurime et fere inexcogitabiles in et super facto dicti salis vehendi, portandi, emendi, vendendi, tradendi et mensurandi, tam in Romana [fol. 244v] Curia, civitateque Avinionis predicta et prefato Comitatu Venayssini quam aliis terris predictis comisse sic fuerunt hactenus et committuntur omni die incessanter ex quibus res publica leditur et universus populus dampnificantur in multo.

Igitur predictis et aliis quibuscumque malitiis et fraudibus que super hoc committi possunt ad utilitatem rei publice pastoralis sollicitudinis studiis convertentes ut tenemur, intuitum nostre mentis vobis et vestrum cuilibet insolidum, de quorum fidelitate, discretione et industria plenam in Domino fiduciam obtinemus, tenore presentium comitimus et mandamus quatenus stateram equitatis et iustitie solumque Deum et bonum publicum habendo pre oculis, in dicta Curia Romana, civitate Avinionis, Comitatu predicto et aliis locis et terris Romane Curie, civitati, et Comitatu predictis circumadiacentibus,

^a *Better*: audaciam.

officialibus curie locorum, personas ydoneas et legales ad mensurandum omne totum et quodcumque sal quod vendetur tam in navigiis supra aquam in rippa Rodani dictorum Comitatus et civitatis territorio, quam in domibus operatorum seu apothecis quorumcumque mercatorum, venditorum et revendorum salis huiusmodi nominetis, puntetis, et per ipsos officiales poni et institui et cuinas et alias mensuras quaslibet cum quibus sal ipsum mensuratur ac mensurabitur [fol. 245r] totiens quotiens expedierit alealari et signari per dictas curias prout ad quamlibet earum pertinerit efficaciter procuretis et etiam preconisari quod nullus mercator, emptor seu venditor salis aut quicumque alius nisi mensuratores predicti et cum mensuris tantum que, ut prefertur, alealate fuerint, quovismodo sal quod, ut premissum est, vendetur, mensurare audeant seu presumant in civitate, Comitatu, distritu et territorio supradictis sub certis penis applicandis curiis supradictis, exceptis solum dumtaxat modicis quantitibus que minutim vendentur.

Et ne ulterius tanta inordinata cuiusvis malitia seu machinatione dolosa salis et aliorum victualium insurgat seu eveniat caristia, sed eorum maior et habundantior procuretur et habeatur ubertas, volumus et vobis et vestrum cuilibet in solidum etiam ut supra per presentes comitimus quod quantumque expediens pro utilitate rei publice fuerit per officiales dictarum curiarum iuxta tempus, qualitates, dispositiones et status in prefatis Curia, civitate, Comitatu et terris Ecclesie Romane pretium salis temperari et moderari aut taxari requiratis et etiam procuretis. Et ut sal habuntantius in predictis locis habeatur et cellantur quecumque caristie salis occasio et materia malignandi volumus et vestrum cuilibet in solidum harum serie concedimus et commitimus quacumque per vos vel alios quos ad hec eligendos duxeritis quandocumque et quotiescumque vobis et vestrum cuilibet expedire videbitur sal emere et illud per terram et aquam prout vobis utilius et expedientivus^b visum fuerit ad Curiam, civitatem, Comitatum et terras Ecclesie [fol. 245v] supradictas pro utilitate rei publice portare et conducere ac aportari et conduci facere absque impedimento quolibet libere valeatis, attribuentes presentium tenore plenariam potestatem contra impediens contradictores seu rebelles quoslibet si quis^c fuerint per censuram ecclesiasticam vobis dicto Johanni et etiam vobis omnibus et vestrum cuilibet iuris remedia viriliter et rigide prout ipsorum rebellio seu contradictio vel impedimenti seu impedimentorum prestationes exigent et vestre peritie visum fuerit procedendum, et alias iuris vias et remedia quolibet ad obviandum illorum malitiis contra eos et quoslibet alios qui fraudem aliquam contra predictam in dampnum rei publice et singularium personarum facere et attemptare presumpserint apponendi et severius exercendi.

^b *Better*: expedientius. ^c *Better*: si qui.

Circa tamen revocationem aliorum comissariorum predictorum super facto salis per nos alias datorum, quorum potestati super predictis per nostras alias litteras attribute, non intendimus in aliquo derogare, mandantes omnibus nobis subditis, non subditis in iuris subsidium, requirentes ut vobis in premissis et ea tangentibus cum effectu pareant et intendant, prestant quoque consilium, auxilium et iuvamen.

Datum Avinione sub sigillo camerariatus nostri die 1. mensis Maii anno a Nativitate Christi 1360, pontificatus sanctissimi patris et d. nostri Innocentii divina providentia pape VI anno 8.

3. Introitus et exitus 293, fol. 28v–29r.¹

3 July 1360: Of the salt assigned by Peire de Laugautru to the Camera, 6,000 florins' worth were bought by representatives of the king of France, that price to be paid in three terms. Now the treasurer of the Seneschalsy of Beaucaire pays the 3,000 florins due at the first term, by hand of Johannes de Cruce of Montpellier, merchant.

Cum bona mobilia . . . quondam d. Theobaldi episcopi Ulixbonensis . . . Petrus de Lagantru habitator Montispessulani . . . in cuius summe solutionem expost tradidit in solum predictae Camere quandam quantitatem salis postmodum de ipsius voluntate et expresso consensu [fol. 29r] venditam et remissam gentibus d. regis Francie pretio in universo 6,000 florenorum solvendorum Camere, viz. 3,000 de predictis per Johannem de Cruce de Montepessulano nomine suo proprio et thesaurarii generalis totius Senescallie Bellicadri pro dicto d. rege Francie in quindena Nativitatis beati Johannis Bapstiste proxime venturi [28 June 1360] et 2,000 in quindena festi Omnium Sanctorum [5 November 1360] et 1,000 in quindena sequentis festi Nativitatis Domini proxime subsequens [29 December 1360], solvendos per dictum Johannem de Cruce et Guillelmum Grossi thesaurarium generalem in Linga Occitana pro d. comite Pictavensi ac Stephanum de Montemerano thesaurarium generalem in dicta Lingua pro universitatibus et communitatibus, et residuum totius summe debite restantis debet solvi per dictum Petrum de Legantru, . . . predictus Johannes de Cruce in satisfactionem et solutionem dictorum 3,000 florenorum per ipsum, ut premititur, debitorum et in deductionem dicte maioris summe . . . manualiter . . . assignavit dicta [summa] 3,000 florenorum fortium.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:296–7.

IV. PIRACY

The war of Aragon against Genova and Castille caused all three powers to mobilize armed galleys; and while these waited for combat some captains used the opportunity to turn pirate, preying on the shipping of hostile and neutral cities, and some merchants who owned great galleys armed them and followed suit when fortune pointed that way.

A. *Guilhem Parayre's Complaint of Piracy*

1. **Instrumenta miscellanea 1984**

5 May 1354: Guilhem Parayre submits to Pons Berenger, royal judge of Montpellier, his warrant for justice issued by Guillaume Rolland, seneschal of Beaucaire, reciting the allegation that Parayre's shipment of wool from Naples was robbed by Johannes Mercerii of Valencia, captain of an armed galley, in August 1353. The examination of witnesses follows.

A large browned parchment, showing the cutoff at the neck of the sheepskin, much rotted at the folds and edges. 106 lines plus two lines attesting to the notary. Passages illegible on account of rot are marked [. .].

Anno Incarnationis Domini 1354 et die 5. mensis Maii, d. Johanne Dei gratia Francorum rege regnante.

Noverint universi quod existens sive comparens coram venerabili et discreto viro d. Pontio Berengarii clerico et iudice regio partis antique Montispessulani, Aquarum Mortuarum et Ressoriti Simudrii, commissario ad infrascripta deputato, Guillelmus Paratoris mercator Montispessulani exhibuit et presentavit eidem d. iudici quasdam patentes litteras nobilis et potentis viri d. senescalli Bellicadri et Nemausi, sigillo dicte Senescallie Bellicadri a tergo earum ut prima facie apparebat sigillatas, quarum tenor talis est:

Guillelmus Rotlandi miles, dominus Montisfalconis, senescallus Bellicadri et Nemausi, iudici regio partis antique Montispessulani vel eius locumtenenti, salutem.

Cum super raubararia sive depredatione in mari facta de mense Augusti proxime lapsi Guillelmo Paratoris mercatori Montispessulani de 10 balis pannorum diversorum colorum valoris 1,000 florenorum auri et certis aliis rebus honeratis in portu Neapolis supra quamdam barcham per Pontium de Alzona mercatorem Narbone factorem ipsius Guillelmi signatis mercha suo signo ipsius Guillelmi. Quas quidem balas et res Johannes Mercerii de Valencia, capitaneus unius galee

armate in dicto loco Valencie pro exercitu guerre d. Aragonum regis cum eius complicitibus subditis et iusticiabilibus dicti d. regis more piratico in mari de Patria dictam barcham que navigabatur versus Gayetam cepit et de ea dictas balas pannorum et alias res ipsius mercatoris cepit et secum portavit, non obstante quod diceretur et apparetur eidem balas et res ipsas esse dicti mercatoris subditi et iusticiabilis d. nostri regis. Aliqui testes qui veritatem premissorum sciunt dicantur^a esse in Montepessulano et [. . .] recessuri vel forte possent [. . .] patria absentari. Nosque circa [. . .] super hiis faciendum vaccare nequeamus aliis negotiis occupati, de legalitate et diligentia vestra confidentes, vobis committimus et mandamus quatenus de et super premissis [. . .]dendis vos diligenter informetis [. . .] averationem principalium cum iuramento recipiatis, faciatis et compleatis et eam cum auctoritate et decreto quam et quod vice nostra interponatis [. . .] in publicam formam reddita [. . .] atis ut ea visa, dicto mercatori providere valeamus de remedio opportuno. Responde. Datum in Montepessulano die 4. Maii AD 1355.

[. . .] quadam papiri cedula [. . .] cuius tenor talis est: Coram vobis d. Pontio Berengarii clerico et iudice regio Montispessulani comissario ad infrascripta per dictum senescallum Bellicadri [. . .] Paratoris mercator Montispessulani [. . .] 1353 et die 22. Aprilis ipse tradidit a portu Montispessulani in comandam Pontio de Alzona mercatori Narbone factori [. . .] florenos auri [. . .] pro portando et causa portandi eas apud Neapolim et in nundinis [. . .] de Gayeta et eas ibidem vendendi et in aliis mercibus implicandi et [. . .]

Item [2.] signif[ic]at [. . .] Aquas Mortuas et ibidem in quadam galea Manuelis de Boquin de Nissa eas honeravit seu honerari fecit et cum dicta galea ivit et ipsas balas portavit [. . .] portu dicti loci Neapolis ubi dicta galea applicuit et ibidem [. . .] fuerunt salve et illese et que bale signate erant signo sive mercha dicti Guillelmi Paratoris que est talis.^b

Item [3.] significat ponit et prob[are] intendit [. . .] usu tunc sequenti et proxime lapso dictus Pontius de Alzona [. . .] barcham cuiusdam de Gayeta vocati Jacobi Continuli alias Clarelli et in ea dictas 10 balas dictorum pannorum honeravit et posuit seu poni et honerari fecit pro portando ad dictas nundinas de Gayeta que iam de proximo tenebantur seu [. . .] hon]eratis balis predictis in dicta barcha cum idem factor et alii qui erant in dicta barcha iter suum arripuissent pro eundo ad dictas nundinas et navigarent per [. . .] in maria vocata de Patria. Inter Neapolim et Gayetam venerunt Johannes Mercerii et [. . .] Bonanatus Cantoni de Valencia cum aliis eorum complicitibus dicti loci Valencie et regni Aragonum cum 1 galea armata more piratico et hostili in dictam barcham [. . .] eandem barcham cum balis in ea existentibus acceperunt dictumque factorem spoliarunt et ipsas balas et

^a Better: dicuntur. ^b The mark is a Latin cross crossed with a long-stroked G.

res quas in dicta barcha invenerunt in eorum galea reposuerunt. Et deinde recesserunt cum rebus predictis non obstante quod diceretur et prestaretur [. . .] balas esse dicti mercatoris subditi et iusticiabilis dicti d. nostri Francorum regis.

Item [4.] significat, ponit et probare intendit quod dicti Johannes Mercerii et Bonanatus Cantoni ductores et patroni dicte galee ipsam galeam armaverunt et armata extitit dicta galea de mandato illustrissimi d. Aragonum regis et pro exercitu guerre eiusdem quam haberet cum Januensibus in civitate Valencie et de gentibus et regnicolis ipsius d. regis Aragonum et regni sui et armata dicta galea venit seu ducta fuit per dictos patronos et eorum complices subditos dicti d. regis Aragonum in dicta galea existentes ad civitatem Barchinone a quaquidem civitate discessit dicta galea et dicti patroni et ductores dicte galee cum alio exercitu galearum armatarum dicti d. regis et cum Berengario de Santapau ammirallo tunc dicte armate pro dicto d. Aragonum rege.

Item [5.] significat, ponit et probare intendit quod premissa omnia sunt vera et de hiis est publica vox et fama, protestans quod non astringit se ad superfluum probationem premissorum.

Qua reddita dixit se fecisse citari ad horam et locum presentes per Petrum Andree servientem regium Montispessulani, **Guillelmum Cathalani** mercatorem de Limoso, **Stephanum Goyrani** mercatorem Montispessulani, **Bernardum Moleti** et **Pontium de Alzona** mercatores Narbone ibidem presentes perhibituros super predictis testimonium veritatis prout constat de predicta citatione per relationem ipsius servientis qui suo retulit iuramento se prenominatos citasse et personaliter invenisse mandato d. iudicis et comissarii predicti. Qua fide facta petiit et requisivit prenominatos citatos et presentes quos produxit in testes recipi et diligenter examinari super articulis predictis. Et dictus d. iudex et comissarius ipsis litteris cum reverentia receptis obtulit se fore paratum contenta in eis adimplere et prenominatos citatos et presentes recepit in testes super predictis qui iuraverunt ad sancta 4 Dei Evangelia per quemlibet eorum tacta dicere meram et puram quam sciverunt veritatem super predictis et deposuerunt ut infra sequitur in depositionibus eorum.

Deinde idem d. iudex et comissarius recepit iuramentum super sancta Dei Evangelia a dicto Guillelmo Paratoris principale qui iuravit super sancta Dei Evangelia dicere et averare veritatem et averavit ut ista sequitur in dicto seu averatione eiusdem. Consequenter anno quo supra et die 16. mensis Junii existens sive comorans coram dicto d. iudice et comissario dictus Guillelmus Paratoris petiit et requisivit et eidem d. iudice et comissario supplicavit ut dicta et attestaciones testium superius productorum et averationem eiusdem Guillelmi publicet et pro publicatis haberi velit et copiam premissorum et que acta sunt coram eo ad eternam rei memoriam reddigi faciat in publica munimenta et

copiam eidem Guillelmo concedat et in hiis omnibus et singulis auctoritatem suam et sibi comissam interponat pariter et decretum.

Et dictus d. iudex et comissarius audita requisitione predicta et ei tanquam iuri consona annuens dicta et attestaciones testium dictorum superius productorum et averationem eiusdem principalis publicavit et pro publicatis haberi voluit et in premissis omnibus et singulis tanquam ritte et legittime actis auctoritatem suam et sibi comissam interposuit pariter et decretum copiam in formam publicam eidem Guillelmo petenti concedendo de quibus omnibus et singulis idem Guillelmus petiit sibi fieri publicum instrumentum per me Johannem de Balmis notarium regium infrascriptum. Quod idem d. iudex [et comissarius]^c eidem concessit. Hec acta fuerunt in parte antiqua regia Montispessulani in hospitio habitationis dicti d. iudicis et comissarii presentibus testibus mm. Hugone Petri, Bertrando Planchete, mercatoribus habitatoribus Montispessulani et me Johanne de Balmis publico dicti d. nostri Francorum regis notario qui requisitus a dicto Guillelmo Paratoris predicta in notam recepi.

Sequuntur dicta et depositions testium predictorum et averationem dicti principalis sub hiis verbis: **a. Guillelmus Cathalani** mercator de Limoso testis supra productus iuratus et diligenter interrogatus de et super contentas in significationibus sive [. . .] predictis eidem in vulgari lectis, et primo super **1.** significatione dixit testis se tantum scire super ea quod [. . .] in loco Neapolis dictum Pontium de Alzona qui venerat in quadam galea de Nissia et portaverat supra eas 10 balas pannorum que portate erant in dicta galea per quam etiam fecerat exhonerari et reponi in hospitio Johannis Vayssini in quo hospitatus fuit seu hospitabatur [. . .] dictas balas et dictos pannos et audivit ab ipso Pontio quod erat factor dicti Guillelmi Paratoris et dicte bale erant sue et credit ipsas balas valere dictos 1,300 florenos auri [. . .] et ex eo credit ut dixit [. . .]tus quia vidit dictos pannos [T reclaim: et ipsemet loquens etiam habebat ibidem pannos] et sciebat quantum potuit valere seu decostare dicti panni. Item super **2.** diligenter interrogatus dixit se hoc scire super contentis in ea quod ipse loquens vidit et presens fuit quando dictus Pontius de Alzona fecit [. . .] balas et res quasdam quas [. . .] ad presens extrahi de dicta galea et [. . .] et in terra portari et deinde vidit ipsas balas et res in hospitio dicti Johannis Vayssini hospitis mercatoris Neapolis ubi dictus Pontius de Alzona hospitabatur et [. . .] prout superius [. . .] de presenti [. . . Bernardo] Moleti hospite predicto et pluribus aliis de quorum nominibus non recordatur ad presens. Interrogatus si dicte bale erant signate signo sive mercha in dicta [. . .] dixit [. . .] sive mercha predicta [. . .] dixit testis contenta in ea esse vera. Interrogatus qualiter scit, dixit se ideo scire quia vidit et

^c The bracketed words were written at the bottom edge of the document and restored to their place by the reclamation mark o+.

presens fuit dum dictus Pontius dictas balas et res [...] easdem [...] **3.**] navigaretur. Et cum navigando dicta barcha fuit in maria predicta de Patria venerant Johannes Mercerii et Bonanatus Cantoni [...] eadem barcha raubaverunt et repossuerunt intra eorum galea. Et Stephanum G[o]yrani [...] Gebrani et alii [...] quod erant mercatores de regno Francie et quod res predictae erant mercatorum ipsorum regni Francie. Et tandem cum dicta galea et [...] recesserunt [...] suis merceribus et aliis dicte barche [...] in dicta barcha dimissis. Interrogatus de die qua discessit dicta barcha a dicto portu Neapolis dixit quod die 28. mensis Augusti [...] Neapolis et in crastinum dicti diei fuit capta per dictos Cathalanos. Inter[rogatus . . .] Cathalanorum dicte galee et de quibus locis errant, dixit se ignorare nomina ipsorum attamen audivit dici ab eis quod aliqui eorum de Valencia erant et aliqui [...] de] diversis ditionibus dicti d. Aragonum regis et quod galea predicta fuerat armata in Valencia. Interrogatus de presentibus dixit de dicto Stephano Goyrani, Bernardo Moleti ipso loquente et barcherio dicte barche ac marineriis eiusdem et quibusdam aliis de quorum nominibus non recordatur. Interrogatus quid dicebant sive respondebant dicti malefactores sive pirate cum dicebatur eis per illos de regno Francie quod erant dicti regni Francie et merces predictae sive bale erant ipsorum dixit quod dicebant plura verba et aliqui ipsorum minabantur ipsis mercatoribus de prohibiendo in mari eosdem et aliqui dicebant quod per viam marche restituentur eis. Item super **4.** significatione diligenter interrogatus dixit testis loquens se credere contenta in significatione predicta esse vera et ideo credit ut dixit quia ita audivit dici a quibusdam marineriis sive Cathalanis dicte galee. Et etiam ita dici audivit tam in dicto loco Neapolis quam in Montepessulano quam etiam in diversis aliis locis a pluribus de quorum nominibus non recordatur ad presens ut dixit. Item super ultima **[5.]** dixit vocem et famam esse de superius depositis per eum et potissime inter illos qui sciunt predicta. Interrogatus quid est fama dixit quod id quod dicitur per gentes. Interrogatus si sperat exinde habere comodum vel incomodum aut haberet seu habuit aliquid in rebus levatis seu raubatis dicto Guillelmo Paratoris seu dicto Pontio eius factori dixit quod non. Interrogatus si scit vel audivit quod aliquis Januensis vel alius haberet partem aut aliquid in dictis rebus levatis sive raubatis dixit quod non. Interrogatus si prece pretio gratia odio amore timore doctus instructus aut alias subornatus sit suum tulit testimonium dixit quod non sed pro veritate tantum.

b. Stephanus Goyrani mercator Montispessulani testis supra productus iuratus et diligenter interrogatus de et super contentis in significationibus sive articulis predictis eidem testi in vulgari lectis et expositis, et primo super **1.** dixit testis contenta in ea fore vera. Qualiter scit interrogatus dixit quod ex eo quia in omnibus et singulis in predicta significatione contentis presens interfuit ut dixit et vidit et audivit quando dictus Guillelmus Paratoris tradidit in Montepessulano

dicto Pontio de Alzona mercatori in comandam et nomine comande 1,300 florenos auri seu eorum valorem in 10 balis pannorum colorum diversorum pro portando et causa portandi apud Neapolim et in nundinis de Gayeta et eas vendendi ibidem et in mercibus aliis interplicandi et deinde in Aquis Mortuis reddendi. Interrogatus de tempore quo fuit facta dicta comanda per dictum Guillelmum dicto Pontio dixit quod anno et die in dicta intentione contentis. Interrogatus de presentibus quando dictus Guillelmus comandam predictam tradidit dicto Pontio dixit quod dicti Guillelmus et Pontius ipse loquens, m. Rostagnus Girfandi notarius qui recepit instrumentum dicte comande et quidam alii nominati in dicto instrumento de nominibus quorum non recordatur ad presens ut dixit. Item super **2.** diligenter interrogatus dixit testis contenta in ea esse vera. Interrogatus qualiter scit predicta esse vera dixit quod ex eo quia ipse loquens fuit presens quando dictus Pontius de Alzona factor dicti Guillelmi fecit portari dictas 10 balas dictorum pannorum apud Aquas Mortuas et ibidem nauleavit quandam galeam cuiusdam vocati Manuelis de Boquin de Nissia in qua ipsas 10 balas honeravit seu honerari fecit et cum dicta galea ivit ipse loquens et dictus Pontius de Alzona factor usque ad portum dicti loci Neapolis ubi dicta galea salva et illesa applicuit, que quidem bale salve et illese in dicto portu exhonerate et repposite fuerunt et exinde asportate ad hospitium Johannis Vayssini hostelerii Neapolis. Interrogatus si dicte bale erant signate signo sive mercha in dicta intentione designata dixit quod sic. Item super **3.** diligenter interrogatus dixit testis se hoc scire super contentis in ea quod die 28. mensis Augusti proxime lapsi dictus Pontius de Alzona factor dicti Guillelmi nauleavit quandam barcham cuiusdam hominis de Gayeta vocati Jacobi Continuli alias Clarelli et illa eadem die dictas 10 balas dictorum pannorum in dicta barcha posuit et honeravit seu poni et honerari fecit pro portando ad nundinas predictas dicti loci de Gayeta que tunc ibidem teneri debebant et vespere dicti diei honeratis dictis balis et in dicta barcha repositis ipse loquens et quidam alii qui in dicta barcha erant iter suum per mare navigando arripuerunt pro eundo ad nundinas predictas et in crastinum dicti diei circa hora Prime cum fuerunt in maria vocata de Patria inter Neapolim et Gayetam venerunt dicti Johannes Mercerii et Bonanatus Cantoni de Valencia cum quibusdam aliis eorum complicitibus de regno d. regis Aragonum cum una galea armata et irruentes in dictam barcham eandem ceperunt cum balis et rebus in ea existentibus et pluries qui in dicta barcha erant spoliaverunt et balas predictas et res alias quas invenerunt infra dictam barcham repposuerunt in dicta eorum galea, et ipsum loquentem et alios dicte barche tenuerunt in dicta galea quasi per totum diem sine potu et comestione, deinde dimiserunt in dicta barcha raubatos et depredatos et postmodum recesserunt cum rebus predictis non obstante quod tam ipse loquens quam alii in dicta barcha existent dicerent et protestarentur dictas balas esse dicti mercatoris iusticiabilis et subditi d. nostri Francorum regis. Interrogatus de

nomnibus aliorum dicte galee dixit se nomina eorundem ignorare attamen omnes erant Cathalani et audivit dici ab eis quod aliqui eorum erant de Barchinona et aliqui de Valencia terre et ditionis dicti d. Aragonum regis. Interrogatus de presentibus dixit de barquerio predicto Guillelmo Cathalani, ipso loquente et quibusdam aliis de nominibus quorum non recordatur ad presens. Interrogatus si dicti pirate responderunt aliquid ipsi loquenti seu aliis dicte barche quando dicebant eis et protestabantur ipsos mercatores balas et merces predictas esse de regno Francie dixit quod minabantur ipsos mercatores quod si multum loquerentur eosdem cum dicta barcha profunderent in mari vel abstulerent eis capita eorum. Item super **4.** diligenter interrogatus dixit testis se credere contenta in dicta intentione esse vera et ex hoc dixit se credere omnia omnia audivit a quibusdam [. . .] dici et etiam ita publice dicebatur in dicto loco Neapolis et in pluribus aliis locis et similiter predicta dici audivit in Montepessulano pluribus de quorum nominibus non recordatur ad presens. Item super **5.** diligenter interrogatus dixit testis vocem et famam esse de [. . .] per eum. Interrogatus inter quos est dicta fama dixit quod inter illos qui predicta sciunt. Interrogatus quid est fama dixit quod id quod per gentes dicitur. Interrogatus [. . .] habere comodum vel incomodum aut habet seu habuit aliquid in rebus [. . .] Guillelmo Paratoris seu dicto Pontio eius factori dixit quod non. Interrogatus si scit vel audivit quod aliquis Januensis vel alius haberet partem aut aliquid in [. . .] dixit quod non. Interrogatus si prece pretio [. . .] amore timore doctus [. . .] sic suum tulit testimonium dixit quod non, sed pro veritate tantum.

c. Bernardus Moleti mercator Narbone testis supra productus et receptus et iuratus [. . .] et super contentis in dictis significationibus in vulgari lectis et primo [. . .**1.**] in dicta significatione contenta [. . .] a dicto Pontio de Alzona qui dicebat se recepisse a dicto Guillelmo Paratoris in Montepessulano in comanda [. . .] florenos auri [. . .] quas balas ex [. . .**2.**] vidit in portu Neapolis que venerant sive portate fuerant in quadam galea Manuelis de Boquin de Nissia et [. . .] ipse bale [. . .] que bale [. . .] facere portari ad nundinas Gayete prout asserebat et nil plus pertinere [. . .] significatione diligenter interrogatus dixit se scire [. . .] se presente loquens [. . .] interrogatus [. . .] testis se nil aliquid scire [. . .] dixit et [. . .]. Item super [. . .**3.**] significatione interrogatus dixit [. . .] nundinis et vidit quando dicta barcha discessit a dicto portu Neapolis navigando versus dicto loco de Gayeta et postea dixit se audisse dici [. . .] triginta [. . .] fuisse captam per dictos piratas et etiam alia in dicta intentione contenta et ita publice in dicto loco de Salerno dicebatur et narrabatur et fama de predictis [. . .] naulari [. . .] dixit quod sic per dictum Pontium de Alzona factorem predictum et dictas balas in eadem honerari vidit pro navigando versus locum de Gayeta et ad nundinas [. . .] qui erat in dicta barcha [. . .] Johannes Mercerii et Bonanatus Canonii et eorum complices ceperant dictam barcham et quasdam alias barchas cum dicta eorum galea armata

et quod [. . .] galea repossuerant et cum ipsis [. . .] et vidit ipse loquens in dicto loco Neapolis aliquos ex mercatoribus qui in dicta barcha se recollexerant venientes spoliatos et [. . .] barcha discessit a dicto portu Neapolis [. . .] mense Augusti proxime lapsus alias tamen de die precise non recordatur ut dixit sed videtur sibi quod 27. die dicti mensis. Item super **4.** significatione [. . .] et in diversis locis predicta in dicta intentione contenta et prout continetur in ea. Item super ultima [**5.**] dixit vocem et famam esse de supra depositis per eum. Interrogatus quid est fama dixit quod id quod dicitur per gentes. Interrogatus [. . .] commodum vel incommodum aut habet seu habuit aliquid in rebus levatis seu raubatis dicto Guillelmo Paratoris seu dicto Pontio eius factori dixit quod non. Interrogatus si scit vel audivit quod aliquis Januensis vel alius haberet partem aut aliquid [. . .] sive raubatis dixit quod non. Interrogatus si prece pretio gratia odio amore timore doctus instructus aut alias subornatus sic suum tulit testimonium, dixit quod non sed pro veritate tantum.

d. Pontius de Alzona mercator Narbone, testis super predicta receptus et iuratus et diligenter interrogatus de et super significationibus sive articulis predictis eidem in vulgari lectis et primo super **1.** significatione dixit contenta in ea fore vera. Interrogatus qualiter scit dixit quia presens fuit et dictas 10 balas pannorum summam predictam ascendentes et valentes recepit modo et forma contentis in dicta significatione a dicto Guillelmo Paratoris. Interrogatus de tempore quo recepit predicta dixit quod die 22. Julii proxime lapsi. Item super **2.** diligenter interrogatus dixit contenta in ea fore vera. Interrogatus qualiter scit dixit se ideo scire quia presens fuit et dictas 10 balas dictorum pannorum de Montepessulano apud Aquas Mortuas portari fecit et deinde in quadam galea Manuelis de Boquin de Nissia ipsas balas posuit et honeravit seu poni et honerari fecit pro portando apud Neapolim et in dicta galea intravit ipse loquens et cum ea venit in portu Neapolis et ibidem in terra exonerari fecit et reponi balas predictas salvas et illesas que quidem bale erant signate signo sive mercha dicti Guillelmi Paratoris in dicta intentione designata. Item super **3.** diligenter interrogatus dixit testis verum esse quod ipse loquens in dicto portu Neapolis nauleavit quandam barcham cuiusdam hominis de Gayeta vocati Jacobi Continuli alias Clarelli in qua quidem barcha ipse loquens dictas 10 balas dictorum pannorum honeravit et reposuit seu honerare et reponi fecit pro portando apud Gayetam in nundinis que tunc ibidem tenebantur seu teneri dicebantur, que quidem barcha discessit a dicto portu Neapolis navigando per mare versus Gayetam die 27. mensis Augusti de Vespere et deinde audivit dici ipse loquens in dicto loco Neapolis communiter et vulgariter (in quo loco ipse loquens remansit) quod dicta barcha capta fuerat cum rebus et mercibus existentibus in ea per dictos Cathalanos piratas ductores dicte galee armate. Et ex post vidit ipse loquens [quosdam] ex mercatoribus qui in dicta barcha inerant apud dictum locum de Neapoli expoliatos et raubatos et audivit

etiam ibidem et in Sicilia idem loquens dici publice et notorie quod dicti pirate ceperant et disraubaverant predictas balas et res omnes in dicta barcha existentes et se reducebant in quodam loco vocato La Lamperosa ubi idem raubatores illa que raubaverant portabant et ipsemet ivit in partibus Sicilie ad finem recuperandi si posset dictas balas et nil potuit consequi seu habere seu invenire dictos piratas. Interrogatus qui erant presentes in honeratione dictarum balarum facta in dicta barcha, dixit quod Stephani Goyrani, Guillelmus Cathalani, Bernardus Moleti mercatores, ipse loquens, custodes de Doane dicti loci Neapolis et plures alii de quorum nominibus non recordatur ad presens, ut dixit. Item super **4.** significatione diligenter interrogatus dixit quod in locis Neapolis, Sicilie, Montispessulani et alibi pluribus et diversis tam Cathalanis quam aliis audivit dici pluries et frequenter et notorie predicta in dicta significatione contenta et per modum ibidem contentum. Item super ultima [**5.**] dixit vocem et famam esse de predictis. Interrogatus quid est fama, dixit quod id quod dicitur per gentes. Interrogatus inter quos est dicta fama, dixit quod inter illos qui sciunt predicta. Interrogatus si ipse testis habebat partem in predictis balis dixit quod non, nisi tantummodo in lucro quod inde fieret et continetur in instrumento comande inde facto. Interrogatus si aliquis Januensis vel alius partem aut aliquid habebat in dictis balis, dixit quod non. Interrogatus si prece, pretio, gratia, odio, amore, timore doctus, instructus aut alias subornatus sic suum tulit testimonium, dixit quod non, sed pro veritate tantum.

e. Guillelmus Paratoris mercator Montispessulani iuratus ad sancta Dei 4 Evangelia per eum tacta dicere et averare veritatem de et super contentis in significationibus predictis, et primo super **1.** dixit et averavit contenta in ea fore vera. Interrogatus qualiter scit, dixit se ideo scire quia presens fuit et dictos pannos in dictis 10 balis dicto Pontio eius factori ut continetur in significatione predicta, et in valoribus predictis tradidit. Item super **2.** diligenter interrogatus averavit et credit contenta in ea fore vera et ex eo quia ipse didicit et audivit a pluribus qualiter idem factor cum dictis balis venit apud Neapolim et dictus eius factor predicta sic per suas litteras clausas scripsit ipsi loquenti. Item super **3.** diligenter interrogatus averavit et dixit se credere contenta in ea fore vera, et ideo quia de predictis certificatus fuit tam per dictum eius factorem quam plures alios qui predicta ipsi loquenti sic dixerunt et narraverunt. Item super **4.** diligenter interrogatus dixit quod predicta ita audivit dici pluries et a pluribus in villa Montispessulani. Item super ultima [**5.**] dixit se credere famam esse publicam de predictis inter illos qui predicta sciunt. Interrogatus quid est fama, dixit quod id quod dicitur per gentes.

Ego vero Johannes de Balmis notarius regius predictus qui predicta omnia et singula in notam recepi et scripsi in testimonium premissorum signum meum sequens hic apposui^d

^d *The notary's sign manual is a fancy square cross with J – S bracketing it.*

[. . . Attestamus quatenus] dictus m. Johannis de Balmis sit notarius regis publicus et instrumentis et aliis scripturis per eum receptis ac confectis signoque suo predicto signatis in iudicio et extra plena fides adhibeatur. Nos Pontius Berengarii iudex regius partis antique Montispessulani [. . . in testimonium premissorum sigillum] curie regie et rectorie Montispessulani fecimus hic appendi die 18. Junii AD 1354.

B. *The Holy Thursday Anathema*

Since early in the thirteenth century such a papal bull, excommunicating several classes of enemies of the Roman Church, had been issued annually on Holy Thursday and posted on the doors of the major church of the city where the pope was in residence. The clause aimed at pirates first appeared in the time of Boniface VIII. At Avignon, Benedict XII issued the Holy Thursday anathemas at least once, on 12 April 1338; Clement VI was content to replicate and approve his predecessor's bull on 22 July 1347.¹ Innocent VI issued his own bull, in the same terms as Benedict XII's, on 10 April 1354,² possibly responding to the increase in corsair activity with the arming of galley fleets by Genova and Aragon.

1. **Registra Vaticana 237, fol. 74r–75r**³

2 April 1355: Innocent VI issues the Holy Thursday bull of anathemas, including the clause against pirates and corsairs, and orders it posted at the door of Notre-Dame des Doms, Avignon.

Ad perpetuam rei memoriam.

Excommunicamus et anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris et Filii [fol. 74v] et Spiritus Sancti, auctoritate quoque beatorum apostolorum Petri et Pauli ac nostra, omnes Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas et Passaginos et quoscumque alios hereticos quocumque nomine censeantur ac omnes fautores, receptatores et defensores eorum.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes piratas, cursorios et latrunculos marinos ac omnes fautores, receptatores et defensores eorum.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui in terris suis nova pedagia imponunt.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui equos, arma, ferrum, lignamina vel alia prohibita deferunt Sarracenis quibus Christianos impugnant.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes falsarios bulle et litterarum apostolicarum ac petitionum gratiam et iustitiam continentium per summum pontificem aut vicecancellarium seu gerentem officium vicecancellarii sancte Romane Ecclesie de mandato eiusdem summi pontificis signatarum aut sub

¹ Emil Göller, *Päpstliche Pönitentiarie* 250–255.

² Summary in Innocent VI, *Lettres secrètes* no. 881, 2:71.

³ Summary in Innocent VI, *Lettres secrètes* no. 1445, 3:66; our thanks to Patrick Zutshi for a photocopy of the document.

nomine summi pontificis seu vicecancellarii vel gerentis officium vicecancellarii predictorum signantium petitiones easdem.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui ad Sedem Apostolicam venientes, vel recedentes ab ea, necnon illos qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes eos qui morantur vel existunt in Romana Curia temeritate propria capere, spoliare vel detinere aut ex proposito et deliberatione vulnerare atrociter vel interficere presumunt, et qui talia fieri faciunt sive mandant, cuiuscumque fuerint ordinis, preeminentie, conditionis et status, etiam si pontificali vel quavis alia prefulgeant dignitate.

Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui per se vel alium seu alios quascumque personas ecclesiasticas et seculares, ad eandem Curiam super eorum causis et negotiis recurrentes illaque in eadem Curia prosequentes, ac procuratores, gestores, advocatos vel promotores ipsorum seu etiam auditores vel iudices qui supradictis causis seu negotiis deputantur, occasione causarum vel negotiorum huiusmodi verberant, mutilant vel occidunt cuiuscumque preeminentie, dignitatis, ordinis, conditionis vel status fuerint, etiam si pontificali vel quavis alia prefulgeant dignitate predicta vel eorum aliqua committentes.

[fol. 75r]

Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos qui per se vel alium seu alios directe vel indirecte sub quocumque titulo seu colore civitates, castra, villas, terras ac loca et iura quelibet alia Ecclesie Romane vel aliqua seu aliquod eorum, aut eorum vel aliquorum seu alicuius eorum partem scienter occupant et detinent occupata, non obstantibus si aliquibus cuiuscumque ordinis, conditionis, status, dignitatis et preeminentie fuerint, etiam si ut predicatur pontificali seu quavis alia prefulgeant dignitate communiter vel divisim a Sede sit predicta concessum quod excommunicari et anathematizari non possint per litteras apostolicas que plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi necnon ordinibus, locis, nominibus propriis et cognominibus ac dignitatibus eorum non fecerint mentionem, necnon privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus contrariis quibuscumque per que contra premissa vel eorum aliqua seu aliquod possent quomodolibet se tueri, que quoad hec cassamus, irritamus et tollimus ac viribus vacuumus eos; insuper qui huiusmodi sententias per nos latas incurrerint nullus nisi duntaxat Romanus pontifex absolvere valeat, preterqua in mortis articulo constitutos.

Ut autem huiusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas sive membranas processus continentes eosdem maioris ecclesie appendi vel affigi hostiis sive superliminaribus faciemus, que processus ipsos suo quasi sonoro preconio et patulo iudicio publicabuntur ut hii quos ipsi processus contingent nullam possint excusationem pretendere vel ignorantiam

allegare, quod ad eos non pervenerint vel quod ignorarint eosdem, cum non sit verisimile quoad eos remanere incognitum vel occultum quod tam patenter omnibus publicatur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre excommunicationis et anathematizationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Actum et datum Avinione in palatio apostolico in die Cene Domini pontificatus nostri anno 3.

C. *The Pirate Galleys of Sevilla and Genova*

1. **Bullarium generale II, 6**¹

26 March 1358: An original papal bull, with an erroneous pontifical year, never sealed. Pedro the Cruel, king of Castile and Leon, sent a letter ordering the restoration to the officials of the Camera the goods which were seized near Cartagena from Jean de Garrigue by pirates of Sevilla and Genova; but the king's messenger was taken prisoner by the Alguazil of Murcia. The pope commands the archbishop of Sevilla and the bishop of Oviedo to recover the king's letters and to free the imprisoned messenger.

An original papal letter, folded but not pierced for sealing. On the turnup: *de Curia. Firminus*. On the dorse, *Super cap[tione] Bartholomei partis prime posite per regem Castelle facta exequenda mandata apostolica super [iniuria] facta in persona Johannis Garrigie*. There is no indication of dispatch or registry.

Innocentius episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Nuno archiepiscopo Ispalensi et . . . [Sancio] episcopo Ovetensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Intellecto nuper quod per dampnabilis presumptionis Martinum Yanes Ispalensem et Anthonium de Sinistreto alias Botafoco Januensem, piratas maris, res et bona que dilectus filius Johannes Guariga canonicus Ilerdensis per mare ad nostrum vehi Cameram faciebat prope portu Cartaginis execrabiliter depredata, carissimus in Christo filius noster Petrus Castelle et Legionis rex illustris per suas certi tenoris litteras mandavit nostris gentibus restitui et integraliter assignari cum quibus quidem regiis litteris et nostris ad premissa si necesse foret compulsoriis earum portitor pro executione debita facienda per iniquitatis filium Alfonsum de Montada, alguazil de Marcia^a ut dicitur preventus imaniter captus extitit et extat adhuc diris, obscuris et clausis carceribus mancipatus in nostre Camere memorate et dicti nuntii ignominiam et contemptum. Quocirca fraternitati vestre sub

^a *Better:* Murcia.

¹ Summary in Mercati, "Bullarium," 36.

excommunicationis pena quam in vestrum quemlibet ferimus in hiis scriptis, si in hiis negligentes fueritis vel remissi, comittendo mandamus quatinus vos vel alter vestrum per vos vel alium seu alios super premissis summarie et de plano absque strepitu et figura iudicii vocatis si quos vocandos noveritis informantes receperitis ita esse predictas nostras et regias litteras sanas et integras nobis reddi et dictum nuntium a dictis carceribus libarari pristinae sue quoque cum eius bonis restitui libertati facere necnon contra culpabiles et obnoxios in eisdem viriliter procedere studeatis. Contradictores cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existant, etiam si pontificali vel alia qualibet prefulgeant dignitate auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus si aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari vel interdicti nequeant aut suspendi per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Avinione VII kalendas Aprilis, Pontificatus nostre anno sexto.^b

^b *Better*: quinto.

2. Instrumenta miscellanea 2072

23 August 1357: Draft on a small paper sheet of a letter close of Innocent VI to the archbishop of Sevilla, urging him to do his best in recovering the goods taken by a pirate of Sevilla according to his commission in the preceding letter patent.

Venerabili fratri archiepiscopo Ispalensi, salutem etc.

Comitimus tibi per alias nostras litteras recuperationem quorundam bonorum et rerum que quidam pirata Ispalensis cum quibusdam suis in hac parte complicitibus fuerat depredatus. Quampropter fraternitatem tuam attente requirimus et rogamus, tibi nichilominus iniungentes quatenus sic in negotio recuperationis huiusmodi bonorum et rerum te geras favorabiliter, solícite ac solerter, quod tuo interveniente studio Camera nostra servetur indemnis et nos tibi proinde ad graciaram merita teneamur.

Datum Avinione X kalendas Septembris anno 5. [23 August 1357].

D. *Inquests of the Royal Judge and the Papal Commissioner*

1. *Registra Avenionensia 133, fol. 445r–454r*

11 February 1357. An inventory, made by Jean des Baumes, clerk of Pons de Baryac, royal judge of Montpellier, Aigues-Mortes and Sommières, on a sexternion of narrow paper half-folia, of the

goods that were found in and taken from the galley beached on Carnon Plage. The year is given as AD 1356 in the Easter style of France. Apart from the ship's sail, cordage, oars, armament, and rigging, the judge's clerk on the beach listed a great mass of clothing and cloth in odd lots; but also items like books and ecclesiastical vestments. One hundred of those items, which seemed to belong to the Church, are marked with a marginal dash –; and thirty-three also have a marginal squiggle ~ added to the dash, possibly indicating that they were released to the bishop of Maguelonne. In this inventory we find a total of 127 *femoralie* or trousers and 116 *camizie* or shirts, listed in a total of 56 lots. 19 of the lots were contained in *malete*, the sailors' rolls or duffels, while 32 lots, scattered evenly through the inventory, are listed in the same suggestive pattern: *X camizias et Y femoralias*. These seem to be the wretched spoils of the pirate crew, taken by the royal sergeants as the pirates were hanged on the beach, probably on the lateen spar of their own galley.

[fol. 445r]^a

[. . .]

[. . .] applicata [. . .]

plagiam de Carnone [. . .]

[. . .] d. Pontii [de Bayraco] [. . .]

regii iudicis Montispessulani, Aquarum Mortuarum et Simudrii, ut sequitur AD 1356 [new style 1357] die 11. Febroarii.

Et primo infra dictam galeam 3 rotas cordarum canapis

Item 8 pavesia

Item 15 remos integros

Item quandam quantitatem panis biscociti

Item 4 barrilos fuste batute

Item quandam quantitatem consarchie cordarum canapis

Item 4 ancoras ferri

Item 1 velum dicte galee cum arbor et antenis

Item extra dictam galeam in plagia 5 barrilas inter parvas et [magnas]

Item [. . .]

Item 1 velum dicte galee

[. . .] et primo 96 platas [. . .] in qualibet ipsarum [. . .] hominis munitum [. . .] cum 1 libro [. . .] Item 1 aliam operatam de cirico [. . .]^b

^a This page is deeply stained at the top, and only begins to be legible in the second line.

^b The last 13 lines of this page are badly faded and only fitfully legible.

[fol. 445v]^c

[. . .]

Item [. . .] de cirico

Item 2 alias de cirico operatas

~ – Item 1 pannum operatum de cirico continentem in se 2 cohopertura auricularum

~ – Item 1 pannum operatum de cirico vocatum cobir cap

Item 1 velum mulieris de cirico

~ – Item quendam scapalorium tele prime

~ – Item 1 cordonium de cirico cum plata argenti [. . .] et quibusdam tabulis eboris et 1 stillo sive graffi de argento

~ – Item 1 Agnus Dei minutum de argento

~ – Item 1 pictinem eboris

~ – Item quendam cohoperturam auriculariorum

Item 1 toalholam

Item 1 coffam

Item 15 ballistas cum cordis garnitas

Item quendam caxia in qua sunt res sequentes:

Primo 1 fardelletum [. . .] operatum in cordonibus

~ – Item 1 librum papir¹

~ – Item 1 saccum cum quibusdam [. . .] canapis de infra parvi valoris

Item 7 caxias virotonum

Item 1 peciam panis [biscocti]

Item 50 enses

Item 1 banastam cum arnesio

Item 2 enses

Item [. . .]

Item 1 malam cum 3 camiziis et 3 femoraliis

^c *This page begins with 3 lines stained and illegible.*

¹ This is item F1 in Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:324–325 (no. 356.1 F1–21).

Item 1 longeriam

[fol. 446r]^d

[. . .]

Item 1 auriculare cohopertum de tela

Item 1 mantonem de burello

Item 2 camizias

Item 1 mala panni lanei cum 1 pari caliganum panni rubei

Item 3 femoralias

Item 2 camizias

Item 1 saccum cum 1 tunica

Item 1 femoralias

~ Item 1 auriculare cohopertum de tela

Item 1 tunicam panni lividi

Item 1 femoralias

Item 1 tunica panni albi

~ – Item 1 malam de panno laneo cum 3 pariis gladiatorum vocatorum treucadors

Item 2 capucia

Item 2 camizias et quasdam femoralias

Item 2 tunicas quarum 1 est botonata de argento

Item 1 iupponem

Item 1 baldricum balliste

Item 1 par caligarum

Item 3 camizias et 4 femoralias

Item 2 vela mulieris

Item 1 saccum cum 2 pariis caligarum

Item quasdam femoralias panni lanei

Item 1 saccum cum 9 manipulis fib[ularum] de ereo sive [?]eram

Item 1 saccum cum 3 longeriis

^d *This page begins with 2 illegible items in 3 lines.*

- Item 1 camiziam 2 femoralia
- Item 1 malam cum 1 iuppone et 3 paribus caligarum
- Item 1 mantonem botonatum de argento
- [fol. 446v]
- Item 1 scapolarium
- Item 1 malam de corio cum 1 bassineto
- Item 1 almaticam
- Item 1 tunicam
- Item 1 capucium
- Item 1 supertunicale
- Item 1 iupponem
- ~ Item 1 cotardiam panni rubei
- Item 4 femoralias et 2 camizias
- Item 1 capucium
- Item 1 saccum cum 1 capucio et 1 tunica
- Item 1 tunicam
- Item 2 femoralias
- Item 1 mapam
- Item 1 par caligarum
- Item 1 saccum cum quadam cotardia
- Item 1 par caligarum
- ~ Item 1 saccum cum 2 auricularibus cohoptis de tela
- Item 1 camiziam cum quibusdam femoralis
- Item 1 tunica et 1 par caligarum
- Item 2 camizias
- Item 1 malam cum 1 mapa
- Item 1 fustam
- Item 7 camizias et 6 femoralias
- Item 1 iuppone sarrassenicum

Item 1 mapam rubeam
 Item 1 malam cum 1 fardello cabelhare
 Item 1 camiziam et 1 femoralias
 Item 1 saccum cum 1 iuppone viridi
 Item 1 mapam
 Item 1 [. . .] cum taubilha modici valoris
 Item 1 saccum cum 3 scapolonibus panni albi
 Item 1 saccum cum 3 femoralis et 3 camiziis
 [fol. 447r]^c
 [. . .]
 Item 1 fustam
 Item 1 mantonem panni burelli
 Item 1 par caligarum
 Item 1 capucium
 Item 1 malam cum 5 tunicis
 Item 1 tabardum
 Item 1 mapam
 Item 1 scapalorium panni albi
 – Item 1 peciam de scindone
 Item 4 camizias et 6 femoralias
 Item 1 capucium de vergato
 Item 1 saccum cum 4 camizias et 2 femoralis
 Item 1 par caligarum
 Item 1 saccum cum 3 camizias et 3 femoralias
 Item 1 scapolorium panni nigri
 Item 1 saccum cum 1 almatica de bocarssino
 Item 2 camizias et 4 femoralias
 Item quasdā femoralias panni lanei
 Item 1 saccum cum 2 camiziis et 2 femoralis

^c *This page begins with 5 items stained and illegible.*

- Item 1 manutergium
- Item 1 baudricium balliste
- Item 1 cabassium plenum clavellorum
- Item 1 saccum cum 1 camizia et 2 femoraliis
- Item 1 par caligarum
- Item 1 saccum cum 2 camiziis et 2 femoraliis
- Item 1 iupponem
- Item 1 malam cum 1 tunica et 1 capucio
- Item 1 fustam
- Item 1 supervestem
- Item 1 saccum cum 1 femoraliis et 1 camizia
- Item 1 banastam cum 1 arnesio minuto
- Item 1 saccum cum 2 camiziis et 3 tunicis
- [fol. 447v]
- ~ – Item 1 saq [. .]
- Item 2 camizias et 2 femoralias
- Item quandam peciam vele dicte galee
- ~ – Item 1 tabardum cum 1 supertunicali folrata de pellibus
- Item 1 saccum cum 1 lintamine
- Item 1 saccum cum 1 auriculare
- Item 1 saccum de pluma
- Item 2 tunicas
- Item 1 femoralias panni lanei
- Item 1 malam cum 4 femoraliis et 4 camiziis
- Item 1 fustam
- Item 1 peciam panni de Cadis
- Item 2 camizias
- Item 2 paria caligarum
- Item 1 aliam malam cum 1 iuppone

- Item 1 camiziam 3 femoralias
- Item 1 supertunicale et 1 tunicam
- Item quandam peciam tele viridi
- Item 1 saccum cum quibusdam femoraliis de lana
- Item 1 femoralias et 1 camiziam
- Item 1 mantone de [. . .]
- Item 1 iupponem rubeum
- Item 1 alium iupponem de [. . .]
 - Item 1 raubam episcopi sive prelati cum duobus capuciis
 - Item 1 capucium duplice
 - Item 1 aliud capucium folratum de scindone
- Item 1 iupponem
- Item 2 camizias cum 2 femoraliis
 - Item 1 esquieyram ad habendum ignem
- Item 2 manutergia
 - Item 3 camizias cum 3 femoraliis
 - Item 1 burssam de corio in qua erat quedam folratura pellium variorum [fol. 448r]^f
- Item 1 mala cum 2 peciis tele viridi
- Item 1 linteamen
- Item 2 camizias
- Item 1 manutergium
- Item 1 maletam de corio cum 1 vexillo de cirico
- Item 1 tabardum de cameloto botonatum de argento
- Item 1 supertunicale folratum de scindone
- Item 1 iupponem
 - Item 1 folraturam variorum grossorum
- Item 1 tabardum

^f *This page begins with 2 illegible items, each with the marginal –.*

- Item 2 tunicas et 1 capucium
- Item 2 camizias et 2 femoralias
- Item 2 paria sotularium
- Item 1 bandrerium
- Item in quodam sacco sive maleta panni lanei, 36 duodenas garnimetorum
- Item 6 paria sotularium
- Item in quadam alia maleta panni lanei 1 scapelorium de Cadis albi
- Item 2 tunicas
- Item 3 paria sotularium
- Item 4 camizias et 4 femoralias
- Item 1 toalhonom
- Item 1 bandrerium
- Item 1 tunicam
- Item 1 camiziam et 1 femoralias
- Item in quadam maletam de corio 1 parvum coffretum de corio cum quibusdam reliquiis viz. in una buta argentea modica et in quodam alio vaso parvo argenteo cum 2 ianuis
- Item 1 iupponem
- Item 1 manutergium
- Item 1 almissam presbyteris folratum de variis [. . .]
- Item 1 peciam tele vocate Bocaram
- [fol. 448v]^g
- [. . .]
- Item 1 scapalorium
- Item 1 cotardiam botonatam de argento
- Item 2 cotardias panni listati
- Item 2 folraturas variorum unam minorum et aliam grossorum
- Item 1 capucium
- ~ – Item infra aliam maletam panni lanei 1 scapolorium parvum panni mesclati

^g This page begins with one item stained illegible preceded by —.

n[ota] – Item 1 camiziam Romanam (deficit)

Item 3 camizias 5 femoralias

Item 1 cotardiam

Item 1 par caligarum

Item 1 camiziam et 1 femoralias

– Item infra quandam aliam maletam panni lanei 1 gannachiam cum 1 supertunicali panni mesclati lividi clari

~ – Item 1 tunicam et 1 tabardum panni mesclati clari

– Item 1 capucium folratum de scindone

– Item 1 tabardum de livido

Item 2 paria sotularium

Item 2 camizias et 3 femoralias

– Item 1 scapolorium tele

Item in quadam alia maleta panni lanei

1 cartam ad navigandum

Item 1 palleum de feutro

Item 1 tunicam de blanqueto

Item 1 capucium

Item 2 paria sotularium

Item 1 scrivaverum

Item 2 paria caligarum

Item 1 auriculare

[fol. 449r]

Item 1 [. . .] de scindone

Item 2 fusteria

Item 1 par caligarum tele

..² Item 1 brusciam cum ponderibus ad ponderandum aurum

² This mark of two dots appears nowhere else in this inventory. It seems to indicate that this box of delicate weights was claimed and

taken by a privileged person, possibly the notary himself.

- Item 1 peciam tele
- Item 1 mapam
- Item 1 camiziam et 1 femoralias
- Item 1 fustam
- Item in quodam fardello 3 pecias panni, 1 coloris rubee et aliam coloris viridi et aliam coloris lividi
- Item in alio fardello alias 3 pecias panni, 2 coloris rubei et aliam de livido
- ~ – Item 1 fardellum cum 1 mathapes
- Item 1 fleciatam parvi valoris
- Item 1 caban³
- [F2] Item in quodam sacco 1 librum dictum Codicem iuris
- [F3] Item 1 Mixtum
- [F4] Item 1 Breviarium cum serraturis argenteis
- [F5] Item quasdam Decretales
- [F6] Item quandam Summulam incipientem “Sollempni”
- [F7] Item 1 Sextum decretalium
- [F8] Item 1 Decretum quod incipit “Discordantias”
- [F9] Item 1 Summulam que incipit “Novitorum studia”⁴
- [F10] Item quandam Lecturam que incipit in rubrica “De donationibus”
- [F11] Item quoddam Volumen quod incipit “Imperatoriam magestatem”⁵
- [F12] Item 1 Digestum vetus quod incipit “Omnem”
- [F13] Item quandam textum Sexti libri decretalium
- [fol. 449v]
- [F14] Item 1 Emfortiatum quod incipit “Dotis causa”
- [F15] Item 1 liber cantus quod incipit “Asperge me”
- [F16] Item quasdam Decretales manuales

³ The following fifteen items are items F2–F16 in Pommerol and Monfrin. *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:324–325 (no. 356.1 F1–21).

⁴ Pommerol and Monfrin. *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:325 (no. 356.1 F9) note 949 suggest that this is the *Summa dictaminis* of

either Ricardus de Pophis or Laurentius Aquileiensis.

⁵ As Pommerol and Monfrin. *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:325 (no. 356.1 F10) note 950 points out, this is probably Justinian’s *Institutes*.

- Item in quodam fardello 35 pecias tam parvas quam magnas viz. 32 tam de tela quam de bocarssino et 2 de Barc[inona] et 1 lodicem de Cadis
- Item in quodam alio fardello 1 capam processionalem episcopi panni de auro
- Item 1 almaticam episcopalem de cirico
- Item 1 almaticam tele albe
- Item 1 almaticam panni vocati de dyaspre cohoptam de tela
- Item aliam almaticam de cirico rubeo
- Item aliam almaticam albam
- Item 1 almaticam de scindone rubeo cohoptam de tela
- Item 1 amictum
- ~– Item 1 malam panni lanei cum 1 supertunicali folrato de scindone
- ~ Item 1 supertunicale folratum de tela
- Item 1 cotardiam botonatam de argento
- Item 1 iupponem
- Item 1 manutergium
- Item 1 mantam
- Item 1 supertunicale folratum de gris
- Item 1 cotardam folratam de pellibus
- Item 1 tunicam
- Item 1 mapam et 2 manutergia
- Item 1 camiziam et 1 femoralias
- Item in quadam alia maleta panni 1 manutergium
- Item 1 femoralias
- Item 1 essugacap
- Item 1 camiziam et 1 femoralias
- [fol. 450r]
- Item 1 iupponem
- Item 1 folraturam pellium variorum
- ~– Item 1 peciam tele
- Item 1 tabardum

- Item 1 scapolorium panni rubei
 - Item 1 capucium
 - Item 1 cotardiam de rubeo folratam de tela
 - Item camiziam Sarracenicam
 - Item 1 tabardum novum panni rubei
 - Item 1 velum mulieris
 - Item 1 cotardiam panni Janue
 - Item 1 camiziam et 1 femoralias
 - Item 1 capucium
 - Item 1 saquetum plenum de filo ad opus balistarum
 - Item 2 paria caligarum
 - Item 1 scapolorium panni listati
 - Item 1 cartam ad navigandum
 - Item in quodam sacco 2 camizias et 2 femoralias
 - Item 3 femoralias et 2 camizias
 - Item in alio sacco 1 camiziam et 1 femoralias
 - Item 30 paria sotularium
 - Item 1 manutergium
 - Item 30 lanceas sive dardas
 - Item 2 ballistas
 - Item 1 maletam cum 1 folratura pellium agnorum
 - Item 3 camizias et 2 femoralias
 - Item quosdam brassolletos
 - Item quasdam camberias et quasdam caxerias
 - Item quosdam brasselletos
 - Item in quodam sacco quasdam longuerias
 - Item 1 camiziam et 1 femoralias
 - Item 1 toalham
- [fol. 450v]

Item 1 caban

Item 2 camizias et 2 femoralias

Item in 1 sacco 18 servellerias

Item in alio sacco 13 servellerias

Item in alio sacco 6 capinalhas

Item in alio sacco 38 gorgerias

Item in quadam banasta 1 platas, 1 iupponem, 1 servelleriam, 1 gorgeriam et 1 supervestem

Item in alio sacco 9 gorgerias, 1 bloquerium et 1 servelleriam

Item 1 cappellum de ferro vocatum berroyer

Item quosdam brasselletos et 1 par cirothecarum de plata

Item in alio sacco 1 cotardiam

Item 1 tunicam

Item 1 manutergium

– Item 2 candelabra latonis

– Item 2 escapolaria fratrum Predicatorum

– Item 1 coffrum cum 1 pari cirothecarum episcopi

~ – Item 1 parvam brusciam cohoptam de corio plenam de quodam licore quem nullus non cognoscit

~ Item 6 taceas argenti, 4 grandes et 2 communes quas habet Bernadas serviens Montpessulani

~ Item 5 fibulas et 5 mostals qui videntur de argento sed sunt modici valoris et videntur facti esse pro ligando platas

Item 2 lanceas

Item 1 botam olei 1 sestarii vel circa

Item in quodam sacco modicum de risu

Item 18 botanos argenti modici valoris

Item 1 ballista (ipsa habet Martinus notarius)

Item 3 parvas butas

[fol. 451r]

- Item 1 brusciam rotundam de ligno
- Item 1 caxiam de cipresso
- Item 1 archum
- Item 1 burssam de zona cum quodam petane eboris
- ~ – Item 1 pannum aureum
- ~ – Item 2 manipulos
- Item 33 cabanos
- Item 3 camizias 3 femoralias
- Item 2 paria sotularum
- Item 2 paria caligarum
- Item 1 capucium
- Item 1 scarcellam modici valoris
- Item 1 braguerium
- Item quandam corrigiam de corio albo novam
- Item 1 saccum cum 4 camiziis, 4 femoralis
- Item 1 par caligarum
- Item 1 saccum cum 2 camiziis, 2 femoralis
- Item 2 paria caligarum
- Item 2 paria sotularium
- Item 1 serboys
- Item 1 saccum cum quibusdam pellibus variorum ant[. . .]
- Item 1 cotoninam borratam
- Item 2 zonas de tela alba
- Item 2 capucia
- Item 1 par caligarum
- Item 1 manutergium
- Item 1 scapolarium de panno albo
- Item 1 maletam de corio nigro in qua est quedam fustam
- Item 4 camizias et 3 femoralias

Item 1 liber cohoptus de corio rubeo voluminis 1 pedis perlongum et latum (deficit)

Item 1 saccum cum 1 caban

Item 3 femoralias

Item 1 manutergium

[fol. 451v]

Item 1 capucium

Item 1 tunicam

Item 1 saccum cum 2 camiziis, 2 femoraliis

Item 1 mapam

Item 1 fustam

Item 1 par caligarum albarum

Item 1 tunicam

Item 1 par sotularum

Item 1 caban

Item 2 tunicas

Item 1 magnum saccum reglatum plenum de camiziis et aliis rebus minutis

Item 1 saccum cum 1 tabardo botonato 33 botonibus admalhatas de argento

Item 1 tunicam botonatam 29 botonibus argenti

Item 1 mantonum cum 7 botonibus argenti

– Item 4 folraturas variorum

– Item 2 folraturas capuciorum de variis

~ – Item 4 gannachias ad usum prelati

Item 1 iupponem

Item 1 saccum cum 4 femoraliis et 5 camiziis

Item 80 denarios vocatos parvos in 1 manutergio involutos

~ – Item 2 1/2 cannas tele

Item 1 vexillum

Item 1 tunicam

Item 1 malam cum 1 caban

- ~ – Item 2 capucia quorum 1 est folratum de variis
 – Item 1 peciam de bort continentem 2 cannas vel circa
 Item 1 tunicam
 Item 1 caxiam cum 2 cartis ad navigandum
 Item 6 salsayronos de stagno
 Item 2 paria sotularium
 Item 3 bruscias cum 3 arcubus malis
 Item 1 reloge de vitio
 [fol. 452r]
 Item 3 camp[. . .]
 Item 40 botonos argenti rotundos
 Item 5 enses
 Item 5 cultellas
 Item 3 carcaysses plenos viratonibus
 Item 4 ballistas
 Item 1 baudrerium
 ~ Item 8 enses et 6 gladios modici valoris
 Item 3 cabans, 1 mantellum, 1 supertunicale et 1 capucium quam raubam habet
 Bertrandus de Janua
 Item 3 enses et 1 bloquerium quos habet Jacobus Brissonis serviens
 Item habet etiam 3 tasseas argenti
 Item Thomassius Girbaudi serviens habet 1 ensem et 1 platas et 1 caban
 Sequuntur abscondita et vendita et per aliquos postmodum, mandato d. iudicis
 Montispeulani, restituta, que ad eius auditum pervenerunt:
 Primo 1 panteriam modici valoris
 Item [. . .] de panno
 Item [. . .]
 Item [. . .] de Gan[. . .]⁶

⁶ The following four items are items F17–
 F20 in Pommerol and Monfrin. *Bibliothèques*

ecclésiastiques 2:324–325 (no. 356.1 F1–21).

[F17] Item 1 librum de papiru phizolophi Sexti metafezisse (deficit)⁷

[F18] Item 1 librum in pergameno incipientem “de constitutionibus ecclesiasticis” (deficit)

[F19] Item 1 librum de papiru incipientem “Unumquemque^h scire arbitramur” (deficit)⁸

[F20] Item 1 volumen in pergameno incipientem “Dotis causa casus”⁹ (deficit)

Item 1 mantellum folratum de pannis rubeis et [. . .] in minutis peciis cum 36 botonibus argenti deauratis

[fol. 452v]

– Item 1 supertunicale panni lividi folratum de gris

– [F21] Item 1 liber in pergameno incipientem “Rei non presumuntur” (deficit)¹⁰

– Item 1 sobrepelis ad usum prelati seu episcopi

Item 1 bandrerium

Item 1 gorgeriam

Item 1 capucium de listato

Item 8 gavinetos parvos

– Item 2 candelabra modica de metallo deaurata

– Item 1 par cirothecarum folratarum pellium

Item 2 cartas ad navigandum

– Item Officium beate Marie

~ – Item 1 saquetum cum 1 cordono de cirico

Item quasdam tabulas de ginf

Item 1 mapam

Item 1 camiziam, 1 femoralias

~ Item 1 saccum cum 1 cordono de cirico

Item 1 caban rubeum folratum de panno rubro

^h *Better*: Unumquodque

⁷The notary who wrote these records was unfamiliar with the literature of philosophy. This item should have been *Philosophi sexti Metaphysicarum*: the sixth book of Aristotle’s *Metaphysics*.

⁸Not the *Isagoge* of Porphyry, as Monfrin and Pommerol, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:325 (no. 356.1 F19) suggest, but Aristotle,

Physica, or a commentary on it.

⁹This is the incipit of the Vulgate *Infortiatum*; see Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:325 (no. 356.1 F20) note 952.

¹⁰This is F21 in Pommerol and Monfrin, *Bibliothèques ecclésiastiques* 2:324–325 (no. 356.1 F1–21).

Item 1 caban de panno nigro

Item 1 capinalh

Item 1 platas

Item quosdam gantelletos

Item 1 cartam ad navigandum

Item 1 ballista cum 1 baudrico

Item 4 capellos telle in quodam [. . .]

Item 1 par cirothecarum de corio

Item 3 ferros de glavi

Item 1 baudrerium pro ballista

Item 1 manutergium capitis

Item 1 tilexiam balliste

Item 1 pondus sive Romana parva

Item 1 accus maris

Item 13 clavellos pro tela [. . .]

– Item 2 escapolonos tele

^Item Gibertus reddidit dictum p[. . .] de variis. Item ganteletos.^

[fol. 453r]

~ Sequuntur [. . .] Aquas Mortuas

[fol. 454r]

Guillelmus de Alberiis [. . .] 6 gobellos cum pitalfa et 6 [. . .] argenti et 2 pulcros gavinetos. (Instrumentum Jo. de Balmis)

2. **Registra Avenionensia 137, fol. 28r-47v**

Inserted in a volume of letters of Innocent VI, a notary's dossier of the judicial inquiry by Guillaume Guilbert, archpriest of Corbières, subcollector of Narbonne, at Montpellier, 20 February – 20 June 1357, to recover the goods taken as the spoils of Thibaud de Castillon, stolen by a Genoese pirate whose ship then ran aground on Carnon beach.

A. 20 February 1357: A paper copy of the commission of Guillaume Guilbert to investigate and recover ecclesiastical goods from the beached galley.¹

[fol. 28r]

Permissione divina Stephanus archiepiscopus Tholosanus camerarius et Reginaldus episcopus Ulixbonensis thesaurarius d. pape, venerabili viro d. Guillelmo Guilaberti archipresbytero Corbarie Inferioris Narbonensis diocesis subcollectori generali in provincia Narbonensi, salutem in Domino.

Pervenit ad nostrum auditum de novo quod quedam navis, in qua erant multe pecunie auri et alie et vaxilla argenti ac crossa, mitra et alia ornamenta episcopalia et ecclesiastica necnon multi libri iuris canonici et civilis et aliarum facultatum et multa alia bona que fuerant bone memorie d. Theubadi ultimi defuncti episcopi Ulixbonensis, dispositioni apostolice reservata, fuit nuper piratice in mari more predonico per quandam galeam Januensem cuius patronus erat Anthonius Butafoc disrraubata. Verum cum, prout asseritur, dicta galea cum patrono et pecuniis ac bonis predictis fuit capta et arrestata apud Montempessulanum et Nemausum per gentes d. nostri regis Francie, nos, volentes pecunias, crossam, mitram, ornamenta episcopalia et ecclesiastica ac libros et bona alia ad Cameram Apostolicam pertinentia, que erant in dicta navi per dictam galeam disrraubata, recuperare, vobis, de cuius fidelitate et discretione plenam in Domino fiduciam obtinemus, exigendi et recuperandi ac recipiendi pecunias, vasa, mitram, crossam, ornamenta, libros et alia bona supradicta ad dictam Cameram pertinentia, et de hiis que receperitis quitandi quascumque personas et absolvendi ac contra quascumque personas pecunias, vasa, ornamenta, crossam, mitram et alia bona predicta detinentia et vobis non restituentia^a per censuram ecclesiasticam procedendi et alias ad restituendum vobis compellendi tenore presentium committimus et damus plenariam potestatem. In cuius rei testimonium sigilla officiorum nostrorum quibus in talibus utimur presentibus duximus apponendum^b.

Datum Avinione die 20. mensis Februarii, AD 1357, indictione 10, pontificatus sanctissimi patris et domini nostri d. Innocentii, divina providentia pape VI, anno 5.

^a *Better*: detinentes et vobis non restituentes. ^b *Better*: apponenda.

¹ This commission, somewhat abbreviated, is also edited in Pommerol and Monfrin,

Bibliothèques ecclésiastiques 2:325.

B. 8 April 1357: An original paper letter, with a trace verso of a round wax seal: Guillaume Guilbert orders the officers of the king of France to surrender the prisoner Johannes Panetarii, cleric, accused of taking goods from the beached galley.

[fol. 46r]

Guillelmus Guilaberti licentiatus in Decretis subcollector Camere Apostolice in provincia Narbonensi, comissarius auctoritate apostolica ad infrascripta negotia specialiter deputatus, capellanis ecclesiarum Montispessulani, salutem in Domino.

Vobis mandamus quatenus moneatis semel, secundo, tertio et canonice, venerabiles viros [Jacobum Vitalis] baiulum Montispessulani et alios quoscumque officiales regis partis [antique . . .] noviter acquisite eiusdem loci, necnon et Jacobum de Manhania, procuratorem domini dicte partis Montispessulani, ut incontinenti nobis seu Gaufrido Karoli et Girberto de Bosco servientibus aule episcopalis Montispessulani et specialiter per nos deputatis nomine nostro recipientibus, tradant et restituant Johannem Panetarii, clericum in habitu et tonsura notorie, incedentem in carceribus curie baiuli predicti mancipatum pro quibusdam sibi impositis Cameram Apostolicam tangentibus, et specialiter pro eo, quod dicitur plura et diversa bona que cum galea Anthonii Botafoc ad plagiam de Carnone et locum de Peyrolis pervenerunt, que ad dominum nostrum papam et eius Apostolicam Cameram noscuntur pertinere et de et super quibus cognitio ad nos spectat, occupasse, usurpasse et indebite sibi appropriasse. Alioquin ipsos, quos et eorum quemlibet predicta, trina et canonica monitione premissa, exnunc ut extunc et econtra, maxime cum de possessione clericatus eiusdem notorie constet, in hiis scriptis excommunicamus lapsa die quo eisdem monueritis, excommunicatis publice in vestris ecclesiis singulis diebus nuntietis tamdiu donec aliud receperitis in mandatis. De nominibus vero eorum quos monueritis de die et hora monitionis per vos facte etiam in dorso presentium nos certificando.

Datum in Montepessulano, die 8. Aprilis AD 1357.

[fol. 46v: dorse of the letter with the trace of a single round seal, nothing written.]

C. 18 April 1357: An original letter of Guillaume Guilbert ordering all the longshore chaplains to excommunicate by bell and candle all persons who have taken or received goods from the beached galley.

[fol. 47r]

Guillelmus Guilaberti, licentiatus in decretis, archipresbyter Corbarie Inferioris Narbonensis dyocesis, succollector Camere Apostolice in provincia Narbonensis, comissarius ad infrascripta Sede Apostolica specialiter deputatus, capellanis de Frontiniano, de Villanova, de Peyrolis, de Melgorio, de Castello Aquarum

Mortuarum, de Bazigiis et aliis universis et singulis Magalonensis, Nemausensis et Agathensis civitatum et dyocesium, salutem in Domino.

Cum alias per vos canonice et publice in ecclesiis vestris moneri fecimus omnes et singulas personas, de bonis et rebus et pecuniis que in galea Anthonii Botafoc (que nuper ad terram cecidit in plagia de Carnon prope Montempessulanum) existebant, que per dictum Anthonium et suos complices depredata fuerant piratice de quadam navi Johannis de Lordello civis Ulixbonensis regni Portugalie, et que d. Johannes Garrigie ad Romanam Curiam conduci et portari faciebat, habentes vel habere scientes quocumque titulo vel colore, sive custodie, comende, depositi, doni, emptionis, sive occupationis vel usurpationis aut appropriationis indebite sive furti, sive esset aurum, sive argentum, lapides pretiosi, anuli, vestimenta pontificalia vel sacerdotalia, libri, raube, panni lanei, tele, mape, longerie, iocalia, burse, zone, gladii, ganiveti, reliquie, reliquiarie, lapides altorum sive altaria portatilia, pecunie, pelles variorum, sive arma guisarme, balliste, enses, plate, sive alia quecumque ad dominum nostrum papam et eius Cameram Apostolicam pertinentia, ut illa habentes restituerent et scientes habere revelarent infra terminum in litteris nostris dictam monitionem continentibus contentum. Nonnulleque persone, maligno spiritu inbuta, dictis monitionibus minime paraverunt, nec parere curent cum effectu, propter quod sententiam excommunicationis per nos inscriptam dicta monitione canonica precedente, in ipsas et earum singulas latam, incurrerunt, et adhuc eadem sententia innodate existunt. Hinc est quod vobis et vestrum cuilibet qui super hec fueritis requisiti, mandamus, et sub excommunicationis pena precipimus, quatenus omnes et singulas personas ecclesiasticas et seculares etiam utriusque sexus, cuiuscumque status, dignitatis, conditionis vel ordinis existant, que de premissis aliquid habuerunt et non restituerunt, habere vel habuisse sciverunt et non revelaverunt nobis, in aula episcopali Montispessulani seu alteri denominato in nostris predictis monitionis litteris, quas merito, earum mora, culpa et contumacia exigentibus, agravamus, et singulis diebus, feriatis et non feriatis, candelibus extinctis et campanis ter in die, viz. hora misse, hora vesperorum et hora Ave Maria, cum longo tractu, ac si pro defunctis vel pro igne, traherentur pulsatus, in vestris ecclesiis publice excommunicatis et agravatis nuntietis tamdiu donec aliud receperitis in mandatis, scientes quod si in executione premissorum negligentes fueritis, vos et vestrum quemlibet taliter puniemus quod ceteris transibit in exemplum.

Datum in Montepessulano, die 18. mensis Aprilis AD 1357.

Respondetis in signum executionis mandati.

[fol. 47v: dorse with the traces of 16 seals, including the round seal of the commissioner]

D. 8 May 1357: The summons of receivers of goods from the pirate galley of Anthonius Butafoc.

[fol. 29r]^c

Ex parte nostra Guillelmi Guilaberti comissarii apostolici in facto galee Anthonii B[utafoc, v]os, priores et capellani Magalonensis et Nemausensis dyocesium, moneatis tercio et canonicè, singulos infra nominatos in hospitiis eorum et omnes per[son]as in genere, ut quicquid habent de bonis dicte galee nobis portent infra 4 dies a tempore monitionis in aula episcopali Montispessulani, ab[. . .]coro quemlibet exnunc ut extunc et econtra, tertia et canonica monitione premissa, excommunicamus in hiis scriptis, extunc exhort[. . .] in vestris [. . .] diebus invocetis. Datum in Montepessulano die 8. Maii AD 1357.

.omnes canonicos et alios Magalonense commorantes aliquid habentes

.omnes familiares d. [Jacobi Vitalis] prepositi Magalonensis

de Latis:

.m. Petrum Guilaberti

.Johannem Caralan

~~.Johannem Serralonga~~

Petrum Andree

Gaucelmum de Terraforti

Stephanum Borrilhonis

Durandum Coste

Johannem Vasconis

Pontium Aymerici

Geraldum de Cabanis

Bernardum Roberti

Johannem Constantini

de Melgorio:

.m. Johannem Castellionis

Raymundum de Lebeynas

d. Stephanum Pipionis

de Frontiniano:

–Guillelmum Vezassa

+Johannem Genesisii

–Bernardum Saladini

+Guillelmum Anglici

+Petrum Morassi

^c A strip was torn from the top of the page near the center with loss of some text.

–Guillelmum Sarabida
 –Johannem Ayguini
 +Petrum Escoti
 –Manetum Pugas
 –Johannem Rodilho
 +Jacobum Talo
 –Jacobum Andree
 –Jacobum Gervasii
 +~~Johannem Venassa~~
 +Jacobum Ademarii
 –Petrum Cessel
 –Jacobum Anglici
 +Johannem Monassa

Montispezzulani:

Bernardum Fabri peysonerius
 Jacobum Vitalis
 Bernardum Pelati peysonerius
 Bertrandum Pollerii servientem
 Guillelmum Tornafort ordinarium
 m. Petrum Bordonis
 Johannem Vilanova
 Raymundum Henrici pellicerium

de Peyrolis:

Bernardum lo Lon[. . .]
 Raymundum Verda
 Johannem Pinha
 Jacobum Durandi
 Bernardum Raymundi
 Vitalem quondam Raymundi
 Guillelmum Martini
 Guillelmum de Doy[. . .]
 Jacobum Dayd[. . .]
 Petrum de Cano[. . .]
 Bernardum Sabaterii
 Bernardum Pelarii

de Villanova:

Jacobum Imberti
de Aquis Mortuis:

Amelius Petit

de Armazanicis:

+Pontium Bru[. . .]

Et vos capell[ani Aquarum] Mortuarum moneatis tercio et canonice d. Fulconem de [Bargia, ca]stellanum Aquarum Mortuarum, ut infra 4 [dies a die m]onitionis vestre computandos, de quo vos in dorso presentium certi[ficetis, ut nobis] in aula episcopali Montispessulani reddat et restituat ac tradat et assignet omnia et singula bon[a] que emit a procuratoribus regis vel [ab aliis] de bonis galee Anthonii Botafoc, sub excommunicationis pena, quam in ipsum, trina et canonica monitione premissa, ferimus in hiis scriptis. Nisi causam rationabilem allegare voluerit ad quam allegandam et allegari faciendam quod fuerit rationis, diem quartam a tempore dicte monitionis vestre computandam eidem coram nobis in dicta aula Montispessulani assignetis. Datum ut supra et sigillatum.

Item denunciatis infrascriptos excommunicatos:

d. Stephanum Pipionis de Melgorio

operarium beate Marie de Sablone Aquarum Mortuarum

Montispessulani:

Martinum lo Corratier

m. Johannem lo Tavernier

Raymundum Sabaterii

Rastellum lo Furtre

[fol. 29v: traces of the commissioner's round seal, two almond seals, and this return:]

Iste littere fuerunt presentate die 11. Maii anno quo supra. Et quia d. Fulconus de Bargia non fuit inventus, nec homo pro eo, quare ob reverentiam vestri sigillum ecclesie est apponendum.

E. 8 March – 20 June 1357

Interrogationes testium

[fol. 30r]

Anno a Nativitate Domini 1357, die 8. Martii, consistens in aula episcopali Montispessulani, venerabilis vir d. Guillelmus Guilaberti, licentiatus in decretis, archipresbyter Corbarie Inferioris Narbonensis diocesis (comissarius ad recuperandum et recipiendum bona omnia et singula que piratice Anthonius Botafoc Januensis et sui complices, discurrerent per mare, cum sua galea depredati fuerunt de quadam navi Portugalie in qua erat patronus Johannes de Lordello, civis Ulixbonensis, que d. Johannes Garrigie, comissarius ad hec datus, portari faciebat de Ulixbona ad Romanam Curiam, ad Cameram Apostolicam pertinentia seu alias eidem Camere obligati, eidem Anthonio Botafoc et eius complicibus et aliis personis quibuscumque occupatoribus vel detinentibus eorundem auctoritate apostolica una cum quibusdam collegis suis specialiter deputatus) qui coram se fecerat evocari et citari plures personas ad diem predictam pro informatione facienda et veritate scienda de bonis predictis occupatis et distractis et alias occultarum in preiudicium d. nostri pape et eius Camere Apostolice.

Primo fecit iurare **a. Petrum Fabri**, mercatorem Montispessulani, super premissis vocatum coram dicto d. comissario, dictis die et loco comparentem, quod de hiis super quibus interrogaretur, et etiam de hiis que alias sciret et non interrogatus, tam in facto proprio quam in alieno, diceret puram, meram et plenam veritatem, qui quidem Petrus Fabri medio iuramento per eum super sancta Dei 4 Evangelia corporaliter prestito, deposuit per modum qui sequitur:

1. Et primo, interrogatus an aliqua bona haberet vel habuisset de bonis existentibus in galea Anthonii Botafoc, cum terre applicuit, dixit quod non.
2. Interrogatus si aliqua bona de predictis fuerunt portata aliquo tempore post casum dicte galee ad domum suam in Montepessulano, dixit quod non.
3. Interrogatus si scit vel scivit aliquem seu aliquos qui de dictis bonis habuissent et sibi appropriassent, dixit quod non.
4. Interrogatus super pluribus in speciali et in generali premissa tangentibus, dixit se penitus nichil scire vel scivisse, nichilque habere vel habuisse aut etiam sibi appropriasse.
5. Interrogatus quo tempore et quanto ipse fuerit in loco [Carnon], ubi erat dicta galea vel in loco de Peyrolis ubi bona erant reposita, dixit quod ipse primo fuerat ibi die Veneris [10 February 1357] et parum fuit ibi nec intravit seu ascendit galeam propter fortunam temporis que ipsum impedivit. Item dixit quod die Sabbati sequenti [11 February] ipse rediit illuc et Dominica sequenti cum d. Pontio de Bariaco et presens fuit per intervalla cum inventaria conficiebantur de bonis dicte galee.
6. Interrogatus si erat ibi in confectione dictorum inventariorum, dixit quod sic.

7. Interrogatus si dictus d. Bernardus manutenebat bona de quibus conficiebantur inventaria, dixit quod sic, quandoque.

8. Interrogatus si [Bernardus] aperiebat arquas, caxias seu coffros in quibus erant plurima bona, dixit quod sic; specialiter vidit quod aperuit unam retam quam alii circumstantes nesciebant aperire.

9. Interrogatus si d. Bernardus de Baryaco aliqua de predictis bonis se appropriavit, dixit quod non, quod ipse vidisset seu scivisset.

[fol. 30v]

Die ultima Martii d. **b. Raymundus de Anglatio**, vicarius de munitioibus [ecclesie Narbonensis] deposuit d. Guillelmo Guilaberti commissario suprascripto super facto dicte galee Antonii Butafoc

1. quod die Veneris [10 February 1357] proximo postquam dicta galea aplicuit terre, ipse venit ad hospitium Pontii Dini de Montepessulano in pede pontis Terre Rubee et cum quibusdam aliis de mercatoribus ad hospitium d. prepositi subtus Peyrolis in quo invenerunt d. Pontium de Baryaco iudicem, qui statim veniebat de dicta galea, quiquidem palpabat et tractabat etolvebat plurima et diversa bona et res que asportata fuerant de dicta galea ibidem presentibus pluribus notariis et servientibus regis. Et abinde accessit etiam dictus loquens una cum dicto d. Pontio ad hospitium d. prepositi iuxta Peyrolas. Et paulo post, post prandium, dictus loquens ut procurator d. [Durandi de Capellis] Magalonensis episcopi requisivit dictum d. Pontium quod permitteret ipsum procuratorem et gentes dicti d. episcopi facere inventarium et habere custodiam de rebus ipsius galee cum ad ipsum d. episcopum ratione iurisdictionis quam habet in plaga de Carnon, totaliter hoc pertineret. Qui iudex respondit quod eis nichil de predictis permitteret, set ipse ut superior premissa faceret.

2. Item interrogatus si vidit quod aliquis tractaret vel tangeret seu se intromitteret de dictis bonis nisi dictus d. Pontius de Baryaco, dixit quod die Sabbati sequenti [11 February] dum inventarium fiebat de bonis et rebus dicte galee, vidit quod Bernardus de Bariaco, filius dicti d. Pontii, palpabat, manutenebat et tractabat, aperiendo caxas et claudendo ipsas, extrahendo et immitendo ab eis et in eas bona et res, ligando et disligando malas et fardellos, ac si esset dominus et magister rerum.

3. Interrogatus quando vidit quod Guillelmus Secundi, subvicarius Aquarum Mortuarum, extraxit plura arma sive plures armaturas, viz. ballistas, caxias viratorum, platas, gorgerias, goias, servelerias, quasquidem res et armaturas dictus subvicarius asportavit secum apud Aquas Mortuas.

c. Deodatus Martini, serviens regis, testis, iuratus etc.

1. Interrogatus super pluribus et diversis, et inter cetera an aliqua bona habuit de dicta galea, dixit quod sic: unum cusse sibi traditum per Johanetum famulum d. Pontii Bererii, quondam servientis regis.

2. Interrogatus si scit aliquem alium aliqua habuisse, dixit quod vidit quod Martinus, clericus d. Pontii de Bariaco, portabat aliquas vestes lineas subtus mantellum, de quibus aliqua pars aperta inferior pendeat, et hec vidit in itinere quo itur de mansso Hugonis Fabri apud Carnonem. Item vidit quod Petrus Fabri mercator Montispessulani dedit duobus famulis suis (vel hi dicebantur sui) cuilibet unam tunicam viridi coloris ut sibi videtur, non tamen bene recordatur. Et vidit quod dictus Petrus Fabri et plures alii manutenebant in dicto mansso Hugonis Fabri.

Die 20. Aprilis **d. Jacobus Vitalis Capdeguit**, curie baiulus Montispessulani, testis, iuratus etc.

1. Interrogatus utrum ipse iverit ad galeam postquam ad terram accidit, dixit quod sic.

2. Interrogatus qua die, dixit die Jovis [9 February 1357] hora tarda, taliter quod non potuerit venire ad galeam set ad locum de Peyrolis.

3. Interrogatus qui erant cum ipso, dixit quod Bernardus de Mansso et Stephanus Moroilus et Bernardus Martini et quidam vocatus serviens regis prius et [. . .] locumtenens [Jacobi Vitalis] custodis portus de Peyrolis.

4. Interrogatus de cuius mandato ipse ivit illuc, dixit quod de mandato m. Johannis Fabri, locumtenentis magistri portuum et d. Pontii de Bariaco iudicis ordinarii Montispessulani.

5. Interrogatus quid ipsi predicti fecerunt in loco de Peyrolis hac nocte, dixit quod ceperunt circa 42 Januenses [fol. 31r] quos ibi invenerunt et eorum bona et pecunias.

6. Interrogatus que bona recepit ab eisdem, dixit circa 12 vel 13 coresellos, malas sive sacos, inter quos erant folraturas variorum. Item 1 cassetum in quo erant cirotece episcopales et 1 pannus aureus et 2 manipuli et 1 burssa infra quam erat 1 pectorale eburneum. Item 1 amforam vitream plenam balssamo que tenebat ut sibi videtur circa 2 parvos gobellos. Item receperunt a quodam Januense 200 grossos, 5 florenos et 2 mutones. Item a quodam alio Januense vocato Jacobus Yalian 50 duplas auri et 35 florenos. Item a quodam Mino, servitore Anthonii Botafoc, 3 taceas argenteas. Item a quodam alio Januense, alias 3 taceas. Item a 3 aliis Januensibus, 3 quantitates pecunie minute Barchinonensis, ligatas singule in singulis pannis lineis, que computeate non fuerunt set sigillate cum sigillo ipsius et cuiusdam alii servientis. Item a quodam alio Januense, 99 grossos et 12 duplas auri.

7. Interrogatus quid fecerunt de predictis omnibus, dixit quod die Veneris sequenti [10 February] mane, dicti croselli, malle seu sachi et cofretus predictus, pelle varie fuerunt tradite d. Pontio de Barriaco, de quibus ipse fecit inventarium et idem fuerunt tradite moneta supradicta et tacee etiam predictae, de quibus taceis tradidit unam hospiti in quo hospitio erant pro expensis ibi factis, et 5 tradidit Bernardo de Manso servienti. Dictus loquens tradidit dictam amphoram Bernardo Martini servienti regis custodiendo. Quid de ea fecerit, ignorat. Item dixit quod illi receperunt a dictis Januensibus plures enses, ballistas et lanceas que omnia fuerunt tradita dicto d. Pontio de Barriaco excepto quod Bertrandus Polerii, serviens regis, recepit aliquos cusses inter quos erant 2 Valentie communi extimatione circa 20 florenos ut dicebant Januenses.
8. Interrogatus si ipse loquens habuit aliqua a dictis Januensibus, dixit quod sic, unam ballistam pretio 1 floreni et unum lodicem album pretio 1 floreni et 2 par sotularium et unum cuissonum de licentia d. Pontii de Barriaco sine pretio.
9. Interrogatus an aliquas pecunias habuit a Petro Savello de Montezemolo dixit quod non.
10. Interrogatus an aliquas pecunias habuerit a Valentio Vicecomite, comite dicte galee, dixit quod non, nisi prout supra deposuit.
11. Interrogatus an ab aliquibus aliis aliquas pecunias habuit, dixit quod [non] nisi prout supra deposuit.
12. Interrogatus an fuerit presens in confectione dicti inventarii, dixit quod non, sed bene per intervalla videbat quod faciebant inventarium et aliquotiens sibi tradebant bailias custodiendas quia erant male deserte ut defficearentur.
13. Interrogatus si scit vel vidit quod d. Pontius de Bariaco habuerit aliqua de bonis dicte galee, dixit quod nescit, sed bene scit aliqua faciebat portari ad domum Bernardi Sabbaterii de Peyrolis. Et deinde cum animalibus faciebat portari ad Montepessulanum, sed nescit ubi ponebantur; et post, ut sibi videtur die Martis sequenti [14 February], bene mane vidit quod Bernardus filius dicti d. Pontii de Bariaco cum uno famulo ducebant unum animale honeratum pluribus et diversis rebus, quod fuit honeratum in hospicio Bernardi Sabbaterii; et dicebatur per ibi asciscentem et dictos Bernardum Sabbaterium et Bernardum de Bariaco quod illa erant que fuerant portata de mandato d. Pontii de Bariaco sine inventario, que ibi reduci [fol. 31v] faciebat.
14. Interrogatus si scit quod Bernardus de Bariaco, Petrus Fabri, m. Johannes Ferarii, Raymundus de Melgorio aliqua sibi appropriaverunt de dictis bonis vel alienaverunt, dixit se nescire nisi de Petro Fabri, qui dedit duas tunicas famulis suis, sed vox et fama publica erant ibi inter asciscentes et adhuc est in Montepessulano quod predicti d. Pontius de Bariaco et alii supranominati

recipiebant de melioribus rebus pro parte sua. Et audivit dici a Bernardo Sabbaterii quod Bernardus de Barriaco sibi loquenti cambiaverat ballistam quam emerat, recipiendo bonam quam emerat dictus loquens pretio 1 floreni et reponendo unam aliam parum valentem.

15. Interrogatus si vidit circumquaque palam libros et alia ornamenta ecclesiastica, dixit quod bene vidit 16 libros in tenda patroni galee, quos sub manu regis receperit dictus d. Pontius de Bariaco; alia ornamenta non vidit nisi coffretum de quo supra dixit; plura dixit se nescire.

Die 26.^d Aprilis **e. Sanchonus de Navara**, qui moratur cum Petro de Roberto, drapperius Montispessulani habitator, testis, iuratus etc.,

1. Interrogatus an aliqua habuit vel sciverit habuisse per aliquos de bonis galee Anthonii Botafoc, dixit quod die Dominica [12 February] post casum dicte galee, de mane, ipse loquens ivit associando dominum suum ad locum de Peyrolis ubi dicta bona in quodam mansso existebant et inter cetera vidit ibi Petrum Fabri mercatorem Montispessulani qui petebat et perquirebat famulum suum. Et cum fuisset ei dictum quod in loco de Peyrolis parabat cibaria pro prandio in hospitio dicti Pontii de Bariaco, dicti Petri et aliorum cum eis existentium, dictus Petrus rogavit testem loquentem quod ei custodiret aliquas res quas sibi paulatim tradidit et quod portaret ea ad domum dicti Petri apud Montempessulanum, quas dictus loquens recepit et eas portavit apud Montempessulanum, et eas in crastinum tradidit dicto Petro (quia de illa nocte ipse Petrus non venit apud Montempessulanum, quod ipse loquens posset eum invenire) exceptis quibusdam quas ipse loquens sibi retinuit.

2. Interrogatus que erant res ille, dixit quod 2 pecie tele et 3 ferra lancessarum deaurata et 1 zona de cerico contexta cum filo aureo sive aliquo munimento, et 1 viretus decentatus et ultra non recordatur.

3. Interrogatus quas res ipse loquens sibi retinuit, dixit quod de dicta tela 2 stapolones mesure 1 canne vel circa.

4. Interrogatus si aliqua alia habuit ipse loquens de bonis dicte galee, dixit quod sic, viz. 1 gavinetum quem sibi dedit Bernardus de Bariaco et alium quem sibi dedit dictus Petrus Fabri, et 1 alium proiectum per quendam, quem vero nescit, quem recepit. De pluribus interrogatus, dixit se ulterius nescire.

[fol. 32r]

Post hoc, die 25. Aprilis, d. **f. Petrus Singeste** presbyter curatus Sancti Jacobi de Melgorio dixit et deposuit prefato d. commissario quod Raymundus de Melgorio, domicellus dicti loci nuper portavit et posuit in quadam cappella quam habet

^d Better: 25.

iuxta dictam ecclesiam Sancti Jacobi, viz. quoddam reliquarium fusteam in quo sunt plures reliquiae sanctorum et etiam quendam librum in quo sunt scripte aliquae orationes, quasquidem res dictus Raymundus eidem loquenti dixerat se habuisse a galea Anthonii Botafoc sive de Januensi eiusdem.

Post hec, die 25. Aprilis, **g. Bernardus Sabbaterii** de Peyrolis, testis, interrogatus

1. dixit se habuisse titulo operationis a quibusdam Januensibus galee Anthonii Botafoc viz. 1 ballistam pretio 2 florenorum et medii; item aliam ballistam cum quodam carcaygi cum viritonibus pretio 2 florenorum auri.

2. Item dixit quod quidam ex dictis Januensibus quadam die, viz. illa die [9 February 1357] qua illa dicta galea cesidit in plagiam, dederunt sibi loquenti res que sequuntur, viz. quasdam caligas de livido et quandam picassolam cum longo manubruo et quendam pavesium fractum et duas lanceas cum parvis ferreis. Et hec pro rebus victualibus quas comederunt de suo ut dixit.

3. Interrogatus si ipse testis fuit in dicta galea, dixit quod sic.

4. Interrogatus si habuit seu recepit aliqua alia preter supradicta dixit quod non.

5. Interrogatus si scit aliquos alios habuisse recepisse seu emisse, dixit quod non quod recordetur, nisi d. Pontius de Bariaco, iudex regius Montispessulani, qui asportavit secum cum cadrugii apud Montepessulanum plures ballistas et alias res sive armaturas et etiam Stephanus Maurelli serviens regius Montispessulani habuit sive abstulit a quodam Greco dicte galee viz. 4 taceas argenti planas et etiam a quodam Januensem qui dicebatur esse comitem dicte galee, habuit duas alias taceas argenti, quasquidem sex taceas dictus serviens tradidit incontinenti cuidam servienti vocato Bernardas.

6. Interrogatus si scit quod dictus d. Pontius de Bariaco vel eius filius fecerunt aliquod portari ad Montepessulanum clam vel occulte de domo sua vel aliunde, dixit quod non de domo sua; si aliunde, nescit.

7. Interrogatus si Bernardus de Barriaco fecit aliqua portari de Montepessulano ad domum suam, dixit quod sic, viz. 2 vestes Januenses cum cordulis argenteis et 1 coffanum clausum, quicquid esset infra, nescit, que dicebat dictum Bernardum se reportare de Montepessulano quia illa portaverat sine inventario, et de predicta fecit m. Martinus inventarium, ut dixit.

Post hec, anno quo supra et die 28. Aprilis dictus d. commissarius iurare fecit d. **h. Pontium de Baryaco**, iudicem regium partis antique Montispessulani, quiquidem d. Pontius iuratus ad sancta Dei 4 Evangelia meram et puram quam noverit dicere veritatem, tam in facto suo proprio quam etiam alieno, dixit et deposuit ut sequitur.

1. Et primo interrogatus quis fecit inventarium bonorum galee Anthonii Botafoc, dixit quod m. Johannes de Balmis notarius fecit primo in parte, viz. in plagia de Carnon, et postmodum, in mansso Hugonis Fabri ubi erant dicta bona posita, per notarium d. Magalonensis episcopi. Et etiam per m. Martinum de Sancto Baseliquo, notarium ipsius d. iudicis, de hiis que erant in dicto mansso, et licet in parte simul fecerunt dictum inventarium, tamen postmodum ut citius expedirent dictum negotium, fecerunt quilibet pro se inventarium de dictis rebus, viz. Raymundus de Melgorio et procurator d. episcopi cum predicto notario dicti d. episcopi ex una parte, et ipse d. iudex cum predicto m. Martino cuius^o notario ex alia parte. Et credit dictus d. iudex quod totum inventarium quilibet dictorum notariorum habuit de hiis que facta fuerant infra dictum manssum tantum unus [fol. 32v] quantum alterius. Postquam fuerunt eidem d. iudici plura revelata, que scribi fecit ut dixit in inventarium dicti m. Martini, que non credit fuisse scripta et per alios notarios pro eo, quia ibi non erant. 2. Item interrogatus si aliqua bona, ultra inventaria per dictos notarios facta scripta, venerunt ad manus suas, dixit quod sic, aliquam pecuniarum quantitatem, viz. in parte a Jacobo Vitalis, custode portus de Peyrolis et a Bernardo de Manso, serviente regio Montispessulani, in quodam sacquo positas per diversas partes sigillato sigillo cuiusdam peysonerii Montispessulani cuius nomen ignorat, qui sacus fuit apertus in presentia d. Pontii de Manso Aulesie, commissarii deputati per d. senescallum Bellicadri et Nemausi super rebus dicte galee tradendis et restituendis mercatoribus Montispessulani dampnum passum per patronum et consortes ipsius galee, in qua apertura fuerunt presentes dictus Jacobus Vitalis et ille qui sigillaverat dictum saccum, et recognovit sigillum et fuerunt numerate partes presentibus ipsis et m. Raymundo Rubei notario dicti d. Pontii commissarii antedicti et, suo videre, m. Johanne de Balmis qui scribebat mandato dicti m. Raymundi Rubei, que partes penes ipsum d. iudicem remanserunt. Dixit etiam se habuisse reta qua fuit captus dictus patronus cum 2 sociis; et curie Montispessulani, presentibus d. Laurentio Saquerii et m. Guillelmo Carlat notario dicte curie <?>ordinarii, qui omnia scribebat in libris eius, 106 duplas auri et 5 vel 6 florenos, suo videre; dixit etiam se habuisse a Guillelmo Testoris serviente, 127 duplas auri quas habuerat a diversis Januensibus dicte galee in quodam sacquo, de quibus, detractis expensis et non computatis, et detracta summa 60 duplas auri et 2 florenos auri quam tradidit mandato dicti d. Pontii commissarii supradicti dd. patrono et Guillelmo Albieyrias mercatori et subvicario Nemausensi, reliquas pecunias tradidit mandato dd. Petri Scatisse, thesaurarii maioris regis, et Johannis Talanardi militis et cuiusdam alterius militis (qui ibi erat pro d. comite Andegavensi, Robertus de Podio Ytalayco) habitatoris Montispessulani, presente d. Guillelmo Guilaberti comissario suprascripto. Et nulla alia bona pervenerunt ad manus suas nisi

^o *Better: eius.*

contenta in inventariis predictis, que, licet unus caban et una ballista per Bernardum de Baryaco, eius filium, fuissent adportata ad domum suam ipso, d. iudice inscio, tamen d. iudex incontinenti cum predicta vidit et scivit, ea reportari fecit per dictum filium suum ad locum de Peyrolis, et ea in inventario predicto describi fecit.

3. Interrogatus si aliqua de contenta in predictis inventariis penes se concistunt, dixit quod non, que omnia habebat, restituit mercatoribus Montispessulani mandato dicti d. Pontii comissarii d. senescalli et dictis dd. thesaurario regio Francie et aliis superius nominatis.

4. Interrogatus si vidit quendam copertorium ferratum pellibus de gris et unum anulum pontificale, dixit quod non.

5. Interrogatus qua auctoritate ipse fecit et accepit bona et personas dicte galee, dixit quod ut iudex ordinarius Aquarum Mortuarum, quare in plagia Cornon applicaverat dicta galea, que plagia est sub iurisdictione seu ressorto dicte iudicature, ad conservationem illorum quorum erant res predictae, seu qui ius habebant seu habere poterant in bonis predictis, et ad requisitionem nonnullorum mercatorum Montispessulani, viz. Guillelmi Dalbeyras, Guillelmi Paratoris et nonnullorum aliorum.

6. Dixit etiam interrogatus quod quadam die [fol. 33r] Jovis [9 February] passi fuerunt naufragium, set qua hora nescit. Et illa die hora satis tarda fuerunt capti Anthonius Botafoc patronus dicte galee cum duobus sociis et ducti ad carcerem regium Montispessulani et incontinenti, ipsis captis, misit dictus d. iudex sertos servientes regios 5 vel 6 numero, viz. Bernardum de Manso, Johannem Bartholomei cum aliis eis associatis, set de eorum nominibus nunc non recordatur, pro custodiendo res et bona dicte galee.

7. Dixit etiam interrogatus quod in crastinum [10 February] ipse d. iudex ivit ad plagiam ubi erant, et fuit ibi circa hora tertie, suo videre, cum m. Johanne Ferrarii et Petro Fontanelli notariis, et quibusdam aliis.

8. Interrogatus si ipse d. iudex fecit fieri aliquas proclamationes ibi in dicta plagia, dixit quod sic, viz. quod nullus esset ausus intrare galeam sub pena amissionis pedis nec emere nec vendere res dicte galee sub pena amissionis earum et pretii et sub omni alia pena quam possent incurrere erga dominum nostrum regem, omnibus ibi acistentibus presentibus et audientibus.

9. Interrogatus si post dictam proclamationem vidit aliquam rem vendi, distrahi vel alias alienari, dixit quod non, set ante fuerat capta quedam vela modica per quandam Condam Magalonensem, quam faciebat asportari, quam afferre noluit, ne brica haberet cum dictis marineriis qui erant plures numero, et ipse erat ibi

cum paussis^f servientibus.

10. Interrogatus si vidit, audivit vel scivit quod aliquis habuisset aliquas pecunias a marinariis vel a galea vel alias quovismodo, dixit quod non, nisi prout supra dixit.

11. Interrogatus an Raymundus de Melgorio vel procurator [Raymundus de Aglatio] d. episcopi vel d. Stephanus Piquoris, baiulivus de Melgorio dicti d. episcopi Magalonensis, ceperunt aliquas res de dicta galea vel plagia, et secum asportaverunt de rebus predictis, dixit quod non, eo sciente vel vidente. Set postmodum audivit dici quod predicti aliqua secum asportaverunt et mandavit eis quod ea restituerent, aliter contra eos procederet, et fecit proclamari publice in loco de Peyrolis quod quicumque aliqua habuisset, ea redderet vel ea revelaret, sub omni pena quam possent incurrere erga dominum nostrum regem. Et postea cum fuit in loco de Peyrolis, fuerunt sibi aliqua revelata et inter alia una maleta et una ballista in qua erant certe res quas in inventario scribi fecit, de qua fuerit eidem d. iudici dictum per hospites dicti loci quod predicta fuerant asportata de Melgorio set per quos non recordatur.

12. Interrogatus si vidit vel scivit aliqua de bonis dicte galee dari per aliquos, dixit quod non, set quedam vilia et quasi nullius valoris fecit extrahi de dicta domo que postea fuerant recepta per aliquas gentes, modici valoris.

13. Interrogatus si vidit vel scivit quod Petrus Fabri, mercator Montispessulani, habuerit aut receperit aliqua de bonis dicte galee de ipsa galea vel aliunde, dixit quod non, set bene audivit ab eodem quod reprehendabat si aliqua recepisset quod nulla habebat, et si aliqua habuisset, quod bene cito inveniret ea reportata in loco de Peyrolis. Audivit a Bernardo, filio suo, quod d. Petrus aliqua sibi tradiderat reportanda ad locum de Peyrolis, que dictus Bernardus asportavit et asportari fecit ad dictum locum de Peyrolis et inventario describi.

14. Interrogatus si scit vel vidit quod dictus eius filius et dictus m. Martinus eius notarius seu aliquis alius aliqua de predictis bonis habuerit, dixit quod non.

[fol. 33v]

Post hec, die 12. Martii^g, recepto iuramento per dictum d. commissarium a **i. Bernardo de Baryaco**, filio d. Pontii de Bariaco, dixit et deposuit ut sequitur

1. et primo, interrogatus qua die ipse primo ivit ad locum ubi erat galea, viz. in plagia Carnon, dixit se non recordari.

2. Interrogatus an 1. vel 2. die post casum dicte galee, dixit quod 3. die [12

^f Better: paucis. ^g Better: Madii.

February] ut sibi videtur.

3. Interrogatus cum quibus personis accessit illuc, dixit quod cum quibusdam servientibus de quorum nominibus non recordatur.

4. Interrogatus qua hora diei, dixit quod de mane.

5. Interrogatus si intravit dictam galeam, dixit quod cum primo ipse venit ad plagiam, ipse invenit d. patrem suum et Raymundum de Melgorio et quosdam alios pro parte d. [Durandi de Capellis] episcopi Magalonensis loquentes coniunte, qui Raymundus et alii pro parte dicti episcopi ostendebant aliqua instrumenta per que dicebant apparere ipsos esse et fuisse in possessione custodiendi galeam et bona eiusdem ratione iurisdictionis ad eas pertinentes in dicta plagia; et post cum dictus d. pater suus intrasset dictam galeam postea ipse loquens intravit in eandem, set statim dictus pater suus fecit ipsum loquentem exire et recedere ab eadem.

6. Interrogatus an ipse loquens viderit aliqua bona in dicta galea, dixit quod non, nisi de pane biscotto.

7. Interrogatus an essent ibi aliqui Januenses, dixit se non recordari, quia de hoc non se avisabat.

8. Interrogatus an aliqua bona tunc essent in plagia, dixit quod non, quia ut audivit servientes regii fecerant ea asportari ad mansum Hugonis Fabri.

9. Interrogatus an antequam fuisset in dicto manso et ibi vidisset aliqua bona, dixit quod non.

10. Interrogatus an post fuerit in dicto manso [dixit] quod sic, postquam recesserunt de dicta plagia die qua supra.

11. Interrogatus an fuerit presens cum inventarium dictorum bonorum prius fuit inceptum, dixit quod non, quia die precedenti [11 February], antequam ipse illuc venerit aliqua de dictis bonis fuerant posita in dictis inventariis ut dici audivit, set ea die qua ipse venit primo, fuit presens in continuatione dictorum inventariorum.

12. Interrogatus qui seu que persone faciebant dicta inventaria, dixit quod dictus d. pater suus et dictus Raymundus de Melgorio et procurator et notarius dicti d. episcopi Magalonensis et m. Martinus de Sancto Valerico, notarius dicti d. patris sui, et aliqui servientes, et m. Johannes de Balmis erant presentes et etiam m. Johannes Ferrarii ut sibi videtur, et cum aliquandiu processissent, omnes predicti simul ad conficienda predicta inventaria dimiserunt se. Et dictus d. pater suus procedebat ad dicta inventaria facienda cum procuratore dicti d. episcopi et cum dicto m. Johanne de Balmis notario ex una parte et dictus Raymundus de Melgorio cum notario dicti episcopo et m. Martino predicto processerunt ex alia parte.

13. Interrogatus quis ministrabat et preparabat res et bona que in inventariis ponebantur, dixit quod servientes regis.

14. Interrogatus an ipse loquens aliqua de dictis bonis ministraret vel prepararet pro scribendo in dictis inventariis, dixit quod sic, viz. 2 malas quas tradidit dictis servientibus, set nichil extraxit de eisdem.

15. Interrogatus an ibi essent aliquae caxie dixit quod sic, 1 tantum; de aliis quod non recordatur.

16. Interrogatus quis apperuit dictum caxium, dixit quod unus de notariis de quo non recordatur.

17. Interrogatus si vidit que bona essent in illa caxa, dixit quod pluries dalmaticas de tela alba que ibi decebantur^h esse camisie Sarrassenorum.

18. Interrogatus si vidit aliqua alia bona que extraherentur de dicta caxia, dixit se non recordari.

19. Interrogatus si vidit ibi argentum vel aurum vel alibi in confectione dictorum inventariorum, dixit quod non.

[fol. 34r]

20. Interrogatus si vidit aliquos anulos vel lapides pretiosos, dixit quod non.

21. Interrogatus si vidit ibi aliquos pannetos aureos, dixit quod non.

22. Interrogatus si vidit ibi aliquas pelles variorum, dixit quod sic, viz. unam tunicam quam revelat unus serviens.

23. Interrogatus si vidit aliquam foluraturam de grisio copertorii lecti, dixit quod non.

24. Interrogatus si audivit dici ab aliquo quod vidisset illam foluraturam, dixit quod non.

25. Interrogatus si quando ipse venit de plagia ad mansum dicti Hugonis Fabri portavit aliquas res sive bona vel vidit portari per aliquem, dixit quod non.

26. Interrogatus si fuit ipse presens continue in confectione inventariorum usque ad finem, dixit quod non, quia cum aliquandiu ibi interfuisset, dictus pater suus dixit ei quod iret tractare animalia sua et videre quis faciebant quia ibi non erat necessarius.

27. Interrogatus si vidit ibi aliquos libros, dixit quod sic, plures, et inter ceteros unum Decretum et textum Sexti libri decretalium, et unum Mistonem et unas Matutinas beate Marie satis tenuas et unum Missale.

^h *Better*: dicebantur.

28. Interrogatus si cum ipse recessit a dicto manso ad locum ubi erant dicta animalia, portavit aliqua de dictis bonis, dixit quod sic, tres quaternos seu libros in papiro scriptos quos notarius episcopi Magalonensis ex una parte scribens dictum inventarium posuerat ad partem dictos libros papireos, dicens quod non erant necesse illos poni in inventarium cum parum valerent et essent madeffecti, quorum librorum unus incipiebat “Secundum quod dicit phisolofus,” alius “Unusquisque scire arbitrantur,” et alius “Rei non presumuntur,” et aliqua alia de quibus non recordatur. Et predicta portavit ad domum Bernardi Sabbaterii que postmodum fuerunt posita in inventarium ut dixit.

29. Interrogatus quis posuit ea in inventarium, dixit quod m. Martinus, notarius predictus, presentibus quibusdam testibus.

30. Interrogatus qua die dictus m. Martinus illa posuit in inventarium, dixit quod non recordatur.<?> 31. Interrogatus an ipse loquens esset presens quando predicta fuerunt posita in inventarium per dictum m. Martinum, dixit quod sic.

32. Interrogatus si vidit Petrum Fabri, mercatorem Montispessulani, existere vel esse infra mansum dicti Hugonis Fabri cum dicta inventaria conficiebantur, dixit quod non quod recordatur, set bene vidit eum extra manssum.

33. Interrogatus si vidi quod dictum Petrum Fabri aliquam tunicam daret famulo suo vel alicui alteri, dixit quod non, set bene vidit quod dictus Petrus extraxit unum caba de aqua et trahebat eum per terram et d. Pontius de Barriaco pater ipsius loquentis petiit quid volebat facere de illo caba, qui dictus Petrus respondit quod traderet famulo suo ut faceret unam baultam. Et tunc dictus d. Pontius dixit quod non faceret quia ipse potius vellet solvere de suo.

34. Interrogatus si vidit aliquis qui ducet aliquos garmentos vel aliquas res, dixit quod non.

35. Interrogatus si vidit vel scivit quod dictus Petrus Fabri portaret vel faceret portari de bonis dicte galee ad domum suam de Montepessulano vel alibi, dixit se nescire nisi eo modo quo sequitur, viz. cum quadam die essent in Montepessulano in domo dicti d. Pontii de Baryaco patris ipsius loquentis, ipse d. Pontius et dictus Petrus Fabri qui, mandatus per dictum d. Pontium, ibi venerat et ipse Bernardus loquens, dictus d. Pontius dixit primo dicto Bernardo quod si aliqua portaverat vel habuerat de bonis dicte galee quod sub obedientia omnia faceret reportari ad locum [fol. 34v] de Peyrolis, et quod ea faceret poni in inventarium per dictum m. notarium predictum; et cum videret ibi 1 ballistam et 1 caba lividi coloris dixit dicto loquenti “Ista sunt de bonis dicte galee, et precipio tibi quod statim faciatⁱ ea reportari quia si tu retineat^j aliqua et videram te duci ad furcas, non te iuarem in aliquo.” Et post dixit Petro Fabri quod si aliqua habuerat vel habuerat de dictis bonis, quod ea restitueret, quia ipse erat satis

ⁱ *Better:* facias. ^j *Better:* retineas.

dives, et cum illis non efficerentur. Et dictus Petrus respondit quod libenter facere, petens quis iret ad locum de Peyrolis qui illa posset reportare, et tunc dictus d. Pontius dixit eidem Petro quod Bernardus filius suus illuc iret et asportaret omnia que haberet et quod illa libenter reportaret. Et incontinenti dicti d. Petrus et Bernardus accesserunt ad domum dicti Petri Fabri qui tunc dictus Petrus Fabri tradidit eidem Bernardo 1 aquum maurinum et 3 ferrea lancearum et quandam parvam Romanam et quedam alia de quibus non recordatur ut dixit. Et post incontinenti dictus loquens cum quodam famulo [?] sartore accessit ad locum de Peyrolis et illuc reportavit predicta, viz. libros papireos, ballistam et cabanum; omnia alia que ipse loquens habuerat ac etiam sibi tradita per Petrum Fabri, que per dictum m. Martinum notarium fuerunt recepta et posita in inventarium, testibus presentibus, ad quod inventarium se reffert que erant illa que reportavit, de quibus non recordatur.

36. Interrogatus an dictus m. Martinus aliqua de predictis bonis portaverit vel fecerit portari vel sibi appropriaverit quod ipse sciat vel viderit, dixit quod non, set bene audivit dici quod receperat unam ballistam pro labore suo, quam posuerat in domo alicuius notarii cuius nomen et domus ignorat, qui notarius illam postmodum sibi dicto m. Martino restituere noluit ut dici audivit.

37. Interrogatus si scit vel audici^k audivit quod aliqua persona, sive essent servientes regii vel armorum vel aliqui alii, aliqua de dictis bonis habuisset vel habuerit, sibi appropriando eadem, dixit quod non, set bene scit quod dictus d. Pontius de Baryaco pater suus scripsit et misit unam litteram Raymundo Melgorii Castri de Melgorio quod ipse reportaret omnia que habuerat vel receperat de dictis bonis si aliqua habuisset. Et postmodum audivit dici quod d. Raymundus de Melgorio reportaverat seu reportari fecerat unam maletam plenam aliquibus rebus.

38. Interrogatus si audivit dici que bona erant in dicta maleta, dixit quod non.

39. Interrogatus si scit an apud Montepessulanum vel ad locum de Peyrolis fecerit eam reportari, dixit se nescire.

40. Interrogatus cuius locus est oriundus, dixit de Montepessulano, et dictus d. pater suus est oriundus de Sancto Alexandro.

41. Interrogatus cuius etatis est, dixit quod audivit dici a dicto d. patre suo quod 16 vel 17 annorum.

42. Interrogatus cuius etatis^l est, dixit quod est studens et^m gramaticalibus.

43. Interrogatus si est clericus, dixit quod non.

44. Interrogatus si gratia, odio, timore etc., dixit quod non.

^k Better: dici. ^l Better: status. ^m Better: in.

45. Interrogatus si doctus, instructus etc., dixit quod non.

[fol. 35r]

Post hec, die 1. Junii, [cum] dictus d. comissarius fecisset evocari **j. Petrum Fabri** de Montepessulano ut respondeat veritatem de eis super quibus interrogaretur, cum reperiretur per informationem aliquam habuisse que non restituerat, inductus primo per dictum d. comissarium ut ea restitueret, tamen ei obedire nollet. Dicta die 1. Junii Petrus Fabri in aula episcopali Montispessulani existens in presentia d. comissarii suprascripti, cui quidem d. comissarius dixit eidem Petro citato et ad hec vocato, iuraret dicere et deponere veritatem super omnibus de quibus interrogabatur, qui dictus Petrus dixit se alias iurasse et deposuisse, quare non iuraret, nisi eius dictum eidem legeretur. Et dictus d. comissarius monuit dictum Petrum semel, secundo, tertio et canonice, et sub excommunicationis pena quam tulit in eum in hiis scriptis, ut sibi prestet iuramentum veritatis. Et incontinenti dictus Petrus obtulit se fore paratum iurare, qui iuravit ad sancta Dei 4 Evangelia meram et puram dicere veritatem de et super quibus interrogabatur, et deposuit ut sequitur.

1. Interrogatus primo qua die primo ivit ad locum ubi erat galea, dixit quod in crastinum post casum galee ivit ad locum de Peyrolis set illa die [10 February] non intravit plagiam ubi erat galea, set alia post sequenti ipse loquens ivit ad plagiam cum d. Pontio de Baryaco, iudice regio Montispessulani, et tunc dictus d. Pontius fecit portari aliqua, que adhuc in dictis plagia et galea existabant, ad mansum Hugonis Fabri ubi alie res erant.

2. Interrogatus si erat presens quando d. Pontius fieri faciebat inventaria dictorum bonorum, dixit quod sic, set non continue set inter paulatim.

3. Interrogatus si vidit aliquas telas de Remis vel alias sive stapolones, dixit quod sic, set non de Remis.

4. Interrogatus si habuit alique penes [se] de bonis galee, dixit quod sic, viz. 2 stapolonos tele communis et quandam aquam navigando et 3 ferros lanceos et quadam parvam Romanam ferream que ut dixit restituit Bernardo de Baryaco filio dicti d. Pontii.

5. Interrogatus quo loco predicta tradidit dicto Bernardo, dixit quod in loco de Peyrolis, de quo loco nondum fuerant portata set ibi continue remanserant ut dixit.

6. Interrogatus si scit quod d. Pontius de Baryaco, Bernardus eius filius et m. Martinus eius notarius aliqua bona habuerunt de dicta galea, dixit de dicto d. Pontio quod nescivit, tamen audivit dici quod aliquando habuerat de Bernardo de Baryaco dixit quod audivit dici communiter et a pluribus quod ipse habuerat

aliquas res et sibi appropriaverat, quas dixit se ignorare. Et postea audivit dici quod illas restituerat et scribi fecerat in inventario.

7. Interrogatus ubi et in quo loco predicta, que dictus loquens habuerat, ea posuerat, dixit quod in domo Bernardi Sabbaterii dicti loci de Peyrolis et quod ibi fuerant continue usque ad restitutionem factam dicto Bernardo de Bariaco.

8. Interrogatus si aliqua fecit asportari ad Montepessulanum per aliquam personam, dixit quod non.

9. Interrogatus si in Montepessulano tradidit aliqua bona dicto Bernardo de Bariaco vel alicui alteri persone reportanda ad locum de Peyrolis publice vel secreta, dixit quod non.

10. Interrogatus si scit aliquam personam que habuerit aliqua bona de dicta galea, dixit quod non.

11. Interrogatus si ipse loquens habet vel habuit aliqua alia bona preter illa superius expressata, dixit quod non.

12. Interrogatus si ipse loquens dedit aliquas res sive raubas alicui familiari suo vel alicui alteri persone, dixit quod non.

[fol. 35v]

Post hec, die 16. Junii, **k. Guillelmus de Botis** draperius, habitator Montispessulani, iuratus, dixit et deposuit

1. quod verum est quod quadam die Dominica [12 February] proxima post casum dicte galee ipse loquens ivit ad locum de Peyrolis pro videndo dictam galeam cum quibusdam aliis sociis de Montepessulano, et dum fuerunt in dicto loco de Peyrolis invenerunt ibi Petrum Fabri mercatorem Montispessulani cum pluribus aliis viz. d. Pontio de Bariaco iudici et Bernardo de Bariaco eius filio et aliis de quorum nominibus dixit se non recordari, qui faciebant inventarium bonorum dicte galee. Quiquidem Petrus Fabri ipsum loquentem cum eius sociis duxit ad quoddam hospitium dicti loci cuiusdam vocati Bernardi Sabbaterii pro causa potandi cum eodem Petro Fabri; quiquidem dictus Petrus, duxitⁿ ipse loquens et alii socii sui fuerunt infra dictum hospitium, demonstravit sibi loquenti plura bona que fuerunt dicte galee in quadam camera predicti hospitii existentia, que ut credit volebat se^o appropriare.

2. Interrogatus que bona erant, 2 pecie tele albarum bone et sufficientes et 2 vel 3 ferrea longa et lata lansearum involuta inter scopas. Quasquidem res dictus Petrus

ⁿ *Better*: dum. ^o *Better*: sibi.

Fabri sibi appropriavit et ad Montempessulanum adportari fecit per quendam famulum qui steterat cum dicto d. Pontio de Bariaco vocatum Pierres.

3. Interrogatus qualiter scit predicta, dixit quod vidit. Item dixit quod postea, post aliquod temporis, ipse testis audivit dici quod omnes qui habuissent vel sciret aliqua bona de dicta galea et ea non revelarent erant excommunicati nisi restituerent, qui dictus testis, hoc audito, accessit ad domum dicti Petri Fabri, cui dixit quod predictas res quas ipse Petrus habuerat ac sibi appropriaverat redderet et restitueret, alias ipse testis revelaret ut non incurreret excommunicationis sententiam. Qui dictus Petrus eidem loquenti respondit ut dixit quod per bonam suam conscientiam ipse restituerat, et quod nichil penes se retinuerat ut dixit.

4. Interrogatus si scit vel vidit quod dictus Petrus Fabri traderet in loco de Peyrolis Sanxio de Navara comoranti cum Petro Roberti, dixit quod sic, viz. quasdam pecias telarum albarum et etiam 2 vel 3 ferra lansearum et quasdam alias res ut sibi videtur, quas ipse loquens ignorat ut dixit.

5. Interrogatus in quo loco dictas res dictus Petrus tradidit dicto Sanxio, dixit quod in manso sive hospitio in quo res et bona dicte galee fuerunt reposite, quasquidem res dictus Sanxius de mandato dicti Petri asportavit ad Montempessulanum et eas in crastinum eidem dicto Petro Fabri, ipso loquente presente, dictus Sanxius restituit in domo ipsius Petri.

6. Interrogatus si vidit quod Bernardus de Baryaco habuit aliqua bona de illis que erant in dicto manso, dixit quod sic, viz. de quadam mala in qua erat quidam coffretus cum reliquiis et reliquiariis argenteis dictus Bernardus recepit ipso vidente unum saculum de corio in quo videbatur esse moneta vel perle vel aliquid simile, quem saculum posuit subtus mantellum suum et inde, ut sibi videbatur, set videre non poterat, posuit in femoralibus vel in stivallibus, que calciata portabat, aliud nescit quia exinde recessit.

7. Interrogatus qui erant presentes, dixit quod plures, quorum nomina ignorat, set si eos videret, eosdem cognosceret.

8. Interrogatus si scit aliqua alia facientia ad propositum, dixit quod audivit dici a dicto Petro Fabri quod dictus d. Pontius et eius filius malam partem fecerunt sibi de is que habuerant et male servaverant ei pacta et conventiones inter eos facta super divisionem rerum quas habebant et habere debebant de bonis ipsius galee.

Post hec, die 18. Junii, **I. Bernardus Sabbaterii** de Peyrolis testis iuratus

1. dixit verum esse quod quadam die de qua non recordatur, d. Pontius de Bariaco venit ad domum ipsius loquentis et fecit ibi asportari et sacos plenos raubis et aliis rebus usque ad numerum 12 et ultra, inter maletas et saccos ut sibi videtur et etiam 6 ballistas et 6 lanseas et aliquas enses et gladios et 4 vel 6 platas et aliqua alia bona que omnia tradidit eidem loquenti custodienda.

2. Interrogatus si tradidit predicta cum inventario, dixit quod non.

3. Interrogatus quid fecit dictus loquens de predictis, dixit quod ea omnia restituit dicto d. Pontio in loco de Peyrolis.

[fol. 36r]

4. Interrogatus si cum inventario restituit sibi, dixit quod sic, quod factum fuit per m. Martinum notarium dicti d. Pontii, et predicta fuerunt restituta predicto d. Pontio de mandato d. Pontii de Malausena, commissarii d. senescalli Bellicadri, qui de premissis et aliis omnibus volebat scire veritatem et ubi esset et qualiter essent de eis actum quia scivit predicta esse in dicto loco de Peyrolis ut asportarentur in Montempessulanum.

5. Interrogatus si abstulit aliquid de dictis bonis dictorum Januensium alicui servienti, dixit quod sic, viz. quendam iupetum rubeum cuidam servienti vocato Dominico.

6. Interrogatus quid fecit de dicto iuppeto, dixit quod postea ipsum tradidit dicto d. Pontio in domo sua de Peyrolis, qui ipsum posuit in quadam camera ipsius domus.

7. Interrogatus si Bernardus de Baryaco intravit in dicta domo sua, dixit se nescire, quia ipse ut custos deputatus per dictum d. Pontium de Baryaco ad custodiendum galeam singulis noctibus iacebat in dicta galea.

8. Interrogatus si d. Bernardus de Baryaco aliqua asportavit seu asportari fecit de Montepessulano ad domum ipsius loquentis, dixit quod sic, viz. quod die post confectionem dicti inventarii viz. 1 ballistam vel 2 ballistas et 1 caba rubeum et 2 raubas quarum una erat condulata condulis argenteis et 1 cabacium clausum et sigillatum sigillo dicti d. Pontii de Baryaco, que omnia fuerunt asportata cum quodam animali mularum.

9. Interrogatus si ipse cognoscit sigillum d. Pontii, dixit quod sic, quia pluries vidit eam in diversis litteris sigillatis.

10. Interrogatus si dictus coffinus fuit ibidem apertus, dixit quod non, set clausus sicut erat, fuit reportatus ad Montempessulanum post 1 vel 2 dies.

11. Interrogatus qui erant presentes, dixit quod m. Martinus de Sancto Valeriquo et Bernardus de Baryaco et ipse loquens et quidam familiaris qui conducebat dictum animal mularum.

12. Interrogatus si fuit factum instrumentum de restitutione quam faciebat dictus Bernardus de Baryaco dictorum bonorum, dixit quod sic, viz. per dictum notarium.

13. Interrogatus qui erant testes, dixit quod sic, viz. ipse loquens et alii supra nominati.

14. Interrogatus cui dictus Bernardus restituebat predicta, dixit quod ipsi loquenti tradidit custodienda de mandato patris sui ut dicebat.

15. Interrogatus si dictus d. Pontius et eius filius et Petrus Fabri vel aliquis alius aliqua bona tenebant vel habebant in domo sua vel in camera domus sue, preterquam supradicta, dixit se ignorare.

16. Interrogatus si ipse loquens intrabat de die vel de nocte in camera in qua iacebant gentes seu familiares dicti d. Pontii, dixit quod non, quia dictus Bernardus de Baryaco tenebat clavem et ipse loquens iacebat in dicta galea ut predixit.

17. Interrogatus si, quando dictus Bernardus de Baryaco tradidit sibi loquenti dicta bona, erant ibi alique tele prime et grosse, dixit quod non quod ipse sciret vel videret.

18. Interrogatus si dictus Bernardus dicebat quod aliqua bona essent ibi que restituerentur nomine dicti Petri Fabri, dixit quod non.

19. Interrogatus si ex parte Petri Fabri aliqua bona fuerunt asportata ad domum ipsius loquentis, dixit quod non.

20. Interrogatus si ex parte Raymundi Melgorii domicelli fuerunt aliqua bona dicte galee ad domum suam, dixit quod non quod ipse sciat. De pluribus aliis interrogatus, dixit se nichil aliud scire quam supra deposuit.

Post hec, die 20. Junii, **m. Sanxius de Navarra** comorans in Montepessulano cum Petro Roberti draperio habitatori dicti loci, testis per modum secretae informationis, iuratus

1. et primo interrogatus quas res sive bona dictus Petrus Fabri tradidit sibi loquenti in loco de Peyrolis, tempore quo ipse cum quibusdam aliis ivit visum dictam galeam [fol. 36v] Anthonii Botafoc, dixit quod 2 [blank] et 2 vel 3 ferra lancearum longa involuta cum scopis, et quendam zonam contextam filo aureo sine aliquo munimento latitudinis trium digitorum vel circa et unam birretam quartonatam diversis coloribus et diversis pannis.

2. Interrogatus si portavit pro eo unam parvam Romanam, dixit quod non.

3. Interrogatus si portavit aliquod candelabrum ferreum, stagneum, crupeum^p vel argenteum, dixit quod non.

^p *Better*: cupreum.

4. Interrogatus quanta erat quantitas in qualibet dictarum peciarum, dixit se nescire.
5. Interrogatus si dicte pecie erant integre, dixit quod sibi videbatur quod sic.
6. Interrogatus in quo loco dictus Petrus Fabri sibi tradidit telas et alia predicta, dixit quod in quodam manso in quo bona galee erant recollecta.
7. Interrogatus qui erant presentes, dixit quod d. Pontius de Baryaco et Bernardus eius filius et plures alii infra domum et extra.
8. Interrogatus qua forma dictus Petrus Fabri predicta sibi tradebat, dixit quod cum dictus d. Pontius de Baryaco intra dictum domum prope portam, et Petrus Fabri esset coram ipso loquente disligens et displicans una cum quibusdam aliis, d. Pontius recipiebat predicta singulariter cum veniebant loco suo et tradebat dicto loquenti custodienda, pluribus videntibus, de quorum nominibus non est certus nec habet notitiam personarum, set qui videbant et trusabant se de ipso loquente cum recedebat a loco predicto cum predictis rebus.
9. Interrogatus si dictus Petrus Fabri aliqua alia recepit eo vidente vel sciente, dixit quod recipiebat unam almussiam de grisiis ut sibi videtur, set eam dimisit de mandato dicti d. Pontii, qui dixit sibi dicto Petro, animo irato, quod eam dimitteret in maledictione.
10. Interrogatus ad quem locum predicta portavit, dixit quod ad Montempessulanum et ad domum quam inhabitat cum domino suo. Et cum fuit in carreria coram domo dicti domini sui, que est iuxta domum dicti Petri Fabri, due vetule que morantur cum dicto Petro Fabri clamando dixerant dicto loquenti, ubi erat dominus earum; quibus dictus loquens dixit, quare clamabant de fenestris, set si aliquid volebant dicere quod decederent inferius. Et tunc dicte vetule dixerunt dicto loquenti si non poterat portare ea que portabat ad domum dicti Petri situs ad domum suam. Et tunc dictus loquens intravit domum dicti domini sui cum predictis, que res predictae fuerunt per totam noctem in dicta domo domini sui, quia dictus Petrus non venerat de Peyrolis. Et in crastinum cum dictus Petrus Fabri revenisset de Peyrolis, Guillelmus de Botis predictas telas et alias res portavit de domo dicti Petri Roberti et ipsius Guillelmi ad domum dicti Petri Fabri, vidente ipso loquente. Et predicta tradidit dicto Petro Fabri.
11. Interrogatus si scit quod dictus Petrus Fabri dictas telas et alia predicta restituerit dicto d. Pontio de Baryaco vel alicui alteri, dixit quod non.
12. Interrogatus si dictus Petrus Fabri, postquam dictas telas habuit, recepit aliquas alias camisias pannorum de operaturis dicti Petri Rauberti dixit quod quadam die paulo postquam predicta habuit, venit ad dictum loquentem et dixit ei quod appropriaret sibi operatorium dicti Petri Roberti, quod fecit. Et dictus Petrus Fabri rogavit eum ut sibi daret 2 camisias pannorum de maioribus quas habuit.

13. Interrogatus si scit quid dictus Petrus volebat facere de dictis camisiis dixit quod non.

14. Interrogatus si cognoscit famulos qui tunc morabantur cum dicto Petro, dixit quod sic, viz. unum vocatum Pierres et alium vocatum Johannem qui adhuc moratur secum. Et dictus Pierres recessit ut audivit dici ad Sanctum Spiritum, ad hospitium d. Pontii de Bariaco.

15. Interrogatus qua die fuerit facta [inventaria] in dicto loco de Peyrolis, dixit quod die Dominica [12 February] post casum dicte galee.

16. Interrogatus super pluribus aliis interrogationibus, dixit se nichil aliud scire quam supra deposuit.

[fol. 37r]

Die 20. Junii **m. Bernardus Boneti** de Peyrolis, testis iuratus,

1. interrogatus si scit quod^q aliquid habuerit de bonis dicte galee Anthonii Botafoc, dixit se scire dumtaxat quod quadam die, de qua non recordatur, post casum dicte galee, Raymundus de Melgorio, domicellus de Melgorio, portavit seu portari fecit cum uno asino 1 malam plenam aliquibus rebus sigillatam, et 1 ballistam que tradidit dicto loquenti custodiendam quousque ab eo peterentur per ipsum Raymundum vel per d. Pontium de Baryaco. Quiquidem dominus, post aliquas dies existens in loco de Peyrolis dixit eidem loquenti quod predicta faceret portari ad Montempessulanum. Et post misit nichilominus sibi loquenti unam litteram, per quam mandabat eidem quod predicta sibi portaret ad Montempessulanum, qui dictus loquens misit predicta per famulum suum cum una mula dicto d. Pontio ut dixit, qui famulus retulit eidem loquenti quod predicta tradiderat eidem d. Pontio, et in hospitio suo ut dixit.

2. Interrogatus qui erant presentes quando dicta mala fuit tradita per dictum Raymundum dixit quod m. Johannes Casalhoni notarius de Melgorio, et Odardus Dalmatii vicarius.

3. Interrogatus si scit que erant in dicta mala, dixit quod videre suo, dictus Raymundus de Melgorio fecit fieri inventarium de dictis rebus in dicta mala existentibus per dictum m. Johannem Castilhoni, et ut sibi videtur erant ibi vestes et 1 scapolonus panni et 1 gomerus et 1 serboys cum vetis deauratis, et ulterius de aliis non recordatur.

^q *Better*: qui.

3. Bullarium generale II, 4¹

4 March 1357: The pope orders three clerics of Narbonne diocese, licentiates in canon and civil law, to recover for the Camera the many goods robbed from Jean de Garrigue by the pirates of Sevilla and Genova but seized on Carnon Plage where the Genoese galley was wrecked.

An original parchment papal letter, folded and pierced for sealing, seal missing. On the foldup: *de Curia. P. de Velletro*. There is no indication that this bull was registered.

Innocentius episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Guillelmo Guilaberti archipresbitero Corbarie Inferioris in decretis,² et Raymundo Lamanhanian rectori beate Marie de Fargis ecclesiarum in legibus, et Hugoni de Villabusseria clerico in eisdem decretis licentiatis Narbonensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum dilectus filius Johannes Garrigie canonicus Ilerdensis, de partibus Portugalie ubi quedam negotia per nos ei commissa fuerat executus, ad nos, expeditis huiusmodi negotiis, rediens in quadam navi que vocabatur navis Sancti Vincentii, cuius navis patronus erat quidam Johannes Johannis de Loredelo civis Ulixbonensis, nonnullas pecunias et virgas auri ac libros, ornamenta, iocalia, reliquias sanctorum, res et bona alia magni pretii et valoris ad nostram Cameram pertinentia apportaret, quidam Martinus Johannis Ispalensis et Antonius dictus Bottafoc Januensis cives, patroni duarum galearum, qui cum galeis ipsis per mare illud piratice discurrebant, predictam navem et personas que vehebantur in illa, Dei timore postposito, invaserunt hostiliter, et tandem navem capientes eandem prefatum Johannem Garrigie pecunia, virgis, libris, ornamentis, iocalibus, reliquiis, rebus et bonis huiusmodi impie spoliarunt, in divine maiestatis offensam, nostram et Apostolice Sedis contumeliam et grave prefate Camere detrimentum. Cum autem sicut audivimus, una huiusmodi galearum, cuius idem Antonius patronus erat, in quodam portu prope Montepessulanum Magalonensis diocesis passa naufragium, prefatus Antonius et qui cum eo seu sub ipso in galea huiusmodi remigabant per certos officiales carissimi in Christo filii nostri Johannis regis Francorum illustris capti fuerint, et tam ipsi quam huiusmodi ad Cameram ipsam pertinentia ac alia bona et res que divisionis sorte ad eos pervenerunt, cum diligentia teneantur. Nos, cupientes prefate Camere indemnitate providere, discretionis vestre per apostolica scripta districte precipiendo mandamus quatinus vos vel tres aut duo seu unus vestrum per vos vel alium seu alios, pecunias, virgas, libros, ornamenta, reliquias, iocalia, res et bona huiusmodi ad dictam Cameram pertinentia ut prefertur, quecumque, qualiacumque et quantacumque fuerint que prefatis Antonio et remigantibus divisionis sorte, aut alias quomodolibet obvenerunt (seu valorem eorum si forsan

¹ Summarized in Mercati, "Bullarium," 36.

² Guillaume Guilbert had already been commissioned for this task on 20 February by

the chamberlain and treasurer, Document IV.D.2.A.

non extarent) petere, exigere ac recipere cum omni sollicitudine ac diligentia studeatis. Contradictores, etiam si pontificali aut quavis alia prefulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstante si predictis aut quibusdam eorum a Sede Apostolica sit indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nos enim vobis et cuilibet vestrum absolvendi et quitandi plene et libere omnes et singulos eos a quibus pecuniam et alia predicta receperitis de hiis dumtaxat que receperitis ab eisdem plenam concedimus tenore presentium potestatem. Volumus autem quod de pecuniarum et aliorum predictorum receptione duo confici faciatis consimilia publica instrumenta, quorum uno penes eos a quibus recepta fuerint dimisso, reliquum ad nostram Cameram transmittatis.

Datum Avinione IV Nonas Martii Pontificatus nostri anno 5. [4 March 1357].

E. *The Pirate Officers Make Their Composition*

1. **Introitus et exitus 282, fol. 21v–22r**¹

14 April 1357: A narrative of the spoils of Thibaud de Castillon, bishop of Lisboa, and of Pierre Marcel, collector of Portugal, and of the piracy, and the Iberian moneys and other gold deposited with the bishop of Torino and otherwise recovered from the pirate officers. Reduced to the money of account of the Camera, the sum was 3,088 florins, 15 s. 7 d. of Avignon.

[fol. 21v]

Die 14. Aprilis. Cum m. Johannes Girarriia, canonicus Ilerdensis ac comissarius ad . . . exigendum certas pecuniarum quantitates ac res et bona quondam d. Theobaldi episcopi Ulixbonensis et d. Petri de Marcello olim collectoris in regno Portugalie, Sedi Apostolice reservata, que bona idem m. Johannes Garriia, viz. diversas pecias et quantitates auri et argenti, libros, anulos, ornamenta pontificalia et plura alia, que in suis libris et rationibus latius continentur, de Ulixbona ad Romanam Curiam et Cameram Apostolicam per mare in navi vocata Sancti Vincentii, cuius erat patronus Johannes de Lordello civis [fol. 22r] Ulixbonensis, faciebat aportari, et omnia una cum multis aliis rebus per Anthonium Botafuc, patronum unius galee Januensis et Johannes Cathoni comitem dicte galee ac Franciscum Rolerii socium dicti Anthonii arbalistarium ac etiam per Martinum Johannis patronum alterius galee Castellane cum pluribus aliis complicitibus suis depredata fuissent et more piratarum mari indebite deraubata, postque prefati Anthonius et quidam alii consocii in Montepessulano per gentes curie regis Francie et predicti Franciscus et Johannes per gentes marescalli Curie Romane in Avinione fuissent capti et detenti personaliter, factisque informationibus per dictas curias temporales ac per commissarios ad

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:173–174.

hoc per dominum nostrum papam specialiter deputatos de bonis dictorum Anthonii, Johannis et Francisci, que habebant tempore captionis eorum et que post dictam captionem reperta pro tunc fuerunt, fuisset repertum, quod dictus Johannes deposuerat penes d. Thomam episcopum Taurinensem de bonis dicti Anthonii, ut dicebat dictus Johannes, viz. 91 duplas et 1 quartam auri, 1 corniolam de argento cum cathena ac 454 florenos, 45 scuta antiqua, 7 scuta Philippi, 21 mutones, 2 cathedras, 2 duplas Castellanas, 1 regalem, 14 duplas morescas et quartam partem unius scuti, 3 uncias 1 d. et obolum in auro palhole et in 2 virgis auri 4 uncias et 8 d. auri et in auro batuto 22 d. et obolum, item 1334 scuta antiqua. Que omnia predicta superius expressata reperta penes dictum episcopum et per eum seu d. Folquetum de Brassatoribus procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum in presentia dictorum Johannis et Francisci et eorum concensu extimata per certos campsores ad: 2,468 florenos fortes, 23 s. 11 d.

fuerunt tradita et assignata d. Johanni de Nabayrono, procuratori fiscali d. nostri pape. Et ultra hoc penes dictum Johannem Cathoni tempore sue captionis per curiam dicti marescalli fuissent reperte 303 duple auri Yspanie, 32 floreni, 12 s., 3 pecie parve auri, 1 sibletum argenti, que reperta dicto Johanni fuerunt extimata presentibus m. Guillermo Siverii notario et d. Philippo de Molendino thesaurario dicte curie marescalli per Nicolaum Grimaldi campsores ad:

417 florenos sententie 12 s. 6 d.

Et penes dictum Franciscum Roulerii tempore dicte sue captionis per curiam dicti marescalli fuissent reperte 165 duple Ispanie, 2 octavi, 16 perle minute, 1 zona de cirico livido munita de argento ponderis 2 marcharum et 3 unciarum, que extimata per dictum Nicolaum presentibus dictis notario et thesaurario curie marescalli ad:

219 florenos sententie 6 s. 6 d.

Et sic est de omnibus premissis repertis [penes] dictos Anthonium, Johannem et Franciscum assignatis predictis d. Johanni de Nabayro ac d. Philippo de Molendino et per ipsos ac m. Johannem Garrii predictum presentibus m. Guillermo Siverii ac Nicolao Grimaldo campsores Camere traditis et realiter assignatis, reductis omnibus ad florenos sententie in deductionem illorum que fuerunt capta in dicta navi per supranominatos piratas, ad Cameram pertinentium:

3,088 floreni sententie 15 s. 7 d. monete Avinionensis

Attende et loquatur cum d. Johanne Garrigie, qui omnia palpavit.

2. Introitus et exitus 282, fol. 28v¹

17 February 1358: From the pirates Johannes Catolli and Franciscus Rolerii de Savona, long held in the prison of the marshal of justice, 636 florins 19 s. in gold were confiscated to the Treasury on 14 April 1357;² for the rest of the goods which were their share of the plunder from the ship São

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:217.

² See Document IV.E.1.

Vicente, they compounded for 400 florins, which were paid by hand of Manuel de Turre of Portovenere.

Die 17. Februarii . . . Cum Anthonius Botafoc, Johannes Catolli et Franciscus Rolerii de Saona cum pluribus aliis complicitibus suis depredassent et indebite occupassent de navi vocata Sancti Vincentii, cuius erat patronus Johannes de Lordello civis Ulixbonensis, certas magnas quantitates auri et argenti ac plura alia bona, iocalia et ornamenta, que d. Johannes Garriia canonicus Ilerdensis ac commissarius Camere apportare faciebat in dicta navi ad dictam Cameram pertinentia de regno Portugalie, dictique Johannes et Franciscus per curiam marescalli iustitie Romane Curie capti et detenti fuissent longo tempore occasione premissorum, bona que secum tunc temporis dicte captionis habebant tam in auro, argento, zonis et aliis extimata in eorum presentia de consensu et voluntate ipsorum ascendebant ad summam 636 florenorum 19 s. per ipsos Johannem et Franciscum in satisfactionem et deductionem dampni dati per eos Camere traditorum et solutorum die 14. Aprilis anno preterito Domini 1357 per manus d. Johannis de Nabayrono procuratoris fiscalis, Johannis Garriia, Philippi de Molendino thesaurarii curie dicti marescalli et die predicta computatorum in recepta una cum aliis quantitibus receptis et computatis ipsa die in deductionem illorum, que habuerat dictus Antonius et de preda predicta, ut apparet particulariter in libris computorum anni predicti, prefati Johannes et Franciscus ultra predicta ab ipsis habita pro se et pro parte dumtaxat bonorum predictorum, que ipsi habuerant in divisione dicte depredationis, composuissent cum Camera . . . in 400 florenis auri, . . . per manus Manuelis de Turre de Portu Veneris solvi fecerunt dictos 400 florenos.

Attende et loquatur cum d. Johanne Garrigue. Non est extracta.

3. **Introitus et exitus 283, fol. 22v**¹

18 February 1358: The pirate officers are released.

Anno 1358 et die 18. mensis Februarii Johannes Catoni et Franciscus Rolerii supradicti confessi fuerunt coram dominis camerario et thesaurario ac dominis Michaele episcopo Barchinonensi et Bernardo de Nexovio et Johanne [de] Nabayro omnia et singula his contenta esse vera et ultra premissa per ipsos soluta composuerunt ad 400 florenos quos hodie Camere solverunt et fuerunt ab arresto relaxati. Johannes Palaysini.

¹ Derived from *Vatikanische Quellen* 7:174, note g.

INDEX OF PERSONS AND PLACES

Persons are indexed by their first name element in Latin with cross-references given from any addition, some of which look like surnames or patronymics that are on the way to becoming surnames. Places, where identified, are listed under the modern official spelling of the name up to level of modern country or medieval kingdom. These latter are given in English. Place-names that have been identified are further identified to the province in Belgium, Italy, and Spain, the district in Portugal, and the *département* in France. Italics are used for the Latin spelling of the place-name. Occasionally we give the vernacular of a personal name in italics. This is used without the Latin form of the name for secular persons who are not referred to by name in the text, for those names that are given in the text in the vernacular (normally indicated by some form of *vocatus*), and by way of cross-reference for persons whose names appear in Latin in the text but who have come to known in the literature by their vernacular name. Names of popes are in English. Persons listed as ‘resident of’ a particular place include former residents and those listed as ‘of’ a particular place. We have done some normalization of the first element in personal names. Hence, for example, all persons with the name *Hugo* will be found under that spelling even if the text gives it as *Ugo*. Alphabetization of personal names is by the entire name with those who have only one name element listed first. Hence, ‘Alfonsus, horse-groom’ appears before ‘Alfonsus Dionysii’. Alphabetization of personal names ignores ‘de’. Hence, ‘Alfonsus de Guardia’ appears between ‘Alfonsus Geraldii’ and ‘Alfonsus Martini’. Page numbers refer to the Latin text, unless they are followed by ‘s’, for the summary or ‘n’ for a note. If so, ‘t’ indicates that the item is also found in the text. Abbreviations: BCnL = *bacallarius in decretis*; dioc. = diocese; DCnL *doctor decretorum*; IT = Index of Topics; LicCnL = *licentiatus in decretis*; LLB = *bacallarius in legibus*; OCist = Cistercian; OFM = Franciscan.

- A., ?*modernus* prior S. Crucis, Coimbra: 74, 96
 predecessor of: 74, 96
see also Coimbra, religious houses; Sanc[ius]
- Accursius: *see* Franciscus
- Achete (*Acheyte*) [dist. Santarém, POR], once called Achete Dei, church of, dioc. Lisboa:
arendator of: *see* Johannes Laurentii
provisor of: *see* Raymundus Chaoens
- Ademarii: *see* Bartholomeus Ademarii; Jacobus Ademarii
- Ademarius Raymundi, baker of Lisboa: 34, 113
- Afonso IV, king of Portugal (1325–1357): xi, xiii, 14, 28, 35, 59, 70, 77, 97, 100, 106, 141, 146, 158, 192, 200
 bookkeeper (*computator*) of: *see* Johannes Laurentii
- Agramon [prov. Castile-La Mancha, ESP], cloth from: 197
- Agreth: *see* Guillelmus Agreth
- Aigues-Mortes (*Aque Mortue*), fortified port [dép. Gard, FRA]: xi, xiii–xiv, 226, 231–232, 236, 238, 244, 261, 263–264, 267,

- 269, 275
 castellan of: *see* Fulco de Borgia
 judge, royal, of: *see* Pontius Berengarii de Bariaco
 resident of: *see* Amelius Petit
 sergeant of: *see* Jacobus Brissonis
 sergeant, royal, of: *see* Bernardus Martini; Deodatus Martini
 subviguier of: *see* Guillelmus Secundi
 Alamandine: *see* Johanna Alamandine
 Alberti: *see* Arnaldus Alberti; Martinus Alberti
 Albeyras: *see* Guillelmus Albeyras
 Albornotio, *Albornoz*: *see* Egidius de Albornotio
Alcacena (i.e., *alcácer*), *see* Santarém
 Alcobaça (*Alcobacia*) [dist. Leiria, POR], monastery OCist, abbot of: 99, 108, 143
 Alemandini: *see* Guillelmus Alemandini
 Alenquer (*Alenquerium*, ?*Languarium*) [dist. Lisboa, POR], S. Stephani:
 ?pastor of (perarrius S. Stephani de Languario): *see* Rodericus Johannis
 portioner of: *see* Rodericus Martini
 Alessandria, city under Visconti lordship [prov. Alessandria, ITA], lady of: *see* *Bianca di Savoia*
 Alfonsi: *see* Dominicus Alfonsi; Johannes Alfonsi (3 entries), Martinus Alfonsi; Petrus Alfonsi, (2 entries)
 Alfonsus, horse groom: 116
 Alfonsus Dionysii, bishop of Évora (1347–1352): 95–96
 Alfonsus Egidii *de Turribus Novis*, debtor to Theobaldus de Castilione: 147–148
 Alfonsus Fernandi, subcollector of Santarém: 28, 39, 40, 93, 102
 Alfonsus Geraldi *or* Dominici, cellarer of the chapter of Lisboa: 88, 90, 138
 Alfonsus de Guardia, courier of Lisboa: 30
 Alfonsus Martini de Sousa, *arrendator* of the church of Loures, dioc. Lisboa: 60, 111
 Alfonsus de Montada, *filius iniquitatis*, alguazil of Murcia: 242st
 Algarve (*Algarbi*): *see* Portugal and Algarve; Silves
 Alhadas (*Alhada*) [dist. Coimbra, POR], prior of: 17
 Alhandra [dist. Lisboa, POR], *arrendator* of: *see* Suerius
 Almada [dist. Setubal, POR], church of, dioc. Lisboa: *see* Velascus Laurentii
 Almargem do Bispo [dist. Lisboa, POR], town near Sintra: 64
 Alvarus Egidii, portioner of the church of S. Maria in the *alcácer*, Santarém: 95
 Alvarus Pelagius, author: 83
 Alvarus Petri, claimant on the estate of Theobaldus de Castilione: 106, 141
 Alvarus Sancii *or* Stephani, proctor of Petrus de Marcello and receiver of the archdeaconry of Lisboa for Cardinal Egidius de Albornotio: 87–88, 102, 137
 Alvarus Velasci (*Vasquez*) de Talaya de Ventosa, squire of Petrus de Marcello, resident of the Antonigina, Lisboa: 147
 wife of 19–20
 Alvernia [derived from Chiusi della Verna, prov. Arezzo, ITA]: *see* Johannes Alfonsi de Alvernia
 Alzona: *see* Pontius de Alzona
 Amado: *see* Martinus Amado
 Amantius, S.: *see* Rodez
 Amantio: *see* Helias de Sancto Amantio
 Amarinti: *see* Guillelmus Amarinti
 Amblardus Gravas, cousin of Johannes Garrigie, in the papal Studium of Avignon: 45
 Amelius Petit of Aigues-Mortes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 267
 Anagni [prov. Frosinone, ITA]: xv
 Andree: *see* Jacobus Andree; Johannes Andree; Petrus Andree (2 entries)
 Anjou, former county [FRA], count of, proctor of: *see* Robertus de Podio
 Angelic: *see* Geraldus Angelic
 Anglatio: *see* Raymundus de Anglatio
Anglia: *see* England
 Anglici: *see* Guillelmus Anglici; Jacobus Anglici
 Angoulême [départ. Charente, FRA]: *see* Bertrandus de Engolisma
 Anjou [former county, FRA]: *see* Robertus de Podio
 Antonigina: *see* Lisboa, city, churches, S. Antonio
 Antonio, S.: *see* Lisboa, city, churches
 Antonius de Sinistreto *alias* *Botafoc* (*Botafuc*, *Bottafof*, *Butafoc*), pirate of

- Genova: xiii–xiv, 72s, 75s, 79, 93, 125–126, 242–243st, 244s, 261s–264, 265st, 267–270, 272–275, 285, 287–291
 mate of the galley of: *see* Francisus Rollerii; Johannes Catoni; Valentius Vicecomes
 member of the crew of: *see* Bertrandus de Janua
 officer of the galley of: *see* Petrus Savelli
 on board the galley of: *see* Jacobus Yalian
 servant of: *see* Minus
Aque Mortue: *see* Aigues-Mortes
 Aquilario: *see* Raymundus de Aquilario
 Aquileiensis: *see* Laurentius Aquileiensis
 Aquino: *see* Thomas de Aquino
 Aragon, kingdom: xii, 2st, 231s–233, 240s
 admiral of: *see* Berengarius de Santapau
 collector of: *see* Fulco Pererii
 collectory of: 160st
 commissioner of the Camera in: *see* Johannes Garrigie
 florins of: 160
 king of: *see* *Pere IV*
 port of in Rousillon: *see* Perpignan
 pirates of: *see* Bonanatus Cantoni; Matheus Mercerii
see also Catalunya, Lleida, Roussillon, Urgell, Valencia
 Arberti: *see* Hado Arberti
 Arcos, *Arcubus*: *see* Los Arcos
 Arie: *see* Johannes Arie
 Aristotle, author: 260tnbis
 Arnaldus Alberti (*Arnaud Aubert*), archbishop of Auch (1357–1371), papal chamberlain: 53s, 54, 160
 Arnaldus Beraldi: *see* Bartholomeus Beraldi
 Arnaldus de Crusoliis (de Cruols, de Crusellis, de Crusollio, de Cruisollis, *Arnaud de Creuseuil*), agent of Theobaldus de Castilione: xii, 172st, 185–204, 205s, 207–208, 211–217, 219
 Arnaldus Darbus OFM, legatee of Johannes Garrigie: 43
 Arnaldus Hoalguerii, canon of Lleida: 10
 Arnaldus de Villanova, author: 170
Armazanicis (unidentified), de: *see* Pontius Bru[. . .]
 Arnaldus de Pinu, vicar of Stephanus Mulceo, bishop of Lleida: 9–10
 Arnaldus de Podio, money-changer of Coimbra: 78, 80, 98
 Arnaldus Thalamo, servant and legatee of Johannes Garrigie: 44, 53
 Arnaldus de Vico, abbot *de Fonte Malo*, dioc. Braga: 74
Arnaud Aubert: *see* Arnaldus Alberti
Arnaud de Creuseuil: *see* Arnaldus de Crusoliis
 Arnulphus, tailor of Lisboa: 183
 Arruda [dist. Lisboa, POR]: *see* Vincentius Johannes Fortune
 Assier: *see* Galterus de Assier
Aubert: *see* Arnaldus Alberti
 Aucafort: *see* B. de Aucafort
 Auch (*Auxitanus*) [FRA], archbishop of: *see* Arnaldus Alberti
 Augenix: *see* Granillus Augenix
 Autissaco: *see* Oliverius de Autissaco
Auxitanus: *see* Auch
 Avignon, dioc.: *see* Villeneuve-lès-Avignon
 Avignon (*Avenio, Avenonensis, Avinio*) [dép. Vaucluse, FRA]: xii, xiv, xv–xvii
 banker (*Lumbardus*) of: 205
 church of Notre-Dame des Doms: 240s, 241
 hostler of: *see* Johannes Danhana
 grocer of: *see* Guitaudus
 letters and acts dated at: 2, 3s, 4, 7, 9–10, 41, 54, 224, 227, 230, 240, 243, 262, 289
 merchant of: *see* Guillelmus Barmoyni
 messenger to: *see* Nandinus
 papal palace at: 161st
 salt for: 227–228
 Studium of: 45
see also Amblardus Gravas; Petrus de Solempnhaco
 travel to and from: 1s, 2s, 12st, 17–18, 23, 25tn, 27, 37, 41s, 55s, 56s, 59s, 94, 101, 103, 108, 116, 118, 125, 143, 164s, 172, 176, 182
 vestments prepared in: 182
see also Curia Romana in the IT
 Ayguini: *see* Johannes Ayguini
 Ayine: *see* Johannes Ayine
 Aymerici: *see* Pontius Aymerici
 Azamella, servant of Guillelmus Piloti: 28
 Badajoz (*Pacensis*), dioc. in Castile near the border of Portugal [prov. Badajoz, ESP], bishop of: *see* Johannes Garcia

- Balaguer (*Balaguerium*), parish church,
dioc. Urgell [prov. Lleida, ESP]: 6
- Balmis: *see* Johannes de Balmis
- Baratelli: *see* Guillelmus Baratelli
- Barca: *see* Guillelmus de Barca
- Barcelona (*Barchinona*, *-nensis*), county,
see *Pere IV*
- Barcelona (*Barchinona*), dioc., bishop of:
see Michael Ricomanni
- Barcelona (*Barchinona*), Mediterranean
seaport of Catalunya [prov. Barcelona,
ESP]: xii, 25, 58, 184, 202, 206–207,
209–210, 214, 219, 233, 237, 254
canon of: *see* Johannes de Cabrespina,
Johannes Garrigie
provost of: *see* Johannes Garrigie
- Bardonis: *see* Petrus Bardonis
- Bargia: *see* Fulco de Bargia
- Bariaco: *see* Barriac
- Barmoyni: *see* Guillelmus Barmoyni
- Barone: *see* Rogerius de Barone
- Barra: *see* Guillelmus de Barra
- Barriac (*Bariaco*, *Baryac*) [-les-Bosquets,
dép. Cantal, FRA]: *see* Bernardus de
Bariaco; Pontius Berengarii de Bariaco
- Bartholomea, daughter and heir of Geraldus
Farens and debtor to Johannes Garrigie:
46
- Bartholomei: *see* Johannes Bartholomei
- Bartholomeus, S.: *see* Coimbra, churches;
Santarém, churches
- Bartholomeus Ademarii, treasurer and
subcollector of Coimbra: 23, 25, 39, 92–
93, 104
- Bartholomeus Beraldi, cousin of Johannes
Garrigie, and his children Sebelia,
Bartholomeus, Arnaldus, Raymundus,
and Guillelmus, legates: 45, 49
see also Petrus Beraldi
- Bartholomeus Cabrol, clerk, notary of
Villefranche and of the testament of
Johannes Garrigie, legatee of Johannes
Garrigie: 49–50, 53
clerk of: *see* Johannes Laurentii
his daughters Guaya, Volguda, Yolanda,
and Yzarva, legates of Johannes
Garrigie: 49–50
- Bartholomeus Pavissol, priest, endowed
chaplain of Johannes Garrigie: 45, 47
- Bartholomeus Ros, beneficed cleric of
Lleida: 12
- Baryac*: *see* Barriac
- Barzea*: *see* Varzea
- Basilius, S.: *see* Martinus de S. Basilio
- Baysio: *see* Guido de Baysio
- Bazas, cathedral city [dép. Gironde, FRA],
bishop of: xi
see also Theobaldus de Castilione
- Bazigiis*: *see* Bouzigues
- Beatriz de Castilla y de Molina*, queen of
Portugal (1325–1357): 70
- Beaucaire (*Bellumcadrum*), seneschalsy
[dép. Gard, FRA]: xiii, 224, 230–232,
274, 284
commissioner of: *see* Pontius de Malaus-
sena
seneschal of: *see* Guillelmus Rotlandi
- Beca, Begia: *see* Didacus de Regia
- Belesperat (unidentified)* [?dist. Santarém,
POR]: *see* Johannes Petri
- Bell-lloc d'Urgell (*Bellumlocum*), dioc.
Lleida [prov. Lleida, ESP], parish church:
6
- Bellumcadrum*: *see* Beaucaire
- Bemposta Mogadouro, border town of
Portugal overlooking the river Douro
[dist. Bragança, POR]: 14
- Benedict XII, pope: 240s
- Benengunda, cousin and legatee of Johannes
Garrigie, wife of Guillelmus Serra: 51
- Beraldi: *see* Bartholomeus Beraldi; Petrus
Beraldi
- Béranger*: *see* Berengarii
- Berengaria, wife of Johannes Garrigie's
cousin Johannes Decchier, legatee of
Johannes Garrigie: 48
- Berengarii: *see* Bernardus de Barriaco;
Johannetus; Marinus de S. Basilio;
Pierres; Pontius Berengarii; Raymundus
Rubei
- Berengarius Crosati, rector *de Crosato*
familiar of Michael Ricomanni, bishop of
Barcelona: 8
- Berengarius Dominici, money-changer of
Montpellier, receiver for Theobaldus de
Castilione: 118, 191
- Berengarius Fredoli, author: ?82, 153, 156,
159
- Berengarius Malier, cousin of Johannes
Garrigie: *see* Gria, widow of

- Berengarius Petri, lord of Vabre-Tizac: 45, 51
- Berengarius de Ruheria *or* de Laruhere, merchant of Montpellier: 177–178
- Berengarius de Santapau, admiral of Aragon: 233
- Bernardus, servant of Stephanus Maurelli of Montpellier: 256, 273
- Bernardini: *see* Hugo Bernardini
- Bernardus, horse groom and carrier in Lisboa: 116–117
- Bernardus de Bariaco, son of Pontius Berengarii: 268–269, 271–273, 275–286
- Bernardus Boneti, resident of Pérols: 287
- Bernardus de Caneria, priest of Montpellier: 209
- Bernardus Castelli, shopkeeper of Montpellier: 182
- Bernardus Compostellanus, author: 82tn, ?109, ?152
- Bernardus Costa, cousin, legatee, and witness of the testament of Johannes Garrigie: 53
his wife Bertranda: 50
- Bernardus de Cugnoy, gardener in Lisboa: 183
- Bernardus Dautafort, merchant of La Rochelle, agent of Johannes Garrigie: 26, 30, 34–35, 99, 104
- Bernardus Fabri, fisher of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Bernardus de Fornel (de Fornellis), canon of Lleida: 10–11
- Bernardus de Garhan, Catalan ship-master: 200
- Bernardus Geraldi, cleric of Rodez, notary to Michael Ricomanni, bishop of Barcelona: 3s, 8, 10
- Bernardus lo Lon[. . .] of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Bernardus de Manso, royal sergeant of Montpellier: 270–271, 274–275
- Bernardus Martini, royal sergeant of Aigues-Mortes: 270–271
- Bernardus Moleti, merchant of Narbonne: 233–235, 237–239
- Bernardus de Moronho, agent of Johannes Garrigie in Lisboa: 90
- Bernardus de Nexovio, clerk of the Camera: 291
- Bernardus Parmensis, author: ?109, ?152
- Bernardus Pelarii of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Bernardus Pelati, fisher of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Bernardus Raymundi of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Bernardus Roberti of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Bernardus de Rodes, auditor of the Camera: 225
- Bernardus Rosselli, cousin, legatee, and witness of the testament of Johannes Garrigie
collector-designate of Narbonne: 45, 50, 52
his children Raymundus, Johannes, Bernardus jr., Johannes, Beatrice, and Helena: 48
- Bernardus Sabbaterii of Pérols: 271–272, 279, 282–283
summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
testimony of: 273, 283–285
- Bernardus Saladini of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Bernardus Urdi, notary of the chapter of Lleida: 12
- Bernardus de Villaribus, priest, familiar of Theobaldus de Castilione, his chaplain and proctor: 13, 25, 27–28, 36, 87, 97, 104, 107, 112–113, 116, 142, 188–189, 196
- Bernardus Vincentii, merchant of Montpellier: 102
- Berninus, servant of Guillelmus Piloti: 104
Bertrand Carit: *see* Bertrandus Cariti
Bertrand du Mazel: *see* Bertrandus de Macello
- Bertrandus, furrier of Lisboa: 35
- Bertrandus Cariti (*Bertrand Carit*), collector of Sens and Rouen: 21, 40, 102–103
- Bertrandus de Engolisma (*Angoulême*), messenger of the Camera: 34–35, 57
- Bertrandus de Glaro, cousin, familiar, servant, and legatee of Johannes Garrigie: 43

- Bertrandus de Janua, member of the crew of Antonius de Sinistreto: 259
- Bertrandus de Macello (*Bertrand du Mazel*), collector of Portugal (1368–1372): xv, 161st
- Bertrandus de Muntayola, beneficed cleric of Lleida: 10
- Bertrandus Planchete, merchant of Montpellier: 234
- Bertrandus Pollerii, royal sergeant of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266, 271
- Béziers, cathedral city [dép. Hérault], precentor of: *see* Johannes Garrigie
- Bianca di Savoia*, wife of *Galeazzo II Visconti*, lady of Alessandria: 183
- Biard: *see* Nicolaus de
- Biscay, Bay of: *see* La Rochelle
- Bispo: *see* Almargem do Bispo
- Blanosco: *see* Johannes de Blanosco
- Blasius, courier of the Curia: 17
- Blayssolio: *see* Petronilla, wife of Petrus de Boccanegra, Italian noble family: xi
- Bochart: *see* Petrus Bochart
- Boerii: *see* Johannes Boerii
- Boeti: *see* Simon Boeti
- Bonanatus Cantoni of Valencia, Aragonese pirate: 232, 236
- Boneti: *see* Bernardus Boneti
- Boniface VIII, pope (1294–1303): 240s
- Bonifacius Laurentii, cleric of Torino, familiar of Michael Ricomanni, bishop of Barcelona: 8
- Boquin: *see* Manuel de Boquin
- Bordonis: *see* Petrus Bordonis
- Borracha, servant of Fulco Pererii: 26, 31
- Borrilhonis: *see* Stephanus Borrilhonis
- Bos, Bosco, Bosquo: *see* Girbertus de Bosco; Johannes de Bosco; Petrus Alfonsi
- Botafoc*, *Botafuc*, *Bottafoc*, *Butafoc*: *see* Antonius de Sinistreto
- Botis: *see* Guillelmus de Botis
- Boudre: *see* Petrus Boudre
- Bouzigues (*de Bazigiis*) fishing village [dép. Hérault]: 264
- Boysson: *see* Johannes Boysson
- Braga (*Brachara*, *Bracharensis*) cathedral city [dist. Braga, POR], canon of: *see* Gonsalvus Petri, Petrus de Marcello
- Braga (*Brachara*, *Bracharensis*) dioc. [dist. Braga, POR]: 1s, 14, 18, 25, 27, 37, 92, 103–104
- archbishop of: *see* Gonsalvus Pereira, Guillelmus de Guarda
- subcollector *see* Gonsalvus Petri
- see also* Arnaldus de Vico; *Fonte Malo*; Martinus Johannis
- Bras: *see* Johannes de Bras
- Brassatoribus: *see* Folquetus de
- Bregand (*Bregantie*, *Burgandi*): *see* Raymundus Bregand
- Brissonis: *see* Jacobus Brissonis
- Brousse (*Brossa*) [dép. Aveyron, FRA], prior S. Martini de (dioc. Rodez): *see* Guillelmus Amarinti
- Bru[. . .] *de Armazanicis*: *see* Pontius Bru[. . .]
- Brucelle*: *see* Brussel
- Brugge (*Bruges*) [prov. West-Flaanderen, BEL]: 197–199, 201
- Brunelli: *see* Guillelmus Brunerii
- Brunengui: *see* Otolinus Brunengui
- Brunerii: *see* Guillelmus Brunerii
- Bruni: *see* Guillelmus Bruni
- Brussel or Bruxelles (*Brucellis*) [Capital Region, BEL]: 174, 176, 197, 200
- Buffeti: *see* Petrus Buffeti
- Bugalbo: *see* Stephanus Dominici
- Bukhara (*Bocara*, *Bocarssino*, *Bocarano*) [Uzbekistan], cloth from: 130, 248, 251, 254
- Burgandi*: *see* Raymundus Bregand
- Burgos (*Burgensis*) [prov. Burgos, ESP]: city: 13–14
- canon of: *see* Johannes Sancii
- cathedral, chapter of: 13
- Cabanelis: *see* Ferrarius Cabanelis
- Cabanis: *see* Geraldus de Cabanis
- Cabanes-de-Fitou [dép. Aude, FRA], frontier post of Aragonese Roussillon: 179
- Cabrespina: *see* Johannes de Cabrespina
- Cadiz (*Cadis*) [prov. Cadiz, ESP]: 249, 251, 254
- Cahors (*Caturcensis*), cathedral city [dép. Lot, FRA]: 57, 59
- merchant of: *see* Raymundus Bregand
- Calaris: *see* Johannes Calaris
- Calvini: *see* Petrus Calvini
- Cambalone: *see* Hugo de Cambalone

- Cambarou*, Cambaruti: *see* Stephanus Cambaruti
- Camera apostolica: *see* IT Curia romana
- Campis: *see* Guillelmus de Campis
- Caneria: *see* Bernardus de Caneria
- Canillaco: *see* Raymundus de Canillaco
- Cano[. . .]: *see* Petrus de Cano[. . .]
- Cantoni: *see* Bonanatus Cantoni
- Capdeguit: *see* Jacobus Vitalis
- Capela mor: *see* Lisboa, cathedral
- Capellis: *see* Durandus de Capellis
- Capolas (unidentified)*: *see* Johannes de Sintria
- Capraspina: *see* Johannes de Cabrespina
- Caralan: *see* Johannes Caralan
- Carbonelli: *see* Guillelmus Carbonelli
- Carcassonne (*Carcassonna*) [dép. Aude, FRA]: 177
- Carlat: *see* Guillelmus Carlat
- Carnide, dioc. Lisboa [dist. Lisboa, POR], prior of: *see* Johannes Dominici
- Carnon [-Plage], fisher village [dép. Gard, FRA]: xiii, 243s, 244, 261s, 263–264, 269–270, 274–276, 288
resident of: *see* Hugo Fabri
- Carpentras, cathedral city [dép. Vaucluse, FRA], *clavarius* of: *see* Petrus Raynaldi
- Cartagena (*Cartagina*) Mediterranean port [prov. Murcia, ESP]: xiii, 36, 242st
mariner at: *see* Martinus Amado
- Casalhoni: *see* Johannes Castellionis
- Casalinho (*Casali*) [dist. Santarém, POR], esquire of: *see* Petrus Sephani
- Castelli: *see* Bernardus Castelli
- Castellione: *see* Castillon-la-Bataille
- Castellionis, Castilhoni: *see* Johannes Castellionis
- Castile, kingdom: xii, xvii, xviii
commissioner of the Camera in: *see* Johannes Garrigie
see also Logroño
- Castillon-la-Bataille (*Castellione*, *Castillione*), town on the Dordogne [dép. Gironde, FRA]: xi
see also Hugo de Castellione, Theobaldus de Castilione
- Castro: *see* Inez de Castro, Johannes de Castro
- Catalunya (*Catalonia*), Aragon, and Catalans: 3s, 24, 200
collector of: *see* Fulco Pererii
ship-master of: *see* Bernardus de Garhan
- Caturcensis*: *see* Cahors
- Cathalani: *see* Guillelmus Cathalani
- Cathoni, Catolli, Catoni: *see* Johannes Catoni
- Cavalherii: *see* Helias Cavalherii
- Celestinus Dieulosal, merchant of Châlons-en-Champagne and Mallorca: 24, 78, 99–100, 110
- Cellus Isbarre, cleric of Lucca: 226
- Cesaraugusta*: *see* Zaragoza
- Cessel: *see* Petrus Cessel
- Cessolis: *see* Jacobus de Cessolis
- Cestandi: *see* Petrus Cestandi
- Chabrolli: *see* Iterius Chabrolli
- Châlons-en-Champagne (*Cathalaunensis*) cathedral city [dép. Marne, FRA]
merchant of: *see* Celestinus Dieulosal
- Châlons-en-Champagne (*Cathalaunensis*) dioc. [dép. Marne, FRA]: 40s, 41
bishop of: *see* Reginaldus Chauvau
see also Joncreuil
- Chalon-sur-Saône (*Cabilonensis*) dioc. [dép. Saône-et-Loire, FRA]: 41n
bishop of: *see* Reginaldus Chauvau
- Champagne, former duchy [FRA]: *see* Michael Thayer
- Chaoens: *see* Raymundus Chaoens
- Chapus: *see* Guillelmus Chapus
- Charles V, king of France (1364–1380): 42
- Chautardi: *see* Petrus Chautardi
- Chauvau: *see* Reginaldus Chauvau
- Cheleiros [dist. Lisboa, POR], rector of: *see* Fernandus Gonçalvi
- Chiusi della Verna [prov. Arezzo, ITA]: *see* Alvernia, Johannes Alfonsi de Alvernia
- Cintria*: *see* Sintria
- Cinus Pistoriensis, author: 81, 83, 134, 171
- Ciprus*: *see* Cyprus
- Cisper: *see* Johannes de
- Clarelli: *see* Jacobus Continuli
- Clement V, pope (1305–1314): 55st–56
- Clement VI (1342–1352), pope: 240s
- Clement VII (1378–1394), antipope: xv
- Coimbra (*Colimbrensis*) cathedral city [dist. Coimbra, POR]: 1s, 15–17, 20–23, 25, 27–28, 35, 38, 80, 102, 104
canons of: *see* Galhardus de Ornone, Petrus Gaucelmi

- churches, S. Bartholomei, portioner of: *see*
Stephanus Petri
money-changer of, *see* Arnaldus de Podio
religious houses, S. Crucis, prior of: 19,
23, 26, 39, 74, 98, 102
predecessor of: 39, 74, 98
proctor of: 98
see also A.; Sanc[ius]
resident of: *see* Dominicus Alfonsi
Coimbra (*Colimbrensis*) dioc. [dist. Coim-
bra, POR]
bishops of: *see* Georgius Johannis,
Johannes, Laurentius
treasurer of: *see* Bartholomeus Ademarii
subcollector of: *see* Bartholomeus Ade-
marii
Colege (*del Colege*) (*unidentified*), ?a col-
legiate church [prov. Lleida, ESP]: 6
Comestor: *see* Petrus Comestor
Compostellanus: *see* Bernardus
Comtat-Venaissin (*Comitatus Venaysini*),
papal province east of the Rhône: xiv,
227–228
Conda of Maguelonne, salvor: 275
Constantini: *see* Johannes Constantini
Conte: *see* Johannes de
Continuli: *see* Jacobus Continuli
Coraudi: *see* Johannes Coraudi
Corbère-les-Cabanes (*Corbarie Inferioris*),
dioc. Narbonne [dép. Pyrénées-Orien-
tales, FRA], archpriest of: *see* Guillelmus
Guilaberti
Corratier: *see* Martinus lo Corratier
Costa: *see* Bernardus Costa, Petrus Costa
Costanus, servant of Johannes Garrigie: 23
Coste: *see* Durandus Coste
Cremonensis: *see* Geraldus
Crosato (*unidentified*), rector of: *see* Beren-
garius Crosati
Crosseni: *see* Petrus Crosseni
Cruce: *see* Johannes de, Robertus de
Crusoliis (Cruols, Crusellis, Crusollio, Crui-
sollis), *see* Arnaldus de
Crux, S.: *see* Coimbra, religious houses;
Santarém, churches
Cugnyo: *see* Bernardus de Cugnyo
Cultibus: *see* Raymundus de Cultibus
Cuniculi: *see* Petrus Cuniculi
Cyprus (*Ciprus, Cyprus*): xii, 180, 185
Dalbeyras: *see* Guillelmus Albieyras
Dalbiartz: *see* Petrus Dalbiartz
Dalmatii: *see* Odardus Dalmatii
Danhana: *see* Johannes Danhana
Darbus, *see* Arnaldus
Daffies: *see* Gaucelmus Daffies
Dautafort: *see* Bernardus Dautafort
Davidis: *see* Johannes Davidis
Dayd[. . .]: *see* Jacobus Dayd[. . .]
Decchier: *see* Johannes Decchier
Delbarri: *see* Geraldus Delbarri
Deleris: *see* Hugo Deleris, Johannes Deleris
Delmas: *see* Johannes Delmas
Demars: *see* Tomar
Dendermonde (*Terra Munda*) [prov. Oost-
Vlaanderen, BEL], cloth from: 197, 203
Deodatus Martini, royal sergeant of Aigues-
Mortes: 269–270
Deucio (*Deux*): *see* Gaucelmus de Deucio
Didaci: *see* Gonsalvus Didaci
Didacus de Lasdressanes, witness of inven-
tory at Lisboa: 193
Didacus (*once called* Didicus) de Regia
(*once called* de Beca and *once* de Begia),
vicar S. Nicolai, Santarém; proctor of
Theobaldus de Castilione: 40, 94, 107,
117, 142, 196
Dieulosal: *see* Celestinus Dieulosal
Dini: *see* Pontius Dini
Dinus Mugellanus, author: 84, 150, 157
Dionysii: *see* Alfonsus Dionysii
Domesaus Valasa, debtor to Nolotus de S.
Leodegario: 68
Dominici, *see* Alfonsus Gerardi, Johannes
Dominici, Martinus Dominici, Status
Dominici, Stephanus Dominici, Velascus
Dominici
Dominicus, sergeant of Montpellier: 284
Dominicus Alfonsi of Coimbra, servant of
Johannes Garrigie: 4, 25, 93
Dominicus Geraldus, familiar of Petrus de
Marcello: 21
Dominicus Petri, servant of Johannes
Garrigie: 18, 21
Dominicus Spiriti, at dinner with Johannes
Garrigie: 30
Dominicus Stephani or Sancii, rector of the
church of Mafra, dioc. Lisboa: 88, 138
Dordogne, river [FRA]: *see* Castillon-la-
Bataille
Doy[. . .]: *see* Guillelmus de Doy[. . .]

- Durandi: *see* Guillelmus Durandi, Jacobus Durandi
- Durandus: *see* Guillemus Durandus
- Durandus de Capellis, bishop of Maguelonne (1353–1361): 269, 274, 276–277, 279
- Durandus Coste of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Durandus Sperti (Durosperti, Esparti, Esperiti, Spareti) partner and factor of Petrus Buffeti: 21, 26–27, 40, 58s, 59, 102, 105, 110–111, 122, 124, 140, 193
- Efforstiti: *see* Johannes Efforstiti
- Egee: *see* Martinus Egee
- Egidii: *see* Alfonsus Egidii, Alvarus Egidii, Lupus Egidii
- Egidius de Albornotio (*Gil Albornoz*), cardinal, archdeacon of Lisboa: 87, 96, 102, 137–138
 receiver of, *see* Alvarus Sancii
- Egidius Martini, agent for the archdeaconry of Mafra, dioc. Lisboa: 88, 138
- Egidius Vincentii de Sappateria (*Sapataria*), agent for the church *de Scara* or *de Exara*, dioc. Lisboa: 89
- Eginatensis*: *see* Idanha
- Elbora*: *see* Évora
- Elie: *see* Johannes Elie
- Embrun, metropolitan city [dép. Hautes-Alpes, FRA], canon of: *see* Petrus Hugonis
- England (*Anglia*): xvii, 191
- Engolisma: *see* Bertrandus de Engolisma
- Episcopi: *see* Johannes Episcopi
- Erena, S.*; *Erema, S.*: *see* Santarém
- Etherii: *see* Johannes Etherii
- Étienne Cambarou*: *see* Stephanus Cambaruti
- Escoti: *see* Petrus Escoti
- Esclusa*: *see* Sluis
- Esparti, Esperti: *see* Durandus Sperti
- Évora (*Elbora*), cathedral city [dist. Évora, POR]: 1s, 19
 canon of: *see* Johannes
- Évora (*Elbora*), dioc. [dist. Évora, POR]
 bishops of *see* Alfonsus Dionysii, Johannes Alfonsi, Martinus Alfonsi
 commissioner for spoils of: *see* Gonsalvus Didaci
- Cameral revenues of: 23–24, 27, 29, 93, 95–97, 102, 104
 subcollector of: *see* Johannes
- Exara, de, (unidentified)*, church, dioc. Lisboa: *see* Egidius Vincentii
- Fabian, pope, author: 132, 155tn
- Fabri: *see* Bernardus Fabri, Hugo Fabri, Johannes Fabri, Petrus Fabr
- Falipetus: *see* Phillipotus
- Farens: *see* Geraldus Farens
- Fargis (unidentified)*, ?dioc. Narbonne, S. Marie de, rector of: *see* Raymundus Lamanhanian
- Fayditi: *see* Hugo Fayditi
- Faysella: *see* Geraldus Faysella
- Fernandi: *see* Alfonsus Fernandi; Johannes Fernandi, priest; Johannes Fernandi de Touili
- Fernandus Gonçalvi, rector of the church of Cheleiros [dist. Lisboa, POR]: 89, 138
- Fernandus Petri, receiver for Theobaldus de Castilione in Santarém: 110–111
- Fernandus Roderici, canon of Lisboa and prior of the church of S. Maria in the *alcácer*, Santarém: 147, 161
- Ferrandus, barber: 28
- Ferrarii: *see* Johannes Ferrarii
- Ferrarius Cabanels, merchant of Mallorca: 99–100
- Figeac, town [dép. Lot, FRA], merchant of: *see* Petrus Guillelmi
- Firenze (Florence) [prov. Firenze, ITA]: xvi–xvii
- Flamarenxs: *see* Petrus de Flamarenxs
- Flamigensis, Flandria, Flandres, Flandres*: *see* Vlaanderen
- Florence: *see* Firenze
- Folquetus de Brassatoribus, proctor of Thomas de Sabaudia, bishop of Torino: 289
- Fondi [prov. Latina, ITA]: xv
- Fontanelli: *see* Petrus Fontanelli
- Fonte malo, de, (unidentified)*, abbey, dioc. Braga: *see* Arnaldus de Vico
- Fontfroide, abbey, dioc. Narbonne [dép. Aude, FRA]: 46
- Fontibus: *see* Nuño de Fuentes
- Foresta: *see* Johannes de
- Fornel (de Fornellis): *see* Bernardus de
- Fortune: *see* Vincentius Johannis
- France, kingdom, king of: xi, xvii
 treasurer major of: *see* Petrus Scatisse

- see also* Aigues-Mortes, judge royal; sergeant royal; Beaucaire, *Charles V*, Johannes Bartholomei; Johannetus; Montpellier, procurator royal; sergeant royal; *Philippe IV*
- Francisci: *see* Johannes Francisci
- Franciscus Accursius, author: 128, 151
- Franciscus Dominici, notary: 39
- Franciscus Johannis, grain-keeper of Theobaldus de Castilione: 86, 109, 144, 196
- Franciscus Laurentii, notary of Porto: 38
- Franciscus Persone of Lucca, commissioner of the Camera: 227st
- Franciscus Petri, canon and subcollector of Viseu: 93
- Franciscus Rollerii of Savona, mate of the galley of Antonius de Sinistreto: xiv, 125–126, 268, 289–291
- Fredoli: *see* Berengarius Fredoli
- Friburgensis: *see* Johannes Friburgensis
- Fritocuria: *see* Johannes de Fritocuria
- Frontignan (*Frontinianum*), shore village [dép. Hérault, FRA]: 263, 265
- residents of, summoned to the bishop's hall at Montpellier: *see* Bernardus Saladini, Guillelmus Anglici, Guillelmus Sarabida, Guillelmus Vezassa, Jacobus Ademarii, Jacobus Andree, Jacobus Anglici, Jacobus Gervasii, Jacobus Talo, Johannes Ayguini, Johannes Genesisii, Johannes Monassa, Johannes Rodilho, Johannes Venassa, Manetus Pugas, Petrus Cessel, Petrus Escoti, Petrus Morassi
- Fuentes*: *see* *Nuño de Fuentes*
- Fulco de Barga, castellan of Aigues-Mortes: 267
- Fulco Pererii, canon and provost of Valencia, collector of Aragon, Catalunya, Mallorca, and Valencia: 2s, 3, 12–13, 18, 26, 57, 102, 104, 146, 163n
- servant of: *see* Borracha
- Furtre: *see* Rastellus lo Furtre
- Gabriel Johannis of Lisboa, claimant against the estate of Theobaldus de Castilione: 106, 141
- Gaeta (*Gayeta*) [prov. Latina, ITA]: 232, 236–238
- ship-master of: *see* Jacobus Continuli
- Galeazzo II Visconti*, wife of: *see* *Bianca di Savoia*
- Galhardus de Ornone, canon of Coimbra: 202, 205, 218–220
- Galici, former province [ESP]: *see* Santiago de Compostela
- Galterus de Assier, vicar of Reginaldus Malibernardi, bishop of Lisboa: 61, 65, 71
- Gand: *see* Gent
- Gante: *see* Gonsalvus Gracie
- Gap, dioc. [dép. Hautes-Alpes, FRA]: *see* Petrus de Moreto
- Garcia: *see* Johannes Garcia
- Garde*: *see* Guillelmus de Guarda
- Gardradi: *see* Petrus Gardradi
- Garhan: *see* Bernardus de Garhan
- Garrico: *see* Gasbertus de
- Garrigie, *Garrigue*: *see* Johanna Raimundi, Johannes Garrigie, Johannes Raimundi, Raymundus Garrigie
- Gasbertus de Garrico, rector of S. Johannes Baptista, Lleida, proctor for Johannes de Cabrespina: 11
- Gaucelmi: *see* Petrus Gaucelmi
- Gaucelmus Daffies, vicar of the bishop of Lisboa: 26
- Gaucelmus de Deucio (*Gaucelme de Deux*), bishop of Nimes, papal treasurer: 53s, 223s, 225
- Gaucelmus de Terraforti of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Gaufridus, papal courier: 34–35, 57, 143
- Gaufridus Karoli, sergeant of the bishop's house at Montpellier: 263
- Gausida, daughter of Johannes Garrigie's cousin Reginaldus Offorsciti, legatee of Johannes Garrigie: 50
- Genesisii: *see* Johannes Genesisii
- Genova (*Janua*), Ligurian seaport republic [prov. Genova, ITA]: xii–xiii, 125, 160s, 161st, 231s, 233, 235, 237–239, 240s, 242st, 255, 262, 268, 270–271, 273–274, 277, 284, 288st, 289
- merchant of: *see* Georgius Lucari, Johannes Piqui, Otolinus Brunengui
- resident of: *see* Jacobus Yalian
- Gent (*Gan*, Gand, *Gant*, Ghent) [prov. Oost-Vlaanderen, BEL]: 174, 177–178, 197, 200, 259

- Georgius Johannis, bishop of Coimbra (1338–1356): 74
- Georgius Lucari, merchant of Genova resident in Montpellier: 160st
partner of: *see* Johannes Piqui
- Geraldus, familiar, servant and legatee of Johannes Garrigie: 43
- Geraldus Angelic, merchant of Santarém: 185
- Geraldus de Cabanis of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Geraldus Delbarri sr., legatee of Johannes Garrigie: 49
- Geraldus Farens, daughter and heir of: *see* Bartholomea
- Geraldus Faysella OFM, legatee of Johannes Garrigie: 43
- Geraldus Stephani, farmer of Santarém: 66
- Geraldus Testa, LicCnL, prior of *Vors*, dioc. Rodez, executor of the testament of Johannes Garrigie: 52
- Geraldi: *see* Alfonsus Geraldi, Bernardus Geraldi, Dominicus Geraldi
- Geraldus Cremonensis, author: 169
- Gerardi: *see* Petrus Gerardi
- Gervasii: *see* Jacobus Gervasii
- Ghent: *see* Gent
- Girarriia: *see* Johannes Garrigie
- Gibaudus: *see* Theobaldus de Castilione
- Girbertus de Bosco, sergeant of the episcopal palace, Montpellier: 261, 263
- Girfandi: *see* Rostagnus Girfandi
- Glaro: *see* Bertrandus de Glaro, Hugo de Glaro
- Gloria do Ribatejo [dist. Santarém, POR]: 23
- Godaroni: *see* Johannes Godaroni
- Golegã, church [dist. Santarém, POR]: 147
prior of: *see* Guido Infarti
- Gonçalvi: *see* Fernandus Gonçalvi
- Gonsalvi: *see* Johannes Gonsalvi
- Gonsalvus Didaci, canon of Lisboa, commissioned for the spoils of bishops of Évora: 95
- Gonsalvus Fernandi, keeper of the prison of the bishop of Lisboa: 64
- Gonsalvus Gracie *or* Gante, prior S. Vincentii de Foris (*extra muros*), Lisboa: 39, 94, 96
- Gonsalvus Johannis, carrier to Theobaldus de Castilione: 116–117
- Gonsalvus Laurentii, canon and subcollector of Viseu: 93
- Gonsalvus Pereira, archbishop of Braga (1326–1349): 73
- Gonsalvus Petri, canon and subcollector of Braga: 14–15, 37, 92
- Gonsalvus Stephani, public crier of Lisboa: 77–79, 86, 105, 136, 140
- Goyrani: *see* Stephanus Goyrani
- Goyrans (*Goyranis*), village [dép. Haute-Garonne, FRA]: *see* Raymundus Johannis
- Gracie: *see* Gonsalvus Gracie
- Granillus Augenxis OFM, legatee of Johannes Garrigie: 43
- Gravas: *see* Amblardus Gravas, Guillelmus Gravas
- Gregorius Magnus, pope, author: 150*bis*
- Gria, widow of Johannes Garrigie's cousin Berengarius Malier, legatee of Johannes Garrigie: 50
- Grimaldi: *see* Nicolaus Grimaldi
- Grossi (Grossa): *see* Guillelmus Grossi
- Guarda: *see* Guillelmus de Guarda
- Guardia: *see* Alfonsus de Guardia
- Guariga, Guarrigie: *see* Johannes Garrigie
- Guido de Baysio, author: 82, 109, 114, 153
- Guido Infarti, prior of Golegã, dioc. Lisboa: 74, 144
- Guilaberti: *see* Guillelmus Guilaberti, Petrus Guilaberti
- Guilhalmia: *see* Guillelmus la Guilhalmia
- Guillaume de la Garde*: *see* Guillelmus de Guarda
- Guillaume de la Mothe*, uncle of Theobaldus de Castillione: xi
- Guillaume Pilot*: *see* Guillelmus Piloti
- Guilhem Parayre*: *see* Guillelmus Paratoris
- Guillelmi: *see* Petrus Guillelmi
- Guillelmus Agreth, priest, endowed chaplain of Johannes Garrigie: 45
- Guillelmus Albieyras *or* Dalbeyras, merchant and subviguier of Nîmes: 274–275
- Guillelmus Alemandini, messenger of Theobaldus de Castilione: 179, 183–184, 202
- Guillelmus Amarinti, BCnL, prior S. Martini de Brossa, dioc. Rodez, witness of the testament of Johannes Garrigie, collector

- of Narbonne: 52–53
- Guillelmus Anglici of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Guillelmus Baratelli of Santarém, agent of Theobaldus de Castilione: 185
- Guillelmus de Barca, footman and housekeeper of Theobaldus de Castilione: 117
- Guillelmus Barmoyni, merchant of Avignon: 160s–161t
- Guillelmus de Barra, carrier for Johannes Garrigie: 107, 142
- Guillelmus de Botis, draper of Montpellier: 282–283, 286
- Guillelmus Brunerii *or* Brunelli, canon of Lisboa: 91, 112, 139
- Guillelmus Bruni, proctor in Lisboa of Reginaldus Malibernardi: 70st
- Guillelmus de Campis, canon of Lleida: 10
- Guillelmus Carbonelli, official in Lisboa of Theobaldus de Castilione: 113, 141
- Guillelmus Carlat, notary of the ?bishop's court at Montpellier: 274, ?279
- Guillelmus Cathalani, merchant of Limoux (*Limosum*): 233–235, 237, 239
- Guillelmus Chapus, in the household of Theobaldus de Castilione: 183
- Guillelmus de Doy[. . .] of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Guillelmus Durandi, author: 81, 82?*bis*, 170*bis*
- Guillelmus Durandus jnr, author, 83, 134
- Guillelmus Gravas, poor old stonecutter, and his son and namesake, legatees of Johannes Garrigie: 51
- Guillelmus Grossi (Grossa), treasurer general in Languedoc: 224, 230
- Guillelmus de Guarda (*Guillaume de la Garde*), archbishop of Braga (1349–1361): 14–15, 18
servant of: *see* Guinetus
- Guillelmus Guilaberti, LicCnL, archpriest of Corbère-les-Cabanes (*Corbarie Inferioris*), dioc. Narbonne [dép. Pyrénées-Orientales, FRA], subcollector of Narbonne: 163–172, 226, 261–289
- Guillelmus la Guilhalmia, papal sergeant at arms: 56–57, 59
- Guillelmus de Insula, notary, familiar and legatee of Johannes Garrigie: 44, 46
- Guillelmus de Laiardo, priest of Saintes, confessor of Theobaldus de Castilione: 107, 109–110, 115, 142
- Guillelmus Lobeti, priest, endowed chaplain of Johannes Garrigie: 45
- Guillelmus Martini of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Guillelmus Mercerii, familiar and legatee of Johannes Garrigie: 49
- Guillelmus de Monte Catheno, dean of Lleida *and* vicar general of Stephanus Mulceo: 10
- Guillelmus Paguani of Villefranche, legatee of Johannes Garrigie: 45
- Guillelmus Pamyre of Montpellier, agent of Durandus Sperti: 124
- Guillelmus Paratoris (Pareris, *Guilhem Parayre*, *Peraire*) merchant of Montpellier, partner of Petrus Buffeti, partner *or* agent of Theobaldus de Castilione: xii, 1st, 2, 58, 59st, 134n, 139s, 146tn, 164s, 171–173st, 178–180tn, 183, 185, 205s, 220–222stn, 223st, 231st, 232–239, 275
agent of: *see* Raymundus de Cultibus
factor of: *see* Pontius de Alzona
- Guillelmus Piloti (Piloti, *Guillaume Pilot*), cantor of Lisboa, collector of Portugal from 1356: 18, 20–22, 25–26, 28, 32–34, 55s, 57ts, 58, 59ts, 69, 73st, 74tn, 75st, 76, 79, 85, 89, 97–100, 103–104, 110, 130, 135, 139, 144, 147, 160s, 161, 163n
footman of: *see* Marocus
nephew of: 28
proctor of: *see* Petrus Cuniculi
servant of: *see* Azamella, Berninus, *Lamassas*
- Guillelmus de Podio, barber and legatee of Johannes Garrigie: 48, 53
- Guillelmus Rogeti of Villefranche, legatee of Johannes Garrigie: 45, 50
- Guillelmus Rotlandi (*Guillaume Rolland*), knight, lord of Montfaucon, seneschal of Beaucaire and Nîmes: 231, 274
- Guillelmus de Rotonna, commissioner of Petrus de Laugautru: 166, 172
- Guillelmus de Roveria, factor for Petrus de Laugautru: 184
- Guillelmus Sarabida of Frontignan, summoned to the bishop's hall at

- Montpellier: 266
- Guillelmus Secundi, subviguier of Aigues-Mortes: 269
- Guillelmus Siverii, notary of the marshal of justice of the papal court: 290
- Guillelmus de Solerio, late canon of Lleida and archdeacon of Ribagorça (*Rippacurcia*) [prov. Huesca, ESP]: 3s, 4–5, 10–11
- Guillelmus Testoris, sergeant: 274
- Guillelmus Tornafort, storekeeper of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Guillelmus Vezassa of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Guillelmus de Vinhali (Vignali, del Vinhal), partner of the company of Petrus Buffeti: 1–2, 68, 185–188
- Guimarãis (*Guimare*) [dist. Braga, POR]: 14
- Guinetus, footman, servant of Guillelmus de Guarda: 15, 108, 114, 143
- Guitaudus, grocer of Avignon: 103
- Gutazia (*unidentified*): *see* Johannes Ochoa
- Hado Arberti, servant and legatee of Johannes Garrigie: 50
- Helias Cavalherii, proctor of Theobaldus de Castilione: 171, 176, 179, 182, 205ts, 216–218
- Helias Michelis, carrier: 116
- Helias de Sancto Amantio, accountant to Theobaldus de Castilione: 169
- Henrici: *see* Raymundus Henrici
- Henricus de Segusio, author: 81, 82, 171
- Hispanus: *see* Petrus Hispanus
- Hospitio: *see* Penotus de, Petrus de
- Hugo Bernardini, archpriest of Lisboa: 185, 189, 193–194
- Hugo de Cambalone, agent of Petrus Buffeti of La Rochelle: 2
- Hugo de Castellione, nephew of Theobaldus de Castilione: 115, 179
- Hugo Deleris of Vabre-Tizac, legatee and witness of the testament of Johannes Garrigie: 51, 53
- Hugo Fabri, resident of Carnon: 270, 274, 277–279, 281
- Hugo Fayditi, clerk of the Camera: 225
- Hugo de Glaro, cousin of Johannes Garrigie, his three daughters, legatees: 50
- Hugo Petri, merchant of Montpellier: 234
- Hugo de Villabusseria, cleric of Narbonne, LicCnL, commissioner of the Camera: 288
- Hugonis: *see* Petrus Hugonis
- Hunhos [*?hunos*, i.e., 'huns']: *see* Johannes Johannis
- Idanha (*Eginatensis*) diocese and cathedral city [dist. Castelo Branco, POR]: 1s, 93, 97
- subcollector of: 103
- Ilerda*: *see* Lleida
- Imberti: *see* Jacobus Imberti
- Inez de Castro*, mistress then wife of *Pedro Infante* of Portugal: xi, xiii
- Infarti: *see* Guido Infarti
- Innocent IV, pope, author: 82tn, 84, 152, 159, 168
- Innocent VI, pope (1352–1362): xii, 3s, 4, 8tn, 10, 12, 25n, 40sn, 41, 74s, 145–146, 163stn, 205, 227, 230, 240sn, 242st, 243s, 261s, 262, 288
- Insula: *see* Guillelmus de
- Irene, S.: *see* Santarém, churches
- Isabella, servant of Johannes Garrigie: 22, 24
- Iterius, footman to Theobaldus de Castilione: 108, 114, 143
- Iterius (*?another*) Chabrolli, vicar and receiver of Theobaldus de Castilione: 68, 117, 189, 193–194
- Ivans: *see* Stephanus de Ivans
- Jacobus, S.: *see* Mauguio
- Jacobus Ademarii of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Andree of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Anglici of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Brissonis, sergeant of Aigues-Mortes: 259
- Jacobus de Cessolis, author: 84, 127, 134, 150
- Jacobus Continuli *alias* Clarelli, ship-master of Gaeta: 232, 236, 238
- Jacobus Dayd[. . .] of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Durandi of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Gervasii of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266

- Jacobus Imberti of Villeneuve-lès-Maguelone, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266–267
- Jacobus de Lausana, author: 109
- Jacobus de Manhania, royal procurator of the old part (*procurator regis partis ?antique*) of Montpellier: 263
- Jacobus Pellicerii, servant of Johannes Garrigie: 18–21, 23–25, 27, 33–35, 93
- Jacobus de Ravanis, author: ?82
- Jacobus Talo of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Jacobus Torrebatal, canon of Lleida: 10
- Jacobus Vitalis Capdeguit of Montpellier, keeper of the port of Pérols, bailiff of the court of Montpellier: 274
summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
testimony of: 270–272
- Jacobus Yalian of Genova, on board the galley of Antonius de Sinistro: 270
- Jandre: *see* Laurentius Jandre
- Janotus, servant of Johannes Garrigie: 13, 17, 34
see also Johannetus
- Janua: *see* Bertrandus de Janua, Genova
- Jariia, Jauriga: *see* Johannes Garrigie
- Jean de Garrigue: see* Johannes Garrigie
- Jean II*, king of France (1350–1364): 231, 288
- Johanna Alamandine, housekeeper in Montpellier for Theobaldus de Castilione: 166
- Johanna Raimundi Garrigie, niece and legatee of Johannes Garrigie: 46
- Johannis: *see* Gabriel Johannis, Gonsalvus Johannis, Johannes Johannis, Laurentius Johannis, Martinus Johannis (2 entries), Raymundus Johannis, Rodericus Johannis, Stephanus Johannis, Suerius Johannis, Velascus Johannis, Vincentius Johannis
- Johannes, apothecary of Lisboa: 90
- Johannes, bishop of Coimbra (1333–1338): 74
- Johannes, canon and subcollector of Évora: 23, 93
- Johannes, S., ?i.e., Order of St. John in Jerusalem: *see* Johannes Francisci
- Johannes, senior cook to Theobaldus de Castilione: 116
- Johannes, tailor: 27
- Johannes Alfonsi de Alvernia, counselor of *Pedro, Infante* of Portugal, and royal judge of Lisboa: 79, 103
- Johannes Alfonsi, bishop of Évora (1352–1356): 97, 104
- Johannes Alfonsi, carrier: 116
- Johannes Andree, author: 133, 152, 153, 159
- Johannes Arie, portioner of Lisboa: 96
- Johannes Ayguini of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes Ayine, butler: 196
- Johannes de Balmis (*Jean des Baumes*), notary public of Montpellier: 234, 239–240, 243s., 274, 277
- Johannes Baptista, S.: *see* Lleida, churches
- Johannes Bartholomei, royal sergeant: 275
- Johannes de Blanosco, author: 131tn, 156tn
- Johannes Boerii of Villefranche, cousin and debtor to Johannes Garrigie: 50
- Johannes de Bosco (de Bos, de Bosquo), prebendary of Lisboa, proctor and familiar of Theobaldus de Castilione: 17, 23, 26, 30, 36, 96, 107, 114, 117, 137, 142, 170, 181, 195, 204, 209, 216
- Johannes Boysson, horse dealer: 183
- Johannes de Bras, servant of Johannes Garrigie: 20, 22–24, 28, 32, 35
- Johannes de Cabrespina (Capraspina, *Juan Cabrespi*), DCnL, canon of Lleida, then of Barcelona: 11, 220, 227st, 228–229
proctor of: *see* Gasbertus de Garrico
- Johannes Calaris, beneficed cleric of Lleida, subexecutor for the installation of Johannes Garrigie: 6, 9
- Johannes Caralan of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Johannes Castellionis (Casaltoni, Castilioni), notary of Manguio, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265, 287
- Johannes de Castro, servant, familiar, and legatee of Johannes Garrigie: 51
- Johannes Catoni or Cathoni, Catolli, pirate, mate of Antonius de Sinistro: xiv, 125–126, 268, 289–290tn, 291
- Johannes de Cisper, cousin and legatee of Johannes Garrigie: 44
- Johannes Constantini of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Johannes de Conte, money-changer of

- Montpellier: 146
- Johannes Coraudi, priest and legatee of Johannes Garrigie: 44
- Johannes de Cruce, merchant of Montpellier: 223s, 224–225, 230
- Johannes Danhana, hostler of Avignon: 222
- Johannes Davidis, witness of the testament of Johannes Garrigie: 53
- Johannes Decchier, cousin of Johannes Garrigie, wife of: *see* Berengaria
- Johannes Deleris of Vabre-Tizac, witness of the testament of Johannes Garrigie: 53
- Johannes Delmas, priest, familiar and legatee of Johannes Garrigie: 47
- Johannes Dominici, prior of Carnide, dioc. Lisboa [dist. Lisboa, POR]: 111
- Johannes Effortiti, nephew and legatee of Johannes Garrigie: 44
- Johannes Elie, creditor of Theobaldus de Castilione: 205
- Johannes Episcopi, dined with Johannes Garrigie: 17
- Johannes Etherii, companion of Johannes Garrigie: 14, 44
- Johannes Fabri, lieutenant of the port master of Montpellier: 270
- Johannes Fernandi, priest, familiar of Johannes Garrigie: 23, 88, 91, 137, 139
- Johannes Fernandi de Touili *or* de Torali debtor to Theobaldus de Castilione: 147, 162
- Johannes Ferrarii, notary public of Montpellier: 271, 275, 277
- Johannes de Foresta, *bonus Samaritanus*: 118
- Johannes Francisci, preceptor S. Johannis, ?i.e., the Order of St. John in Jerusalem: 183
- Johannes Friburgensis, author: 168
- Johannes de Fritocuria, servant, familiar, and legatee of Johannes Garrigie: 50
- Johannes Garcia Palomeque, bishop of Badajoz (1354–1373), a purchase by his proctor: 107, 142
- Johannes Garrigie (Garriga, Garriia, Girarriia, Guariga, Guarrigie, Jariia, Jauriga, *Jean de Garrigue*), rector of Selva (Mallorca); canon of Lleida; canon, *then* provost, of Barcelona; canon of Narbonne; precentor of Béziers; papal chaplain; commissioner of the Camera to Aragon, Navarre, and Castile; *later* commissioner in Portugal; *later* collector of Narbonne and collector general of Spain and Portugal: xiixiv, xvi–xviii, 2–8, 9ts, 10–40, 41s, 42st, 53st, 55–57st, 58–59st, 65–66, 69, 71ts, 72–75st, 90–91, 99, 101n, 105, 113, 125, 134s, 139st, 147–149st, 152, 160st, 163n, 242st, 264, 268, 288st, 289–291
- agent of: *see* Bernardus Dautafort, Bernardus de Moronho, Johannes Johannis, Stephanus de Poncherio
- barber of: *see* Guillelmus de Podio
- brother of: *see* Raymundus Garrigie
- carrier for: *see* Guillelmus de Barra
- chaplain, endowed, of: *see* Bartholomeus Pavissol, Guillelmus Agreth, Guillelmus Lobeti
- companion of: *see* Johannes Etherii
- courier of: *see* Perotus
- cousin of: *see* Amblardus Gravas, Bartholomeus Beraldi, Benegunda, Berengarius Malier, Bernardus Costa, Bernardus Rosselli, Bertrandus de Glaro, Hugo de Glaro, Johannes Decchier, Reginaldus Offorciti, Johannes Boerii, Johannes de Cisper, Johannes Mansipi, Johannes de Mayrento, Johannes de Podio, Johannes de Quous, Johannes Salvi sr., Johannes de Scorbiano, Johannes de Solemhaco, Raymunda, Raymundus de Quous
- debtor to: *see* Bartholomea, Johannes Boerii
- dined with: *see* Dominicus Spiriti, Johannes Episcopi, Sabbaterius of Lisboa
- executor of testament of: *see* Geraldus Testa
- familiar and/or servant of: *see* Arnaldus Thalamo, Bertrandus de Glaro, Costanus, Dominicus Alfonsi, Dominicus Petri, Guillelmus de Insula, Guillelmus Mercerii, Hado Arberti, Isabella, Jacobus Pellicerii, Janotus, Johannes de Bras, Johannes de Castro, Johannes Delmas, Johannes Fernandi, Johannes de Fritocuria, Johannes Mansipi, Johannes Salvi jr., Martinus Alberti, *Mingucho*, Odinus, Petronilla, Petrus

- Beraldi, Petrus de Blayssolio, Petrus Crosseni, Petrus de Flamarenxs, Petrus Petri, Petrus Vassal, Raymundus *alias* Mondonus, Stephanus de Ivans, Velascus Dominici
- legatee of: *see* Arnaldus Thalamo, Bartholomeus Cabrol, Benegunda, Berengaria, Bernardus Costa, Bernardus Rosselli, Bertrandus de Glaro, Gausida, Geraldus, Geraldus Delbarri, Geraldus Faysella, Granillus Augenxis, Gria, Guillelmus Gravas, Guillelmus de Insula, Guillelmus Mercerii, Guillelmus Paguani, Guillelmus de Podio, Guillelmus Rogeti, Hado Arberti, Hugo Deleris, Hugo de Glaro, Johanna Raimundi, Johannes de Castro, Johannes de Cisper, Johannes Delmas, Johannes Efforsti, Johannes de Fritocuria, Johannes Garrigie (*another*), Johannes de Mayrento, Johannes de Podio, Johannes de Quous, Johannes Raimundi, Johannes Salvi sr., Johannes de Scorbiaco, Marglina, Petrus Crosseni, Petrus de Flamarenxs, Petrus de Monte Rabezio, Petrus Rosselli, Petrus Vassal, Raymunda, Raymundus Garrigie, Raymundus de Milhaio, Stephanus de Ivans
- see also* Rodez
- nephew of: *see* Johannes Efforsti, Johannes Garrigie (*another*), Johannes Raimundi, Petrus Rosselli
- niece of: *see* Johanna Raimundi
- notary of testament of: *see* Bartholomeus Cabrol
- proctor for: *see* Johannes Palaysini
- servant of: *see* familiar
- sister-in-law of: *see* Marglina
- subexecutor for the installation of: *see* Johannes Calaris
- tailor to: *see* Martinus
- witness of testament of: *see* Bernardus Costa, Bernardus Rosselli, Guillelmus Amarinti, Hugo Deleris, Johannes Davidis, Johannes Deleris, Johannes de Mayrento, Johannes Salvi jr., Johannes de Sambuco, Johannes de Scorbiaco
- see also* Villefranche-de-Rouergue
- Johannes Garrigie (*another*), nephew and legatee of Johannes Garrigie: 46
- Johannes Genesisii of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Johannes Godaroni, second cook to Theobaldus de Castilione: 116
- Johannes Gonsalvi, silversmith of Lisboa: 80
- Johannes Johannis de Hunhos of Sintra, agent of Johannes Garrigie: 21–22, 88–89, 95, 107, 111, 138, 142–143
- Johannes Laurentii, bookkeeper of *Afonso IV*, king of Portugal: 100, 158
- Johannes Laurentii, cleric, administrator of the archdeaconry of Lisboa, farmer of the church of Achete: 40, 67–68, 94
- Johannes Laurentii (*?another*), clerk of Bartholomeus Cabrol, notary of the testament of Johannes Garrigie: 53
- Johannes de Londonis, cloth merchant: 183
- Johannes de Lordello (de Loredelo) citizen of Lisboa, master of the *nef Sao Vicente*: 264, 268, 288–289, 291
- Johannes Macuti, chief cook to Theobaldus de Castilione: 116
- Johannes Mansipi, cousin and legatee of Johannes Garrigie
his five children: 49
- Johannes Martini, carrier of Lisboa: 196
- Johannes Martini (*?another*), sworn money-changer and gold-courier of Lisboa: 80, 120–123
- Johannes de Mayrento *or* de Maycenio, cousin and witness of the testament of Johannes Garrigie: 53
his daughters Johanna, Bartholomea, and Ademaria, legatees: 49
- Johannes Meliti *or* de Melat, merchant: 186
- Johannes Mercerii (*Juan Mercer*), pirate of Valencia: xii, 146, 222n, 231st, 232–240
- Johannes de Mirto, servant, familiar, and legatee of Johannes Garrigie: 50
- Johannes Monachus, author: 82, 155
- Johannes Monassa of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes de Nabayro, papal procurator fiscal: 290–291
- Johannes Ochoa de Gutazia, shipmaster of Lisboa: 197
- Johannes lo Page, familiar and legatee of

- Johannes Garrigie: 44
- Johannes Palaysini, notary of the Camera, proctor for Johannes Garrigie: 37, 59st, 222, 224, 291
- Johannes Panetarii, cleric of Montpellier: 263st
- Johannes Petri, proctor of the *commendator* of *Belesperat et castri ?Sont (unidentified)* [?dist. Santarém, POR]: 39
- Johannes Petri (?same), of Santarém [dist. Santarém, POR], provisor of the church of *Portumolarum* (?Porto Salvo [dist. Lisboa, POR]): 95
- Johannes Petri (?same), of Lourinhã [dist. Lisboa, POR], esquire: 138
- Johannes Pinha of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes Piqui of Genova, partner of Otolinus Brunengui and Georgius Lucari: 160p, 161
- Johannes de Podio, late cousin of Johannes Garrigie
his son Johannes, legatee: 50
- Johannes de Quous, poor cousin and legatee of Johannes Garrigie: 49
- Johannes Raimundi Garrigie, nephew and legatee of Johannes Garrigie: 46
- Johannes Riols, whalemeat merchant: 35
- Johannes Roderici, portioner of the church of S. Maria, Várzea (*Barzea*), dioc. Lisboa [dist. Santarém, POR]: 147
- Johannes Rodilho of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes Rosseti, notary of the Camera: 145, 205, 223
- Johannes Salvi jr., cousin and witness of the testament of Johannes Garrigie
his poor daughter, a legatee: 50, 53
- Johannes Salvi sr., poor cousin and legatee of Johannes Garrigie: 48
- Johannes de Sambuco, lawyer, witness of the testament of Johannes Garrigie: 53
- Johannes Sancii (Sanxii), canon of Burgos: 13, 88
- Johannes de Scorbiano, priest, cousin, legatee, and witness of the testament of Johannes Garrigie: 47, 53
- Johannes Serralonga of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Johannes de Sintria, portioner of *Capolas*: 189
- Johannes de Solemnhaco cousin of Johannes Garrigie
his daughter Bernarda: 49
- Johannes de Stannis, priest of Saintes, familiar of Theobaldus de Castilione: 18, 108, 110, 112, 114, 116, 133, 141, 143, 182–183, 185, 187, 189, 194–195, 202, 205s, 206–212, 216–218
- Johannes Talanardi, knight: 274
- Johannes lo Tavernier of Montpellier, excommunicated: 267
- Johannes Vasconi, water carrier to Theobaldus de Castilione: 117
- Johannes Vasconis of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Johannes Vayssini, *hostelarius* of Napoli: 234, 236
- Johannes Venassa of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes de Verbraulle, notary public of Montpellier: 167
- Johannes Vilanova of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Johannes Vincentii, notary public of Lisboa: 26, 106, 141
- Johannes de Watrelos, bishop of Viseu (1333–1349): 74
- Johannetus (Janotus, Jonatus, Jonnotus), secretary of Theobaldus de Castilione: 13, 17, 27, 104, 115
- Johannetus, former royal sergeant, servant of Pontius Berengarii: 270, 287
- Joncreuil (*Jonnullle*) [dép. Aube, FRA], archdeacon of: *see* Ranulphus de Pompedorio
- Jonnotus: *see* Johannetus
- Juan Cabrespi*: *see* Johannes de Cabrespina
- Juan Mercer*: *see* Johannes Mercerii
- Julianus, S.: *see* Mouronho
- Katerina de Tribus Veteribus, purchaser of grain: 90
- Karoli: *see* Gaufridus Karoli
- La Rochelle (*Ruchelha*, *Ruppella*, *Ruppella*), seaport on the Bay of Biscay [dép. Charente-Maritime, FRA]: 1st, 2, 57, 58st–59, 68, 99, 105, 111, 115, 122, 124, 140, 177–178
merchant of: *see* Bernardus Dautafort,

- Petrus Boudre, Raymundus Bregand,
Stephanus Pereyra
merchant-banker of: *see* Petrus Buffeti
- Lagantru, Lagaudru, Lagautru, Lagotruno:
see Petrus de Laugautru
- Lago di Pátria: *see* Pátria, Lago di
- Laiardo: *see* Guillelmus de Laiardo
- Lamanhanian: *see* Raymundus Lamanhanian
- Lamassas, servant of Guillelmus Piloti: 32
- Lamego (*Lamecensis*) dioc. [dist. Viseu,
POR]: 1s
subcollector of: *see* Laurentius Johannis
- Lamperosa, La, (*Lampedusa*) island, pirate
haven [prov. Agrigento, Sicilia, ITA]:
239
- Languedoc, former region [FRA], treasurer
general in: *see* Guillelmus Grossi
- Langres, archdeaconry [dép. Haute-Marne,
FRA], archdeacon of: *see* Petrus de
Marcello
- Languarium: see* Alenquer
- Laruhere: *see* Berengarius de Ruheria
- Lasdressanes: *see* Didacus de Lasdressanes
- Lattes (*Late*), fishing village [dép. Hérault,
FRA]: 265
resident of, summoned to the bishop's hall
at Montpellier: *see* Bernardus Roberti,
Durandus Coste, Gaucelmus de
Terraforti, Geraldus de Cabanis, Jo-
hannes Caralan, Johannes Constantini,
Johannes Serralonga, Johannes Vasco-
nis, Petrus Andree, Petrus Guilaberti,
Pontius Aymerici, Stephanus Bor-
rillonis
- Laugautru: *see* Petrus de Laugautru
- Laugautru, Peire: see* Petrus de Laugautru
- Lausana: *see* Jacobus de Lausana
- Laurentii: *see* Bonifacius Laurentii, Gonsal-
vus Laurentii, Johannes Laurentii (3
entries), Velascus Laurentii
- Laurentius, bishop of Coimbra (1356–1358):
79
- Laurentius, S.: *see* Lleida, churches
- Laurentius Aquileiensis, author: ?253tn
- Laurentius Jandre, doctor: 174
- Laurentius Johannis, subcollector of Lamego:
93, 103
- Laurentius Martini, citizen of Lisboa: 147–
148
- Laurentius Saquerii, witness at Montpellier:
- 274
- Lebeynas: *see* Raymundus de Lebeynas
- Legantru: *see* Petrus de Laugautru
- Lemovicis: *see* Petrus de Lemovicis
- Leodegarius: *see* Nolotus de Sancto
Leodegario
- Lérida: *see* Lleida
- Lescluzas: see* Sluis
- Leuven (Louvain, *Lovanis*, *Lovayn*) [prov.
Vlaams-Brabant, BEL], cloth from: 174,
177, 179, 200
- Limoux (*Limosum*) [dép. Aude, FRA],
merchant of: *see* Guillelmus Cathalani
- Lisboa (*Ulixbona*) archdeaconry [dist.
Lisboa, POR]:
administrator of: *see* Johannes Laurentii
archdeacon of: *see* Alvarus Sancii, Egidius
de Albornotio, Petrus de Marcello
- Lisboa (*Ulixbona*) cathedral city [dist.
Lisboa, POR]: xi–xiv, 16–17, 26, 28, 30,
39–40, 55, 56s, 57–61, 67, 69, 71, 73–74,
75s, 77, 79, 86, 93, 96, 98, 101–103, 106,
108–110, 118, 127, 131, 141, 143–144,
147, 149, 152, 161, 182, 185, 192, 197–
198, 200–201, 204–222, 264, 288–289
agent in: *see* Bernardus de Moronho
apothecary of: *see* Johannes
archpriest of: *see* Hugo Bernardini
baker of: *see* Ademarius Raymundi
canon, half-, of: *see* Velascus Johannis
canon, minor, of: *see* Stephanus Stephani
canon of: *see* Fernandus Roderici,
Gonsalvus Didaci, Guillelmus Brunerii,
Oliverius de Autissaco, Petrus de
Monteacuto, Raymundus Johannis,
Stephanus Marcelli
cantor of: *see* Guillelmus Piloti
carrier of: *see* Johannes Martini
cathedral (Capela mor, Sé) of: xiii
chapter: xii–xiii, 20, 25n, 56s, 65, 70, 88,
91, 95–97, 99, 107, 124, 137, 139, 142,
147, 161, 171
churches, S. Antonii: xiii
area around (*Antonigina*, *locus de Sancto
Antonio*): 104, 116
proctor in: *see* Martinus Velasci
resident of: *see* Alvarus Velasci
citizen of: *see* Johannes de Lordello,
Laurentius Martini
courier of: *see* Alfonsus de Guardia

- crier, public, of: *see* Gonsalvus Stephani
 furrier of: *see* Bertrandus
 gardener in: *see* Bernardus de Cugno
 horse groom and carrier in: *see* Bernardus
 judge, royal, of: *see* Johannes Alfonsi
 money-changer, sworn, and gold-courier
 of: *see* Johannes Martini
 notary of: *see* Johannes Vincentii, Lupus
 Egidii, Martinus Petri
 portioner of: *see* Johannes Arie, Robertus
 de Cruce, Stephanus Johannis, Suerius
 Johannis
 prebendary of: *see* Johannes de Bosco,
 Stephanus de Pradinhaco
 proctor of bishop in: *see* Guillelmus Bruni
 religious houses:
 S. ?Marinha (?*recte* Sancta Maria in
 Marina), prior of: 24
 S. Vincentii de Foris (*extra muros*), prior
 of: *see* Gonsalvus Gracie
 resident of: *see* Gabriel Johannis, Petrus
 Hugonis, Petrus de Hospitio, Sabbate-
 rius
 shipmaster of: *see* Johannes Ochoa
 silversmith of: *see* Johannes Gonsalvi
 tailor of: *see* Arnulphus
 witness of inventory at: *see* Didacus de
 Lasdressanes
- Lisboa (*Ulixbona*) dioc. [dist. Lisboa, POR]:
 1s, 25n, 59–60, 64, 81, 88, 90, 100–101,
 104, 117–119, 143, 158, 206
 bishop: *see* Reginaldus Malibernardi,
 Theobaldus de Castillione, Velascus
 Martini
 keeper of the prison of: *see* Gonsalvus
 Fernandi
 official of: *see* Guillelmus Carbonelli
 vicar of: *see* Galterus de Assier, Gau-
 celmus Daffies
 subcollector of: *see* Stephanus Marcelli
see also: Achete, Alenquer, Almada,
 Arruda, Carnide, Cheleiros, Egidius
 Vincentii, Golegã, Johannes Petri,
 Loures, Lourinhã, Mafra, Odivelas,
 Salvaterra de Magos, Silveira, Várzea
- Lleida (*Ilerda*, Lérida) [prov. Lleida, ESP]
 cathedral city: 3s, 4, 6–7, 9st, 10
 chapter: 3–5, 9–12
 doorkeeper, deputy, of: *see* Petrus de
 Pulcromonte
 canon of: *see* Arnaldus Hoalguerii, Ber-
 nardus de Fornel, Guillelmus de Cam-
 pis, Guillelmus de Solerio, Jacobus
 Torrebadal, Johannes de Cabrespina,
 Johannes Garrigie
 churches:
 S. Johannis Baptiste: 6
 rector of: *see* Gasbertus de Garrico
 S. Laurencii: 6
 S. Marie Magdalene: 6
 dean of: *see* Guillelmus de Monte Catheno
 cleric, beneficed, of: *see* Bartholomeus
 Ros, Petrus de Monte, Petrus de Pul-
 cromonte
- Lleida (*Ilerda*, Leida) [prov. Lleida, ESP]
 dioc: 3s, 4, 6–7, 9st, 10
 rectors and curates of: 6
 bishop of: *see* Stephanus Mulceo
 vicar of: *see* Arnaldus de Pinu,
 Guillelmus de Monte Catheno
see also Ribagorça
 Lobeti: *see* Guillelmus Lobeti
 Logroño (*Lucronium*), border post of Castile
 [prov. La Rioja, ESP]: 12–14, 101tn
 Lombardi: *see* Nicolaus Lombardi
 Londonis: *see* Johannes de
 Lordello, Loredelo: *see* Johannes de Lordello
 Los Arcos (*de Arcubus*), town of Navarre
 [prov. Navarra, ESP]: 13
 Loures, dioc. Lisboa [dist. Lisboa, POR],
arrendator of the church of: *see* Alfonsus
 Martini
 Lourinhã [dist. Lisboa, POR]:
 portioner of: *see* Martinus Dominici
 resident of: *see* Johannes Petri
 Louvain, *Lovanis*, *Lovayn*: *see* Leuven
- Lucca [prov. Lucca, ITA]:
 cleric of: *see* Cellus Isbarre
 money-changer of: *see* Nicolaus Grimaldi
 resident of: *see* Franciscus Persone
- Lupus Egidii, notary of Lisboa: 23, 25–26,
 34, 36, 40, 57, 59, 73–74, 92–94, 97, 98,
 101, 103, 104, 147
- Macello: *see* Bertrandus de Macello
 Macuti: *see* Johannes Macuti
- Mafra, church, dioc. Lisboa [dist. Lisboa,
 POR], rector: *see* Dominicus Stephani
 archdeaconry, agent for: *see* Egidius
 Martini
 Maguelonne (*Magalonensis*), former cathe-

- dral city [dép. Hérault, FRA]: 264
 salvor of: *see* Conda
see also Montpellier
- Maguelonne (*Magalonensis*), dioc. [dép. Hérault, FRA]: 225–226, 264–265, 288
 bishop: *see* Durandus de Capellis
 sergeants and procurators of: xiii
see also: Montpellier, summoned
 subcollector of: 146, 226
- Malaussena (*Malaussène*): *see* Pontius de Malaussena
- Malibernardi: *see* Reginaldus Malibernardi
- Mallorca [prov. Illes Balears, ESP]
 collector of: *see* Fulco Pererii
 merchant of: *see* Celestinus Dieulosal, Ferrarius Cabanel, Valentinus
see also Selva
- Manetus Pugas of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Manhania: *see* Jacobus de Manhania
- Mansipi: *see* Johannes Mansipi
- Manso: *see* Bernardus de Manso
- Manuel de Boquin of Nice, master of a galley: 232, 234, 236–238
- Manuel de Turre of Porto Venere, merchant: 291st
- Marcel*, Marcelli, Marcello, Martello: *see* Petrus de Marcello, Stephanus Marcelli
- Marglina, sister-in-law and legatee of Johannes Garrigie: 46
- Maria, S.: *see* Fargis; Rodez; Santarém, churches; Várzea
- Maria de Alcácer, S.: *see* Santarém, churches
- Maria Magdalena, S.: *see* Lleida, churches
- Maria de Marvila, S.: *see* Santarém, churches
- Maria Dominici, debtor to Theobaldus de Castilione: 80
- Marinha*, S.: *see* Lisboa, religious houses
- Marocus, footman of Guillelmus Piloti: 22
- Martini: *see* Alfonsus Martini, Bernardus Martini, Deodatus Martini, Egidius Martini, Guillelmus Martini, Johannes Martini (2 *entries*), Laurentius Martini, Petrus Martini, Rodericus Martini, Stephanus Johannis, Stephanus Martini, Velascus Martini
- Martinus, S.: *see* Brossa
- Martinus, tailor to Johannes Garrigie: 32
- Martinus Alberti, familiar of Johannes Garrigie: 74, 193
- Martinus Alfonsi, bishop of Évora (1341–1347): 95–96
- Martinus Amado, mariner at Cartagena: 37
- Martinus Dominici, half-canon of Porto, portioner of Lourinhã, dioc. Lisboa [dist. Lisboa, POR]: 38, 95
- Martinus Egee, cantor and subcollector of Porto: 37–38, 92
- Martinus Johannis (*Yanes*), pirate of Sevilla: xiii, 72s, 75s, 79, 93, 242st–243, 288–289
- Martinus Johannis, abbot, diocese of Braga: 74
- Martinus lo Corratier of Montpellier, excommunicated: 267
- Martinus Petri, notary of Lisboa: 64
- Martinus de S. Basilio *or* de S. Valerio, notary of Pontius Berengarii: 256, 270, 273–274, 276–277, 279–281, 284
- Martinus Velasci, proctor of Theobaldus de Castilione *in loco de S. Antonio*, Lisboa: 109, 144
- Masson: *see* Maynardus Masson
- Matheus Mercerii of Valencia, Aragonese pirate: 146
- Maubeuge (*Malobedium*) [dép. Nord, FRA], cloth from: 197
- Maubernard*: *see* Reginaldus Malibernardi
- Mauguio (*Melgorium*), mint town [dép. Hérault, FRA]: 263, 265, 267, 272, 276, 280, 287
- bailiff of: *see* Stephanus Pipionis
- church of S. Jacobi in, rector of: *see* Petrus Singeste
- donzel of: *see* Raymundus de Melgorio
- notary of: *see* Johannes Castellionis
- resident of summoned to the bishop's hall at Montpellier: *see* Raymundus de Lebeynas, Stephanus Pipionis
- viguier of: *see* Odardus Dalmatii
- Marvila: *see* Santarém
- Maurelli: *see* Stephanus Maurelli
- Maycenio: *see* Johannes de Mayrento
- Maynardus Masson, priest in the household of Theobaldus de Castilione: 183
- Mayrento: *see* Johannes de Mayrento
- Mechelen (*de Melines*) [prov. Antwerpen, BEL], cloth from: 179
- Melat, Meleti, Meliti: *see* Johannes Meliti,

- Raymundus Meleti
 Melgorio: *see* Mauguio, Raymundus de Melgorio
Mercer, Mercerii: *see* Johannes Mercerii, Matheus Mercerii
 Michael, S.: *see* Sintra
 Michael Ricomanni, bishop of Barcelona: 3st, 4–5, 7, 8ts, 10, 291
 familiar of: *see* Berengarius Crosati; Bonifacius Laurentii; Petrus de Moreto
 notary of: *see* Bernardus Geraldii
 Michael Thayer *alias* Petri of Vertus in Champagne [dép. Marne, FRA], familiar of Petrus de Marcello, fugitive: xii, 21, 40–41, 101
 accomplices of: *see* Thomacinus
 Michelis: *see* Helias Michelis
 Milhaio: *see* Raymundus de Milhaio
Mingucho (*Mincho*, Mingachius, Mingachius, Minguchius, *Domenguo*), servant and familiar of Johannes Garrigie: 13–15, 17–25, 27–30, 51, 104, 118
 Minus, servant of Antonius de Sinistro: 270
 Mirto: *see* Johannes de Mirto
 Moisson (*Moysonis*) [dép. Yvelines, FRA], cloth from: 48
 Moleti: *see* Bernardus Moleti
 Monachus: *see* Johannes Monachus
 Monassa: *see* Johannes Monassa
 Mondonus, Mondus *see* Raymundus *alias* Mondonus
 Montada: *see* Alfonsus de
 Monte: *see* Petrus de
 Monte Alban: *see* Nepos de
 Monte Catheno: *see* Guillelmus de
 Monte Rabezio: *see* Petrus de
 Monteacuto: *see* Petrus de
 Montemerano: *see* Stephanus de
 Montfaucon [dép. Gard], lord of: *see* Guillelmus Rotlandi
 Montpellier (*Monspellanus*) mercantile port, site of the cathedral of Maguelonne (*Magalonensis*) [dép. Hérault, FRA]: xi–xiv, 1s, 12, 56st, 58, 81n, 102, 111, 124–125, 145–146, 160s, 161, 163s, 164st–166, 171, 176–177, 179–182, 184, 205s–206, 208–212, 214, 216–217, 219–220, 222–226, 230st, 231st–235, 237–240, 243s–244, 256, 259, 261s–276, 279–289
 cleric of: *see* Johannes Panetarii
 draper of: *see* Guillelmus de Botis, Petrus Roberti
 fisher of: *see* Bernardus Fabri
 merchant of: *see* Berengarius de Ruheria, Bernardus Vincentii, Bertrandus Planchete, Guillelmus Paratoris, Hugo Petri, Johannes de Cruce, Petrus de Laugautru, Stephanus Goyrani
 money-changer of: *see* Berengarius Dominici
 notary of: *see* Johannes Ferrarii, Johannes de Verbraulle
 notary of the ?bishop’s court at: *see* Guillelmus Carlat
 port-master of, lieutenant of: *see* Johannes Fabri
 priest of: *see* Bernardus de Caneria
 procurator, royal, of the old part (*procurator regis partis ?antique*) of: *see* Jacobus de Manhania
 resident of: *see* Georgius Lucari, Johannes lo Tavernier, Johannes Vilanova, Martinus lo Corratier, Otolinus Brunengui, Petrus Bordonis, Pontius Dini, Rastellus lo Furtre, Raymundus Sabbaterii, Robertus de Podio
 sergeant, royal, of: *see* Bernardus de Manso, Bertrandus Pollerii, Petrus Andree, Stephanus Maurelli
 sergeant of: *see* Dominicus
 sergeant of the bishop’s house at: *see* Gaufridus Karoli
 sergeant of the episcopal palace at: *see* Girbertus de Bosco
 shopkeeper of: *see* Bernardus Castelli, Guillelmus Tornafort
 summoned to the bishop’s hall at: *see* Amelius Petit, Bernardus Fabri, Bernardus lo Lon[. . .], Bernardus Pelarii, Bernardus Pelati, Bernardus Raymundi, Bernardus Roberti, Bernardus Sabbaterii, Bernardus Saladini, Bertrandus Pollerii, Durandus Coste, Gaucelmus de Terraforti, Geraldus de Cabanis, Guillelmus Anglici, Guillelmus de Doy[. . .], Guillelmus Martini, Guillelmus Sarabida, Guillelmus Tornafort, Guillelmus Vezassa, Jacobus Ademarii, Jacobus Andree, Jacobus Anglici,

- Jacobus Dayd[. . .], Jacobus Durandi,
Jacobus Gervasii, Jacobus Imberti,
Jacobus Talo, Jacobus Vitalis, Johannes
Aygüini, Johannes Caralan, Johannes
Castellionis, Johannes Constantini,
Johannes Genesii, Johannes Monassa,
Johannes Pinha, Johannes Rodilho,
Johannes Serralonga, Johannes Vasco-
nis, Johannes Venassa, Johannes Vila-
nova, Manetus Pugas, Petrus Andree,
Petrus Bardonis, Petrus Bordonis,
Petrus de Cano[. . .], Petrus Cessel,
Petrus Escoti, Petrus Guilaberti, Petrus
Morassi, Pontius Aymerici, Pontius
Bru[. . .], Raymundus Henrici, Ray-
mundus de Lebeynas, Raymundus
Verda, Stephanus Borrilhonis, Step-
hanus Pipionis, Vitalis Raymundi
tanner of: *see* Raymundus Henrici
witness at: *see* Laurentius Saquerii
- Montezemolo, village [prov. Cuneo, ITA]:
see Petrus Savelli
- Morassi: *see* Petrus Morassi
- Moreto: *see* Petrus de
- Mori, Moronho: *see* Bernardus de Moronho,
Mouronho
- Moroilus: *see* Stephanus Maurelli
- Mouronho in Tábua (*Mori, Moronho*) [dist.
Coimbra, POR]:
church of S. Julianus, rector of: *see* Petrus
Gaucelmi
priory, prior and treasurer of: 21, 24, 120
servant of: *see* Vincentius
- Mugellanus: *see* Dinus
- Muntayola: *see* Bertrandus de
- Mulceo: *see* Stephanus Mulceo
- Murcia [prov. Murcia, ESP], alguazil: *see*
Alfonsus de Montada
- Nabayro: *see* Johannes de Nabayro
- Nandinus, in the household of Theobaldus
de Castilione, messenger to Avignon:
116, 187
- Napoli (*Neapolis*) [prov. Napoli, ITA]: xvii,
231st-232, 234-239
hostler of: *see* Johannes Vayssini
- Narbonne (*Narbona, Narbonensis*), ecclesi-
astical province, metropolitan city *and*
Mediterranean port [dép. Aude, FRA]:
163, 179, 226, 288
canon of: *see* Johannes Garrigie
cleric of: *see* Hugo de Villabusseria
collector of: 37, 46, 52, 160st
see also Guillelmus Guilaberti, Johannes
Garrigie
collector-designate of: *see* Bernardus
Rosselli
merchant of: *see* Bernardus Moleti, Pontius
de Alzona
vicar of the works of the church of: *see*
Raymundus de Anglatio
see also Corbère-les-Cabanes, *Fargis*,
Fontfroide
- Navarre, kingdom, commissioner of the
Camera in: *see* Johannes Garrigie
see also Los Arcos
- Nepos de Monte Albano, author: 132tn
- Nexovio: *see* Bernardus de Nexovio
- Nice, cathedral city and Mediterranean port
[dép. Alpes-Maritimes, FRA], resident
of: *see* Manuel de Boquin
- Nicolaus, S.: *see* Santarém, churches
- Nicolaus de Biard, author: 84
- Nicolaus Grimaldi of Lucca, money-changer
of the Camera: 125, 160st, 225sn-226,
290
- Nicolaus Lombardi, papal courier: 56
- Nicolaus Phillipi OFM of La Rochelle: 177-
178
- Nicolaus Salernitanus, author: 157
- Nîmes (*Nemausum*) [dép. Gard, FRA]: 12,
262, 264-265, 274
bishop of: *see* Gaucelmus de Deucio
seneschal of: *see* Guillelmus Rotlandi
merchant and subviguier of: *see* Guillel-
mus Albieyras
- Nolotus (Nollotus) de S. Leodegario, proctor
of Theobaldus de Castilione, vicar S.
Petri, Sintra: 59st-60, 66, 68, 70s, 71, 95,
107, 118, 141
agent of: *see* Stephanus de Pomerio
debtor to: *see* Domesaus Valasa
- Normanni: *see* Perrinus Normanni
- Nuño de Fuentes* (Nunus de Fontibus),
archbishop of Sevilla (1349-1361): 242-
243
- Ochoa: *see* Johannes Ochoa
- Odardus Dalmatii, viguier of Mauguio: 287
- Odinus *or* Odonus, notary servant of
Johannes Garrigie: 17-18, 23, 27, 32, 34,
37-38

- Odivelas, monastery, dioc. Lisboa [dist. Lisboa, POR]: abbess 99
- Odonus: *see* Odinus
- Offorsciti: *see* Reginaldus Offorsciti
- Ogerius, butler to Theobaldus de Castilione: 116
- Oliverius de Autissaco, canon of Lisboa: 18, 90–91
- Otolinus Brunengui, merchant of Genova resident in Montpellier: 160st
partner of: *see* Johannes Piqui
- Ornone: *see* Galhardus de Ornone
- Oviedo (*Ovetensis*) [prov. Asturias, ESP], bishop: *see* Sancius
- Page: *see* Johannes lo Page
- Paguani: *see* Guillelmus Paguani
- Palaysini: *see* Johannes Palaysini
- Palomeque: *see* Johannes Garcia
- Pamyre: *see* Guillelmus Pamyre
- Pandonus, courier of Theobaldus de Castilione: 27
- Panetarii: *see* Johannes Panetarii
- Paratoris, *Parayre*: *see* Guillelmus Paratoris, Stephanus Pereyra
- Parmensis: *see* Bernardus Parmensis
- Pátria, Lago di, sheltered bay on the Tirrhenian Sea [prov. Napoli, ITA]: 235
- Pauletus, messenger: 23, 24
- Pedro I*, king of Castile and Leon (1350–1369): 101, 242st
- Pedro Infante* of Portugal (1320–1357) *later Pedro I* (1357–1367): xi, xiii, 14, 26–27, 60n, 64–66, 70–71, 79, 101tn, 103–104, 106, 113, 141
- Peire de Laugautru*: *see* Petrus de Laugautru
- Pelagius: *see* Alvarus
- Pelarii: *see* Bernardus Pelarii
- Pelati: *see* Bernardus Pelati
- Pellicerii: *see* Jacobus Pellicerii
- Peraire*: *see* Guillelmus Paratoris
- Pereira: *see* Gonsalvus Pereira
- Pererii: *see* Fulco Pererii
- Pereyra: *see* Stephanus Pereyra
- Penela [dist. Coimbra, POR]: 16
- Pennaforte: *see* Raymundus de Pennaforte
- Penotus de Hospitio, footman and *cubicularius* to Theobaldus de Castilione: 115
see also Perotus
- Pere IV*, king of Aragon and count of Barcelona (1336–1387): 101, 146, 160st, 231s–233, 235–237
- chaplain of: *see* Raymundus de Aquilario
- servant of: 101
- PérOLS (*Perayrele*), port village and saltworks [dép. Gard, FRA]: 226, 263, 266, 268–276, 279–287
- keeper of the port of, summoned to the bishop's hall at Montpellier: *see* Jacobus Vitalis
- resident of: *see* Bernardus Boneti
- resident of summoned to the bishop's hall at Montpellier: *see* Bernardus lo Lon[. . .], Bernardus Pelarii, Bernardus Raymundi, Bernardus Sabbaterii, Guillelmus de Doy[. . .], Guillelmus Martini, Jacobus Dayd[. . .], Jacobus Durandi, Johannes Pinha, Petrus de Cano[. . .], Raymundus Verda, Vitalis Raymundi
- Perona, *matrix or* aged servant of Theobaldus de Castilione: 22, 108, 117, 143
- Perotus *or* Penotus, courier of Johannes Garrigie: 25, 27, 29, 196
see also Penotus
- Perpignan (*Perpenianum*), port of Aragonese Roussillon [dép. Pyrénées-Orientales, FRA]: 115, 179–182, 184, 210, 218
- Perrinus Normanni, carrier to Theobaldus de Castilione: 116
- Petit: *see* Amelius Petit
- Petri: *see* Alvarus Petri, Dominicus Petri, Fernandus Petri, Franciscus Petri, Gonsalvus Petri, Hugo Petri, Johannes Petri (3 *entries*), Martinus Petri, Michael Thayer, Petrus Petri (2 *entries*), Rodericus Petri, Stephanus Petri
- Petronilla, servant of Raymundus Garrigie, legatee of Johannes Garrigie: 48
- Petronilla, wife of Johannes Garrigie's cousin Petrus de Blayssolio: 48
- Petrus, S.: *see* Romette; Sintra
- Petrus, tailor to Theobaldus de Castilione: 31, 107, 117
- Petrus Alfonsi, bishop of Porto (1343–1357): 38, 73, 102
- Petrus Alfonsi, courier servant of Johannes de Bosco: 17
- Petrus Andree of Lattes, summoned to the

- bishop's hall at Montpellier: 265
- Petrus Andree, royal sergeant of Montpellier: 233
- Petrus Bardonis of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Petrus Beraldi, son of Bartholomeus Beraldi, cousin of Johannes Garrigie, in the papal Studium of Avignon: 45–46
- Petrus Bochart *alias* Furdo, butler to Theobaldus de Castilione: 116
- Petrus Bordonis of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Petrus Boudre, merchant of La Rochelle: 58
- Petrus Buffeti, merchant-banker of La Rochelle: 1st, 2, 21, 40, 58–59, 102, 105, 110, 122, 140, 177
- agent of: *see* Hugo de Cambalone, Petrus Chautardi
- factor of: *see* Durandus Sperti
- partner of: *see* Durandus Sperti, Guillelmus Paratoris, Guillelmus de Vinhali, Raymundus Meleti
- Petrus Calvinini, messenger: 116
- Petrus de Cano[. . .] of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Petrus Cessel of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Petrus Cestandi, carrier: 116
- Petrus Chautardi, agent of Petrus Buffeti: 2
- Petrus Chevalerii, butler: 162, 196
- Petrus Comestor, author: 150
- Petrus Costa, carrier: 194
- Petrus Crosseni, notary, cousin and legatee of Johannes Garrigie: 49
- Petrus Cuniculi, knight, proctor of Guillelmus Piloti: 98
- Petrus Dalbiartz, clerk of the Camera: 225
- Petrus Escoti of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Petrus Fabri, merchant of Montpellier: 268–272, 276, 279–283, 285–287
- Petrus de Flamarenxs, familiar and legatee of Johannes Garrigie: 45
- Petrus Fontanelli, notary: 275
- Petrus Gardradi, familiar of Theobaldus de Castilione, receiver for the Camera: 106, 108–109, 141–143
- Petrus Gaucelmi, rector of S. Julianus, Mouronho in Tábua [dist. Coimbra, POR], *later* canon of Coimbra: 1, 93
- Petrus Gerardi (*?same as* Petrus Gardradi), agent of Theobaldus de Castilione: 185
- Petrus Guilaberti of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Petrus Guillelmi de Valendor, merchant of Figeac, dioc. Cahors [départ. Lot, FRA]: 57
- Petrus Hispanus, author: 157^{tn}
- Petrus de Hospitio of Lisboa, horse buyer: 108, 143
- Petrus Hugonis, canon of Embrun, vicar general of Stephanus Mulceo, bishop of Lleida: 10
- Petrus de Laugautru (Lagantru, Lagaudru, Lagautru, Lagotruno, Legantru, *Peire de Laugautru*) merchant of Montpellier, agent and debtor of Theobaldus de Castilione: xi–xii, xiv, 134ⁿ, 139^s, 145–146, 164st, 165–166, 171, 172^s, 173–174, 180–185, 205st–222, 223st, 224st, 225st, 226, 230st
- commissioner of: *see* Guillelmus de Rotona
- examiner of: *see* Petrus Ruffi
- factor for: *see* Guillelmus de Roveria
- servant of: *see* Petrus Petri
- Petrus de Lemovicis, notary of the Camera: 127
- Petrus de Marcello (de Martello, *Pierre Marcel*) archdeacon of Langres, canon of Braga, archdeacon of Lisboa, collector of Portugal and the Algarve: xii, 1–2st, 3^s, 8^s, 9, 19, 40^s, 41, 55^s, 56st, 74^s, 75st, 87–88, 94, 96, 99, 101–102, 127, 130, 134st, 137, 148–149st, 152, 289st
- familiar of: *see* Dominicus Geraldus, Michael Thayer, Stephanus Marcelli
- proctor of: *see* Alvarus Sancii
- squire of: *see* Alvarus Velasci
- Petrus Martini, *arrendator* of Santarém: 191, 194
- Petrus de Monte Rabezio, son of Petrus, legatee of Johannes Garrigie: 50
- Petrus de Monte, beneficed cleric of Lleida: 10
- Petrus de Monteacuto, canon of Lisboa: 56, 58, 124
- Petrus Morassi of Frontignan, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Petrus de Moreto, prior S. Petri de Romette [départ. Hautes-Alpes, FRA], dioc. Gap,

- familiar of Michael Ricomanni, bishop of Barcelona: 8
- Petrus Petri, servant of Johannes Garrigie: 34
- Petrus Petri (*Pierre de Pierre*), servant of Petrus de Laugautru, factor of Theobaldus de Castillione: xii, 111, 189, 193, 196, 207–208, 211, 215, 219
- Petrus de Pulcromonte, beneficed cleric of Lleida, deputy doorkeeper of the chapter: 10
- Petrus de Quaranta, silversmith: 177–178
- Petrus Quesvel, author: 81, 109
- Petrus Raynaldi, *clavarius* of Carpentras: 227
- Petrus Riperie, merchant: 196
- Petrus Roberti, draper of Montpellier: 272, 283, 285–286
- Petrus Rosselli, canon, nephew and legatee of Johannes Garrigie: 48
- Petrus Ruffi, LLB, examiner of Petrus de Laugautru: 205
- Petrus Savelli of Montezemolo, officer of the galley of Antonius de Sinistreto: 271
- Petrus Scatisse, treasurer major of the king of France: 274
- Petrus Singeste, priest, curate S. Jacobi, Mauguio [départ. Hérault, FRA]: 272–273
- Petrus de Solempnhaco, monk, in the papal Studium of Avignon: 45–46
- Petrus Stephani of Santarém, esquire of Casalinho (*Casali*) [dist. Santarém, POR]: 147, 162
- Petrus Vassal, priest and familiar, legatee of Johannes Garrigie: 44
- Petrus Ysonis, farmer of Villefranche and his wife: 45, 51
- Philippe IV*, king of France: xvii
- Phillipi: *see* Nicolaus Phillipi
- Phillipotus (Falipetus, Phalipacus) *dispensator domus* of Theobaldus de Castillione: 25, 107, 142
- Pierre de Pierre*: *see* Petrus Petri
- Pierre Marcel*: *see* Petrus de Marcello
- Pierres*, servant of Pontius Berengarii: 283, 287
- Pilot*, Piloti: *see* Guillelmus Piloti
- Pinha: *see* Johannes Pinha
- Pinu: *see* Arnaldus de
- Pipionis: *see* Stephanus Pipionis
- Piqui: *see* Johannes Piqui
- Pistoriensis: *see* Cinus
- Planchete: *see* Bertrandus Planchete
- Podio: *see* Arnaldus de, Guillelmus de, Johannes de, Robertus de Podio
- Pollerii: *see* Bertrandus Pollerii
- Pomerio: *see* Stephanus de Pomerio
- Poncherio: *see* Stephanus de Poncherio
- Pons Béranger*: *see* Pontius Berengarii
- Pontius de Alzona, merchant of Narbonne, factor of Guillelmus Paratoris: 231–239
- Pontius Aymerici of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Pontius Berengarii de Bariaco (*Pons Béranger de Baryac*), royal judge of Montpellier, Aigues-Mortes, and Sommières: 231st, 232, 240, 243s, 244, 269–276, 279–281, 283–287
- clerk of: *see* Johannes de Balmis
- notary of: *see* Raymundus Rubei
- servant of: *see* Pierres
- son of: *see* Bernardus de Bariaco
- Pontius Bru[. . .] *de Armazanicis*, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Pontius Dini, resident of Montpellier: 269
- Pontius de Malaussena (*Malaussène*), commissioner of the seneschal of Beaucaire: 284
- Pophis: *see* Ricardus de Pophis
- Porto (*Portugalensis, Portugalia*) dioc. and cathedral city [dist. Porto, POR]: 1s
- bishop of: *see* Petrus Alfonsi
- cantor of: *see* Martinus Egee
- city: 14–15, 38, 77, 101–102, 191
- chapter of: 38, 102
- half-canon of: *see* Martinus Dominici
- subcollector of: *see* Martinus Egee
- Porto Salvo [dist. Lisboa, POR]: *see* Johannes Petri
- Porto Venere, port town [prov. La Spezia, ITA], resident of: *see* Manuel de Turre
- Portugal and Algarve (*regnum Portugalie et Algarbi*): xvii–xviii, 1–3, 9, 12, 14, 21, 26, 124–125, 264, 288, 291
- collector general of: *see* Johannes Garrigie
- collector of: *see* Bertrandus de Macello, Guillelmus Piloti, Petrus de Marcello
- collectory of: 3, 12, 37, 57, 73, 92, 97, 196, 204
- commissioner of the Camera in: *see*

- Johannes Garrigie
 Cortez of: xii
 king of: see *Alfonso IV*
see also: Lisboa, judge royal; *Pedro Infante*
 queen of: see Beatriz de Castilla
 Portugalensis: see Stephanus Portugalensis
Portumolarum (?Porto Salvo [dist. Lisboa, POR]): see Johannes Petri
 Pradinhaco: see Stephanus de Pradinhaco
 Pugas: see Manetus Pugas
 Pulcromonte: see Petrus de Pulcromonte
 Quaranta: see Petrus de Quaranta
 Quesvel: see Petrus Quesvel
 Quous: see Johannes de Quous, Raymundus de Quous
 Raimundi: see Johanna Raimundi, Johannes Raimundi
see also Raymundi
 Raynaldi: see Petrus Raynaldi
 Ranulphus, in the household of Theobaldus de Castilione in Lisboa: 185
 Ranulphus de Pompedorio, archdeacon of Joncreuil (*Jonmulle*), dioc. Châlons-en-Champagne [dép. Aube, FRA]: 41
 Rastellus lo Furtre of Montpellier, excommunicated: 267
 Ravanis: see Jacobus de Ravanis
 Raymunda, cousin and legatee of Johannes Garrigie: 46–47
 Raymundi: see Ademarius Raymundi, Bernardus Raymundi, Vitalis Raymundi
see also Raimundi
 Raymundus, gardener: 182
 Raymundus *alias* Mondonus *or* Mondus, servant of Johannes Garrigie: 27, 28, 32, 34, 37
 Raymundus de Anglatio, vicar of the works of the church of Narbonne: 269
 Raymundus de Aquilario, chaplain of the count of Barcelona [i.e. *Pere IV*, king of Aragon]: 12
 Raymundus Bregand (*Bregantie*, *Burgandi*), merchant of Cahors and La Rochelle, factor of Stephanus Pereyra: 23, 34, 57ts, 59st, 99, 103, 120, 124
 Raymundus de Canillaco, bishop of Toulouse (1345–1350), *then* cardinal: 75, 129
 Raymundus Chaoens, provisor of the church of Achete, dioc. Lisboa: 94
 Raymundus de Cultibus, agent of Guillelmus Paratoris: 164, 171–172
 Raymundus Garrigie, brother and legatee of Johannes Garrigie: 45–48, 51–52
 servant of: *see* Petronilla
 Raymundus Henrici, tanner of Montpellier, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
 Raymundus Johannis de Goyranis, canon of Lisboa: 22, 94–95
 Raymundus Lamanhania, rector S. Marie de Fargis (*unidentified*), ?dioc. Narbonne: 288
 Raymundus de Lebeynas of Mauguio, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
 Raymundus Meleti, partner of the company of Petrus Buffeti: 21
 Raymundus de Melgorio of Mauguio, donzel: 271–274, 276–277, 280, 285, 287
 Raymundus de Milhaio OFM, legatee of Johannes Garrigie: 43
 Raymundus de Pennaforte, author: 169
 Raymundus de Quous, late cousin of Johannes Garrigie: 49
 Raymundus Rubei, notary of Pontius Berengarii: 274
 Raymundus Sabbaterii of Montpellier, excommunicated: 267
 Raymundus Verda of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
 Regia: *see* Didacus de
 Reginaldus Chauvau, bishop of Chalon-sur-Saône (1351–1353), *then* of Châlons-en-Champagne (1353–1357): 40s–41n
 Reginaldus Malibernardi (*Reynaud Maubernard*), papal treasurer, bishop of Lisboa (1346–1358): xiii, 59s, 69–70st, 108–109, 118–119, 139s, 141, 143tn, 144, 262
 proctor of: *see* Guillelmus Bruni
 vicar of: *see* Galterus de Assier
 Reginaldus Offorsciti, cousin of Johannes Garrigie, daughter of: *see* Gausida
Reynaud Maubernard: *see* Reginaldus Malibernardi
 Reims (*Remensis*) [dép. Marne, FRA]: 281
 Ribagorça (*Rippacurcia*) [prov. Huesca, ESP], archdeacon of: *see* Guillelmus de Solerio

- Ribatejo [dist. Santarém, POR]: *see* Gloria do Ribatejo
- Ricardus de Pophis, author: ?253tn
- Ricomanni: *see* Michael Ricomanni
- Riols: *see* Johannes Riols
- Riperie: *see* Petrus Riperie
- Rippacurcia*: *see* Ribagorça
- Roberti: *see* Bernardus Roberti, Petrus Roberti
- Robertus de Cruce, portioner of Lisboa, receiver of Santarém and of the seal of Theobaldus de Castilione: 60–61, 64, 67, 90, 111
- Robertus de Podio Ytalayco of Montpellier, knight, proctor of the count of Anjou: 274
- Roderici: *see* Fernandus Roderici, Johannes Roderici
- Rodericus Fernandi, scribe of Theobaldus de Castilione: 26, 108, 117, 143
- Rodericus Johannis, ?pastor (*perrarius*) S. Stephani de *Languario* (?Alenquer [dist. Lisboa, POR]): 40
- Rodericus Martini, portioner of the church S. Stephani, Alenquer [dist. Lisboa, POR]: 80
- Rodericus Petri, debtor of Theobaldus de Castilione: 147
- Rodes: *see* Bernardus de Rodes
- Rodez (*Ruthena*, *Ruthenensis*), cathedral city [dép. Aveyron, FRA]: churches S. Marie and S. Amantii, legacies of Johannes Garrigie to: 43 cleric of: *see* Bernardus Geraldus *see also* Vors
- Rogierus de Barone, author: 169
- Rogeti: *see* Guillelmus Rogeti
- Rolland*: *see* Guillelmus Rotlandi
- Rollerii: *see* Franciscus Rollerii
- Romette (*Rometa*), dioc. Gap [dép. Hautes-Alpes, FRA], S. Petri de, prior of: *see* Petrus de Moreto
- Rosselli: *see* Bernardus Rosselli, Petrus Rosselli
- Rosseti: *see* Johannes Rosseti
- Rostagnus Girfandi, notary: 236
- Rotlandi: *see* Guillelmus Rotlandi
- Rotona: *see* Guillelmus de
- Rouen [dép. Haute-Normandie, FRA], ecclesiastical province, collector of: *see* Bertrandus Cariti
- Roussillon, former county [FRA], *see* Cabanes-de-Fitou
- Roveria: *see* Guillelmus de
- Ruchelha*: *see* La Rochelle
- Ruffi: *see* Petrus Ruffi
- Rubei: *see* Raymundus Rubei
- Ruheria: *see* Berengarius de Ruheria
- Rupella*, *Ruppella* *see* La Rochelle
- S. (i.e., *Sanctus*, *Sancta*, etc. and the equivalents in the vernacular): *see* Amantio, Antonius, Bartholomeus, Basilius, Crux, Irene, Johannes, Johannes Baptista, Julianus, Laurentius, Leodegarius, Maria, *Marinha*, Martinus, Michael, Nicolaus, Petrus, Stephanus, Vincentius
- Sabaudia [i.e. Savoie]: *see* Thomas de Sabaudia
- Sabbaterii: *see* Bernardus Sabbaterii, Raymundus Sabbaterii
- Sabbaterius of Lisboa, dined with Johannes Garrigie: 15
- Saintes (*Xanctona*, *Xanctonensis*), diocese and cathedral city on the river Charente [dép. Charente-Maritime, FRA]: xi, 109, 114–115, 145, 153, 158, 177
- bishop of: *see* Theobaldus de Castilione
- collector of: 145
- priest of: *see* Guillelmus de Laiardo, Johannes de Stannis
- Saladini: *see* Bernardus Saladini
- Salernitanus: *see* Nicolaus Salernitanus
- Salvaterra de Magos, dioc. Lisboa [dist. Santarem, POR], rector of: *see* Velascus Dominici
- Salvi: *see* Johannes Salvi (2 entries)
- Samaritanus*, *bonus*: *see* Johannes de Foresta
- Sambuco: *see* Johannes de
- Sancii: *see* Alvarus Sancii, Dominicus Stephani, Johannes Sancii
- Sanc[ius], ?*antiquus* prior S. Crucis, Coimbra: 25
- Sancius de Navara of Montpellier: 272, 283
- Sancius, bishop of Oviedo (1348–1369): 242st
- Sanctarena*: *see* Santarém
- Santapau: *see* Berengarius de Santapau
- Santarém (*Sancta Erena*, *Sancta Erema*, *Sancta Terena*, *Sanctarena*, *Santarena*,

- Santarensis*) [dist. Santarém, POR], archdeaconry: 57, 65, 67, 71, 75, 79, 93, 110, 117, 185
subcollector of: *see* Alfonsus Fernandi
Santarém (*Sancta Erena, Sancta Erema, Sancta Terena, Sanctarena, Santarena, Santarensis*) [dist. Santarém, POR], town: 16, 18–19, 26–28, 33, 35, 39, 65, 67, 70–71, 79, 93, 103–104, 110, 117, 147, 191, 195
arrendator of: *see* Petrus Martini
castle (*Alcacena, i.e., alcácer*) of, church of S. Maria in
portioner of, *see* Alvarus Egidii
prior of, *see* Fernandus Roderici
churches:
S. Bartholomei: 39, 94
rector of *see* Stephanus Johannis
S. Crucis: 65–66, 117, 147
portioner of: *see* Velascus Stephani
S. Irene: 147
S. Marie de Alcácer: *see above* castle
S. Marie de Marvila: 65–66, 110
vicar of: *see* Stephanus Dominici
S. Nicolai: 94
vicar (provisor) of: *see* Didacus de Beca
farmer of: *see* Geraldus Stephani
merchant of: *see* Geraldus Angelic
receiver for Theobaldus de Castilione in: *see* Fernandus Petri, Robertus de Cruce
resident of: *see* Guillelmus Baratelli, Johannes Petri, Petrus Stephani
Santiago de Compostela, metropolitan see in Galicia [prov. A Coruña, ESP]: 1s
Sanxii: *see* Johannes Sancii
Sapataria, Sappateria: *see* Egidius Vincentii de Sappateria
Saquerii: *see* Laurentius Saquerii
Sarabida: *see* Guillelmus Sarabida
Savelli: *see* Petrus Savelli
Savona [prov. Savona, ITA]: *see* Franciscus Rollerii
Savoy (*Savoia*): *see* Bianca di
Scara, *de, (unidentified)*, church, dioc. Lisboa: *see* Egidius Vincentii
Scatisse: *see* Petrus Scatisse
Scorbiaco: *see* Johannes de
Sé: *see* Lisboa, cathedral
Secundi: *see* Guillelmus Secundi
Seguinus, footman of Theobaldus de Castilione: 107–108, 114, 142
Segusio: *see* Henricus de Segusio
Selva, Mallorca [prov. Illes Balears, ESP], rector of: *see* Johannes Garrigie
Sens [dép. Yonne, FRA], ecclesiastical province, collector of: *see* Bertrandus Cariti
Serralonga: *see* Johannes Serralonga
Sevilla (*Hispalensis*) metropolitan see of Castile [prov. Sevilla, ESP]: 1s
archbishop of: *see* Nuño de Fuentes
pirate of: *see* Martinus Johannis
Sicilia (*Cicilia*): 239
Silveira, parish in Torres Vedras [dist. Lisboa, POR]: 68
Silves (*Silvensis*) cathedral city in the Algarve [dist. Faro, POR]: 1s, 83, 93–94, 96–97, 102
Simon Boeti, priest in the household of Theobaldus de Castilione: 107, 115, 142
Singeste: *see* Petrus Singeste
Sinistroto: *see* Antonius de
Sintra (*Cintria, Sintria*) [dist. Lisboa, POR]: 21–22, 29, 88
churches:
S. Petri: 70–71, 88, 95, 138
vicar of: *see* Nolotus de S. Leodegario
S. Martini: 88, 138
S. Michaelis: 88, 111, 138
arrendator of: *see* Stephanus Dominici
resident of: *see* Johannes Johannis, Statius Dominici, Suerius Johannis
see also Almargem do Bispo
Sintria: *see* Johannes de
Siverii: *see* Guillelmus Siverii
Sluis (*Esclusa, Lescluza*) [prov. Zeeland, NED]: 198, 199
?*Sont (unidentified)* [dist. Santarém, POR]: *see* Johannes Petri
Solempnhaco: *see* Johannes de
Solerio: *see* Guillelmus de
Sousa: *see* Alfonsus Martini de
Spain, kingdoms of, collector general of: *see* Johannes Garrigie
see also Aragon, Castile, Navarre, Portugal
Spareti, Sperti: *see* Durandus Sperti
Spiriti: *see* Dominicus Spiriti
Stannis: *see* Johannes de Stannis
Statius Dominici of Sintra, debtor: 88, 138
Stephani: *see* Alvarus Sancii, Dominicus

- Stephani, Geraldus Stephani, Gonsalvus Stephani, Petrus Stephani, Stephanus Stephani, Velascus Stephani
- Stephanus, proctor of an unnamed archdeacon: 19
- Stephanus, carrier: 108, 143
- Stephanus, S.: *see* Alenquer
- Stephanus Borrilhonis of Lattes, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265
- Stephanus Cambaruti (*Étienne Cambarou*), archbishop of Toulouse (1350–1360), papal chamberlain: 3s, 4, 24, 45, 57, 59s, 69, 164, 171–172, 205, 226–227, 230, 262, 291
- Stephanus Dominici, *arrendator* S. Michaelis, Sintra: 111, 118
- Stephanus Dominici Bugalbo, vicar S. Marie de Marvila, Santarém: 110
- Stephanus Goyrani, merchant of Montpellier: 233, 235–237, 239
- Stephanus de Ivans, familiar and legatee of Johannes Garrigie: 44
- Stephanus Johannis, portioner of Lisboa, rector S. Bartholomei, Santarém: 39, 94, 189
- Stephanus Marcelli *or* Martini, familiar of Petrus de Marcello, canon and subcollector of Lisboa: 18, 33, 36, 39–40, 77, 89, 91, 102, 107–108, 112, 118, 127, 129, 131, 133, 139, 142–144, 147, 152
- Stephanus Martini of Sintra: 88, 138
- Stephanus Martini, courier of Theobaldus de Castilione: 118, 176
- Stephanus Maurelli (Moroilus), royal sergent of Montpellier: 270, 273
servant of: *see* Bernardas
- Stephanus de Montemerano, treasurer general in Languedoc: 224, 230
- Stephanus Mulceo, bishop of Lleida (1348–1360): 3, 5–6, 9–10
vicar general of: *see* Petrus Hugonis
vicar of: *see* Arnaldus de Pinu
- Stephanus Pereyra, merchant of La Rochelle: 58, 99, 120
factor of: *see* Raymundus Bregand
- Stephanus Petri, portioner S. Bartholomei, Coimbra: 39, 94
- Stephanus Pipionis, bailiff of Mauguio, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 265, 267, 276
- Stephanus de Pomerio, agent of Nolotus de S. Leodegario: 141
- Stephanus de Poncherio, agent of Johannes Garrigie: 107
- Stephanus Portugalensis, servant of Theobaldus de Castilione: 116
- Stephanus de Pradinhaco, prebendary of Lisboa: 95
- Stephanus Stephani, minor canon of Lisboa: 95
- Suerius, *arrendator* of Alhandra [dist. Lisboa, POR]: 188
- Suerius Johannis of Sintra, portioner of Lisboa: 88, 138
- Tábua [dist. Coimbra, POR]: *see* Mouronho
- Talanardi: *see* Johannes Talanardi
- Talaya de Ventosa: *see* Alvarus Velasci
- Talo: *see* Jacobus Talo
- Tavernier: *see* Johannes lo Tavernier
- Terena, S.*: *see* Santarém
- Terraforti: *see* Gaucelmus de Terraforti
- Testa: *see* Geraldus Testa
- Testoris: *see* Guillelmus Testoris
- Thalamo: *see* Arnaldus Thalamo
- Thayer: *see* Michael Thayer
- Theobaldus de Castilione (Gibaudus, Theobaudus, Thibaldus, Timbaudus, Tubaudus, *Thibaud de Castillon*) bishop of Bazas, *then* of Saintes, *then* of Lisboa: xi–xiv, 25tn, 26, 55sn, 58–59s, 60, 67, 70, 73s, 74–75s, 86, 89, 97, 99, 100–101, 103, 105–108, 109n, 110–111, 113, 115–117, 130, 139st, 143tn, 144, 147, 148st, 149s, 158, 161st, 162–164st, 172st, 173, 179, 181, 185, 189, 191, 194, 197, 200, 204, 205st–222, 223st, 224, 225st, 226, 230, 261s, 262, 289st
accountant to: *see* Helias de Sancto Amantio
agent of: *see* Arnaldus de Crusoliis, Guillelmus Baratelli, Petrus Gerardi, Petrus de Laugautru, Petrus Petri
butler of: *see* Ogerius, Petrus Bochart
carrier of: *see* Perrinus Normanni
chaplain of: *see* Bernardus de Villaribus
claimant against the estate of: *see* Alvarus Petri, Gabriel Johannis
confessor of: *see* Guillelmus de Laiardo
convert in the household of: *see* Theobaldus olim Saracenus

- courier of: Pandonus, Perotus, Stephanus Martini
- cook, chief, of: *see* Johannes Macuti
- cook, second, of: *see* Johannes Godaroni
- cook, senior, of: *see* Johannes
- creditor of: *see* Johannes Elie
- cubicularius* of: *see* Penotus de Hospitio
- debtor to: *see* Johannes Fernandi, Maria Dominici, Petrus de Laugautru, Rodericus Petri
- dispensator domus of: *see* Phillipotus
- familiar of: *see* Bernardus de Villaribus, Johannes de Bosco, Johannes de Stannis, Petrus Gardradi
- footman of: *see* Guillelmus de Barca, Iterius, Penotus de Hospitio, Seguinus
- grain-keeper of: *see* Franciscus Johannis
- housekeeper of: *see* Guillelmus de Barca, Johanna Alamandine
- household, in the, of: *see* Guillelmus Chapus, Nandinus, Ranulphus
- matrix* (aged servant) of: *see* Perona
- messenger of: *see* Guillelmus Alemandini
- nephew of: *see* Hugo de Castellione
- official in Lisboa of: *see* Guillelmus Carbonelli
- partner and/or agent of: *see* Guillelmus Paratoris
- priest in the household of: *see* Maynardus Masson, Simon Boeti
- proctor of: *see* Bernardus de Villaribus, Didacus de Regia, Helias Cavalherii, Johannes de Bosco, Martinus Velasci, Nolotus de S. Leodegario
- receiver for: *see* Berengarius Dominici, Fernandus Petri, Iterius Chabrolli
- receiver of the seal of: *see* Robertus de Cruce
- scribe of: *see* Rodericus Fernandi
- secretary of: *see* Johannetus
- servant of: *see* Stephanus Portugalensis
- tailor of: *see* Petrus
- uncle of: *see* *Guillaume de la Mothe*
- vicar of: *see* Iterius Chabrolli
- water carrier to: *see* Johannes Vasconi,
- Theobaldus olim Saracenus, convert in the household of Theobaldus de Castilione: 108, 143
- Theubaudus, Thibaldus, *Thibaud de Castillon*, Timbaudus: *see* Theobaldus de Castilione
- Castilione
- Tholosa, Tholosanus*: *see* Toulouse
- Thomacinus and his wife Maria, accomplices of Michael Thayer: 21
- Thomas de Aquino, author: 83, 84
- Thomas de Sabaudia, bishop of Torino (1348–1362): xiv, 289
- proctor of: *see* Folquetus de Brassatoribus
- Tomar (*Demars*) [dist. Santarém, POR]: 16
- Torali (*unidentified*): *see* Johannes Fernandi de Touili
- Torres Vedras [dist. Lisboa, POR]: *see* Silveira
- Torino [prov. Torino, ITA]:
- bishop of: *see* Thomas de Sabaudia
- cleric of: *see* Bonifacius Laurentii
- Tornafort: *see* Guillelmus Tornafort
- Toro (*Thorum*) town and castle in Castile [prov. Zamora, ESP]: 14, 101
- Torrebadal: *see* Jacobus Torrebadal
- Touili [cf. Oued Touili, prov. Oriental, MOROCCO]: *see* Johannes Fernandi de Touili
- Toulouse (*Tholosa, Tholosanus*), dioc. and cathedral city [dép. Haute-Garonne, FRA]: 24, 179
- bishop of: *see* Raymundus de Canillaco
- Tours [dép. Indre-et-Loire, FRA]: xviii
- Tribus Veteribus: *see* Katerina de Turre: *see* Manuel de Turre
- Turres Novi*: *see* Alfonsus Egidii
- Tuscus: *see* Vivianus Tuscus
- Ulixbona*: *see* Lisboa
- Urban V, pope (1362–1370): 42s, 52, 81n
- Urban VI, pope (1378–1389): xv
- Urdu: *see* Bernardus Urdu
- Urgell (*Urgellensis*) diocese in Aragon [prov. Lleida, ESP]: 6
- see also* Balaguer
- Usuardus, author: 169
- Vabre-Tizac (*Vabrum*), parish south-east of Villefranche-de-Rouergue [dép. Aveyron, FRA]:
- lord of: *see* Berengarius Petri
- residents of: *see* Hugo Deleris, Johannes Deleris
- Valasa: *see* Domesaus Valasa
- Valascus, Valcus: *see* Velascus Dominici
- Valencia, dioc. and cathedral city, Aragon [prov. Valencia, ESP]: 24, 30, 58, 99–

- 100, 232–233, 235, 237
 canon and provost of: *see* Fulco Pererii
 collector of: *see* Fulco Pererii
 pirate of: *see* Bonanatus Cantoni, Matheus Mercerii, Johannes Mercerii
- Valenciennes (*de Valensines*), cloth town on the river Scheldt [dép. Nord, FRA]: 35, 203
- Valendor (*unidentified*): *see* Petrus Guillelmi
- Valentinus, Catalan merchant of Mallorca: 24
- Valentius Vicecomes, mate of the galley of Antonius de Sinistreto: 271
- Valerius, S.: *see* Martinus de S. Basilio
- Várzea (*Barzea*) , [dist. Santarém, POR], dioc. Lisboa, portioner of the church of S. Maria: *see* Johannes Roderici
- Vasco Martins*: *see* Velascus Martini
- Vasconi: *see* Johannes Vasconi
- Vasconis: *see* Johannes Vasconis
- Vasquez*: *see* Alvarus Velasci
- Vassal: *see* Petrus Vassal
- Vayssini: *see* Johannes Vayssini
- Velasci: *see* Alvarus Velasci, Martinus Velasci
- Velascus Dominici (Valascus, Valcus), rector of Salvaterra de Magos, dioc. Lisboa [dist. Santarem, POR], familiar of Johannes Garrigie: 18–19, 24, 39
- Velascus Johannis, half-canon of Lisboa: 56
- Velascus Laurentii, rector of Almada, dioc. Lisboa [dist. Setubal, POR]: 95
- Velascus Martini (*Vasco Martins*) bishop of Lisboa (1342–1344), author: 128tn
- Velascus Stephani, portioner of S. Crucis, Santarém: 147
- Venassa: *see* Johannes Venassa
- Ventosa: *see* Alvarus Velasci
- Verbraulle: *see* Johannes de Verbraulle
- Verda: *see* Raymundus Verda
- Vernède (*Verneda*) [dép. Hérault, FRA] , castle with salt franchise: 228
- Vertus, town [dép. Marne, FRA], resident of: *see* Michael Thayer
- Verui, Verum*: *see* Wervik
- Vezassa: *see* Guillelmus Vezassa
- Viana (*Vianna*) [prov. Navarra, ESP]: 12–13
- Vicensis*: *see* Vich
- Vicente, S.*: *see* Vincentius, S.
- Vich (*Vicensis*) diocese in Catalunya [prov. Barcelona, ESP]: 6
- Vico: *see* Arnaldus de
- Vicecomes: *see* Valentius Vicecomes
- Vignali: *see* Vinhali
- Vila Verde (*Villa Verdis*) [dist. Braga, POR]: 32
- Vilanova: *see* Johannes Vilanova
- Villabusseria: *see* Hugo de Villabusseria
- Villafrancha*: *see* Villefranche-de-Rouergue
- Villanova*: *see* Arnaldus de, Villeneuve-lès-Avignon, Villeneuve-lès-Maguelone
- Villaribus: *see* Bernardus de
- Villefranche-de-Rouergue (*Villafrancha*), dioc. Rodez [dép. Aveyron, FRA] birthplace of Johannes Garrigie: xii, 2, 23–24, 42–53
 farmer of: *see* Petrus Ysonis
 notary of: *see* Bartholomeus Cabrol
 resident of: *see* Guillelmus Paguani, Guillelmus Rogeti, Johannes Boerii
- Villeneuve-lès-Avignon (*Villanova*), dioc. Avignon [dép. Gard, FRA], letter dated at: 164
- Villeneuve-lès-Maguelone (*Villanova*), shore village [dép. Hérault, FRA]: 263, 266
 resident of: *see* Jacobus Imberti
- Vincentii: *see* Bernardus Vincentii, Egidius Vincenti, Johannes Vincentii
- Vincentius, S., ship called (*nef São Vicente*): xiii
 master of: *see* Johannes de Lordello
- Vincentius, servant of the prior of Mouronho: 21
- Vincentius Johannis Fortune, agent for the church of Arruda [dist. Lisboa, POR]: 88, 137
- Vinhali (Vignali, del Vinhal): *see* Guillelmus de Vinhali
- Visconti, Italian noble family: xi
see also Alessandria, Bianca
- Viseu (*Visensis*) dioc. and metropolitan city [dist. Viseu, POR]: 1s
 bishop of: *see* Johannes de Watrelos
 canon of: *see* Franciscus Petri, Gonsalvus Laurentii
 subcollector of: 93, 103
see also Franciscus Petri, Gonsalvus Laurentii

- Vitalis: *see* Jacobus Vitalis
- Vitalis Raymundi of Pérols, summoned to the bishop's hall at Montpellier: 266
- Vivianus Tuscus, author: 150
- Vlaanderen *or* Flandre (*Flamigensis, Flandria*) former county [BEL *and* FRA]: 58, 186, 191–192, 197–198, 200–203
- Vors (*unidentified*), dioc. Rodez, prior of: *see* Geraldus Testa
- Watrelos: *see* Johannes de Watrelos
- Wervik (*Verui, Verum*) cloth market town [prov. West-Vlaanderen, BEL]: 200, 201, 203
- Xanctona, Xanctonensis*: *see* Saintes
- Yalian: *see* Jacobus Yalian
- Yanes: *see* Martinus Johannis
- Ysonis: *see* Petrus Ysonis
- Ytalayco: *see* Robertus de Podio Ytalayco
- Zaragoza (*Cesaraugusta*) [prov. Zaragoza, ESP], ecclesiastical province: 3, 163
city: 12

INDEX OF TOPICS

This index is divided into twelve large categories: animals; arms and armor, harness; clothing; *Curia Romana* (i.e., the papal government at Avignon); *domestica*; *ecclesiastica*; foodstuffs; jewelry; *navalia*; professions and trades; textiles and fabrics, university degrees. Within each category the items are alphabetical by their English names. ‘Clothing, fur’ has subheadings based on the type of fur. ‘*Domestica*, silver and pewter ware’ has subheadings based on the type of object. ‘*Ecclesiastica*, vestments’ has subheadings based on the type of vestment. ‘Textiles and fabrics’ has subheadings (‘cloth1, cloth2, etc.’) based on the normal, but not inevitable, meaning of the Latin word. Most of these latter are further subdivided into one or more of the following subsubheadings: colors, specialties, towns of origin (duplicated in the IPP), uses. Where the term is associated with a particular person, references are given to the IPP. Specific references are given sometimes to page numbers and sometimes to document numbers, depending on which is the most helpful.

Animals, usually horses and mules
(animales): 12, 14, 15, 20, 21, 25, 26, 28, 33, 90, 107, 113, 114, 130, 134, 137, 142, 143, 148, 167, 174, 176, 179, 182, 194, 197, 198, 271, 278, 279, 284
 ass (*asinus, assa*): 89, 287
 badger (*tesso*) 18
 bit (*morsus*): 129
 bleeding (*fleobotemando, pro sanguinendo*): 179
 caparison, squirrel fur (*capayronatus variorum, vayeringles sauminorum*): 87, 170
 chain (*catena*): 16
 horse (*equus, roncinus, ronsinus*): 15, 17, 40, 86, 108, 114, 115, 117, 142, 143, 183, 192, 193, 201, 202, 240
 horse-blanket (*calester, guarnimenta tele*): 15, 24
 mule (*mula, mulus*): 17, 22, 46, 86, 89, 102, 107, 108, 115, 117, 142, 143, 176, 180, 181, 183, 184, 192, 193, 195, 202, 284, 287
 packsaddle (*bastus, salmeria, vastus*): 107, 133, 134, 142
 poitrel, horse breastplate (*pectorale*): 24
 rein, bridle (*frenum*): 15, 24, 108, 129, 143

saddle (*cella, sella*): 108, 130, 143, 195
 saddle girth (*singulus*): 133
 shoeing (*ferragium, pro ferrando*): 15, 22, 179, 181
 stirrup (*scriberia, strepa, striberia*): 16, 129, 133
 strap (*stropus*): 24
 team of horses (*cadrugia*): 273
Arms and armor, harness (*arma, armatura, arnesia, guisarme*): 240, 245, 249, 264, 269, 273
 armband (*brasseletus, brassoletus*): 255, 256
 armor plate (*plata*): 244, 256, 259, 261, 264, 269, 283
 arrow-shaft (*flecha*): 24
 bow (*arcus*): 259
 buckler (*bloquerium, braguerium, pavesium*): 244, 256, 257, 259, 273
 crossbow (*arbalesta, artilharia, balista, ballista, tilexia balliste*): 36, 161, 245, 255, 256, 259, 261, 264, 269, 271–273, 275, 276, 279, 280, 283, 284, 287
 crossbow bolts (*viratones*): 161, 259, 269
 case for (*carcassa, carcaygus, carcaysses, caxia*): 259, 261, 273
 crossbow screw-lock (*reloge de vitio*): 259
 crossbow string (*corda, filum*): 245, 255

- cuirass, mail coat (*lorica, lorigua*): 22, 31
 flint (*tilexia balliste*): 261
 gauntlets (*cirothece de corio, de plata; ganiretus, gantelletus*): 256, 261, 264
 gorget (*goia, gorgerium*): 256, 260, 269
 greaves, thigh armor (*cuissonum, cusses*): 270, 271
 helmet (*berroyer, bassinetus, cappellum de ferro, servelleria*): 247, 256, 269
 lance (*darda, glavum, lancea, lansea*): 14, 255, 256, 273, 283
 lance point (*ferreum lancee, ferrum*): 161, 261, 271–273, 280–283, 285
 pike (*picassolam cum longo manubro*): 273
 sheath (*vagina*): 22
 shield (*scutum*): 36
 shoulder armor, articulated: ?“lobster” (*gommerus*): 287
 sling, baldric (*baldricum, bandrerium, baudrerium balliste, baudricum, scapalorium, scapolorium, scapolorium*): 246–249, 251, 255, 257, 259–261, 287
 sword (*ensis, gladius, treucador*): 22, 245, 246, 259, 264, 271, 283
Clothing (*see also Ecclesiastica*: vestments) (*garmentus, pannus pro induendo, rauba, raupa, vestimentum, vestis*): 14, 15, 18, 21, 23, 24, 31, 34, 46, 47, 81, 86, 87, 90, 111, 113, 115–117, 134, 136, 137, 178, 179, 183, 186, 196, 201, 211, 244s, 250, 259, 264, 270, 273, 279, 283, 284, 287, 291
 belt (*baulta, finella, singula, zona*): 40, 80, 126, 129, 257, 264, 272, 273, 279, 285, 290, 291
 buckle (*fermal, fermellum, monilis*): 167, 177
 buttons (*botonatus, botones*): 76, 247, 250, 254, 258–260
 cloak, mantle (*clochia, clochum, gavanus, mantellum, mantica, mantone, mantonium*): 14, 34, 47, 86, 118, 136, 165, IV.D.1, 270, 273, 275, 283
 coat, outer garment (*caba, caban, cabanum, capeta, cotarda, cotardia, superpellicium, suppellicium, supertunicale, supervestem, tabardum*): 15, 21, 23, 24, 32, 34, 86, 136, 137, IV.D.1, 273, 275, 284, 279, 280, 291
see also Ecclesiastica: scapular
 furs, linings, pelts (*folratura, foluratura, forreratus, forreratus, fulratura, pellis*): 15, 34, 35, 38, 46, 86, 87, 113, 118, 134, 136, 137, 167, 168, 187, 192, 194–96, 198, 201, 216, 249–252, 254, 255, 258–260, 270, 278
 boar (*cinculus*): 191
 fox (*polpes, polpeus*): 198, 201
 lamb (*agnus, agnulus*): 118, 187, 192, 193, 196
 rabbit (*cuniculus*): 201
 squirrel (*varium*): 46, 86, 87, 89, 113, 133, 136, 137, 250, 251, 254, 257–259, 261, 264, 270, 278
 gris, grey squirrel (*grissus*): 167, 168, 254, 260, 275, 278, 286
 grover (*grossum varium*): 198, 201, 250, 251
 miniver (*minutum varium*): 198, 201, 251
 squirrel belly fur (*pansa*): 87, 137
gannachia (?a white overgarment): 252, 258
 head covering, cap, hood (*birreta, capitegia, cabricaps, capucium, capellus, capellum, capeta, capuciatas, cobir cap*): 15, 19, 21, 23, 34, 47, 86, 89, 113, 118, 133, 136, 167, 168, 198, 201, 205, IV.D.1, 285
 lacing (*condulus, cordonum, cordulus*): 86, 136, 205, 245, 260, 273, 284
 leggings (*camberie, cambrerie*): 200, 255
 livery (*librata*): 196
 mourning dress (*vestium luctus*): 111
 pin (*clavus, fibula, gastricus, mostals*): 178, 246, 256
 purse (*bursa, scarcella*): 167, 250, 257, 264, 270
 shirt (*camisia, camizia*): 19, 31, 244s, IV.D.1, 278, 286, 287; (*sarracena*): 255, 278
 shoes, boots (*satularis, sola, sotularis, stivalis*): 16, 23, 24, 32, 35, 87, 102, 113, 133, 136, 170, IV.D.1, 271, 283
 sleeve (*manica*): 179
 stockings, hose (*calica, caliga*): 23, IV.D.1, 273
 studs (*vete*): 287
 tippet (*bitippa*): 32
 trousers (*femoralia, serboys*): 19, 244s, IV.D.1, 283, 287
 tunic, gown (*flossada, gypponis, iupeta, iuppetus, iupponis, tunica*): 23, 32, 86, 118, 133, 136, 246–252, 254, 256, 258–260, 270, 271, 278, 279, 284
 veil, woman’s (*velum mulieris*): 245, 246, 255

- Curia Romana**, the papal government at Avignon
 benefice, grant of: I.A.5; investiture in: I.A.7
 Camera Apostolica, xii, xiv, xv–xvii:
arrendator or tax-farmer: *see* Alfonsus Martini de Sousa, Johannes Laurentii, Petrus Martini, Stephanus Martini, Suerius
 auditor: *see* Bernardus de Rodes, clerk *see* Bernardus de Nexovio, Hugo Fayditi, Petrus Dalbiartz
 messenger: *see* Bertrandus de Engolisma
 money-changer: *see* Nicolaus Grimaldi
 notary: *see* Johannes Palaysini, Johannes Rosseti, Petrus de Lemovicis
see also notary, papal
 chamberlain's letters: I.C.2
 chamberlains: *see* Arnaldus Alberti, Stephanus Cambaruti
 chaplain, papal: *see* Johannes Garrigie
 Collectories:
 Aragon: 12
 Portugal: 1s
 collectors: *see* Bertrandus Cariti, Bertrandus de Macello, Fulco Pererii, Guillelmus Amarinti, Guillelmus Guilaberti, Guillelmus Piloti, Johannes Garrigie, Petrus de Marcello
 commissioners, other: *see* Franciscus Persone, Gonsalvus Didaci, Hugo de Villabusseria, Johannes de Cabrespina, Johannes Garrigie, Martinus Dominici, Petrus Gardradi, Petrus Raynaldi
 commissions: I.A.3, I.A.6
 courier, papal: *see* Gaufridus, Nicolaus Lombardi
 marshal of justice: xiv, IV.E.2
 notary in the papal *curia*: *see* Guillelmus Siverii
see also Camera Apostolica, notary
 palace, papal, at Avignon: 161
 papal letters: I.A.3, I.A.6, 13, 14, I.B.1, I.B.2, II.A.1, III.A.1, IV.C.1, IV.C.2, IV.D.2
 popes: *see* Clement V, Benedict XII, Clement VI, Innocent VI, Urban V
 procurator fiscal, papal: *see* Johannes de Nabayro
 safeconduct: I.A.3
 sergeant-at-arms, papal: *see* Guillelmus la Guilhalmia
 spoils: I.A.6, 38, I.C.1, I.C.2, II, III.A.1, III.A.2, III.B.1, III.C.2, III.C.4, IV.D.2, IV.E.1
 Studium, papal, at Avignon: 45
see also Amblardus Gravas; Petrus de Solempnhaco
 treasurers: *see* Gaucelmus de Deucio, Reginaldus Malibernardi
 Treasury Chamber, court of: III.A.2
 Treasury, payment into: I.A.1, I.A.2, I.A.4, II.A.2, II.A.3, II.A.4, II.A.6, II.B.2, II.B.3, II.B.10, II.B.11, III.D.3, IV.E.2, IV.E.3
Domestica:
 bale (*bailia, bala*): 192, 197, 199, 201, 231–239, 271
 barrel (*barillus, bota, buta, dolium, pipa, pipeta, tonellus, vasa*): 24, 28, 33, 65, 71, 89, 90, 118, 129, 130, 187, 188, 195, 196, 198–200, 244, 251, 256
 barrel-hoop (*circulus*): 195
 basin (*bassinus*): 130, 198
 basket (*banasta, cabacium, cabassium, cisteria, panerius, panteria, sistella, sporta*): 20, 133, 182, 191, 196, 203, 245, 249, 256, 259
 sifting (*penneria*): 130
 bed (*lectus*): 71, 133, 183
 bench cover (*bancale*): 129, 133, 168
 box (*bruscia*): 252, 256, 257, 259
 blanket (*blaqueria, lodex, sargium*): 90, 183, 254, 256, 271
 bread-pan (*panteria*): 259
 candelabrum: 106, 130, 141, 256, 260, 285
 candle (*candela, torchia cereus*): 16, 20, 29, 31, 33, 34, 36, 43, 110, 112, 264
 casket (*cascetum, cassa sistella*): 182, 270
 chain (*cathena*): 16, 18, 105, 140
 chair (*sedes, scannum*): 129, 133
 chessboard (*tabularium*): 130
 chest (*archa, arqua, caxeta, caxia, caxium, caxum, coffanus, coffinus, coffrum, coffretum*): 86, 117, 128, 129, 133, 152, 158, 165–168, 185, 188, 189, 191, 194, 245, 251, 256, 257, 259, 269, 271–273, 278, 283, 284
 comb (*petane*): 257
 cord (*corda, cordalus, cordo, cordonus*): 3, 4, 8, 10, 36, 86, 136, 163, 165, 167, 198, 199, 201, 205, 244, 245, 260, 273
 cover (*coopertura*): 130, 165, 181, 187, 199, 245, 275, 278
 curtain (*cortina, incortica*): 20, 165

- fan (*vanua*): 130
 featherbed, cushion, pillow (*culcitrum, minhotus, pulvinare*): 86, 130, 133, 165, 168, 187, 246, 247
 fire-screen (*escrema*): 130
 fleece (*flaciata, fleciata*): 165, 170
gavinetus (?): 260, 261, 264, 272
 glass bottle (*amphora vitrea*): 270
 hairnet (*capellus caulis*): 133
 ink (*incaustum*): 17, 19
 ivory (*ebor, ebur*): 167, 245, 257, 270
 comb (*petane*): 257
 tablet (*tabula*): 167, 245
 toothpick (*petane, pictine*): 245
 key (*clavis*): 128–130, 133, 206, 209, 212–214, 216, 217, 285
 knife (*cultella, cutellus*): 115, 259
 ladle (*landille*): 129
 leather, hide (*corium, pellis*): 87, 128, 129, 133, 136, 164, 165, 167, 168, 170, 195, 201, 204, 247, 249–251, 254–258, 260, 261, 264, 271, 275, 278, 283
 thong (*corrugia*): 57, 129, 257
 linens (*longeria*): 87, 133, 167, 181, 199, 245, 246, 255, 264
 lock (*serratura*): 128, 129, 133, 165
 mattress (*maltera ciomatalacium, materacium*): 90, 129, 130, 133, 187
 measuring cup (*alquerium*): 130
 money-chest (*theca*): 213
 nails (*clavelli, clavi*): 112, 249, 261
 pan (*patella*): 150
 pack, bundle, duffel (*coresellus, crosellus, fardellum, fardelletum, mala, maleta, malla*): 133, 164, 165, 167, 168, 170, 201, 244, 245, 248, 252–255, 257, 258, 269–271, 276, 278, 280, 283, 287
 paper (*papiru, papirum*): 15, 17, 19, 37, 64, 92, 168, 210, 211, 213, 232, 245, 279, 280
 parchment (*pergamenum*): 85, 152, 168
 peel, shovel (*pelium*): 130
 pin (*clavellus*): 261
 pot (*olla*): 21, 199
 reading desk (*rota*): 128, 152
rova, a weight of 14 pounds: 112, 191, 192
 rushes for baskets or floors (*frelha*): 144
 sack (*consarchia, saccus, sacquus, saculus, sacus, saquetus*): 18, 21, 32, 170, 183, 188–191, 193, 212, 213, 244–251, 253, 255–258, 260, 270, 274, 283
 salt cellar (*salinerius*): 199
 sand, cleansing (*sablone*): 19
 saucer (*salsayronus, salserinus*): 199, 256
 scales, balance, steelyard (*balancie, romana parva*): 130, 261, 280, 281, 285
 scoop (*scopa*): 282, 285
 sheet (*linteamen*): 19, 90, 130, 133, 165, 166, 168, 181, 249, 250
 silver and pewter ware:
 bowl (*scutella*): 19, 20, 76–77, 199
 box (*buta*): 251
 cup (*cappellus, ciffus, cupa, cuppa, tacea, tassea*): 19, 40, 76–81, 91, 105, 106, 129, 130, 139–141, 173, 175, 256, 259, 270, 271, 273
 dish-cover or bell (*cloquarium, cloquear*): 76, 78, 79, 105, 106, 140, 164
 goblet (*gobellus*): 106, 140, 174, 175, 261, 271
 jug (*picherium, pichetum, tamesium*): 77, 78, 199
 needle (*acus*): 167
 pint (*pinta, pitalfa*): 76, 178, 199, 261
 poison-detector (*proba*):
 serpents' tongues (*lingue serpentine*): 77–79, 164
 scorpion's teeth (*cum dentibus scorpi-onis*): 79
 plate (*platella*): 76–78, 105, 109, 140, 199
 serving dish or charger (*grasalento, grasaletto*): 76, 78
 silver by weight: 35, 67, 68, 76–80, 105, 106, 114, 137, 139–141, 148, 207, 210, 211, 215–217, 219, 262, 264, 278, 289, 291
 stylus (*graffi, stillus*): 245
 tableware (*vasa, vasella*): 19, 80, 105, 139, 148, 207, 210, 211, 215–217, 219, 251, 262
 tankard (*tamesium*): 199
 whistle, call (*sibletus*): 126, 290
 spice measure, standard (*ratale*): 187, 192, 194, 195, 196
 still (*instrumentum pro faciendo aquam ardentem rostum*): 132
 straw (*palea*): 29, 33
 straw mat (*panale palearum pro barqua*): 29
 table (*mensa*): 22, 115, 129, 130, 133
 table mat (*fescum de virgis*): 130
 tablecloth (*mapa, mappa*): 133, 166–168, 181, 199, 247, 248, 253, 254, 258, 260, 264

- tapestry (*pannus cum historia*): 129, 165
 thread (*filum*): 19, 36, 86, 87, 136
 tinderbox (*esquiera pro habendum ignem*): 250
 towel (*taubilha, toalhia, tobalea, tuallia*): 132
 hand-towel (*manutergium*): 199, 249–251, 254–258, 261
 utensils (*alfayata, utensilia domus*): 71, 90, 166
 warming dish (*calfatorius*): 198
 wax (*cera, sera*): 16, 64, 110, 112, 187, 192, 196, 204, 205
 wood (*fustum, lignamina, lignum*): 20, 25, 29, 33, 77, 112, 130, 133, 141, 240, 244, 247–249, 252, 253, 257, 258
 post (*postis*): 166
 plank (*tabula*): 166
 wrapping cloth (*flaciata, serpeleria, serpelheria, serpelheyra, seppeleria*): 164, 165, 170, 203
 writing desk (*scrivaverum*): 252
Ecclesiastica in general (*ornamenta, ornamenta ecclesiastica, ornamenta episcopalia*): 47, 210, 262, 272, 288, 289, 291
 agnus dei (*agnus dei*): 245
 banner, pennon (*penincellus, vaxella, vexilla*): 76, 79, 226, 250, 258, 262
 bell (*campana, capinalha*): 20, 112, 256, 261, 264
 chalice (*calix*): 47, 106, 140, 164
 crosier (*crossa*): 164, 205, 210, 262
 cross (*crux*): 11, 165, 167
 crown (*corona*): 165
 gospel book (*evangelium*): 11
 jewels (*iocalia*): 81, 134, 264, 288, 291
 oil of the sick, consecrated (*oleum infirmorum*): 183
 paten (*patena*): 106, 140
 portable altar (*altarium portatilis, lapis altaria*): 264
 relic (*reliquia*): 167, 251, 264, 273, 283, 288
 reliquary (*reliquiaria*): 264, 273, 283
 ring (*anulus, anulus pontifficalis*): 5, 113, 167, 264, 275, 278, 289
 straw for eucharistic wine (*caneta*): 165
 thurible (*turribulum*): 165
 tombstone (*lapis tumuli*): 90, 113
 vestments (*facientia ad officium pontificale, indumenta pontifficalis, indumenta sacerdotalis, vestimentis pontifficalis*): 47, 113, 168, 174, 182, 183, 244s, 264
 amice, furred and hooded (*almissa, almussia, amictum*): 251, 254, 286
 chasuble (*casulum*): 205
 cope (*capa, capa processionalis, cappa, pluviale*): 105, 113, 140, 167, 168, 177, 205, 254
 dalmatic (*almatica, dalmatic*): 113, 247, 248, 278
flequeti diaconi et subdiaconi (?): 168
 gloves (*cirotheca, siroteca, siroteca pontifficalis*): 113, 167, 256, 260, 261, 270
 maniple (*manipulus*): 257, 270
 mitre (*mitra*): 133, 164, 210, 262
 mitre case (*custodia sive estucz, repositorium pro reponendo mitras*): 133, 164
 pectoral (*pectorale*): 105, 140, 270
 sandals (*sandalia cum sotularibus*): 113
 scapular, shoulder cloak (*escapalonis, escapolarium, scapalarium, scapolorium*): 245, 251, 252, 255, 256, 261, 272, 281, 287
 surplice (*sobrepelis*): 260
Foodstuffs:
 almonds (*admiddala*): 191, 196
 apple (*pomum*): 29
 arsenic (*darsen*): 182
 barley (*cinada, cinata, ordeum*): 64–66, 71, 90
 beef (*bos*): 31, 32, 34
 biscuit (*panis biscoctus*): 244, 245, 277
 bread, a loaf (*panis*): 11, 18, 19, 22, 28, 29, 31–33, 60, 68, 112, 113, 133
 butter (*buturum*): 20
 capon (*capo*): 26, 28, 34
 chicken (*gallina, guallina, pulla*): 13, 17, 18, 20, 29
 cinnamon (*canella*): 133, 182
 codfish or hake (*marelucea*): 195
 comfit, a mixed drug (*confectus*): 182
 condiment (*salsa*): 134
 corn, esp. wheat (*bladum*): 18, 45, 51, 65, 67, 68, 70, 71, 86, 91, 109, 114, 130, 139, 144, 166, 189
 eggs (*ova*): 20
 electuary, cough syrup (*lectuarius*): 182
 figs (*figus*): 177, 191, 196, 203
 fish (*pisces*): 32, 113, 187, 204
 flesh (*carnalagium, caro*): 16, 68, 88, 113, 130, 138
 flour (*farina*): 22, 28, 32, 130, 166

- garlic (*alionum, alium*): 17
ginger (*gingiber*): 110
goose (*ancer*): 13, 28
grapes, raisins (*racemi*): 177, 196, 203
millet (*milium*): 65, 66, 71
mutton (*muto*): 28, 73, 113
oats (*avena*): 21, 26–28, 33, 68
olive oil (*oleum*): 20, 33, 109, 144, 188, 195, 196, 256
onion (*cepa*): 17, 29, 33
pepper (*piper*): 110, 187, 192, 194, 195
pork (*porcus*): 28, 31
 salt pork (*porcus saladus*): 17
rice (*risum*): 191, 196, 256
rye (*siligo*): 45, 48, 49, 51, 65, 66, 71
saffron (*saffranum*): 110, 175, 187, 194, 195
salt (*sal*): 67, 186, 187, 204, III.C.1, 224, III.D.1, III.D.2, III.D.3
sardines (*sardine*): 204
spices (*species*): 87, 110, 136, 182, 183
stews (*stue*): 23
whalemeat (*balena*): 35, 94
wheat (*frumentum, triticum*): 18–23, 26, 29, 30, 45, 51, 64–66, 68, 71, 88–90, 111, 118, 138
wine (*vinum*): 19, 20, 27, 28–35, 58, 64, 65, 68, 71, 89, 109, 112, 113, 118, 144, 178, 195, 196, 199
- Jewelry** general (*iocalia*): 81, 134, 264, 288, 291
 see also clothing; ecclesiastica
cameo (*campinasil*): 167
crown (*corona, garlanda, redondellus sive frachis*): 165
diamond (*adhymant*): 167
gemstone (*lapis*): 164–167, 170, 264, 278
medal (*medacula*): 76, 80
pearl (*perla*): 126, 164, 165, 283, 290
ring (*anulus*): 5, 167, 264, 275, 278, 289
 ring band (*virga*): 122, 124, 125, 129, 167, 288
sapphires (*safiri*): 167
toadstones (*grapodina*): 167
- Navalia:**
anchor (*ancora*): 244
bale (*bailia, bala*): 192, 197, 199, 201, 231–239, 271
biscuit (*panis biscoctus*): 244, 277
boat (*navigium, navitium*): 228
chart, portolan (*carta ad navigandum*): 252, 255, 259–261
compass needle (*accus maris, aqus navi-*
gando, aqus maurinus): 261, 280, 281
galley (*galea, gualea*): 36, IV.A.1, 244, 249, 262–265, 267–277, 279, 281–289
mast (*arbor*): 244
nail (*clavellus*): 249, 261
oar (*remus*): 244
pack, duffel (*crossellus, mala, maleta, malla, saccus*): IV.D.1, 269, 270, 276, 278, 280, 283, 286, 287
rope (*corda*): 199, 201, 244
sail (*velum*): 244, 249, 275
ship, round (*barca, barcha, barqua, navis*): 21, 24, 27, 29, 79, 102, 104, 173, 192, 197–200, 231–233, 235–239, 262, 264, 268, 288–291
straw matting (*panalia palearum*): 29
yardarm (*antena*): 244
- Professions and trades:**
apothecary (*ypothecarius*): 182
 see also Johannes
archer (*arcer*): 15
architect, builder (*operarius*): see Mondonus, Raymundus
baker (*panaterius, pisticerius, pistior, pistrix*): 19, 178, 192
 see also Ademarius Raymundi
barber (*barberius, barbitonsor*): 20
 see also Ferrandus, Guillelmus de Podio
bookkeeper (*computator*): see Johannes Laurentii
brewer (*cerveria*): 28
butler (*buticularius*): see Johannes Ayine, Ogerius, Petrus Bochart, Petrus Chevalerii
carrier (*portator, saumaterius*): see Bernardus, Gonsalvus Johannis, Guillelmus de Barra, Helias Michelis, Johannes Alfonsi, Johannes Martini, Perrinus Normanni, Petrus Cestandi, Petrus Costa, Stephanus
cellerer, bottler (*lagnaver*): 22
clerk (*clericus*): see Bartholomeus Cabrol, Johannes Laurentii
chamberlain (*cubicularius*): 115
cook (*coquus*): 15, 32, 116
courier, messenger (*cursor, messengerius*): see Alfonsus de Guardia, Bertrandus de Engolisma, Blasius, Gaufridus, Guillelmus Alemandini, Johannes Martini, Nandinus, Nicolaus Lombardi, Pandonus, Paulacus, Penotus de Hospitio, Petrus Alfonsi, Petrus Calvini, Stephanus Martini

- crier (*preco*): 112
see also Gonsalvus Stephani
- draper (*draperius*): *see* Guillelmus de Botis, Petrus Roberti
- fisher (*peysonerius, peyssonerius*): *see* Bernardus Fabri, Bernardus Pelati
- footman, table-waiter (*scuifer*): 174, 175, 177, 178, 197
see also Guillelmus de Barca, Guinetus, Iterius, Marocus, Penotus de Hospitio, Seguinus, squire
- gardener (*ortolanus, viridarius*): *see* Bernardus de Cugno, Raymundus
- granger, grain-keeper (*granaterius*): *see* Franciscus Johannis
- grocer (*speciarius*): *see* Guitaudus
- harness maker (*frenarius*): 24
- horse groom (*marescallus, palefrenarius*): *see* Alfonsus, Bernardus
- knight (*eques*): 15
see also Guillelmus Rotlandi, Johannes Talanardi, Petrus Cuniculi, Robertus de Podio Ytalayco
- merchant, banker, partner, factor *or* agent (*factor, lombardus, mercator, socius*): 35, 59, 77, 102, III.B.2, III.D.2, 234, 269, 274, 275
see also Arnaldus de Crusoliis, Berengarius de Ruheria, Bernardus Dautafort, Bernardus Moleti, Bernardus de Moronho, Bernardus Vincentii, Bertrandus Planchete, Celestinus Dieulosal, Durandus Sperti, Egidius Martini, Egidius Vincentii de Sappateria, Ferrarius Cabanels, Georgius Lucari, Geraldus Angelic, Guillelmus Albieyras, Guillelmus Baratelli, Guillelmus Barmoyni, Guillelmus Cathalani, Guillelmus Pamyre, Guillelmus Paratoris, Guillelmus de Roveria, Guillelmus de Vinhali, Hugo de Cambalone, Hugo Petri, Johannes de Cruce, Johannes Johannis de Hunhos, Johannes de Londonis, Johannes Meliti, Johannes Piqui, Johannes Riols, Manuel de Turre, Otolinus Brunengui, Petrus Boudre, Petrus Buffeti, Petrus Chautardi, Petrus Fabri, Petrus Gerardi, Petrus Guillelmi de Valendor, Petrus de Laugautru, Petrus Riperie, Pontius de Alzona, Raymundus Bregand, Raymundus de Cultibus, Raymundus Meleti, Stephanus Goyrani, Stephanus Pereyra, Stephanus de Pomerio, Stephanus de Poncherio, Valentinus, Vincentius Johannis Fortune
- money-changer (*campdor*): *see* Arnaldus de Podio, Berengarius Dominici, Johannes de Conte, Johannes Martini, Nicolaus Grimaldi
- notary (*notarius, tabellio*): *see* Bartholomeus Cabrol, Bernardus Geraldus, Bernardus Urdi, Franciscus Dominici, Franciscus Laurentii, Guillelmus Carlat, Guillelmus de Insula, Guillelmus Siverii, Johannes de Balmis, Johannes Castellionis, Johannes Ferrarii, Johannes Laurentii, Johannes Palaysini, Johannes Rosseti, Johannes de Verbraulle, Johannes Vincentii, Lupus Egidii, Martinus Petri, Martinus de S. Basilio, Petrus Crosseni, Petrus Fontanelli, Petrus de Lemovicis, Raymundus Rubei, Rostagnus Girfandi
- physician (*doctor, medicus*): 90
see also Laurentius Jandre
- pirate (*latrunculus marinus, pirata, pirrata*): *see* Antonius de Sinistreto, Bonanatus Cantoni, Johannes Catoni, Johannes Mercerii, Martinus Johannis, Matheus Mercerii
- prison warden (*carcerarius*): 26
see also Gonsalvus Fernandi
- sailor (*marinarius, matalotus*): 37, 102, 235, 240, 275, 276
- scullion (*quoquinarius*): 175
- seamstress (*satrix*): 31
- secretary (*cubicularius et secretarius*): 115
see also Johannetus
- sergeant-at-arms (*serviens*): *see* Bernardus de Manso, Bernardus Martini, Bertrandus Pollerii, Deodatus Martini, Dominicus, Gaufridus Karoli, Girbertus de Bosco, Guillelmus la Guilhalmia, Guillelmus Testoris, Jacobus Brissonis, Johannes Bartholomei, Johannetus, Petrus Andree, Stephanus Maurelli
- servant, domestic (*serviens, servatrix, famulus*): *see* Arnaldus Thalamo, Azamella, Bernardas, Berninus, Bertrandus de Glaro, Borracha, Costanus, Dominicus Alfonsi, Dominicus Petri, Geraldus, Guillelmus, Hado Arberti, Isabella, Jacobus Pellicerii, Janotus, Johannes de Bras, Johannes de Castro, Johannes de

- Fritocuria, Johannes de Mirto, Johannetus, *Lamassas, Mingucho*, Minus, Odinus, Perona, Petronilla, Petrus Alfonsi, Petrus Petri, *Pierres*, Stephanus Portugalensis, Vincentius
- ship-master (*barquarius, patronus*): *see* Bernardus de Garhan, Jacobus Continuli, Johannes de Lordello, Johannes Ochoa de Gutazia
- silversmith (*argentarius*): 77–80
see also Johannes Gonsalvi, Petrus de Quaranta
- squire (*scutifer*): 21, 33
see also Alvarus Velasci, footman, Johannes Petri, Petrus Stephani
- steward (*dispensator*): 25, 107, 115, 117, 142, 143
- stone cutter (*peyreirius*): 51
- tailor (*sartor*): 19, 23, 28, 34, 196, 280
see also Arnulphus, Johannes, Martinus, Petrus
- water carrier (*portator*): *see* Johannes Vasconi
- Textiles and fabrics:**
- cloth 1** (*pannus*), usually wool: 13, 14, 133, 149, 168, 175, 187, 188, 191, 192, 196, 201, 203, III.B.2, IV.A.1, 248, 249, 251, 252, 254, 259, 264, 285–287
- wool specifically (*de lana, lane, laneus*): 13, 14, 48, 111, 113, 129, 133, 165, 175, 187, 188, 191, 192, 196, 198, 199, 201, 203, III.B.2, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 254, 264
- colors:**
- black (*niger*): 248, 261
- blue, bluete (*de blavo, blaus*): 18, 34, 197, 203
- charcoal (*coloris de coleya*): 200
- green (*viridi*): 200, 253
- murrey, mulberry-colored (*moratus*): 86, 136, 177, 178, 179
- parti-colored (*coloris partiti*): 197, 203
- red (*rubeus*): 197, 246, 247, 253, 255, 260, 261
- scarlet (*scarlatus*): 46, 86, 136
- slate-colored (*lividus*): 246, 252, 253, 255, 260, 261
- white (*albus*): 195, 246, 248, 257
- specialties:**
- blanketing (*blanquetus*): 252
- bordered (*listatus*): 251
- burel, coarse wool (*burel*): 133, 176, 179, 246, 248
- camlet (*camelinus, camelotus*), a fine blend: 86, 136, 177, 179, 250
- diapered (*de diaspre*): 254
- embroidered (*operata*): 129, 133, 245
- felt (*feutrum*): 252
- hemmed (*barratus, stacatus, vetatus*): 129, 133, 176–179, 192, 196, 197
- lead-weighted (*plumbatus*): 178
- marbled (*marbretus*): 177
- mixed wool and linen (*de mesclato, mescari, misculatus, mixculatus*): 47, 118, 167, 174, 177, 179, 196, 197, 200, 251, 252
- ribbed (*vennellus*): 47
- sarplier, wrapping (*flaciata pro includendo balas, serpelera, serpelheria, serpelheyra, sepelleria, seppellaria*): 164, 165, 168, 170, 197, 201, 203
- say, fine wool cloth (*saya*): 14
- striped cloth, ray (*rayatus, vergatus, virgatus*): 130, 174, 248
- towns of origin:**
- Agramon [prov. Castile-La Mancha, ESP]: 197
- Brugge (*Bruges*) [prov. West-Flaanderen, BEL]: 197, 201
- Bruxelles (*Brucellis*) [Capital Region, BEL]: 174, 176, 197, 200
- Cadiz (*Cadis*) [prov. Cadiz, ESP]: 249, 251
- Dendermonde (*Terra Munda*) [prov. Oost-Vlaanderen, BEL]: 197, 203
- Genova (*Janua*) [prov. Genova, ITA]: 255
- Gent (*Gan, Gand, Gant, Ghent*) [prov. Oost-Vlaanderen, BEL]: 174, 177–178, 197, 200, 259
- Leuven (*Lovayn*) [prov. Vlaams-Brabant, BEL]: 174, 177, 179, 200
- Maubeuge (*Malobedium*) [dép. Nord, FRA]: 197
- Mechelen (*de Melines*) [prov. Antwerpen, BEL]: 179
- Mercerii: *see* Guillelmus Mercerii
- Moisson (*Moysonis*) [dép. Yvelines, FRA]: 48
- Toulouse (*Tholosa*) [dép. Haute-Garonne, FRA]: 179
- Valenciennes (*de Valensines*): [dép. Nord, FRA]: 35, 203
- Wervik (*Verum, Verui*) [prov. West-Vlaanderen, BEL]: 200, 201, 203
- cloth 2** (*tela*), usually linen: 24, 87, 136, 165, 167, 168, 199, 201, 245–247, 250–

- 255, 257, 258, 261, 264, 272, 278, 281–283, 285, 286
- flax, raw (*linum*): 10, 65, 270
- linen piece (*linea, longeria, pannus lineus*): 87, 133, 136, 167, 181, 199, 245, 246, 264, 270, 278
- colors:**
- green (*viridi*): 165, 250
- slate colored (*lividi*): 168
- white (*alba*): 133, 167, 168, 257, 278, 282, 283
- specialties:**
- embroidered (*operata*): 136
- sendon, fine linen (*prima, scindon*): 86, 87, 113, 136, 165, 168, 183, 245, 248, 250, 252, 254, 285
- waxed (*incerata, serata*): 168, 205
- uses:**
- baldric (*scapulorium*): 252, 261, 271, 281
- cap (*capellus*): 261
- dalmatic (*almatica*): 254, 278
- girdle (*zona*): 257
- hand towel (*manutergium*): 199, 249, 250, 251, 254–258, 261
- horsecloth (*guarnimenta telle*): 24
- lining (*folratum*): 254, 255
- livery (*librata*): 96
- pillow cover (*auriculare cohoptum de tela*): 246, 247
- sack (*mala*): 246
- sarplier, bale-wrapping (*flaciata, pro incluendo / involvendo balas, sepelleria, serpelheria, serpelheyra*): 164, 165, 168, 170, 197, 201, 203
- sheet (*linreamen*): 19, 90, 130, 133, 165, 166, 168, 181, 249, 250
- shroud (*pannus sepulture*): 113
- stockings (*caliganus, calige*): 246, 252
- tablecloth (*mapa, mappa*): 133, 166, 167, 168, 181, 199, 247, 248, 253, 254, 258, 260, 264
- towel, twill (*taubilha, toalhia, toaylhia, tuallia*): 86, 87, 90, 133, 136, 205, 245, 248, 251, 255
- embroidered (*operata*): 86, 87, 136
- trousers (*femoralia*): 246
- tunic (*tunica*): 246
- towns of origin:**
- Barcelona (*Barchinona*) [prov. Barcelona, ESP]: 254
- Bukhara (*Bocara, Bocarssino, Bocarano*) [Uzbekistan]: 130, 248, 251, 254
- Reims (*de Remis*) [dép. Marne, FRA]: 281
- cloth 3:** silk (*circum, samitus, sericum*): 4, 10, 86, 87, 126, 136, 168, 183, 205, 244, 245, 250, 254, 260, 272, 290
- colors:**
- black (*nigrum*): 183
- indigo (*indicum, indii*): 86, 136
- red (*rubeum*): 86, 136
- violet (*violatum*): 168
- specialties:**
- embroidered (*operatum*): 168
- gimp (*ginf*): 260
- velvet (*vellinum, velutum*): 168
- uses:**
- banner (*vexillum*): 250
- cord (*fila*): 4, 10
- cushion (*minhotus*): 168
- dalmatic (*almatica*): 254
- girdle (*zona*): 126, 272, 290
- rope (*cordonum*): 86, 245, 260
- veil (*velum*): 183, 245
- cloth 4:** hemp (*canapis, tela grossa*): 199, 201, 285
- baling: 198, 199, 201
- cord (*corda, filum*): 4, 10, 36, 165, 167, 198, 199, 201, 244, 245
- haversack (*abrium*): 198
- sack (*consarsarchia, saccum*): 244, 245
- cloth 5:** other
- cloth, rough; stiffening (*bort*): 259
- cloth of gold (*aureatus, aureus, pannus, pannetus auri*): 180, 183, 254, 257, 270, 278; orphreys, gold embroideries (*aufreda, olfres*): 86, 205
- cotton (*coton, cotonina borrhata, cotton*): 110, 133, 257, 259
- horsehair (*cabelhare*): 248
- thread, nondescript (*filum*): 19, 86, 87, 136, 272, 285
- University degrees:**
- bachelor of canon law (*bacallarius in decretis*): *see* Guillelmus Amarinti
- bachelor of [Roman] law (*bacallarius in legibus*): *see* Petrus Ruffi
- licentiate in canon law (*licentiatius in decretis*): *see* Geraldus Testa, Guillelmus Guilaberti, Hugo de Villabusseria
- doctor of canon law (*doctor decretorum*): *see* Johannes de Cabrespina

GLOSSARY

There are many words in the dossier that will probably be unfamiliar even to experienced readers of medieval Latin documents. The writers of these documents spoke Romance dialects and were familiar with many more. They borrowed words from one or more of these dialects and Latinized them, in some cases barely. We have not included below all that could possibly be included in such a glossary. We have, however, included all the Latin words that are found in the Index of Topics (abbreviated as IT), even where they are quite familiar, and all the words that are included in Tables of Accounts and Coinage at the end of the Introduction (TAC). Beyond that, the listing is somewhat haphazard: a few words that one of our readers found particularly troublesome and are not found in Lewis and Short or Niermeyer. In the case of the IT, the cross reference gives the category and, where appropriate, the subcategory in which the word is found. The suggested meaning identifies where the word is found alphabetically within those categories.

abrium – haversack: IT textiles, cloth4
accus maris – compass needle: *see* IT *navalia*
acus – needle: *see* IT *domestica*, silver
adhymant – diamond: *see* IT jewelry
admiddala – almonds: *see* IT foodstuffs
agnulus – lamb: *see* IT clothing, fur
agnus – lamb: *see* IT clothing, fur
agnus (mouton or agnus auri) – coin: *see* TAC, gold
agnus dei – agnus dei: *see* IT *ecclesiastica*
alba, albus – white: *see* IT textiles, cloth2, colors; cloth1, colors
alfayata – utensils: *see* IT *domestica*
alionum – garlic: *see* IT foodstuffs
alium – garlic: *see* IT foodstuffs
almatica – dalmatic: *see* IT *ecclesiastica*, vestments; textiles and fabrics, cloth2, uses; cloth3, uses
almissa, almussia – amice, furred and hooded: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
alna: *see* TAC cloth measure
alnare – to measure by the ell
alquerium – measuring cup: *see* IT *domestica*; TAC grain measure
altarium portatilis – portable altar: *see* IT *ecclesiastica*

amictum – amice, furred and hooded: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
amphora vitrea – glass bottle: *see* IT *domestica*
analia palearum – straw matting: *see* IT *navalia*
ancer – goose: *see* IT foodstuffs
ancora – anchor: *see* IT *navalia*
angelus Francie – coin: *see* TAC gold
animales – animals, usually horses and mules: *see* IT animals
antena – yardarm: *see* IT *navalia*
anulus – ring: *see* IT *ecclesiastica*; IT jewelry
anulus pontifficalis – ring: *see* IT *ecclesiastica*
aqus navigando – compass needle: *see* IT *navalia*
aqus maurinus – compass needle: *see* IT *navalia*
arbalesta – crossbow: *see* IT arms
arbor – mast: *see* IT *navalia*
arcer – archer: *see* IT professions
archa – chest: *see* IT *domestica*
arcus – bow: *see* IT arms
argentarius – silversmith: *see* IT professions
arma, armatura – arms and armor, harness:

- see* IT arms
arnesia – arms and armor, harness: *see* IT arms
arqua – chest: *see* IT *domestica*
artilharia – crossbow: *see* IT arms
asinus – ass: *see* IT animals
assa – ass: *see* IT animals
asser – Latham s.v., a board for bookbinding; *sine assertibus* in book-lists probably refers to a ‘soft binding’, i.e., parchment or paper rather than board
aufreda – orphreys, gold embroideries: IT textiles, cloth5, cloth of gold
aureatus, aureus – cloth of gold: IT textiles, cloth5
auriculare cohoptum de tela – pillow cover: *see* IT textiles, cloth2, uses
avena – oats: *see* IT foodstuffs
bacallarius in decretis – bachelor of canon law: *see* IT university degrees
bacallarius in legibus – bachelor of [Roman] law: *see* IT university degrees
bailia, bala – bale: *see* IT *domestica* IT *navalia*
balancie – scales, balance, steelyard: *see* IT *domestica*
baldricum – sling, baldric: *see* IT arms
balena – whalemeat: *see* IT foodstuffs
balista, ballista – crossbow: *see* IT arms
banasta – basket: *see* IT *domestica*
bancale – bench cover: *see* IT *domestica*
bandrerium – sling, baldric: *see* IT arms
barberius, barbitonsor – barber: *see* IT professions
barca, barcha – ship, round: *see* IT *navalia*
barillus – barrel: *see* IT *domestica*
barqua – ship, round: *see* IT *navalia*
barquierius – ship-master: *see* IT professions
barratus – hemmed: *see* IT textiles, cloth1, specialties
bassinetus – helmet: *see* IT arms
bassinus – basin: *see* IT *domestica*
bastus – packsaddle: *see* IT animals
baudrerium balliste, baudricum – sling, baldric: *see* IT arms
baulta – belt: *see* IT clothing
berroyer – helmet: *see* IT arms
birreta – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
bitippa – tippet: *see* IT clothing
bladum – corn, esp. wheat: *see* IT foodstuffs
blanquetus – blanketing: *see* IT textiles, cloth1, specialties
blaqueria – blanket: *see* IT *domestica*
blaus; de blavo – blue, bluet: *see* IT textiles, cloth1, colors
bloquerium – buckler: *see* IT arms
bort – rough cloth, stiffening: *see* IT textiles, cloth 5
bos – beef: *see* IT foodstuffs
bota – barrel: *see* IT *domestica*
botonatus, botones – buttons: *see* IT clothing
braguerium – buckler: *see* IT arms
brasseletus, brassoletus – armband: *see* IT arms
bruscia – box: *see* IT *domestica*
burel – burel, coarse wool: *see* IT textiles, cloth1, specialties
bursa – purse: *see* IT clothing
buta – barrel: *see* IT *domestica*
buta – box: *see* IT *domestica*, silver
buticularius – butler: *see* IT professions
buturum – butter: *see* IT foodstuffs
caba – coat, outer garment: *see* IT clothing
cabacium – basket: *see* IT *domestica*
caban – coat, outer garment: *see* IT clothing
cabanum – coat, outer garment: *see* IT clothing
cabassium – basket: *see* IT *domestica*
cabelhare, – horsehair: IT textiles, Cloth5
cabricaps – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
cadrugia – team of horses: *see* IT animals
calester – horse-blanket: *see* IT animals
calfatorius – warming dish: *see* IT *domestica*
calica, caliga – stockings, hose: *see* IT clothing
caliganus, calige – stockings: *see* IT textiles, cloth2, uses
calix – chalice: *see* IT *ecclesiastica*
camberie – leggings: *see* IT clothing
camelinus – camlet, a fine blend: *see* IT textiles, cloth1, specialties
camisia, camizia – shirt: *see* IT clothing
campana – bell: *see* IT *ecclesiastica*
campinasil – cameo: *see* IT jewelry
campsor – money-changer: *see* IT professions
canapis – hemp: IT textiles, cloth4
candela – candle: *see* IT *domestica*
candelabrum – candelabrum: *see* IT *domestica*

- canella* – cinnamon: *see* IT foodstuffs
caneta – straw for eucharistic wine: *see* IT ecclesiastica
canna: *see* TAC cloth measure
capa, capa processionalis – cope: *see* IT ecclesiastica, vestments
capayronatus variorum – caparison, squirrel fur: *see* IT animals
capellum, capellus – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
capellus – cap: *see* IT textiles, cloth2, uses
capellus caulis – hairnet: *see* IT domestica
capeta – coat, outer garment: *see* IT clothing
capeta – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
capinalha – bell: *see* IT ecclesiastica
capis brevis – a summary of accounts
capitegia – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
capo – capon: *see* IT foodstuffs
cappa – cope: *see* IT ecclesiastica, vestments
cappellum de ferro – helmet: *see* IT arms
cappellus – cup: *see* IT domestica, silver
capuciatu – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
capucium – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
carcassa, carcaygus, carcaysses – crossbow bolts, case for: *see* IT arms
carcerarius – prison warden: *see* IT professions
carnalagium – flesh: *see* IT foodstuffs
caro – flesh: *see* IT foodstuffs
carta ad navigandum – chart, portolan: *see* IT navalia
cascetum, cassa sistella – casket: *see* IT domestica
casulum – chasuble: *see* IT ecclesiastica, vestments
catena – chain: *see* IT animals
cathedra (chaise à l'écu) – coin: *see* TAC gold
cathena – chain: *see* IT domestica
caternus – = Niermeyer, *quaternio*, a quire
caxeta, caxia, caxium caxum – chest: *see* IT domestica
cella – saddle: *see* IT animals
cepa – onion: *see* IT foodstuffs
cera – wax: *see* IT domestica
cerveria – brewer: *see* IT professions
ciffus – cup: *see* IT domestica, silver
cinada, cinata – barley: *see* IT foodstuffs
cinculus – boar: *see* IT clothing, fur
circulus – barrel-hoop: *see* IT domestica, barrel
circum – silk: *see* IT textiles, cloth3
cirotheca – gloves: *see* IT ecclesiastica, vestments
cirothece de corio, cirothece de plata – gauntlets: *see* IT arms
cisteria – basket: *see* IT domestica
clavelli – nails: *see* IT domestica
clavellus – nail; pin: *see* IT navalia; IT domestica
clavi – nails: *see* IT domestica
clavis – key: *see* IT domestica
clavus – pin: *see* IT clothing
clericus – clerk: *see* IT professions
clochia, clochum – cloak, mantle: *see* IT clothing
cloquarium cloquear – dish-cover or bell: *see* IT domestica, silver
cobir cap – head covering, cap, hood: *see* IT clothing
coffanus, coffinus, coffrum, coffretum – chest: *see* IT domestica
coleya, coloris de – charcoal: *see* IT textiles, cloth1, colors
computator – bookkeeper: *see* IT professions
condulus – lacing: *see* IT clothing
confectus – comfit, a mixed drug: *see* IT foodstuffs
consarchia – sack: *see* IT domestica
conssarchia – sack: IT textiles, cloth4
coopertura – cover: *see* IT domestica
coqus – cook: *see* IT professions
corda – cord: *see* IT domestica; textiles and fabrics, cloth4
corda – crossbow string: *see* IT arms
corda – rope: *see* IT navalia
cordalus, cordo – cord: *see* IT domestica
cordonum – lacing: *see* IT clothing
cordonum – rope: *see* IT textiles, cloth3, uses
cordonus – cord: *see* IT domestica
cordulus – lacing: *see* IT clothing
coresellus – pack, bundle, duffel: *see* IT domestica
corium – leather, hide: *see* IT domestica
corona – crown: *see* IT ecclesiastica; IT jewelry
corrigia – thong, in book-lists a thong used

for binding: *see* IT *domestica*, leather
cortina – curtain: *see* IT *domestica*
cotarda, cotardia – coat, outer garment: *see* IT clothing
coton, cotonina borrata, cotton – cotton: *see* IT textiles, cloth5
crossellus – pack, bundle, duffel: *see* IT *domestica*; IT *navalia*
crossa – crosier: *see* IT *ecclesiastica*
crux – cross: *see* IT *ecclesiastica*
cubicularius – chamberlain: *see* IT professions
cubicularius et secretarius – secretary: *see* IT professions
cubitus, cubitus (frequently 4th decl.): *see* TAC cloth measure
cuissonum – greaves, thigh armor: *see* IT arms
culcitrum – featherbed, cushion, pillow: *see* IT *domestica*
cultella – knife: *see* IT *domestica*
cuniculus – rabbit: *see* IT clothing, fur
cupa, cuppa – cup: *see* IT *domestica*, silver
cursor – courier, messenger: *see* IT professions
cusses – greaves, thigh armor: *see* IT arms
custodia sive estucz – mitre case: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
cutellus – knife: *see* IT *domestica*
dalmatic – dalmatic: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
darda – lance: *see* IT arms
darsen – arsenic: *see* IT foodstuffs
dentibus scorpionis, cum – scorpion’s teeth: *see* IT *domestica*, silver, poison-detector
diaspre, de – diapered: *see* IT textiles, cloth1, specialties
dispensator – steward: *see* IT professions
doctor – physician: *see* IT professions
doctor decretorum – doctor of canon law: *see* IT university degrees
dolium – barrel: *see* IT *domestica*
draperius – draper: *see* IT professions
dupla, dobla – coin: *see* TAC gold
ebor, ebur – ivory: *see* IT *domestica*
ensis – sword: *see* IT arms
eques – knight: *see* IT professions
equus – horse: *see* IT animals
escapolarium – scapular, shoulder cloak: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
escrema – fire-screen: *see* IT *domestica*
esquiera pro habendum ignem – tinderbox:

see IT *domestica*
evangelium – gospel book: *see* IT *ecclesiastica*
facientia ad officium pontificale – vestments: *see* IT *ecclesiastica*
factor – merchant, banker, partner, factor or agent: *see* IT professions
famulus – servant, domestic: *see* IT professions
fanga: *see* TAC grain measure
fardeletum, fardellum – pack, bundle, duffel: *see* IT *domestica*
farina – flour: *see* IT foodstuffs
femoralia – trousers: *see* IT clothing; IT textiles, cloth2, uses
fermal, fermellum – buckle: *see* IT clothing
ferragium – shoeing: *see* IT animals
ferrando, pro – shoeing: *see* IT animals
ferreum lancee, ferrum – lance point: *see* IT arms
fescum de virgis – table mat: *see* IT *domestica*
feutrum – felt: *see* IT textiles, cloth1, specialties
fibula – pin: *see* IT clothing
figus – figs: *see* IT foodstuffs
fila – cord: *see* IT textiles, cloth3, uses
filum – crossbow string: *see* IT arms
filum – thread: *see* IT *domestica*; IT textiles, cloth5
filum, – cord: IT textiles, cloth4
finella – belt: *see* IT clothing
flaciata – fleece: *see* IT *domestica*
flaciata – sarplier, bale-wrapping: *see* IT textiles, cloth2, uses
flaciata – wrapping cloth: *see* IT *domestica*
flaciata pro incluendo balas – sarplier, wrapping: *see* IT textiles, cloth1
flecha – arrow-shaft: *see* IT arms
fleciata – fleece: *see* IT *domestica*
flebotemando – bleeding: *see* IT animals
?flequeti diaconi et subdiaconi – ? a generic reference to the dalmatic and tunic: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
flossada – tunic, gown: *see* IT clothing
folratura, foluratura, foreratus, forreratus – furs, linings, pelts: *see* IT clothing
frelha – rushes for baskets or floors: *see* IT *domestica*
frenarius – harness maker: *see* IT professions
frenum – rein, bridle: *see* IT animals

- frumentum* – wheat: *see* IT foodstuffs
fulratura – furs, linings, pelts: *see* IT clothing
fustum – wood: *see* IT *domestica*
galea – galley: *see* IT *navalia*
gallina – chicken: *see* IT foodstuffs
ganiretus – gauntlets: *see* IT arms
gannachia – ?white overgarment: *see* IT clothing, sv *gannachia*
gantelletus – gauntlets: *see* IT arms
garlanda – crown: *see* IT jewelry
garmentus – clothing: *see* IT clothing
gastricus – pin: *see* IT clothing
gavanus – cloak, mantle: *see* IT clothing
gavinetus – ?probably = *gabinetus* as in English ‘cabinet’, cf. DuCange: *see* IT *domestica*
ginf – gimp: *see* IT textiles, cloth3, specialties
gingiber – ginger: *see* IT foodstuffs
gladius – sword: *see* IT arms
glavum – lance: *see* IT arms
gobellus – goblet: *see* IT *domestica*, silver
goia – gorget: *see* IT arms
gommerus – shoulder armor, articulated, ?“lobster”: *see* IT arms
gorgerium – gorget: *see* IT arms
graffi – stylus: *see* IT *domestica*, silver
granaterius – granger, grain-keeper: *see* IT professions
grapodina – toadstones: *see* IT jewelry
grasalento, grasaletto – serving dish or charger: *see* IT *domestica*, silver
grissus – gris, grey squirrel: *see* IT clothing, fur, squirrel
grossum varium – grover: *see* IT clothing, fur, squirrel
gualea – galley: *see* IT *navalia*
guallina – chicken: *see* IT foodstuffs
guarnimenta tele – horse-blanket: *see* IT animals
guarnimenta 'telle – lining: *see* IT textiles, cloth2, uses
guisarme – arms and armor, harness: *see* IT arms
gypponis – tunic, gown: *see* IT clothing
incaustum – ink: *see* IT *domestica*
incerata – waxed: *see* IT textiles, cloth2, specialties
incluendo/involvendo balas, pro – sarplier, bale-wrapping: *see* IT textiles, cloth2, uses
incortica – curtain: *see* IT *domestica*
indicum, indii – indigo: *see* IT textiles, cloth3, colors
indumenta sacerdotalis – vestments: *see* IT *ecclesiastica*
instrumentum pro faciendo aquam ardentem
rostum – still: *see* IT *domestica*
iocalia – jewelry in general; jewels: *see* IT jewelry; IT *ecclesiastica*
iupeta, iuppetus iupponis – tunic, gown: *see* IT clothing
lagnaver – cellerer, bottler: *see* IT professions
lana – wool: *see* IT textiles, cloth1
lancea – lance: *see* IT arms
landille – ladle: *see* IT *domestica*
lane, laneus – wool: *see* IT textiles, cloth1
lansea – lance: *see* IT arms
lapis – gemstone: *see* IT jewelry
lapis altaria – portable altar: *see* IT *ecclesiastica*
lapis tumuli – tombstone: *see* IT *ecclesiastica*
latrunculus marinus – pirate: *see* IT professions
lectuarius – electuary, cough syrup: *see* IT foodstuffs
lectus – bed: *see* IT *domestica*
leo – coin: *see* TAC gold
librata – livery: *see* IT clothing; IT textiles, cloth2, uses
licentiatus in decretis – licentiate in canon law: *see* IT university degrees
lignamina, lignum – wood: *see* IT *domestica*
linea – linen piece: *see* IT textiles, cloth2
lingue serpentine – serpents’ tongues: *see* IT *domestica*, silver, poison-detector
linteamen – sheet: *see* IT *domestica*; IT textiles, cloth2, uses
linum – flax, raw: *see* IT textiles, cloth2
listatus – bordered: *see* IT textiles, cloth1, specialties
lividi – slate colored: *see* IT textiles, cloth2, colors
lividus – slate-colored: *see* IT textiles, cloth1, colors
lodex – blanket: *see* IT *domestica*
longeria – linen piece; linens: *see* IT textiles, cloth2; linens
lorica, origua – cuirass, mail coat: *see* IT arms
lumbardus – merchant, banker, partner,

- factor or agent: *see* IT professions
- mala* – pack, bundle, duffel: *see* IT domestica; IT *navalia*
- mala* – sack: *see* IT textiles, cloth2, uses
- maleta, malla* – pack, bundle, duffel: *see* IT domestica; IT *navalia*
- malteracio* – mattress: *see* IT domestica
- manica* – sleeve: *see* IT clothing
- manipulus* – maniple: *see* IT ecclesiastica, vestments
- mantellum, mantica, mantone, mantonium* – cloak, mantle: *see* IT clothing
- manutergium* – hand towel: *see* IT textiles, cloth2, uses
- manutergium* – hand-towel: *see* IT domestica, towel
- mapa, mappa* – tablecloth: *see* IT domestica; IT textiles, cloth2, uses
- marbretus* – marbled: *see* IT textiles, cloth1, specialties
- marelucea* – codfish or hake: *see* IT foodstuffs
- marescallus* – horse groom: *see* IT professions
- marinarius* – sailor: *see* IT professions
- matalacium* – mattress: *see* IT domestica
- matalotus* – sailor: *see* IT professions
- materacium* – mattress: *see* IT domestica
- matrix* – aged female servant: 22, 108, 143; cf. 117 (*antiqua servatrix*)
- medacula* – medal: *see* IT jewelry
- medicus* – physician: *see* IT professions
- mensa* – table: *see* IT domestica
- mercator* – merchant, banker, partner, factor or agent: *see* IT professions
- mescari* – mixed wool and linen: *see* IT textiles, cloth1, specialties
- messengerius* – courier, messenger: *see* IT professions
- milium* – millet: *see* IT foodstuffs
- minhotus* – cushion; featherbed, cushion, pillow: *see* IT textiles, cloth3, uses; IT domestica
- minutum varium* – miniver: *see* IT clothing, fur, squirrel
- misculatus* – mixed wool and linen: *see* IT textiles, cloth1, specialties
- mitra* – mitre: *see* IT ecclesiastica, vestments
- modius*: *see* TAC grain measure
- monilis* – buckle: *see* IT clothing
- moratus* – murrey, mulberry-colored: *see* IT textiles, cloth1, colors
- morsus* – bit: *see* IT animals
- mostals* – pin: *see* IT clothing
- mula, mulus* – mule: *see* IT animals
- muto* – mutton: *see* IT foodstuffs
- navigium* – boat: *see* IT *navalia*
- navis* – ship, round: *see* IT *navalia*
- navitium* – boat: *see* IT *navalia*
- niger* – black: *see* IT textiles, cloth1, colors
- nigrum* – black: *see* IT textiles, cloth3, colors
- nobilis* – coin: *see* TAC gold
- notarius* – notary: *see* IT professions
- oleum* – olive oil: *see* IT foodstuffs
- oleum infirmorum* – oil of the sick, consecrated: *see* IT ecclesiastica
- olfres* – orphreys, gold embroideries: IT textiles, cloth5, cloth of gold
- olla* – pot: *see* IT domestica
- operarius* – architect, builder: *see* IT professions
- operata, -um* – embroidered: *see* IT textiles, cloth1, specialties; IT textiles, cloth2, specialties; cloth2, uses, towel; cloth3, specialties
- ordeum* – barley: *see* IT foodstuffs
- ornamenta* – ecclesiastica in general: *see* IT ecclesiastica
- ornamenta ecclesiastica* – ecclesiastica in general: *see* IT ecclesiastica
- ornamenta episcopalia* – ecclesiastica in general: *see* IT ecclesiastica
- ortolanus* – gardener: *see* IT professions
- ova* – eggs: *see* IT foodstuffs
- palea* – straw: *see* IT domestica
- palefrenarius* – horse groom: *see* IT professions
- palma*: *see* TAC cloth measure
- panale palearum pro barqua* – straw mat: *see* IT domestica, straw
- panaterius* – baker: *see* IT professions
- panerius* – basket: *see* IT domestica
- panis* – bread, a loaf: *see* IT foodstuffs
- panis biscoctus* – biscuit: *see* IT foodstuffs; IT *navalia*
- pannetus auri* – cloth of gold: IT textiles, cloth5
- pannus* – cloth of gold: IT textiles, cloth5
- pannus* – cloth, usually wool: *see* IT textiles, cloth1
- pannus cum historia* – tapestry: *see* IT domestica

- pannus lineus* – linen piece: *see* IT textiles, cloth2
- pannus pro induendo* – clothing: *see* IT clothing
- pannus sepulture* – shroud: *see* IT textiles, cloth2, uses
- pansa* – squirrel belly fur: *see* IT clothing, fur, squirrel
- panteria* – basket: *see* IT domestica
- panteria* – bread-pan: *see* IT domestica
- papiru, papirum* – paper: *see* IT domestica
- parda* – =Fr. *perte*, a loss
- partiti, coloris* – parti-colored: *see* IT textiles, cloth1, colors
- patella* – pan: *see* IT domestica
- patena* – paten: *see* IT ecclesiastica
- patronus* – ship-master: *see* IT professions
- pavalhonis, papilonis* – coin: *see* TAC gold
- pavesium* – buckler: *see* IT arms
- pectorale* – pectoral: *see* IT ecclesiastica, vestments
- pectorale* – poitrel, horse breastplate: *see* IT animals
- pelium* – peel, shovel: *see* IT domestica
- pellis* – furs, linings, pelts: *see* IT clothing
- pellis* – leather, hide: *see* IT domestica
- penincellus* – banner, pennon: *see* IT ecclesiastica
- penneria* – sifting: *see* IT domestica, basket
- perda* – =Fr. *perte*, a loss
- pergamenum* – parchment: *see* IT domestica
- perla* – pearl: *see* IT jewelry
- petane* – comb: *see* IT domestica
- petane* – toothpick: *see* IT domestica, ivory
- peyreirius* – stone cutter: *see* IT professions
- peysonerius, peysonerius* – fisher: *see* IT professions
- picassolam cum longo manubro* – pike: *see* IT arms
- picherium, pichetum* – jug: *see* IT domestica, silver
- pictine* – toothpick: *see* IT domestica, ivory
- pinta* – pint: *see* IT domestica, silver
- pipa* – barrel: *see* IT domestica
- piper* – pepper: *see* IT foodstuffs
- pipeta* – barrel: *see* IT domestica
- pirata, pirrata* – pirate: *see* IT professions
- pisces* – fish: *see* IT foodstuffs
- pisticerius, pistor, pistrix* – baker: *see* IT professions
- pitalfa* – pint: *see* IT domestica, silver
- plata* – armor plate: *see* IT arms
- platella* – plate: *see* IT domestica, silver
- plumbatus* – lead-weighted: *see* IT textiles, cloth1, specialties
- pluviale* – cope: *see* IT ecclesiastica, vestments
- polpes, polpeus* – fox: *see* IT clothing, fur
- pomum* – apple: *see* IT foodstuffs
- porcus* – pork: *see* IT foodstuffs
- porcus saladus* – salt pork: *see* IT foodstuffs
- portator* – carrier; water-carrier: *see* IT professions
- postis* – post, bookbinding post: *see* IT domestica, wood
- preco* – crier: *see* IT professions
- prima* – sindon, fine linen: *see* IT textiles, cloth2, specialties
- proba* – poison-detector: *see* IT domestica, silver
- pulla* – chicken: *see* IT foodstuffs
- pulvinare* – featherbed, cushion, pillow: *see* IT domestica
- quartus*: *see* TAC grain measure
- quoquinarius* – scullion: *see* IT professions
- racemi* – grapes, raisins: *see* IT foodstuffs
- ratale* – spice measure, standard: *see* IT domestica
- rauba, raupa* – clothing: *see* IT clothing
- rayatus* – striped cloth, ray: *see* IT textiles, cloth1, specialties
- redondellus sive frachis* – crown: *see* IT jewelry
- regalis* – coin: *see* TAC gold
- reliquia* – relic: *see* IT ecclesiastica
- reliquiaria* – reliquary: *see* IT ecclesiastica
- reloge de vitio* – crossbow screw-lock: *see* IT arms
- remus* – oar: *see* IT navalia
- repositorium pro reponendo mitras* – mitre case: *see* IT ecclesiastica, vestments
- risum* – rice: *see* IT foodstuffs
- romana parva* – scales, balance, steelyard: *see* IT domestica
- roncinus, ronsinus* – horse: *see* IT animals
- rota* – reading desk: *see* IT domestica
- rova* – a weight of 14 pounds: *see* IT domestica
- rubeum, rubeus* – red: *see* IT textiles, cloth3, colors; cloth1, colors
- sablone* – sand, cleansing: *see* IT domestica
- saccum*, – sack: IT textiles, cloth4
- saccus* – pack, duffel: *see* IT navalia
- saccus, sacquus, saculus, sacus* – sack: *see*

- IT *domestica*
saffranum – saffron: *see* IT foodstuffs
safiri – sapphires: *see* IT jewelry
sal – salt: *see* IT foodstuffs
salinerius – salt cellar: *see* IT *domestica*
salmeria – packsaddle: *see* IT animals
salsa – condiment: *see* IT foodstuffs
salsayronus – saucer: *see* IT *domestica*
salserinus – saucer: *see* IT *domestica*
samitus – silk: *see* IT textiles, cloth3
sandalia cum sotularibus – sandals: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
sanguinendo, pro – bleeding: *see* IT animals
saquetus – sack: *see* IT *domestica*
sardine – sardines: *see* IT foodstuffs
sargium – blanket: *see* IT *domestica*
sartor – tailor: *see* IT professions
satrix – seamstress: *see* IT professions
satularis – shoes, boots: *see* IT clothing
saumaterius – carrier: *see* IT professions
saya – say, fine wool cloth: *see* IT textiles, cloth1, specialties
scannum – chair: *see* IT *domestica*
scapalonis, scapalorium – scapular, shoulder cloak: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
scapalorium – sling, baldric: *see* IT arms
scapelarium – scapular, shoulder cloak: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
scapellorium – sling, baldric: *see* IT arms
scapolonis, scapolorium – scapular, shoulder cloak: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
scapolorium – sling, baldric: *see* IT arms
scapulorium – baldric: *see* IT textiles, cloth2, uses
scarcella – purse: *see* IT clothing
scarlatus – scarlet: *see* IT textiles, cloth1, colors
scindon – sindon, fine linen: *see* IT textiles, cloth2, specialties
scopa – scoop: *see* IT *domestica*
scriberia – stirrup: *see* IT *animalia*
scrivaverum – writing desk: *see* IT *domestica*
scutella – bowl: *see* IT *domestica*, silver
scutifer – footman, table-waiter: *see* IT professions
scutifer – squire: *see* IT professions
scutum – shield: *see* IT arms
secretarius – secretary: *see* IT professions
sedes – chair: *see* IT *domestica*
sella – saddle: *see* IT animals
seppellaria – sarplier, bale-wrapping: *see* IT textiles, cloth2, uses; cloth1, specialties
seppellaria – wrapping cloth: *see* IT *domestica*
seppellaria – sarplier, wrapping: *see* IT textiles, cloth1
sera – wax: *see* IT *domestica*
serata – waxed: *see* IT textiles, cloth2, specialties
serboys – trousers: *see* IT clothing
sericum – silk: *see* IT textiles, cloth3
serpelera – sarplier, wrapping: *see* IT textiles, cloth1
serpeleria – wrapping cloth: *see* IT *domestica*
serpelheria – sarplier, bale-wrapping: *see* IT textiles, cloth2, uses; cloth1, specialties
serpelheria – wrapping cloth: *see* IT *domestica*
serpelheyra – sarplier, bale-wrapping: *see* IT textiles, cloth2, uses
serpelheyra – wrapping cloth: *see* IT *domestica*
serratura – lock: *see* IT *domestica*
servatrix – servant, domestic: *see* IT professions
servelleria – helmet: *see* IT arms
serviens – sergeant-at-arms: *see* IT professions
serviens – servant, domestic: *see* IT professions
sibletus – whistle, call: *see* IT *domestica*, silver
siligo – rye: *see* IT foodstuffs
singula – belt: *see* IT clothing
singulus – saddle girth: *see* IT animals
siroteca – gloves: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
sirotheca pontificalis – gloves: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
sistella – basket: *see* IT *domestica*
sobrepelis – surplice: *see* IT *ecclesiastica*, vestments
socius – merchant, banker, partner, factor or agent: *see* IT professions
sola, sotularis – shoes, boots: *see* IT clothing
speciarius – grocer: *see* IT professions
species – spices: *see* IT foodstuffs
sporta – basket: *see* IT *domestica*
stacatus – hemmed: *see* IT textiles, cloth1, specialties
stillus – stylus: *see* IT *domestica*, silver

- stivalis* – shoes, boots: *see* IT clothing
strepa, striberia – stirrup: *see* IT animals
stropus – strap: *see* IT animals
stue – stews: *see* IT foodstuffs
superpellicium, supertunicale, supervestem, supplicium – coat, outer garment: *see* IT clothing
tabardum – coat, outer garment: *see* IT clothing
tabellio – notary: *see* IT professions
tabula – plank: *see* IT *domestica*, wood
tabula – tablet: *see* IT *domestica*, ivory
tabularium – chessboard: *see* IT *domestica*
tacea – cup: *see* IT *domestica*, silver
tamesium – jug, tankard: *see* IT *domestica*, silverware
tassea – cup: *see* IT *domestica*, silver
taubilha – towel, twill: *see* IT textiles, cloth2, uses
taubilha – towel: *see* IT *domestica*
tela – cloth, usually linen: *see* IT textiles, cloth2
tela grossa, – hemp: IT textiles, cloth4
tesso – badger: *see* IT animals
theca – money-chest: *see* IT *domestica*
tilexia balliste – crossbow or flint: *see* IT arms
toalhia – towel, twill: *see* IT textiles, cloth2, uses
toalhia – towel: *see* IT *domestica*
toaylhia – towel, twill: *see* IT textiles, cloth2, uses
tobalea – towel: *see* IT *domestica*
torchia cereus – candle: *see* IT *domestica*
tonellus – barrel: *see* IT *domestica*
treucador – sword: *see* IT arms
triticum – wheat: *see* IT foodstuffs
tuallia – towel, twill: *see* IT textiles, cloth2, uses
tuallia – towel: *see* IT *domestica*
tunica – tunic, gown: *see* IT clothing; IT textiles, cloth2, uses
turribulum – thurible: *see* IT *ecclesiastica*
utensilia domus – utensils: *see* IT *domestica*
vagina – sheath: *see* IT arms
vanua – fan: *see* IT *domestica*
varium – squirrel: *see* IT clothing, fur
vasa – barrel: *see* IT *domestica*
vasa, vasella – tableware: *see* IT *domestica*, silver
vastus – packsaddle: *see* IT animals
vaxella – banner, pennon: *see* IT *ecclesiastica*
vayeringles sauminorum – caparison, squirrel fur: *see* IT animals
vellinum – velvet: *see* IT textiles, cloth3, specialties
velum – sail: *see* IT *navalia*
velum – veil: *see* IT textiles, cloth3, uses
velum mulieris – veil, woman's: *see* IT clothing
velutum – velvet: *see* IT textiles, cloth3, specialties
vennellus – ribbed: *see* IT textiles, cloth1, specialties
vergatus – striped cloth, ray: *see* IT textiles, cloth1, specialties
vestmentum – clothing: *see* IT clothing
vestis – clothing: *see* IT clothing
vestium luctus – mourning dress: *see* IT clothing
vetatus – hemmed: *see* IT textiles, cloth1, specialties
vete – studs: *see* IT clothing
vexilla – banner, pennon: *see* IT *ecclesiastica*; IT textiles, cloth3, uses
vinum – wine: *see* IT foodstuffs
violatum – violet: *see* IT textiles, cloth3, colors
viratones – crossbow bolts: *see* IT arms
virga – ring band: *see* IT jewelry
virgatus – striped cloth, ray: *see* IT textiles, cloth1, specialties
viridarius – gardener: *see* IT professions
viridi – green: *see* IT textiles, cloth1, colors; cloth2, colors
ypothecarius – apothecary: *see* IT professions
zona – belt; girdle: *see* IT clothing; IT textiles, cloth2, uses; cloth3, uses